

**SEYF-İ SARÂYÎ'NİN *GÜLİSTÂN*
TERCÜMESİ'NDE SÖZ DİZİMİ**

Hilal ŞEN İDE

Doktora Tezi

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

Türk Dili Bilim Dalı

Prof. Dr. Funda KARA

2023

Her hakkı saklıdır.

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
TÜRK DİLİ BİLİM DALI

Hilal ŞEN İDE
ORCID ID: 0000-0002-0682-0777

SEYF-İ SARÂÛ'NİN *GÜLİSTÂN TERCÜMESİ*'NDE SÖZ DİZİMİ

DOKTORA TEZİ

TEZ YÖNETİCİSİ
Prof. Dr. Funda KARA

ERZURUM – 2023

TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ

Graduate School of Turkish Research

TEZ BEYAN BİLDİRİMİ

Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Uygulama Esasları'nın ilgili maddelerine göre hazırlamış olduğum **"SEYF-İ SARÂ'YÎ'NİN GÜLİSTÂN TERCÜMESİ'NDE SÖZ DİZİMİ"** adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıyı kaynak gösterdiğimi taahhüt ederim.

☐ Tezimin Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından yayınlanan *Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge*'nin lisansüstü tezlerin düzenlenmesini ve erişime açılmasını düzenleyen 5. maddesinin 1. fıkrasına göre [Ulusal Tez Merkezi, enstitü ve fakülteler tarafından Tez Otomasyon Sistemine yüklenen tezlerin bibliyografik bilgilerini kontrol eder, kataloglama kurallarına göre düzenler, konu başlıklarını belirler ve tam metin olarak internet üzerinden erişime açar.] **basılı ve elektronik kopyalarına erişim izni verdiğimi onaylarım.**

İSTİSNAİ DURUMLAR*

☐ **Patent alma sürecinin devam etmesi sebebiyle (2 Yıl)**

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından yayınlanan *Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge*'nin lisansüstü tezlerin erişime açılmasının ertelenmesini düzenleyen 6. maddesinin 1. fıkrasına göre teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi sebebiyle teze erişim, Enstitümüz Yönetim Kurulunun .../.../.... tarih ve sayılı kararı ile 2 (iki) yıl süreyle engellenmiştir.

☐ **Yeni Teknik, Materyal ve Metotların Varlığı (6 ay)**

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından yayınlanan *Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge*'nin lisansüstü tezlerin erişime açılmasının ertelenmesini düzenleyen 6. maddesinin 2. fıkrasına göre teze yeni teknik, materyal ve metotlar kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internette paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkânı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içerdiği için tez danışmanının önerisi ve ana bilim dalının uygun görüşü üzerine Enstitümüz Yönetim Kurulunun .../.../.... tarih ve sayılı kararı ile teze erişim 6 (altı) ay süreyle engellenmiştir.

☐ **Ulusal Çıkar ve Güvenlik Durumu (Gizlilik Dereceli Çalışmalar)**

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından yayınlanan *Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge*'nin gizlilik dereceli tezler bahsini düzenleyen 7. maddesinin 1. fıkrasına göre bu teze erişim, ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendirdiği için Enstitümüzün uygun görüşü üzerine Üniversitemiz Yönetim Kurulunun .../.../.... tarih ve sayılı kararı ile Üniversitemiz Yönetim Kurulu aksi karar verinceye kadar engellenmiştir.

01.12.2023

Hilal ŞEN İDE

Aslı Islak İmzalıdır

* İstisnai durumlar danışmanın yazılı başvurusu ve Enstitü / Üniversite Yönetim Kurulunun onayı ile kabul edilir.

TEZ KABUL VE ONAY TUTANAĞI

TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Prof. Dr. Funda KARA danışmanlığında Hilal ŞEN İDE tarafından hazırlanan “Seyf-i Sarâyî’nin *Gülistân Tercümesi*’nde Söz Dizimi” başlıklı bu çalışma aşağıdaki jüri tarafından **Türk Dili ve Edebiyatı** Ana Bilim Dalı **Türk Dili** Bilim Dalı Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.
1.12.2023

		Kabul / Ret – İmza
Jüri Başkanı (Ad-Soyad-Unvan)	Prof. Dr. Muhsine BÖREKÇİ <i>Atatürk Üniversitesi</i>	Aslı Islak İmzalıdır
Jüri Üyesi (Ad-Soyad-Unvan)	Prof. Dr. Funda KARA <i>Atatürk Üniversitesi</i>	Aslı Islak İmzalıdır
Jüri Üyesi (Ad-Soyad-Unvan)	Prof. Dr. Muharrem DAŞDEMİR <i>Atatürk Üniversitesi</i>	Aslı Islak İmzalıdır
Jüri Üyesi (Ad-Soyad-Unvan)	Prof. Dr. Engin YILMAZ <i>Sakarya Üniversitesi</i>	Aslı Islak İmzalıdır
Jüri Üyesi (Ad-Soyad-Unvan)	Doç. Dr. Ümit HUNUTLU <i>Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi</i>	Aslı Islak İmzalıdır

Bu tezin *Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği*’nin ilgili maddelerinde belirtilen şartları yerine getirdiğini onaylarım.

Prof. Dr. Süleyman ÇİĞDEM
Enstitü Müdürü
Aslı Islak İmzalıdır

İÇİNDEKİLER

ÖZET	VI
ABSTRACT	VII
ÖN SÖZ	VIII
KISALTMALAR	IX
DİL BİLGİSİYLE İLGİLİ İŞARET VE KISALTMALAR.....	X

GİRİŞ

I. KIPÇAKLAR.....	1
A. Kıpçaklar	1
B. Memlûkler.....	2
II. KIPÇAK TÜRKÇESİ	4
A. Kuzey Kıpçak Türkçesi	6
B. Ermeni Harfli Kıpçak Türkçesi.....	7
C. Memlûk Kıpçak Türkçesi	8
III. GÜLİSTÂN TERCÜMESİ (KİTÂBU GÜLİSTÂN BÎT TÜRKÎ)	9
A. <i>Gülistân Tercümesi</i> ile İlgili Çalışmalar	9
B. Seyf-i Sarâyî'nin <i>Gülistân Tercümesi</i>	11
1. Seyf-i Sarâyî	11
2. Eserin Yazılış Tarihi	12
C. İçerik Bakımından <i>Gülistân Tercümesi</i>	12
D. <i>Gülistân Tercümesi</i> 'ndeki Dil ve Anlatım	13
E. Bütüncede Tespit Edilen Hatalı Okumalar	15
IV. SÖZ DİZİMİ ÇALIŞMALARINDAKİ ESASLAR	16
A. Amaç ve İlkeler	16
B. İnceleme Yöntemi ve Teknikler.....	17
1. Esas Alınan Metin ve Bütüncenin Oluşturulması	18
3. Tahlil ve İşaretleme Sistemi	19

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMLARIN İŞARETLENMESİ

1.1. KÖK VEYA KÖKEN HALİNDE BULUNAN ÖGELER.....	21
1.1.1. Türkçe Kökler.....	21
1.1.1.1. Fiil Kökleri.....	21
1.1.1.2. İsim Kökleri	22
1.1.2. Alıntı Sözcükler.....	24
1.1.2.1. Arapça Sözcükler	24
1.1.2.2. Farsça Sözcükler	25
1.1.2.3. Diğer Dillerden Geçen Sözcükler	26
1.2. GÖVDE HÂLİNDEKİ ÖGELER	26
1.2.1. Fiil Yapan Ekler	26
1.2.1.1. Fiilden Fiil Yapan Ekler	26
1.2.1.2. İsimden Fiil Yapan Ekler	27
1.2.3. İsim Yapan Ekler	29
1.2.3.1. Fiilden İsim Yapan Ekler	29
1.2.3.2. İsimden İsim Yapan Ekler	32
1.3. BİRDEN FAZLA SÖZLÜK BİÇİM BİRİMİNİN BİRLEŞTİRİLMESİYLE OLUŞTURULMUŞ GENEL ANLAMLI ÖGELER	35
1.3.1. Birden Fazla Sözlük Biçim Biriminin Birleştirilmesiyle Oluşturulmuş Genel Anlamlı İsimler.....	35
1.3.1.1. Birleşik İsimler	35
1.3.1.2. Belirsiz İsim Tamlamaları.....	36
1.3.1.3. Belirsiz Sıfat Tamlamaları	38
1.3.1.4. Sayı Dizileri	43
1.3.1.5. İkilemeler	43

II

1.3.1.5.1. Aynı Sözcüklerden Oluşan İkilemeler	43
1.3.1.5.2. Yakın Anlamlı Sözcüklerden Oluşan İkilemeler.....	44
1.3.1.5.3. Karşıt Anlamlı Sözcüklerden Oluşan İkilemeler.....	44
1.3.2. Birden Fazla Anlam Ögesinin Birleştirilmesiyle Oluşturulmuş Genel Anlamlı Fiil Deyimleri.....	44
1.3.2.1. İsim+Yardımcı Fiil Şeklinde Oluşan Fiil Gövdeleri	45
1.3.2.2. Özne+Fiil Biçimindeki Fiil Gövdeleri	46
1.3.2.3. Nesne+Fiil Biçimindeki Fiil Gövdeleri.....	47
1.3.2.4. Diğer Tümleçler+Fiil Biçimindeki Fiil Gövdeleri	47
1.3.2.5. Zarf+Fiil Biçimindeki Fiil Gövdeleri.....	48
1.3.2.6. Sıfat-fiil+Fiil Biçimindeki Fiil Gövdeleri	48
1.3.2.9. Tasvir Fiilleri	50
1.4. ÖZEL ADLAR	51
1.4.1. Kişi Adları	51
1.4.2. Din, Dil, Millet Adları	52
1.4.3. Dinî Unsurlarla İlgili Adlar	52
1.4.4. Yer Adları	53
1.4.5. Eser Adları.....	53
1.4.6. Tarih, Zaman Adları	53
1.4.7. Coğrafi Adlar.....	54

İKİNCİ BÖLÜM

TABAN HÂLİNDEKİ ÖGELER

2.1. İSİMLERDE TEKLİK- ÇOKLUK- KOLEKTİFLİK, GENELLİK - BELİRLİLİK.....	55
2.1.1. İsimlerde Teklik.....	55
2.1.2. İsimlerde Kolektiflik (Topluluk İsimleri)	55
2.1.3. İsimlerde Çokluk	56
2.1.4. İsimlerde Genellik- Belirlilik.....	57
2.2. FİİL TABANLARI.....	58
2.2.1.1. OLUMLULUK-OLUMSUZLUK-GENELLİK	58
2.2.1.1. Kılma-Olma İfade Eden Yapılar.....	60
2.2.1.2. Kılmama-Olmama İfade Eden Dil Bilgisi Biçim Birimleri	62
2.2.1.3. Fiillerde Genellik	65
2.2.3. Yükleme İsmi.....	72

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KAVRAM İLİŞKİLERİ

3.1. İSİM İŞLETİMİ.....	77
3.1.1. İyelik Ekleri	77
3.1.2. Hâl Ekleri.....	79
3.1.2.1. Açıklama Hâli	80
3.1.2.2. Aitlik Hâli	80
3.1.2.3. Ayrılma Hâli	80
3.1.2.4. Benzerlik Hâli	81
3.1.2.5. Birliktelik Hâli	81
3.1.2.6. Bulunma Hâli	82
3.1.2.7. Görelik Hâli	84
3.1.2.8. Hedef Hâli.....	85
3.1.2.9. İlgi Hâli	86
3.1.2.10. Karşılaştırma Hâli	88
3.1.2.11. Karşılık Hâli.....	88
3.1.2.12. Karşılıklılık Hâli	89
3.1.2.13. Karşıtlık Hâli.....	89
3.1.2.14. Kaynak (Çıkma) Hâli.....	90
3.1.2.15. Niteleme Hâli.....	90
3.1.2.16. Ölçü Hâli.....	91
3.1.2.17. Özne Hâli	92
3.1.2.18. Sebep Hâli.....	92

III

3.1.2.19. Seslenme Hâli	93
3.1.2.20. Sınırlandırma Hâli.....	94
3.1.2.21. Sıralama Hâli	95
3.1.2.22. Şart Hâli	95
3.1.2.23. Tamlanan Hâli.....	95
3.1.2.24. Varma Hâli.....	96
3.1.2.25. Vasıta Hâli	97
3.1.2.27. Yineleme Hâli	98
3.1.2.28. Yönelme Hâli.....	98
3.1.2.29. Yükleme (Nesne) Hâli	99
3.1.2.30. Yükleme İsmi Hâli.....	100
3.1.3. İsimlerde Soru	101
3.2. FİİL İŞLETİMİ.....	101
3.2.1. İsim-Fiiller (Mastar, İng. Infinitive, Eylemlilik).....	101
3.2.1.1. İsim Yan Cümlesi Oluşturan İsim-Fiil Ekleri	101
3.2.1.2. Yükleme İsmi Oluşturan İsim-Fiil Ekleri	103
3.2.2. Sıfat-Fiiller (Ortaç, İng. Participle).....	103
3.2.2.1.Sıfat Yan Cümlesi Oluşturan Sıfat-Fiil Ekleri	104
3.2.2.2.Yükleme İsmi Oluşturan Sıfat-Fiil Ekleri.....	105
3.2.3. Zarf- Fiiller (Ulaç, Belirteç, İng. Gerundium)	108
3.2.3.1.Bağlama Zarf-Fiil Ekleri.....	108
3.2.3.2. Durum Zarf-Fiil Ekleri.....	109
3.2.3.3. Hedef Zarf-Fiil Ekleri	110
3.2.3.4. Ölçü Zarf-Fiil Ekleri	110
3.2.3.5. Sebep Zarf-Fiil Ekleri	111
3.2.3.6. Şart Zarf-Fiil Ekleri	111
3.2.3.7. Vasıta Zarf-Fiil Ekleri.....	112
3.2.3.8. Zaman Zarf-Fiil Ekleri.....	112
3.2.4. Fiillerde Soru	115
3.3. BELİRLİ İSİM TAMLAMALARI.....	115
3.4. BELİRLİ SIFAT TAMLAMALARI	130
3.5. BAĞLAMA ÖBEKLERİ	135
3.6. AÇIKLAMA ÖBEKLERİ.....	137

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

CÜMLE

4.1. ÖZNE	139
4.1.1. Anlamları Bakımından Özne Türleri	139
4.1.1.1. Gerçek Özne	139
4.1.1.2. Sözde Özne	139
4.1.1.3. Gizli (Eliptik/Ek Halinde Özne)	140
4.1.1.4. Deyimleşmiş Özne	140
4.1.1.5. Mantıksal Özne	140
4.1.1.6. Açıklamalı Özne	140
4.1.1.7. Belirli Özne.....	141
4.1.1.8. Ortak Özne	141
4.1.1.9. Tümleç Görünümünde Olup Özne Değerinde Olan Ögeler.....	141
4.1.2. Yapıları Bakımından Özne Türleri	142
4.2. YÜKLEM.....	147
4.2.1.Tümleçleriyle Birlikte Yükleme Fiili	148
4.2.1.1 Yükleme Fiili.....	149
Cevher Fiili (Ek-Fiil)	149
4.2.1.2. Tümleçler.....	150
4.2.1.2.1. Ayrılma Tümleci	150
4.2.1.2.2. Birliktelik Tümleci.....	151
4.2.1.2.3. Benzerlik Tümleci.....	152
4.2.1.2.4. Durum Tümleci	153
4.2.1.2.5. Görelik Tümleci	155

2.4.1.2.6. Hedef Tümleci.....	156
4.2.1.2.7. İlgı Tümleci.....	158
4.2.1.2.8. Karşılaştırma Tümleci.....	160
4.2.1.2.9. Karşılık Tümleci	162
4.2.1.2.10. Karşılıklılık Tümleci	162
4.2.1.2.11. Karşıtlık Tümleci	163
4.2.1.2.12. Kaynak Tümleci.....	163
4.2.1.2.13. Nesne.....	164
4.2.1.2.14. Nezaket Tümleci	171
4.2.1.2.15. Ölçü Tümleci.....	171
4.2.1.2.16. Sebep Tümleci.....	172
4.2.1.2.17. Sınırlandırma Tümleci	175
4.2.1.7.18. Sıralama Tümleci	176
4.2.1.2.19. Şart Tümleci.....	176
4.2.1.2.20. Tekrarlama Tümleci	178
4.2.1.2.21. Üsteleme Tümleci	178
4.2.1.2.22. Varma Tümleci	179
4.2.1.2.23. Vasıta Tümleci	180
4.2.1.2.24. Yer Tümleci	182
4.2.1.2.25. Yönelme Tümleci.....	183
4.2.1.2.26. Zaman Tümleci	185
4.2.2. Kıp ve Zaman	189
4.2.3. Şahıs Ekleri.....	191

BEŞİNCİ BÖLÜM

CÜMLE ÜSTÜ ÖGELER

5.1. CÜMLE BAŞI EDATLARI.....	196
5.1.1. Açıklama, Örneklendirme, Özetleme Edatları.....	196
5.1.2. Çıkarım Görelık Edatları	198
5.1.3. Denkleştirme Edatları	198
5.1.4. İhtimal, Şüphe Edatları	199
5.1.5. Karşıtlık Anlamı Veren Edatlar	199
5.1.6. Kuvvetlendirme Edatları.....	200
5.1.7. Sebep Edatları.....	201
5.1.8. Soru Edatları	202
5.1.9. Onaylama Edatları	202
5.1.10. Şart Edatları	203
5.1.11. Ünlem Edatları.....	203
5.1.11.1. Merak, Şüphe Edatları	203
5.1.11.2. Şaşıırma Edatları	204
5.1.12. Şükür Edatları.....	204
5.1.13. Üsteleme, Katma Edatları	204
5.1.14. Yazıkılanma Edatları	205
5.1.15. Yetinme Edatları.....	205
5.1.16. Zaman Edatları	205
5.2. BAĞLAMA EDATLARI	206
5.3. CÜMLE SONU EDATLARI.....	207
5.3.1. Kesinlik Edatları.....	207
5.3.2. Kuvvetlendirme Edatları.....	208
5.3.3. Soru Anlamı Veren Edatlar	209
5.4. HİTAPLAR	209
5.5. ARA SÖZLER.....	211

ALTINCI BÖLÜM

CÜMLE YAPILARI

6.1. BASİT CÜMLELER	213
6.1.1. Basit Düz Cümleler	214
6.1.1.1. Ö+YB Yapılı Cümleler	214

6.1.1.2. Cümle Başı Ögeleriyle Başlayan Düz Cümleler	250
6.1.1.3. Mantıksal Özneli Düz Cümleler	260
6.1.2. Odaklaştırma Yapılmış Cümleler	260
6.1.2.1. Tümleçlerin Başa Alındığı Cümleler	260
6.1.2.2. Kırık İfadeli Cümleler	272
6.1.2.3. Yükleme Sonda Olmayan Cümleler	281
6.1.2.4. Hem Tümleçleri Başa Alınmış Hem Yükleme Sonda Olmayan Cümleler	316
6.1.2.5. Odaklaştırma Yapılmış Mantıkça Özneli Cümleler	325
6.2.2. Odaklaştırma Yapılmış Birleşik Cümleler	338

YEDİNCİ BÖLÜM

CÜMLE VE CÜMLE KALIPLARININ KULLANIM ORANLARI

7.1. BASİT CÜMLELERİN/CÜMLE KALIPLARININ KULLANIM ORANLARI	359
7.1.1. Basit Düz Cümlelerin / Cümle Kalıplarının Kullanım Oranları	359
7.1.1.1. Ö+YB Yapılı Cümlelerin Kalıplara Göre Dağılımı	360
7.1.1.2. Cümle Başı Ögeleriyle Başlayan Düz Cümlelerin Kalıplara Göre Dağılımı	367
7.1.1.3. Belirsiz Özneli (Mantıkça Özneli) Düz Cümlelerin Kalıplara Göre Dağılımı	369
7.1.2. Odaklaştırma Yapılmış Düz Cümlelerin / Cümle Kalıplarının Kullanım Oranları	369
7.1.2.1. Tümleçlerin Başa Alındığı Cümlelerin Kalıplara Göre Dağılımı	370
7.1.2.2. Kırık İfadeli Cümlelerin Kalıplara Göre Dağılımı	373
7.1.2.3. Yükleme Sonda Olmayan Cümlelerin Kalıplara Göre Dağılımı	375
7.1.2.4. Hem Tümleçleri Başa Alınmış Hem Yükleme Sonda Olmayan Cümlelerin Kalıplara Göre Dağılımı	381
7.1.2.5. Odaklaştırma Yapılmış Mantıkça Özneli Cümlelerin Kalıplara Göre Dağılımı	383
7.2. BİRLEŞİK CÜMLELERİN / CÜMLE KALIPLARININ KULLANIM ORANLARI	384
7.2.1. Birleşik Düz Cümlelerin Kalıplara Göre Dağılımı	384
7.2.2. Odaklaştırma Yapılmış Birleşik Cümleler	388
KAYNAKÇA	398
ŞEKİL BİLGİSİ DİZİNİ	408
ÖZ GEÇMİŞ	412

ÖZET

DOKTORA TEZİ

SEYF-İ SARÂÛÎ'NİN *GÜLİSTÂN TERCÜMESİ*'NDE SÖZ DİZİMİ

Hilal ŞEN İDE

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Funda KARA

2023, Sayfa: 412+XI

Jüri: Prof. Dr. (Danışman) Prof. Dr. Funda KARA

Prof. Dr. Muhsine BÖREKÇİ

Prof. Dr. Muharrem DAŞDEMİR

Prof. Dr. Engin YILMAZ

Doç. Dr. Ümit HUNUTLU

Bu çalışmada Seyf-i SarâÛî'nin *Gülistân Tercümesi* işlevsel yaklaşımla söz dizimi özellikleri açısından incelenmiştir.

Çalışma yedi bölümden oluşmaktadır. “Giriş” bölümünde Kıpçaklar ve Kıpçak Türkçesi ile *Gülistân Tercümesi* hakkında genel bilgiler verilmiştir. Bütüncü oluşturma esasları ve tahlil yöntemi de bu bölümde izah edilmiştir.

“Kavramların İşaretlenmesi” adlı birinci bölümde Türkçenin kavram işaretleme yolları ve bunların özellikleri, “Taban Hâlindeki Ögeler” adlı ikinci bölümde isim ve fiil tabanları, “Kavram İlişkileri” adlı üçüncü bölümde geçici kavram ilişkileri incelenmiştir. “Cümle” adlı dördüncü bölümde cümlenin ögeleri, “Cümle Üstü Ögeler” adlı beşinci bölümde cümlenin kurucu olmayan ögeleri incelenmiştir. “Cümle Yapıları” adlı altıncı bölümde formüllendirilmiş cümle kalıpları ve bunların örnekleri gösterilmiş, “Cümle ve Cümle Kalıplarının Kullanım Oranları” adlı yedinci bölümde de cümle ve cümle kalıplarıyla ilgili istatistikî bilgiler verilmiştir. “Sonuç” bölümünde ise elde edilen sonuçlar değerlendirilmiştir.

Çalışmanın sonunda da “Şekil Bilgisi Dizini” ve “Kaynakça” kısmı bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Söz Dizimi, *Gülistân Tercümesi*, Kıpçak Türkçesi, Cümle.

ABSTRACT

PH. D. DISSERTATION

**A SYNTACTIC ANALYSIS ON SAYF-I SARÂÛÎ'S GULISTÂN
TRANSLATION
Hilal ŒEN İDE**

Advisor: Prof. Dr. Funda KARA

2023, Page: 412+XI

Jury: Prof. Dr. Funda KARA (Advisor)

Prof. Dr. Muhsine BÖREKÇİ

Prof. Dr. Muharrem DAŞDEMİR

Prof. Dr. Engin YILMAZ

Assoc. Prof. Dr. Ümit HUNUTLU

In this study, Seyf-i Sarâyî's Gulistân Translation was examined in terms of syntactic features based on the functional approach.

The study consists of seven chapters. In the "*Introduction*" section, general information is given about Qypchaqs, Qypchaq Turkic, and Gülistân Translation. The principles of corpus formation and the analysis method are also explained in this section.

In the first chapter called "*Marking of Concepts*", the ways of concept marking in Turkish and their properties were examined; in the second chapter called "*Base Elements*", noun and verb bases were examined; and in the third chapter called "*Concept Relations*", temporary concept relations were examined. In the fourth section, "*Sentence*", the elements of the sentence are examined, and in the fifth section, "*Elements Above the Sentence*", the non-constitutive elements of the sentence are examined. In the sixth chapter, "*Sentence Structures*", formulated sentence patterns and their examples are shown, and in the seventh chapter, "*Usage Rates of Sentences and Sentence Patterns*", statistical information about sentences and sentence patterns is given. In the "*Results*" section, the results obtained were evaluated.

At the study's end is a "*Figure Information Index*" and a "*References*" section.

Keywords: Syntax, Gulistan Translation, Qypchaq Turkic, Sentence.

ÖN SÖZ

Tüm dünyada sevilerek okunan ve birçok dile çevirisi yapılan İran şairi Sa‘dî-Şirâzî’nin *Gülistân* adlı eserinin Türkçeye ilk çevirisi Kıpçak Türkçesi ile Seyf-i Sarâyî tarafından H.793/M.1391’de *Kitâbu Gülistân bi’t-Türkî* adıyla yapılmıştır. Eser, Hollanda’nın Leiden İlimler Akademisi Kütüphanesi’nde Dozy kataloğunda (Catalogue Codicum Orientalium I.355) 1553 numarada kayıtlıdır. 178 varaktan oluşan eserin her sayfasında 13 satır bulunmaktadır.

İçinde hem manzum hem mensur kısımlar barındıran *Gülistân Tercümesi* makame tarzında yazılmıştır. Günümüze kadar eserle ilgili çeşitli konularda çalışmalar yapılmış (gramer özellikleri, ses bilgisi özellikleri vb.) ancak işlevsel ve ayrıntılı bir biçimde söz dizimi özellikleri incelenmemiştir. *Seyf-i Sarâyî’nin Gülistân Tercümesi*’nde *Söz Dizimi* adlı çalışmayla da bu boşluğu doldurmak amaçlanmıştır.

Çalışmamızda Ali Fehmi Karamanlıoğlu’nun hazırladığı *Gülistân Tercümesi* adlı eserden hareket edilmiş ve metnin üçte birinden oluşan bir bütüne hazırlanmıştır. Bu bütündeki bütün cümleler öncelikle işlevsel olarak çözümlenmiş, daha sonra metnin şekil ve söz dizimi özellikleri ayrıntılı olarak incelenmiştir. Çalışmanın sonuna da eserde tespit edilen biçim birimlerin yer aldığı bir şekil bilgisi dizini eklenmiştir.

Tezimizin hazırlanma sürecince benden zamanını esirgemeyen, her soruma sabırla ve ilgiyle yaklaşan, kendisiyle çalıştığım her andan büyük zevk aldığım danışman hocam sayın Prof. Dr. Funda KARA’ya ve kıymetli hocalarım Prof. Dr. Muhsine BÖREKÇİ ve Prof. Dr. Muharrem DAŞDEMİR’e teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca manevi desteklerini her zaman hissettiğim, bilgisinden ve kaynaklarından yararlandığım değerli hocam Doç. Dr. Ahmet TOPAL’a ve çalışmanın düzenlenmesinde çok ciddi desteğini gördüğüm kıymetli dostum Doç. Dr. Serkan ÇAKMAK’a yürekten teşekkür ederim. Son olarak her zaman yanımda olan canım annemle, tezime başladığımı görüp de bitirdiğimi görmek nasip olmayan rahmetli babama ve her zaman yanımda olan eşime beni bu yolda destekledikleri için minnettarım.

KISALTMALAR

Ar.	: Arapça
bk.	: Bakınız
br. is.	: Birleşik isim
Çev.	: Çeviren
Dzl.	: Düzenleyen
Ed.	: Editör
Fr.	: Farsça
GT	: Gülistân Tercümesi
Haz.	: Hazırlayan
HT	: Harezmi Türkçesi
İng.	: İngilizce
KT	: Kıpçak Türkçesi
ÖTT	: Ölçünlü Türkiye Türkçesi
s.	: sayfa
TCS	: Toplam cümle sayısı
TDK	: Türk Dil Kurumu
TKS	: Toplam kalıp sayısı
vb.	: ve benzeri
Yay.	: Yayınları

DİL BİLGİSİYLE İLGİLİ İŞARET VE KISALTMALAR

° : ø, a, e, ı, i, u, ü	+kyh : kaynak hâli
ø, Ø : işaretsiz biçim birim (sıfır morfem)	+nth : niteleme hâli
+ : isim soylu (statique) öge	+öh : özne hâli
- : fiil soylu (dynamique) öge	+ölh : ölçü hâli
(...) : x (y): x'in kapsamında y vardır.	+sh : sebep hâli
[...] : [x]: "x", aslında eksiktir veya işaretli değildir.	+sıh : sınırlandırma hâli
< : x < y: "y", "x"ten eskidir.	+ş : şahıs eki
> : x > y: "y", "x"ten doğmuştur.	+th : tekrar hâli
/ : ve, veya	+tn : tamlanan eki
~ : x~y: "x" veya "y", her ikisi de geçerlidir.	+üh : üsteleme hâli
..._ : X_ : x devam etmektedir, araya başka öge girmiştir (kırık ifadelerde).	+vlh : varlık hâli
_... : _X: x daha önceki bir ögenin devamıdır, araya başka öge girmiştir (kırık ifadelerde).	+vrh : varma hâli
...x : X ₁ : x, 1. cümleinin x'idir.	+vsh : vasıta hâli
...Aç : açıklayıcısı	+yih : yüklem ismi hâli
+ah : aitlik hâli	+yh : yükleme (nesne) hâli
+ayh : ayrılma hâli	+ykh : yokluk hâli
+brbh : beraberlik hâli	+yrh : yer hâli
+bzh : benzerlik hâli	+zh : zaman hâli
+çe : çokluk eki	A : a, e
+gh : görelilik hâli	AS : ara söz
+heh : hedef hâli	ASS : asıl sayı sıfatı
+ilh : ilgi hâli	AyT : ayrılma tümleci
+iye : iyelik eki	B : bağlaç
-kp : kip eki	BğT : bağlama tümleci
+krş : karşılık hâli	BİS : belirsiz sıfat
+krşlh : karşılaştırma hâli	BÖ : bağlama öbeği
+kşlh : karşılıklılık hâli	BrbT : beraberlik tümleci
+kşth : karşıtlık hâli	BzT : benzerlik tümleci
	C : cümle
	DT : durum tümleci
	E : edat
	eks : eksilteli
	F- : fiil

ffye : fiilden fiil yapma eki
fiye : fiilden isim yapma eki
GT : görelilik tümleci
H : hitap
HB: hitap bloğu
HeT : hedef tümleci
I: isim; ı; i
ifye : isimden fiil yapma eki
iiye : isimden isim yapma eki
İkl : ikileme
İlt : ilgi tümleci
İşS : işaret sıfatı
İTm : isim tamlaması
İYC : isim yan cümlesi
K: k,g, ğ, k
KrşT: karşılık tümleci
KrşlT : karşılaştırma tümleci
KşlT : karşılıklılık tümleci
KştT : karşıtlık tümleci
KyT : kaynak tümleci
N : nesne
NtS : niteleme sıfatı
Ö : özne
Ölt : ölçü tümleci

S : sıfat
se : soru edatı
SınT : sınırlandırma tümleci
ST : sebep tümleci
STm : sıfat tamlaması
SYC : sıfat yan cümlesi
ŞYC : şart yan cümlesi
T : tümleç
TT : tekrar tümleci
Tnn : tamlanan
TYF- : tümleçleriyle birlikte yüklem fiil
Tyn : tamlayan
U: u, ü
ÜsT : üsteleme tümleci
VrT : varma tümleci
VsT : vasıta tümleci
Y : yüklem
YF- : yüklem fiili
YT : yer tümleci
Zf : zarf
Zm : zamir
ZT : zaman tümleci
ZYC : zarf yan cümlesi

GİRİŞ

I. KIPÇAKLAR

A. Kıpçaklar

Kıpçaklarla ilgili yapılan çalışmalarda “Kıpçak” adı ve kimliği ile ilgili çeşitli görüşler mevcuttur.¹ “Kıpçak” sözcüğü şimdiki bilgilere göre ilk olarak 759 yılında dikilen *Bayan Çor* (Şine Usu) yazıtında tespit edilmiştir (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 355).

Dîvânü Lügâti't-Türk'te "*Kıfçak*" biçiminde kullanılan sözcük, Türklerden bir boy ve Kâşgar'a yakın bir yer adı şeklinde tanımlanmıştır (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 710).

Kıpçaklarla ilgili adlandırmalar, genellikle onların dış görünüşleri ile ilgilidir.

"Kuman-Kıpçakları, Bizanslılar ve Lâtinler "Kumanos, Kumanoi, Cumanus, Komani", Ruslar "Polovets", Alman ve diğer Batılı milletler "Falben, Falones, Valani, Valwen, Pallidi", Ermeniler "Khartes", Macarlar "Kun", İslâm kaynakları "Kıpçak, (Kıfşak, Khıfşak)" isimleri altında zikretmişlerdir. Kumanlara verilen bu isimlerin ortak anlamları "sarı, sarımsı, açık sarı, saman sarısıdır" (Uydu Yücel, 2007, s. 56).

Adlarının ilk defa geçtiği *Rus Yıllıkları*'nda (1050'lerde) Türkmen, Peçenek ve Torklarla (Uzlarla) aynı kökten oldukları belirtilmiştir. Doğu ve Batı kaynakları, Kumanların beyaz yüzlü, sarı saçlı, düzgün vücutlu, yakışıklı insanlar olduklarını vurgulamışlardır. İbn Hurdadbih ise 855'ten itibaren *İslâm ve sonra Gürcü kaynaklarında* geçen “Kıpçak” adını Türkçe olarak “öfkeli, birden kızan” şeklinde açıklamakla birlikte, Kuman ve Kun adlarının Türk lehçelerinde "sarımtrak", "solgun" anlamlarına geldiğini bildirmektedir (Kafesoğlu, 1977, s. 166).

¹ Kıpçaklarla ilgili detaylı bilgi için şu kaynaklara bakılabilir: (Ahincanov, 2009), (Adji, 2001), (Adji, 2002), (Taşağıl, 2017), (Taşağıl, 2004), (Şeşen, 2001), (Caferoğlu, 1988), (Kıldıroğlu, 2013).

Alp, Kıpçakları Pomak Türklerinin² atası olarak kabul etmiştir (2012, s. 7). Kıpçaklarla ilgili başka bir görüş ise şu şekildedir:

"Batıda bunlar Kumanlar olarak karşımıza çıkarlar. İslam dünyası, Güney Kafkasların Hristiyan halkları ve Yüan çağı Moğol ve Çinlilerince Kıpçak olarak bilinirler. Karlgen'in bir önerisini takip eden kimi Sovyet bilginleri bu budun adını, Hsiung-nu Mao-tun'un fethettiği boylardan biri olan Ch'ü-she ile özdeşleştirirler. Fakat bu evrensel kabul görmemiştir" (Golden, 2014, s. 281).

Reşidüttin'in *Câmiü't-Tevârih* adlı eserinde de "Kıpçak" adının Türkçe "kobuk" (kovuk)'tan geldiği belirtilmiştir³ (Argunşah ve Sağol Yüksekaya, 2014, s. 265).

B. Memlûkler

"Memlûk" kelimesi "köle" anlamına gelir ancak bu terim, özellikle "bir kimsenin mülkiyetinde bulunan esir" karşılığı olarak kullanılmıştır. Başlangıçta bütün köleleri içine alan (memlûk) tabiri, eş anlamlı "abd" ve "rakik" terimlerinden farklı olarak "harplerde esir edildikten ya da tüccarlardan satın alındıktan sonra asker olarak yetiştirilen köle" manasına gelmeye başlamıştır (Gökbel, 2000, s. 97). Daha sonraları memlûk kelimesinin

² "Pomak kelimesine Osmanlı kaynaklarında XIX. yüzyıldan itibaren rastlanır. Pomaklar'ın menşei konusunda çoğu siyasi temelli değişik görüşler ve tartışmalar vardır. Konuştıkları Slavca ağırlıklı dilden hareketle bunların Türk kökenli olmadıkları, İslâmlaşmış Sırp, Bulgar, hatta Rum oldukları iddia edilmiştir. Bununla birlikte tarihi belgeler, Pomaklar'ın XI. yüzyılda Orta Asya ve Kafkaslar'dan batı göçleri yoluyla Balkanlar'a akın eden Kuman Türkleri'nin bakiyeleri olduğu tezini kuvvetlendirir. Kuman Türkleri'nin daha XI. yüzyılda Balkanlar'a geldikleri, Pirin ve Vardar Makedonyası'yla Rodoplar'a yerleştikleri bilinmektedir. Balkanlar'da Slav akınlarıyla karşılaşan Kuman Türkleri bazı bölgelerde bunlarla karışarak büyük ölçüde ana dillerini kaybetmişler, ancak eski örf, âdet ve geleneklerini sürdürmüşlerdir. XI-XIV. yüzyıllarda güneyden müslüman Türkler'in Balkanlar'a gelişiyle Kumanlar'ın çoğu eski dinlerini terk ederek İslâmiyet'e geçmiştir." (Memişoğlu, 2007, s. 320).

³ Ebulgazi Bahadır Han da *Şecere-i Terâkime*'de bu görüşü şu ifadelerle desteklemektedir:

"...Oğuz Han'ın bir beyi göçün alıp götürmekte idi; kendisi savaşta öldü; hatun; sancısı tuttu; gün soğuk idi; girecek ev de yoktu; bir çürük ağacın içinde bir oğlan doğurdu. Bundan Han'ı haberdar ettiklerinde, Han dedi ki: "Bunun babası bizim önümüzde öldü, (şimdi ona bakacak kimsesi yoktur" ve oğlanı çağırttı, adın Kıpçak koydu. Eski Türk dilinde ağaç koğuğuna "Kıpçak" derler; kara halkın (avamın) dili dönmediğinden "kaf"ı (k) "çm" (ç) derler; "Kıpçak"ı-"Çıpçak" derler. O oğlanı (Oğuz Han kendi elinde büyüttü; yiğit olduktan sonra, Rus, Ulak, Macar ve Başkurt illeri düşman oldular; (Oğuz Han Kıpçak'a çokça il (ahali) ve asker vererek o taraflara, Ten ve İdil suyunun yakasına gönderdi. Ten ve İdil ikisi de büyük birer nehrin adıdır. (Kıpçak) üç yüz yıl o yerlerde Padişahlık yaptı; bütün Kıpçak ili onun neslindendir. Oğuz Han'ın zamanında Ten, İdil (Etil ve Yayık - bu üç suyun yakasında Kıpçak'dan başka il (halk) yoktu. Dört yüz yıl kadar o yerlerde yaşadılar ve bundan ötürü o yerlere Deşt-i Kıpçak derler" (Kurat, 1972, s. 327).

"halife, hükümdar veya emirlerin köle olarak alıp özel bir eğitimle yetiştirerek muhafız birliklerini oluşturdukları askerler" olarak kullanıldığı görülmektedir (Yıldız, 1980, s. 80).

Muhafız birliklerinde görev alan ve İslâm toplumlarında zamanla iktidarı ele geçiren memlûklerin, genelde Kafkasya ve Orta Asya bozkırlarından gelen Türk kavimlerine mensup oldukları ifade edilmiştir (Çetin, 2015, s. 333).

"Esir ve köle(?) pazarlarından satın alınarak meydana getirilen askerî birliklere, daha devletin hizmetine girer girmez, bu derecede itibar ve itina edildiği pek görülmemiştir. Bu durum; Me'mun ve Mu'tasım'ın hilâfet ordusu saflarına aldıkları Türklerin esir ve köle pazarlarından, kaynakların ifadesiyle satın alınarak değil, belli bir ücret karşılığında iki taraf arasında bir anlaşmaya varılmak suretiyle temin edildikleri keyfiyetinin de mümkün olabileceğini akla getirmektedir " (Safran, 1993, s. 22).

Yukarıda anlatıldığı gibi "memlûk" sözcüğü genel olarak "efendisinin himayesindeki esir" anlamına gelir fakat bunlar ev işlerinde görevli olan hizmetçiler gibi değildir; hükümdarların ve emirlerin muhâfız birliklerinde bağlıdır. Daha sonra bunlar yetenekleri sebebiyle azat edilmiş kimselerdir. Askerî Memlûk sistemi ise İslâmî kadro içinde kurulan bir yapıdır. Hükümet hesabına satın alınıp kışla ve mekteplerde askerî gâye ile yetiştirildikten sonra kendilerini satın alan halife, sultan ya da emire hizmet ederlerdi. Başlangıçta çok önem arz etmeyen bu sistem gittikçe büyümüş, Fâtîmîlerde, Eyyûbilerde hatta sonunda kendi adını taşıyan Memlûk devletinde en gelişmiş şekline kavuşmuştur. İslâm dünyasında, memlûk satın alarak bunlardan askerî sınıf oluşturan ilk devlet Abbâsîlerdir. Aynı sistem daha farklı biçimlerde Osmanlılar tarafından da uygulanmıştır (Tekindağ, 1961, s. 2-22).

Eyyûbilerden sonra Mısır, Suriye, Cezire ve Arabistan'ın bir kısmına hükmeden Birinci Memlûk Devleti, Eyyûbiye hükümdârı Melik Salih Necmüddin'in Türklerden tedârik ederek Kahire'de Nil üzerinde bulunan Ravza Adası'ndaki kışlada terbiye ettirip yetiştirdiği Memâlîk-i Bahriye denilen kölelerinden Aybek tarafından kurulmuş Müslüman bir Türk devletidir (Uzunçarşılı, 1988, s. 293). Memlûkler, Mısır'da Türk kültürünün gelişmesinde oldukça etkili olmuş ve geleneklerini ikinci, üçüncü nesillere taşımışlardır. Arapçadan Türkçeye eserler tercüme etmişler, devlet yönetimine büyük

katkı sağlamışlardır. Moğollara ciddi anlamda engel olarak Nil vadisindeki siyasi ve kültürel devamlılığı sağlamış, ayrıca Haçlı seferleriyle de mücadele etmişlerdir. Orta Doğu'da kurulacak olan Haçlı devletine de engel olan Memlûkler Abbâsî halifeliğinin Mısır'da yeniden kurulmasını sağlamışlardır. *El-Mustansır Billâh Ebû el-Kasım Ahmet b. Zâhir*, Mısır'daki ilk Abbâsî halifesidir ve ardından yirmi bir halife daha gelmiştir. Mısır, Suriye, Hicaz ve Anadolu'nun güneyine kadar etkili olan Memlûkler, Osmanlılar ile girdiği *Merc-i Dâbık* ve *er-Reydanîyye* savaşları sonucu Yavuz Sultan Selim'in Kahire'yi almasıyla 1517'de yıkılmışlardır (Çetin, 2020, s. 21-23).

II. KIPÇAK TÜRKÇESİ

Orta Türkçe döneminde Batı grubunun kuzey-batı bölümünü temsil eden Kıpçak Türkçesi, asıl eserlerini bu sahadan çok uzaklarda ortaya koymuştur.⁴ 13. yüzyılda Karahanlı Türkçesini takip eden ve farklı dil özellikleri gösteren yeni Türk lehçelerinin (Harezmi-Altın Orda Türkçesi, Kıpçak Türkçesi) ortaya çıkma sebebi, Oğuz ve Kıpçakların batıya giderek farklı bölgelere yayılmalarıdır. Kıpçaklarla Oğuzlar yani Türkmenler, uzun *süre* birlikte yaşadıkları için iki Türkçe arasında yakınlıklar bulunmaktadır (Argunşah ve Sağol Yüksekaya, 2014, s. 270-271).

Lehçe tasniflerinde Samoyloviç de III. grubu "*tav grubu*" (*Kıpçak-Şimâl-i Garbî*) IV. grubu "*tağlık*" (*Çağatay-Cenûb-i Şarkî*), diye isimlendirilmiş. V. gruba da "*tağlı*" (*Kıpçak-Türkmen, Orta*) adını vermiştir (Arat, 1953, s. 100).

Dîvânü Lugâti't-Türk'te Oğuz ve Kıpçakların ortak lehçe özelliklerine sıklıkla değinilmiştir. Kâşgarlı'nın bazı seslik, biçimlik ve söz varlığı özelliklerine göre Oğuzları ve Kıpçakları aynı kefeye koyması üzerine 11. yüzyılda Kıpçak ve Oğuzların sıkı bir lehçe iletişiminde oldukları söylenebilir. (Karahan, 2013, s. 217).

Kıpçak Türkçesi ve Harezmi Türkçesinin yakınlığı bilinmekle beraber aralarında bazı farklar da vardır. Eckmann bu farkları şöyle belirlemiştir:

⁴ Çalışmada "Kumanca" başlığı kullanılmamıştır çünkü Kumanca ve Kıpçakça olarak iki ayrı adlandırma yapılsa da ikisi de aynı lehçedir. Yalnızca bulundukları muhit farklıdır. Kumancaya ait kabul edilen tek eser *Codex Cumanicus*'tur. Esasen o da Kıpçak Türkçesidir ve yazıldığı muhitte Kıpçaklara Kuman adı verilmesi sebebiyle bu adı almıştır.

- Kıpçak Türkçesindeki⁵ iki heceli kelime sonundaki /-g/ sesi genelde düşer: KT "korku / HT "korkug", KT "tiri" / HT "tirig".
- Üçüncü teklik kişi iyelik ekinden sonra yönelme eki HT'de /+nGA/: *yüzinge*, KT'de /+nA/: *yüzine* şeklinde kullanılmıştır.
- Ayrılma hâli: HT'de /+dIn/, KT'de /+dAn/ biçimindedir, yazımı daima "دان" biçimindedir.
- Teklik ve çokluk birinci kişi zamirlerinin ilgi hâli eki ile kullanımı HT'de "meniḡ / benim", "biziḡ / bizim" biçimindeyken KT'de "menim" ve "bizim" biçimdedir. ("ḡ"li biçimler nadirdir.)
- Çokluk birinci kişi zamiri için HT'de "miz" (*alur miz*), KT'de "biz" (*alur biz*) tercih edilmiştir.
- Olumsuzluk bildirmek için HT'de "érmes/érmez" kullanılırken KT'de "degül/Dügül" kullanılmıştır.
- Soru edatı HT'de "mU", KT'de "mI"dır. (Eckmann, 2011, s. 52).

Kelime içi ve sonundaki çift dudaksı "w" sesinin Memlûk Kıpçak Türkçesi metinlerinde genelde diş dudaksı "v" sesine dönmesi (HT'de "aw", KT'de "av"< ET "ab") ve Eski Türkçedeki /d/ sesinin Karahanlı Harezmi-Altınordu Türkçelerinde /ḡ/("ج"), Kıpçak Türkçesinde /y/ olması (HT "aḡak", KT'de "ayak") durumu da son yapılan araştırmalarda bu özelliklere eklenmiştir (Argunşah ve Sağol Yüksekaya, 2014, s. 272).

Bununla birlikte Kıpçak Türkçesi ile ilgili farklı değerlendirmeler de bulunmaktadır. Ercilasun (2009) Ermeni Kıpçakçası hariç bu Türkçenin yazı dili olarak kullanılmadığını; *Codex Cumanicus*'un yazı diline ait olmayıp yalnızca ağız derlemelerinden oluştuğunu savunur. Ayrıca Memlûk döneminde yazılan eserler, Kıpçak yazı diline değil dönemin standart yazı diline ait eserlerdir ve bu yazı dilinin Harezmi Türkçesinden çok az farkı vardır; o da Harezmi Türkçesi gibi Karahanlı ve Çağatay Türkçesi arasında bir geçiş dönemini temsil eder. Harezmi eserleri Karahanlı Türkçesine, Memlûk devri eserleri ise Çağatay Türkçesine daha yakındır. Memlûk dönemindeki gramer ve sözlükler de çoğunlukla standart dile aittir. Fakat bunlar bazen Kıpçak Oğuz (Türkmen) özellikleri de gösterirler. Harezmi Türkçesinden birkaç farklı özelliği olsa da

⁵ Bu kısımdan itibaren -yalnız bu başlıkta geçerli olmak kaydıyla- Kıpçak Türkçesi "KT", Harezmi Türkçesi "HT" kısaltması kullanılarak gösterilecektir.

Memlûk sahası için farklı isim kullanılmasını normal karşılayan Ercilasun, hem eserlerin yazıldığı muhit hem dönemin dil bilimcilerinin bunu kullanması ve yerleşmiş bir terim olması sebepleriyle Kıpçak Türkçesi ifadesinin kullanımına karşı çıkmaz. Fakat bunun Kıpçak ağzından oluşmuş bir yazı dili olduğunu da kabul etmez. Ayrıca bunların içinden yalnızca *Et-Tuhfetü'z-Zekiyye*'nin yazarının Kıpçak dilini kullandığını belirtmiştir (Ercilasun, 2009, s. 382).

Kıpçak Türkçesi (Kıpçakların yayılma alanları esas alınarak) Kuzey Kıpçak Türkçesi (Karadeniz'in Kuzeyinde Kullanılmış Olan Kıpçak Türkçesi), Ermeni Harfli Kıpçak Türkçesi ve Memlûk Kıpçak Türkçesi olmak üzere üç başlıkta⁶ incelenmiştir.⁷

A. Kuzey Kıpçak Türkçesi

Kuzey Kıpçak Türkçesi, Karadeniz'in kuzeyinde bulunan ve Batılı araştırmacıların "Kuman", "Kun" adını verdiği Kıpçakların konuştuğu Türkçedir. Bu sahaya ait olduğu bilenen tek eser, 12. yüzyıl sonu 14. yüzyılın başlarında Karadeniz'in kuzeyinde yazılan *Codex Cumanicus* (Kuman Kitabı) adlı çalışmadır. Eserin yazma nüshası İtalya Venedik Saint Marcus Kütüphanesi'nde *Bibliothecae Divi Marci - Bibilothecae Nazionale di S. Marco - Bibliothecae ad templum Divi Marci Venetiarum, Venezia, Mss. latini Fondo antico, Collocazione 1597, Codex DXLIX /No: 549*'da kayıtlıdır⁸. Eserin Petrark (Petrarque) tarafından 1362 yılında Venedik Cumhuriyeti'ne hediye edildiği görüşü yaygın olduğundan, adı *Codex Petrarque* olarak da bilinmektedir (Argunşah ve Güner, 2015, s. 21).

⁶ Janos Eckmann, Kıpçak Türkçesini şu şekilde tasnif eder:

1. Asıl Memlûk Kıpçak Türkçesi: (*Gülistân Tercümesi, İrşâdü'l-Mülûk ve's-Selâtin, Baytaru'l-Vâzih, Münyetü'l-Guzât*).

2. Oğuz-Kıpçak karışımı Türkçe: Kendi içinde iki gruba ayrılır:

2.1. Kıpçak Ögelerinin Hâkim Olduğu Türkçe: *Kitâb fî İlmi'n-Nüşşâb (Hulâsa), Kitâbu'l-Hayr*.

2.2. Oğuz (Türkmen) Ögelerinin Hâkim Olduğu Türkçe: *Kitâb fî'l-Fıkh bi-Lisâni't-Türki, Hulâsa'nın Paris nüshası, Kitâb-ı Mukaddeme-i Ebu'l-Leysi's-Semerkindi*.

3. Tamamen Oğuzcalaşmış Türkçe (Osmanlı Türkçesi): *Sultan Kayıtbay, oğlu Muhammet ve Sultan Kansu Gavri'nin Şiirleri, İleri gelenler için yazılmış Farsça ve Arapçadan tercüme edilmiş birkaç şiir*. (Eckmann, 2011, s. 53-54).

⁷ Başlıklandırma sistemi Galip Güner'in *Kıpçak Türkçesi Grameri* adlı eserinden örnek alınmıştır.

⁸ Galotta'nın verdiği bilgiye göre *Codex Cumanicus*'un İtalyan bölümünün bir nüshası da (1585 kayıt numarasıyla) Floransa Laurenziana Kütüphanesinde bulunmaktadır (1996).

Codex Cumanicus'un ne zaman yazıldığı kesin olarak belli değildir; İtalyan bölümünde yer alan XI.VII.1303 tarihinin telif tarihi mi kopyalanma tarihi mi olduğu tartışmalıdır. (Argunşah ve Güner, 2015, s. 22). Eserin birinci bölümünde yer alan ay adlarından hareketle bu tarihin 1291, 1292 veya 1293 yıllarından biri olduğu düşünülmektedir. Argunşah ve Güner, 2015, s. 23-14).

Biri İtalyan (55 yaprak) diğeri Alman (27 yaprak) bölümü olmak üzere iki kısımdan meydana gelen eser, Latin alfabesinin Gotik harfleriyle yazılmıştır. Eserin yazarı, Fransiskan mezhebine bağlı İtalyan ve Alman misyonerlerdir.

İtalyan bölümünün yazılış amacı İlhanlılar ve Altın Orda devletiyle ticaret yapan ve Latince-İtalyanca konuşan İtalyan tüccarlarının, Fars ve Kıpçak kökenli kişilerle iletişimini kolaylaştırmaktır. Alman bölümünün yazılış amacı ise Kıpçaklar arasında Hristiyanlığı yaymaktır (Argunşah ve Güner, 2015, s. 25-26).

B. Ermeni Harfli Kıpçak Türkçesi

1064 yılında Selçuklular Ani'yi fethedince buradaki Ermenilerin büyük bir kısmı Karadeniz'in kuzeyine doğru göç etmişlerdir. Böylelikle Ermeniler, Kırım civarında önemli bir nüfus yoğunluğu oluşturup bölgede uzun süre yaşamışlardır. Bu durum Ermeniler ve Kıpçaklar arasında yoğun bir şekilde etkileşime sebep olmuştur. Hatta bu etkileşim sonucunda bazı Kıpçakların Hristiyanlığı kabul ettiği de bilinmektedir. Ukrayna'dan Türkistan içlerine uzanan İpekyolu'nda rahatça ticaret yapabilmek için Ermeni tüccarlar da bu dili kullanmak zorunda kalmıştır. Tüm bu gelişmeler sonucunda 16-17. yüzyıllarda Ukrayna'nın Kamanets Podolsk ve Lvov bölgelerinde Ermeni harfleri ile yazılmış Kıpçak Türkçesi eserleri ortaya çıkmıştır. Bu eserler konularına göre aşağıdaki şekilde sınıflandırılabilir⁹ (Güner, 2013, s. 27-31):

Tarihî Vakayinâmeler: Kamanets Vakayinâmesi, Polonya ve Venedik Vakayinâmeleri

⁹ Verilen eserlerle ilgili detaylı bilgi için bk. (Altınkaynak, 2005) (Altınkaynak, 2006), (Arıkan, 2006), (Kasapoğlu Çengel, 2007), (Kasapoğlu Çengel, 2009), (Kasapoğlu Çengel, 2012).

Kanun Kitapları ve Mahkeme Sicil Defterleriyle Tutanakları: Bu belgeler Hristiyanlığın Gregoryan mezhebine bağlı kişilerin kendi kanunlarını esas alabilmek amacıyla hazırlanmıştır.

Dil Bilgisiyle İlgili Eserler: Bu eserler, Ermenice ile ilgili Kıpçakça yazılmış iki dil bilgisi kitabı, bir Zebur sözlüğü, beş Ermenice-Kıpçakça tercüme sözlükten oluşmaktadır.

Dinî Metinler: Rusya ve Ermenistan kütüphanelerinde bulunan Kıpçak Türkçesi dinî metinlerinde çeşitli dua kitapları, Zeburlar, vaaz kitapları ve azizlerin hayatlarına dair eserler mevcuttur.

Edebî Metinler: Bu alanda eldeki tek eser *Hikmetli Hikâr'ın Hikâyesi* adlı azizlerin hayatı ile ilgili hikmetli sözler içeren metindir. Viyana'daki Ermeni Mekhitarist Kütüphanesi'nde 468 numarada kayıtlıdır.

Doğa Bilimlerine Ait Metinler: Bu başlığa ait tek eser meyvecilik, kimyasal deneyler, Eski ve Orta Çağ bilim insanlarının çalışmaları ile ilgili bilgi veren A. Torosoviç'in *Taynı Filosofskogo Kamnya* isimli eseridir.

C. Memlûk Kıpçak Türkçesi

Macaristan, Lehistan, Bizans topraklarına 11. yüzyılın sonlarına doğru giren Kıpçaklar, bu topraklarda çeşitli askerî faaliyetlerde etkin rol oynamış fakat siyasi bir birlik oluşturup merkezî bir yönetim kuramamışlardır. 1241 yılında Batu Han (Cengiz Han'ın torunu) Altın Orda devletini kurunca, Kıpçakların bir bölümü buranın hâkim unsuru olarak yaşarken bir bölümü de Mısır ve Suriye'ye yerleşip Memlûk Devletini kurmuşlardır. Altın Orda devletinde kalanlar Moğolları dil ve kültür bakımından etkileyip onları Türkleştirmiştir. Hatta Batu Han'ın kardeşi Berke Han'ın Müslüman olmasıyla da Altın Orda Devleti Türk-İslam devleti halini almıştır. Bu sebeple başkent *Saray* şehrinde kültürel faaliyetler artmış, devletin ileri gelenleri konaklarında ve sarayda din alimlerini, yazarları davet edip ağırlamaya başlamışlardır. Türkistan'la da ticarî ve kültürel ilişkiler gelişmeye başlamış Mısır ve Suriye ile de kültürel ve ticari bağlar kurulmuştur. Bu ilişkilerle Mısır ve Suriye'ye giden birçok sanatçı şair ve mülteciler, beraberinde edebî eserler de götürmüş ve Memlûk Kıpçak edebiyatına katkıda bulunmuşlardır. 15. yüzyıldan itibaren Anadolu sahası ve Mısır sahasında kültürel ilişkiler iyice artınca

Oğuzca unsurlar daha çok hissedilmeye başlanmış ve Kıpçak Türkçesi Osmanlı Türkçesinin etkisi altına girmiştir (Argunşah ve Sağol Yüksekaya, 2014, s. 266-269).

Bu dönemin eserleri de “Gramer ve Sözlükler, Dinî Kitaplar, Askerlikle İlgili Eserler, Veterinerlikle İlgili Eserler, Edebî Eserler” alt başlıklarında incelenebilir.

Gramer ve Sözlükler: Bu alanda yazılan eserlerin çoğu Arap kökenli âlimler tarafından Araplara Türkçe öğretmek amacıyla kaleme alınmıştır. Bu eserler şunlardır: *Et-Tuhfetü'z-Zekiyye fî'l-Lugâti't-Türkiyye* (Al-Türk, 2006), *Ed-Dürretü'l-Mudiyye fî'l-Lugâti't-Türkiyye* (Toparlı, 1993), *Kitâbu Bulgatü'l-Müşâtâk fî Lügati't-Türk ve'l-Kıfçak, Kitâbu'l-Ef'âl* (Eminoğlu, 2012), *Resûlî Sözlüğü* (Güner, 2012), *Kitâbu'l-İdrâk li Lisâni'l-Etrâk* (Özyetgin, 2001), *Kitâb-ı Mecmû-ı Tercümân-ı Türkî ve Acemî ve Mugalî* (Toparlı, Çögenli ve Yanık, 2000), *El-Kavânînü'l-Küllîyye li-Zabti'l-Lügâti't-Türkiyye* (Toparlı, Çögenli ve Yanık, 1999).

Dinî Kitaplar: *Kitâb fî'l-Fıkh bi-Lisâni't-Türkî* (Ağar, 1989), *İrşâdü'l-Mülûk ve's-Selâtin Tercümesi* (Toparlı, 1992), *Kitâb-ı Mukaddime-i Ebu'l-Leysi's-Semerkindî Tercümesi* (Özkan, 1994), *Kitâb fî'l-Fıkh Tercümesi* (Demirci, 2010).

Askerlikle İlgili Eserler: *Münyetü'l-Guzât Tercümesi* (Uğurlu, 1987), *Kitâb fî İlmi'n-Nüşşâb Tercümesi* (Öztopçu, 2002).

Veterinerlikle İlgili Eserler: *Kitâb fî Riyâzati'l-Hayl Tercümesi* (Delice, 2003), *Baytaratü'l-Vâzih Tercümesi*.

Edebî Eserler: Bu alana ait eldeki tek eser çalışmamızın da konusunu oluşturan Seyf-i Sarâyî tarafından tercüme edilen *Kitâbu*¹⁰ *Gülistân bi't-Türkî* adlı yazmadır.

III. GÜLİSTÂN TERCÜMESİ (KİTÂBU GÜLİSTÂN Bİ'T TÜRKÎ)

A. Gülistân Tercümesi ile İlgili Çalışmalar

Gülistân, *Sa'dî-i Şirâzî*¹¹ (ö.1292) tarafından H.656/M.1258'de Farsça kaleme alınmış bir eserdir. Salgurlu hanedanından *Ebu Bekir b. Sa'd b. Zengi* adına yazılmış ve

¹⁰ *Kitâb Gülistân bi't-Türkî* yapısının Arapça yazımına ve kurallara uygun olarak *Kitâbu Gülistân bi't-Türkî* olması gerekmektedir.

¹¹ *Sa'dî* ile detaylı bilgi için bk. (Tarlan, 1944), (Yıldırım, 2017).

sehl-i mümteni¹² örneği kabul edilen eser (Yazıcı, 1996 s. 240) makame¹³ tarzında ele alınmıştır.

Kitâb[u] Gülistân bi't-Türkî ise Seyf-i Sarâyî (?/ö.1394'ten sonra) tarafından *Gülistân*'ın Türkçeye yapılmış ilk tercümesidir. H.793/M.1391'de tamamlanan terüme eser, Mısır hâcibi Emir Bathas'a sunulmuştur. Hollanda'nın Leiden İlimler Akademisi Kütüphanesi'nde Dozy kataloğunda (Catalogue Codicum Orientalium I.355) 1553 numarasıyla kayıtlıdır. 178 varaktan oluşan eserin her sayfasında 13 satır bulunmaktadır.

Edebiyat tarihi açısından büyük önem arz eden bu eseri ilim dünyasına ilk kez M. Th. Houtsma (1894) ile Thûry Jozsef tanıtmıştır (1915). Bizde, önce Ragıp Hulusi Özdem'in Thûry Jozsef'den tercüme ettiği “*Ondördüncü Asır Sonlarına Kadar Türk Dili Yâdigarları*” makalesi ile tanınan eserin dilinden ve değerinden ilk bahseden Fuat Köprülü (1980) olmuştur (Karamanlıoğlu, 20019, s. XXXI). Daha sonra eser Hüseyin Nafiz Uzluk tarafından bir ön söz yazılarak 1954 yılında tıpkıbasım olarak yayımlanmıştır. Aptullah Battal-Taymas'ın 1955 yılında yazdığı bir makalede ise Seyf-i Sarâyî'nin tercümesi ile ilgili eleştiriler bulunmaktadır. A. Bodrogligeti de dikkatlerini birkaç yazı halinde Macar İlimler Akademisine ait olan Şarkiyat dergisi *AC Orientalia*'da yayımlamıştır (1962a), (1962b) (1962c), (1963). Bütün halindeki ilk çalışma ise Ali Fehmi Karamanlıoğlu tarafından inceleme, metin, dizin ve tıpkıbasımıyla birlikte ilim alemine sunulmuştur (2019).

Gülistân'ın çok sevilmesi, birçok dile çevrilmesini sağlamıştır. Hatta eserin çeşitli yaş gruplarına ve ilgi alanlarına hitap edecek şekilde Türkçe çevirileri de yapılmıştır.¹⁴ Ülkemizde (200'ün üzerinde) ve dünyada *Gülistân*'ın birçok nüshasının bulunması ilmi çalışmaların (tezler, makaleler, kitaplar...vb.) sayısını da artırmıştır. Eserin Türkiye Türkçesine ilk tercümesi Mahmûd b. Kâdî-i Manyâs tarafından H.833/M.1430 tarihinde kaleme alınmış ve Mustafa Özkan tarafından ilim alemine sunulmuştur (1992).

¹² Sehl-i mümteni özlü söz söyleme sanatıdır. Kolay gibi görünse de benzerini yapmanın zor olduğu eserler için kullanılır. (Mengi, 2009, s. 320-321).

¹³ “Bu türün özelliklerini, bir olay etrafında şekillenme, hayalî bir râvisi, her konudaki bilgisi ve güzel konuşmasıyla insanları kendine hayran bırakan, dilenci hüviyetinde hayalî bir kahramanı bulunma, dilin inceliklerini, özellikle dildeki garip kelimeleri öğretmeyi hedefleme, nahiv bilmecelelerinden, edebî inceliklerden ve Arap atasözlerinden örnekler vermek suretiyle okuyucuların hoşça vakit geçirmelerini amaçlama biçiminde özetlemek mümkündür” (Ayyıldız, 2003, s. 417).

¹⁴ Türkçeye yapılan tercümelerden bazıları şunlardır: (Koca, 2008), (Karaismailoğlu, 2018), (Kırlangıç, 2018), (Öztürk, 2018), (Bilgin, 2017), (Sazak, 2018), (Südü-i Bosnevî, 2012), (Kanar, 2018).

Gülistân Tercümesi yalnızca Kıpçak Türkçesine değil Türkiye Türkçesine ve diğer lehçelere de çevrilmiştir (Kartal, 2001) (Şıgva ve Özsoy, 2022).

B. Seyf-i Sarâyî'nin *Gülistân Tercümesi*

1. Seyf-i Sarâyî

Gülistân'ı Farsçadan Kıpçak Türkçesine aktaran Seyf-i Sarâyî hakkında çok az bilgi mevcuttur. Doğum tarihi bilinmeyen şairin ölümünün M.1394'ten¹⁵ sonra olduğu düşünülmektedir. Adında geçen "*Sarâyî*" ifadesi sebebiyle Altın Orda'nın başkenti olan Saray şehrinden olduğu bilgisi kabul edilmektedir. Bir şiirinde de "Kamışlı yer benim doğduğum yer idi" yazması Kamış adında bir yerden olduğunu düşündürmektedir (Türkiye Dışındaki Türk Edebiyatları Antolojisi, 2001, C.18, s.102). Fakat Mısır'a neden gittiği ile ilgili mevcut bir bilgi yoktur. *Gülistân*'ın sonunda çağdaşı olduğu şairlerden Mevlânâ Kadı Muhsin, Mevlânâ İshak, İmâd-ı Mevlevî, Ahmed Hâce Sarâyî, *Muhabbetnâme* müellifi Hârizmî, Tuğlu Hâce ve Hasanoğlu gibi şairlerin manzumeleri de yer almaktadır (<https://islamansiklopedisi.org.tr/seyf-i-sarayi>). Ayrıca döneminin büyük bir şairi olduğu Hasanoğlu, Hârizmi gibi bilinen şairlere nazîre yazmasından da anlaşılmaktadır. Eserlerini güzellik kaygısıyla kaleme alan Sarâyî

"şairler vasfındaki küçük bir mesnevisinde, kendisini 'Cihân hâkimlerinin hâkipâyı, cümle şâirlerin kemteri ve güzellerin damimî müşterisi' olarak mütevâzı bir şekilde tasvir etmekle berâber, çağdaşları hakkında bâzı zımnî hücûmlarda da bulunmakta, 'Başkalarının eserlerini kendilerine mal edenlerden, helva yerine şalgam çöpü yiyenlerden, elfâza bakıp mânâyı veya mânâyı ehemmiyet verip elfâzı ihmâl edenlerden bahsetmektedir.'" (Köprülü, 1980, s. 316-317).

Bu ifadeler de göz önüne alındığında devrinin bilinen şairlerinden olduğu anlaşılmaktadır.

¹⁵ "Ahmed Celâyir'in Mısır'a gidişi dolayısıyla 1393'te söylediği bir rubâisiyle 1394'te tamamladığı Süheyl ü Güldürsünmesnevisinden hareketle bu tarihten sonra vefat ettiği söylenebilir" (Özkan, 2009, s. 28).

2. Eserin Yazılış Tarihi

Eserin ne zaman yazılmaya başlandığı bilinmemektedir. Metinde müellif tarafından açıkça belirtildiği üzere 1 Şevval H.793 M.1391 (1 Eylül 1391 Cuma) senesinde tercümesi tamamlanmıştır.

"Müddet-i hicret yidi yüz toksan üç

Yıl idi kim az idi 'âlemde küç

Evvel-i şevvâl idi kim ay 'azîz

Hatm oldı bu gülistân nâmemiz" (178^a/11-12)

C. İçerik Bakımından *Gülistân Tercümesi*

Seyf-i Sarâyî *Gülistân Tercümesi*'ni neden tercüme ettiğini şöyle izâh eder:

"ilk yaz künlerinde bir kün bustân içinde güller arasında bir niçe zarîf 'âlimler bilen oturup inşâ 'ilminden bahş kılp ebyât-ı garîb ve eş'âr-ı 'acîb okudum ise ol 'âlimlerniñ ulusı 'arûz 'ilminden bir müşkil beytniñ taqtı'ın suvâl itti cevâbın işitip ayttı ay edîb-i garîb saña bir muvâfık naşîhatım bar kabûl kılsañ hayr bolğay ayttım buyuruñ ayttı Şeyh Sa'dî Gülistânın Türkî terceme kılsañ bir şâhib-devlet ir atına mısra' yâdgârıñ cehânda kalsun dip ol 'azîzniñ mübârek nefesin kabûl itip ayttım inşâ'allâhu ta'âlâ ammâ kuvvetim za'îf tutur turur anıñ kavî ma'nîlerine ayttı e'aneke'llâhu ay edîb-i garîb men dağı tañrığa tevekkeül kılp himmet bilin ragbet ili bilen bağlap başladım tamâm bolğay dip inşâ'allâhu ta'âlâ "5^b/4-13, 6^a/1-7

Yukarıda verilen bilgilerden hareketle yazın başlarında edebi bir sohbet esnasında, kendisinin yeteneğini fark eden âlimlerden biri, Sa'dî'nin *Gülistân* adlı eserini Türkçeye tercüme etmesini ister. Sarâyî de onun manalarını verebilecek güçte olmadığını belirtir. Fakat karşısındaki âlimin “Allah sana yardım etsin” demesi üzerine Allah'a sığınıp tercümeyle başladığını ifade etmiştir.

Gülistân Tercümesi sekiz bâptan (sekiz bölümden) oluşan makame tarzında kaleme alınmış içinde manzum ve mensur kısımlar bulunan bir eserdir. Bâp isimleri ve içerikleri

şu şekildedir: *evvelgi bâb selâtin sîreti içinde turur, ikinci bâb fuḡarâ ahlâkı içinde turur, üçünçî bâb ḡanâ'at faẓîleti içinde turur, törtünçî bâb sūkût fâyidesi içinde turur, bişinçî bâb 'ışḡ dağı yigitlik şıfatı içinde turur, altınçî bâb ḡarılıḡ dağı za'ıflık şıfatı içinde turur, yitiñçî bâb terbiyet te'sîri içinde turur, sek(k)izinçî bâb şuhbet edebleri içinde turur*^{8a/12-13, 8^b/1-6}

Selâtin sîreti'nde padişahların ve ileri gelenlerin hâl ve hareketleri konusunda bilgiler verilmiştir. *Fuḡarâ ahlâkı* fakirlerin (dervişlerin) tavır ve davranışları ile ilgilidir. *ḡanâ'at faẓîleti* kanaatkâr olmanın erdemini anlatır. *Sūkût fâyidesi* susmanın önemini işler. *'İşḡ dağı yigitlik şıfatı* aşkın ve gençlik zamanlarının önemini, *ḡarılıḡ dağı za'ıflık şıfatı* zayıflığın (takatsizlik) ve yaşlılığın zorluklarını ele alır. *Terbiyet te'sîri* ahlaklı ve terbiyeli olmanın etkisini işlerken son bâp olan *Şuhbet edebleri* konuşma ve görgü kuralları ile ilgili bilgiler verir.

Eserin sonunda şairin tercümeden bağımsız yazdığı şiirler ve bazı şairlere yazdığı nazireler bulunmaktadır. Bunlar *Gülistân Tercümesi*'ne dahil olmadığı için çalışmaya dâhil edilmemişlerdir.

Eser bölüm başlıklarından da anlaşılacağı üzere kendi içinde bağımsız birçok hikâyeden oluşmuştur. Bunların hepsi kısa hikayelerdir ve bazen mensur bazen de manzum biçimindedirler. Bazı hikâyelerde tanınmış isimlerin hayatından örnekler kullanılırken; *Ḳârûn öldi ḡaldı kırḡ iv tolı genç / Ölmedi 'adli bilen Nûşîn Revân* ^{30^b/11-12} bazı hikâyelerde ise herhangi bir kişi esas alınmıştır: *Bir faḡîrni kördüm Ka'beniñ işikine yüzün koyup aytur idi...* ^{49^b/2-3}

D. *Gülistân Tercümesi*'ndeki Dil ve Anlatım

Gülistân Tercümesi, tam bir tercümeden ziyade uyarılama bir eserdir. Mensur kısımların büyük bir kısmı aslına uygun çevrilmiştir. Bunlar genelde "*Hikâyet*" başlığıyla başlar. Mütercim daha sonra alıntılama yaptığını vurgulayarak hikâyeye giriş yapar: "*Şeyḡ sa'dî aytur. Bir ulu 'azîz irge sordum ihvân-ı şafâ hâlinden....*" (^{78^a/3-4})

Manzum kısımlar ise bir dereceye kadar çevrilmiş, daha çok mütercimin kendi yorumuyla baştan yazılmışlardır. Sarâyî, manzum kısımlara ait olan ve aslında bulunan *beyt*, *kıt'a*, *mesnevî*, *rubâ'î*, *nazım*, *beyt-i Arabî* gibi çeşitli başlıkları kullanmak yerine hepsine "*şi'r*" başlığını vermeyi yeterli görmüştür. Eser tümüyle bir tercüme olmadığı

için manzum kısımların aktarılmadığı yerler de olmuştur. Eser üzerinde dikkatli bir çalışma yapan Taymas'a göre mütercim çeviri yaparken üstesinden gelemediği manzum kısımları atlamıştır (Taymas, 1955, s. 74). Zaten müellif de giriş kısmında onun anlamlarını vermeye gücünün yetmeyeceğini belirtmiştir.¹⁶

Eserde kullanılan dil, dönemini çok iyi yansıtan sade bir Türkçedir. Okuyucuyu yormayan ve akıcı bir üslup kullanılmıştır. Elbette yabancı kelime ve tamlamaları da bünyesinde barındırır. Fakat bunlar kendi dönemine göre anlaşılabilir kelimelerdir ve bazıları günümüzde de bilinen sözcüklerdir:

"Ĥatunlar ĥaddine yetip māl ve cihāz ve ni‘met bilen ĥiç kim irse ‘aĥd-i nikāĥına raĥbet kılmās idi" (79^a/10-12)

İslâm toplumları ayet ve hadise çok önem vermiş ve bunları edebî eserlerinde de iktibās¹⁷ yoluyla kullanmışlardır. İktibās sanatı- şiirde özellikle divan şiirinde- ayet hadis kullanmakla sınırlandırılmışsa da nesirde de kullanılmış; atasözleri ve kısa hikâye alıntıları da eklenerek nesrin sınırları genişletilmiştir (Yılmaz, 2013, s. 7). Yani bu şekilde metnin anlamı pekiştirilmiştir. Seyf-i Sarâyî de asıl metinde geçen ayet ve hadisleri aynen aktarmıştır. Bu ayet ve hadisler metinde iktibās sanatının kurallarına göre yerleştirilmişlerdir. Yalnız çeviri yazılı metinde bazı ayetler Latin harflerine aktarılmadan Arap harfleriyle kullanıldığı için çalışmada bu duruma müdahale edilmemiştir.

Metindd atasözleri ve deyimlere de yer verilmiştir (Atasoy, 2017). Bunların doğrudan verildiği yerler olduğu gibi *"meşelde kelip turur"* 8^b/10, *"meşelde kilür"* 10^b/3, *"meşelde ayturlar"* 29^a/4, *"...dip meşelde bar"* 177^a/2 ifadeleriyle kullanıldığı durumlar da olmuştur.

Eserdeki cümleler Ö+N+Y yapısıyla büyük oranda uyumludur. Bunların çoğunluğu basit, kısa ve anlaşılır cümlelerdir:

Ö+Y(TYF-(DT+YF-)-kp+ş)

¹⁶ bk. C. İçerik Bakımından *Gülistân Tercümesi*.

¹⁷ "Ödünç alma. Bir kelimeyi, bir cümleyi tam, yarım veya mânâsı ile alıp aktarma. Özellikle âyet, hadîs, kelâm-ı kibâr ve diğer şâirlerin sözleri, iktibasın asıl malzemesini oluşturur. İktibâs daha çok fıkri kuvvetlendirmek ve sözü güzelleştirmek ama cına yöneliktir. Bir sözün tamamı alınmışsa iktibâs-ı tam (tam iktibas), yarısı veya bir parçası alınmışsa iktibâs-ı gayr-i tâm (yarım iktibâs) meydana çıkar" (Pala, 2004, s. 228-229).

İki Horâsânî faķîr biri biri şuhbetine mülâzim bolup seyâhat kılur idiler 84^a/4-5

Ö+Y(YF- -kp[+ş])

Bir hocanın nâdirü'l-hüsn kulu bar idi 112^b/10-11

Ö+Y(YF-[-kp+ş])

‘Ömr mâl cem‘ itmek üçün degül 159^b/9-10

Anlatıma hareket katmak için kırık ifadeli yapılara da yer verilmiştir. Bunlar genelde manzum kısımlarda kullanılmıştır:

ŞT+Y(YF-[-kp+ş])+_Ö+_Y

Ger sa‘âdet yana ilin tutsa / Bolur ol mu‘teber emîr-i kebîr 28^a/1

[Ö]+Y+_N+_Y(YF-[-kp]+ş)+E+NAç

[Sen] hiç anı işittin mi kim meni koyğay 46^a/2-3

Anlatımda tümleçlerin başa alındığı cümleler de mevcuttur:

YT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Fulân tağ başında harâmîler bar 12^b/1-2

STAç+Yöt+Ö+Y(TYF-(ST+YF-)[-kp]+ş)

Boluptur Ka‘be hâcet kıblegâhı / Aña halk ol cihetden köp kiterler 30^a/2-3

ZT+Ö+Y(TYF-(DT+Yöt+N+YF-)[-kp+ş])

Ol kiçe oğlu oturup atasına başından kiçken hâllerni hikâyet kılur idi 104^a/4-6

E. Bütüncede Tespit Edilen Hatalı Okumalar

Karamanlıoğlu'nun çalışmasında sözlük kısmından sonra bir düzeltme cetveli bulunmaktadır. Ancak bütüncede başka kelimelerin de yanlış okunduğu tespit edilmiştir:

Bütüncede Yer Alan	Düzeltilen
"amlâk" 28 ^a /5	emlâk
"ağzınğa" 46 ^b /6	ağzında
"kullarından" 46 ^b /11-12	kullarımdan
"zulûm" 49 ^b /4	zalûm
"kitmesin" 50 ^b /4	kitmesün
"yakın" 82 ^a /7	yakîn
"oğrı" 104 ^a /11	ağrı
"sınık" 104 ^b /13	sınuk

Bütünce bazı sayfa numaralarında da karışıklıklar olmuştur. 45^a'dan sonra 46^b yazılmıştır. Bu 45^b olarak düzeltilmiştir. 169^a'dan sonra yazılan 168^b de 169^b olarak değiştirilmiştir. Çözümlemeler gösterilirken tüm bu düzeltmeler dikkate alınmıştır.

Tıpkıbasım metinde de çeviri yazılı metinle uyumlu olmayan bazı durumlar vardır. Bunlar şöyledir:

Tıpkıbasımdaki hatalı gösterim	Olması gereken gösterim
16 (8 ^a)	16 (8 ^b)
18 (9 ^a)	18 (9 ^b)
220 (111 ^a)	220 (110 ^b)
222 (111 ^b)	223 (112 ^a)
223 (112 ^a)	222 (111 ^b)

Çeviri yazılı metinde 317 (159^a) olarak verilen yer tıpkıbasımda 301 (151^a) numaralı sayfadadır. 317 (159^a) numaralı sayfanın çeviri yazısı ise 329 (165^a)'da bulunmaktadır.

IV. SÖZ DİZİMİ ÇALIŞMALARINDAKİ ESASLAR

A. Amaç ve İlkeler

Türk dili alanında yapılan çalışmalar genellikle "metin-inceleme-dizin" kapsamındadır. İnceleme kısımlarındaki araştırmalarda söz dizimi bahsine çok fazla yer verilmemiştir. Söz dizimi çalışmalarındaki esas ise söz ve sözcük gruplarının aralarındaki ilişkiyi anlam ve işlevi dikkate alarak ortaya koymaktır. Bu sebeple alandaki eksikliği

kapatmak için Prof. Dr. Efrasiyap Gemalmaz'ın yürütücülüğünde çeşitli dönemlere ait eserlerin söz dizimini ele alan lisansüstü tez çalışmaları yapılmıştır.¹⁸

Bu çalışmada da Kıpçak Türkçesi eserlerinden biri olan Seyf-i Sarâyî'nin *Gülistân Tercümesi*'nde sözcüklerin işlev ve anlamları dikkate alınarak metnin söz dizimsel özelliklerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Eserin seçilme sebebiyse daha önce Kıpçak Türkçesi dönemine ait bütün halinde bir söz dizimi çalışmasının yapılmamış olmasıdır.

B. İnceleme Yöntemi ve Teknikler

Klasik dil bilgisi yapıyı ve anlamı ayrı bir şekilde ele alarak incelemiştir. Fakat 20. yüzyılda Ferdinand de Saussure'ün (2001) görüşleriyle beraber yeni akımlar da artık metin çalışmalarında kullanılmaya başlamıştır. Dili bir bütün olarak ele alan Saussure anlamı ve işlevi birlikte değerlendirmiştir. Neticede yapıyı şekillendiren anlamdır ve metin inceleme çalışmalarında ikisini ayrı düşünmemek gerekir. Üretici-dönüşümsel¹⁹ dil bilgisinden hareketle yapı konusu derin yapı ve yüzey yapı olarak değerlendirilir. Yüzey/yüzeysel/dış yapı düşüncenin yazıya geçirilmiş halidir. Derin/iç yapı ise ifadelerin zihindeki yapısıdır. Düşünceler derin yapıdan hareketle yüzeysel yapıya aktarılırlar. Yani iç yapı yüzeysel yapıyı şekillendirir. Bu nedenle söz dizimi çalışmalarında derin yapıya bakmadan yüzeysel yapıyı ele almamak gerekir (Kıran ve Eziler Kıran, 2006, s. 242-243). *Gülistân Tercümesi*'nin söz dizimi özellikleri de Üretici- dönüşümsel dil bilgisinin bu ilkelerinden hareketle anlam ve işlev dikkate alınarak incelenmiştir.

¹⁸ Bu tez çalışmalarından bazıları şunlardır: (Alyılmaz, 1994), (Börekçi, 1995), (Daşdemir, 2000), (Kara, 2001).

¹⁹ Üretici dil bilgisi Chomsky tarafından geliştirilen bir yaklaşımdır. Bu yaklaşıma göre dilde sınırlı sayıda sözcük vardır ve bunlarla sınırsız sayıda yapı oluşturulabilir. Fakat bu yapılar dilbilgisel olarak kabul edilebilir olsalar da her zaman anlamlı bir ifade meydana getiremezler. Bu sebeple söz dizimi (syntax) ve anlam (semantics) aynı şey değildir. Konuşur alıcıya mesajı iletirken dil bilgisi kurallarını düşünerek bu eylemi gerçekleştirmez çünkü bu kurallar zihinde doğuştan vardır. Chomsky'e göre insan bilinci, henüz keşfedilmemiş ve tamamen kendine özgü bir yapıya sahiptir. Onun bu yaklaşımları somut kabul edilmediği için deneyci çevreler tarafından hoş karşılanmamıştır. Ayrıca ilerleyen yıllarda görüşlerinde bazı değişiklikler de olunca bu durum bilimsel yönünün eleştirilere maruz kalmasına sebep olmuştur. Kendisi ise bu olanları insan doğasında olması gereken bir gelişme, canlılık belirtisi olarak yorumlamıştır (Müldür, 2016). Konuyla ilgili ayrıntılı bilgi ve Chomsky'e yapılan eleştiriler için bk. (Uygun, 2006), (Chomsky, 2018), (Harris, 2021), (Pinker, 2021), (Lakoff ve Jhonson, 2022).

1. Esas Alınan Metin ve Bütüncenin Oluşturulması

Doktora tez çalışmamızda Ali Fehmi Karamanlioğlu tarafından hazırlanan *Gülistân Tercümesi* esas alınmıştır. 178 varak 356 sayfadan oluşan eserin her sayfasında 13 satır bulunmaktadır. Metnin üçte birinden bir bütünce oluşturulmuş ve bu bütünceye tercümeden önceki ve sonraki kısımlar da dâhil edilmiştir. Bölümlerin (bapların) varak sayıları birbirleriyle aynı değildir. Metinler her bölümün başından, sonundan ve ortasından olacak şekilde seçilmiştir. Bütünceye dâhil olmasa bile yarım kalan cümleler sonraki sayfadan tamamlanmıştır. Bu şekilde oluşturulan 115 sayfanın açık gösterimi aşağıdaki gibidir²⁰:

Tercümeden Önceki Bölüm	Giriş	2 ^b , 5 ^b , 8 ^a , 8 ^b /6.
Tercüme Edilen Bölüm	<i>Evvelgi bâb</i>	8 ^b /7, 9 ^a , 9 ^b , 10 ^a , 10 ^b , 11 ^a , 11 ^b , 12 ^a , 12 ^b , 26 ^b , 27 ^a , 27 ^b , 28 ^a , 28 ^b , 29 ^a , 29 ^b , 30 ^a , 30 ^b , 45 ^a , 45 ^b , 46 ^a , 46 ^b , 47 ^a , 47 ^b , 48 ^a , 48 ^b , 49 ^a /5.
	<i>İkinci bâb</i>	49 ^a /6, 49 ^b , 50 ^a , 50 ^b , 51 ^a , 51 ^b , 52 ^a , 63 ^b , 64 ^a , 64 ^b , 65 ^a , 65 ^b , 66 ^a , 66 ^b , 78 ^a , 78 ^b , 79 ^a , 79 ^b , 80 ^a , 80 ^b , 81 ^a , 81 ^b /2.
	<i>Üçüncü bâb</i>	81 ^b /3, 82 ^a , 82 ^b , 83 ^a , 83 ^b , 84 ^a , 92 ^b , 93 ^a , 93 ^b , 94 ^a , 94 ^b , 95 ^a , 104 ^a , 104 ^b , 105 ^a , 105 ^b , 106 ^a , 106 ^b /10.
	<i>Dördüncü bâb</i>	106 ^b /11, 107 ^a , 110 ^a , 110 ^b , 112 ^a , 112 ^b /1.
	<i>Beşinci bâb</i>	112 ^b /2, 113 ^a , 113 ^b , 114 ^a , 121 ^a , 121 ^b , 122 ^a , 122 ^b , 130 ^b , 131 ^a , 131 ^b , 132 ^a /4.
	<i>Altıncı bâb</i>	132 ^a /5, 132 ^b , 135 ^a , 135 ^b , 138 ^b , 139 ^a /2.
	<i>Yedinci bâb</i>	139 ^a /3, 139 ^b , 140 ^a , 140 ^b , 141 ^a , 148 ^a , 148 ^b , 149 ^a , 157 ^b , 158 ^a , 158 ^b , 159 ^a , 159 ^b /7.
	<i>Sekkizinci bâb</i>	159 ^b /8, 160 ^a , 160 ^b , 161 ^a , 161 ^b , 168 ^a , 168 ^b , 169 ^a , 169 ^b , 176 ^a , 176 ^b , 177 ^a , 177 ^b , 178 ^a /4.
Tercümeden Sonraki Bölüm	Bitiş	178 ^a /5, 178 ^b /5.

Toplam 115.

²⁰ İtalik verilen varak numaraları kendinden sonra gelen sayfayla birlikte değerlendirilip tek sayfa olarak düşünülmüştür.

2. Künye Bilgilerinin Gösterilmesi

Sayfaların metinde gösterim şekli 127 (64^a), 128 (64^b) biçimindedir. Bütünceden alıntılama yaparken satır numarası da gösterileceği için oluşabilecek sayı kalabalığını önlemek amacıyla yalnızca varak ve satır numaraları esas alınmıştır. Satır numaraları Karamanlıoğlu tarafından verildiği için baştan bir numaralandırma yapılmamıştır. Birkaç satırdan oluşan cümlelerin hangi satırlar arasında bulunduğunu gösterebilmek için "-" işareti kullanılmıştır. Numaralandırmalar karışıklık olamaması amacıyla cümle sonunda gösterilmiştir.

Hikâyet ili ayağı kesilgen kim irse kırk ayaklı cânverni öltürdi 95^a/1-2.

Metinde herhangi bir noktalama işareti bulunmadığı için bütüncü yazıya geçirilirken noktalama işareti kullanılmamıştır. Özel isimleri belli etmek amacıyla ilk harfleri büyük yazılmıştır. Ayrıca cümle başlarında ve beyitlerin mısralarının başında da tarafımızca büyük harf kullanmaya özen gösterilmiştir.

Bu tarîka okur iseñ Qur'ân

Ünün İslâm revnâkın kiterür 112^b/1-2.

İnceleme kısmında manzum kısımlar gösterilirken aynı satırda "/" işareti kullanılarak mısralar verilmiştir.

Tüşken ir hâcetin revâ kılsañ / Hâk seniñ hâcetiñ revâ kılgay 45^a/8-9.

3. Tahlil ve İşaretleme Sistemi

Bütüncedeki cümleler tahlil edilirken parantezleme yöntemi kullanılmıştır. “*Bu yöntemde ise en büyük yapı birimi en dış parantezin, en küçük yapı birimi de en iç parantezin içinde kalacak şekilde*” (Daşdemir, 2014, s. 7) iç içe yay parantezlerle gösterilmiştir. Eksiltili yapılar için köşeli parantez "[" kullanılmıştır.

YT+Ö+Y(YF-[-kp]+ş)

Ağaclar üstünde bülbüller nâle ve zârî kılırlar 63^b/13-64^a/1

Kırık ifadeli cümlelerde kırılan yerin başlangıcı (_) simgesi ile gösterilmiş, araya giren öge/ögelere sonra kırılan yerin devamı (_) işaret ile belirtilmiştir:

[Ö]+N+_Y(YF-[-kp+ş])+E+_N

Kerem ili yakîn bil kim kavî bâzûdan artuğdur 81^a/13

Ö+_YT+_Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Senden ullu cehânda ni' met yok 81^b/8

Metin çözümlenirken anlam ve işlev dikkate alındığı için tek başına müstakil bir cümle görünümünde olan bazı yapılar metindeki anlama göre gerektiğinde birlikte ele alınmıştır. Bu yapılar daha sonra ayrı olarak da çözümlenmiştir.

ST+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

‘Âşık ve ma‘şûk bir yirge kildi hocalık dağı kulluk ortadan kitti 113^a/2-4

E+Ö+Y(TYF-([N]+YF-)[-kp+ş])+NAç

Niçük kim şâ‘ir aytur Sağa bu şîveler birlen köñül almak kim öğretti / Cemâliñni körüp zâhid tutup ‘ışkıñ yolın kitti / Menim kavm u kabîlemniñ kamusı ‘âlim irdiler / Seniñ bu ‘ışkıñ üstâdı maña şâ‘irlik öğretti 122^b/5-10

Çeviri yazılı metinde kullanılan transkripsiyon işaretlerine sadık kalınmış, yalnızca " *nġ* " sesi " *ŋ* " biçimde gösterilmiştir. [] simgesi ile verilip de tarafımızca doldurulan yerlerde metnin dil özelliklerine ve dönemin sözcük dağarcığına uygun davranmaya özen gösterilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMLARIN İŞARETLENMESİ

Her dilin kendine özgü bir kaynak alfabesi vardır. Bu sistem, belli bir zaman dilimi içerisinde oluşan kavramları ve ihtiyaç oldukça kurulan kavram ilişkilerini ifade eder. Kaynak alfabede, bağımsız kavramları karşılayan bağımsız dil öğeleri ve kavramlar arası ilişkiler kuran görevli dil öğeleri, kod alfabesinde *biçim birimi* dediğimiz öğelerle temsil edilirler. Kök, köken ve gövde bağımsız dil öğelerini karşılayan biçim birimlerken sonек, edat, bağlaç ve eklemiş/yardımcı fiiller ise görevli dil öğelerini karşılayan biçim birimlerdir (Daşdemir, 2014, s. 29).

1.1. KÖK VEYA KÖKEN HALİNDE BULUNAN ÖGELER

Kök, *birçok eş kaynaklı sözün yapısında bulunan, anlamlı ve daha küçük öğelere ayrılamayan söz köken ise eş kaynaklı bütün türemiş sözlerin yapısında bulunan, anlamlı ve daha küçük öğelere ayrılamayan söz, kök söz* (Karaağaç, 2013, s. 564-565) olarak tanımlanabilir.

1.1.1. Türkçe Kökler

1.1.1.1. Fiil Kökleri

Fiil kökleri; varlıklardaki oluş, kılış ve durumları karşılayan sözlerdir (Korkmaz, 2014, s. 104). Eserin tercüme bir metin olması, yardımcı fiil kullanımını asıl fiillere oranla artırmıştır.

Bütüncede geçiş sıklığı yüksek olan Türkçe fiil kökleri sırasıyla *kıl-, ayt-, bol-, kör-, tur-, it-, kil- ve bil-* fiilleridir:

"Kıl-" kökü, yardımcı fiil ve "et-, yap-" anlamlarında toplam 290 kez kullanılmıştır. Bunlardan bazıları "*Mısır mülkin aña teslim **kıl**²¹-dı*"^{47a/1}, *İygü 'amel **kıl**²²1^a/12*, *Niçün böyle **kıl**²³-dı* 105^b/7...

²¹ Mısır mülkünü ona teslim et.

²² İyi işler yap.

²³ Neden böyle yaptın?

Ölçünlü Türkiye Türkçesindeki de-, söyle- anlamlarına gelen "ayt-" kökü bütüncede 208 kez geçmektedir. Müellif, aktardığı hikayelerin başında "*Şeyh Sa'î aytur*" ifadesini sıklıkla kullanmıştır. Fiilin "ayıt-" biçimi de iki yerde geçmektedir:

Ayıt-tım bu ni hâlet turur 27^b/7, *Bedîhâ nazım ayıt-tı* Hoca İshâk 93^a/3.

"Bol-" fiil kökü bütüncede 202 yerde tespit edilmiştir. Daha çok kelime yapımını desteklemek amacıyla yardımcı fiil olarak kullanılmıştır: ... *melûl bol-* 26^b/8, ... *mütegayyir bol-* 27^a/4, *şâdır bol-* 28^b/12, *müsellem bol-* 46^b/9, *hatm bol-* 47^b/11...

"Kör-" fiil kökü 100 yerde geçmektedir: *Sâbıku'l-in'âm kuldın ni haṭâ kör-di* 'aceb / *Kim anı közden salıp kaygı hışârında tutar* 29^b/5-6, *Kör-üp ol şâhid-i ra'nâ cemâlin* / *Degül taṣ zâhid ir zühdin unutsa* 113^b/5, *Tiledim bir zamân kör-sem cehânnı* / *Dirîgâ boldı közüm bebegi ces* 132^b/1-2...

"Tur-" kökü 86 kez kullanılmıştır: ...*dağı astın dudağı yaḳasına inip tur-ur idi* 47^b/7-8, ...*nebi 'aleyhi's-şalâtu ve's-selâm hadîşinde kilip tur-ur...* 148^a/9...

Geçiş sıklığı yüksek olan köklerden biri de "it-" fiilidir (73 kez): *sükût it-* 27^b/12, *men' it-* 29^a/2, *havf it-* 104^b/4 ... *dâyim eygûlük it-* 178^a/10...

"Kil-" fiil kökü 53 yerde bulunmaktadır: *dürüst kil-* 26^b/10, *Ol bignîñ hıdmatına kil-dim* 29^a/1, *hoş kil-* 48^b/1...

Geçiş sıklığı yüksek olan bir başka kök de "bil-" fiilidir (52 kez): *Anlarnıñ biri ferâset bilen bil-di* dağı ayttı... 79^b/11-12 *Sagındım men seni yâr-ı vefâdâr* / *Ve-lîkin bil-medim böyle cefâkâr* 121^a/8-9...

1.1.1.2. İsim Kökleri

İsim kökleri, evrendeki tüm varlık ve nesneleri karşılayan sözcüklerdir. Edat, bağlaç, ünlem, zarf, zamir, sıfat ve isimler de isim kökleri içinde değerlendirilirler.

Bütüncede 246 geçiş sıklığıyla en çok kullanılan isim kökü (sıfat işlevi de dâhil) "bir"dir.

Şahıs zamirlerinin geçiş sıklığı şu şekilde gösterilebilir:

1. Teklik kişi	<i>men</i>	74
2. Teklik kişi	<i>sen</i>	60
3. Teklik kişi	<i>ol</i>	61
1. Çokluk kişi	<i>biz</i>	17
2. Çokluk kişi	<i>siz</i>	2
3. Çokluk kişi	<i>anlar</i>	10
	<i>alar</i>	10

"Dağı" geçiş sıklığı en yüksek olan edattır, çeşitli görevlerde²⁴ 210 yerde tespit edilmiştir. "Bilen" bağlama edatı olarak 100 kez; "ni" edatı ise 73 kez kullanılmıştır.

İşaret sıfatı/zamiri olarak "bu" (152 kez) ve "ol" (151 kez) sayıları bakımından birbirine çok yakındır. Bütüncede "o" sözcüğü tespit edilmemiştir. Dönemin dil özellikleri dikkate alındığında, bu beklenen bir durumdur. İşaret zamiri "aḡ" ile dönemdeki eserlerde sık kullanılan ve "kendî" anlamına gelen "öz" zamiri 21 yerde bulunmaktadır.

Bu laṭife sultâna hoş keldi daḡı küldi 10^b/8

Bu muḥâl irür kim irdem iri ölgey daḡı irdemsizler anıḡ yirin tutḡay 12^a4/5

Özge şayyâdlar aḡa melâmet kılip ayttılar 49^b/6

Öz ili bilen öz kolın sındurur / Kavî birle pençe tutuşḡan za'îf 168/1-2...

Ünlem edatlarında geçiş sıklığı en yüksek olan "ay" edatıdır, 45 yerde bulunmaktadır.

Melâmet kılip ayttım ay yâr-ı 'azîz 'aḡl-ı nefsiḡe ni boldı 113^b/1

Özel isimlerin içinde en çok "*Şeyḡ Sa'dî*" geçmektedir. 16 yerde bulunan bu isim hemen hemen hepsinde "*Şeyḡ Sa'dî aytur*" ifadesinde kullanılmıştır. Müellif eseri aktarırken hikâyelerin başına bu ifadeyi sıklıkla eklemiştir. Cins isimlerde ise en sık kullanılan sözcükler şu şekildedir: "köñül" 123, "ir" 57, "kün" 52, "kişi" 46, "oḡlan" 27.

²⁴ bk. 3.5.2. daḡı, 5.1.13. Üsteleme Katma Edatları

1.1.2. Alıntı Sözcükler

Bütüncede Farsça ve Arapça alıntı kelimeler yoğun olarak kullanılmıştır. Bunların metne uyumu için de yardımcı fiillere sık sık başvurulmuştur.

1.1.2.1. Arapça Sözcükler

Gülistân Tercümesi'nde Arapça alıntı sözcükler oldukça fazladır. Eserin yazıldığı zaman ve müellifin içinde bulunduğu kültürel ortam göz önüne alındığında bu normal bir durumdur. Arapça alıntılardan bazılarının anlamı günümüz Türkiye Türkçesinde de bilinmekte ve gündelik hayatta Bütüncede tespit edilen Arapça sözcüklerden bir kısmı aşağıda gösterilmiştir:

şükr 2^b/9, *ma'şûk* 5^b/1-2, *hammâm* 8^a/2, *sükût* 8^b/2, *zarûret* 8^b/13, *münâsib* 9^b/7, *mülk* 10^a/5, *zerre* 10^a/7, *sultân* 11^b/9, *cemâ'at* 11^b/3, *ganîmet* 12^b/8, *fettân* 26^a/13, *baħr* 26^b/6, *sufra* 26^b/11, *mübârek* 28^a/4, *tâkât* 28^b/2, *taħammül* 30^a/4, *necis* 48^b/7, *libâs* 51^a/10, *muvâfık* 78^b/2, *ferâset* 79^b/11, *tevḥîd*, *tevekkül* 80^a/12, *'azîz* 81^b/12, *ta'âm* 83^a/13, *câsûs* 84^a/8, *felek* 104^b/10, *müneccim* 110^b/7, *İslâm* 112^b/1, *ḥabîb* 114^a/5, *maḥabbet* 114^a/12, *sîreti* 121^a/1, *te'essüf* 121^a/2, *ḳavm*, *ḳabile* 122^b/9, *maḥrûm* 131^a/4, *kelâm* 131^b/13, *ḥâlet* 132^a/10, *ziyâret* 135^a/5, *i'tibâr* 139^b/5, *devlet* 140^a/6, *'avâm* 140^b/4, *belâ*, *mensûb* 141^a/12, *revâ* 148^a/4, *vebâl* 148^a/6, *şîfat* 158^b/7, *da'vî* 159^a/12, *fâyide* 160^b/1, *zûlm* 169^a/8, *bâkî* 169^b/1, *'ibret* 176^b/5, *mu'ayyen* 177^b/3, *beyân* 178^a/7, *enbiyâ*, *evliyâ* 178^b/4...

Bütüncede başlıklarda kullanıldığı için *şî'r* (146)²⁵, *ḥikâyet* (63) ve *ḥikmet* (25) sözcüklerinin geçiş sıklığı diğerlerinden daha fazladır:

Şî'r Körksüz ipçiniñ iri közsüz kirek / Ger körer bolsa yüzin birür talâk 79^b/8-9,
Şî'r Alar kim 'aybına hammâl irürler / Niçün özgelerge ta'ne ururlar 131^b/3-4...

Ḥikâyet Bir sultân fuḳarâ tâyifesine ḥaḳâret közi bilen naẓar kıldı 79^b/1011,
Ḥikâyet Hasan Meymendîge sordılar Sultân Maḥmûdnıñ munça maṭlûb-ı cânı maḥbûb-ı cehân kulları bar... 112^b/3-4...

²⁵ Bir yerde *şî'r-i âḥar* (16^b/6) biçiminde geçer. Bu ifade toplam sayıya dâhil edilmemiştir.

***Hikmet** İkki kişi fâyidesiz renc çıktı dağı tuħmnı şûre yirge ikti biri ol kim mâl yığdı dağı yimedi ikinçi ol kim ‘ilm oқıdı dağı ‘amel kılmadı 160^b/8-11, **Hikmet** Her kim öğüt işitip tutmasa melâmetka tuş bolur 176^a/10-11...*

Bütünce tespit edilen Arapça bağlaç ve edatların içinde kullanım sıklığı en yüksek olan “ve” (70) ile “ammâ” (9) edatıdır. Diğerleri ise daha az tercih edilmiştir: *illâ* (7), *hattâ* (4), *ya‘ni* (3), *fi‘l-cümle* (1), *el-kışşa* (1), *lâ-cerem* (1), *fi‘l-ḥâl* (1).

Birkaç yerde Arapça ünlemlere de yer verilmiştir: *elâ-yâ* (1), *yâ* (6). Ayrıca bazı cümle ve cümle parçacıkları da mevcuttur: *elḥamdülillâhi* (1), *ehlâ ve sehlâ* (1), ‘*aleyhi’s-selâm* (6) 83^b/2, ‘*aleyhi’s-şalâtu ve’s-selâm* (1), *şalâvâtu‘l-lâhi* ‘*aleyhi ve selâmuḥu* (1), *rahmetu‘l-lâhi* ‘*aleyhi* (1), *celle celâluḥu* (1), ‘*azze ve celle* (1), *raziya‘llâhu ‘anhu* (1).

1.1.2.2. Farsça Sözcükler

Bütüncede Farsça kelimeler yoğun olarak kullanılmıştır. Yaşanılan kültürel ortam ve eserin Farsçadan tercüme edilmesi de bu durumu etkilemiştir. Bunların da büyük çoğunluğu bugün de kullanımda olan sözcüklerdir:

âzâd 9^a/8, *ḥoca* 10^a/8, *hüner* 10^b/10, *dîvâne* 11^a/7, *leşker* 11^a/12, *mîḥmân* 12^a/11, *bustân* 12^b/13, *zindân* 26^b/11, *lâf* 27^a/1, *yâr* 27^a/2, *genc* 28^a/8, *ḥoş* 29^b/9, *ḥôr* 47^a/10, *serḥoş* 47^b/4, *peydâ* 48^a/12, *yâd* 49^a/5, *hergiz* 50^a/12, *murdâr* 52^a/12, *cânver* 64^a/3, *gedây* 65^a/11, *bâğ*, *bustân*, *gül* 65^b/13, *hemîşe* 81^a/3, *dilşâd* 81^a/5, *bâzâr* 81^b/5, *perde* 110^b/13, *dildâr* 113^a/13, *piyâde* 113^b/4, *dehlîz* 122^a/3, *cân* 131^b/13, *dâsitân* 140^a/2, *ḥod* 148^a/7, *zencir* 148^b/2, *pehlevân* 148^b/8, *dervîş* 159^b/4, *derd*, *namâz* 160^a/3, *pençe* 168^a/11, *kalender* 168^a/13, *hüner* 168^b/6, *düşmen*, *kemend* 176^b/9, *Gülistân* 178^a/5, *ziyân* 178^a/7, *yâdgâr*, *nev-bahâr* 178^b/7...

Bütüncede çeşitli anlamları karşılamak için yer yer Farsça edatlara da yer verilmiştir. Edatların içerisinde en çok kullanılan "kim", 238 kez geçerken "ki" yalnızca 9 yerde kullanılmıştır. Diğer kullanılan edatlar²⁶ şu şekildedir: *geh... geh..* (2), *geh* (2), *çün* (17), *üçün* (23), *yâ... yâ...* (3), *yâ* (8), *lîkin* (2), *velîkin* (11) .

²⁶ Bu edatların anlamları ve cümlede bulundukları yer için bk. 5.1. Cümle Başlı Edatları, 5.2. Bağlama Edatları

Farsça ünlemlerde ise şunlara yer verilmiştir: *eyâ* (6), *belî* (3), *velî* (3), *dirîgâ* (1), *bes* (1), *pes* (1), *zinhâr* (2).

1.1.2.3. Diğer Dillerden Geçen Sözcükler

Bütüncede Arapça ve Farsça dışındaki dillerden alıntılanan iki sözcük bulunmaktadır. Moğolca olan "*bahâdur*" üç yerde geçerken Yunanca "*tılsım*" bir yerde geçmektedir:

Ay bahâdurlar biliñ kildim bu kün meydâne men / Baş oynap cân terkin urmağa merdâne men 11^a/4-5, *Munı ayttı dağı düşmen çerisine kirip bir niçe bahâdur irenlerni tüşürdi* 11^a/8-9, *Sultân bir niçe bahâdur irenlerni birip idi kim alarnı tutup ketürgeyler* 12^b/3-4, *Ya genc iltmek* 28^a/8, *Ya tılsım içinde ölmek turur* 28^a/8-9.

1.2. GÖVDE HÂLİNDEKİ ÖGELER

Genel anlamıyla gövdeler, fiil veya isimlerin kök ya da gövdelerine yapım eklerinin eklenmesiyle oluşan yapılardır. Kök veya gövdelerine diye belirtilmesinin sebebi, bir sözcüğün üst üste yapım ekleri alabilmesindendir. Bu ekler fiil yapan (fiile gelerek fiil yapanlar ve isme gelerek fiil oluşturanlar) ve isim yapan ekler (fiile gelerek yeni bir isim yapanlar ve isme gelerek yeni bir isim yapanlar) olarak iki ana başlıkta incelenmektedir.

Bütüncede tespit edilen yapım ekleri şunlardır:

1.2.1. Fiil Yapan Ekler

1.2.1.1. Fiilden Fiil Yapan Ekler

-1. /-ar-/

Anıñ buyruğına boyun sunmayın yüz kayt-ar-dılar 65^b/4.

-2. /-(ı)k-/

Sahîni yâd itip dâyim ögerler / Bahîl atın işitkende sö-k-erler 94^a/9-10, *Köñül birme köñül birmes kişiğe / Aş-ık-kan ir bilen yoldaş bolma* 78^a/8-9, *Velîkin bu qarın dâyim kirek tok / Aç-ık-sa bir nefes şabr itmegi yok* 106^b/9-10.

-3. /-y-/²⁷

Bu menzilge ‘ademden her ki yitti / Kefenden özgesin ço-y-dı ve kitti 80^a/4

1.2.1.2. İsimden Fiil Yapan Ekler

-1. /+A-/

İllâ közleri oyn+a-r dağı nazar kıılır^{9b}/13-10^a/1, Korkar men devâ kıılıp közin açkay dağı ol ir kıızımın körüp boş+a-ğay^{79b}/6-7, Tık turgul kim yoqsulluk otına küyüp küymek andan yahşırağ kim bir kişi katına barıp hâcet til+e-ginçe 82^b/7-9, Eyâ ahmağ küyev yitmiş yaş+a-r sen / İliñ titrer niçük inçi tişer sen 138^b/12-13...

-2. /+ay-/

Bir şey olmak veya yapmak anlamlarına gelen Eski Türkçedeki /+Ad-/ ekinden gelmektedir (Gabain, 1988, s. 48).

Oğlanları ul[u]ğ+ay²⁸-mış 135^b/10.

-3. /+de-/

Tağ bile sultân kırmağnı iz+de²⁹-di 48^a/2, Sultân üstâdn ün+de-p yigrip ayttı özgeniñ oğlanlarından cevruñ menim oğlum öze artuğrak turur sebeb ni 140^a/10-12.

-4. /+et-/

Bütüncede bir yerde geçmektedir:

Köz+et-ür özge ‘aybın sen anı kör / Meğer öz ‘aybına dâyim közi kör 131^b/5.

-5. /+ı-/

İy kanâ‘at meni bay+r³⁰-t-+kıl kim /Senden ullu cehânda ni‘met yok 81^b/8.

²⁷ Batı Türkçesinde erken zamanlarda “-iy-<-id-” değişimine uğrayan bu ek, bazı sözcüklerde varlığını korumuştur: ko-y-, sa-y-, do-y- ... gibi (Banguoğlu, 2004, s. 293)

²⁸ Büyümüş.

²⁹ *iz+tä-. Köktürkçe, Uygurca ve DLT'de iste- biçiminde kullanılmıştır (Gülensoy, 2011, s. 440).

³⁰ Bayı-: Zengin ol-. Bk. (Paçacıoğlu, 2006, s. 71).

-6. /+lA-/

Yirmen içermen bağış+la-rmen 30^b/7, Nûşîn Revân ‘Âdilka avda kiyik şiş+le-diler 30^b/13-31^a/1, Sen ni üçün iş+le-mez sen kim hıdmat horluğundan kutulğay sen 45^b/2-3, Karanı dağı kırnağnı ilin ayağın bağ+la-p kal‘a burcından handağğa bırağsunlar 48^a/3-5, Kal‘a burcına çıkıp mâl oğur+la-p kitti 51^b/11, ... köp vaqt sözde eygü yamân tüşer dağı düşmen közi köz+le-mes illâ yamannı 107^a/1-2, Niçe mağ+la-sağ ol kerîh ün bilen / Bolur hasta lâ-şek işitken köñül 112^a/7...

-7. /+lA-n-/

/+lA-/ eki ile /-n-/ çatı ekinin birleşmesi sonucu oluşmuştur:

Ol irenler bu sözni işitip ğayret+le-n-ip oğlanga uydılar 11^b/6-7, Savuğdan yir buz+la-n-ip idi 110^a/7-8, Ay cehân sultânı men bu iv ni‘meti bilen bes[i]+le-n-ip turur men 131^a/11-12.

-8. /+(A)r-/

Hüner ü ‘ayıb irde bilgü+r³¹-mes / Ni kadar ol kişi tik oltursa 10^b/10, ‘Ömriniñ bustânı yaş+ar-ip hüsni güli yanla açılıp turur idi 12^b/13-13^a/1, Qur‘ân okusa işitkenlerniñ köñli kara+r-ur idi 141^a/7-8.

-9. /+sa-/

Bu biçim birim metinde sadece “su” isim kökü ile kullanılmıştır:

Yitse tatlı suğa su+sa-mış ir / Korkmas allında bolsa ejderhâ 48^a/13, Su+sa-mış ol şeker suvın içmes / Kim aña it tigip çibin tüşti 48^b/4-5.

-10. /+u-k-/³²

Bir şâhib-devlet yol+u-k³³up saña rağm kılıp sınık köñlüñni cebr kıldı 104^b/13-105^a/1.

³¹ belgü, bk. (Clauson, 1972, s. 341).

³² Bu eki /+(U, I)K-/ , /+(I, U)h-/ biçiminde gösteren araştırmacılar da vardır. Bk. (Güner, 2020, s. 165)

³³ Rastlamak anlamında kullanılmıştır (Paçacıoğlu, 2006, s. 705).

1.2.3. İsim Yapan Ekler

1.2.3.1. Fiilden İsim Yapan Ekler

-1. /-Ak+/

*Bir zâhid bir sułtânğa kon-**ak** boldı 52^a/13, İtler artına tüşti tiledi kim yirden bir kes-**ek** taş kötürgey 110^a/6-7.*

-2. /-az+/

*Eyle issi idi kim bog-**az**+nı kurutup ağıznı kaynatur idi 121^b/11-12.*

-3. /-e+/

*Qızın irt-**e** atası kördi ol hâl 79^a/1.*

-4. /-eç+/

*Kül-**eç** yüzli şîrîn sözli laîf şûretli zarîf sîretli cehân kayğusından fâriğ bolup âzâd yürür idi 135^b/6-8.*

-5. /-en+/

*Ni yirde gül bar anda tik-**en** bar 158^a/3.*

-6. /-g+/

*Qaranı dağı kırnaqnı ilin ayahnı ba-**g**+lap kal^c a burcından ħandaqqa bıraqsunlar 48^a/3-5, Anıñ açı-**g**+ından içi yanıp oturur idi 65^b/7.*

-7. /-ge+/

*Beşeriyet za^c findan küneş ıssisine tâkat kitürmeyin bir dîvâr köl[i]-**ge**+sine ilticâ kılp...121^b/11-13-122^a/1.*

-8. /-gug³⁴+/

³⁴ Bk. (Paçacıoğlu, 2006, s. XXIX)

Bütüncede bir yerde geçmektedir:

*Niçük kim şanem yon-**ğug**+çı Ázer İbrâhîm bilen huccetleşip çıkışa bilmedi ise kerişmege turdı 157^b/1-3.*

-9. /-i+/, /-U+/, < /-(I)g+/

*Öl-**ü**+lerden kilür mi hergiz âvâz 5^b/3, Bir kez tirilip öl-**i** ivine kilse / Öz kavmi içinde bu ferahnı salsa / Öl-**i** açığından artuğ ol vârişke / Mâlinı tutup yana iyesi alsa 93^b/13, 94^a/1-4, Kork-**u**+sından imkânları yok idi kim külgeyler yâ sözleşgeyler 141^a/9-10.*

-10. /-ig+/

*Bir kara kılı bar idi inen bil-**ig**+siz hasîb atlı 46^b/13.*

-11. /-(I)K+/

*Fulân kişi benim fesâdına tanu-**k**+luğ birür 63^a/13-63^b/1, Ba'zı ümerâ anıñ buy[u]r-**uğ**+ına boyun sunmayın yüz kıytdılar 65^b/3-4, Ay ata buy[u]r-**uğ** buy[u]r-**uğ**³⁵+uñ velîkin bu fâyideni maña aytqıl kim bu vâkı'anı kızlemek de maşlahat ni turur 107^a/8-10, Bir şâhib-devlet yolukup saña raħm kılıp sın-**ı**k könlüñni cebr kıldı 104^b/13-105^a/1, Bu 'ayş lezzeti artında ecel tākası aç-**uğ** turur 158^a/6.*

-12. /-KI+çI+/

Bütüncede /-KI+çI+/ biçim birimindeki tonsuz “-K” sesi; bir cümlede korunmuş, bir cümlede de tonlulaşmıştır:

*Ayâ oğ at-**ku**+çı yaħşı saķışlap ilk andan at / Bilür sen oğ kaçan yadan çıkar bolsa yana kilmes 169^b/7-8.*

*Bir üz-**gü**+çı yetip ol ğam demine / Alarnıñ birine aytı ilıñ sun / Yana kılmağ tileseñ 'ayş her kün 131^b/11-12.*

³⁵ Bu örnekte “k” sesi tonlulaşmamış tonsuz olarak kullanılmıştır. Ancak başka bir örnekte bu ses, doğal gelişme sonucu tonlulaşmıştır: ...anıñ buy[u]r-**uğ**+ına... 65^b/3-4.

Bir cümlede de tonlulaşılan “-g” sesinin düştüğü görülmüştür:

*Meger Bağdâd içinde bir zarîf ir / Kızın başmak tik-**içi** irge birdi* 78^b/9-10.

-13. /-l+/

*Her kim cândan il yugay ni kim köñülde bolsa ti-**l**+ine ketürgey* 8^b/10-12.

-14. /-me+/

*Tig-**me** bir nefes kim iner hayâtka meded birür* 2^b/5-6.

-15. /-mek+/

*Yi-**mek** tirilmek üçün dür dağı ‘ibâdet üçün / Bu tirlikiñ yi-**mek** üçün degül durur yalguz* 84^a/2-3.

-16. /-miş+/

*Taḥammül kıl bizim emşâlimizge / Yi-**miş**+i köp ağaçka taş atarlar* 30^a/4-5, *Ağaç körki yi-**miş** irniñ keremdür / Keremsiz ir vücûdı ke'l-‘ademdür* 94^a/11-12.

-17. /-mur+/

*Vaktsız yağ-**mur** kilip telef kıldı* 47^a/4.

-18. /-(i)ş+/

*Kaçan bir muhtaşar dîvân bolup ‘ammâl ulğaysa / Tekebbürden bil-**iş**+lerge körüben iltifât itmes* 66^b/8-9, ... *küre-**ş**+de eyle pehlevân idi kim hîç kimirse arқasın yirge kitüre bilmes...* 148^b/8-9.

-19. /-üm+/

*Sordı kim ol öl-**üm**+li kişi ni aytur* 9^a/3-4.

-20. /-z+/

Munuñ yalğan sö-z+i seniñ toğrı sö-z+ünñden yañşırak turur anıñ üçün kim anıñ sö-z+iniñ binâsı maşlañat öze turur dağı seniñ sö-z+ünñ binâsı ğaybet öze turur^{9a/13-9b/1-3},
 ‘Âķıl ol sözni yirinde sö-z+leğey / Hem cevâbını münâsib kö-z+leğey^{9b/6-7}...

1.2.3.2. İsimden İsim Yapan Ekler

-1. /+ak/

Bir kuş bigin kim tuz³⁶+ak+ka tüşmiş bolğay 113^{b/9-10}, *Qanda kim şâhib-kerem tikti saħavet naħlını / Köklere çıķtı but³⁷+ak+ları anıñ rifat bilen* 160^{b/2-3}.

-2. /+An/

Asıl işlevi çokluk yapmak olan ek, zamanla bu yönünü kaybedip kalıcı isimler oluşturmuştur:

Ol ir+en+ler kilip bir yirde kızlendliler 12^{b/5}, ‘*Arab nevâhîsinden bir qara oğ[u]+an çıķıp kildi* 64^{b/5-6}.

-3. /+ça/

Çeşitli işlevlerde kullanılan bir ektir. Bütüncede şu görevlerde bulunduğu tespit edilmiştir:

Dil adı yapmıştır: *Bu sözniñ ma’nîsin ‘Arab+ça Şâmilerge aytım ise ta’accüb kıldılar anıñ uzun ‘ömründen dağı te’essüf yimegi dünya hayâtından* 132^{b/7-9}.

Nesne ismi türetmiştir: *Ol oğrılar bigi buyurdı tonun dağı yüz ak+ça³⁸ bilen bir ferve birdiler* 110^{b/4-5}.

Sıfat ve zamir oluşumunda rol almıştır: *Bar+ça süñükleri tökülmüş idi illâ közleri oynar dağı nażar kılur* 9^{b/13-10a/1}, *Sultân buyurdı kim bar+ça+sın öldürün* 12^{b/11}.

-4. /+çI/

³⁶ tū- kapatmak+-z "ağ" tuz+ak (Gülensoy, 2011, s. 940)

³⁷ butı-: budamak (DLT (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2014, s. 605).

³⁸ "Nitelik sıfatlarından renk adlarından veya adlardan +CA ekiyle yapılan küçültme sıfatları, ekteki işlev zayıflamasından sonra, kendisinde o sıfatın gösterdiği niteliği taşıyan türlü cins adları türetmiştir: akça "para" (< ET ağı "varlık, hazine": ağı barım)" (Korkmaz, 2014, s. 123).

Eb+çî+si bir yigit bilen oynar 110^b/6-7, Niçük kim şanem yonguğ+çî Âzer İbrâhîm bilen huccetleşip çıkışa bilmedi ise kerişmege turdı 157^b/1-3.

-5. /+daş/</+DA eş/

Bu ek bütüncede yalnızca “karındaş” ve “yoldaş” sözcüklerinde kullanılmıştır:

Karın+daş+ları hased iltip ol oğlanga aş içinde ağu birdiler 11^b/11-13, Yol+daş+larımızdan bir faķîr na^çra urdı dağı turdı 63^b/9-10, Bir kün ol bay karın+daş+ı bu ‘âlim karın+daş+ına hakâret közi bilen nazâr kılıp ayttı 81^b/13-82^a/1.

-6. /+e/

Kiç³⁹+e kilip bir hışâr yanında yattılar 51^b/5-6, Kördüm kim sözleriñiz şavâb öz+e turur 46^a/12-13.

-7. /+ey/

Bu hareketni az kılgıl kim il+ey+iñde köp vâkı^çalar bar dağı artıñda köp düşmenler bar 30^b/2-4.

-8. /+ge/

Niçün öz+ge⁴⁰+lerge ta^çne ururlar 131^b/4.

-9. /+IA/

Timür töggen bilek miñ kur+la yaşı / Ol ilden kim köğüsde bigge karşı 45^b/7-8, Bir tün+le köp yimekten karnı kerile tolğay / Yâ bir kiçe diremsiz beñî ve aç bolğay 169^a/3-4.

-10. /+II/

‘Arab nevâhîsiden bir kara oğlan çıkıp kildi dağı eyle körk+lü ün bilen şî^çr okudı kim hevâda uçkan kuşlarnı tıydı 64^b/5-7, Karı yar+ı kuluñ Seyf-i Sarâyî / Faķîr u bî-nevâ luţfuñ gedâyi 81^a/6, ‘İraķ meliklerinden bir melikniñ ilinde ağır bahâ+ı yüzük bar idi

³⁹ Clauson (1972), bu sözcüğün “kiç-e+” biçiminde oluştuğunu kabul etmiştir.

⁴⁰ öz+ge bk. Paçacıoğlu, 2006, s. 446

105^a/9-10, *Her nime kim köñülge hoş kilse közge körk+li körünür* 112^b/6-7, *İy benî âdem saña ırk+li ilâh Yâ fâzilet birsün ol yâ ʿizz ü câh* 176^a/7...

-11. /+lik/

İşlek kullanılan bir ektir, soyut isimler türetmiştir:

Ol bâçâre tir+lik+den ümîdin kesip sultânğa sökti 8^b/9-10, *Menâfi ʿ baħr içinde köp velîkin / Selâmat+lik yaķasında tapar sen* 26^b/5-7, *Uluĝ+luķ tileseñ sahî bol sahî / Sahîni sever haķ taʿâlâ aħî* 30^a/11-12 *İl yiterde eyĝü+lük kıl ay fulân / Kim atıñ ķalĝay cehânda câvidân* 30^b/9-10, *Sultân serhoş+luķ hâletinde anıñ birlen cemʿ bolmaķ tiledi* 47^b/4-5, *Bir ebleh ortada kıldı yaman+lik / Niçe ʿâķillara tigdi ziyânı* 52^a/11, *Fulân kişi benim fesâdına tanuķ+luķ birür* 63^a/13-63^b/1, *Degül ir+lik aĝızĝa yumruķ urmaķ / İr iseñ koy aĝızĝa bal u kaymaķ* 78^a/1-2, ...ammâ tir[ig]+lik+de biz senden yaķsıraķ biz 79^b/13-80^a/1, *Bir faķîr ir yoķsul+luķ otına küyüp hırķasın tikip hâtırın bu beyt bilen tesellî kılrur idi* 82^a/13, 82^b/1-2, *Çün ʿâşıķ ve maʿşûķ bir yirge kıldı ĥoca+lik daĝı kul+luķ ortadan kitti* 113^a/2-4, *Yigit+lik eyyâmında kim irseniñ ʿışķına köñül baĝlap idim* 121^b/8-9, *Nâ-geh ol ivniñ ķarañĝu dehlîzinden bir aydın+lik kördüm* 122^a/2-3, *Menim ķavm u ķabîlemnîñ ķamusı ʿâlim irdiler / Altınçı bâb ķarı+lik daĝı zaʿîf+lik şıfatı içinde turur* 132^a/5...

-12. /+ra/

Bir niçe yıldan soñ+ra kördüm 135^b/9.

-13. /+sIz/

Bir ķara kılı bar idi iñen bilig+siz ĥasîb atlı 46^b/13, *Eger ʿuķûbatķa lâyıķ isem kıyâmat kün meni köz+süz ķopargıl kim iyĝüler naķarında ĥacil bolmaĝay men* 50^a/8-10, *Bu yazuķ+suz yatķan faķîrlarnı tuttı* 51^b/13, *Bir faķîh irniñ iñen körk+süz kıızı bar idi* 79^a/9-10, *Eceli iriştı ise il+siz ayaķ+siz+dan ķaçıp ķutula bilmedi* 95^a/4-5, *İy ĥayf bu ĥüsn ve cemâline köre tili uzun daĝı edeb+siz bolmasa idi ni hoş bolĝay idi* 112^b/12-13, 113^a/1...

-14. /+sul/

*Yana tüşse ‘amelden ol kilip yok+sul bilişlerge / Köñül derdin yatıp sözler sürer
bolsa turup kitmes 66^b/10-11*

-15. /+suk/

*Tağ+suğ lañfe tınla ay ma‘rifet debîri / İkki kiçe uyumas ol kim boğaz eşîri/ Bir
tünle köp yimekten qarnı kerile tolgay / Yâ bir kiçe diremsiz bengî ve aç bolğay 169^a/1-4*

1.3. BİRDEN FAZLA SÖZLÜK BİÇİM BİRİMİNİN BİRLEŞTİRİLMESİYLE OLUŞTURULMUŞ GENEL ANLAMLI ÖGELER

Kavramlar bazı durumlarda sözlük biçim birimlerinin bir araya getirilmesiyle de kalıcı kavram işareti oluştururlar. Bu duruma örnek olan yapılar şu şekildedir:

1.3.1. Birden Fazla Sözlük Biçim Biriminin Birleştirilmesiyle Oluşturulmuş Genel Anlamlı İsimler

1.3.1.1. Birleşik İsimler

Türkçede birden fazla göstergenin farklı bir gösterileni işaretleyerek kalıcı kavram ilişkisi kurması birleşik isim olarak adlandırılır (Börekçi, 2009, s. 47). Yani iki ayrı kavramın tek bir kavramı göstermesi durumudur. Bu oluşumda, iki sözcük de asıl anlamını kaybedebilir veya ikisi de gerçek anlamını koruyabilir. Bununla beraber yalnız birinin anlamını kaybettiği durumlar da söz konusudur.

Birleşik isimler; isim tamlaması, sıfat tamlaması, ses kaynaşması ve sözcük türleri kaynaşması yoluyla oluşurlar. Bütüncede birleşik isim kullanımı çok azdır. Mevcut kullanımlar şunlardır:

-1. İsim Tamlaması Biçimindeki Birleşik İsimler

Mağrib teñizi⁴¹ 92b/1, Damışq câmi‘î 132^a/6, tal ağaç⁴².

⁴¹ Akdeniz.

⁴² Söğüt ağacı bk. (Karamanlıoğlu, 2019, s. 368).

-2. Sıfat Tamlaması Biçimindeki Birleşik İsimler

yüz yıl^{9b}/12, *közsüz ir*⁴³ 79^b/2.

-3. Ses Kaynaşması Yoluyla Oluşmuş Birleşik İsimler

niçük (niçük< ne+çe ök) 26^b/10, *kaçan* (kaç+an) 48^b/6, *niçe* (ne+çe) 50^a/11, *böyle* (bu ile) 66^a/8, *niçün*⁴⁴ (ne için) 79^b/5.

-4. Sözcük Türleri Kaynaşması Yoluyla Oluşmuş Birleşik İsimler

nideyim (ne et-) 48^b/2, *nitkey* (ne et-) 176^b/8.

-5. Arapça Farsça Tamlamalarla Yapılmış Birleşik İsim Gövdeleri

*Gül+istân*⁴⁵ (Fr. br. is.) 5^b/12, *kible+gâh*⁴⁶ (Ar.+Fr. br. is.) 30^a/12, *ser+bâz*⁴⁷ (Fr. br. is.) 46^b/9, *seher+gâh*⁴⁸ (Ar.+Fr. br. is.) 50^a/11, *ma-verd*⁴⁹ (Ar.+Fr. br. is.) 52^a/12, *âb-hayât*⁵⁰ (Fr.+Ar br. is.) 12^{2a}/6, *şubh-dem*⁵¹ (Ar.+Fr. br. is.) 122^b/1...

1.3.1.2. Belirsiz İsim Tamlamaları

Belirsiz isim tamlamalarında tamlayan kısım ek almaz; tamlananda ise tamlama eki bulunur. Bu tamlamalar genel anlamlı bir kavram işareti meydana getirirler.

Bütüncede dört farklı biçimde belirsiz isim tamlaması kurulduğu tespit edilmiştir:

1. Tm (BÖ((İ+B+İ)))+Tn (İ+çe+tn)

mâl ve ni' met iyeleri 81^b/5

2. Tm (BÖ(İ+B+İ))+Tn (İ+tn)

Maşrık ve Mağrib dîyârı 48^b/8-9

⁴³ Gözleri görmeyen, kör.

⁴⁴ Bütüncede bu ifadenin ayrı yazılımı da vardır: “*ni üçün*”^{44b}/13.

⁴⁵ Devellioğlu, 2006, s. 298.

⁴⁶ Devellioğlu, 2006, s. 514.

⁴⁷ Devellioğlu, 2006, s. 940.

⁴⁸ Devellioğlu, 2006, s. 930.

⁴⁹ Devellioğlu, 2006, s. 588.

⁵⁰ Devellioğlu, 2006, s. 1.

⁵¹ Devellioğlu, 2006, s. 960.

3. Tm (İ)+Tn (İ+çe+tn)

şuḥbet edebleri 8^b/6, *temmûz künleri* 121^b/11, *‘uḳûbat müvekkelleri* 130^b/11, *melik oğlanları* 140^b/3, *‘avâm oğlanları* 140^b/10, *melik kulları* 159^a/4, *bilig iyeleri* 161^a/9, *bâzâr itleri*, *av itleri* 168^b/4

4. Tm (İ)+Tn (İ+tn)

inşâ ‘ilmi 5^b/6, *‘arûz ‘ilmi* 5^b/8, *fukarâ ahlâkı* 8^a/13, *kanâ‘at fazîleti* 8^b/1, *sûkût fâidesi* 8^b/2, *terbiyet te‘şîri* 8^b/5, *‘avrat ḳumâşî* 11^b/5, *ḥaḳâret közi* 10^a/13, *ir demi* 11^a/13, *yir yüzi* 10^a/7, *kanâ‘at mülki* 26^b/4, *ḥukemâ ḳavli* 26^b/9-10, *maḥabbet lâfi* 27^a/1, *selâmet ḥaberi* 28^a/3, *ḳayḡu ḥişârı* 29^b/6, *ḥıdmat yiri* 29^b/13, *ḥâcet ḳiblegâhı* 30^a/2, *devr ayağı* 46^a/7, *memleket maşlahatı* 46^a/9, *Mısr mülki* 46^b/8-9, *teḡrılık da‘vîsi* 46^b/10-11, *genc içi* 47^a/9, *Çîn iḳlîmi* 47^b/3-4, *serḥoşluk ḥâleti* 47^b/4, *ḳal‘a burcı* 48^a/4, *ramazân ayı* 48^a/9, *zâhid yolu* 49^a/12, *şabâ yili* 50^a/11, *iv iyesi* 50^b/2, *‘ârif libâsı* 51^a/10, *mâl iyesi* 51^b/12, *seḥer vaḳtı* 63^b/8, *ḡaflet uyḡusu* 64^a/4, *barbaṭ üni* 63^b/5, *teḡniyet yiri* 66^a/4, *dünye şafâsı* 66^a/10, *dîvân dostı* 66^a/13, *könül derdi* 66^b/11, *nefs eşîri* 78^a/7, *raḥim ḳat‘ı* 78^a/11, *Hind iḳlîmi* 79^b/3, *‘ârif yolu* 80^a/10, *kanâ‘at fazîleti* 81^b/3, *enbiyâ mîrâsı* 82^a/4, *yoḡsulluk otı* 82^a/13- 82^b/1, *aşḥâb mu‘âcelesi* 83^a/7, *maḡrîb teḡizi* 92^b/1, *ir vücdı* 94^a/12, *kerem ehli* 94^a/13, *oḡrılar bigi* 110^a/3, *suvâl işiki* 106^a/2, *irdem iyesi* 107^a/5, *ḡurâb naḡmesi* 110^b/13, *ḥıdmat ṭama‘ı* 113^a/2, *ma‘şûḳa ḳatı* 113^b/12, *‘ışḳ sevdâsı* 114^a/12, *maḥabbet defteri* 114^a/12, *dîvâr kölgesi* 121^b/13, *issi zahmeti* 122^a/1, *ḥamr mesti* 122^b/1, *naḥv ‘ilmi* 122^b/11, *ḥalâs ṭarîḳi* 130^b/10, *iv ni‘meti* 131^a/11, *su igremi* 131^b/11, *ḡam demi* 131^b/11, *miḡnet içi* 132^a/2, *nez‘ ḥâleti* 132^a/10, *nefes yolu* 132^b/4, *dünye ḥayâtı* 132^b/9, *ten ḥâlî* 132^b/13, *ḥurmâ ağacı* 135^a/5, *cehân ḳayḡusu* 135^b/7, *terbiyet bereketi* 139^a/6, *melik oğlu* 140^a/7, *irdem iyesi* 140^a/9, *minnet yüki* 140^a/13, *küttâb faḳîhı* 141^a/3-4, *ḳıyâmat maḥşeri* 148^a/4, *zencir içi* 148^b/2, *çarḡ oḳı* 148^b/6, *safar cevri* 148^b/11, *ḥarb kûsi* 148^b/11-12, *bilek ḳuvveti* 149^a/3-4, *pençe ḳuvveti* 149^a/5, *‘ayş lezzeti*, *ecel ṭâkası* 158^a/6, *cennet ni‘meti* 158^a/7, *tal ağacı* 158^a/10, *bâzâr içi* 158^b/2, *ḳazâ muḳtezâsı* 159^a/13, *‘ömr râḥeti* 159^b/9, *dünye metâ‘ı* 160^a/10, *saḡavet naḥlı* 160^b/2, *‘aḳl iyesi* 161^b/2, *irdem iyesi* 168^b/3, *bogaz belâsı* 168^b/8, *ma‘rifet debîri* 169^a/1, *bogaz eşîri* 169^a/2, *ḥikmet kemeri* 169^b/10, *sa‘âdet kemendi* 176^b/9, *ṭa‘na otı* 178^a/3, *kitâbet kâtibi* 178^b/3

1.3.1.3. Belirsiz Sıfat Tamlamaları

"Niteleme sıfatı+isim" kurulumundaki bu yapılar genel anlamlı bir kelimeyi, kelime grubunu (isim) temsil eder (Alyılmaz, 1994, s. 20).

Bütüncede 38 farklı yapıda belirsiz sıfat tamlaması kullanılmıştır:

1. Tm (BÖ((NtS)+(FrTm)))+Tn (İ)

yigit şâhib-cemâl hatun 121^a/11

2. Tm (BÖ((NtS+B+NtS)))+Tn (İ+çe)

‘acâyib ve ğarâyib sözler 114^a/10

3. Tm (BÖ((NtS+NtS)))+Tn (İ)

arık ‘aķil âdemî 10^b/6, *ķara zengî ferrâş* 47^b/6, *ulu ‘azîz ir* 78^a/3, *ķarı miskîn ķul* 81^a/4, *mekkâr ħarâm-zâde tâyife* 110^a/8, *ķurî igri ağaç* 141^a/2, *uruşçı pehlevân ķoķķar* 168^a/9

4. Tm (BÖ(NtS+NtS))+Tn [İ]

semiz ebleh [âdemî] 10^b/6

5. Tm (BÖ(NtS (İ+ykh)+NtS))+Tn [İ(İTm)]

ĥadsiz ķöp [düşmen ķerisi] 11^b/2

6. Tm (BÖ((NtS)+NtS (STm+nth)))+Tn (İ)

ķara dîv ķehreli ķul 47^b/9

7. Tm(BÖ((STm+nth)+(STm+nth)+(STm+nth)+(STm+nth)+SYC+(STm+nth)))+Tn (Zm)

turuş yüzli açî sözli ķirkîn ĥulķlı yaman tîrlikli ķöngüller âzâr ķılġıķı aç ķözli ķimirse

8. Tm (BÖ(SYC+SYC+SYC+SYC+SYC+B+SYC))+Tn [İ]

*kölgede beslenmiş cehân körmegen safar cevriñ çekmegen issi savuķ tatmağan ħarb
kûsiniñ üni ķulağına tigmegen dağı mubârizler ķılıcınıñ berķını körmegen [yigit]
148^b/10-13*

9. Tm (BÖ(S(Zr Tm (Zr+S (İ+ykh)))+S (eks İTm+nth))+Tn [İ(STm)]

iğen biligsiz ħasib atlı [ķara ķul] 46^b/13

10. Tm (BİS)+Tn (eks STm)

bir böyle mühmel [ĥâl] 79^a/3

11. Tm (NtS)+Tn (İ(Fr Tm))

mu‘teber emîr-i kebîr 28^a/1

12. Tm (NtS)+Tn (İ)

*müşkil beyt 5^b/8-9, iti ķılıç 9^a/1, ‘âķil vezir 9^a/4, râst söz 9^b/4, yalğan söz 9^a/13, arıķ
âdemî 10^b/6, ħaķ söz 27^b/11-12, mübârek kūn 28^a/4, ağır zencîr 28^a/4, kıızıl altun 28^a/9,
ni söz 29^b/1, açî til 29^a/2-3, kerem il 30^a/7, ķurî itmek, altun ķılıç 45^b/5, ħaķâ söz 46^b/5,
‘âķil ir 47^a/13, özden ķırnaķ 47^b/3-4, necis yir 48^b/7, ulu birke 52^a/12, iygü ‘amel 63^b/3,
yaman ‘âdet 79^a/7, özdeñ ķişi, iski ‘abâ 79^a/13, yaman iş 80^a/8, kök ot 80^b/11, toğrı yol
81^a/4, ma‘ribî fâķîr 81^b/4, bayağı meskenet 82^a/2, ħarîr ķumaş 92^b/7, ķavî balıķ 94^b/1-2,
ķurî yir 94^b/11, sınıķ köñül 104^b/13-105^a/1, zâhid ir 113^b/5, ķarı ana 121^a/12, ķirkîn
müşahede 121^a/13-121^b/1, ķarañgu dehliz 122^a/3, ‘âşık ir 132^a/1, muĥâlîf yil 131^b/10,
uzun ‘ömr 132^b/8, tatlı cân 132^b/13, müferriĥ ‘ayş 135^b/11, eygü ‘amel 139^a/2, özge
velâyet 140^a/3, yaş ağaç 141^a/1, şâlih ķişi 141^a/13-141^b/1, ķadîmî dîvâr 149^a/3, ĥâlîş dürer
158^b/1, ‘âlim ir 161^a/4, tâze gül 161^b/1, aĥvâl ķişi 168^a/8, taşuķ laķîfe 169^a/1, câhil ir
169^b/10-11, yaman taş 169^b/12, tiri ir 169^b/5, şûre yir 160^b/9, baĥîl zâhid 178^a/3*

13. Tm (NtS (Ar Tm⁵²))+Tn (İ)

⁵² Arapça tamlamalar da niteleme sıfatı işlevinde kullanılabilirler. Bk. (Yılmaz, 2004, s. 90)

nâdirü'l-hüsn kul 112^b/10

14. Tm (NtS ((FrTm))+Tn (İ))

şâhib-cemâl oğul 135^a/2-3

15. Tm (NtS (İ [+E])+Tn(İ))

zerre [kadar kiççir⁵³] nişân 10^a/7

16. Tm (NtS (İ+nth))+Tn (İ))

ölümlü kişi 9^a/3, *maşlahatlı yalğan* 9^b/5, *biligli ir* 161^a/13, *sa'âdetli muzzaffer* 94^a/7

17. Tm (NtS (İ+nth))+Tn (İ+çe)

yarlı kullar 159^a/1

18. Tm (NtS (İ+ykh))+Tn (İ))

közsüz ir 46^b/6, *körksüz kelin* 79^b/1, *ţâli'siz şayyâd* 94^b/10, *ecelsiz balık* 94^b/10, *şafâsüz ün* 112^a/6, *biligsiz oğul* 139^a/4, *irdemsiz vezir* 140^a/5, *közsüz meş'ale-dâr* 161^a/6, *taqvâsüz 'âlim* 161^a/6, *fâyidesiz işler* 161^a/7, *ticâretsiz mâl* 161^b/4-5, *bağışsüz 'ilm* 161^b/5, *şiyâsetsiz mülk* 161^b/5-6

19. Tm (NtS)+Tn (İ+çe)

zarîf 'âlimler 5^b/5, *yaramas sözler* 9^a/11, *bahâdur irenler* 11^a/8-9, *fettân hasûdlar* 12^b/13, *muvâfık yârânlar* 27^b/3-4, *'azîz dostlar* 27^b/11, *kadîmî yârânlar* 27^b/11, *şâlih faķîrlar* 28^b/10, *ağır kâmpîlar* 45^a/3, *'ârif kişiler* 49^b/2, *'ârif faķîrlar* 50^b/13-51^a/1, *muhaķķıkâne beytler* 64^b/2, *'uryân ağaçlar* 66^a/1, *ednâ işler* 78^a/4, *çînî çanaķlar* 92^b/6, *yaņı kumaşlar* 93^b/11, *taņsuk nûkteler* 114^a/10-11, *uzun kiçeler* 135^a/6, *gûl yaņaçlar*, *nâzûk ayaklar* 141^a/11, *fâsık hocalar* 148^a/11, *yaman şıfatlar* 158^b/7

20. Tm (NtS)+Tn (İ (İTm (eks İTm)))

⁵³ Küçük.

za' if tâzî at[ı] 10^b/7, Özdeñ tâzî at[ı] 93^b/12

21. Tm (NtS)+Tn (İ+nth)

fitne yüz 9^b/4, kıskā boy 10^b/2, dîv çehre 47^b/10, arı ton 49^a/11, küleç yüz, şîrîn söz 135^b/6, laţîf şûret, zarîf sîret 135^b/7, turuş yüz, açî söz, çirkîn hulk 141^a/4, yaman tirlik, aç köz 141^a/5, ay yüz, zühre köz 141^a/8, kattı harâmî 148^b/5

22. Tm (NtS)+Tn (İ(İTm))

issi temmûz künleri 121^b/11, tereñ su igremi 131^b/11

23. Tm (NtS)+Tn (İ(Zm))

ġâfil kim irse 28^a/13

24. Tm (NtS (STm+nth))+Tn [İ]

uzun boylı [oġul] 10^a/11, kıskā boylı [oġul] 10^a/12-13, dîv çehreli [kul] 47^b/10, arı tonlı [kişi] 49^a/11, küleç yüzli [kişi], şîrîn sözli [kişi] 135^b/6, laţîf şûretli [yiġit], zarîf sîretli [yiġit] 135^b/7

25. Tm (NtS (STm+nth))+Tn (İ)

kırk ayaklı cânver 95^a/2, munça türli ağaç 177^a/13

26. Tm (NtS (STm+nth))+Tn (İ+çe)

ay yüzli oġlanlar 141^a/8, zühre közli kızlar 141^a/8-9

27. Tm (NtS (Zf Tm (Zf+S (İ+nth)))+Tn (İ)

aġır bahâlı yüzük 105^a/9-10

28. Tm (NtS (Zf Tm (Zf+S (İ+nth)))+Tn (İ)

eyle körklü ün 64^b/6

29. Tm (NtS (Zf Tm (Zf+S (İ+nth)))+Tn (İ+çe)

köp ta'neli sözler 49^a/8

30. Tm (NtS (Zf Tm (Zf (Zm+krşh)+[S])))+Tn (İ)

munuñ bigin [körkli] ittifâk 105^a/1

31. Tm (NtS (Zf Tm (Zf (Zm+krşh)+S)))+Tn (İ)

munuñ kibi 'âlî menzilet 65^b/12, *munuñ bigin 'azîm hañâ* 130^b/9

32. Tm (NtS (Zf Tm (Zf+BÖ (NtS+NtS)))+Tn (İ)

nî mekkâr harâm-zâde tâyife 110^a/8

33. Tm (NtS (Zf Tm (Zf (İ+krşh)+S)))+Tn [İ]

meveddetten köp evlâ [hâl] 78^a/11

34. Tm (NtS (Zf Tm (Zf (İ+E)+[S])))+Tn [İ]

müşk bigin [körkli] [ıy] 158^a/10-11

35. Tm (NtS (Zf Tm (STm (NtS+İ))+E)+[S]))+Tn [İ]

ķırı ķamış bigin [ķovaķ⁵⁴] [ağaç] 158^a/10-11

36. Tm (STm+aih)+Tn (İ)

bir kündeķi rızķ 29^b/8

37. Tm (SYC)+Tn (İ+çe)

şûretin ķörķen ķişiler 141^a/6

38. Arapça ve Farsça tamlama biçimindeki belirsiz sıfat tamlamaları

nâdirü'l-ķüsn 112^b/10, *mekârim-i aķlâķ* 51^a/3-4, *dürr-i hâliş* 104^b/5, *dürr-i şemîn* 158^a/5

⁵⁴ Kof, boş

1.3.1.4. Sayı Dizileri

Türkçe sayı sistemi onlu kat sayı ve onlu taban üzerine kuruludur. Çarpma ve toplama ilişkisi, sayıların sırası değiştirilerek belirlenir (Daşdemir, 2013, s. 309).

Bütüncede rakamlardan ve sayı isimlerinden tespit edilenler şunlardır: *bir*^{8^b/8}, *iki*^{168^a/8}, *üç*^{84^a/7}, *dört*^{168^b/12-13}, *beş*^{177^b/11}, *yidi*^{139^a/13}, *on*^{112^a/1}, *yigirmi*^{112^a/2}, *kırk*^{30^b/11}, *illi*^{112^a/5}, *yitmiş*^{138^b/12}, *yüz*^{9^b/12}, *miğ*^{45^b/7}

-1.Bağlama Grubu Şeklinde Olanlar

on iki^{12^a/1}, *miğ bir*^{81^a/7-8}, *yüz illi*^{104^a/12}, *yidi yüz toksan üç*^{178^a/11}

-2. Sıfat Tamlaması Şeklinde Olanlar

dört yüz^{105^b/1}, *yidi yüz*^{178^a/11}

1.3.1.5. İkilemeler

İkilemeler, verilmek istenen mesajı alıcıya daha iyi aktarabilmek, anlatımı zenginleştirmek amacıyla kullanılan sözcüklerdir. Bütüncede aynı sözcüklerden oluşan üç ikileme tespit edilmiştir. Yakın anlamlı sözcüklerin meydana getirdiği ikilemeler dört cümlede geçmektedir. Karşıt anlamlı sözcüklerle kurulan ikilemeler ise yalnız iki tanedir.

Bütüncede tespit edilen dokuz ikilemelerin oluşma biçimleri ve yapıları şu şekilde gösterilebilir:

1.3.1.5.1. Aynı Sözcüklerden Oluşan İkilemeler

İşi dâyim lûkma lûkma tilen[mek idi]^{65^a/12}, *Hakîmler yimekni kiç kiç yirler*^{168^b/10}

Bütüncede aynı fiil kökünün tekrar edilmesiyle oluşturulmuş bir ikileme de tespit edilmiştir⁵⁵: *Yoqsulluğ otına küyüp küymek andan yahşırağ kim bir kişi qatına barıp hâcet tileginçe*^{82^b/8-9}

⁵⁵ Ayrıntılı bilgi için bk. "Eylemlerden İkileme" (Hatipoğlu, 1981, s. 33)

1.3.1.5.2. Yakın Anlamlı Sözcüklerden Oluşan İkilemeler

İncelenen metinde yakın anlamlı sözcüklerden oluşan dört ikilemenin olduğu görülmüştür. Bunlardan ikisi yalın hâlde iki kelimeden meydana gelmiştir:

Bir ikki hoş nefes urmağ tiledim 132^b/3

Cehân honının elvân ni' metinden / Biş altı luğma yidim 132^b/5-6

Bir cümlede de ikilemenin ikinci kelimesi çekim eki almıştır:

[Mâl iyesi] bar mevcûdların aldı 51^b/13

Son ikileme ise ((F- + zarf fiil eki)+(F- + zarf fiil eki)) kuruluşundadır:

Ol pehlevân yigit bilen oynay küle⁵⁶ kilür idük 149^a/2-3

1.3.1.5.3. Karşıt Anlamlı Sözcüklerden Oluşan İkilemeler

Kiçe kûndüz niçe bir aç oturğay 104^b/7

Kölgede beslenmiş cehân körmegen safar cevrin çekmegen issi savuğ⁵⁷ tatmağan...148^b/10-11.

1.3.2. Birden Fazla Anlam Ögesinin Birleştirilmesiyle Oluşturulmuş Genel Anlamlı Fiil Deyimleri

“Kavram işaretlerinden biri de; en az iki anlam ögesinin birleştirilmesi sonucunda meydana gelen ve tek bir eylemi karşılayan genel anlamlı fiil deyimleridir. Genel anlamlı fiil deyimlerini oluşturan öğelerden yardımcı fiiller, beraber kullanıldığı isim ve isim soylu kelimelerin eylem (action), durum (état) ve oluş (devenir) kavramlarına dönüştürülmesinde etken rol oynar. Bu tür kavram işaretlerinde anlam yükü, yardımcı fiillerde değil; daha çok ondan önceki öğelerde toplanmıştır” (Kara, 1996, s. 42).

Bütüncede kullanılan genel anlamlı fiil deyimleri ise aşağıdaki gibidir:

⁵⁶ “Güle oynaya” anlamına gelir. Bk. (Akyalçın, 2007, s. 308).

⁵⁷ “Sıcak soğuk” yani “iki kötü” günler. Bk. (Dilçin, 2013, s. 123).

1.3.2.1. İsim+Yardımcı Fiil Şeklinde Oluşan Fiil Gövdeleri⁵⁸

Bütüncedece bir isim ögesi ve bir yardımcı fiille oluşturulmuş fiil gövdeleri sıklıkla kullanılmıştır. Bu tarz yapılardaki isim ögeleri daha çok Arapça ve Farsça kökenlidir. “Kıl-”, fiil gövdelerinde geçiş sıklığı en yüksek olan yardımcı fiildir.

-1. bol⁵⁹-

hâşıl bol- 2^b/9, melûl bol- 9^a/12, muhâlif bol- 9^b/8, mukâbil bol- 11^a/1, ziyâdet bol- 11^b/11 kirek bol- 26^b/11 mütegayyir bol- 27^a/4, kebâb bol- 27^b/7, ğarķ bol- 28^a/10, muhib bol- 28^b/7, şâdır bol- 28^b/10, kâsid bol- 28^b/12, vâkıf bol- 29^a/8, cem^c bol- 46^a/8, mağrûr bol- 46^b/10, cem^c bol- 47^b/4, hatm bol- 47^b/11, şerik bol- 51^a/2, yoldaş bol- 51^a/2, konaķ bol- 52^a/13, râzî bol- 112^a/5, bedreka bol- 148^b/5-6...

Bütüncede yardımcı fiilden önce Farsça tamlamaların kullanıldığı da görülmüştür:

‘allâme-i ‘aşr bol- 81^b/11, ‘Azîz-i mışr bol- 81^b/12.

Metinde devrik yapıda birleşik fiil örnekleriyle de karşılaşılmiştir: *tileseñ bolmağa ma‘ruf-u kerhî 8^a/10, bolur zelîl hâķîr 27^b/13, 78^b/1-6, bolğay yırak 78^b/5, bolğay şâd 107^a/13...*

Bu devrik yapılardan bazıları da başka ögeler tarafından kırılmıştır: *bolur _hoş râyihāndan sükr_ hâşıl 8^a/5, bolur_ ol [kişi_] mu‘teber emîr-i kebîr 28^a/1, böyle bayram bolup_ aña peydâ 48^a/12, bolur_ çün dost dâyim senden_ âzâr 50^b/8...*

-2. it-

suvâl it- 5^b/9, hall it- 10^a/3, yir it- 12^b/1, sükût it- 27^b/12, halâş it- 28^a/5, men^c it- 29^a/2, sa^cy it- 30^b/2, şarf it- 45^b/9, kâni^c it- 45^b/11, men^c it- 47^b/5, nehy it- 78^a/13, iftâr it- 84^a/7, şulh it- 121^a/5, def^c it- 122^a/2, hisâb it- 122^a/11, ‘afv it- 131^b/2, ‘arz it- 140^a/10, teferrüc it- 148^b/1, harc it- 160^a/1, cevr it- 161^b/6-8...

-3. kıl-

Geçiş sıklığı en yüksek olan yardımcı fiildir:

⁵⁸ Bu bölümdeki fiillerin geçiş sıklığı için bk. 1.1.1.1.

⁵⁹ Yardımcı fiiller, geçiş sıklığına göre değil alfabetik olarak sıralanmıştır.

tâ'at kıl- 2^b/3, vâcib kıl- 2^b/9, bahş kıl- 5^b/6, kabûl kıl-5^b/11, âzâd kıl- 9^a/8, nazâr kıl-10^a/1, hayr kıl- 10^a/8, du'â kıl- 11^b/10, takrîr kıl-26^b/2, ziyâret kıl- 27^b/4-5, ğazâb kıl- 27^b/13, hâş kıl- 28^a/5, kabûl kılma- 28^a/6, ihtisâr kıl- 28^a/12, halâş kıl- 29^a/1, işâret kıl- 29^a/10-11, tevâzu' kıl-29^a/11, müheyyâ kıl-29^b/10, edâ kıl-29^b/12, taḥammül kıl-30^a/4, eygûluk kıl- 30^b/9, du'â kıl- 45^a/7, revâ kıl- 45^a/8, ḥıdmat kılma- 45^a/13, meşveret kıl- 46^a/9, şikâyet kıl- 47^a/1, telef kıl- 47^a/4, ziyân kılma- 47^a/5, fâyide kılma- 130^b/3, işâret kıl- 131^b/3 eygûlik kıl- 177^a/11, ğanî kıl- 178^b/3...

Bütüncede “kıl-” yardımcı fiilinin isimden önce kullanıldığı birleşik fiiler de bulunmaktadır: *Ya'ni ay Dâvûdññ ehli kıl-ıñız şükñi 2^b/13, Birip mülk ol birini kıl-dı sultân 47^a/11, Kıl-ururlar tevbe 'âsîler nedâmet yip ḥaṭâ işden 49^b/8, Ki düşmen köñlün ol ir kıl-madı tar 50^b/6, ...bûlbüller nâle ve zârî kıl-ururlar... 64^a/1, Derd ü ḥasret birle ölse üstüne kıl-ma namâz 160^a/3...*

İki cümlede de devrik yapının kırıldığı görülmüştür: *kıl_özünge bu köp cefânı_ az 45^b/12, 'ibâdetden kılur_ 'ârif kişiler dâyim_ istiğfâr 49^b/9...*

-4. tap-

“tap-” yardımcı fiili bütüncede sadece dört cümlede tespit edilmiştir. Bunlardan biri devrik yapıdadır: *râḥat tap- 104^b/2, zafer tapma- 104^b/1-2 fırsat tap- 169^a/10; tap- bir yol 8^b/13.*

-5. buyur-

Geçiş sıklığı en düşük olan “buyur-” yardımcı fiili, metinde yalnızca bir yerde geçmektedir:

devâ buyur- 46^a/12.

1.3.2.2. Özne+Fiil Biçimindeki Fiil Gövdeleri

Bu fiil gövdeleri, kendi içinde özne ve yüklemden oluşmaktadır:

'akl irişme-47^b/1, tañ at- 63^b/11-12, münâza'at kop- 65^b/5, tatlı cân çık- 132^b/13...

1.3.2.3. Nesne+Fiil Biçimindeki Fiil Gövdeleri

Nesne+fiilden oluşan fiil gövdeleri, kendi aralarında sürekli kavram ilişkisi taşır. Bu tarz yapılar anlatıma ahenk katmak ve söz konusu nesneyi vurgulayarak onu daha belirgin hâle getirmek (Alyılmaz, 2017, s. 20) amacıyla bütüncede sıklıkla kullanılmıştır:

yalğan [söz] sözle- 9^a/10, çerig yasa- 10^b/13, na^cra ur- 11^a/3, destur al- 29^a/8, köñül yap- 45^a/6, oruç tut- 48^a/11, 84^a/6, tesbîh oku- 64^a/9, yüz tut- 64^b/9-10, yüz kaytar- 65^b/4, naşîb al- 66^a/9, köñül bir- 78^a/8, tiş batır- 78^b/12, yiröp- 83^b/2, tecrîbe kitür- 83^a/4, yimek yi- 84^a/8, renc çek- 104^a/13 cevır çek- 104^b/2, kur'ân oku- 112^a/9, köñül bağla- 121^b/9, köñül al- 122^b/7 kemend at- 130^b/6, ta^cneler ur- 135^a/12, şaykal ur- 139^a/12 ta^clîm bir- 140^a/7-8 baş koy- 159^b/2, 'ilm okı- 160^b/10, 'ibret al- 176^b/6...

“ibret al-“ birleşik fiilinin bütüncede bir cümlede devrik olarak kullanıldığı da görülmüştür: *al- 'ibret 176^b/5*.

Bu tarz yapılardan bazılarında nesne belirlidir: *yirin tut- 12^a/5, karnın toydur- 104^a/8, nâmûs yaqasın yurt- 140^a/10, illerin açıp tur- 159^a/3...*

Nesne artı fiilden oluşan yapılardan biri de hem devrik hem de kırık olarak kullanılmıştır: *kiltüröl köp belâlar özine 9^b/9*.

1.3.2.4. Diğer Tümleçler+Fiil Biçimindeki Fiil Gövdeleri

İşim işletme eklerinden /+A/, /+Dan/ ve /+Ka/ biçimbirimleri, üzerine eklendikleri isimleri çeşitli anlamlarda tümleçleştirip fiillerle birleştirerek genel anlamlı fiil deyimi oluşturabilirler (Kara, 2001, s. 139). Bütüncede bu yapıya uygun örnekler şunlardır:

/+A/ Ekinin Oluşturduğu Fiil Deyimleri

tilin+e ketür- 8^b/11-12, kaçmağ+a yüz tut- 11^b/3, yirin+e kitür- 65^b/1-2, ayağın üstün+e ketür- 83^b/11, kerişmeg+e tur- 157^b/2-3.

/+Dan/ Ekinin Oluşturduğu Fiil Deyimleri

yazukun+dan kiç- 9^a/7, gülün tiken+den tiken ayağın+dan çık- 65^b/11, orta+dan kit- 113^a/4, il+den kit- 113^b/6.

/+Dan/ eki ile oluşmuş fiil gövdelerinden biri de kavramlarının arasına başka bir ögenin girmesiyle kırılmıştır: *kiç- dünye şafâsın+dan* 66^a/10.

Bir yerde de eksilteli yapının olduğu bir kullanım tespit edilmiştir: *ķaysı ķulnıñ ilinden [kilgey] ve tilinden kilgey* 2^b/9-10.

/+Ka/ Ekinin Oluşturduğu Fiil Deyimleri

tuzak+ķa tüş- 113^b/10, *orta+ġa kitür-* 159^b/1.

1.3.2.5. Zarf+Fiil Biçimindeki Fiil Gövdeleri

Zarf+fiil biçimindeki bu yapılar, fiilleri çeşitli bakımlardan niteleyen zarflar (nasıllık, nicelik, yer, yön, zaman) ve fiillerin bir araya gelmesiyle oluşur. Bütüncede bu tarz fiil gövdelerinde durum ve nicelik zarfları kullanılmıştır:

-1. Durum (Niteleme, Hâl) Zarflarıyla Oluşturulmuş Fiil Gövdeleri

uzun bol- 9^a/5, *‘âciz ķal-* 10^a/2, *hoş kel-* 10^b/8, *ma‘zûr tut-* 29^a/3, *hoş kör-* 48^b/13, *muḥkem ötür-* 78^b/13, *bir böyle mühmel oyna-* 79^a/3, *mütemekkin oltura ķal-* 121^a/12-13, *muḥkem uruş-* 138^b/8, *revâ kör-* 169^a/12, *âsân yit-* 178^a/8...

Bütüncede devrik yapıda kullanımlar da mevcuttur: *ķilip ķarşı* 10^b/6, *ķılur irdi hemîşe pâk şuhbet* 131^b/8...

-2. Azlık-Çokluk (Nicelik) Zarflarıyla Oluşturulmuş Fiil Gövdeleri

Miktar bildiren bu ifadeler metinde birleşik fiillerle gövde oluşturmuştur:

ġâyet i‘tikâd bağla- 28^b/7-8, *ġâyet hoş kil-* 29^b/9, *hiç eşer ķılma-* 64^b/11...

1.3.2.6. Sıfat-fiil+Fiil Biçimindeki Fiil Gövdeleri

-1. /-^or bol-/ , /-s bol-/

Geniş zaman sıfat-fiil eki ve bol- yardımcı fiili ile oluşturulan bu fiil gövdeleri bütüncede /-sa/ eki ile birlikte ihtimal anlamıyla kullanılmıştır:

*Anıñ vaşfin sor-**arlar** bol-sa menden / Nişânsızdan ḡabersiz ni diġey râz* 5^a/13-5^b/1, *Kil-ür **bol**-sa bilig birle sa‘âdet / Biligsiz heykeli bolġay şakâvet* 47^a/7-8, *Geh ķilip ķayġu ki-**er** bol-sa feraḡ bolma melûl / Kim ķaraḡguluḡ içinde tapılır âb-ı ḡayât* 66^a/2, *Tile-r*

bol-saḡ naṣīb almak sa‘âdet kîmiyâsından / Kanâ‘at kûşesin tutkıl kiçip dünya şafâsından 66^a/9-10, İn-er bol-sa kayadın bir ağır taş / Kîrek kim kitmegey ‘ârif yolundan 80^a/9-10.

Bütüncede bir örnekte de olumsuz fiil tabanına geniş zaman sıfat-fiil eki olarak /-s/’nin ulandığı görülmüştür: *Kim işit-mes bol-sa bizge ni ziyân 178^a/7.*

-2. /-mİş bol-/

Öğrenilen geçmiş zaman sıfat-fiil eki ve bol- yardımcı fiilinin bir araya gelmesiyle oluşturulmuş fiil gövdelerinde, esas fiilin önceden bittiğine dair bir anlam bulunmaktadır:

Bir kuş bigin tuzakka tüş-miş bol-ğay 113^b/9-10, ...bir maşlaḡat fevt bol-miş bol-ğay kim anıḡ tedârûki tapılmağay 169^b/3-4.

1.3.2.7. Zarf-fiil+Fiil Biçimindeki Fiil Gövdeleri

Metinde /-(y)İp/ zarf-fiiliyle oluşturulmuş fiil gövdelerinin geçiş sıklığı oldukça yüksektir:

Koy-up tur- 30^b/2, çık-ıp kil- 64^b/6, yat-ıp kal- 80^b/4, yaz-ıp kit- 81^a/12, yık-ıp kiç- 149^a/3, koy-up kit- 178^b/7...

İki eylemin tek eylemi karşıladığı bu gibi yapılar aynı zamanda "seri fiiller" olarak da adlandırılmıştır (Hirik, 2019).

Metinde bir yerde bulunan "*koydı kitti*" 159^b/13 yapısı **koyup gitti** anlamıyla kullanılmıştır:

Devletli ol kim yidi dağı yidürdi ammâ devletsiz ol kim müferriḡ mâl cem‘ itti yimeyin koydı kitti 159^b/12-13.

1.3.2.8. Deyim Oluşturan Fiil Gövdeleri

Deyim oluşturan fiil gövdelerindeki kelimeler kendi anlamı dışında tamamen farklı bir anlamı karşılar. Diğer bir deyişle mecazi anlatımla asıl anlamlarını kaybeden ifadelerdir. Bütüncede deyim anlamlı fiil gövdesi bir cümlede tespit edilmiştir:

il yu-⁶⁰ 8^b/11.

⁶⁰ Ümidini kesmek.

1.3.2.9. Tasvir Fiilleri

Tasvir fiilleri, "asıl fiil+zarf-fiil+tasvir fiili" şeklinde oluşur. Bunlar da iki fiilden meydana gelir ve asıl anlam yine üstüne zarf fiil eki alan birinci fiil üzerindedir. İkinci fiil ise bu anlamı çeşitli yönlerden tamamlar ve böylece yeni bir fiil gövdesi oluşur.

İncelenen metinde yetmezlik ve sürerlik tasvir fiilleri tespit edilmiştir:

1.3.2.9.1. Yetmezlik Fiilleri

-1. /-a al-ma-/

Bütüncede “al-” tasvir fiili yetmezlik işleviyle sadece bir cümlede geçmektedir: *tut-a al-ma-* 63^b/4.

-2. /-A+bil-me-/

Bil- tasvir fiilinin yeterlik, ihtimal, yetmezlik, kılmama ihtimali, kılamama ihtimali, izin, rica gibi birçok işlevi vardır (Kara, 2011, s. 1429). GT’de bu fiil, /-me-/ biçimbirimi ile birlikte “yetmezlik” anlamıyla kullanılmıştır:

tut-a+bil-me- 94^b/2, *kaçıp kutul-a+bil-me-* 95^a/2-5, *kutul-a+bil-me-* 95^a/5, *bağıllık kıl-a+bil-me-* 95^a/13-95^b/1, *kemend at-a+bil-me-* 130^b/6, *yit-e+bil-me-* 130^b/7-8, *kitür-e+bil-me-* 148^b/9, *çıkış-a+bil-me-* 157^b/2, *kör-e+bil-me-* 168^b/3, *dem ur-a+bil-me-* 168^b/7, *tirgiz-e+bil-me-* 169^b/6...

Bu yapı sadece bir cümlede olumsuzluk eki almadan "gücü yetmemek, elinden gelmemek" anlamıyla kullanılmıştır:

Bu kıysı kulnı ilinden ve tilinden kilgey kim anı şükri ‘uhdesinden çık-a+bil-gey 2^b/9-11.⁶¹

1.3.2.9.2. Sürerlik Fiilleri

⁶¹ Bu hangi kulun elinden ve dilinden gelecek ki ona şükretmenin sorumluluğundan çıkabilecek? Yani hiçbir kul, bu sorumluluktan çıkamaz.

Eylemin, içinde bulunulan zaman diliminde de devam etmekte olduğunu ifade eden (Güner, 2020, s. 344) sürerlik fiilleri, bütüncede dört farklı biçimde karşımıza çıkmaktadır:

-1. /-a kal-/

oltur-a kal- 121^a/13 .

-2. /-e dur-/

kil-e dur- 139^b/9.

-3. /-Ip tur-/⁶²

Geçiş sıklığı en yüksek olan sürerlik fiilidir.

buyur-up+tur- 78^b/1, *kal-ip tur-* 82^a/2, *mütemekkin bol-up tur-* 105^b/13-106^a/1, *mübtelâ bol-up tur-* 114^a/2, *tam-up tur-* 122^a/9, *çarıp mun-up+tur-* 135^a/13...

-4. /-ip yürü-/

köter-ip yürü-rler 140^a/1

1.4. ÖZEL ADLAR

1.4.1. Kişi Adları

Bütüncede geçen kişi adları; din ve devlet adamları, mitolojik kahramanlar ve tarihsel geçmişi olan tanınmış şahıslara aittir. Eserin tercüme olması sebebiyle müellifin metinde kullandığı Türkçe bir kişi adı bulunmamaktadır: *Cüneyd* 8^a/11, *Nûşîn Revân* 9^b/12, *Büzürcmîhr* 46^a/10, *İskender* 48^b/13, *Ebû Hureyye* 66^b/12, *Fir‘avn* 93^b/1, *Behrâm* 81^a/12, *Hasan Meymendî* 112^b/3, *Ayyâz* 112^b/5, *‘Amr, Zayd* 122^b/13, *Ferhâd, Şîrîn* 132^a/4, *Cemşîd* 177^a/7, *Ferîdûn* 177^a/9.

⁶² GT’de kısa çizgi (-) ile yazılan birleşik fiiller incelemede (+)işareti ile gösterilmiştir:

GT’deki şekil: “*buyurup-turur*”78^b/1

İncelemedeki şekil: “*buyur-up+tur-*”78^b/1

Metinde Arapça ve Farsça tamlama biçiminde isimler de tespit edilmiştir: *Hârûnu'r-reşîd* 46^b/8, 'Abdu'l-kâdir Geylânî 50^a/5: *Ma'ruf-u Kerhî* 8^a/10, *Seyf-i Sarâyî* 81^a/6, *Hâtîm-i Tâyi* 81^b/1, *Erdeşîr-i Bâbekân*⁶³ 83^b/6.

Kişi adlarından bazıları da unvan grubu biçimindedir: *Şeyh Sa'dî* 5^b/12, *Şeyh Şiblî* 8^a/11, *Sultân Maḥmûd Sebûktigin* 9^b/11, *Hoca İshâk Horezmî* 92^b/13, *Sultân Maḥmûd* 112^b/3-4, *Sultân Maḥmûd Horezm-şâh* 122^b/3, *Emîr Bathâş* 159^a/7.

1.4.2. Din, Dil, Millet Adları

Bütüncede din adı bir yerde dil adı da iki yerde geçmektedir. Dil adlarından birinde nispet eki (î) değerinde ise /+ça/ biçimbirimi kullanılmıştır: *İslâm* (*Bu tarîka okur iseñ Kur'ân / Ünüñ İslâm revnâkın kiterür* 112^b/1): *Türkî* 5^b/12, 'Arabça 132^b/7. Belirli isim tamlaması biçiminde kullanılmış dil adı da mevcuttur: 'Acem tili 132^a/8, 132^a/10

'Arab 64^b/5, 'Acem 83^a/4, *Horâsânî*⁶⁴ 84^a/4, *Şâmî*⁶⁵ 148^b/4 de millet adı olarak karşımıza çıkmaktadır.

1.4.3. Dinî Unsurlarla İlgili Adlar

GT'de İslamiyetle ilgili çeşitli adlar bulunmaktadır. Bunlardan Türkçe olan yalnızca *Teñri* sözcüğüdür. Dinî unsurlarla ilgili kavramlar arasında geçiş sıklığı en yüksek olan sözcük de budur. Metinde *Teñri* kelimesinin Arapça karşılıklarına da yer verilmiştir: *Haḳ* 27^b/13, *Allâh* 29^b/6, *Mevlâ* 159^b/5, *Îlâh* 176^a/7 ifadeleridir.

Peygamber adlarında *Yûsuf* 47^b/12, *Muṣṭafâ* 66^b/12, 'Îsâ 95^a/8, *İbrâhîm* 157^b/2, *Mûsâ* 160^a/5 kullanılmıştır. Dinî adlar içerisinde *Âzer* 157^b/1 ve *Ḳârûn* 160^a/5 da tespit edilmiştir.

Ka'be 30^a/2 ve *Haram*⁶⁶ 50^a/6 da kutsal yer adlarıdır.

⁶³ Sâsânî hanedanının kurucusu olan *Erdeşîr-i Bâbekân* (Yazıcı, 1995, s. 284) metinde *Ardeşîr Bâbegân* olarak yazılmıştır.

⁶⁴ "İki Horâsânî fakîr biri bir şuhbetine mülâzim bolup seyâhat kılur idiler." 84^a/4-5 "Horâsân" sözcüğü burada iki fakir kişinin ait olduğu memleketi belirttiği için millet adları başlığında değerlendirilmiştir.

⁶⁵ Şamlı.

⁶⁶ Kâbe.

Diğer dinî adlar ise *Ḳur'ân* 141^a/7, *Müsülmân* 157^b/10 sözcükleridir.

1.4.4. Yer Adları

Bütüncede tespit edilen yer adları şunlardır:

Ülke, bölge adları: *Mısr* 46^b/8, *Çîn* 47^b/3, *Maşrık ve Mağrib*⁶⁷ 48^b/8-9, *Hind* 79^b/3, *Pârsi*⁶⁸ 92^b/4, *Rûm* 92^b/6, *Yemen* 92^b/9, *İrağ* 105^a/9, *Hıtây* 122^b/12, *Horezm* 122^b/13.

Şehir adları: *Horâsân* 9^b/10, *Hicâz* 27^b/4, *Mekke* 27^b/4, *Kisrâ* 46^a/8, *Benî Hilâl*⁶⁹ 64^b/4, *Haleb* 81^b/4, *Şîrâz* 105^a/11, *Diyârbek(i)r* 134^b/13, *Şâm* 140^a/2, *Belğ* 148^b/2.

İki cümlede de isim tamlaması biçiminde mekân adı kullanılmıştır: *Kâşğar Câmî'î* 122^b/4, *Damışğ Câmî'î* 132^a/6.

1.4.5. Eser Adları

Bütüncede eserin adı dört farklı şekilde kullanılmıştır: "*Kitâb Gülistân bi't-Türkî* 2^a/1(Arapça tamlama)", "*Gülistân*" 5^b/12 (İsim), "*Kitâb-ı Gülistân*" 178^a/5 (Farsça tamlama), "*Gülistân nâme*"(Birleşik isim)178^a/12.

Eser adlarından biri de Arapça tamlama biçimindeki *Şâhibü'l-keşşâf*⁷⁰ 122^b/11.

1.4.6. Tarih, Zaman Adları

GT'de sadece bir "gün", bir de ay adı kullanılmıştır ve onlar da Arapçadır *Cum'a* 84^a/10, *Şevvâl* 178^a/12.

⁶⁷ Doğu ve Batı bölgeler anlatılmaktadır. *Maşrık ve Mağrib diyârını ni bilen tuttuğ* 48^b/8-9.

⁶⁸ İran'a ait.

⁶⁹ "Medine ile Kûfe arasında bir konak yerinin adı ve orada oturan kabile" (Karamanlıoğlu, 2019, s. 217)

⁷⁰ Zemahşerî'nin ünlü eseri hakkında daha fazla bilgi için bk. <https://islamansiklopedisi.org.tr/el-kessaf>

1.4.7. Coğrafi Adlar

Bütüncede özel bir yeri anlatan iki isim vardır. Bunlardan biri "*Nîl*⁷¹" 47^a/3 diğeri de isim tamlaması biçimindeki "*Mağrîb teñizi*"⁷² 92^b/1 tamlamasıdır.

⁷¹ Burada anlatılan Nil nehridir. *Nîl yaqasında mamuk iktik.* "47^a/3

⁷² Akdeniz.

İKİNCİ BÖLÜM

TABAN HÂLİNDEKİ ÖGELER

Kök veya gövde halinde bulunan sözcükler çekime girdikleri zaman taban oluştururlar. İsimler teklik veya çokluk şekilleriyle, fiiller ise olumlu veya olumsuz anlam taşımalarıyla çekime girerler. Bu şekilde daha somut bir anlam ifade etmiş olurlar (Gemalmaz, 1995, s. 263).

2.1. İSİMLERDE TEKLİK- ÇOKLUK- KOLEKTİFLİK, GENELLİK - BELİRLİLİK

İsimlerin teklik, çokluk, topluluk bildirmesi ile genel ya da belirli olması bulundukları dilin sistemi ile ilgili bir durumdur.

2.1.1. İsimlerde Teklik

Yalnız bir kavramı karşılayan ifadeler tek isim olarak olarak adlandırılır. Ölçünlü Türkiye Türkçesinde olduğu gibi GT’de de tekliği gösteren herhangi bir işaret bulunmamaktadır: *Maña **ḥammâm**+ø içinde bir yüzi ay / Bu kün sundı müfferriḥ gül kibi kil*^{8a/2-3}, ‘*Aceb mi ıṣḫ leclâcı sürüp at / Selâtinni **piyâde**+ø birlen utsa / Körüp ol şâhid-i ra‘nâ cemâlin / Degül taṇ zâhid ir zühdin unutsa*^{113b/3-5}, *Ol karşığı vâdî içinde bir mübârek **ḥurmâ ağaçı**+ø bar*^{135a/4-5}, *Bilgil kim ni yirde **gül**+ø bar anda **tiken**+ø bar dağı ni yirde kim **ḥamr**+ø bar anda ḥumâr bar*^{158a/2-4}...

2.1.2. İsimlerde Kolektiflik (Topluluk İsimleri)

“Bir ögeden oluşmakla birlikte bütünlük gösteren, birlik sunan bir topluluğa verilen tekil ad” (Vardar, 1998, s. 204) olarak tanımlanan topluluk isimleri bütüncede genel itibariyle Arapça kökenlidir: *Niçe bolsa za‘if tâzı at / Bir **ṭavîle** eşekden ol yaḥşı*^{10b/7}, *Bu sözden bir niçe kün kiçti dağı sulṭânga bir ağır düşmen **çeri**+si kildi*^{10b/12-13}, *Bir kiçe **kârvân** tün kıta yürüp...*^{63b/7-8}, *Ba‘zı **ümerâ** anıṇ buyruğına boyun sunmayın yüz kıyattılar*^{65b/3-4}, *Mü‘ezzin yakın bil **cemâ’at** müdâm / Şafâsız ününden bolurlar melûl*^{112a/6}, *Menim **kavm** u **kabile**+mniṇ kamusı ‘âlim irdiler / Seniṇ bu ‘ıṣḫıṇ üstâdı maña şâ‘irlik öğretti*^{122b/9-10}, *Ḥâşşaten melik oğlanları ni sözleşeler dağı ni işleseler **il***

tiline tüşer 140^b/3-4, *İçrip il+ge kaşuk birle şorba / Çömüç sapı bilen közin çıkarma* 160^b/6-7, *Kaçan kim ‘âlim ir ‘ilmin hâlayık+ka yürüp sattı / Ol ir nağdin ili birlen yanar otka bilip attı* 161^a/4-5...

2.1.3. İsimlerde Çokluk

Türkçede belirli veya belirsiz çokluğu bildiren birden çok biçimbirim⁷³ (/+lAr/, /+t/, /+z/, /+IİK/ vb.) bulunmaktadır. GT’de /+lAr/ biçimbirimi genel çokluk işleviyle kullanılmıştır:

Ol yazuklı sultânga sökti yaramas söz+ler sözledi 9^a/11-12, *Kördüm kim ağaç+lar üstünde bülbül+ler nâle ve zârî kılurlar dağı tağ+lar+da durrâc+lar suda bağa+lar dağı ormanda cânver+ler* 63^b/7-13, 64^a /1-3, *Bay+lar+nın dağı anın bigin şâkir+ler+i bar kefür+lar+ı dağı bar* 158^a/11-12, *Melik+ler bilig iye+ler+inin naşîhatine muhtâcrek turur* 161^a/10-11...

Türkçede çokluk sıfatları ile birlikte çokluk eki kullanılmaz. Fakat GT’de buna aykırı durumlar da vardır: *Bir niçe haramî+ler tağ başında yir itip oturur irdiler* 12^a/13-12^b/1, *Bu hareketni az kılğıl kim ileyiñde köp vâkı‘a+lar bar dağı artıñda köp düşmen+ler bar* 30^b/2-4.

Bütüncede /+z/⁷⁴ çokluk eki de “biz” zamirinde kalıplaşmış olarak kullanılmıştır: *Bi+z bilmes bi+z* 132^a/11.

GT’de aynı ekin iyelik eklerinde⁷⁵ de çokluk anlamıyla kullanıldığı örnekler mevcuttur: *Bizim cinsi+m+iz+ge lâyıķ degül sultân hıdmatında yalğan sözlemek* 9^a/9-10, *Taḥammül kııl bizim emşâli+m+iz+ge / Yimişi köp ağaçka taş atarlar* 30^a/4-5.

Metinde ikkisi, ikkimiz zamiriyle de belirli çokluk ifade edilmiştir: *Bir sultânın üç oğlu bar idi ikkisi uzun boylı şâhib-cemâl dağı biri kısķa boylı idi* 10^a/10-12, *İkkisi+n+i*

⁷³ Ayrıntılı bilgi için bk. (İlhan, 2009)

⁷⁴ "...birinci ve ikinci çokluk şahıs zamirleri, topluluk sayı sıfatları ve bazı boy adlarında görülen /+(İ)z/ eki de eski bir kolektiflik eki olmalıdır: *bi+z (= ‘*be+n+ler’, yani birden fazla ‘ben’ değil, ‘ben ve ait olduğum grup’), *si+z (= ‘*se+n+ler’ değil, ‘sen ve ait olduğun grup’); üç+üz (‘üç+ler’ değil, ‘üçlü grup’), dört+üz (‘dört+ler’ değil, ‘dörtlü grup’); *Oğ+uz < Ok+uz ‘boylar’, *Kırg+ız < Kırk+ız” (Daşdemir, 2014, s. 65).

⁷⁵ Bu ek için bk. Banguoğlu, 2006, s. 184

*bir övge saldılar dağı işikin muhkem bikittiler 84^a/9-10, ...ne maşlahat revâ körgey dip kâzî **ikkimiz**+niñ sözün işitti 157^b/12-13.*

Bütüncede sayı sıfatlarıyla oluşturulan belirli sıfatların yanısıra belgisiz sıfat ve belgisiz zamirlerle kurulmuş belirsiz çokluklar da tespit edilmiştir:

*Tört yüz **ok uz atkıçı**+lar melik hıdmatında bar idi 105^b/ 1-2, Tutup bir kün ol **ikki yâr-ı derûn** / Kimedede oturup kittiler arğun 131^b/9, Bir itni **yidi tıñız**+de yusa / Çün boldı üvüş pelidrek turur 139^a/13-139^b/1...*

*Çün **her bir nefes**+de iki ni‘met hâşıl boldı dağı **tigme bir ni‘met**+ke bir şükr vâcib kıldı 2^b/7-9, Cehân honınıñ elvân ni‘metinden / **Biş altı luğma** yidim ayttılar bes 132^b/5-6, **Her bir kişi** şıfatın ayur dip meşelde bar cerre içinde ni ise taşından ol sızar 177^a/2-3, Teğri tebâreke ve ta‘âlâ munça türli ağaç yaratıp turur **tigme biri**+n+iñ bir atı bar **hıç biri**+n+e âzâd dimesler illâ servge 177^a/12-13, 177^b/1-2...*

Arapça çokluklar da belirsiz (cem’i mükesser) çokluklardır: *...**ebyât-ı** garîb ve eş‘âr-ı ‘acîb okudum ise... 5^b/7, ‘Aceb mi işk leclâcı sürüp at / **Selâtinni** piyâde birlen utsa 133^b/3-4, **Enbiyânıñ** ‘izz-i evrâdı üçün / **Evliyânıñ** her seher yâdı üçün 178^b/4...*

Farsça çokluk ifade eden *yârân* sözcüğü Türkçede teklik olarak algılandığı için bütüncede de her zaman /+lar/ eki ile kullanılmıştır: *Taqrîb bilen söz **yârânların** zelletine yitti ise ayttım ...29^b/3-4, Melik kitkenden sonra **yârân**larından biri şeyhka sordı kim... 106^a/11-12, İşittim ol oğlan **yârânlarına** aytur idi 135^a/9...*

2.1.4. İsimlerde Genellik- Belirlilik

İsimlerin genel veya belirli olma durumları bağlam içindeki kullanılışlarına göre değerlendirilir. İsimler belirtisiz isim tamlaması ya da sıfat tamlaması oluşturmuşsa veya kendilerini belli edecek bir çekim eki almadıysa genel isim olarak kabul edilir. Ayrıca belgisiz sıfat ve zarfların oluşturduğu yapılar da genel isimdir (Kara, 2001, s. 168).

Bütüncede tespit edilen genel isimlerden bazıları şunlardır: *Îr deminde irdemin körgüzmes illâ ir kişi / eyle kim irdem **teve**+de yok dağı **arslan**+da bar 11^a/9-13, 11^b/1, Ol eyyâmnda Hind ikliminden bir hâzık hâkîm kilip ‘**ilâc** kılip közsüzler közün açar idi 79^b/3-5, İy qarındaş, anıñ bigin şükr maña vâcib durur kim enbiyâ mîrâşın taptum ya‘nî ‘**ilm***

82^a/3-4, *Neheng*+den *havf itip ğavvâş* ivinde / *Otursa dürr-i hâliş kim kitürgey* 104^b/4-5, *Ağzı ta‘âm*+dan *közi uyku*+dan *kesilip ni kündüz şabrı bar idi ni kiçe qarârı* 113^b/8-9...

Türkçede bir ismin belirli olduğunu göstermek için özel bir ek bulunmamaktadır. Bununla beraber belirtme sıfatları, çekime girmiş isimler, zarf-fiil grupları, zamirler, özel isimler, belli bir zamanı gösteren zaman zarfları ve belirli isim tamlamaları belirli isim özelliği gösterirler (Daşdemir, 2000, s. 101):

Ol kün ‘azîz dostlar kadîmî yârânlar haķ sözni sözlemekden sükût ittiler 27^b/11-12, *Bu kün* dört kün durur kim bir oğrı şâlihler şûretin kiyip bu faķîrlar şuhbetine kirip turur 51^a/6-8, *Erkân-ı devlet ve a‘yan hâzret*+ni aķa teslim kıldılar 65^a/13-65^b/1, *İltifât itmes körüp aç olturup şâbir faķîr* / *Ni‘meti köp hocaların* balın+a ve yağın+a 82^b/11, *Ay oğlum, bu yol*+da felek saķa yarı kıldı 104^b/10, *Ay muhârifler bigi* bir kez yana / *İygülerge bu yamanın* tigmesün 110^b/2, *Ol hatunnın* qarı anası ivde mütemekkin oltura ĳaldı 121^a/12-13, *Körmes sen mi bustân içinde yaş tal ağaçın*+ı ıyısı müşk bigin dağı bir ağaç bar kim ĳurı ĳamış bigin 158^a/10-11...

Biçimce genel isme uysa da bağlama bakıldığında belirli isim olduğu anlaşılan sözcükler de vardır. Bunlar "hangi" sorusuna cevap verebilecek nitelikte olduğundan belirli isim sayılabilir: *Yazuklı*; *sultân*+ĳa sökti, *yaramas sözler sözledi* 9^a/11-12, *Melik dağı hâlimniñ haķîķatın bilmeyin meni zindâĳa buyurdu* 27^b/9-10...

2.2. FİİL TABANLARI

2.2.1.1. OLUMLULUK-OLUMSUZLUK-GENELLİK

Geleneksel dil bilgisinde cümleler hem yüklemine yerine, türüne hem de cümlenin anlamına göre çeşitli sınıflandırmalara tabii tutulmuştur. Anlamına göre yapılan tasniflerde cümleler, yapının anlamdan ayrılmaması gereğinden hareketle yüklemi merkeze alarak “biçimde olumlu anlamca olumlu”, “biçimce olumlu anlamca olumsuz”, “biçimce olumsuz anlamca olumlu”, “biçimce olumsuz anlamca olumsuz” olarak dört başlıkta değerlendirilmiştir. Başka bir ifadeyle sınıflandırma neticesinde yüklemine /-mA-/ olumsuzluk eki bulundurulmuş fiil cümleleri ile, değil, /+sIz/, yok gibi

olumsuzlayıcılar barındıran isim cümleleri biçimce olumsuz kabul edilir. Bu yaklaşım birçok bilim insanı tarafından desteklenir.⁷⁶

Tasniflerde biçim anlamla birlikte ele alınmış gibi görünse de öncelik biçime verilmiştir. Biçim ve anlam beraber değerlendirilmek istenirken anlamın ikinci plana atıldığı durumlar da söz konusudur. Olumluluk olumsuzluk kavramı, derin yapının yüzeysel yapıya aktarılış şeklinden anlaşılır çünkü derin yapıdaki anlama ulaşamazsa iletilmek istenen mesaj da tam olarak anlaşılmaz. Olumluluk ve olumsuzluk aslında derin yapıya dikkat edilince anlaşılan kavramlardır.⁷⁷ Fakat olumluluk ve olumsuzluk genelde dilin yüzeysel yapısından hareketle ortaya konulur, olumsuzluğun daha çok yapısal boyutları üzerinde durulur. Metin içindeki işlevi ise çok fazla dikkate alınmaz (Çürük, 2010, s. 58). Olumsuzluk yalnızca ekler, kökler ve sözcükler olarak sınırlandırılmaz yani olumsuzluk işareti kullanmadan bağlamdan yola çıkarak da olumsuzluk ifade edilebilir (Üstünova, 2016, s. 100). Dil bilgisi ulamı olarak öğretilen olumluluk olumsuzluk kavramı daha çok duyuşsal içeriği ön plana çıkan terimlerdir (Börekçi, 2001, s. 51-52).

Cümleler anlamlarına göre incelenirken biçimi “olumlu” ve “olumsuz” diye alt başlıklara ayırmak, anlam karışıklığına yol açmaktadır. Söz konusu karışıklığı gidermek için, olumluluk ve olumsuzluk ulamını; ol- /kıl-, olma-/kılma- eylemleriyle değerlendirmek doğru bir yöntem olacaktır. Örneğin “Günyüzü göreceğini sanıyor.” cümlesi “biçimce olumlu anlamca olumsuz” olarak değerlendirilir. Fakat cümleyi “olumsuz-kılma cümlesi” olarak değerlendirmek, cümlenin çok daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır.⁷⁸

Öte yandan tasniflerde cümlenin biçimi, yüklem ismine⁷⁹ göre de değerlendirilmiştir. Örneğin yüklem ismi, isim soylu bir ifadeden oluşan “Bugün hava

⁷⁶ Ayrıntılı bilgi için bk. (Bozkurt, 1995, s. 310-311), (Delice, 2007, s. 162), (Demir ve Yılmaz, 2012, s. 251-252), (Eker, 2006, s. 489-490), (Hatiboğlu, 1972, s. 164-172), (Hengirmen, 2006, s. 352-353), (Karaağaç, 2013, s. 524-525), (Karahana, 2014, s. 103- 106), (Şimşek, 1987, s.197-205).

⁷⁷ Üstünova, derin yapı ve yüzeysel yapı ilişkisini şu örneği vererek anlatır: "*Kimileri gücünü, gizemini, karmaşıklığını, erişilmezliğini anlatmak için dili, görünmeyen yanı görünen yanından daha büyük olan buz dağına benzetirler. Düşünürler ki dilin bir su yüzünde olan sese, biçime dökülmüş somut yanı; bir de suyun altında kalmış, duyulmayan, görülmeyen ama hep varlığı hissedilen soyut yanı vardır: yüzeysel ve derin yapısı*" (Üstünova, 2011, s. 146).

⁷⁸ Konuyla ilgili detaylı bilgi için bk. (Börekçi, 2001).

⁷⁹ bk. 4.2.1.1.1.Yüklem ismi, yüklem ismi hâline konulmuş isim veya fiil soylu herhangi bir kelime ya da kelime grubudur. Fiil soylu olanlar da aldıkları isim-fiil, sıfat-fiil gibi eklerle isimleşirler. Bu sebeple Türkçede yapısal olarak yalnızca isim cümlesi vardır (Daşdemir, 2014, s. 127).

sıcaklığı 25 dereceymiş” ifadesi “olumlu isim cümlesi” olarak nitelendirilir. Oysa buradaki yüklem, herhangi bir olumluluk/olumsuzluk kavramı taşımamaktadır, yani yansızdır; dolayısıyla bu cümle için “yansız-olma cümlesi” denilebilir.

Bu bağlamda duyuşsal ulamdan hareketle bütüncedeki olumluluk-olumsuzluk kavramı şu şekilde gösterilebilir:

2.2.1.1. Kılma-Oлма İfade Eden Yapılar

2.2.1.1.1. Kılma-olma eki: /-ø-/

ÖTT’de olduğu gibi GT’de de olma kılma eki işaretlidir. Yani bu durum için özel bir biçimbirim kullanılmamıştır. Bu işaretli olma durumunu /-mA-/ kılmama-olmama ekini almamış her fiil tabanı, kılma veya olma; "değil" edatını almamış her yüklem ismi de olma anlamı taşıyır şeklinde açıklanabilir (Börekçi, 2001).

İli ayağı kesilgen kim irse kırk ayaklı cânverni öltür-ø-di 95^a/1 (Eli ayağı kesilmiş bir kimse kırk ayaklı hayvanı öldürdü): Olumlu kılma cümlesi.

Hâtırı ağrımasın (ağrıgay) dip bu ikki beyt bile ihtisâr kıl-ø-dım 28^a/12 (Kalbi kırılmasın diye bu iki beyit ile kısalttım): Olumlu kılma cümlesi.

Bir kün sultân bu kışka boyılı oğluna haqâret közi bile baq-ø-tı. 10^a/12-13 (Bir gün sultan bu kısa boylu oğluna küçümseyerek baktı): Olumsuz kılma cümlesi.

Karındaşları hâsed iltip ol oğlanga aş içinde ağu bir-ø-diler. 11^b/12-13 (Kardeşleri onu kiskandıklarından, oğlana yemek içinde zehir verdiler): Olumsuz kılma cümlesi.

Ni kılsañ hukmine râzî men 50^a/2 (Ne buyurursan hükmüne razıyım): Olumlu olma cümlesi.

Ehl-i kerem sen 50^a/4 (Cömertsin): Olumlu olma cümlesi.

Azdur benim kullarumdan köp şükr kılgıçı 5^a/1 (Benim kullarımın içinde çok şükreden azdır): Olumsuz olma cümlesi.

Yok ise men oşol toprağmen 8^a/9 (Yoksa ben o toprağım [Başka bir özelliğim yok]): Olumsuz olma cümlesi.

Ağaç körki yimiş irniñ keremdür / Keremsiz ir vücûdı ke'l-‘ademdür 94^a/11-12 (Ağacın güzelliği meyvesi, kişinin güzelliği cömertliğidir. Cömert olmayan kişi, vücudu yok [olan kişi] gibidir): Olumsuz olma cümlesi.

Cerre içinde ni ise taşından ol sızar 177^a/3 (Testinin içinde ne varsa dışından o sızar): Yansız kılma cümlesi.

Horâsân meliklerinden bir melik sulţân Maḥmûd sebûktiginni tüşinde kör-ø-di. 9^a/10-11 (Horasan hükümdarlarından biri Sultan Mahmut Sebûktigin'i rüyasında gördü): Yansız kılma cümlesi.

2.2.1.1.2. Varlık, var olma yüklemi: **bar** [i-]⁸⁰

Ay edîb-i ğarîb saña bir muvâfık naşîhatım **bar** 5^b/10-11 (Ey garip şair, sana faydalı bir nasihatim var): Olumlu olma (varlık) cümlesi.

İr deminde irdemin körgüzmes illâ ir kişi / Eyle kim irdem tevede yok dağı arslanda **bar** 11^a/13-11^b/1 (Er kişiden başkası yiğitlik zamanında erdemini gösteremez, nitekim erdem devede erdem olmaz fakat aslanda vardır): Olumlu olma (varlık) cümlesi.

İleyinde köp vâkı‘alar bar dağı artıñda köp düşmenler **bar** 30^b/2-3 (Önünde çok olaylar var, arkanda çok düşmanlar var): Olumsuz olma (varlık) cümlesi.

‘İşk sevdâsı başında maḥabbet defteri ilinde ‘âşıkâne hareketleri **bar** 114^a/12-13 (Aşk sevdası başında, muhabbet defteri elinde âşıkâne hareketleri var): Olumsuz olma (varlık) cümlesi.

Ni yirde kim ḥamr bar anda ḥumâr **bar** 158^a/3-4 (Nerede şarap varsa orada baş ağrısı vardır): Olumsuz olma (varlık) cümlesi.

Aranızda ‘Acem tilin bilür kişi **bar mı** 132^a/8 (Aranızda Acem dilini bilen kişi var mı?): Yansız olma (varlık) cümlesi.

⁸⁰ “Türkçede hem "sahip ol-" hem de "var ol-" varlık, "var [i-]" yüklemi ile ifade edilir. Türkçeye özgü biz sözlük biçim birimi olan "var" söz dizimi bakımından isim özelliği göstermesine karşın herhangi bir nesneyi veya kavramı karşılamaması, bir nesne veya kavramla ilgili olarak olma belirtmesiyle de fiil işlevi görür" (Börekçi, 2001, s. 53).

2.2.1.1.3. Varlık Hâli⁸¹: /+II+/

Her kün bu meydânga bir yigit kilür laîf-şûret[+li] zarîf-sîret[+li]. 114^a/9-10 (Bu meydana her gün bir yiğit gelir; hoş görünüşlü, zarif huylu): Olumlu olma (varlık) cümlesi.

Ağır yazuğ+It men 50^a/4 (Çok günahkârim): Olumsuz olma (varlık) cümlesi.

2.2.1.1.4. Soru (Tonlama) Yoluyla Kılma-Olma Belirtilmesi⁸²: **degül mü/degül mi**

*Sen ol **degül mi** sen kim atam firenç kaydından on altunga satın aldı* 68^b/10-11 (Sen, babamın Frenk esaretinden on altın karşılığında satın aldığı kişi değil misin?): Olumsuz kılma cümlesi.

2.2.1.2. Kılmama-Olmama İfade Eden Dil Bilgisi Biçim Birimleri

2.2.1.2.1. Fiillerde kılmama-olmama eki: /-mA-/

*Ay meni körgeñ haqâret köz bilen şâh-ı diyâr / Bol-**ma-s** ir şûret bilen leşker içinde ihtiyâr* 11^a/8-13 (Ey beni hor gören hükümdar! Yiğit, görüntüsü sebebiyle orduya seçilmez): Olumlu kılmama cümlesi.

*Ķârûn öldi qaldı kırk iv tolı geñç / Öl-**me-di** ‘adli bilen Nûşîn Revân* 30^b/11-12 (Ķârûn öldü, kırk ev dolusu hazine kaldı. Nûşîrevân adaleti sebebiyle ölmedi): Olumlu kılmama cümlesi.

*Geh kilip kayğu kiter bolsa ferañ bol-**ma** melûl / Kim qarañguluğ içinde tapılır âb-ı hayât* 66^a/2-3 (Bazen kaygı gelip ferah gidince üzölme ki ab-ı hayat karanlık gecede bulunur): Olumlu kılmama cümlesi.

*Ecelsiz balıq qurı yirde öl-**me-s*** 94^b/11 (Eceli gelmeyen balık kuru yerde ölmez): Olumlu kılmama cümlesi.

*Kördiler kim naşîhat fâyide qıl-**ma-s*** 114^a/7 (Gördüler ki nasihat fayda etmiyor): Olumsuz kılmama cümlesi.

⁸¹ Bu başlıkta yansız cümle tespit edilmemiştir.

⁸² Bu başlıkta yansız cümle tespit edilmemiştir.

Qâşır-ı himmet kâfir-i ni'et mâl yıgarlar dağı yi-me-sler yidür-me-sler 158^b/8-10 (Himmeti az olan ve nimete karşı nankörlük edenler, mal biriktirirler; yemezler, yedirmezler): Olumsuz kılmama cümlesi.

2.2.1.2.2. /-mA-/ Biçimbirimi ile Kurulan Soru İfade Eden Cümleler

Kör-me-s sen mi bustân içinde yaş tal ağacını ıyısı müşk bigin dağı bir ağaç bar kim kuru kamış bigin 158^a/10-11 (Bostan içindeki taze söğüt ağacını görmüyor musun, kokusu misk gibi ve bir ağaç daha var ki kuru kamış gibi): Olumsuz kılmama cümlesi.

Ya maḥdûm işit-me-diñ mi kim meşelde ayturlar... 57^a/6 (Ey oğul! işitmedin mi ki eskiler söylerler...): Olumsuz kılmama cümlesi.

2.2.1.2.3. Olmama-reddetme edatı: degül, döğül

Körüp ol şâhid-i ra' nâ cemâlin / Degül tañ zâhid ir zühdin unutsa 113^b/5 (O güzel sevgilinin güzelliğini görünce sofunun takvayı bırakması kınanacak bir şey değildir): Olumlu olmama cümlesi.

Kaçan cahîl ir til uzatıp sözge kilse 'aceb degül ḥakîm özre gâlib bolsa 169^b/10-12 (Ne zaman cahil kişi haddini aşır ileri geri konuşsa, konuyu iyi bilen kişiye galip gelmesi şaşırılacak bir şey değildir): Olumlu olmama cümlesi.

Elhamdülillâhi ders bilen mübtelâ men ma'siyet bilen degül. 56^b/3-4 (Hamdolsun emredilenlere tutkunum, isyana tutkun değilim): Olumlu kılmama cümlesi.

Dögüldür dostuñ ni'etde her kim / Maḥabbet lâfını ursa yanıñda 26^b/13-27^a/1 (Varlık zamanında yanında muhabbetten bahseden kişi, dostun değildir): Olumsuz olmama cümlesi.

Dögüldür ton bilen bu pârsâlık / Tilesen zühd ve takvâ nefis ivin yıķ 51^b/1 (Dervişlik kıyafet ile olmaz; zühd ve takva diliyorsan nefsini yenmelisin): Olumsuz olmama cümlesi.

Bizim cinsimizge lâyıķ degül sulṭân ḥıdmatında yalğan sözlemek 9^a/9-10 (Bizim soyumuzun sultanın huzurunda yalan söylemesi, uygun bir davranış değildir): Olumsuz olmama cümlesi.

2.2.1.2.4. Yokluk (olmama) yüklemi: Yok [i-]⁸³

Kişi könlün yıkarğa ‘âdetim yok 82^b/12 (İnsanların gönlünü yıkma adetim yok): Olumlu olmama cümlesi.

Ayttı vazîfem yok *Teñri üçün okur men* 112^a/11 (Vazifem yok; Tanrı için okuyorum, dedi): Olumlu olmama cümlesi.

İr deminde irdemin körgüzmes illâ ir kişi / Eyle kim irdem tevede yok *dağı arslanda bar* 11^a/13-11^b/1 (Er kişiden başkası yiğitlik zamanında erdemini gösteremez, nitekim erdem devede erdem olmaz fakat aslanda vardır): Olumsuz olmama cümlesi.

Velikin bu karın dâyim kirek tok / Açıkça bir nefes şabr itmegi yok 106^b/9-10 (Fakat bu karın daima tok gerekir, acıkırsa bir an sabredemez): Olumsuz olmama cümlesi.

2.2.1.2.5. /Ni... ni.../ edatı ile kurulan cümleler

Böyle şarf itti ‘ömrün ol serbâz / Ni yigey kış dağı ni kiygey yaz 45^b/9-10 (O yiğit ömrünü böyle harcadı; ne kışın yedi, ne yazın giydi): Olumsuz kılmama cümlesi.

Ni seniñ bağıñ ol kebâb itsün / Ni anıñ şuhbetin temennâ kı 52^a/6-7 (Ne o senin bağırını kebab etsin, ne sen onun sohbetini iste): Olumlu kılmama cümlesi.

Ol qarındaş kim nefis eşiri turur ol kişiğe ni qarındaş bolur ni yakın 78^a/6-8 (O kardeş ki nefsinin esiridir; o, kişiye ne kardeş olur ne yakın): Olumsuz kılmama cümlesi.

Ni kündüz şabrı bar idi ni kiçe qarârı 113^b/9 (Ne gündüz sabrı vardı ne geceleyin sebatı): Olumsuz olmama cümlesi.

2.2.1.2.6. Soru (tonlama) yoluyla yapılan olmama-kılmama

Biz naşîhat şartın oş kılduğ beyân / Kim işitmes bolsa bizge ni ziyân 178^a/6-7 (İşte biz nasihat şartını dile getirdik, kim işitmezse bize bu durumun bizim için ziyarı yok): Olumlu olmama cümlesi.

⁸³„sahip olma-" "var olma-" durumları, Türkçeye özgü bir başka sözlük biçim birimi olan "yok [İ-] ile ifade edilir. İsim görünüşlü fiil işlevli olan "yok" -değil edatı ile kullanılmadığı sürece- yokluk, var olmama ifade eder" (Börekçi, 2001, s. 56).

*Bu ‘âşıklarnı ma‘şûk öltürüptür / Ölülerden **kilür mi** hergiz âvâz* 5^a/1-3 (Sevgili bu aşıklarını öldürmektedir, ölülerden hiç ses gelir mi?): Olumsuz kılmama cümlesi.

*Hiç anı **ışittîğ mi kim** meni koyğay* 46^a/2-3 (Beni öldürmeyeceğini hiç duydun mu ki?): Olumsuz kılmama cümlesi.

*Bu meselni işitkeniñ **yok mu*** 56^a/8 (Bu atasözünü duymadın mı?): Olumsuz olmama cümlesi.

*Sen چراغنی körmez sen چراغ bilen **nî körgey sen*** 75^b/5-6 (Sen daha kandili görmüyorsun, kandil ile neyi göreceksin?): Olumsuz kılmama cümlesi.

2.2.1.3. Fiillerde Genellik

“Fiillerin olumlu ve olumsuz tabanları karşısında genel/yansız tabanları işaretsizdir. Ancak fiilden isim yapan eklerin sadece olumlu fiil tabanlarına gelebilmesi, burada fiillerin genel kullanımlarının esas alındığını göstermektedir. Bu durumda sadece liste hâlinde sayılan fiiller için bir genel tabandan söz edilebilir” (Daşdemir, 2014, s. 67).

Yani fiiller isim yapan ekler aracılığıyla kavram adı oluşturdukları zaman, onların olumluluk olumsuzluk özelliklerinden değil genelliklerinden söz edilebilir (Börekçi, 1995, s. 106). Fiillerde genelliği belirten özel bir işaret bulunmamaktadır. Aynı durum GT için de geçerlidir:

Taḥammül kıl bizim emsâlimizge / Yi-ø-mişî köp ağaçça taş atarlar 30^a/4-5, *Ba‘zı ümerâ anıñ buy[u]r-ø-uğına boyun sunmayın yüz kıyattardırlar* 65^b/3-4, *Tiri irni ingen âsân urup oğ birle öltürmek / Velîkin bir öl-ø-üni miñ kim irse tırgize bilmes* 169^b/5-6...

2.2.2. Çatı Ulamı⁸⁴

“Çatı kavramı; fiillerin kendilerine mahsus niteliklerinin, sözlük anlamlarının ve aldıkları belli başlı eklerin (kimi kez zamirlerin yardımıyla) cümledeki eyleyenleri (özne, nesne, tümleç) nasıl değiştirdiğini, söz dizimine,

⁸⁴ Çatı ekleri, söz dizimsel yapıyı etkiledikleri için türetim eklerinden farklı olarak görülmüş ve fiil tabanları içinde değerlendirilmiştir.

anlama nasıl etkide bulunduğunu inceleyen bir dilbilgisi ulamıdır.” (Kara, 2016, s. 1205)

Çatı eklerinin yapım eki mi yoksa çekim eki mi olduğu yani sözlüksel işlevle mi dil bilgisel işlevle mi kullanıldığı tartışılmaktadır. Alanyazında genellikle fiilden fiil yapım eki olarak⁸⁵ adlandırılan eklerin yeni bir fiil türetmekten çok eyleyen-eylem ilişkilerini düzenlediği görülür (Börekçi, 2004). Eyleyen-eylem ilişkisi kuran çatı ekleri yeni bir eylem türetmez yani bir sözcüğe eklenince yepyeni bir anlam oluşturmazlar. Eğer yapım eki olarak kabul edilirse bir kökün farklı görünüşlerinden öteye geçmemeleri gerekir. Oysa çatı ekleri eylemlerin özne, nesne, sebep, vasıta, birliktelik, karşılıklılık gibi eyleyenlerle ilişkisini düzenleyen bir işletme eki olarak ve ancak söz dizimi boyutunda kullanılabilir. Bu sebeple onları yapım eki olarak değil; çekim (işletme) eki olarak değerlendirmek gerekir. Çatı eklerinin fiil özelliğini devam ettiren olmama/kılmama eklerinden (Börekçi, 2001) önce gelmesi ve kendinden sonra fiilimsiden başka ek alamaması da bu biçim birimlerin sözdizimsel işlevlerini açıklar (Börekçi, 2004).

Çatı eklerinin fiilin eyleyenleri ile ilişkisini düzenleyen biçimbirimler olduğu değerlendirilirse bir çatı ulamından söz edilebilir. Bu ulam, fiili sözlüksel ve sözdizimsel bağlamda biçimlendirir.

2.2.2.1. Çatı Ulamının Sözlüksel Boyutu

2.2.2.1.1. Nesnesine Göre Fiiller

Fiiller; cümleyi yönetmelerine rağmen varlıkları ve nitelikleri eyleyenlere bağlı olan sözlük birimleridir. Bunlar özne ve nesne aracılığıyla biçimlenir. Bir dildeki fiiller nesne alıp almama durumlarına göre sınıflandırılır. Fakat bir fiilin nesne alıp almaması anlam bilimsel bir durumdur. Bu sebeple bazı ekler kullanılarak geçişli fiil geçişsiz; geçişsiz fiil de geçişli yapılamaz. Çünkü fiiller sözlükte yani cümle bağlamı dışında geçişli ya da geçişsiz olur. Bu ekler sadece cümledeki eyleyen-eylem ilişkisini değiştirir.⁸⁶ Fiillerin geçişli-geçişsiz olma durumları eyleyen sayıları ile ilgili bir

⁸⁵ bk. (Banguoğlu, 2004, s. 274-294), (Gencan, 2007, s. 379-393), (Deny, 2012, s.329-344), (Ergin, 2013, s. 317-337), (Karaağaç, 2013, s. 313-322), (Korkmaz, 2014, s. 180-189).

⁸⁶ “‘Yol, bizi Taş Mescid’in önüne çıkardı’ cümlesinde -Ar- ekinin geçişsiz bir fiili geçişli yapması değil, tamlayanın dil bilgisel olarak özne konumuna sokulması söz konusudur. Çünkü cümlelerin mantıksal yapısı şöyledir: Biz bu yolla Taş Mescid’in önüne çıktık” (Börekçi, 2004, s. 490).

özelliştir. *Türkiye Türkçesi Şekil Bilgisi*'nde fiillerin sözlüksel anlamlarında var olan bu özellik, çatı ulamı içinde değerlendirilmemiş, eklerle yapılan geçişliliğin ve geçişsizliğin çatı ulamı bağlamında incelenmesi gerektiği belirtilmiştir (Korkmaz, 2014). Ancak geçişsiz bir fiile bir ekle nesne eklenemez, geçişli fiilden de nesne silinemez. Bu sebeple fiiller söz dizimi aşamasına geçmeden yani sözlüksel boyuttayken geçişli veya geçişsiz olmaları bakımından incelenmelidir. Eyleyen-eylem ilişkisi çatı ekleri aracılığıyla düzenlenir (Börekçi, 2004).

2.2.2.1.2. Oluş-Kılış Fiilleri

Oluş fiillerinde özne, “yapan, eden” değil “olan” konumundadır. Bunlar etken çatılı değildir çünkü “eden” değil “olan” özne vardır. Bu yüzden edilgen, dönüşlü veya işteş biçimleri de yoktur. Örneğin isim soylu sözcükleri yüklem fiiline dönüştüren “-i-” fiili bir oluş fiilidir; bu sebeple isim cümlelerini de oluş çatısı altında değerlendirmek gerekir (Börekçi, 2004, s. 492).

GT'de de doğa olayları ve betimleme cümlelerinde oluş çatılı fiiller sıklıkla kullanılmıştır:

2.2.2.2. Çatının Dil Bilgisel Boyutu (Eyleyen/Olan- Eylem/Oluş İlişkisi)

2.2.2.2.1. Eyleyeni (Katılanı) Tek Olan Fiiller

A. Oluş Fiilleri

Oluş fiillerinde özne, “yapan eden” değil “olan” konumundadır. Bunlar etken çatılı değildir çünkü edilgen, dönüşlü veya işteş biçimleri yoktur. Ayrıca isim soylu sözcükleri yükleme çeviren i- fiili bir oluş fiilidir; bu sebeple isim cümlelerini de oluş çatısı altında değerlendirmek gerekir (Börekçi, 2004, s. 492). Bütüncede tespit edilen oluş fiillerinden bazıları şunlardır:

Bir zamândan tañ at-ø-tı 63^b/11-12, Subhâne'l-lâhi anıñ kim kırık ayakı bar i-ø-di 95^a/3, Sağıngay sen kim qaranggu kiçede tolun ay toğ-ø-dı 122^a/5-6, Qâbil-i terbiyet degül

i-ø-di 139^a7/-8, Ni yirde gül bar+ø-ø⁸⁷- anda tiken bar+ø-ø- dağı ni yirde kim hamr bar+ø-ø- anda humâr bar+ø-ø- ... 158^a/3-4, Taşuk laîfe tıñla ay ma'rifet debîri / İkki kiçe uyu-ø-mas ol kim bogaz eşîri 169^a/1-2...

B. Geçişsiz Kılış Fiilleri

Bu fiiller eden/kılan özneyi gerektiren ancak nesne almayan etken çatılı fiillerdir, yani ikinci bir eyleyen bulundurmaz. Kılış fiilleri hareket ifade eder ve yapan /eden /kılan konumunda bir özne ile ilişkilidir:

Ay bahâdurlar biliñ kil-ø-dim bu kün meydâne men / Baş oyna-ø-p cân terkin urmağa merdâne men 11^a/4-7, Mübârek hıdmetiñ dur kutlu râyım / Koyuñ kullar şafında oltur-ø-ayım 29^a/12-13...

2.2.2.2. Eyleyeni (Katılanı) Birden Fazla Olan Fiiller

A. Oldurgan Fiiller

Oldurgan fiillerde oluş öznesi kılış öznesine dönüşür çünkü ikincil eyleyenler (sebepe, vasıta gibi) dil bilgisel özne konumuna geçmiştir. Özne-yüklem ilişkisinde ettiren-eylem değil sebepe olan yani olduran-eylem ilişkisi vardır. Özne, işin yapılmasına sebepe ya da aracı olur. Hâliyle oldurganlık çatısı, oluş fiillerine eklenen oldurganlık ekleriyle yapılır (Börekçi, 2004, s. 493).

GT'de şu örnekler gösterilebilir:

-1. /-dür-/

Sultân buyurdı barçasın öl-dür-üñ tıp 12^b/11-12.

-2. /-t-/

⁸⁷ İlk biçimibirim “i-” filini, diğeri oluş çatısını belirtmektedir. Bundan sonra yine işaretli olarak kip ve şahıs eki gelecektir.

İy kanâ‘at meni bayı-t⁻⁸⁸+kıl⁸⁹ kim / Senden ullu cehânda ni‘met yok 81^b/8, İssi temmûz künlerinde bir kün eyle issi idi kim boğaznı kıru-t-up ağıznı kayna-t-ur idi 121^b/11-12.

B. Ettirgen Fiiller

Ettirgen fiillerde bir “yaptıran” özne vardır. Bazen cümlelerde birden fazla eyleyen yani yaptıran özne ile yapan özne birlikte bulunabilir. Bunlar dilbilgisel özne, mantıkça özne veya nesne olarak cümleye katılır ve kılış fiillerine gelen çatı ekleri ile oluşturulur (Börekçi, 2004, s. 493). Birilerine bir şeyi gönüllü olarak veya zorla yaptırmak anlamlarını da ifade eder (Kara, 2016, s. 1209).

Bütüncede ettirgen çatılı fiiller /-dUr-/ , /-gUz-/ , /-^or-/ , /-t-/ biçimbirimleriyle oluşturulmuştur:

-1. /-dUr-/

Bu meni tevege min-dür-di dağı ol oğlan igeç yağrınma ağır kamçılar in-dür-di 45^a/2-4, Kiyip hırka yürür zâhid azıp yol / İšekke kiy-dır-ip Ka‘be tonun ol 51^b/8-9, İleyinde bir kahtar yimek bolsa Ebû Hureyre çetükine bir luğma yi-dür-megey 93^a/10-11, Anıy biginler dağı bar kim kâşır-ı himmet kâfir-i ni‘met mâl yıgarlar dağı yimesler yi-dür-mesler 158^b/8-10, Öz ili bilen öz kolın sın-dur-ur / Kavî birle pençe tutuşkan za‘îf 168^b/1-2

-2. /-giz-/ , /-güz-/

Mürüvvet kör-güz ilge eyle ay yâr / Ki düşmen könlün ol ir kılmadı tar 50^b/5-6, Elâ-yâ kör-güz-üp cevır ü cefânı / Niçün kittiñ buzup ‘ahd ü vefânı 121^a/6-7, Bir ölünü miñ kim irse tir-giz-e bilmes 169^b/6...

-3. /-^or-/

Tağ bile evvel şehr işikinden kim kilse anı taht öze kiç-ır-ip başına tâc koyup memleketni aña teslîm kılıñız 65^a/9-10, Menim bilen hayf ittiñ on altun birip ol yirden

⁸⁸Örnekteki /+kıl/ emir kuvvetlendirme eki olduğu için kendinden önce (+) işareti konmuştur. Fiil tabanı ile bu ek arasında yüklem ismi yapan emir kipi, cevher fiili, geniş zaman kipi ve ikinci teklik şahıs biçimbirimleri bulunmaktadır.

⁸⁹ Zenginleştire.

kit-er-diñ 112^a/1, *İç-[i]r-ip ilge kaşuk birle şorba / Çömüç sapı bilen közin çıkarma* 160^b/6-7

-4. /-t-/

Bir kün bilekin uşa-t-ur ol câhil ir / Çün pençe tutar yürüp hemîşe öçden 104^a/9-10

C. Karşılıklı Fiiller

Karşılıklı fiillerde birden fazla özne bulunur. Bunlar birbirlerini hedef alır ve karşılıklı olarak eylemi yapar (Kara, 2001, s. 76). Bütüncede bu anlam /-İş-/ biçimbirimiyle yapılmıştır:

Ortada münâza‘at kıptı leşker ve ra‘iyyet mu‘abele bolup ur-uş-tılar 65^b/5-6, *Ol maña men aña tutup çek-iş-ip / Yügürür artımızça halk küle* 157^b/5-6, *Sözümüz nüktesin ta‘accüb itip / Sök-üş-ürler idi la‘ife bile* 157^b/7-8, *Baş ur-uş-mağıl uruşçı pehlevân koçkar bile / Çün bilürsen kim ur-uş-sağ ol seniñ başıñ yarar* 168^a/9-10, *Öz ili bilen öz kolin sindurur / Kavî birle pençe tut-uş-kan za‘îf* 168^b/1-2

Karşılıklılık tümleçleriyle de bu anlam verilmiştir⁹⁰:

Bu kün munça mulâfâf kim sultân bilen kıldıñ hilâf-ı ‘âdet idi 106^a/13-106^b/1, *Ol yıl kim Sultân Maḥmūd Horezm-şâh Hıṭây meliki bilen bir maşlahat üçün şulḥ ihtiyâr ittiler* 122^b/2-4, *Ay maḥbûb Hıṭây bile Horezm şulḥ ittiler* 122^b/12-13...*ebçisi bir yigit bilen oynar* 110^b/6, *Damışk Câmi‘î içinde faḳıḥlar bilen baḥş kıılır idim* 132^a/6-7

D. İşteş Fiiller

İşteş çatı, bir eylemi birden çok kişinin aynı anda ancak birbirlerini etkilemeden gerçekleştirdiği çatıdır. Bütüncede /-(1)ş-/ biçimbirimiyle işteş çatı karşılanmıştır:

Sıgar bir ḥucrağa on ikki miḥmân / Bir iḳlime sıg-ış-maz ikki sultân 12^a/11-12, *Ay yüzli oğlanlar dağı zühre közli kızlar anıñ cefâsı ilinde giriftâr bolup qorqusından imkânları yok idi kim külgeyler yâ sözle-ş-geyler* 141^a/8-11

⁹⁰ Bu gibi yapılarda çatı eki olarak /-ø-/ kullanılır. Ayrıntılı bilgi için bk. (Kara, 2014, s.105-113).

Karşılıklılık çatısında olduğu gibi burada da çatı ekinin işaretli olduğu eylemlerde birliktelik tümleciyle işteşlik anlamının verildiği görülmüştür: *Ol pehlevân yigit bilen oynay küle kilür idük 149^a/2-3, Bir kün ol melik hâş kulları bilen Şîrâz muşallâsına temâşâ kılmağa çıkıp buyurdi 105^a/11.*

E. Dönüşlü Fiiller

Dönüşlü fiillerde özne ve nesne biçimsel olarak örtüşmektedir ve fiilin ifade ettiği kavram özneye dönüktür (Börekçi, 2004, s. 495). GT’de dönüşlülük işlevinde üç çatı eki kullanılmıştır:

-1. /-(I)l-/

Barça sünükleri tök-ül-miş idi illâ közleri oynar dağı nazar kılar 9^b/12-13, 10^a/1, Geh yum-ul-ur geh aç-il-ur bâğ u bustân gülleri / Geh bolur ‘uryân ağaçlar geh keyerler gül-şîfât 65^b/13-66^a/1, İg-il-ür yaş ağaç niçük tileseñ / Kırı igri ağaç otsuz tüzelmes 141^a/1-2...

-2. /-(I)n-/

Tigme bîşe içinde ay maḥdûm / Ni ‘aceb kizle-n-ib esed tursa 10^b/11, Özdeñ kişi yap-un-sa iski ‘abâ yaraşur / Körksüz keling körkli ton keydirip yaraşmas 79^a/13, 79^b/1, Eyâ taşî riyâ birlen bize-n-miş / İçinde zerreçe yok meyl-i taḫvâ 80^b/7, Atasî sev-in-ür oğlum ‘âkil ve ziyrek dîp 135^a/11-12, İrdem irniñ devletidür bil yaḫîn / Kim tüke-n-mes mâl irür maṭlablayın 140^a/6...

-3. /-iş-/

Anıñ ḥikmetlerine ‘aql ir-iş-mes / Kim irse işlerine hem kir-iş-mes 4⁷1-2.

2.2.2.2.3. Öznenin Örtüldüğü veya Silindiği Fiiller

A. Edilgen Fiiller

Edilgen fiillerde gerçek özne bulunmaz, ikincil eyleyen olan nesne dil bilgisel özne konumundadır; nesne, sözde öznedir (Börekçi, 2004, s. 496). Eylemin başkaları

tarafından yapıldığı anlamı vardır. /-(I)l- ve /-ün-/ bütüncede tespit edilen edilgenlik çatı ekleridir:

-1. /-(I)l-/

*Ol bir niçe kün kim vazîfeleri kes-**il**-ip idi* 29^b/11-12, *Bu fırsat barça vaktta tap-**ul**-mas nâ-geh tüşer* 105^a/8, *Hakîmler yimekni kiç kiç yirler ‘âbidler yarım qarın zâhidler sedd-i ramağ qarılar hatte'l-‘arağ yigitler kötür-**ül**-günçe tabağ kalenderler her biri tört çanağ* 168^b/10-13, *Eger te‘emmül kılmayın öltürse bolğay kim bir maşlaḥat fevt bolmış bolğay kim anıḡ tedârüki tap-**ıl**-mağay* 169^b/2-4

-2. /-ün-/

*Dostlar zindân içinde kirek bolur dağı düşmenler sufrada dost kör-**ün**-ür* 26^b/11-12

2.2.3. Yüklem İsmi

"İsim soylu bir kelime veya kelime grubunun, fiil soylu olmasına rağmen aldığı sıfat-fiil ya da isim-fiil ekleriyle isimleştirilen kelime veya kelime gruplarının yüklem ismi hâli (bk. 3.1.2.26. Yüklem İsmi Hâli) alarak oluşturdıkları genel anlamlı isme yüklem ismi denir" (Kara, 2001, s. 337).

İsimden Yapılmış Yüklem İsimleri

Bütüncede isim ve isim ulamında değerlendirilebilen diğer ifadelerin işaretli yüklem ismi hâliyle bir araya gelerek oluşturdıkları yüklem isimleri aşağıdaki gibidir:

-1. [ø+yih]

Hikâyet [şu+ø] 12^a/12

-2. Ar Tm+yih

*Keremsiz ir vücûdı **ke'l**-‘adem +ø+dür* 94^a/12

-3. eksİTm+yih

Ol kim senin yahşı sîretin+ø durur 26^b/1-2, Haqîkat dostun yârin+ø+dur ol kim / Koluñ tutsa ayakdan tüşkeninde 27^a/2-3...

-3. eksSTm+yih

Munun yalğan sözi senin toğrı sözünđen yahşırak+ø turur 9^a/13-9^b/1, İkkisi uzun boylı şâhib-cemâl+ø 10^a/11, Biri kıskâ boylı+ø idi 10^a/11-12, Zencîrin üzgen fâris-i dîvâne+ø men 11^a/7, Düşmen çerisi hâdsiz köp+ø idi 11^b/2, [Sultânlar ‘ameli] hañarlı dağı fâyideli+ø 28^a/7-8, Zâhirleri şalâh bilen müzeyyen+ø 28^b/5, [Ol hareket] ol şâlih faķirlarınñ hâline münâsib degül idi 28^b/10-11, Hâtırım meyli muña artuķrak+ø idi 44^b/13-45^a/1, Yakında bolmasa ger zühđ ü taķvâ / Raķım kať ‘ı meveddetden köp evlâ+ø 78^a/10-11, Niçün bular bilen meyli ve maķabbeti ol kağar degül 112^b/5, Andan özge fân+ø+dür 80^a/3, ‘Amr u Zayd huşûmeti dağı bâķ+ø turur 122^b/13, Ğâyet şâhib-cemâl+ø idi 122^b/5, Menim kavm u kabîlemniñ kamusı ‘âlim+ø irdiler 122^b/9, Laķîf şûretli+ø 135^b/6-7, Zarîf sîretli+ø 135^b/7, Yol kaťtı harâmîli+ø idi 148^b/4, Bir ađaç bar kim kırı kâmiş bigin+ø 158^a/11, İlinde çün kim eyâ hoca mâl ü ni‘met köp+ø 159^b/6, Az+ø idi ‘âlemde küç 178^a/11...

-4. Fr Tm+yih

Hilâf-ı ‘âdet+ø idi 106^b/1, Biri hasâret(-i) mâl+ø 107^a/10-11, İkinci fazîhat-i hâl+ø 107^a/11, ...dağı senin kaťıñdan selâmat kitmek ‘ayn-ı ğanîmet+ø durur 110^a/13-110^b/1, [Ol sebebden kim] özi kân-ı melâhat+ø idi 121^b/11, Kâbil-i terbiyet degül idi 139^a/7-8...

-5. İ+yih

Bütüncede bu başlık altında genel isim niteliğindeki “var” ve “yok” sözcükleri kullanılmıştır:

Kimde bu şabr yok+ø hikmet yok+ø 81^b/9, Kişi köñlün yıķarga ‘âdetim yok+ø 82^a/12, Çün benim andan naşîbim yok+ø 94^b/8-9, Hamel tabî‘atı bar+ø 110^b/9, Vazîfem yok+ø 112^a/11, Ol karşığı vâdî içinde bir mübârek hurmâ ağacı bar+ø 135^a/4-5, Düşmeñe esîr bolmışı yok+ø 149^a/1

Bir cümlede yüklem ismi hali olarak “degül” edatının önce kullanıldığı tespit edilmiştir: *Degül irlık ağızğa yumruķ urmaķ / İr isen koy ağızğa bal u kaymaķ 78^a/1-2.*

-6. İ+yi+se

Araңызda ‘Acem tilin bilür kişi **bar+ø mı** 132^a/8, *İy oğlum! İşitkeniñ **yok+ø mı** kim meşelde ayturlar* 106^b/1-2...

-7. İTm+yih

*Ol kim **seniñ yahşı sîretin+ø** durur* 26^b/1-2, ‘**Âkıllar meşeli+ø** turur kim öz ivinde oturup **kırı itmek** yise **yahşı andan** kim biline altun **kılıç bağlap** **hıdmat üçün** **turgay** 45^b/4-6, *Kim [ol] **anıñ lâyıkt+ø** turur* 48^b/2-3, ...**tehniyet yiri degül** durur 66^a/4, *Niçe kim ol **anıñ şughı degüldür*** 161^b/3, *Arsalan bilen pençe tutmağ dağı **kılıçka yumruğ urmağ*** ‘**âkıller işi degül** 168^a/11-12

-8. İYC+yih

[İşi] **Hırka tikmek** idi 65^a/12-13

-9. STm+yih

*Men **oşol toprağ+ø +men*** 8^a/9, ‘*Ale’s şabâh şehr işikine kilgen **bir fakır gedây+ø** idi* 65^a/11-12, *Turuş yüzli aç **sözli çirkîn hulkılı yaman tirlikli köñüller âzâr kılğıçı aç közli kimirse+ø** idi* 141^a/4-6, *Sözün bu durur ki men **fulân ‘âlim+ø** men* 160^b/12, *Biligli ir kelâmı **tâze gült+ø** dür* 161^b/1...

Bir cümlede yüklem ismi hali olarak “degül” edatının önce kullanılmıştır: **Degül men zağm uruçı ilge zenbûr** 82^a/9.

-10. T+yih

*Fi’l-cümle envâ’ı ‘**uqûbet içinde+ø** idim kim* 28^a/2-4, *Biligli **hor ve müflis renc içinde+ø*** 47^a/10, *Aşlı **yamân münâfık kibi degüldür*** 50^b/9-10, *Dünye **Safarda+ø** idim* 63^b/7, *Yimek **tirilmek üçün+ø+dür*** 84^a/2, *Bu tirlikiñ **yimek üçün degül** durur **yalğuz*** 84^a/3, ***Munça zahmet içinde+ø** sen* 112^a/10-11, ***Ayyâz bilen+ø** durur* 112^b/4-6, *Köp öğüt birmegil maña ay yâr / Çün irâdet **anıñ ilinde+ø** durur* 114^a/3-4, *Mâl ‘**ömr râheti üçün+ø** durur* 159^b/9, ‘*Ömr **mâl cem’ itmek üçün degül*** 159^b/9-10, ‘*İlm **dîn beslemek üçün+ø** durur* 161^a/3...

-11. Zm+yih

Uluğluk ol+ø degül kim ullularnı / Yaramas lafz birlen yâd kılğay 49^a/4-5, *Ol hakîm ayttı şıhhat-i bedenniñ sebebi bu+ø turur* 83^b/1, *Munda hikmet ni+ø turur* 106^b/1, *Bu fâyideni maña ayttıl kim bu vâkı'anı kizlemekde maşlahat ni+ø turur* 107^a/9-10, *Ni+ø dür hâlî* 132^b/11, *Sebeb ni+ø* 140^a/12, *Qanda+ø+dur fil* 149^a/2-3, *Qanda+ø+dur şîr* 149^a/8, *Devletli kim+ø durur dağı devletsiz ni+ø durur* 159^b/11...

Fiilden Yapılmış Yüklem İsimleri

Yüklem ismi yapan isim-fiil⁹¹, sıfat-fiil⁹² eki almış fiiller veya fiil deyimleri⁹³ yüklem ismi olarak kullanılır:

Tigme bir ni'etke bir şükr vâcib kıldı 2^b/8-9, *[Anlar] ol sâ'at içinde düşmen çerisin sindurdu+lar* 11^b/7-8, *[Anlar] qarındaşına aş içinde ağı birdi+ler* 12^a/1-2, *Velîkin selâmatlık yaqasında tapar sen* 26^b/6-7, *[Men] yir+men* 30^b/7, *[Men] içer+men* 30^b/7, *[Biz] Nîl yaqasında mamuk ikti+k* 47^a/3, *[Anlar] mâcerânı [sulâtânga] ayttı+lar* 48^a/2-3, *‘Abdu’l-kâdir Geylânî rahmetu’l-lâhi ‘aleyhini kördü+m* 50^a/5-6, *Memleketni aña teslîm kıl+ıñız* 65^a/10, *Ol vaqtdan biri kim kilip turur men* 83^a/7-8, *Bu vâkı'anı hiç kişige aytnağay sen* 107^a/7-8...

Bunun dışında bütüncede şu yapılar da mevcuttur:

-1. [ø]

‘Âbidler tâ'at cezâsın [izderler] 49^b/10, *Taglarda durrâclar [nâle ve zârî kılurlar]* 64^a/2, *Suda bağalar [nâle ve zârî kılurlar]* 64^a/2, *Ormanda cânverler [nâle ve zârî kılurlar]* 64^a/2-3 *Gülün tikenden [çıktı]* 65^b/11, *Fâsık hocalarnı cehennemge [iltkeyler]* 148^a/10-12, *Ol maña sökti men dağı aña [söktim]* 157^b/3-4, *Qalenderler her biri tört çanak [yir]* 168^b/12-13, *İy benî âdem saña irkli ilâh / Yâ fâzilet bîrsün ol yâ ‘izz ü câh [bîrsün]* 176^a/7...

-2. C

⁹¹ bk. 3.2.1.2. Yüklem İsmi Yapan İsim-Fiil Ekleri.

⁹² bk. 3.2.2.2. Yüklem İsmi Yapan Sıfat-Fiil Ekleri

⁹³ bk. 1.3.2. Birden Fazla Anlam Ögesinin Birleştirilmesiyle Oluşturulmuş Genel Anlamlı Fiil Deyimleri

Görülen geçmiş zaman isim-fiil ekiyle oluşturulan yüklem isimleri şahıs ekini alarak cümle görünümünde cevher fiiline bağlanır:

*İlk yaz künlerinde bir kün bustân içinde güller arasında bir niçe zarîf ‘âlimler bilen oturup inşâ ‘ilminden bahş kılp ebyât-ı ğarîb ve eş‘âr-ı ‘acîb **o kudum** ise ol ‘âlimlerniñ ulusu ‘arûz ‘ilminden bir müşkil beytniñ taķtî‘ın suvâl itti 5^b/4-9, Şûret-i hâlin taķrîr **kıldım** ise [anı] bir muhtaşar işke koydı 27^a/6-7, Bu sözniñ ma‘nîsin ‘Arabça Şâmilerge **ayttım** ise ta‘accüb kıldılar anıñ uzun ‘ömründen dağı te‘essüf yimegi dünya hayâtından 132^b/7-9, Atağa eygülük ni **kıldın** ise / Anı tutķıl tama‘ oğlıñdan iy pîr 135^b/3-4...*

-3. Yİ+çk

Yüklemde şahsın bulunmasını da sağlayan çokluk eki, iki cümlede i- fiilinden önce kullanılmıştır:

*Tiri bolsa idi Ferhâd u Şîrîn / **O kuğay+lar** idi bu ‘ışķ bâbın 132^a/4, Sözüimiz nüktesin ta‘accüb itip / **Sö küşür+ler** idi laṭife bile 157^b/7-8.*

-4. Yİ+se

*Unutman bir nefes hergiz seni men / Aṇar **mı sen** bu ḳulnı ay ‘acep sen 50^a/12, Ölülerden **kilür mi** hergiz âvâz 5^b/3, Melikke **bolur mı** ḳalender **ḥarîf** 168^a/13, Hiç ölgey men dimes 160^a/2.*

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KAVRAM İLİŞKİLERİ

Dillerde bulunan anlam ve görev ögeleri, dilin kendi içerisindeki bir sisteme, kurala göre bir araya gelirler.

"Dili yapan anlam ve görev ögelerinin -yani canlı kelime kök, köken ve gövdeleri ile bunlara getirilen işlek eklerin- kendi aralarında ve birbirleriyle bir ifade bütünlüğü meydana getirmek üzere bir düzen içerisinde bir araya gelmeleri, dildeki uyumu meydana getirir" (Gemalmaz, 2010, s. 193).

Kavramlar arasında geçici ilişki kuran yapılar, İsim İşletimi, Fiil İşletimi, Belirli İsim Tamlamaları, Belirli Sıfat Tamlamaları, Bağlama Öbekleri ve Açıklama öbekleri alt başlıklarında incelenmiştir.

3.1. İSİM İŞLETİMİ

"Varlık-varlık ve varlık-eylem ilişkilerinde bulunan aitlik, ilgi, etkileme, yönelme, bulunma, uzaklaşma, neden-sonuç, parça-bütün, benzerlik-zıtlık vb. türden ilişkilerin adları olan çekim edatlarını veya onların ekleşmiş biçimleri olan durum eklerini kullanarak, adları başka adlar veya eylemlerle birleştirmeye ad çekimi denir" (Karaağaç, 2013, s. 46).

İsimlerle isimler arasında geçici ilişki kuran isim çekim ekleri çokluk, iyelik ve hâl ekleri ile edatlardan oluşur.⁹⁴

3.1.1. İyelik Ekleri

İyelik ekleri en genel anlamıyla sahiplik gösteren eklerdir. Bütüncede iyelik eklerinin kullanımı şu şekildedir:

-1. Birinci Teklik Şahıs İyelik Ekleri

Eserde birinci teklik şahıs iyelik eki için /+ø/ ve /+m/ biçimbirimleri kullanılmıştır:

⁹⁴ Çokluk ekleri, İsimlerde Çokluk Başlığında değerlendirildiği için burada tekrar gösterilmemiştir. Bk. 2.1.3.

/+ø/

Bütüncede bir yerde böyle bir kullanım tespit edilmiştir:

Menim kavm+ø⁹⁵+ø⁹⁶ u kabîlemniñ kamusı ‘âlim irdiler 122^b/9.

/+m/

naşîhat+ı+m 5^b/10, cürm+ü+m 50^a/1, oğl+u+m 135^a/4, oğlanlar+ı+m 139^b/4, benim yağa+ø+m 157^b/4...

-2. İkinci Teklik Şahıs İyelik Eki

İkinci teklik şahıs iyelik eklerinde /+ŋ/ biçimbirimi kullanılmıştır:

seniñ söz+ü+ŋ 9^b/2, sen aytқан+ı+ŋ 27^b/8, [seniñ] yoldaş+ı+ŋ 65^b/10, [seniñ] aytқан+ı+ŋ 78^b/1, [seniñ] körgeñ+i+ŋ 92^b/12-13, [seniñ] şafâsız ün+ü+ŋ 112^a/6, [seniñ] mertebe+ø+ŋ 121^a/10...

-3. Üçüncü Teklik Şahıs İyelik Ekleri

/+ø/

anıñ mülk+i+ø 10^a/3-5, қарanıñ munda yazuқ+ı+ø 48^a/6, [anıñ] haber+i+ø 64^b/4, , anıñ tedârük+i+ø 169^b/3-4...

/+n/

anıñ vaşf+ı+n 5^a/13, [anıñ] rızq+ı+n 29^b/8, anıñ hıkmeter+i+n+e 47^b/1, [anıñ] işler+i+n+e 47^b/2, anıñ kulağ+ı+n 63^b/6, [anıñ] ton+u+n 110^a/3-5, [anıñ] cemâl+i+n 113^b/5...

-4. Birinci Çokluk Şahıs İyelik Eki

Bütüncede birinci çokluk şahıs iyelik ekinin ünlüsü sürekli düz-dar olarak kullanılmıştır:

⁹⁵ Tamlanan eki.

⁹⁶ İyelik eki. kavm+i+m

/+m+Iz/

bizim cins+i+miz 9^a/9, *[bizim] orta+ø+miz* 27^a/6, *[bizim] yoldaşlar+i+miz* 63^b/9, *[bizim] tevaḳḳu^c+u+miz* 106^a/7, *[bizim] bu Gülistân nâme+ø+miz* 178^a/12.

-5. İkinci Çokluk Şahıs İyelik Eki

/+η+Iz/

İkinci çokluk şahıs iyelik eki ile yalnız iki cümlede karşılaşılmıştır:

[siziη] sözler+i+η+iz 46^a/13, *[siziη] ara+ø+η+iz* 132^a/8.

-6. Üçüncü Çokluk Şahıs İyelik Ekleri

/+ø/

[oğlanların] ikki+si+ø, *[oğlanların] biri+ø+ø* 10^a/11, *[faḳîrların] zâhirler+i+ø* 28^b/5, *[faḳîrların] bâtinler+i+ø* 28^b/6, *[aların] yazuklar+i+ø* 84^a/11...

/+n/

buların ser-vaḳt+i+n+a 12^b/10, *[buların] iller+i+n* 12^b/10, *bu fakîrlar hâl+i+n+e* 64^b/3, *anların derd+i+n+den* 64^b/4, *özgeniñ oğlanlar+i+n+dan* 140^a/11, *burun kiçkenler hikâyet+i+n+den* 176^b/1...

3.1.2. Hâl Ekleri

Hâl kavramı, bir dil bilgisi terimi olarak daha çok isimlerle fiiller arasında, bazı durumlarda da isimlerle isimler arasında dizimsel ilişki oluşturan bir dil bilgisi ulamı olarak adlandırılır. Cümle düzeyindeki söz diziminin temelini oluşturan da dizisel (paradigmatique) öğeleri dizimsel (sentagmatique) boyuta taşıyan bu hâl ulamıdır.

Dilin dizisel öğelerini dizimsel boyuta taşıyan en temel söz dizimi işlevi, belirten-belirtilen veya niteleyen-nitelenen ilişkisi kurmaktır. Belirtmenin niteliği, dizimsel birleşenlerin görevlerini ayarlamaktır. Türkçede bu görevler hâl çekimi ile değil, hâl ekleriyle veya son çekim edatlarıyla sağlanır (Börekçi, 2000, s. 447).

3.1.2.1. Açıklama Hâli

Bir ismin veya bir ögenin başka bir öge ile açıklandığı hâldir ve bu hâl işaretlidir:

Tâcir⁹⁷ ki hemîşe mekseb itkey+ø bir kün / Mâln alıban anıñ harâmî yortar 105^a/4, Ol yahşsı kim düşmen eygüni körmegey+ø 107^a/2, Tut yimişden uzun ilin kıskı / Ol ki kıskı durur yite bilmes+ø 130^b/8, Ol vakt kim oğlanlar atası boldum+ø dağı oğlanlık kılmadım 135^b/12, Ol biligli kim işitip iş iter+ø / Lâ-cerem maşşûdına âsân yiter 178^a/8...

3.1.2.2. Aitlik Hâli

Aitlik hâli, üzerine geldiği isme ait olan bir varlığın yerini tutan aitlik zamiri ya da varlığın bulunduğu yeri, zamanı gösteren aitlik sıfatları yapar (Daşdemir, 2014, s. 72).

-1./+**de+Ki**/⁹⁸

...bir kün+degi rızkın... 29^b/8, ...tenin+deki cânın..., ...ilin+degi itmekin... 93^a/9...

-2. /+ø+**gi**/⁹⁹

evvel+gi bâb 8^b/7, evvel+gi kâ'ide 29^b/10.

3.1.2.3. Ayrılma Hâli

Ayrılma, uzaklaşma, terk etme anlamlarında kullanılan bir hâldir. Bütüncede bu hâl işlevinde yalnızca /+dAn/ biçimbirimi tespit edilmiştir:

*İlin aş+**tan** çekip ayttı. 12^a/3, İv+**den** bignin hâşekilerinden çıkıp hâlimden vâkıf bolup kirdiler. 29^a/7, Ol kadar kitti kim bularnın nazarın+**dan** gâyib boldu. 51^b/10, Elhamdülillâhi niçe kim şuhbet+**den** yırağ men. 52^a/8, ... gülün tiken+**den** tiken ayağın+**dan** çıktı. 65^b/12, Eger sizde inşâf dağı bizde kanâ'at bolsa idi suvâl resmi cehân+**dan** kitkey idi. 81^b/7, Karındaşları yahşsı toymayın ta'âm+**dan** illerin çekkeyler*

⁹⁷ Altı çizili kısımlar açıklanan ögeyi göstermektedir.

⁹⁸ Bu biçimbirimdeki “k” harfi Arap harfli metinde “ك” ile yazılmıştır ve bu harfin tonsuz ya da tonlu okunacağına dair herhangi bir işaret bulunmamaktadır. Çalışmamızda da genel itibariyle Karamanlıoğlu’nun tercümesi esas alındığı için biçimbirimin iki sesbirimsel değişkeni gösterilmiştir.

⁹⁹ Karamanlıoğlu’nun tercümesi esas alındığı için biçimbirim “k” şeklinde gösterilmemiştir. Bk. 98 dipnot.

83^a/13, ... *Hind+den* pûlâd alıp *Ḥaleb'*ke kileyim... 92^b/8, *Balıḡ şayyâd ilin+den* aḡın alıp *kitti* 94^b/2, ... *bu kint+den* sürüḡ 110^a/5, *Biz bu ḥâlde idük kim nâḡâḥ bir taş yanın+dan* *ikki Hindî çıkıp yitti*... 149^a/9, *Cerre içinde ni ise taşın+dan* ol sızar 177^a/2...

3.1.2.4. Benzerlik Hâli

“İsmin “sıfat” bakımından benzetildiği unsuru” (Daşdemir, 2014, s. 73) gösteren bu hâl bütüncede beş biçimbirimle karşılanmıştır:

-1. /+ø/

Biriniḡ gül+ø yaḡaḡlarına sîlîler urur... 141^a/11.

-2. /+ø **bigin**/

*Oḡur tesbîḡ gül bülbül+ø **bigin** bil* / *Bolup her bir tiken tesbîḡine til* 65^a/5,

-3. /+(n)+**In** **bigin**/

*İy qarındaş *a+n+ıḡ **bigin** şükr maḡa vâcib durur kim*... 82^a/3, *Mu+n+uḡ **bigin** ittifâḡ nâdir tüşer*... 105^a/1.

-4. /+ø **kibi**/

Alnıḡda yavaş koy bigin müşfiḡ yâr / *Artıḡda böri+ø **kibi** teriḡni yırtar* 50^b/12.

-5. /+(n)+**In** **kibi**/

*Sen aytḡan+ıḡ **kibi** boldı*. 27^b/8, ... *mu+n+uḡ **kibi** ‘âlî menziletke yittiḡ*. 65^b/12.

3.1.2.5. Birliktelik Hâli

Eylemin eyleyenlerle birlikte ortaklaşa yapıldığını gösteren hâldir:

-1. **birle**

Ol ayttı ilk idim bir ḡor topraḡ / *Velî gül **birle** boldum bir niçe yıl* 8^a/7.

-2. **bilen**

*Bir kün ol melik hâş kulları **bilen** Şîrâz muşallâsına temâşâ kılmâğa çıkıp buyurdi* 105^a/11.

-3. /+ga/

*Ol irenler bu sözni işitip gayretlenip oğlan+**ga** uydılar.*¹⁰⁰ 11^b/6

3.1.2.6. Bulunma Hâli

Bulunma hâli, yerde ve zamanda olmak üzere iki alt başlıkta incelenmiştir:

3.1.2.6.1. Yerde Bulunma Hâli

-1. /+A/

*[Cemşîd] tonın+**a** tırâz tıkti* 177^a/6, *[Cemşîd] ilin+**e** yüzük kiçürüp taqtı* 177^a/6-7...

-2. /+ge/

*İkkisini bir öv+**ge** saldılar* 84^a/10, *Bu yir+**ge** kim kilip turur men* 112^a/2, *Tuğmını şûre yir+**ge** ikti* 160^b/9...

-3. /+dA/

*Maña hâmmâm için+**de** bir yüzi ay / Bu kün sundı müferrih gül kibi kil* 8^a/2, *Oğlan ayttı ay irenler yat çerige ot uruñ / Yâ barıp ‘avrat kumâşın kiyip iv+**de** oturuñ* 11^b/5, *Ni yir+**de** gül bar an+**da** tiken bar.* 158^a/3 ...

-4. /+den/

*Şaba yili anıñ okun ol yüzük+**den***¹⁰¹ *kiçürdi* 105^b/5...

-5. /+ga/

*Sıgar bir hucra+**ga** on ikki miñmân / Bir iklime sığışmaz ikki sulţân* 12^a/11...

3.1.2.6.2. Zamanda Bulunma Hâli

¹⁰⁰ O yiğitler bu sözü işitince gayrete gelerek oğlanla beraber savaşa gittiler.

¹⁰¹ Ok yüzüğün içinde olduğu için /+den/ biçimbirimi bulunma hâli olarak değerlendirilmiştir.

-1. /+ø/

Maña hâmmâm içinde bir yüzi ay / Bu kün+ø sundı müferrih gül kibi kil^{8a/3}, Sultân muni işitti+ø ise yazuğundan kiçip âzâd kıldı. 9^{a/7}, Qârûn öldi+ø qaldı kırk iv tolı genç / Ölmedi ‘adli bilen Nûşîn Revân 30^{b/11}, Ni kündüz+ø şabrı bar idi ni kiçe+ø qarârı 113^{b/9}...

-2. /+A/

Bularnıñ ser vaqtın+a kilip bastılar. 12^{b/9}, İski tonların anıñ ölüsin+e¹⁰² yırtıp yañı kumaşlar biçtiler 93^{b/11}.

-3. bile(n)

Bu edat ile kullanılan cümlelerde zamanda başlangıca vurgu yapıldığı hissedilmektedir:

*Tağ **bile** kıyâmat maşşerinde ol senden yañşı bolğay dağı sen uyalğay sen. 148^{a/4}, Tağ **bilen** men dağı barıp ol ağaçqa hâcet tilegeyim kim atam terkreğ ölgey. 135^{a/10}, Sen alardan almasağ ‘ibret bu kün / Tağ **bile** senden bular ‘ibret alur. 176^{b/6}.*

-4. /+dA/

‘Âqıl ol sözni yirin+de sözlegey / Hem cevâbını münâsib közlegey 9^{b/6}, Ol sâ‘at için+de düşmen çerisin sındurdılar. 11^{b/7}, Dögüldür dostuñ ni‘met+de¹⁰³ her kim / Mağabbet lâfını ursa yañıñ+da¹⁰⁴ / Hâqîkat dostuñ yârıñdur ol kim / Qoluñ tutsa ayağdan tüşkenin+de 26^{b/13}, 27^{a/1}, Sözleriñiz şavâb öze turur an+da sükût yañşıraq sözlemekten. 46^{a/13}, Az yisün her yemekni vaqtın+da / Dâyimâ sıhhat izdegen kimese 83^{b/5}...

-5. /+dAn/

Bir zamân+dan tağ attı. 63^{b/11}, ...dağı ‘ömrni evvel+den hisâb ittim dağı bu ikki beytni bedîha ayttım 122^{a/11}.

¹⁰² Eski elbiseleri o öldüğü vakit yırtıldığı için /+e/ biçimbirimi zamanda bulunma hâline alınmıştır.

¹⁰³ Zenginlikte.

¹⁰⁴ Yanındayken.

-6. /+dAn son/sonra/

*Ol ħarâmîler mağrîb+**dan sonra** kilip kâfile urup mâl ve ni' met kitürdiler* 12^b/6, *Bir Cum'a+**dan sonra** ma'lûm kıldılar kim yazukları yok imiş* 84^a/10, *Bir niçe yıl+**dan sonra** kördüm ħatun almış.* 135^b /9, *Bu kün+**den son** bu işden tevbe itkil / Kılıp eygü 'amel cennetke kitkil* 139^a/1.

-7. /+le/

*Bir tün+**le**¹⁰⁵ köp yimekten ħarnı kerile tolğay / Yâ bir kiçe diremsiz beñî ve aç bolğay* 169^a/3.

-8. /+n/

*Bir kiçe kârvân tün ħata yürüp seher vaqtı+**n** kilip bir orman yanında ħondılar* 63^b/8, *Du'â vaqtı+**n** tažzru'nıñ ilini / Köterip Tenriden rahmet tiler sen / Kerem vaqtı+**n** tutar sen ħoltuğunda* 93^b/6-7.

3.1.2.7. Görelilik Hâli

Eylemin hangi bakımdan değerlendirildiğini gösteren hâldir:

-1. /+A/

*Ol şâlih fakîrlarınñ **hâlin+e** münâsib degül idi* 28^b/10, *Bir fakîrını kördüm mağara içinde ħama' işikin bağlap oturur idi dağı sulţânlar **közin+e** anıñ heybeti mütemekkin bolup turur idi* 105^b/ 13, *Açından bir fakîr ölse tüşüp zâr / **Biz+e** andan ni ħayğu çün bizim bar* 159^a/1.

-2. bilen

*Ay sulţân sen dünyede bizden leşker **bilen**¹⁰⁶ artuğ sen* 79^b/12-13.

-3. /+ça/

¹⁰⁵ Bir gece boyunca.

¹⁰⁶ Leşker bakımından.

Ol tîgî bâgî hilâfın+ça kim Mısr mülkine mağrûr bolup Teñrilik da' vîsin kıldı 46^b/9-11.

-4. /+da/

Sultân qatın+da hâş müşârinün olabilir bak ileyhi ve mu'temed 'aleyhi boldı. 27^a/10, ... iygüler nazârın+da hacil bolmağay men. 50^a/10.

-5. /+dan/

Bu uluğlarını mekârim-i ahlâkın+dan bedî' durur kim... 51^a/4.

-6. /+KA/

Qur'ân+ka muvâfık turur. 78^b/2 'Ârif ir+ge bil cehennemniñ 'azâbı birle tiñ / Kirmegi qonşı ayağı birle cennet bâğına 82^b/12-13, Bir kez tirilip öli ivine kilse / Öz kavmi içinde bu ferahnı salsa / Öli açığından artuq ol vâris+ke / Mâlını tutup yana iyesi alsa 94^a/1-4, Sağ+ga sağlığı yiter 177^a/8...

3.1.2.8. Hedef Hâli

Eylemin yapılış amacını belirten hâldir:

-1. /+ø/

Bu haber sultânga yitti ise qarındaşların ündep yigirip her birini bir yirde hâkim koydı hattâ fitne oturup nizâ' ortadan kitkey+ø 12^a/10, İl yiterde eygülük qıl ay fulân / Kim atıñ qalgay cehânda câvidân+ø 30^b/10, Eger 'uqûbatka lâyıq isem kıyâmat kün meni közsüz qopargıl kim iygüler nazârında hacil bolmağay men+ø 50^a/8-9, Bir özgeni bıraqqıl kim men ol 'uqûbatnı körüp 'ibret algay men+ø 131^a/13-131^b/1, Hâcet tilegeyim kim atam terkrek ölgey+ø 135^a/11...

-2. /+A/

Bu barça halk oğlanların+a kirek 140^b/2, ...andan kim 'avâm oğlanların+a bolğay bu... 140^b/10, 'Ömrini kim fâyidesiz işler+e kıldı telef / Hâcet almadı tüşürdi aqçasın ol nâ-halef 161^a/7...

-3. /+ø dip/

Şeyh Sa‘dî Gülistân’ın Türkî terceme kılsañ bir şâhîb-devlet ir atına mısra‘ yâdgârın cehânda kılsun+ø dip 6^a/1, Anı iltip oğrının yolunda bıraktı hattâ mahrûm kitmesün+ø dip 50^b/3-4, Yigirmi altun birürler kim dağı bir özge yirge bargıl+ø dip 112^a/3, Muña terbiyet kılgıl ol terbiyet bereketi bilen ‘âkil bolğay+ø dip 139^a/7...

-4. /+KA/

Ay irenler yat çeri+ge ot uruñ / Yâ barıp ‘avrat kumâşın kiyip ivde oturuñ 11^b/4-5, Tigme bir nefes kim iner hayât+ka meded birür 2^b/5, Tahârat+ka kiter men 51^b/7, Bir müddet memleket+ke hükm itti 65^b/3, Zinhar bu tama‘ge tüşmegil dağı bu iş+ke harîş bolmağıl 105^a/2-3 Ata oğlına kılmadı kerem kim kıldıñ il+ge sen / Güneş tig bilgili bolduñ koyup hayr işlere esbâb 159^a/8...

-5. /+ø üçün/

Burunğı sulţânlar eţâba ‘llâhu serâhum bu ni‘metni sa‘y itip mâş lahat+ø üçün koyup tururlar. 30^b/2, Meni munda aşhâb mu‘âcelesi+ø üçün ıyabirdiler. 83^a/7, ‘Âkil yimek yir tirilmek+ø üçün dağı câhil tirilir yimek+ø üçün. 84^a/1, Tenri+ø üçün oğur men 112^a/11, Ol yıl kim Sulţân Maḥmûd Horezm-şâh Hıţây meliki bilen bir maşlahat+ø üçün şulh ihtiyâr ittiler. 122^b/4, Enbiyânın ‘izz-i evrâd+ø üçün / Evliyânın her seher yâd+ø üçün / Kıl nazar Seyf-i Sarâyî yarlığa / ‘Âfv itip yazuklarını yarlığa 178^b/4...

3.1.2.9. İlgî Hâli

"Bir ismi ilgi anlamıyla başka bir isme veya yüklem fiiline bağlayan hâldir. Tamlanan durumundaki ögenin ilgili olduğu kavramı gösterir. İsim tamlamalarında bir sıfat hâlidir Fiille/yüklem fiiliyle ilişki kurduğundaysa yargının "neye dair", "neyle ilgili", "ne hakkında" olduğunu gösterir. Belirsiz isim tamlamalarında bir niteleme sıfatı (S2), belirli isim tamlamalarında bir belirtme sıfatı (S1), fiile/yüklem fiiline bağlandığındaysa ya ilgi tümleci (İLT) ya da hâl zarfı (Z2) yapar" (Daşdemir, 2014, s. 79).

-1. /+ø/

Tüşken ir+ø hâcetin revâ kılsañ ...45^a/8, ... üstün dudağı burnı+ø ucına yetip...47^b/7, ...közsüzler+ø közün açar idi 79^b/4, Hâk ta‘âlâ+ø bahşışidür... 81^a/1, Balık şayyâd+ø ilinden ağın alıp kitti. 94^b/2, ...düşmen+ø közüne tiken körünür. 107^a/4, ... bilig iyeleri melikler+ø şuhbetine muhtâc bolğay... 161^a/12...

-2. /+A/

Maşlaḥat körmedim dağı artuḫrak sözlemeg+e. 28^a/11, Fulan ‘âbid ḥaḫqın+a ni aytur sen 49^a/8, Laṭîfe nüktesin+e fîkr kılgıl 79^a/5, Ḥatunlar ḥaddine yetip mâl ve cihâz ve ni‘met bilen hîç kim irse ‘aḫd-i nikâhın+a rağbet kılmaz idi. 79^a/11, Tuz itmek yimeg+e muvâfaḫatlık kılgaylar. 106^a/8, Ata oğluna kılmadı kerem kim kıldıñ ilge sen / Güneş tig bilgili boldıñ koyup ḥayr işler+e esbâb 159^a/8...

-3. /+da/

Bu yol+da felek saña yarı kıldı. 104^b/10.

-4. /+dAn/

Ol kün ‘azîz dostlar ḫadîmî yârânlar ḥaḫ sözni sözlemek+den sükût ittiler. 27^b/12.

-5. /+dın/

Sâbıḫu’l-in‘âm ḫul+dın¹⁰⁷ ni ḥaṭâ kördi ‘aceb kim... 29^b/5.

-6. /+ga/

Safâr+ga ittifâḫ kılp renc ve râḥetke şerîk bolup idiler. 51^a/1-2, Bir zâhid bir sulṭân+ga¹⁰⁸ ḫonaḫ boldı. 52^a/13...

-7. /+ın üçün/

*Köp ta‘neli sözler *a+n+ın üçün¹⁰⁹ dirler 49^a/9.*

-8. /+nIn/

¹⁰⁷ Kul ile ilgili.

¹⁰⁸ Sultanın konuğu.

¹⁰⁹ Onunla ilgili, onun hakkında.

Yana ol nefes+nin çıkmadı... 2^b/6, *Bir fakîr kilip bular+nın* müşkilin hall itip... 10^a/2, *Ka'be+nin* ışıkine yüzün koyup aytur idi 49^b/3, *Bir kün bularnı bir şehir+nin* ışıkinde câsûs dip töhmet bilen tuttılar 84^a/8, *Bir vezir+nin* bir biligsiz oğlu bar idi 139^a/4, ...irdem iyesi+nin devleti turur...139^b/11, ...körüp Teğri ta'âlâ bu kul+nın 'aybını örter 176^a/8...

3.1.2.10. Karşılaştırma Hâli

"İki ismin veya iki isim öbeğinin birbiriyle karşılaştırıldığını gösteren hâldir" (Daşdemir, 2014, s. 82).

-1. /+dAn/

Muḥakkıqların ağızından niçe nevbet işittim men / Fakîr ir şabrı artuḡdur ğanîlernin 'aṭâsın+dan 66^a/12, *Ay sulṭân! Sen dünyâda biz+den* leşker bilen artuḡ sen ammâ tirlikde biz sen+den yaḡsıraḡ biz 79^b/12-13, *Yoksulluḡ otına küyüp küymek *a+n+dan* yaḡsıraḡ kim... 82^b/8, *Bir ağırı altun köp yaḡsı durur yüz illi batman küç+den* 104^a/12...

-2. /+e köre/

Bu ḡüsn ve cemâlin+e köre tili uzun dağı edebsiz bolmasa idi ...112^b/13.

-3. /+ga/

Ḥâtırım meyli mu+n+ga (muḡa) artuḡkraḡ idi 44^b/13-45^a/1.

3.1.2.11. Karşılık Hâli

"Değer, kıymet bildiren ya da para ile ölçülebilen karşılığı (bedeli) tümleç yaparak yüklem fiiline bağlayan" (Kara, 2001. s. 199) hâldir:

-1 /+ø/

*Cevr çektim râḡat taptum*¹¹⁰ 104^b/2.

¹¹⁰ Sıkıntı çekmemin karşılığında rahata kavuştum.

-2. /+KA/

Çün her bir nefesde iki ni‘met hâşıl boldı dağı tigme bir ni‘met+ke bir şükr vâcib kıldı 2^b/8-9, Senden özge hiç ‘aybı yok anıñ /Sen ölücek ol miñ altun+ga tiger 110^a/2, İlli altun+ga râzî bolurlar 112^a/5, Sen anı yüz aqça+ga alıp sen 148^a/7.

3.1.2.12. Karşılıklılık Hâli

Eylemin özne ve onun ortağı ile karşılıklı olarak yapıldığı anlamını veren hâldir (Kara, 2001, s. 200):

-1. /+ø bile/

Baş uruşmağıl uruşçı pehlevân koçkar+ø bile / Çün bilürsen kim uruşsañ ol seniñ başıñ yarar 168^a/9.

-2. /+ø bilen/

...ebçisi bir yigit+ø bilen oynar 110^b/6, Ol yıl kim Sultân Maḥmûd Horezm-şâh Hıṭây meliki+ø bilen bir maşlaḥat üçün şulḥ ihtiyâr ittiler 122^b/3, Damışk Câmi‘î içinde faḳîhlar+ø bilen baḥş kıılır idim 132^a/6-7.

-3. /+ø birle/

Alarnıñ biri+ø birle ma‘rifetim bar idi 94^a/5, Öz ili bilen öz kolın sındurur / Kāvî+ø birle pençe tutuşkan za‘îf 168^b/1.

3.1.2.13. Karşıtlık Hâli

Eklendiği isimle yüklem arasında karşıtlık ilişkisi kuran hâldir. Biçimbirim olarak yalnızca /+ø/ şekli tespit edilmiştir:

Sıgar bir ḥucrağa on ikki miḥmân / Bir iḳlime sığışmaz ikki sultân+ø 12^a/12, Du‘â vaḳtın tazarru‘nıñ ilini / Köterip Teḡriden raḥmet tiler sen / Kerem vaḳtın tutar sen koltuğunda+ø / Bu iḥsân birle mi cennet tiler sen 93^b/6, Anıñ bigin şayd iliñe tüşti+ø tuta bilmediñ 94^b/7, Tiledim bir zamân körsem cehânnı / Dirîgâ boldı közüüm bebegi+ø ces 132^b/2, Atası sevinür oğlum ‘âḳil ve ziyrek dip+ø oğlı dem-bedem ta‘neler urur kim

atam qarıp munup turur dip 135^a/11, Dem-be-dem bu renc içindedür hasûd+ø / Körgüzür dâyim mürüvvet ehl-i cûd 178^b/1...

3.1.2.14. Kaynak (Çıkma) Hâli

İsmin kaynağını gösteren hâldir. Bütüncede /+dAn/ biçimbirimiyle kullanılmıştır:

Niden bolur hoş râyîhan+dan sükr hâşıl 8^a/5, Bir sulţânğa çîn iklîmin+den bir özden kırnak kitürdiler 47^b/3, Taşuk nûkteler körklü ‘ibâret bilen an+dan işitür biz 114^a/11, Karaŋgu kiçede tolun ay toğdı yâ zulmât için+den âb-ı hayât çıktı 122^a/6, Yir+den kökke ğubar çıkar 177^a/1...

3.1.2.15. Niteleme Hâli

Eylemin nasıl ve ne şekilde yapıldığını ya da ismin niteliğini gösteren hâldir (Daşdemir, 2014, s. 84):

-1. /+ø /

Hem cevâbını münâsib+ø közlegey 9^b/7, Kağan arslan kirip bir ğar içinde / Kiçe kündüz niçe bir aç+ø oturğay 104^b/7.

-2. /+ø bile/

*Bir kün sulţân bu kışka boyılı oğlına haķâret közi+ø **bile** baķtı 10^a/13, Öz ayakrı+ø **bile**¹¹¹ ğur ağzına kildi düşmen 149^b/1, Sözüimiz nüktesin ta‘accüb itip / Söküşürler idi laţife+ø **bile** 157^b/8.*

-3. /+ø bilen/

*Żâhirleri şalâh+ø **bilen** müzeyyen bâtınları felâh+ø **bilen** müretteb idi 28^b/5-6, Sen anı şalâh+ø **bilen** hacil kııl 63^b/2, Eyle körklü ün+ø **bilen** şi‘r oğdı kim...64^b/6, Bir sulţân fuķarâ tâyifesine haķâret közi+ø **bilen** nażar kııldı 79^b/11, Kanda kim şâhib-kerem tıkti saĥavet nahlını / Köklere çıktı butaķları anıĥ rif‘at+ø **bilen** 160^b/3.*

¹¹¹ Kendi ayağıyla, yürüyerek.

-4. /+ça/

Niçe kim anıñ mülki özgeler ilinde bolğay munuñ közleri ol mülk artın+ça¹¹² kalğay 10^a/5, Çün andan özge fânîdür bilür sen / Buruñğıların artın+ça yürür sen 80^a/3, Özdeñ tâzi aţ minmiş ikki kıl artın+ça [kiter] 93^b/12-13.

-5. /+de/

Velî ebleh batıptur genc için+de / Biligli hor ve müflis renc için+de 47^a/9-10, ... Sen bayığı meskenet+de kalıp turur sen 82^a/2...

-6. /+lı/

İkkisi uzun boy+lı şâhib-cemâl dağı biri kıskı boy+lı idi 10^a/11-12, Ol kara dîv çehre+lı kılınıñ / Kitürür şûreti köñülge melâl 47^b/9-10, Özdeñ kişi yapunsa iski ‘abâ yaraşur / Körksüz kelinge körk+lı ton keydirip yaraşmas 79^a/13-79^b/1, Boldı irdem+lı faķîr oğlı vezir 140^a/5, Turuş yüz+lı açsı söz+lı çirkîn hulķ+lı yaman tirlik+lı köñüller âzâr kılğıçı aç közli kim irse idi... 141^a/4-5, Zühre köz+lı kızlar... 141^a/8, Hazret-i ‘izzetniñ muķarrebleri faķîr sîret+lı baylar dağı bay himmet+lı faķîrlar durur 159^a/3-4...

-7. /+lık/

Yiğit+lık eyyâmında bir kim irseniñ ‘ışkına köñül bağlap idim 121^b/8.

3.1.2.16. Ölçü Hâli

Bütüncede ölçü hâli, kesin değer veya yaklaşık değer olarak üç biçimbirimle gösterilmiştir:

-1. /+ø/

Bağlama göre bir cümlede /+ø/, yaklaşık değer anlamıyla kullanılmıştır:

Ol eyyâmda bir niçe muvâfık yârânlar bilen Hicâz safarın itip Mekkeni ziyâret kılıp kilgenimde ol harîf iki menzil+ø karşı kildi 27^b/5.

¹¹² O mülkün ardına bakar şekilde.

-2. kadar

Bu biçimbirim de yaklaşık değer ifade etmektedir:

*Ol **kadar** kitti kim bularnıñ nazarından ğâyib boldu* 51^b/10, *Ol ni **kadar** kuvvet kılğay* 83^b/9, *Bu **kadar** yimek seni ayagın üstüne ketürür dağı ni **kadar** mundan artursañ sen anı köterür sen* 83^b/10-12.

-3. /+la/

Bütüncede /+la/ biçimbirimi bir cümlede kesin değer işleviyle bulunmaktadır:

Timür töggen bilek miñ kur+la yaşı / Ol ilden kim kögüsde bigge karşı 45^b/7-8.

3.1.2.17. Özne Hâli

Özneyi gösteren işaretli bir hâldir:

Bu ‘âşıqlarnı ma‘şûk+ø öltürüptür 5^b/2, *Ol bi‘âre+ø tirlikden ümîdin kesip sulţânğa sökti* 8^b/9, *Bu tüş ta‘bîrine cümle hukemâ+ø ‘âciz qaldılar* 10^a/1, *‘Arab nevâhîsinden bir kara oğlan+ø çıkıp kildi* 64^b/5, *Şeyh Sa‘dî+ø aytur...* 105^b/11, *Tâcir+ø oğlına ayttı...* 107^a/7...

3.1.2.18. Sebep Hâli

-1. /+ø/

Ol ayttı ilk idim bir hôr topraq / Velî gül birle boldum bir niçe yıl+ø / Eşer kıldı maña gülniñ cemâli 8^a/7, *Çün degüldür saña muvâfiq yâr+ø / Qoy anı yalguzun temâşâ kıl* 52^a/4, *İttifâk tüşti¹¹³+ø kim qatımızdan safâr itti* 135^b/8, *Qâbil-i terbiyet degül idi+ø terbiyet eşer kılmadı* 139^a/7...

-2. /+ø dip/

Bir kün bularnı bir şehriñ işikinde cäsüs+ø dip töhmet bilen tuttılar 84^a/9...

¹¹³ İttifak düştüğü için...

-3. /+ø bilen/

Anı körmek+ø bilen¹¹⁴ melûl bolur sen 66^b/5, Fîl-cümle zarûret hukmi+ø bilen bir közsüz irge ‘aqd-i nikâh kıldılar 79^b/2, Kazâ muqtezâsı+ø bilen rızâ birip... 159^a/13...

-4. /+im bilen/

Men+im bilen¹¹⁵ hayf ittiñ 112^a/1.

-5. /+de/

... ay yüzli oğlanlar dağı zühre közli kızlar anıñ cefâsı ilin+de giriftâr bolup... 141^a/9.

-6. /+dAn/

Sükût fâyidesi ol sebeb+den zâhîr boldı kim köp vaqt sözde eygü yamân tüşer dağı düşmen közi közlemes illâ yamannı 106^b/13, Savuk+dan yir buzlanıp idi 110^a/7, Şafâsız ünüñ+den bolurlar melûl 112^a/6, Ol sebeb+den kim yüzi bedr-i leâtâfet dağı özi kân-ı melâhat idi 121^b/10, Beşeriyet za‘fin+dan küneş ıssisine fâkat kitürmeyin bir dîvâr kölgesine ilticâ kıılıp... 121^b/11, Tevbe kıldı ol oğrı ‘aczin+den 130^b/5, Bu söz+den melikni külmek tuttı dağı haâtâsını ‘afv itti 131^b/1, ...ta‘accüb kıldılar anıñ uzun ‘ömrün+den dağı te‘essüf yimegi dünya hayâtın+dan 132^b/8-9, ...korqusın+dan imkânları yok idi kim külgeyler yâ sözleşgeyler 141^a/9, Bir tünle köp yimek+den qarnı kerile tolgay 169^a/3...

-7. /+ø dağı/

Ol vaqt kim oğlanlar atası boldum+ø dağı oğlanlık kılmadım 135^b/12...¹¹⁶

3.1.2.19. Seslenme Hâli

ÖTT’de olduğu gibi GT’de de işaretsizdir ve bütüncede sıklıkla kullanılmıştır:

¹¹⁴ Onu gördüğün için...

¹¹⁵ Benim yüzümden.

¹¹⁶ Olduğum için...

-1. /+ø/

Ya'ni ay Dâvûd'nın ehli+ø kılığınız şükri dağı azdur benim kullarumdan köp şükr kılığıcı 2^b/13, Sözlemek hikmet degül ay hoş mekâl+ø / Bolmasa ol yirde kim sözge mecâl 46^b/2, Eyâ 'aklı teniz sözi güher-bâr+ø / otursañ közüm üstünde yiriñ bâr 29^b/2, Mürüvvet körgüz ilge eyle ay yâr+ø / ki düşmen köglün ol ir kılmadı tar 50^b/5, Ay şeyh+ø hayvânka eser kıldı dağı saña hiç eser kılmadı 64^b/10, Ay bed-ef'âl+ø niçe bir böyle mühmel oynagay sen 79^a/2, İy mâl ve ni'et iyeleri+ø eger sizde inşâf dağı bizde kanâ'at bolsa idi suvâl resmi cehândan kitkey idi 81^b/5, İy Sa'dî+ø bir safarım dağı bar 92^b/1, Yâ rûhu'l-lâhi+ø tiler men ol du'ânı maña öğretkey sen kim okusa öli tiri bolur 95^a/9, İy oğlum+ø işitkeniñ yok mı kim meşelde ayturlar 106^b/1-2, Ay edîb+ø tilegil menden ni tilersen 110^a/11, İy yâr-ı 'azîz+ø çün sever men 113^a/1, Ataña eygülük ni kıldıñ ise / anı tutkıl tama 'oğlundan iy pîr+ø 135^b/4, Eyâ ahmağ küyev+ø yitmiş yaşar sen 138^b/12, İy benî âdem+ø saña irkli ilâh / Yâ fâzilet birsün ol yâ 'izz ü câh 176^a/7

3.1.2.20. Sınırlandırma Hâli

“Sınırlandırma hâli, isimlerin zaman, yer, yön, nesne, miktar gibi açılardan başlangıcını ya da yayılabilecekleri son sınırı gösteren bir” (Kara, 2001, s. 212) hâldir.

-1. /+ø/

Kiçipdür Hâtîm-i Tâî ve-lîkin tâ ebed+ø atı / Halâyıknıñ tilindedür kerem birlen bolup meşhûr 81^b/1-2.

-2. /+a/

Üstün dudağı burnı ucın+a yetip dağı astın dudağı yaqasın+a inip turur idi 47^b/7.

-3. /+dAn biri/

Ol târîh+den biri terk-i şuhbet kılp 'uzlet ihtiyâr ittim 52^a/2, Ol vaqt+dan biri kim kilip turur men 83^a/7-8.

-4. /+den son/

Bu kün+den soñ bu işden tevbe itkil 139^a/1.

-5. /+ga/

*Vüzerâ eṭibbâ mişâli turur / Tabîb devâ buyurmas illâ saḳîm+ga*¹¹⁷ 46^a/12.

3.1.2.21. Sıralama Hâli

GT’de nevbet kelimesi kez, defa anlamıyla kullanılmıştır:

Kitti bu nevbet alıp balık ol ir ağın yutup 94^b/5

3.1.2.22. Şart Hâli

Bütüncede, /+ø/ biçimbiriminin bağımsız cümlelerin sonuna gelerek kendinden önceki cümleyi sonrakine şart anlamıyla bağladığı cümleler bulunmaktadır:

Żarûret hâletinde kim kaçargâ tapmasa bir yol+ø / Yürüp karşı ili birlen tutar iti kılıcını ol 8^b/13, 9^a/1, *Niçe kim anıñ mülki özgelere ilinde bolğay+ø munuñ közleri ol mülk artınça ıalğay* 10^a/3-5, *Her kimde saḳâvet bar+ø şecâ‘at hâcet degül* 81^a/10-11...

3.1.2.23. Tamlanan Hâli

-1. /+ø/¹¹⁸

*[anıñ] yârânlarından biri*¹¹⁹+ø 106^a/12, *seniñ vazife+ø+ı 112^a/10*, *[anıñ] câh+ø ve mertebesin* 140^b/11-12, *ıalğ ara+ø* 176^a/12, *[bizim] bu Gülistân nâme+ø+miz* 178^a/12...

-2. /+(s)I/

Cüneyd ü Şeyḫ Şibli şuhbet+i+ni 8^a/11, *anıñ söziniñ binâ+sı* 9^b/1, *munuñ közler+i* 10^a/4, *[anıñ] maḳabbet nazar+ı* 11^b/10-11, *ol bigniñ ḫüsn-i zann+ı* 28^b/11, *yârânların*

¹¹⁷ Hastadan başka.

¹¹⁸ Tamlanan hâlinin bu gösterimi ile ilgili detaylı bilgi için bk. (Gemalmaz, 2010, s. 261-265).

¹¹⁹ "biri" sözcüğü bir +i kurulumuna sahiptir. Burada zamirleşmiştir.

zellet+i+ne 29^b/4, *[anıñ]* ‘aql+ı ve kifâyet+i 47^a/1, *[anıñ]* burnı uc+ı+na 47^b/7, *dünye şafâ+sı+ndan* 66^a/10, *ğanîlerniñ aţâ+sı+ndan* 66^a/12, *kefenden özge+sı+n* 80^a/4, *[anıñ]* ol bay *qarındaş+ı* 81^b/13, *ömrümniñ baqıyye+sı+n* 92^b/2-3, *[anıñ]* işikin dağı *sufra+sı+n* 93^a/12-13, *anıñ ölü+sı+ne* 93^b/10, *yügürgenniñ ayağ+ı+n* 95^a/7, ‘azudu'd-devle *qubbe+sı+nde* 105^a/12, *sultânlar köz+i+ne* 105^b/13, *kimniñ bisât+ı+na* 106^b/3, *bir hocanıñ nâdirü'l-hüsn kul+ı* 112^b/10, *ol hatunnıñ qarı ana+sı* 121^a/12, *menim qavm u kabîlemnıñ kamu+sı* 122^b/9, *Damışq Câmi'î iç+i+nde* 132^a/6-7, *baylar bilen faqîrlar ara+sı+nda* 157^b/11, *[anıñ]* cümle ‘ayb+ı+nı 178^a/4, *anlar vâkı'a+sı* 176^b/2...

-3. /+U/¹²⁰

[seniñ] öz+ü+ne 45^b/12, *oğrınıñ yol+u+nda* 50^b/3-4, *[seniñ]* qoltuğ+u+nda 93^b/7, *[seniñ]* sınık köñ[ü]l+ü+ni 104^b/13, *düşmen köz+ü+ne* 107^a/4, *seniñ hüküm+ü+ne* 148^a/1, *mücârâ ‘özr+ü+ni* 159^b/1, *[özniñ]* ayağı üst+ü+ne 160^b/5...

3.1.2.24. Varma Hâli

-1. /+A/

Kim muhâlif bolsa sultân sözine / Kiltirür ol köp belâlar özin+e 9^b/8-9, *Ay bahâdurlar biliñ kildim bu kün meydân+e men / Baş oynap cân terkin urmağa merdâne men* 11^a/4, *İllerin bağlap sultân hıdmatın+a¹²¹* kitürdiler 12^b/10, *Alıp anı şâhibü'd-dîvân katın+a* bardım 27^a/5, *Bir sultân oğlın+a* atasından köp mâl ve ni‘met qaldı 30^a/6-7, *Bir şâlih irniñ ivin+e* oğrı kirdi 50^a/13, *Qal'a burcın+a* çıkıp mâl oğurlap kitti 51^b/11, *Teñri ta'âlâ mañ+a* bu oğulnı birdi 135^a/8-9, *Bir kün u oğlan atası hıdmatın+a* kilip şikâyet ili bilen nâmûs yaqasın yırttı 140^a/8-10...

-2. /+KA/

Evvel meydân+ga sultânıñ ol kısqâ boylı oğlı kirdi. 11^a/2, *Qarındaşları hased iltip ol oğlan+ga* aş içinde ağı birdiler 11^b/11-13, *Bu meni teve+ge* mindürdi... 45^a/2, *Nûşîn Revân ‘Âdil+ge* bir kişi kilip beşâret kitürdi kim fulân düşmeniñni *Teñri* kötürdi 45^b/13, 46^a/1-2, *Ol qara dîv çehreli kulnıñ / Kitürür şüreti köñül+ge* melâl 47^b/10, *Ay şeyh*

¹²⁰ Bu tamlanan eki tezdeki bütünlüğü sağlamak amacıyla ayrı başlıkta ele alınmıştır.

¹²¹ "hıdmat" ifadesi burada tanzim sözü olarak kullanılmıştır.

*hayvân+ka eğer kıldı dağı saña hiç eğer kılmadı 64^b/10-11, Degül irlik ağız+ga yumruk
urmak / İr isen koy ağız+ga bal u kaymak 78^a/1-2, Meger Bağdâd içinde bir zarîf ir / Kızın
başmak tikiçi ir+ge birdi 78^b/9-10, Men salânat+ka yittim dağı sen bayığı meskenetde
kalıp turur sen 82^a/1-2, Bu künden son bu işden tevbe itkil / Kılıp eygü ‘amel cennet+ke
kitkil 139^a/1-2, Halkı kitti hân-u-mânın terk itip / Yittiler özge velâyet+ke kitip 140^a/3,
Bir şâlih kulnı cennet+ke iltkeyler dağı fâsık hocalarını cehennem+ge 148^a/10-12...*

3.1.2.25. Vasıta Hâli

-1. /+ø bile/

Hâtırı ağırgay dip bu ikki beyt +ø bile ihtisâr kıldım 28^a/11-12...

-2. /+ø bilen/

*Oğlan ferâset+ø bilen bildi 10^a/13-10^b/1, Bir tarîka+ø bilen bu yârânların kifâyetin
halâş kılsam 28^b/13-29^a/1, Bu tâcirniñ qalğan mâlt+ø bilen mün‘im boldılar 93^b/9-10...*

-3. /+ø birle/

*Bu ihsân+ø birle mi cennet tiler sen 93^b/7, İçrip ilge kaşuk+ø birle şorba / Çömüç
sapı bilen közin çıkarma 160^b/6-7...*

-4. /+ø birlen/

*Żarûret hâletinde kim kaçargâ tapmasa bir yol / Yürüp qarşu ili+ø birlen tutar iti
kılıcnı ol 8^b/13-9^a/1.*

-5. /+dAn/

*Ol kız tâka+dan kördi kim qarındaşına aş içinde ağı birdiler 12^a/1-2, Mülk bilig
iyelerin+den cemâl tapar dağı dîn muttakîler+den kemâl tutar 161^a/9-10...*

3.1.2.26. Yokluk Hâli

"Varlık hâlinin zıddına, üzerine geldiği ismin belirtilen nitelikten yoksun olduğunu,
o kavramı içinde bulundurmadığını ifade eder" (Kara, 2001, s. 222).

-1. /+sIz/

Ṭâli' +sîz şayyâd tenizde balık tuta bilmes / Ecel +sîz balık kırı yirde ölmes 94^b/10-11, Bir bilig +sîz câhil oğlan nâgehân / Ülküğe oynap atıp oknı tiker 105^b/10, Taqvâ +sîz 'âlim közsüz meş'ale-dârğa oğşar 161^a/6-7, 'Ömrini kim fâyide +sîz işlere kıldı telef / Hâcet almadı tüşürdi aqçasın ol nâ-halef 161^a/7-8...

-2. /+suz/

Bu yazuk +suz yatқан faqîrlarnı tuttı 51^b/13.

3.1.2.27. Yineleme Hâli

Bütüncede yineleme hâli kez sözcüğü ile oluşturulmuştur:

Bir kez tirilip öli ivine kilse / Öz kavmi içinde bu ferahnı salsa 94^a/1-2, Ay muhârifler bigi bir kez yana / İygülerge bu yamanıñ tigmesün 110^b/2.

3.1.2.28. Yönelme Hâli

Yönelme hâli bütüncede yere, mekâna, hedefteki kişiye veya nesneye yönelme işleviyle kullanılmıştır:

-1. /+ø/

Bular dağı çerig yasap karşı +ø yüridiler 10^b/13-11^a/1.

-1. /+A/

Bir dostın +a ayttı kim fulân kim irse zamân durur kim körünmedi 66^b/2-3, Bir sulţân fuqarâ tâyifesin +e haqâret közi bilen nazâr kıldı 79^b/10-11, Bir 'Arab hakîmin +e sordılar 83^b/7...

-2. /+KA/

*Ol big meni turup taptı dağı bir' izzetli yir +ge işâret kıldı olturuñ dip 29^a/9-11, Boluptur Ka'be hâcet kıblegâhı / *A +n +ga (ağa) halk ol cihetden köp kiterler 30^a/2-3, Yimişi köp ağaç +ka taş atarlar 30^a/5, Bir kün ol cündi qarındaşı bu kâsib +ge ayttı 45^a*

12-13, *Qaranı dağı kırnaknı ilin ayakın bağlap qal'a burcından handağ+ka bıraksunlar*, 48^a/3-5, *İskender+ge sordılar* 48^b/8-11, *Bar mevcûdların aldı dağı ağaç urup habs+ke*¹²² *saldı* 52^a/1, *Şahrâ+ga yüz tuttı dağı bir nefes bilen köp yol kitti* 63^b/10-11, *Bir 'azîz ayttı men+ge (maña) niçün bu kün / Na'ra urduñ işitip kuşlar ünün* 64^a/7-8, *Ol faķîh+ka ayttılar* 79^b/5, *Mûsâ 'aleyhi's-selâm Qârûn+ga nasihat kıılır idi* 160^a/5-6, *Kökden yir+ge nuşâr iner dağı yirden kök+ke gubar çıkar* 176^b/13-177^a/1...

3.1.2.29. Yükleme (Nesne) Hâli

-1. /+ø/

Yaramas sözler+ø sözledi 9^a/11-12, *İr deminde irdemin+ø körgüzmes illâ ir kişi* 11^a/13, *Qarındaşları hased iltip ol oğlanga aş içinde agu+ø birdiler* 11^b/11-13, *Nîl yaķasında mamuķ+ø iktik* 47^a/3...

-2. /+I/

Melik dağı hâlimniñ haķîķatın bilmeyin men+i zindânga buyurđı 27^b/9-10, *Anlarnıñ esbâb-ı ma'âşın+ı evvelgi kâ'ide öze müheyyâ kııldılar* 29^b/10-11, *Birip mülk ol birin+i kıldı sulţân / Yüritür bu birin+i aç ve 'uryân* 47^a/11-12...,

-3. /+nI/

Żarûret hâletinde kim kaçargâ tapmasa bir yol / Yürüp qarşu ili birlen tutar itı kıılıç+nı ol 8^b/13-9^a/1, *Ay niçe big+nı melik+nı eyletiptür bu cehân / Kim alardan yir yüzinde qalmadı zerre nişân* 10^a/6-7, *Sürün bu kavvâd+nı* 30^b/5, *Şabâh mâl iyesi kilip bu yazuķsız yatķan faķîrlar+nı tuttı* 51^b/12-13, *Ol faķîrni körüp ayttım* 63^b/12, *Ol ir kıızım+nı körüp boşagay* 79^b/7, *Bir kün bular+nı bir şehrin işikinde cäsûs dip töhmet bilen tuttılar* 84^a/8-9, *Bu şî'r+nı okudum* 94^a/6, *Ol yahşı kim düşmen eygü+nı körmegey* 107^a/2, *Öz tonum+nı tilermen* 110^a/12, *Men dağı bu beytler+nı aytıp...* 121^a/4, *Ṭama' tutma kim ilim+nı etekiñden kitergey men* 131^a/2...

Metinde yükleme konu olan nesneyi meydana getirirken eylemin ne ile ilgili olduğuna dair bilgi veren yani nesne ilgisi kuran biçimbirimler de bulunmaktadır:

¹²² Hapse gönderdi.

1. /+dAn/

Sulţân dağı ol oğlını kuçup közün+den öpti dağı du'â kıldı 11^b/9, Ol kadar mühmelât+dan sözledi kim dağı sözlemege mecâli kalmadı 92^b/11, Sen dağı sözlegil körgeñ+den¹²³ yâ işitkeniñ+den 92^b/12-13, Bu künden soñ bu iş+den tevbe itkil 139^a/1...

2. /+Ke/

Zinhar bu tama'+ge¹²⁴ tüşmegil dağı bu iş+ke harîş bolmağıl 105^a/2-3...

3.1.2.30. Yükleme İsmi Hâli

İsmi cümlede yükleme ismi olarak kullanıldığını gösteren hâl ekidir (Daşdemir, 2014, s. 94). ÖTT'de olduğu gibi metinde de /+ø/ ve "degül" ekleriyle yapılmıştır:

-1. /+ø/

Fitne yüzli râst sözden bol yıraç / Maşlahatlı yalğan andan yahşıraç+ø^{9b}/4-5, Ağır yazuklı+ø men ehl-i kerem+ø sen 50^a/4, Ehl-i şafâ yüzde ni ise kafâda ol+ø+dur 50^b/9, İy kanâ'at meni bayıtkıl kim / Senden ullu cehânda ni' met yok+ø 81^b/8, Bu ni' met şükrini kılsam kirek çok / Kişi köñlün yıkarğa 'âdetim yok+ø 82^a/11-12, Qırı itmek aşap hırka kiyerge çün kanâ'at men / Halâyık minnetin bârî kötürmekden feragat+ø men 82^b/3-4...

-2. degül

Ay yâr ta'ziyetim kılgıl kim tehniyet yiri degül durur 66^a/4, Degül+men zağm uruçı ilge zenbûr / İrür men meskenet mülkinde mezkûr 82^a/9-10, Bu tirlikiñ yimek üçün degül durur yalguz 84^a/3, Körüp ol şâhid-i ra'nâ cemâlin / Degül tañ zâhid ir zühdin unutsa 113^b/5, Qâbil-i terbiyet degül idi 139^a/7-8...

Bir yerde ekin "dögül" biçimi kullanılmıştır:

Dögöldür ton bilen bu pârsâlık / Tilesen zühd ve taqvâ nefis ivin yıq 51^b/1-2.

¹²³ Gördüğün ve işittiğin şeyleri anlat.

¹²⁴ Bu tama' ile ilgili şeyleri yapma.

3.1.3. İsimlerde Soru

İsimlerde soru anlamı /+mI/ soru edatıyla sağlanmıştır:

*Ayttı iy oğlum işitkeniñ yok **mi** kim meşelde ayturlar... 106^b/1-2, Bu ihsân birle **mi** cennet tiler sen 93^b/7, ‘Aceb **mi** ışık leclâcı sürüp at / Selâtinni piyâde birlen utsa 113^b/3-4, Munuñ meşeli oşol işekke oğşar / Bilmes ki yüki otun **mi** dur yâ defter 161^a/1-2...*

3.2. FİİL İŞLETİMİ

Eylemler de isimler gibi bulundukları dilin kuralları doğrultusunda geçici kavram ilişkisi kurar ve kendilerine hizmet edecek görev ögelerini anlamsal özelliklerine göre seçerler (Üstünoğlu, 2016, s. 2).

3.2.1. İsim-Fiiller (Mastar, İng. Infinitive, Eylemlilik)

Tümleleriyle beraber bağımsız hâlde bulunan bir cümle, isim-fiil ekleri vasıtasıyla ad ulamına geçiş yapabilir.¹²⁵ İsim-fiiller fiillerin olumlu ya da olumsuz tabanlarına gelebildikleri için isimden isim yapım eki olarak değerlendirilmemiştir (Kara, 2001, s. 226-227).

3.2.1.1. İsim Yan Cümlesi Oluşturan İsim-Fiil Ekleri

-1. /-KAN/

*Horâsân meliklerinden bir melik Sultân Maḥmûd Sebüktinginni tüşinde kördi öl-
gen+inden yüz yıl sonra 9^b/10-12, Ol eyyâmda bir niçe muvâfık yârânlar bilen hicâz
safarım itip mekkeni ziyâret kılp kil-gen+imde ol ḥarîf iki menzil karşı kildi 27^b/3-5,
Sen ayt-kan+ıñ kibi boldı 27^b/7-8, Ol ḥacâletden revân na‘ra urup / Bilmedim men kında
kit-ken+im yürüp 64^a/11-12, Bu seniñ ayt-kan+ıñ anıñ mütenâkızı durur 78^b/1, Sen dağı*

¹²⁵ "İsim yan cümleleri öznelere belirtildiğinde bir belirtilen olarak kendi özneleriyle isim tamlaması kurar. Ör.: Ali 'nin seninle konuş-ma+sı (= Ali seninle konuştu.)" (Daşdemir, 2014, s. 96).

sözlegil kör-**gen**+iñden yâ işit-**ken**+iñden 92^b/12-13, Kaçan cân algıçı düşmen irişse / Ecel bağlar yügür-**gen**+niñ ayağın 95^a/6-7

-2. /-me/

*Kitse cehân velâyetini terk itip hümây / Baykuş köletkesine kişi kil-**me**+gi muhâl* 12^a/6-7, *Kir-**me**+ge bignîñ melikniñ ivine / Vâşıta lâ-büd kirek bir ihtiyâr* 29^a/5, *‘Ârif irge bil cehennemniñ ‘azâbı birle tiñ / Kir-**me**+gi çoñşı ayağı birle cennet bâğına* 82^b/12-13, *Mâlı ve ni‘meti çok harc it-**me**+ge imkânı yok* 93^a/7-8, *Velîkin bu qarın dâyim kirek tok / Açıkça bir nefes şabr it-**me**+gi yok* 106^b/9-10.

-3. /-mAK/

Bu ek, fiillerin hareket adlarını yapmak için kullanılır:

*Minnet ol bir ve bar Tenrige celle celâluhu kim aña tâ‘at kıl-**mağ** sebeb-i kurbet* turur 2^b/2-3, *Yana ol nefesniñ çık-**mağ**+ı tenge ferah dağı rûhge râhet kitürür* 2^b/6-7, *Munîñ hârisi döğülmen kim yimeyin sakla-**mağ**+a* 30^b/7-8, *Melikler resmidür dilşâd kıl-**mağ** / Karısa kulların âzâd kıl-**mağ*** 81^a/5, *Qurı itmek aşap hırka kiyerge çün kanâ‘at men / Halâyık minnetin bârî kötür-**mek**+den ferâgat men* 82^b/3-4, *‘Âkil yimek yir tiril-**mek** üçün dağı câhil tirilir yi-**mek** üçün* 83^b/13-84^a/1, *...gûgird-i pârsî alıp Çîn iklîmine ilt-**mek** tiler men* 92^b/4-5, *Bir kün ol melik hâş kulları bilen Şîrâz muşallâsına temâşâ kıl-**mağ**+a çıkıp buyurdı* 105^a/10-11, *Sağa bu şîveler birlen köñül al-**mağ** kim öğretti / Cemâliñni körüp zâhid tutup ‘ışkıñ yolın kitti* 122^b/7-8, *Bu yazukdan kutul-**mağ**+ım muhâl ise velîkin ol / Kerem kim sende bar andan meni mahrûm koymas sen* 131^a/3-4, *Bir ikki hoş nefes ur-**mağ** tiledim / Nefes yolu tutuldı boldım âhras* 132^b/3-4, *Zâlimlerden ‘afv it-**mek** fağîrlarğa zulm kılmağ bolur* 161^b/7-8...

-4. /-mış/

*Düşmenge esir bol-**mış**+ı yok / Körmedi çerigde yağğanın ok* 149^a/1.

3.2.1.2. Yüklem İsmi¹²⁶ Oluşturan İsim-Fiil Ekleri

-1. /-A/

...dağı Rûm'nın harîr kumaşların alıp Hind'ge ilt-**e**+yim dağı Hind'den pûlâd alıp Haleb'ke kil-**e**+yim 92^b/7-8, Ayttı ni ayt-**a**+yım 132^b/9.

-2. /-D+I/

Hayr kıl ay ni' meti köp hoca sen andan burun / Kim yürüp digey münâdî kalma-**dı** hoca fulân 10^a/8-9, Yağşı hışâlin körüp husn-i tedbîrin bigenip bir mu' teber iş öze koy-**dı** 27^a/8-9, İv iyesi bildi dağı tura kil-**dı** 50^b/2, Melik kitkenden sonra yârânlarından biri şeyhka sor-**dı** kim... 106^a/11-12, Men dağı bu beytlerni aytıp aña iltür kişige teslîm kıılıp şulh it-**tî**+m 121^a/4-5, Fî'l-cümle şerbetni ol habîb ilinden alıp iç-**tî**+m dağı 'ömrni evvelden hisâb it-**tî**+m dağı bu ikki beytni bedîha ayt-**tî**+m 122^a/10-11, Bu sözden melikni külmek tut-**tî** dağı haţâsını 'afv it-**tî** 131^b/1-2...

-3. /-sA/

Tile-**se**+η bolmağa ma' ruf-u kerhî / Cüneyd ü şeyh şiblî şuhbetin kıl 8^a/10-11, Zârûret hâletinde kim kaçargâ tapma-**sa** bir yol / Yürüp karşı ili birlen tutar iti kıılıcı ol 8^b/13-9^a/1, Kaçan kör-**se**+η arı tonlı kişini / Anı bilseñ kirek zâhid yolında 49^a/11-12, İy mâl ve ni' met iyeleri eger sizde inşâf dağı bizde kanâ' at bol-**sa** idi suvâl resmi cehândan kitkey idi 81^b/5-7, Her kimni köñül tile-**se** körkli oldur / 'Işkına hemîşe cân içinde yoldur 112^b/8-9, Kıyâs it ni bolğay ol sâ' at / Tatlı cân çık-**sa** kal-**sa** ten hâlî 132^b/12-13...

3.2.2. Sıfat-Fiiller (Ortaç, İng. Participle)

Sıfat-fiiller eklendikleri fiil tabanına zaman anlamı yüklerler. Bunlar da yan cümle ve yüklem ismi oluşturma özelliğine sahiptir.

¹²⁶ bk. 4.2.1.1.1. Yüklem İsmi

3.2.2.1.Sıfat Yan Cümlesi Oluşturan Sıfat-Fiil Ekleri

"Sıfat işlevli bir yan tümcenin işlevi, bir adı eylem temelinde nitelemektir. Niteleme işlevine karar verilmesi ve bunun gerçekleştirilmesi kullanım düzlemine aittir" (Erkman Akerson ve Ozil, 2015, s. 104).

-1. /-er/

Ay oğlum men saña kit-er vaktin aytmadım mı kimniñ ilinde aqça bolmasa küç birle karnın toyurmak müşkil iş durur 104^a/6-8.

-2. /-gı+cı/

Bu sıfat-fiil biçimbirimi, "-gı+" ve "+cı" eklerinin kalıplaşması sonucu oluşmuştur (Eraslan, 1980, s. 91):

Ya'ni ay Dâvûdnıñ ehli kılıñız şükriñ / Dağı azdur benim kullarumdan köp şükr kıl-gı+cı [kimse]2^b/13-3^a/1, *Turuş yüzli açi sözli çirkîn hulkı yaman tirlikli köñüller âzâr kıl-gı-cı* aç közli kim irse idi 141^a/4-6.

-3. /-KAN/

Ay meni kör-gen haqâret köz bilen şâh-ı diyâr / Bolmas ir şûret bilen leşker içinde ihtiyâr 11^a/11-12, *Naşîhât tutma-gan* gâfil kim irse / Tüşer dâyim meşakqatnıñ kınına 28^a/13-28^b/1, *Tüş-ken* ir hâcetin revâ kılsañ / Haq seniñ hâcetiñ revâ kılgay 45^a/8-9, *Timür tög-gen* bilek miñ kurla yahşı / Ol ilden kim kögüsde bigge karşı 45^b/7-8, *Şabâh mâl iyesi kilip bu yazuksuz yat-kan* faķîrlarnı tuttı 51^b/12-13, 'Arab nevâhîsinden bir kara oğlan çıkıp kildi dağı eyle körklü ün bilen şî'r oqudı kim hevâda uç-kan kuşlarnı tıydı 64^b/5-7, 'Ale's-şabâh şehir işikine kil-gen bir faķîr gedây idi 65^a/11-12, *Az yisün her yemekni vaktında / Dâyimâ şîhhat izde-gen* kimese 83^b/5, *Cehân sev-gen* kişiniñ közlerini / Kanâ'at toldur(ur) yâ ölse topraq 93^a/4-5, *Bu tâcirniñ qal-gan* mâlı bilen mün'im boldılar 93^b/9-10, *Ol kiçe oğlı oturup atasına başından kiç-ken* hâllerni hikâyet kılur idi 104^a/4-6, *Cürm itse kaçan faķîr andan / Kimdür sorup iste-gen* haqânı 140^b/6, *Kiçilikde edeb öğrenme-gen* ir / Ulu bolsa bil andan hayr kilmes 140^b/13, *Qur'ân okusa işit-ken+lerniñ* köñli qararur idi 141^a/7-8, *Ay baylarga şenâ kıl-gan* dağı faķîrlarga cefânı revâ kör-gen 158^a/1-2, *Ay ğarra bol-gan* mâlına bolur vücdüñ ke'l-ı adem / Haşret bilen iltür seni yirge

*bu dînâr u direm 160^a/8-9, Öz ili bilen öz kolın sındurur / Kavî birle pençe tutuş-**kan** za‘îf 168^b/1-2, Devletliler burun kiç-**ken**+ler hikâyetinden öğüt alurlar andan burunraq kim sonraqılar anlar vâkı‘ası bilen meşel kitürgeyler 176^a/13-176^b/1-3, Munda dâyim eygülük it-**ken** kişi 178^a/10...*

-4. /-mİş/

*Yitse tatlı suğa susa-**mış** ir / Korkmas allında bolsa ejderhâ 48^a/13, Eyâ taşı riyâ birlen bizen-**mış** / İçinde zerreçe yok meyl-i takvâ 80^b/7.*

-5. /-s/

*Uluğluğ ol degül kim ullularnı / Yarama-**s** lafz birlen yâd kılğay 49^a/4-5, Köñül birme köñül birme-**s** kişiğe / Aşıkkân ir bilen yoldaş bolma 78^a/8-9.*

3.2.2.2.Yüklem İsmi Oluşturan Sıfat-Fiil Ekleri

-1. /-KAy/

Kıpçak Türkçesinde gelecek zaman işleviyle kullanılan /-KAy/ biçimbiriminin bağlama göre geniş, şimdiki ve geçmiş zaman anlamlarını taşıdığı da görülmektedir:

Geniş Zaman İşlevinde:

*‘Âkil ol sözni yirinde sözle-**gey** / Hem cevâbını münâsib közle-**gey** 9^b/6-7, İstihâları galip bolmayınca ta‘âm yime-**gey**+ler dağı qarındaşları yahşı toymayın ta‘âm illerin çek-**key**+ler 83^a/12-13, 83^b/1, Eyle hasîs-i nefis idi kim tilesen tenindeki cânın bir-**gey** dağı ilindegi itmekin birme-**gey** ileyinde bir qanțar yimek bolsa Ebû Hureyre çetükine bir luğma yidürme-**gey** dağı aşhâb-ı kehf itine süñük salma-**gay** 93^a/8-12, Kirek kim bu vâkı‘anı hîç kişiğe aytma-**gay** sen 107^a/7-8, Sağın-**gay** sen kim qarañgu kiçede tolun ay toğdı yâ zulmât içinden âb-ı hayât çıktı 122^a/5-6, Cevher-i aşı ol durur kâbil / Kim aña terbiyet eșer kıl-**gay** / Şaykal ura açılma-**gay** hergiz / Ol timür kim kökki yaman bol-**gay** 139^a/11-12, Korkusından imkânları yok idi kim kül-**gey**+ler yâ sözleş-**gey**+ler 141^a/9-11...*

Geçmiş Zaman İşlevinde:

*Böyle şarf itti ‘ömrün ol serbâz / Ni yi-**gey** kış dağı ni kiy-**gey** yaz¹²⁷ 45^b/9-10.*

Gelecek Zaman İşlevinde:

*Bu muhâl irür kim irdem iri öl-gey dağı irdemsizler anıñ yirin tut-**kay** 12^a/4-5, Niçük bir-**gey** saña il bu sa‘âdet / Bolur çün dost dâym senden âzar 50^b/7-8, Eger ‘uqûbatka lâıyık isem kıyâmat kün meni közsüz qopargıl kim iygüler nazarında hacil bolma-**gay** men 50^a/8-10, Ni kadar kim ‘ömrüm bar bu naşihat bilen ‘amel kıl-**gay** men 52^a/9-10, Korkar men devâ kılıp közin aç-**kay** dağı ol ir kızımni körüp boşa-**gay** 79^b/6-7, İner bolsa kayadın bir ağır taş / Kirek kim kitme-**gey** ‘ârif yolundan 80^a/9-10, Ol hıdmat kim bu kulğa mu‘ayyen durur yirine ketür-**gey** idim 83^a/9-10, Ol ni kadar kuvvet kıl-**gay** 83^b/9, Ol safardan kilsem ‘ömrümniñ baqıyyesin bir yirde oturup kiçür-**gey** men 92^b/2-3, Bir kuş bigin kim tuzakka tüşmiş bol-**gay** 113^b/9-10, Hılâf-ı şer‘ durur kim sen bu kün benim ‘uqûbatım ilinden bu fażl ve belâgat bilen kutul-**gay** sen 131^a/6-8, Kerem kılıp kilseñiz ol vaşıyyet kıl-**gay** dağı sizge hayr bol-**gay** 132^a/11-12, Kil kıyâs it ni bol-**gay** ol sâ‘at / Tatlı cân çıksa kalsa ten hâlî 132^b/12-13, Muña terbiyet kılğıl ol terbiyet bereketi bilen ‘âkil bol-**gay** dip 139^a/6-7, Tañ bile kıyâmat mahşerinde ol senden yahşı bol-**gay** sen uyal-**gay** sen 148^a/4-5, Kıyâmet kününde ullu hasret ol bol-**gay** kim bir şâlih kulnı cennetke ilt-**key**+ler dağı fâsık hocalarnı cehennemge 148^a/10-12...*

Şimdiki Zaman İşlevinde:

*Sultân bir niçe bahâdur irenlerni birip idi kim alarnı tutup ketür-**gey**+ler 12^b/3-4, Barça tesbîh ve tehlîl içinde dağı men gaflet uykusında yat-**kay** men 64^a/3-4, Ol yakın kim Tenriden bol-**gay** yırak / Ol yaqınnıñ terkin ursañ yahşıraq 78^b/5-6, Tiledi kim yirden bir kesek taş kötür-**gey** 110^a/6-7, Tañ bilen men dağı barıp ol ağaçka hâcet tilegeyim kim atam terkreğ öl-**gey** 135^a/10-11...*

-2. /-(y)IsAr/

¹²⁷ Ne kışın yedi, ne yazın giydi. Taymas aslında kışın giyeceğın daha önemli olduğunu ifade ederek cümleinin tercümesinde bir hata olduğuna işaret etmiştir. Bk. (Taymas, 1955, s.81)

Gelecek zaman anlamı veren bu ek Eski Anadolu Türkçesinde çok sık kullanılmıştır.¹²⁸

Sevünmek yok körüp düşmen ölüsün / Kel-iser çün bize ol devr ayağı 46^a/6-7, *Yaman ‘âdet tabî‘atta otursa / Ol andan kitme-yiser ölmeyinçe* 79^a/7-8, *Her kim özine suvâl işikin açtı / Ölgünçe ol ir niyâz içinde bol-isar* 106^a/2-3, *Her yirde ‘azîz irür kanâ‘at ehli / Minnet kötürüp tirilgen ir hor öl-iser* 106^a/4-5

GT’de bir cümlede ekin /-usar/ biçimiyle de karşılaşılmiştir:

Bu cevri ü cefâ niçe bol-usar / Senden hâk anıñ öcün al-usar 148^a/8

-3. /-mİş/

Barça sünükleri tökül-miş idi illâ közleri oynar dağı nazar kıılır 9^b/12-13, 10^a/1, *Kördüm şüret-i hâli harâb dağı bağı miñnet otına kebâb bol-mış* 27^b/6 -7, *Kilip behrâm gûrında yazıp kit-miş muni kâtib* 81^a/12, *Ol cum‘a içinde anların birin kördüm özden tâzî at min-miş ikki kul artınça* 93^b/11-13, *Hatun al-mış oğlanları ulğay-mış neşâtı gülî solup müferrih ‘ayşî telef bolup idi* 135^b/9-11, *Eger te‘emmül kılmayın öltürse bolğay kim bir maşlahat fevt bol-mış bolğay* 169^b/2-3, *Ferîdûn haymesiniñ tigresinde / Naşihat yaz-mış altun birle nakkâş* 177^a/10

-4. /-or/

Kiçken kârvânı urup yol kesip otur-ur+lar 12^b/2-3, *Kiç-er böyle cehân ay yâr-ı hemdem / Eger bolsa meşekkat bolmasa gam* 66^a/8, *Tile-r bolsañ naşîb almak sa‘âdet kîmiyâsından / Kanâ‘at kûşesin tutkııl kiçip dünya şafâsından* 66^a/9-10, *Körksüz inciniñ iri közsüz kirek / Ger kör-er bolsa yüzün bir-ür talâk* 79^b/8-9, *Çün andan özge fânîdür bil-ür sen / Buruñılarnıñ artınça yürü-r sen* 80^a/3, *Bir fakîr ir yoksulluk otına küyüp hırkasın tikip hâtırın bu beyt bilen tesellî kııl-ur idi* 82^a/13, 82^b/1-2, *Bu kadar yimek seni ayagın üstüne ketür-ür dağı ni kadar mundañ artursañ sen anı köter-ür sen* 83^b/10-12, *‘Âkîl yimek yi-r tirilmek üçün dağı câhil tiril-ir yimek üçün* 83^b/13, 84^a/1, *Ayt-ur+lar ol tâcirni mağrîb tiñizin kiçip mışrğa kilür idi* 93^a/13, 93^b/1, *Du‘â vaktın tazırru‘nıñ ilini / Köterip Tenriden rahmet tile-r sen / Kerem vaktın tut-ar sen koltuğunda* 93^b/6-7, *Eyâ ahmaq küyev yitmiş*

¹²⁸/-iser/ ekinin kullanımı için bk. (Gülsevin, 2020)

yaşa-r sen / İliş titrer niçük inçi tiş-er sen 138^b/12-13, İrdem iyesi kıanda barsa altun bir-ür+ler dağı yoğarı kiçür-ür+ler velîkin irdemsizler luğma luğma tilenip minnet yükin köterip yürü-r+ler 139^b/11-13, 140^a/1

-5. /-s/

Olumsuz fiil tabanlarına eklenen /-s/ biçimbirimi ÖTT'de olduğu gibi GT'de de geniş zaman anlamındadır:

İr deminde irdemin körgüzme-s illâ ir kişi / Eyle kim irdem tevede yoğ dağı arslanda bar 11^a/13-11^b/1, Ni üçün hıdmat kılma-s+sen kim bu iş zahmetinden kutulğay sen 45^a/13-45^b/1, Bu ‘özümmni kabûl itkil dime-s men / Ağır yazuklı men ehl-i kerem sen 50^a/3-4, Bu fırsat barça vaktta tapulma-s 105^a/8, Harç itip ‘ömrin yığıp altun kümüş ol kim yime-s / Arturadur mâl u mülkin hiç ölgey men dime-s 160^a/1-2...

Bu ek bir bütüncede yalnız bir cümlede tonlu biçimiyle (/ -z/) kullanılmıştır: *Sen ni üçün işleme-z sen kim hıdmat horluğından kutulğay sen 45^b/2-3*

3.2.3. Zarf- Fiiller (Ulaç, Belirteç, İng. Gerundium)

Zarf-fiiller, fiil yönleriyle hareket ve zamanı karşılarken zarf yönleriyle de oluş veya kılışın durumunu bildirir. Bunlar işleme giremez yani çekimli hâle bürünemezler (Korkmaz, 2014, s. 841).

Zarf-fiillerin bütüncede bulunduğu görevler şunlardır:

3.2.3.1. Bağlama Zarf-Fiil Ekleri

Bağlama zarf-fiilleri -virgöl işareti gibi- sıralı cümleleri, öncelik sonralık ilişkisine dikkat ederek birbirinden ayırmak için kullanılır.

-1. /-(y)Ip/

/-(y)Ip/ biçimbirimi eklendiği fiil ve fiille ilgili bütün öğeleri “öncelik” ilişkisiyle kendinden sonraki cümleye bağlar. Bu işlevle bütüncede en sık kullanılan zarf-fiil ekidir:

İlk yaz künlerinde bir kün bustân içinde güller arasında bir niçe zarîf ‘âlimler bilen otur-up inşâ ‘ilminden bahş kıl-ip ebyât-ı ğarîb ve eş‘âr-ı ‘acîb okudum ise ol ‘âlimlerin ulusu ‘arûz ‘ilminden bir müşkil beytniñ taqtı‘ın suvâl itti 5^b/4-9, Sultân muni işitti ise yazukundan kiç-ip âzâd kıldı 9^a/7-8, Bir fakîr kil-ip bularniñ müşkilin hall it-ip ayttı 10^a/2-3, Süñü oyna-p at çap¹²⁹-up köp türlü irdem körgüz-üp / Ayttı zencîrin üzgen fâris-i dîvâne men 11^a/6-7, Sultân dağı ol oğlını kuç-up közünden öpti dağı du‘â kıldı 11^b/9-10, Kördüm kim müteğayyir bol-up naşîhatni ğarâz bilen işitür al-ip anı şâhibü‘d-dîvân katına bardım 27^a/4-5, Ni‘met şükrin kıl-ip hıdmat yirin öp-üp hasâret ‘özrin tile-p kiter vaqtın ayttım 29^b/12-13, 30^a/1, Kısra işikinde ekâbir cem‘ bol-up memleket maşlahatı üçün meşveret kılur idiler 46^a/8-9, Safarga ittifâk kıl-ip renc ve râhetke şerik bolup idiler 51^a/1-2, Bir sultânın ‘ömri âhır bol-up kâyim-makâmı yok idi 65^a/7-8, Hindden pûlâd al-ip Haleb'ke kileyim Haleb'den piyâle al-ip Yemen'ge Yemen'den burd-i yemenî al-ip öz velâyetime kil-ip terk-i ticâret kıl-ip bir dekeçe kiç-ip oturmak tiler men 92^b/8-10...

3.2.3.2. Durum Zarf-Fiil Ekleri

Bu ekler, tamladığı cümledeki yargının “nasıl”, “ne şekilde”, “hangi durumda” yapıldığını gösteren zarf yan cümleleri, hâl tümleci vazifesi (Daşdemir, 2014, s. 102) üstlenen zarf-fiil ekleridir:

-1. /-e/

Ol pehlevân yigit bilen oynay kül-e kilür idük 149^a/1, Ol maña men aña tutup çekişip/ Yügürür artımızça halk kül-e 157^b/5-6.

-2. /-(y)Ip/

Ol big meni turup taptı dağı bir‘izzetli yirge işâret kıldı olturuñ di-p 29^a/9-11 Bir ‘âkil vezîr şefâ‘at yüzün yirge koy-up ayttı 48^a/5-6, Kim öz ivinde oturup qırı itmek yise yahşı andan kim biline altun kılıç bağla-p hıdmat üçün turgay 45^b/4-6, Niçe kilse şabâ yili sehergâh / Yüzüm yirge sür-üp aytur men Allâh 50^a/11, Kiyip hırka yürür zâhid azıp yol / İşekke kiydir-ip ka‘be tonun ol 51^b/8-9, Barbat üni niçe kim hoş müstaķîm bolsa / Muṭrib ilin uzat-ip burmas anıñ kulağın 63^b/5-6, İşi dâyim luķma luķma tilen-ip hırka tikmek idi

¹²⁹ Çap-: Dört nala gitmek anlamına gelir. Bk. (Sırtı, 2019, s. 164).

65^a/12-13, *Anıñ açığından içi yan-**ip** oturur idi* 65^b/7, *İter bustân içinde ‘ayş u halvet / Kıl-**ip** kök ot kızıl gül birle şuhbet* 80^b/10-11, *Bir kün ol bay qarındaşı bu ‘âlim qarındaşına hakâret közi bilen nazâr kıl-**ip** ayttı* 81^b/13-82^a/1, *Meni sen ol qarınça tig yaqîn bil / Kim anı yol öze yenç-**ip** kiçer fil* 82^a/7-8, *Yeñinden tut-**up** bu şi‘rni oğudum* 94^a/5-6, *Ol kiçe oğlı otur-**up** atasına başından kiçken hâllerni hikâyet kılur idi* 104^a/4-6, *Bir muqrî bir mescid işikinde oturup kerîh ün bilen kıttı çağr-**ip** kur‘ân oğur idi* 112^a/8-9 ...

-3. /-IbAn/, /-üben/

*Düşmen seni kör-**üben** iygü ‘amel içinde / Da‘vî kuşun tuta almas kurup bahâne ağı* 63^b/3-4, *Kaçan bir muhtaşar dîvân bolup ‘ammâl ulğaysa / Tekebbürden bilişlerge kör-**üben** iltifât itmes* 66^b/8-9, *Tâcir ki hemîşe mekseb itkey bir kün / Mâlin al-**iban** anıñ harâmî yortar/ Avçı çık-**iban** kiyikler avlar vaqtın / Arslan kör-**üben** tutup terisin yırtar* 105^a/4-7, *Kiçer yıllar atañ türbesine bir / Kil-**iben** oqımışıñ yok tekbîr* 135^b/1-2.

3.2.3.3. Hedef Zarf-Fiil Ekleri

-1. /-arga/¹³⁰

İki biçimbirimin, "/-ar/" sıfat-fiil eki ile "-ga" hâl ekinin kalıplaşması sonucu oluşan /-arga/ zarf-fiil eki bütüncede iki cümlede geçmiştir:

*Žarûret hâletinde kim kaç-**arga** tapmasa bir yol / Yürüp qarşu ili birlen tutar iti kılıçnı ol* 8^b/13-9^a/1, *Bu ni‘met şükrini kılsam kirek çok / Kişi köñlün yıq-**arga** ‘âdetim yok* 82^a/11-12.

3.2.3.4. Ölçü Zarf-Fiil Ekleri

-1. /-ip/

*Üstün dudağı burnı ucına yet-**ip**¹³¹ dağı astın dudağı yaqasına inip turur idi* 47^b/7-8.

¹³⁰ Bu ekin kullanımı ile ilgili detaylı bilgi için bk. (Güner, 2020, s. 365).

¹³¹ Yetişecek kadar.

3.2.3.5. Sebep Zarf-Fiil Ekleri

-1. /-(I)p/

*Ol bîcâre tirlikden ümîdin kes-**ip** sulţânğa sökti 8^b/9-10, Karındaşları ħased ilt-**ip** ol oğlanga aş içinde ağu birdiler 11^b/11-13, Sulţân yigr-**ip** bir kıara zengî ferrâşka birdi 47^b/5-6, Sağa ħıdmat kıılur dâyim kime bolsa sa‘âdet yâr / Kıılurlar tevbe ‘âsîler nedâmet yi-**p** ħatâ işden 49^b/7-8, Köñli tar bol-**up** çıktı 50^b/1-2, Bu sözni işit-**ip** melûl bolmağıl kim... 51^a/6, Tolı bolsa bir ulu birke mâ-verd / Kıılur bir it tüş-**üp** murdâr anı 52^a/12, Kîçipdür Ĥâtım-i Tâyi ve-lîkin tâ ebed atı / Ĥalâyıknıñ tilindedür kerem birlen bol-**up** meşhûr 81^b/1-2, Bir kün bularnı bir şehrnıñ işikinde câsûs di-**p** töhmet bilen tuttılar 84^a/8-9...*

-2. /-mayın/

GT’de /-mayın/ zarf-fiil eki yalnız bir cümlede sebep işleviyle kullanılmıştır:

*Yağmur yağmassa dağı cehânnı tûfân tutsa anlar mâllarına ħarra bolup bir faķırnı miñnette körüp ħâlin sormağaylar dağı Tenrıden kırk-**mayın** aytkaılar 158^b/10-12.*

3.2.3.6. Şart Zarf-Fiil Ekleri

-1. /-ginçe/

Fiilden ad yapan "-gin"eki ve "+çe" eşitlik ekinin birleşmesiyle oluşan (Güner, 2020, s. 371) /-ginçe/ zarf-fiil eki şart anlamıyla bütüncede yalnız bir cümlede geçmektedir:

*Yoksulluk otına küyüp küymek andan yaĥşıraķ kim bir kışı kıatına barıp ħâcet tile-**ginçe** 82^b/8-9.*

-2. /-yınça/

Bu ek, metinde bir yerde olumsuz fiil tabanına eklenerek kullanılmıştır:

*İştihâları ħâlip bol-ma-**yınça** ta‘âm yimegeyler dağı kıarındaşları yaĥşı toymayın ta‘âmdan illerin çekkeyler 83^a/12-13-83^b/1.*

-3. /-meyin/ < /-mA-+DIn/

GT'de /-meyin/ zarf-fiil ekinin iki örneğiyle karşılaşılmıştır:

Körüp Teñri ta'âlâ bu kılınñ 'aybını örter velikin kör-meyin qonşı boğazın suhrâğa yırtar 176^a/8-9, *Küç bilen tapmadı kim irse câh / Bir-meyin hâlîk-ı zamân ü zemîn* 176^b/12.

3.2.3.7. Vasıta Zarf-Fiil Ekleri

-1. /-(I)p/

Bir-îp mülk ol birini kıldı sultân / Yürütür bu birini aç ve 'uryân 47^a/11-12, *Hamd oğu-p bülbül şehir vaktında hoş / Aldı menden şabr u tâkat 'aql u hûş* 63^b/5-6, *Ol 'âbid tevesin kördüm kim rakşka kilip oyna-p 'âbidni yirge urdı dağı şahrâğa yüz tutup kitti* 64^b/8-10, *On altun bir-îp ol yirden kiterdiñ* 112^a/1...

3.2.3.8. Zaman Zarf-Fiil Ekleri

"Tamladığı cümledeki yargının ne zaman gerçekleştiğini/gerçekleşeceğini gösteren zarf yan cümleleri cümlede zaman tümleci (ZT) olarak yer alır. Gerçekleşme zamanı/sırası itibarıyla temel cümle ile yan cümle arasındaki ilişki öncelik, sonralık, eşitlik ve sürerlik şeklinde tezahür eder. Zaman bildiren zarfyan cümleleri bağlandıkları cümleyle ortak özne alabileceği gibi farklı özne de alabilir" (Daşdemir, 2014, s. 106).

Bütüncede zaman zarf-fiil ekleri zamanda öncelik, sonralık, eşitlik ve sınırlandırma işlevlerinde kullanılmıştır:

3.2.3.8.1. Zamanda Eşitlik Zarf-Fiil Ekleri

Zamanda eşitlik zarf fiil ekleri, temel cümle ile zarf yan cümlesindeki eylemlerinin hemen hemen aynı zamanda gerçekleştiğini ifade eder.

-1. /-(I)p/, /-Up/

Birçok işlevde kullanılan bu ek “Zaman yönünden temel cümleyle eş zamanlı yan yargıları belirttiği gibi, temel cümlelerin hemen öncesinde gerçekleşen yan yargılar da ifade etmektedir” (Hunutlu, 2015, s. 73).

Karındaşları işit-ip melûl boldı 10^b/9, Ol irenler bu sözni işit-ip gayretlenip oğlanga uydılar 11^b/6-7 irenler vaqt saklap fırsatnı ganîmet kör-üp çıktılar 12^b/8-9, Bir niçe fettân hasûdlar meni hıyânatka mensûb kıl-ip anlattılar 27^b/8-9, Men dağı tevâzu‘ kıl-ip ayttım 29^a/11-12 Sulâtân oğlu bu sözden melûl bol-up ayttı 30^b/4-5 Bir zarîf ir bu sözni işit-ip külüp ayttı 47^a/6, Kim digey ol kün ol oruç tutkay / Böyle bayram bol-up aña peydâ 48^a/11-12, Ol oğrı refîkının ibrîkını alıp tahâratka kiter men di-p gâratka kitti 51^b/6-7, Niçün bu kün na‘ra urduş işit-ip kuşlar ünün 64^a/7-8, İlîfât itmes kör-üp aç oturup şâbir fakîr / Ni‘meti köp hocaların balına ve yağına 82^b/10-11, Bir müneccim ivine kil-ip kördi 110^b/6 ...

-2. /-er+de/

Bu biçimbirim /-er/ sıfat-fiil eki ile /+de/ hâl ekinin kalıplaşması sonucu oluşmuştur.

İl yit-er+de eygülek kıl ay fulân / Kim atın kalgay cehânda câvidân 30^b/9-10, Küyev ‘âşık dağı kız özden irdi / Öp-er+de nâgeh oynap tiş batırdı 78^b/11-12

-3. /-geç/

Zamanda eşitlik zarf-fiil eki olarak kullanılan /-geç/ biçimbirimi bütüncede yalnız i- fiiline ulanmıştır:

Ol oğlan i-geç¹³² yağrınımaya ağır kamçılar indürdi 45^a/3-4.

-4. /-gin+çe/, /-gün+çe/

"Asıl fiilin taşıdığı zaman ifadesinin gerçekleşeceği anı, kendi bünyesindeki gerçekleşme zamanına bağlayan bir fonksiyona sahip (Güner, 2020, s. 371) olan ek, iki biçimbirimin birleşmesi sonucu oluşmuştur:

¹³² O, oğlan [genç] i-ken...

Ol tekellümden saña hoşdur sükût / Kim haţâ sözde yi-gin+çe infî'âl 46^b/4-5, Her kim özine suvâl işikin açtı/ Öl-gün+çe ol ir niyâz içinde bolısar 106^a/2-3

-5. /-Ken+de/

/-Ken+de/ de iki biçimbirimli (/Ken/ sıfat-fiil eki ve /+de/ bulunma hâli) bir zarf-fiil ekidir:

Sahîni yâd itip dâyim ögerler / Bahîl atın işit-ken+de sökerler 94^a/9-10, kilip kimniñ bisâtına (simâtına) otursañ/ kılur vâcib anı kör-gen+de tursañ 106^b/3-4.

3.2.3.8.2. Zamanda Öncelik Zarf-Fiil Ekleri

Zarf yan cümlesindeki eylemin ana cümledeki eylemden önce gerçekleştiğini gösteren zamanda öncelik zarf-fiil ekleri, bütüncede birkaç yerde tespit edilmiştir:

-1. /-Up/

Bar mevcûdların aldı dağı ağaç ur-up habske saldı 51^b/13-52^a/1, Tüş-üp bir kün atından bu meşelni / Bedîhâ nazm ayıttı hoca İshâk 93^a/2-3...

3.2.3.8.3. Zamanda Sonralık Zarf-Fiil Ekleri

Zamanda sonralık zarf yan cümlesindeki eylemin, ana cümledeki eylemden sonra gerçekleşeceğini gösteririr. GT'de bu işlevde sadece /-ma+yin/ zarf-fiil ekinde tespit edilmiştir:

Melik dağı hâlimniñ haqîkatın bil-me+yin meni zindânga buyurdı 27^b/9-10, Men munıñ hârisi dögülmen kim yi-me+yin saklamağa 30^b/7-8, İştihâları galip bolmayınca ta'âm yimegeyler dağı qarındaşları yahşı toy-ma+yin ta'âm illerin çekkeyler 83^a/12-13, 83^b/1, Yigil sen iy sa'âdetli muzzafer / Yığıp kitti yi-me+yin mâlın ol har 94^a/7-8, Ay ata belî renc çek-me+yin genc hâşıl bolmas 104^a/13, Kişi cânını haţargâ koy-ma+yin düşmeñe zafer tapmas 104^b/1-2, Devletli ol kim yidi dağı yidürdi ammâ devletsiz ol kim müferriğ mâl cem' itti yi-me+yin koydı kitti 159^b/12-13, Eger te'emmül kıl-ma+yin öltürse bolğay kim bir maşlahat fevt bolmış bolğay 169^b/2-3

3.2.3.8.4. Zamanda Sınırlandırma

Bütüncede eyleme konu olan yargının “*zaman itibarıyla başlangıç ya da bitiş sınırını*” (Daşdemir, 2014, s.104) göstermesi bakımından /-yinçe/ ve /-günçe/ zarf-fiil ekleri tespit edilmiştir:

-1. /-yinçe/

Yaman ‘âdet tabî’atta otursa / Ol andan kitmeyiser ölme-yinçe 79^a/7-8.

-2. /-günçe/

Ḥakîmler yimekni kiç kiç yirler ‘âbidler yarım qarın zâhidler sedd-i ramağ qarılar ḥatte'l-‘arağ yigitler kötrül-günçe tabağ qalenderler her biri dört çanağ 168^b/10-13 .

3.2.4. Fiillerde Soru

Fiillerde soru anlamı “mI” edatı ile sağlanmaktadır:

*Añar **mi** sen bu qulnı ay ‘acep sen* 50^a/12, *Bu iḥsân birle **mi** cennet tiler sen* 93^b/7, *‘Acem tilin bilür kişi bar **mi*** 132^a/8, *[Ol] ḥayr **mi*** 132^a/9, *Yüki otun **mi** dur* 161^a/2...

GT’de “mI” edatının kuvvetlendirme işleviyle kullanıldığı da görülmüştür:

*Ölülerden kilür **mi** hergiz âvâz* 5^b/3, *Atası ayttı Ay oğlum men saña kiter vaqtın aytnadım **mi** kimniñ ilinde aqça bolmasa küç birle qarın toyurmağ müşkil iş durur* 104^a/6-8, *Ayttı İy oğlum işitkeniñ yok **mi** kim meşelde ayturlar...* 106^b/1-2, *Ḥoş ayttı munı ol edîb-i ḡarîf / Melikke bolur **mi** qalender ḡarîf* 168^a/13...

3.3. BELİRLİ İSİM TAMLAMALARI

Belirli isim tamlamaları tamlayan ve tamlanan öğelerinin geçici kavram oluşturmasıyla kurulurlar. Belirtisiz isim tamlamalarından farkı ise belirli bir kavramı göstermeleridir.¹³³

Bütüncedeki belirli isim tamlamalarını şu şekilde göstermek mümkündür:

1. Tm ((İ+çe+ilh)+E)+Tn (İ+çe+tn[+iy])

¹³³ Tamlamalar ile ilgili detaylı bilgi için bk. (Kara, 2019)

fakîrların dağı şâbirleri 158^a/13

2. Tm ((İ+çe+ilh)+E)+Tn (STm+tn[+iy])

bayların dağı anın bigin şâkirleri 158^a/11-12

3. Tm ((STm+ilh)+E)+Tn (İ+tn[+iy])

her kişinin kim şûreti 167^b/13

4. Tm (Ar Tm[+ilh])+Tn (İ+tn+iy)

şâhibü'd-dîvân katın+a 27^a/5, *‘azudu'd-devle kubbessin+de* 105^a/12

5. Tm (BÖ((İ+ilh)+(İ+ilh)))+Tn (İ+tn+iy)

bignin meliknin ivin+e 29^a/5

6. Tm (BÖ((İTm+ilh)+(eks İTm+ilh)))+Tn (İ+tn[+iy])

anın şükriñ zikriñ fikri 2^b/4

7. Tm (eks İTm[+ilh])+Tn (İ+tn[+iy])

[menim] közüm bebegi 132^b/2

8. Tm (eks İTm[+ilh])+Tn (İ+tn[+iy])

[senin] ol miñ bir atın ħurmeti 81^a/7

9. Tm (eks İTm[+ilh])+Tn (İ+tn+iy)

[özniñ] atası ħıdmatın+da 11^b/8, *[anın] burnı ucın+a* 47^b/7, *[özniñ] kelâmı için+de* 78^a/13, *[senin] ayağın üstün+e* 83^b/11, *[menim] ol yârim ilin* 131^b/13, *[senin] atañ türbesin+e* 135^b/1, *[özniñ] atası ħıdmatın+a* 140^a/9, *[bizim] sözümüz nüktesin* 157^b/7, *[anın] ayağı üstün+e* 160^b/5,

10. Tm (eks İTm[+ilh])+Tn (İYC+tn[+iy])

[menim] mundan özge oğlum bolmışı 135^a/3-4

11. Tm (eks İTm+ilh)+Tn (eks STm+tn+iy)

[menim] kullarımdan in iksük kulum 46^b/11-12

12. Tm (eks İTm+ilh)+Tn (İ+tn[+iy])

[menim] ħareketimniñ revnâkı 105^b/7-8

13. Tm (eks İTm+ilh)+Tn (STm[+tn+iy])

[anıñ] cemâli güliniñ ‘araxından bir niçe qatıra 122^a/9

14. Tm (eks İTm+ilh)+Tn (STm+tn+iy)

[menim] kullarımdan iñ iksük kulum+a 46^b/11-12

15. Tm (eks İTm+ilh)+Tn (Zm[+tn+iy])

[anıñ] yârânlarından biri 106^a/12

16. Tm (eks STm[+ilh])+ Tn (İ+tn[+iy])

biligsiz [kişiniñ] heykeli 47^a/8

17. Tm (eks STm[+ilh])+Tn (İ+tn+iy)

közsüz [kişi]ler közün 79^b/4

18. Tm (eks STm+ilh)+ Tn (İ+tn[+iy])

[seniñ] habîbiñ [bolğan] muştafâniñ ‘izzeti 81^a/7, işitken [kişi]lerniñ köñli 141^a/7

19. Tm (eks STm+ilh)+Tn (İ+tn+iy)

yügürgen [cânver]niñ ayağın 95^a/7

20. Tm (Fr Tm[+ilh])+Tn (İ+tn+iy)

Aşhâb-ı Kehf itin+e 93^a/11-12

21. Tm (Fr Tm+ilh)+Tn (İ+çe+tn[+iy])

hazret-i ‘izzetniñ muqarrebleri 158^b/3

22. Tm (İ)+Tn (İ[+tn+iy])

taht öze 65^a/9, yol öze 82^a/8

23. Tm (İ[+ilh])+Tn (İ+tn+iy)

Hak ta‘âlâ ni‘metin 148^a/2

24. Tm (İ[+ilh])+...+Tn (İ+tn+iy)

Muştafâ ‘aleyhi’s-şalâtu ve’s-selâm hıdmatın+a 66^b/12-13, Muştafâ şalâvâtı'l-lâhi ‘aleyhi ve selâmuhu hıdmatın+a 83^a/1-2, Muştafâ ‘aleyhi’s-selâm hıdmatın+da 83^b/2

25. Tm (İ[+ilh])+Tn (İ+tn+iy)

bustân için+de 5^b/4, leşker için+de 11^a/12, hammâm için+de 8^a/2, sulţân hıdmatın+da 9^a/10, aş için+de 11^b/12, baykuş köletkesin+de 12^a/7, tağ başın+da 12^a/13, melik hıdmatın+da 26^b/1, baħr için+de 26^b/6, zindân için+de 26^b/11, sulţân  atın+da 27^a/10, baħr için+de 28^a/10, hıdmat ĥorlu ın+dan 45^b/3, d şmen  l sin 46^a/6 sul  n in  m n+a 48^a/6-7, iv için+de 49^b/1, t  at cez s n 49^b/10, b z  at bah s n 49^b/10-11, Şehr i ikin+den 65^a/9, melik va ıyyetin 65^b/1, ceh n  ay usun 66^a/6,  an  at k  sesin 66^a/10, Bag   d d i in+de 78^b/9, g  l yan n+da 80^b/13, g  l  at n+da 81^a/2, Behr  m g  r n+da 81^a/12, ki i k  nl n 82^a/12, ĥal y  k minnetin 82^b/4, Eb  Hure yre  et kin+e 93^a/10-11, ba   l at n 94^a/10, Őayy  d ilin+den 94^b/2, Őayy  d a  n 94^b/13, melik hıdmat n+da 105^b/2, ma ara i in+de 105^b/12, d  şmen k  z n+e 107^a/4, mescid i ikin+de 112^a/8,   sl  m revn    n 112^b/1, s    i u  n 121^b/7, z  lm  t i in+den 122^a/6,       resmin 132^a/3,   z irin+i 138^b/10, il tilin+e 140^b/4, g  r a  z n+a 149^b/1, y  lan ili +de 169^a/11, cennet i in+de 176^a/2, cerre i in+de 177^a/3

26. Tm (İ[+ilh])+Tn ( YC+tn[+iy])

ki i kilmegi 12^a/7

27. Tm (İ[+ilh])+Tn ( YC+tn+iy)

sen ayt kan   27^b/7-8

28. Tm ( [+ilh])+A.S.+Tn ( +tn+y)

ne     aleyhi         ve  s-sel  m ĥad  sinde 148^a/9

29. Tm ( + e[+ilh])+Tn ( [+tn+iy])

c  hill  r ara 169^b/9, ĥalk ara 176^a/12

30. Tm ( + e[+ilh])+Tn ( +tn[+iy])

fa    lar ya    ra  ı 158^b/6

31. Tm ( + e[+ilh])+Tn ( +tn+iy)

mub  rizler  ılı  n 148^b/12

32. Tm ( + e[+ilh])+Tn (Zm [+tn+iy])

 alenderler her biri 168^b/12

33. Tm (İ+çe+[+ilh])+ Tn (İ+tn+iy)

güller arasın+da 5^b/5, özgeler ilin+de 10^a/4, melikler atın 48^b/13, iygüler nazarın+da 50^a/9-10, miskînler şöhetin+den 51^a/4, şâlihler şûretin 51^a/7, ağaçlar üstün+de 63^b/13- 64^a/1, kuşlar ünün 64^a/8, köyüller işikin+de 82^b/7, sulţânlar közin+e 105^b/13, mubârizler kılıçın 148^b/12, faķîrlar kaygusın 158^b/5, melikler şuhbetin+e 161^a/12

34. Tm (İ+çe+ilh)+Tn (Fr Tm+tn+iy)

uluğların mekârim-i ahlâkın+dan 51^a/3-4, ‘azîzlerinin mekârim-i ahlâkın+dan 106^a/7

35. Tm (İ+çe+ilh)+Tn (İ+tn[+iy])

bayların yahşıraķı 158^b/4

36. Tm (İ+çe+ilh)+Tn (İ+tn+iy)

yârânların zelletin+e 29^b/4, muhakķıklarının ağzın+dan 66^a/11, ganîlünün ‘atâsın+dan 66^a/12

37. Tm (İ+çe+ilh)+Tn (İTm+iy)

hâcîlünün selâmet haberin 28^a/2-3

38. Tm (İ+çe+ilh)+Tn (STm[+tn+iy])

vezîrlerden bir ‘âķil vezir 9^a/4, uluğlardan bir kim irse 49^a/7

39. Tm (İ+çe+ilh)+Tn (STm+tn+iy)

oğlanlarının hoş âvâzın+a 161^b/12

40. Tm (İ+çe+ilh)+Tn (Zm[+tn]+iy)

dostlarının birin+e 106^b/12

41. Tm (İ+ilh)+_..._+Tn (İ+tn[+iy])

ķaranın ... nefsi 47^b/13, ķaranın... yazuķı 48^a/6, kızın ... atası 79^a/1, evliyânın ... yâdı 178^b/4

42. Tm (İ+ilh)+...+Tn (Fr Tm+tn+iy)

melik oğlanlarının ... tehzîb-i ahlâkın+a 140^b/8-9

43. Tm (İ+ilh)+Tn (BÖ(İ+B+İ)+tn[+iy])

kişinin fazl u mıkdârı 168^a/3

44. Tm (İ+ilh)+Tn (Fr Tm+tn[+iy])

enbiyânın izz-i evrâdı 178^b/4

45. Tm (İ+ilh)+Tn (İ+çe+tn+iy)

bignin hâşekilerin+den 29^a/7, özgenin oğlanların+dan 140^a/11

46. Tm (İ+ilh)+Tn (İ+tn[+iy])

Dâvûdnın ehli 2^b/13, gülünin cemâli 8^a/8, cehennemnin ʿazâbı 82^b/12, daʿvetnin icâbeti 106^a/9, fâşâhatnın tili 122^a/4, kızının ayağı 138^b/2

47. Tm (İ+ilh)+Tn (İ+tn+iy)

meşakkatnın kının+a 28^b/1, cehânnın meclisin+de 46^a/4, oğrının yolun+da 50^b/3-4, kefenden özgesin 80^a/4, halâyıknın tilin+de 81^b/2, tazarruʿnın ilini 93^b/6, dînnin ʿizzetin 112^a/12, ʿavâmnın kavlin+e 140^b/4, ıışkın yolın 122^b/8, dünyenin mâlın+a 139^b/5, âhıretnin kaygusun 160^a/4

48. Tm (İ+ilh)+Tn (Stm+tn[+iy])

sultânnın ol kıska boyılı oğlu 11^a/2, hocanın özden kulu 113^a/5, servnin hiç nimesi 177^b/5

49. Tm (İ+ilh)+Tn (STm+tn+iy)

Rûmnın harîr kumaşların 92^b/7

50. Tm (İ+ilh)+Tn [İ+tn+iy]

İrnin [körki] 94^a/11, kâzîlarnın [tişi] 177^b/9-10

51. Tm (İ+ilh)+Tn [Zm+tn+iy]

ʿademden [biri] 80^a/4

52. Tm (İTm[+ilh])+Tn (E[+tn+iy])

alarnın taḥsîni öze 121^a/1-2, benim oğlum öze 140^a/12, ḥakîm özre 169^a/11

53. Tm (İTm[+ilh])+Tn (İ+tn+iy)

selâfîn sîreti için+de 8^a/12, fukarâ ahlâkı için+de 8^a/13, kanâ'at fazîleti için+de 8^b/1, sükût fâyidesi için+de 8^b/2, terbiyet te'sîri için+de 8^b/5, şuhbet edebleri için+de 8^b/6, anıñ renci için+de 66^b/7, benim 'uqûbatım ilin+den 131^a/7, Damışk Câmi'î için+de 132^a/6-7, anıñ cefâsı ilin+de 141^a/9, bilig iyelerinin naşihatın+e 161^a/10-11

54. Tm (İTm[+ilh])+Tn (İTm+iy)

şâhibü'l-keşşâf muqaddimesin nañv 'ilmin+den 122^b/11

55. Tm (İTm+..._+İTm[+ilh])+Tn (İ+çe+tn[+iy])

ol tâcirniñ ... 'ammûsı oğlanları 93^b/8

56. Tm (İTm+ilh)+ Tn (İ+tn[+iy])

menim qavm u kabîlemniñ qamusı 122^b/9

57. Tm (İTm+ilh)+Tn (BÖ((STm+tn[+iy])+(eks STm+tn[+iy])))

sultân mañmûdnıñ munça mañlûb-ı cânı [munça] mañbûb-ı cehân qulları 112^b/3-4

58. Tm (İTm+ilh)+Tn (İ+tn[+iy])

anıñ söziniñ binâsı 9^b/1-2, ħarb kûsiniñ üni 148^b/11-12

59. Tm (İTm+ilh)+Tn (İ+tn+iy)

'arûz 'ilminden bir müşkil beytniñ taqtı'ın 5^b/8-9, 'İraq meliklerinden bir melikniñ ilin+de 105^a/9, Kâşğar Câmi'iniñ için+e 122^b/4, Ħağ ta'âlâ ni'metiniñ şükrin 148^a/2-3, mubârizler kılıcınıñ berkin+ı 148^b/12-13, cennet ni'metiniñ alın+da 158^a/7, Ferîdûn ħaymesiniñ tigresin+de 177^a/9

60. Tm (İTm+ilh)+Tn (STm[+tn+iy])

Ħorâsân meliklerinden bir melik 9^b/10, ol zamân biglerinden bir big 28^b/6-7, 'Acem meliklerinden bir melik 83^a/1

61. Tm (İTm+ilh)+Tn (STm+tn+iy)

cehân ħonınıñ elvân ni'metin+den 132^b/5

62. Tm (İTm+ilh)+Tn [Zm+tn+iy]

bigniñ ħâşekilerin+den [biri] 29^a/7

63. Tm (İYC[+ilh])+Tn (İ+tn+iy)

burun kiçkenler hikâyetin+den 176^a/13-176^b/1

64. Tm (STm [+ilh])+Tn (İ+çe+tn+iy)

ol zamân biglerin+den 28^b/6-7

65. Tm (STm [+ilh])+Tn (İ+tn+iy)

Şeyh Sa^c dî Gülistânın 5^b/12, bir şâh ib-devlet ir atın+a 5^b/13, bu tüş ta^c bîrin+e 10^a/1, ol mülk artın+ça 10^a/5, tigme bîşe için+de 10^b/11, ol sâ^c at için+de 11^b/7, tüşken ir hâcetin 45^a/8, bir kuyu ağzın+ğa 46^b/6, fulan ^câbid haqqın+a 49^a/8, bu fakîrlar şuhbetin+e 51^a/8, bir hışâr yanın+da 51^b/5-6, bu fakîrlar hâlin+e 64^b/3, ol ^câbid tevesin 64^b/8, bir itmek kaygusun 66^a/5, ol fakîr sulhân taşarrufın+dan 65^b/6, bu beyt için+de 78^a/12, bir kişi katın+a 82^b/9, ol tâcir kimisin 93^b/3, ol cum^c a için+de 93^b/11, ol ir ağın 94^b/5, bir ğar için+de 104^b/6, ol yâr-ı ^cazîz firâkın+dan 121^b/3, ol habîb ilin+den 122^a/10, ol karşığı vâdî için+de 135^a/4-5, ol ağaç ayakın+da 135^a/7, bir ^câlim katın+da 139^a/5, bir taş yanın+dan 149^a/9, bu ^cayş lezzeti artın+da 158^a/6, bu renc için+de 178^b/1

66. Tm (STm[+ilh])+Tn (İ+tn[+iy])

fakîr ir şabrı 66^a/12, bir maḥbûb maḥabbeti 113^a/10, irdemli fakîr oğlu 140^a/5, irdemsiz vezîr oğlu 140^a/5, biligli ir kelâmı 161^b/1

67. Tm (STm[+ilh])+Tn (İ+tn+iy)

tüşken ir hâcetin 45^a/8

68. Tm (STm+ilh)+ Tn (İ+tn+iy)))

nî^c meti köp hocaların balın+a 82^b/11

69. Tm (STm+ilh)+_..._+Tn (İ+tn[+iy])

ol kara dîv çehreli kulnıñ ... şûreti 47^b/9-10, ol tâcirinıñ ... ^cammusı 93^b/8, barça kişinıñ ... tişi 177^b/9

70. Tm (STm+ilh)+Tn (BÖ((İ+tn[+iy])+B+ (İ+tn[+iy])+B+ (İ+tn[+iy]))))

burunğı meliklernıñ hazînesi ve leşkeri ve ^cömri 48^b/9-10

71. Tm (STm+ilh)+Tn (Fr Tm+tn[+iy])

ol bignıñ hüsn-i zannı 28^b/11

72. Tm (STm+ilh)+Tn (Fr Tm+tn+iy)

ol ‘âlimniñ hüsni takrîrin 140^b/10

73. Tm (STm+ilh)+Tn (İ+çe+tn [+iy])

bağışlı Tegriniñ luğfları 27^b/2

74. Tm (STm+ilh)+Tn (İ+çe+tn+iy)

cehân sevgen kişiniñ közlerin+i 93^a/4, *ol velâyetniñ meliklerin+den* 106^a/6

75. Tm (STm+ilh)+Tn (İ+tn[+iy])

ol ‘âlimlerniñ ulusu 5^b/7-8, *bir sultânniñ ‘ömri* 65^a/7, *ol vezîrniñ düşmeni* 9^a/8, *‘âşık irniñ mezhebi* 132^a/1, *şûretin körgeñ kişilerin* ‘ayşı 141^a/6, *her bir ağaçniñ dahli* 177^b/2-3

76. Tm (STm+ilh)+Tn (İ+tn+iy)

qaysı kulniñ ilin+den 2^b/9-10, *ol şâlih faqîrlarniñ hâlin+e* 28^b/10, *bu yârânlarniñ kifâyetin* 28^b/13, *ol bigniñ hıdmatın+a* 29^a/1, *bir şâlih irniñ ivin+e* 50^a/13, *körksüz inciniñ iri* 79^b/8, *bir şehriñ işikin+de* 84^a/8, *bir za‘îf sayyâdıñ ağın+a* 94^b/1, *kadîmî şuhbetniñ fevtin+e* 121^a/2, *bir kim irseniñ ‘ışkın+a* 121^b/9, *bu sözniñ ma‘nîsin* 132^b/7, *bir kişiniñ tişin* 132^b/10, *bu kulniñ ‘aybın+ı* 176^a/8

77. Tm (STm+ilh)+Tn (İTm+tn[+iy])

bir kim irseniñ dîvân dostı 66^a/13

78. Tm (Stm+ilh)+Tn (İYC+tn[+iy])

ol nefesniñ çıkmagı 2^b/6

79. Tm (Stm+ilh)+Tn (Stm+tn[+iy])

bir sultânniñ üç oğlu 10^a/10, *bir faqîh irniñ iğen körksüz kıızı* 79^a/9, *bu tâcirniñ kalğan mâlı* 93^b/9, *bir hocanıñ nâdirül-hüsniñ kulu* 112^b/10, *bir kim irseniñ yigit şâhib-cemâl hatunı* 121^a/11, *ol hatunniñ qarı anası* 121^a/12, *bir vezîrniñ bir biligsiz oğlu* 139^a/4, *tigme biriniñ bir atı* 177^b/1

80. Tm (STm+ilh)+Tn (STm+tn[+iy])

tigme biriniñ bir atı 177^b/1

81. Tm (STm+ilh)+Tn (STm+tn+iy)*ol ivniñ karañgu dehlizin+den 122^a/2-3***82. Tm (Zm[+ilh])+Tn (İ+tn[+iy])***anlar vâkı^çası 176^b/2***83. Tm (Zm[+ilh])+Tn (İ+tn+iy)***anlar için+de 159^a/2***84. Tm (Zm+ilh)+...+Tn (İ+tn[+iy])***kimniñ mecâli 26^b/3***85. Tm (Zm+ilh)+...+Tn (STm+tn[+iy])***anıñ kim kırk ayağı 95^a/3***86. Tm (Zm+ilh)+Tn ((İ+çe)+tn+iy)***menim qullarum+dan 3^a/1, anıñ hikmetlerin+e 47^b/1***87. Tm (Zm+ilh)+Tn (BÖ((İ[+tn+iy])+B+(İ[+tn+iy])))***menim qavm u kabîlem 122^b/9***88. Tm (Zm+ilh)+Tn (BÖ((İ+tn[+iy])+B+(İ+tn[+iy])))***anıñ ^çaqlı ve kifâyeti 47^a/1***89. Tm (Zm+ilh)+Tn (eks STm+tn[+iy])***anıñ sudan kısmeti 94^b/9***90. Tm (Zm+ilh)+Tn (Fr Tm+tn+iy)***anlarnıñ esbâb-ı ma^çâşın+ı 29^b/10 anıñ elhân-ı perdesin+de 110^b/13-112^a/1***91. Tm (Zm+ilh)+Tn (İ[+tn]+iy)***bularnıñ birin+den 28^b/9, seniñ vazîfeñ 112^a/10, benim yaqam 157^b/4***92. Tm (Zm+ilh)+Tn (İ+çe+tn[+iy])***munuñ közleri 10^a/4***93. Tm (Zm+ilh)+Tn (İ+tn[+iy])**

anıñ şükri 2^b/10-11, anıñ mülki 10^a/3, bularnıñ bâzârı 28^b/12, munıñ hârisi 30^b/7-8, anıñ lâyıķı 48^b/3, anıñ renci 66^b/7, alarnıñ taħsîni 121^a/1-2, anıñ ‘âķıbeti 160^a/7, munıñ meşeli 161^a/1, anıñ şuğlı 161^b/3, anıñ tedârüki 169^b/3

94. Tm (Zm+ilh)+Tn (İ+tn+iy)

anıñ vaşfin 5^a/13, seniñ sözün 9^b/2, bizim cinsimiz+ge 9^a/9, bularnıñ müşkilin 10^a/2-3, anıñ yirin 12^a/5, bularnıñ ser-vaķtın+a 12^b/9, bularnıñ iķin+de 12^b/12, anıñ hilâfin 26^b/2, benim naşihatim+ni 28^a/6, bizim emsalimiz+ge 30^a/4, seniñ hâcetiñ 45^a/9, anıñ üstün+e 50^b/3, seniñ bağrıñ 52^a/6, anıñ şuħbetin 52^a/7, benim fesadım+a 63^b/1, anıñ kulağın 63^b/6, alarnıñ derdin+den 64^b/4, anıñ ħamdin 65^a/3, anıñ açığın+dan 65^b/7, benim râĥatım 66^b/7, anıñ ölüsin+e 93^b/10, kimniñ ilin+de 104^a/7, anıñ oķun 105^b/4, kimniñ bisâtın+a 106^b/3, anıñ ħâlin+e 114^a/6, seniñ ħükmün+e 148^a/1, seniñ fażîletiñ+ni 148^a/1-2, anıñ öcün 148^a/8, anıñ ħukmin+e 157^b/9, seniñ başıñ 168^a/10, munıñ ‘aksin 169^a/12

95. Tm (Zm+ilh)+Tn (İYC+tn+iy)

seniñ aytķanıñ 78^b/1

96. Tm (Zm+ilh)+Tn (STm+tn[+iy])

munıñ yalğan sözi 9^a/13, bularnıñ bir kız ħarındaşı 11^b/13, munıñ faķîrlıķ ħâletindeki bir faķîr dostı 65^b/8

97. Tm (Zm+ilh)+Tn (STm+tn+iy)

seniñ toğrı sözün 9^a/13, benim andan naşibim 94^b/8, biriniñ gül [ķibi kırmızı] yañaqların+a 141^a/11, biriniñ nâzük ayakların+a 141^a/11, anıñ körkli şıfatların+dan 122^a/4, anıñ ħirkîn müşahedesin+den 121^a/13-121^b/1, anıñ uzun ‘ömrün+den 132^b/8

98. Tm (Zm+ilh)+Tn (Zm[+tn]+iy)

Anlarnıñ birin 93^b/11-12, alarnıñ birin+e 131^b/12

99. Tm (Zm+ilh)+Tn (Zm[+tn+iy])

Anlarnıñ biri 51^a/5-6, 79^b/11, alarnıñ biri 94^a/5

100. Tm (Zm+ilh)+Tn [İ+tn+iy]

bizim [mâlımız] 159^a/1

101. Tm [eks STm+ilh]+Tn (İ+tn+iy))

[ni' meti köp hocaların] yağın+a 82^b/11

102. Tm [İ+ilh]+Tn (İ+çe+tn[+iy])

[bayların] kefürleri 158^a/12, [fakîrların] mehcûrları 158^a/13

103. Tm [İ+ilh]+Tn (İ+tn+iy)

[suvâlin] cevâbın 5^b/9, [sulâtânın] ihsânın+a 48^a/6-7, [ivni] işikin 84^a/10, [dünyenin] mülkin+e 139^b/5, [dünyenin] câhın+a 139^b/5, [‘avâmnın] fi'lin+e 140^b/4, [cerrenin] taşın+dan 177^a/3

104. Tm [İTm+ilh]+Tn (BÖ((İ[+tn+iy])+B+(İ[+tn+iy]))

[senin özünün] ‘ahd ü vefân+ı 121^a/7

105. Tm [İTm+ilh]+Tn (İ+çe+tn+iy)

[anın özni] kulların 81^a/5, [anın özni] yârânların+a 135^a/9, [anların özlerni] illerin+de 149^a/11, [anların özlerni] mâlların+a 158^b/11

106. Tm [STm+ilh]+ Tn (İ+tn+iy)

[kaysı kulnı] tilin+den 2^b/9-10, [ol ‘âlimni] terbiyetin 140^b/11

107. Tm [STm+ilh]+Tn (İ+tn[+iy])

[ol yaranların] nazarı 114^a/6, [ol yaranların] şefkatı 114^a/7

108. Tm [Zm+ilh]+Tn (BÖ(İ+B+İ)+tn+iy)

[anın] câh ve mertebesin 140^b/11-12

109. Tm [Zm+ilh]+Tn (BÖ((eks STm+tn[+iy])+B+(eks STm+tn[+iy]))

[anın] bular bilen [bolğan] meyli ve [bular bilen bolğan] maḥabbeti 112^b/5

110. Tm [Zm+ilh]+Tn (BÖ((İ+tn+iy)+B+(İ+tn+iy)))

[anın] işikin dağı sufrasın 93^a/12-13

111. Tm [Zm+ilh]+Tn (eks STm [+tn+iy])

[anların] üçünçi [nimesi] 161^b/5

112. Tm [Zm+ilh]+Tn (eks STm+tn[+iy])

[anlarnın] ikinci[nime]si 161^b/5

113. Tm [Zm+ilh]+Tn (Fr Tm+tn[+iy])

[anıñ] şûret-i hâli 27^b/6

114. Tm [Zm+ilh]+Tn (Fr Tm+tn+iy)

[anıñ] şûret-i hâlin 27^a/6, *[anıñ] husn-i tedbirin* 27^a/8, *[anıñ] ‘ağd-i nikâhın+a* 79^a/11, *[seniñ] ‘aql-ı nefsiñ+e* 113^b/1

115. Tm [Zm+ilh]+Tn (İ[+tn]+iy)

[anlarnın] ra‘iyyet[i]n+i 48^b/13, *[özniñ] küyegün+ni* 79^b/5, *[seniñ] merteben* 121^a/10

116. Tm [Zm+ilh]+Tn (İ+çe+tn[+iy])

[anıñ] közleri 9^b/13, *[anıñ] qarındaşları* 10^b/9, *[anlarnın] zâhirleri* 28^b/5, *[anlarnın] bâtınları* 28^b/6, *[anlarnın] yazukları* 84^a/11, *[anıñ] oğlanları* 135^b/10

117. Tm [Zm+ilh]+Tn (İ+çe+tn+iy)

[anıñ] qarındaşların 12^a/8, *[özleriniñ] silâhların* 12^b/7, *[siziñ] sözleriñiz* 46^a/13, *[menim] kullarım+dan* 46^b/11-12, *[anıñ] işlerin+e* 47^b/2, *[anıñ] yazukların+ı* 178^b/5

118. Tm [Zm+ilh]+Tn (İ+tn[+iy])

[anıñ] yaşı 9^a/5, *[anlarnın] ikkisi* 10^a/11, *[anıñ] du‘âsı* 51^a/11, *[anıñ] haberi* 64^b/4, *[anıñ] kâyim-mağâmı* 65^a/8, *[anıñ] maḥbûbı* 113^a/6, *[anıñ] yârı* 113^a/6, *[anıñ] şengüli* 113^a/6, *[anıñ] vaḳti* 149^a/12

119. Tm [Zm+ilh]+Tn (İ+tn+iy)

[seniñ] yâdgârıñ 5^b/13-6^a/1, *[özniñ] özin+e* 9^b/9, *[özniñ] tüşin+de* 9^b/11, *[özniñ] atasın+a* 11^a/9, *[özniñ] irdemin* 11^a/13, *[özniñ] qarındaşın+a* 12^a/1, *[özniñ] ilin* 12^a/3, *[alarnın] illerin* 12^b/10, *[alarnın] barçasın* 12^b/11, *[seniñ] dostuñ* 26^b/13, *[seniñ] koluñ* 27^a/3, *[seniñ] yiriñ* 29^b/2, *[özniñ] dâdın* 30^a/7, *[seniñ] ileyiñ+de* 30^b/3, *[seniñ] artıñ+da* 30^b/4, *[anıñ] zâhirin+de* 49^a/9, *[anıñ] bâtının+da* 49^a/10, *[menim] cürmüm* 50^a/1, *[seniñ] teriñ+ni* 50^b/12, *[anıñ] demin+de* 51^b/3, *[özniñ] ilin* 63^b/6, *[seniñ] yoldaşıñ* 65^b/10, *[menim] ta‘ziyetim* 66^a/4, *[menim] kızım+nı* 79^b/7, *[anıñ] yüzün* 79^b/9, *[özniñ] kündüzün+i* 80^b/3, *[menim] ma‘rifetim* 94^a/5, *[özniñ] başın+dan* 104^a/5, *[anıñ] tonun*

110^a/4, [seniñ] irdemin 110^b/3, [seniñ] ünüñ 112^b/1, [anıñ] maḥbûbı 113^a/6, [anıñ] şefkatı 114^a/6, [menim] katım+da 121^a/10, [anıñ] anasın+ı 121^b/4, [özniñ] bülbülin 121^b/5, [özniñ] ‘aczin+den 130^b/5, [seniñ] etekiñ+den 131^a/2, [anıñ] ḥaṭâsın+ı 131^b/2, [anıñ] ‘aybın+a 131^b/4, [bizim] katımız+dan 135^b/8, [seniñ] iliñ 138^b/13, [özlernin] ḥân-u-mânın 140^a/3, [özniñ] ḥâlin+i 140^a/10, [özniñ] üstâdın 140^a/11, [seniñ] cevriñ 140^a/12, [anıñ] aşlın 140^b/1, [anıñ] şûretin 141^a/6, [özniñ] kuluñ+a 148^a/6, [bizim] cânımız+ğa 149^a/1, [bizim] teşvişimiz 157^b/10, [özniñ] oğlın+a 159^a/8, [bizim] sözüñüz 159^b/3, [seniñ] vücûduñ 160^a/8, [seniñ] iliñ+den 161^b/10, [özniñ] boğazın 176^a/9, [anıñ] üstün+e 160^a/3, [anıñ] soñın+da 168^b/7, [anıñ] maḥşûdın+a 178^a/8

120. Tm [Zm+ilh]+Tn (İTm+iy)

[öziniñ] nefis ivin 51^b/2

121. Tm [Zm+ilh]+Tn (İYC+tn[+iy])

[anıñ] bir nefes şabr itmeği 106^b/10, [seniñ] oqımışın 135^b/2, [anıñ] düşmenge esîr bolmışı 149^a/1

122. Tm [Zm+ilh]+Tn (STm [+tn+iy])

[seniñ] ol yaqın[in] 78^b/6

123. Tm [Zm+ilh]+Tn (STm[+tn]+iy)

[seniñ] ḥoş râyîḥañ+dan 8^a/5, [bizim] bu da‘vîmiz 157^b/9, [senin] barça ziyet[i]n+i 177^a/8

124. Tm [Zm+ilh]+Tn (STm+tn[+iy])

[anıñ] barça süñükleri 9^b/12, [anıñ] üstün dudağı 47^b/6-7, [anıñ] ednâ işleri 78^a/4, [anıñ] ol bay qarındaşı 81^b/13, [anıñ] ‘azîm kıymeti 92^b/5, [özniñ] ḥâş kulları 105^a/10, [anıñ] ‘âşıkâne hareketleri 114^a/13, [bir şâḥib-cemâl oğlu 135^a/2-3, [anıñ] müferriḥ ‘ayşı 135^b/11, [anıñ] öz ili 168^b/1

125. Tm [Zm+ilh]+Tn (STm+tn+iy)

[menim] bir muvâfiḥ naşîḥatım 5^b/10, [özniñ] bu kıska boylı oğlın+a 10^a/12-13, [özniñ] ol oğlın+ı 11^b/9, [anıñ] yaḥşî ḥışâlin 27^a/8, [özniñ] kerem ilin 30^a/7, [menim] iğec yağrınım+a 45^a/3, [anıñ] bir kara kulu 46^b/13, [seniñ] fulân düşmeniñ+ni 46^a/1, [anıñ] bir kara kulu 46^b/13, [menim] bu ‘özüñ+ni 50^a/3, [seniñ] bu kuluñ+nı 50^a/7, [menim] ni

ğadar kim ‘ömrüm 52^a/9-10, [özleriñ] bir ‘azîz murâdın 78^a/5, [seniñ] qarı miskîn kuluñ+nı 81^a/4, [seniñ] ol miñ bir atıñ 81^a/7, [özniñ] bu ‘âlim qarındaşın+a 81^b/13, [seniñ] bu tirlikiñ 84^a/3, [menim] bir safarım 92^b/1-2, [seniñ] kiter vaqtın 104^a/6, [seniñ] sınık köñlüñ+ni 104^b/13-105^a/1, [seniñ] bu yamanıñ 110^b/2, [seniñ] şafâsız ünüñ+den 112^a/6, [seniñ] ol nâ-ğoş nefesiñ 112^a/13, [seniñ] ol şâhid-i ra‘nâ cemâlin 113^b/5, [özniñ] uzun iliñ 130^b/7, [menim] mundan özge oğlum 135^a/3-4, [menim] toymas közüm 138^b/7, [özniñ] öz qanın 168^a/6, [özniñ] öz kolın 168^b/1, [anıñ] cümle ‘aybın+ı 178^a/4

126. Tm [Zm+ilh]+Tn (SYC+tn+iy)

[seniñ] körgeñiñ+den 92^b/12, [seniñ] işitkeñiñ+den 92^b/13

127. Tm [Zm+ilh]+Tn (Zm[+tn]+iy)

[anlarnıñ] her birin 12^a/8, [anlarnıñ] birin+i 47^a/11, 47^a/12

128. Tm [Zm+ilh]+Tn (Zm[+tn+iy])

[anlarnıñ] biri 45^a/11, [anlarnıñ] biri 84^a/5-6, alarnıñ biri 94^a/5, [anlarnıñ] biri 161^b/4

129. Tn (İ[tn+iy])+Tm (STm+ilh)

‘ayb ... bir sağî irniñ 178^a/4

130. Tn (İ+çe+tn[+iy])+Tm (Zm+ilh)

butaqları anıñ 160^b/3

131. Tn (İ+tn[+iy])+Tm (eks İTm+ilh)

cemâli [anıñ] güliniñ 122^a/9

132. Tn (İ+tn[+iy])+Tm (İ+ilh)

işi ... muhtesibniñ 49^b/1

133. Tn (İ+tn+iy)+...+Tm (Zm+ilh)

mâlin ... anıñ 105^a/5

134. Tn (İYC+tn[+iy])+Tm (eks İTm+ilh)

[anıñ] te‘essüf yimegi [anıñ] dünya hayâtından 132^b/8-9

135. Tn (İYC+tn+iy)+Tm (İ[+ilh])

*yağğanın ok*¹³⁴ 149^a/1

136. Tn (STm+tn[+iy])+...+Tm (Zm+ilh)

Hiç 'aybı ... anı 110^a/1

137. Tn (STm+tn+iy)+Tm (STm+ilh)

Bu yaklaşın ol itekin 29^a/6

138. Arapça Farsça Belirli İsim Tamlamaları

âb-ı hayât 66^a/3, *'allâme-i 'aşr* 81^b/11, *'azîz-i Mısr* 81^b/12, *gûgird-i pârsî* 92^b/4, *burd-i yemeni* 92^b/9, *şâhibü'l-keşşâf* 122^b/11, *hâcibü'l-ḥüccâb* 157^b/1, *sâbıku'l-in'âm* 29^b/5

3.4. BELİRLİ SIFAT TAMLAMALARI

Tamlayan ile tamlanan arasında kurulan bu geçici ilişkide esas olan tamlayanın, tamlananın "hangi"liğini öne çıkarmasıdır.

Metinde tespit edilen belirli sıfat tamlamaları şunlardır:

1. Tm (ASS)+Tn (Fr Tm)

ikki yâr-ı derûn 131^b/9

2. Tm (ASS)+Tn (İ)

iki ni'et 2^b/8, *bir şükr* 2^b/6-9, *yüz yıl* 9^b/12, *üç oğul* 10^a/10, *iki çeri* 11^a/1, *on ikki miḥmân*, *bir ḥucra* 12^a/11, *bir iklim* 12^a/12, *ikki beyt* 28^a/12, *kırk iv* 30^b/11, *bir kiçe* 48^a/8, *dört kün* 51^a/7, *tört menzil* 51^b/12, *miñ bir at* 81^a/7, *bir yıl* 83^a/3, *üç nevbet* 84^a/7, *yüz illi batman* 104^a/12, *kırk ayak* 95^a/3, *yüz illi batman* 104^a/12, *yüz akça* 110^b/4, *illi altun* 112^a/4-5, *bir kadaḥ* 122^a/7, *yidi tiñiz* 139^a/13, *on kişi* 148^b/7, *ikki hindî* 149^a/10, *tört çanaḥ* 168^b/13, *biş ḥıyâr* 177^b/11, *yidi yüz toḡsan üç yıl* 178^a/11, *bir kün* 168^a/3

¹³⁴ Okun yağdığını.

3. Tm (ASS)+Tnn (STm)

bir müşkil beyt 5^b/8-9, iki ħorâsânî fakîr 84^a/4

4. Tm (ASS)+Tn (Zm)

miñ kim irse 169^b/6

5. Tm (BÖ(S(STm+nth)+S(Fr Tm)))+Tn [İ]

uzun boylı şâhib-cemâl [oğlan] 10^a/11

6. Tm (BIS)+Tn (BÖ((İ+B+İ))

köp mâl ve ni'et 30^a/7

7. Tm (BIS)+Tn (eks STm)

bir semiz ebleh [kişi] 10^b/6, bir ay yüzli [kişi] 131^b/8

8. Tm (BIS (İkl ((ASS+ASS)))+Tn (İ)

biş altı luğma 132^b/6

9. Tm (BIS)+Tn (İ)

tigme bir nefes 2^b/5, her bir nefes 2^b/7-8, tigme bir ni'et 2^b/8-9, bir kün 5^b/4, 10^a/12, bir niçe yıl 8^a/7, bir sultân 8^b/8, bir vezir 9^a/8, bir melik 9^b/10, cümle ħukemâ 10^a/1, bir niçe kün 10^b/12, bir yir 12^a/9, bir oğlan 12^b/12, bir cemâ'at 28^b/4-5, bir big 28^b/7, bir niçe söz 29^a/2, her bir bâb 29^b/3, bir ihtiyâr 29^a/5, bir zamân 45^a/10, köp cefânı 45^b/12, fulân düşmen 46^a/1, bir kuyu 46^b/6, bir kün 47^a/2, fulan 'âbid 49^a/8, fulân kişi 63^a/13-63^b/1, bir zaman 63^b/11, her bir tiken 65^a/6, ba'zî ümerâ 65^b/3, bir müddet 66^b/1, 'azîm kıymet 92^b/5, barça vaqt 105^a/8, her yir 106^a/4, munça mulâtafat 106^a/13, köp vaqt 107^a/1, bir niçe kaṭra 122^a/9, bir özge 131^a/13, her üstâd 132^a/3, bir zaman 157^b/13, bir ölü 169^b/6, munça fażîlet 176^a/3, her bir ağaç 177^b/2-3, bir vaqt 177^b/4, her seher 178^b/4

10. Tm (BIS)+Tn (İ (İTm))

fulân tağ başı 12^b/1, bir sultân oğlu 30^a/6

11. Tm (BIS)+Tn (İ+çe)

barça süñükler 9^b/12, *bir niçe ħarâmîler* 12^a/13

12. Tm (BIS)+Tn (Fr Tm)

bir şâhib-devlet 104^b/12-13, *bir ħakîm-i mu‘teber* 105^b/ 9, *bir ‘âlim-i fâzil* 140^a/7

13. Tm (BIS)+Tn (STm)

bir şâhib-devlet ir 5^b/13, *bir ħor topraħ* 8^a/6, *bir ‘âķil vezir* 9^a/4, *bir arıķ âdemî* 10^b/6, *bir ağır düşmen çerisi* 10^b/12-13, *bir kız ħarındaş* 11^b/13, *bir mu‘teber iş* 27^a/9, *bir ‘izzetli yir* 29^a/10, *bir câhil big* 30^a/13, *bir ħara ħul* 46^b/13, *bir özden ħırnaħ* 47^b/3-4, *bir ulu birke* 52^a/12, *bir köp mâllı tâcir* 93^a/6, *bir za‘îf şayyâd* 94^b/1, *bir aķ saķallı ħoca* 135^a/1, *bir şâhib-cemâl oħul* 135^a/2-3, *bir mübârek ħurmâ aħaħı* 135^a/5, *bir biligsiz oħul* 139^a/4, *niçe irdemsiz ir* 140^a/4, *bir şâliħ kişi* 141^a/13-141^b/1, 148^a/10-11, *bir ullu tirek* 149^a/4-5, *bir ‘âķil ir* 176^a/3

14. Tm (BIS)+Tn (STm)

bir niçe zarîf ‘âlimler 5^b/5, *bir niçe bahâdur irenler* 11^a/8-9, 12^b/3, *bir niçe muvâfiķ yârânlar* 27^b/3-4, *bir niçe fettân ħasûdlar* 27^b/8, *bir niçe mu‘temed kişiler* 104^a/1-2

15. Tm (eks SYC)+Tn (İ)

ni‘meti köp [bolħan] ħoca 10^a/8, *yimişi köp [bolħan] aħaħ* 30^a/5, *aşlı yamân [bolħan] münâfiķ* 50^b/9-10

16. Tm (eks SYC)+Tn (STm)

ol vezîrniñ düşmeni [bolħan] bir vezir 9^a/8

17. Tm (İşS)+Tn (BÖ((İ+B+İ))

bu cevır ü cefâ 148^a/8

18. Tm (İşS)+Tn (eks STm)

ol bîħâre [kişi] 8^b/9, *bu miskin [kişi]* 9^a/5, *ol yazuklı [kişi]* 9^a/10-11, *Ol memdûħ-ı nazar maħbûb-ı cehân [kişi]* 114^a/8, *ol biligli [kişi]* 178^a/8

19. Tm (İşS)+Tn (Fr Tm)

bu benî âdem 64^a/10, bu hayâl-i muhal 113^b/13-114^a/1, ol ‘âşık-ı bîcâre 114^a/2, ol yâr-ı ‘azîz 121^b/3, ol edîb-i zarîf 168^a/13

20. Tm (İşS)+Tn (İ)

ol kil 8^a/4, ol vezîr 9^a/8, ol söz 9^b/6, ol mülk 10^a/5, bu cehân 10^a/6, ol kişi 10^b/10, ol sâ‘at 11^b/7, ol kız 12^a/1, ol harîf 27^b/5, ol zamân 28^b/6-7, ol yir 46^b/3, ol tekellüm 46^b/4, bu memleket 46^b/11, bu laîfe 48^b/1, bu ‘özü 50^a/3, bu kul 50^a/12, bu kün 51^a/6, ol hâl 51^a/8, bu cemâ‘at 51^a/9, bu pârsâlûk 51^b/1, bu hikâyet 52^a/8, ol hakîm 79^b/6, ol tâcîr 93^a/13, bu ihsân 93^b/7, bu tama‘ 105^a/3, bu iş 105^a/3, ol yüzük 105^a/13, ol hatun 121^a/12, bu yazuk 131^a/12, bu oğul 135^a/8, oşol işek 161^a/1, sağ il, sol il 176^a/4, bu miskîn 178^b/2

21. Tm (İşS)+Tn (STm)

ol şâlih faķîrlar 28^b/10, ol bir ve bar Tenri 2^b/2, ol kara dîv çehreli kul 47^b/10, ol mübârek sem‘ 106^b/6, bu ni mekkâr harâm-zâde tâyife 110^a/8, ol nâhoş nefes 112^a/13

22. Tm (İşS)+Tn (İ+çe)

bu ‘âşıklar 5^b/1, ol irenler 11^b/6, ol harâmîler 12^b/5-6

23. Tm (İşS)+Tn ((İ (İTm))

bu şâlihler ‘alâmeti 177^b/6, ol gam demi 31^b/11

24. Tm (İşS (İ+aih))+Tn (İ)

burunğı melikler 48^b/9-10, karşığı vâdî 135^a/4

25. Tm (S (Zr Tm(S+Zr(İ+ykh))))+Tn (İ)

işen körksüz kız 79^a/9

26. Tm (SS)+Tn (BÖ((İ+B+İ))

ni ‘âkl ve kifâyet 26^b/8-9, ni fehm ve dirâyet 26^b/9

27. Tm (SSS)+Tn (İ)

evvelgi bâb 8^a/12, ikinci bâb 8^a/13, üçünçî bâb 8^b/1, evvelgi kâ‘ide 29^b/10, üçünçî kün 138^b/8

28. Tm (Stm)+Tn (İ)

bir tavîle eşek 10^b/7, yüz dirhem vezin 83^b/8, yüz illi batman küç 104^a/12

29. Tm (STm)+Tn (İ+çe)

bir cemâ'at fakîrlar 28^b/4-5

30. Tm (STm)+Tn (İ(İTm))

bir kadağ sükker şerbeti 122^a/7

31. Tm (STm)+Tn (STm)

bir cemâ'at 'ârif fakîrlar 50^b/13-51^a/1

32. Tm (STm+nth)+Tn (eks STm)

uzun boylı ahmağ [kişi] 10^b/1-2, kıskâ boylı 'âkıl [kişi] 10^b/2

33. Tm (STm+nth)+Tn (İ)

dîv çehreli kul 47^b/10, arı tonlı kişi 49^a/11, kerîh ünli haîb 110^b/11, misk râyihâlî mâverd 122^a/7-8

34. Tm (STm+nth)+Tn (İ+çe)

ay yüzli oğlanlar 141^a/8, zühre közli kızlar 141^a/8-9

35. Tm (STm+nth)+Tn (STm)

fitne yüzli râst söz 9^b/4

36. Tm (STm+vrh)+Tn[İ]

küneş tig bilgili [kişi] 159^a/9

37. Tm (STm[+ölh])+Tn (İ)

kırk iv tolı[sı] genç 30^b/11

38. Tm (SYC)+Tn (İ)

kiçken kârvân 12^b/2, hevâda uçkan kuşlar 64^b/7, tüşken ir 45^a/8, tatlı suğa susamış ir 48^a/13, timür töggen bilek 45^b/7, kögül birmes kişi 78^a/8, aşıkkan ir 78^a/9, başmak

tikici ir 78^b/10, kalğan mâl 93^b/9, minnet kötürüp tirilgen ir 106^a/5, irdemin körgeñ kişi 110^b/3, işitken köñül 112^a/7, aña iltür kişi 121^a/5, ‘Acem tilin bilür kişi 132^a/8, yüz yaşar kişi 132^a/10, toymas köz 138^b/7, kiçilikde edeb öğrenmegen ir 140^b/13, münâcât kıılır vaqt 177^a/4, dâyim eygülık itken kişi 178^a/10

39. Tm (SYC)+Tn (İ+çe)

yazuksuz yatқан faķırlar 51^b/13, başından kiçken hâller 104^a/5

40. Tm (SYC)+Tn (esk STm)

ķavî birle pençe tutuşķan źa‘îf [kişi] 168^b/2

41. Tm (SYC)+Tn (STm)

naşîhât tutmağan ġâfil kim irse 28^a/13, arı yolda yürigen bir yigit ir 131^b/7

42. Tm (SYC)+Tn (Zm)

ili ayağı kesilgen kim irse 95^a/1, dâyimâ şîhât izdegen kimese 83^b/5

43. Tm (ÜSS)+Tn (İ)

birer aġaç 149^a/11

44. Arapça ve Farsa belirli sıfat tamlamaları

‘ilm-i nücûm 110^b/9, tâlib-i maġrifet şâhib-i dünye ve âhıret 159^a/3-4, zahru'l-islâm ve'l-müslimîn ebû'l-fuķarâ'i ve'l-mesâkin memdûhu'- l-‘âlem ve'l-hâş ma‘denü'l-mürüvvet ve'l-ihlâş ‘izzü'd-devle ve'd-dîn hâcibü'l-ħuccâb Emîr Bathâş edâme'l-lâhü imâmehu ve naşara a‘lâmehu 159^a/5-7, evvel-i şevvâl 178^a/12

3.5. BAĞLAMA ÖBEKLERİ

Aynı özellikleri taşıyan iki ya da daha fazla öge (tamlamalar, yan cümleler, tümleçler vb.) bağlama öbeğini oluşturur. Bunlar virgülle ayrılarak¹³⁵ ya da çeşitli bağlaçlar kullanılarak gösterilirler.

¹³⁵ Metinde noktalama işaretleri kullanılmadığı için virgül ile ilgili bir örnek bulunmamaktadır.

3.5.1. Bağlama Edatı Kullanılmadan Yapılan Bağlamalar

Anıñ şükriñiñ zikriñiñ fikri ni‘met arturur 2^b/4-5, *İkkisi uzun boylı şâhîb-cemâl dağı biri kısqâ boylı idi* 10^a/10-12, *Sulţân Maḥmûdnıñ munça maṭlûb-ı cânı maḥbûb-ı cehân kulları bar* 112^b/3-4

Bağlama edatı kullanmadan yapılan bağlamaların büyük bir kısmı /-(y)Ip/ zarf-fiil ekiyle yapılmıştır. Ek burada virgül işlevi görmüş ve sıraları cümleleri birbirine bağlamıştır:

Ni‘met şükriñ kılıp ḥıdmat yirin öpüp ḥasâret ‘özrin tilep kiter vaqtın ayttım 29^b/12-13-30^a/1, *Ol oğrı refîkınıñ ibriğin alıp tahâratka kiter men dîp gâratka kitti* 51^b/6-7, *Bir kiçe kârvân tün qata yürüp seher vaqtın kilip bir orman yanında qondılar* 63^b/7-9, *Ol dağı alarınıñ taḥsîni öze mubâlağa kılıp qadîmî şuhbetniñ fevtine te‘essûf yip öz ḥaṭâsına mu‘terif bolup turur* 121^a/1-3, *Qazâ muḳtezâsı bilen rızâ birip mâ-mezâdan kiçip mücârâ ‘özrünü müdârâ tarîki bilen ortağa kitürüp biri birimiz qademine baş koyup sözümüz bu ikki beyt bilen ḥatm boldı* 159^a/13-159^b/1-3...

3.5.2. dağı

Bu ni ‘âql ve kifâyet bolur dağı bu ni fehm ve dirâyet 26^b/8-9, *Kördüm kim ağaçlar üstünde bülbüller nâle ve zârî kıurlar dağı taglarda durrâclar suda bağalar dağı ormada cânverler* 63^b/13-64^a/1, *Fîl-cümle kim irse işikin dağı sufrasın açuḳ körmedi* 93^a/12-13, *Kılıç kalkan oynar dağı çarḥ oḳın yaḥşı atar dağı qattı ya çeker idi* 148^b/6-7...

3.5.3. geh...geh...

Geh yumulur geh açılur bâğ u bustân gülleri 65^b/13, *Geh bolur ‘uryân ağaçlar geh keyerler gül-şifât* 66^a/1.

3.5.4. kirek... kirek...

Kirek öltür kirek cürmüm bağışla 50^a/1.

3.5.5. ni...ni...

Böyle şarf itti ‘ömrün ol serbâz / Ni yigey kıış dağı ni kiygey yaz 45^b/9-10, Ol karındaş kim nefis eşiri turur ol kişige ni karındaş bolur ni yakın 78^a/6-8, Alnında ni bolsa yigey ağzında ni kilse digey 80^b/4-5, Ni kündüz şabrı bar idi ni kiçe qarârı 113^b/9.

3.5.6. ve

Maşrık ve mağrıp dîvârını ni bilen tuttuñ 48^b/8-9, Bir sultân oğluna atasından köp mâl ve ni‘met qaldı 30^a/6-7, Burunğı meliklerniñ hazînesi ve leşkeri ve ‘ömri senden artuq idi. 48^b/11, Birip mülk ol birini kıldı sultân / Yürütür bu birini aç ve ‘uryân 47^a/11-12, Bular bilen meyli ve maḥabbeti ol qadar degül illâ kim Ayyâz bilen durur 112^b/5-6...

3.5.7. ya

Sen dağı sözlegil körgeñiden yâ işitkeniñden 92^b/12-13, Ay yüzli oğlanlar dağı zühre közli kızlar anıñ cefâsı ilinde giriftâr bolup qorqusından imkânları yoq idi kim külgeyler yâ sözleşgeyler 141^a/8-11.

3.5.8. ya...ya..

Ya genc iltmek 28^a/8, Ya tılsım içinde ölmek turur 28^a/8-9.

3.5.9. Farsça Tamlama Şeklinde Yapılan Bağlamalar

Ḥamd okup bülbül seḥer vaqtında hoş / Aldı menden şabr u tâḳat ‘aql u hûş 64^a/5-6, Menim qavm u kabîlemniñ qamusı ‘âlim irdiler 122^b/9, Bu cevır ü cefâ niçe bolusar 148^a/8, Kişiniñ faẓl u mıqdârı bolur ma‘lûm bir künde 168^a/3...

3.6. AÇIKLAMA ÖBEKLERİ

3.6.1. Cümle Başı Edatlarıyla Kurulan Açıklama Öbekleri

-1. Ya‘ni

Sa‘âdet öze selâmet körüp aytım الا لا تحرين البليه فللر حسن الطاف خفيه Ya‘ni¹³⁶ âgâh bolğıl qayurmağıl elbette belâ üstüne anıñ üçün kim baḥşışli Teñriniñ luṭfları bar durur örtügli 27^a/11-13, 27^b/1-3, İy karındaş anıñ bigin şükr maña vâcib durur kim enbiyâ mîrâsın taptum ya‘nî ‘ilm ikki cehân körki dağı saña Fir‘avn ve Hâmân yiri ya‘ni Mışr mülki 82^a/3-6, هذا المقدار يحملك وما زاد على ذلك فانت حامله Aytur ya‘nî bu qadar yimek seni

¹³⁶ Verilen örneklerdeki ya ‘ni edatı kendinden önceki altı çizili ifadeleri açıklamaktadır.

ayağın üstüne ketürür dağı ni kadar mundan artursañ sen anı köterür sen 83^b/10-12, احسن
كما احسن الله اليك *Ya'nî bağışlağıl dağı minnet itmegil anıñ üçün kim fâyidesi saña qaytur*
 160^a/12-13...

-2. Eyle kim

Şâm ilinde fitne kıptı bir zamân / Eyle kim boldı cehânda dâsitân 140^a/2, *Sen seni*
dâyım körer sen özgelerden artuq ir / Eyle kim aḥvâl kışi birni baqıp ikki körer 168^a/7-8

3.6.2. Şart Yan Cümlesi Kuruluşunda Olan Açıklama Öbekleri

Tağ bile evvel şehir işikinden kim kilse anı taht öze kiçir[iñız] 65^a/9-10, *Ni kadar*
mundan artursañ sen anı köterür sen 83^b/11-12, *Her nime kim köñülge hoş kilse [ol] közge*
körkli körünür 112^b/6-7, *Atağa eygülük ni kıldıñ ise / Anı tutqıl tama^c oğlıñdan iy pîr* 135^b
 /3-4

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

CÜMLE

Cümle, iletişim kurulan tarafa iletmek için oluşturulan kodlama sonucu ortaya çıkan, yargı bildirme yeterliğine sahip en küçük dil bilgisel birimdir (Daşdemir, 2014, s. 119). E. Winkler, cümleyi ifadenin dil durumu içerisindeki en küçük parçası olarak tarif eder (Üçok, 2004, s. 131). Ona göre kelime ve cümle farklı şeylerdir ve onların aralarındaki ilişkiyi satranç taşları ve onlarla yapılan bir oyuna benzetir. Burada oyuncunun bir veya birkaç taşla oynaması değil oyunu oynama biçimi önemlidir. Cümle de bunun gibi konuşurun yorumunu içeren bir unsurdur.

4.1. ÖZNE

Tanımıyla ilgili çeşitli görüşlerin olduğu özne¹³⁷, eylemi gerçekleştiren ve yargıya konu olan ögedir. Anlamları ve yapıları bakımından tespit edilen özne türleri şu şekildedir:

4.1.1. Anlamları Bakımından Özne Türleri

4.1.1.1. Gerçek Özne

Yüklemde anlatılan işi yapandır. Bütüncede en sık kullanılan özne türüdür:

*Yok ise **men** oşol toprakmen 8^a/9, **Bir sultan** bir esirni öltürmege buyurdu 8^b/8, **Sen** benim naşihatimni kabûl kılmadıñ 28^a/6, **Bevvâb** men^c itti 29^a/2, **Sen** niçün küyegüñni ol hakîmge iltmez sen 79^b/5-6, **Men** salânatka yittim 82^a/1-2, **Tâcir** ilin kötürüp du^câ ve zârîlık kıla başladı 93^b/3-4, Dağı **men** gaflet uykusında yatkay men 64^a/4...*

4.1.1.2. Sözde Özne

“Yüklemi edilgen çatılı olan cümlelerde, cümlelerin gerçek öznesi gibi görünen, ancak işlev açısından cümlelerin nesnesi olan kelime veya kelime gruplarına sözde özne denir” (Kara, 2001, s. 322):

¹³⁷ Tanımlar için bk. (Turan, 1999).

Dostlar zindân içinde kirek bolur dağı düşmenler sufrada dost körünür 26^b/11-12, *Ol* bir niçe kün kim **vazîfeleri** kesilip idi 29^b/11-12, **Bu fırsat** barça vaktta tapulmas nâ-geh tüşer 105^a/8, *Eger* te'emmül kılmayın öltürse bolğay kim bir maşlahat fevt bolmış bolğay kim **anıñ tedârüki** tapılmağay 169^b/2-4...

4.1.1.3. Gizli (Eliptik/Ek Halinde Özne)

Gizli özne, cümlede gösterilmez. Yüklemdeki anlamdan ya da işaretleyicilerden anlaşılır:

[Ol] tigme bir ni' metke bir şükr vâcib kıldı 2^b/8-9, *[Ol harâmîler]* silâhların şişip yattılar 12^b/7-8, *[Biz]* Nîl yaqasında mamuk iktik 47^a/3, *Ay edib!* *[Sen]* tilegil menden ni tilerse 110^a/11-12...

4.1.1.4. Deyimleşmiş Özne

"Yüklemi deyimleşmiş birleşik fiil olan cümlelerde eğer yüklem içinde fiilin öznesi varsa asıl cümlede ayrıca öznesi olmaz. Yüklem içindeki özne de cümlede öznesi olarak gösterilmez" (Gülsevin, 2011, s.1151):

Anıñ hikmetlerine 'aql irişmes 47^b/1, *Bir zamândan tañ* attı 63^b/11-12, *Gülün* tikenden *[çıktı]* 65^b/11, *İkbâl* yarı kıldı 65^b/10, *[Bir kişi]* beşâret kitürdi kim fulân düşmeniñni **Teñri** kötürdi 46^a/1-2, **İttifâk** tüşti kim qatımızdan safar itti 135^b/8-9...

4.1.1.5. Mantıksal Özne

Bu cümlelerde özne vardır fakat işaretsizdir. İlk başta özne yokmuş gibi görünse de cümle dikkatli düşünüldüğünde özne ortaya çıkar:

Yol için azuq anuq itmek kirek ([İnsanlar] yol için yiyecek hazırlamalı) / *Çün bu menzilden köçüp kitmek kirek* (Çünkü hepimiz bu mola yerinden ayrılmalıyız) 178^a/9.

4.1.1.6. Açıklamalı Özne

Özneyi daha belirli kılmak için bazı durumlarda açıklayıcılar kullanılır. Bunlar cümlede özne ile beraber bulunur:

*Sahîni sever **Hak** ta'âlâ ahî 30^a/12, **Teñri tebâreke ve ta'âlâ** meni bu memleketke mâlik kıldı 30^b/6-7, Münezzeh cümleden **ol hayy bâkî** 80^a/2, [İy karındaş] dağı **saña Fir'avn ve Hâmân yiri ya'ni Mısr mülki** [kaldı] 82^a/4-6, **Körüp Teñri ta'âlâ** bu kulnıñ 'aybını örter 176^a/8, **Biri dağı ol kim** bildi dağı kılmadı 178^a/1-2*

4.1.1.7. Belirli Özne

Genel isimler, bazı durumlarda -herhangi bir belirleyici kullanılmadan- belli bir söze ait olduğu için belirli özne olurlar. Bütüncede bunun örnekleri şu şekildedir:

*Eyle kim **irdem** tevede yok dağı arslanda bar 11^b/1, **Yağmur** [anı] ziyân kıлмаğay idi 47^a/5-6, Kiltürür irdi hemîşe **ağ** balıknı tutup 94^b/4, Ni yirde gül bar anda **tiken** bar dağı ni yirde kim hamr bar anda **humâr** bar dağı ni yirde kim genc bar anda **yılan** bar dağı... 158^a/3-5, Kökden yirge **nusâr** iner 176^b/13...*

4.1.1.8. Ortak Özne

Ortak özne, genelde birleşik cümlelerde bulunur. İlk cümlede ortada olan özne diğer cümle/cümlelerde yüklemdeki işaretleyici ile gösterilir ve tekrarlanmaz:

*İllâ **közleri** oynar dağı [közleri] nazar kıılır 9^b/13-10^a/1, Sultân dağı ol oğlını kuçup közünden öpti dağı [sultân ol oğlına] du'â kıldı 11^b/9-10, Yoldaşlarımızdan bir fakîr na'ra urdı dağı [yoldaşlarımızdan bir fakîr] turdı 63^b/9-10, [Ol] Muştafâ 'aleyhi's-selâm hıdmatında yir öpti dağı [ol] kitti 83^b/2...*

4.1.1.9. Tümleç Görünümünde Olup Özne Değerinde Olan Öğeler

Bütüncede bu yapıya uygun yalnızca kaynak ve varma tümleçleri tespit edilmiştir:

-1. Kaynak Tümleci

*Anıñ **tarafından** rağbet bar imiş 121^a/4*

-2. Varma Tümleci

*Burunğı meliklerniñ hazînesi ve leşkeri ve 'ömri senden artuğ idi, **anlarga** bu feth bolmadı 48^b/9-11.*

4.1.2. Yapıları Bakımından Özne Türleri

-1. [ø]

[*Men*] her bir bâbdan söz açıp sözledim 29^b/3, [*Yana ol nefesniñ çıķmađı*] rûhge râhet kitürür 2^b/6

-2. Ar Tm

Sâbıķu'l-in'âm kuldın ni ģaģâ kördi 'aceb 29^b/5

-3. BÖ+öh

'*Âşıķ ve ma'sûķ* bir yirge kildi 113^a/2-3, *Ma'sûķa* ģatında çün *topraķ bile altun* bir 113^b/12, *Tiri* bolsa idi ferhâd u şîrîn 132^a/4, *Ay yüzli oğlanlar dağı zühre közli kıızlar* anıñ cefâsı ilinde giriftâr bol[dılar] 141^a/7-8, Çün ki dâyim *tiken ü gül* ģam u şâdi biledür 158^a/9, *Arsalan bilen pençe tutmaķ dağı kılıķa yumruķ urmaķ* 'âķiller işi degül 168^a/11-12

-4. Fr Tm

Ehl-i şafâ yüzde ni ise ģafâda oldur 50^b/9, *Faķır-i şâdıķ* ol durur iy 'âziz ir / *Yaman iş* kilmegey hergiz ģolundan 80^a/7-8

-5. İ+öh

Bu 'âşıķlarnı *ma'sûķ* öltürüptür 5^b/1-2, *Men* oşol topraķmen 8^a/9, *Her kim* cândan il yuģay ni kim köñülde bolsa tiline ketürgey 8^b/10-12, *Oğlan* ferâset bilen bildi 10^a/13-10^b/1, *Şeyh Sa'dı* aytur 28^b/4, *Biligli* ģor ve müflis renc içinde 47^a/10, *Ebü Hureyye* razıya'llâhu 'anhu Muştafâ'aleysi's-şalâtu ve's-selâm ģıdmatına her kün kilür idi 66^b/12-13, 67^a/1, *Bu* seniñ aytķanıñ anıñ mütenâķızı durur 78^b/1-2, '*İsâ* 'aleyhi's-selâm baģıllıķ kıla bilmedi [anı aña] öğretti 95^a/13-95^b/1, *Saņa* bu şîveler birlen köñül almaķ *kim* öğretti 122^b/7, *Velikin* bir ölüni *miñ kim irse* tirgize bilmes 169^b/6...

-6. İTm+öh

Anıñ şükriniñ zıkriniñ fikri+ø ni'met arturur 2^b/4-5, *Ķarılık dağı za'ıflık şıfatı+ø* içinde turur 8^b/4, *Terbiyet te'sîri+ø* içinde turur 8^b/5, *Selâfın sîreti+ø* içinde turur 8^a/12,

Munun yalğan sözi+ø seniñ toğrı sözünñden yağsırak turur 9^a/13-9^b/1, *Biri+ø* kıskıa boyılı idi 10^a/11-12, *Düşmen çerisi+ø* ħadsiz köp idi 11^b/2, *Hükemâ kavli+ø* dürüst kildi 26^b/9-10, *Şûret-i ħâli+ø* ħarâb 27^b6 -7, *Burunğı meliklerniñ ħazînesi ve leşkeri ve ‘ömrî+ø* senden artuğ idi. 48^b/11, *Munun faķîrlıķ ħâletindeki bir faķîr dostı+ø* safardan kildi 65^b/8-9, *Faķîr ir şabri+ø* artuğdur ħanîlerniñ ‘atâsından 66^a/12, *Bir faķîh irniñ ingen körksüz kıızı+ø* bar idi 79^a/9, *Faķîrlar tarîki+ø* zıkr [durur] 80^a/11, *Şecâ‘at bilen saĥâvetten kıaysı+ø* yağsırak durur 81^a/9-10, *Mağrib tenizi+ø* muĥâţara durur 92^b/1, *Sultân Maĥmûdnıñ munça maţlûb-ı cânı maĥbûb-ı cehân kıulları+ø* bar 112^b/3-4, *Kefûrları dağı* bar 158^a/12, *Mehcûrları dağı* bar 158^a/13...

-7. İYC[+öh]

Aña tâ‘at kılmak+ø sebeb-i kırbet turur 2^b/3, *Bizim cinsimizge lâyıķ degül sultân ħıdmatında yalğan sözlemek* 9^a/9-10, *Sözlemek+ø* ħikmet degül ay ħoş meķâl / Bolmasa ol yirde kim sözge mecâl 46^b/2-3, *Yoksulluķ otına küyüp küymek+ø* andan yağsırak kim bir kışı kıatına barıp ħâcet tileğince 82^b/8-9, *Bir künde ni kıadar ta‘âm yimek+ø* kirek 83^b/7-8, *Bu kıadar yimek+ø* seni ayağın üstüne ketürür 83^b/10-11, *Yimek+ø* tirilmek üçün dür 84^a/2, *Seniñ kıatından selâmat kıtmek+ø* ‘ayn-ı ħanîmet durur 110^a/13-110^b/1, *Naşîĥat+ø* fâyide kıılmas 114^a/7, *Anı körmemek+ø* maña ol kıadar küç kıilmes 121^b/3-4, *Ammâ yamanlarğa raĥm kılmak+ø* eyğülerge cevır itmek bolur 161^b/6-7, *Kimniñ ilinde aķça bolmasa küç birle kıarnın toyurmaķ+ø* müşkil iş durur 104^a/7-8, *Taşına i‘tibâr¹³⁸+ø* yok 168^a/1-2...

-8. Ö+E

Sultân dağı ol oğlını kıuçup közüñden öpti 11^b/9-10, *Ol kim* seniñ yağsı sîretiniñ durur 26^b/1-2, *Melik dağı* ħâlimniñ ħaķîķatın bilmeyin meni zindânga buyurdı 27^b/9-10, *Men dağı* tevâzu‘ kıılıp aytım 29^a/11-12, *İy Sa‘dî bir safarım dağı* bar 92^b/1-2, *Sen dağı* sözlegil körgeñiñden yâ işitkeñiñden 92^b/12-13, *Ol ki* kıskıa durur yite bilmes 130^b/7-8, *Alar kim* ‘aybına ħammâl irürler 131^b/4...

-9. STm+E

¹³⁸ Dış görünüşüne itibar etmek.

Tigme bir nefes kim iner 2^b/5, *Ol karındaş kim nefes eşîri turur* 78^a/6-7, *Ol hıdmat kim bu kılğa mu‘ayyen durur* 83^a/9, *Ol kişiler kim anı öltürmege işâret kılar idiler* 131^b/2-3, *Munça fazîlet kim sağ ilde bar* 176^a/4-5...

-10. STm+[öh]

Üçünçi bâb+ø [şudur] 8^b/1, *Törtünçi bâb+ø* [şudur] 8^b/2, *Bişinçi bâb+ø* [şudur] 8^b/3, *Ol biçâre+ø* tirlikden ümîdin kesip sultânga sökti 8^b/9-10, *Ol ölümlü kişi+ø* ni aytur 9^a/3, *Dögüldür ton bilen bu pârsâlık+ø* 51^b/1, *Bir ebleh+ø* ortada kıldı yamanlık 52^a/11, *Ba‘zı ümerâ+ø* anıñ buyruğına boyun sunmayın yüz kıyattılar 65^b/3-4, *Özden kişi+ø* yapunsa iski ‘abâ yaraşur 79^a/13, ‘İraq meliklerinden bir melikniñ ilinde ağır bahâlî yüzük+ø bar idi 105^a/9-10, *Tört yüz ok uz atkıçılar+ø* melik hıdmatında bar idi 105^b/1-2, *Munda hikmet+ø* ni turur 106^b/1, *Bu vâkı‘anı kızlemekde maşlahat+ø* ni turur 107^a/9-10, *Senin kibiler+ø* bu derd bilen mübtelâ bolup tururlar 114^a/1-2, *Arañızda ‘Acem tilin bilür kişi+ø* bar mı 132^a/8 Eyle kim aḥval kişi+ø birni bakıp ikki körer 168^a/8

-11. SYC

‘Ale’ş şabâḥ şehir ışikine kilgen bir faḳîr gedây idi 65^a/11-12, Kirek sultânga ra‘iyyetni körüp hoş ‘inâyet birle dâyim şâd kılgay 49^a/2-3...

-12. ZYC

Körksüz keling körkli ton keydirip yaraşmas 79^b/1.

Bütüncede açıklayıcıları ile birlikte kullanılan öznelerin yapısı şu şekildedir:

-1. Ö [Ø]+ÖAç [Ø]

[*Men miskîn*] ḥâcetke kildim 49^b/12, [*Ol karındaş kim nefes eşîri turur ol kişiğe*] ni yakın [bolur] 78^a/8, [*Biri ol kim mâlî*] yimedi 178^a/1...

-2. Ö [Ø]+...+ÖAç (C)

[*Bu*] meşelde kelip turur her kim cândan il yuğay ni kim köñülde bolsa tiline ketürgey 8^b/10-12, [*Bu*] ‘Âkıllar meseşeli turur kim öz ivinde oturup kıru itmek yise yaḥşî andan kim biline altun kılıç bağlap hıdmat üçün turgay 45^b/4-6, [*Bu*] Hılâf-ı şer‘ durur kim

sen bu kün benim ‘uķûbatım ilinden bu fâzıl ve belâgat bilen ķutulğay sen 131^a/6-8, *[Bu]* *bolmasun kim tañ bile kıyâmat maķşerinde ol senden yaķşı bolğay dağı sen uyalğay sen tañ bile kıyâmat maķşerinde ol senden yaķşı bolğay* 148^a/4-5...

-3. Ö [Ø]+...+ÖAç (ŞYC)

[Ol] *saña hıdmat kılur dâyim kime bolsa sa‘âdet yâr* 49^b/7, *[Bu]* *‘aceb mi ışk leclâcı sürüp at / Selâtinni piyâde birlen utsa* 113^b/3-4, *[Ol]* *dögüldür dostuñ ni‘metde her kim / Maķabbet lâfını ursa yanında* 26^b/13-27^a/1...

-4. Ö+ÖAç (BÖ)

Tenri tebâreke ve ta‘âlâ meni bu memleketke mâlik kıldı 30^b/6-7, *Tenri tebâreke ve ta‘âlâ* *munça türlü ağaç yaratıp turur* 177^a/12-13...

-5. Ö+...+ÖAç (BÖ)

Bir sultânıñ üç oğı bar idi. İkkisi uzun boylı şâhib-cemâl dağı biri kıska boylı idi 10^a/10-12, *Bu muhâl irür kim irdem iri ölgey dağı irdemsizler anıñ yirin tutqay* 12^a/4-5, *Bir kara kılı bar idi inen biligsiz hasıb atlı* 46^b/13, *Bu uluğların mekârim-i ahlâķından bedî‘ durur kim miskînler şoķbetinden yüz kaytarmaķ dağı fâyideni diriğ körmek* 51^a/3-5, *Her kün bu meydânga bir yigit kılur laţif-şûret zarîf-sîret* 114^a/9-10, *ķatımızda yüz yaşar kişı bar. Nez‘ hâletinde turur ‘Acem tili bilen sözler* 132^a/9-11, *Şuķbetimizde bir yigit bar idi; küleç yüzli şîrîn sözli laţif şûretli zarîf sîretli cehân kayğusından fâriğ bolup âzâd yürür idi* 135^b/5-8, *Üç nime dâyim kılmas; biri ticâretsiz mâl ikinçisi baķışsız ‘ilm üçünçi şiyâset siz mülk* 161^b/4-6, *Evvel kişı kim tonına tırâz tiktı dağı iline yüzük kiçürüp taķtı cemşîd idi* 177^a/6-7...

-6. Ö+...+ÖAç (C)

‘Ale’s şabâh şehr işikine kilgen bir fakîr gedây idi kim işi dâyim luķma luķma tilenip hırķa tikmek idi 65^a/11-13, *Bir köp mâllı tâcir bar idi buhl bilen meşhûr* 93^a/6-7...

-7. Ö_+...+_Ö+...+ÖAç (C)

Ol tâcirniñ Mısr’da ‘ammûsı oğlanları bar idi Vaktları fakîr 93^b/8-9.

-8. Ö+ÖAç (E+Ö)

[İy karındaş] dağı saña *Fir‘avn ve Hâmân yiri ya‘ni Mısr mülki* [kaldı] 82^a/4-6.

-9. Ö+ÖAç (İ)

Qalmadı hoca fulân 10^a/9, *Men miskîn ümîd kitürdüm tâ‘at degül* 49^b/11-12, *Teñri ta‘âlâ maña bu oğulnı birdi* 135^a/8-9, *Qalenderler her biri tört çanaq* 168^b/12-13, *Körüp Teñri ta‘âlâ bu kulnıñ ‘aybını örter* 176^a/8...

-10. Ö+ÖAç (Ö+E)

Biri ol kim yıǵdı yimedi 178^a/1, *Biri dağı ol kim bildi dağı kılmağı* 178^a/1-2.

-11. Ö+...+ÖAç (ŞYC)

Hakikat dostuñ yârıñdur ol kim / Qoluñ tutsa ayaqdan tüşkeninde 27^a/2-3.

-12. ÖAç [ø]+Ö [ø]

[*Bu menzilge ‘ademden her ki yitti, ol*] kefenden özgesin qoydı 80^a/4.

-13. ÖAç (BÖ)+Ö

‘Işq sevdâsı başında maḥabbet defteri ilinde ‘âşıkâne hareketleri bar 114^a/12-13.

-14. ÖAç (C)+Ö [ø]

Bu menzilge ‘ademden her ki yitti / [Ol] Kefenden özgesin qoydı ve kitti 80^a/4, *Her kim ulularğa söker / Tili bilen öz qanın töker* 168^a/5-6.

-15. ÖAç (C)+Ö

Ol karındaş kim nefis eşiri turur ol kişige ni karındaş bolur 78^a/7, *Dağı hıdmat ve tâ‘at ve îşâr ve kanâ‘ât ve tevḥîd ve tevekkül ve teslîm ve taḥammül her kimde bu vaşflar bar ol faḳîr durur eger kabâ içinde bolsa* 80^a/11-13- 80^b/1.

-16. ÖAç (C)+...+Ö

Her kim özine suvâl işikin açtı / Ölgünçe ol ir niyâz içinde bolısar 106^a/2-3.

-17. ÖAç (STm)+...+Ö

İy benî âdem saña irkli ilâh / Yâ fâzilet birsün ol 176^a/7.

-18. ÖAç (SYC)+Ö [ø]

Her kim cândan il yugay [ol] ni kim köñülde bolsa tiline ketürgey 8^b/10-12.

-19. ÖAç (ŞYC)+Ö [ø]

Hak ta‘alâ kime gâzâb kılsa / [Ol] halk içinde bolur zelil haqîr 27^b/13, *Derâhim bolmasa ilde [bu] belâdur* 66^a/7, *Her kim ögüt işitip tutmasa [ol] melâmetka tuş bolur* 176^a/10-11.

-20. ÖAç (ŞYC)+Ö

Her kimni köñül tilese körkli oldur 112^b/8, *Her kim düşmenine fırsat tapıp öltürmese ol kim irse öziniñ düşmeni turur* 169^a/9-10...

-21. ÖAç (ŞYC)+...+Ö

Żarûret hâletinde kim kaçargâ tapmasa bir yol / Yürüp karşı ili birlen tutar iti kılıcını ol 8^b/13-9^a/1, *Cerre içinde ni ise taşından ol sızar* 177^a/2, *İşitip tutmasa her kim naşîhat / Bolur ol halk ara dâyim fażîhat* 176^a/12...

4.2. YÜKLEM

Yüklem cümlelerin temel ögesidir. Tümleçleriyle beraber yüklem fiili, kip ve şahsın birleşmesiyle meydana gelir.

Bütüncede yüklem açıklayıcıları da kullanılmıştır ve yapıları şu şekildedir:

-1. YAç (BÖ)

Ol meclisde bir câhil big naşîhat başladı kim burunğı sultânlar eţâba‘llâhu şerâhum bu ni‘metni sa‘y itip mâşlahat üçün koyup tururlar bu hareketni az kılğıl kim ileyiñde köp vâkı‘alar bar dağı artıñda köp düşmenler bar 30^a/12, 30^b/1-4

Dağı faķîr ol degül kim hevâ ve heveske uyup kiçeni kündüz kılğay kim dağı şehvet artınça yürüp kündüzünü kiçe kılp gâflet uykusunda yatıp kılğay dağı alında ni bolsa yigey ağzında ni kilse digey taşı ‘imâret içi harâb bolğay 80^b/1-6

[Hevâ] eyle issi idi kim boğaznı kurutup ağzını kaynatur idi 121^b/11-12

Ammâ irdem bir çeşme durur kim dâyim suvı taşıp kile durur dağı irdem iyesi devletinden tüşse kayğusı yok turur 139^a/8-10

Ammâ [ol yigit] mütena‘im idi. Kölgede beslenmiş cehân körmegen safar cevrin çekmegen issi savuk tatmağan harb kûsinin üni kulağına tigmegen dağı mubârizler kılıcının berķını körmegen idi 148^b/10-13...

-2. YAÇ (C)

Uluğluk ol degül kim ullularnı / Yaramas lafz birlen yâd kılğay 49^a/4-5, *Ol kadar kitti kim bularnı nazarından gâyib boldu* 51^b/10, *Ol ni hâlet idi kim kıldı* 63^b/12-13, *Ednâ işleri ol durur kim öz maşlahatından dağı bir ‘azîz murâdın muqaddem tutkaylar* 78^a/4-6, *‘Âķil meşeli budur bir ağır altun / Köp yahşı durur yüz illi batman küçden* 104^a/11-12, *‘Azîzlernin mekârim-i ahlâķından tevaķķu‘umuz ol durur kim tuz itmek yimege muvâfaķatlık kılğaylar* 106^a/7-8, *Bir hâķim oğlanlarına naşîhat birür idi kim ay oğlanlarım irdem öğrenin kim dünyenin mâlına ve mülkine ve câhına i‘tibâr yoktur. Câh bir kün işikden çıkıp kiter dağı altunnı kümüşni safarda harâmî alur yâ şehirde oğrı yâ şâhibi yip tüketür ammâ irdem bir çeşme durur kim dâyim suvı taşıp kile durur dağı irdem iyesi devletinden tüşse kayğusı yok turur anıñ üçün kim irdem iyesinin devleti turur dağı irdem iyesi kanda barsa altun birürler dağı yokaı kiçürürler velîkin irdemsizler lûķma lûķma tilenip minnet yükin köterip yürürler* 139^b/3-13, 140^a/1, *Baylarnıñ yahşıraķı ol durur kim faķîrlar kayğusın yigey* 158^b/4-5, *Faķîrlar yahşıraķı ol durur kim baylardan köz yumğay* 158^b/6-7...

4.2.1. Tümlerleriyle Birlikte Yükleme Fiili

Tümlerleriyle birlikte yükleme fiili, seçimlik ögelerle (tümlerlerle) yükleme fiilinin (zorunlu ögenin) birleşmesi sonucu oluşan fiil yapısıdır.

4.2.1.1 Yükleme Fiili

Yüklem fiili, herhangi bir isimle ek-fiilin birleşmesi sonucu meydana gelir.

Cevher Fiili (Ek-Fiil)

Yüklemin oluşmasını sağlayan fiildir. Bütüncede bu fiil /+ø/, /+i-/, /+ir-/ biçimleriyle kullanılmıştır:

-1. /+ø/

Ek-fiilin geniş zaman kipinde ve diğer kipleri ile (hikâye, rivâyet, şart) yüklem isminin birlikte kullanıldığı durumlarda karşımıza çıkmaktadır:

Sultân sordı kim ol ölümlü kişi ni aytur+ø-ø+ø 9^a/2-3, *Hakîkat dostuñ yârıñ+ø-ø+ø+dur ol kim / Koluñ tutsa ayakdan tüşkeninde* 27^a/2-3, *Sözlemek hikmet degül+ø-ø+ø ay hoş mekâl / Bolmasa ol yirde kim sözge mecâl* 46^b/2-3, *Eger ‘uķûbatķa lâyıķ isem kıyâmat kün meni közsüz kopargıl kim iygüler nażarında hacil bolmağay+ø-ø+men* 50^a/8-10, *Derâhim bolmasa ilde belâ+ø-ø+ø+dur / Anıñ kim yâr ilinde mübtelâ+ø-ø+ø+dur* 66^a/7...

-2. /+i-/

Bu biçimbirim, kip ekinin işaretli olduğu yerlerde ve ek-fiilin bulunduğu zarf yan cümlelerinde, görülür:

Ol sebebdan kim ortamızda ma‘rifet bar i-di 26^b/5-6, *Bu meni tevege mindürdi dağı ol oğlan i-geç yağrınım ağır kaçmçılar indürdi* 45^a/2-4, *Biri sultân hıdmatında mülâzım dağı biri kesb itmekin yir i-di* 46^a/11-12, *İki Ħorâsânî fakîr biri bir şuhbetine mülâzım bolup seyâhat kılar i-diler* 84^a/4-5, *Bir Cum‘adan sonra ma‘lûm kıldılar kim yazukları yok i-miş* 92^a/10-11, *Eyle ħasîs-i nefis i-di kim tileseñ tenindeki cânın birgey dağı ilindegi itmekin birmegey* 93^a/8-10, *Ma‘lûm boldı kim anıñ tarafından rağbet bar i-miş* 121^a/3-4...

-3. /+ir-/

Metinde dört yerde tespit edilmiştir:

*Bir niçe harâmîler tağ başında yir itip oturur **ir-diler** 12^a/13-12^b/1, Kızın başmak tikiçi irge birdi / Küyev ‘âşık dağı kız özden **ir-di** 78^b/10-11, Menim kavm u kabilemniñ kamusu ‘âlim **ir-diler** 122^b/10, Bir ay yüzli bilen bağlap maḥabbet / Kılur **ir-di** hemîşe pāk şuhbet 131^b/8.*

4.2.1.2. Tümleçler

Tümleçler yüklemi çeşitli yönlerden tamamlayan, niteleyen, belirten ögelerdir. Bütüncedeki tümleçler ve yapıları şu şekildedir:

4.2.1.2.1. Ayrılma Tümleci

Ayrılma tümleçleri; ayrılma, uzaklaşma, kopma anlamı verir. Ayrılma hâli (bk. 3.1.2.1. Ayrılma Hâli) ile yapılır.

-1. [ø]

Destur alıp [ivden] çıktılar 29^a/8-9

-2. İ+ayh

İlin aştan çekip ayttı Bu muḥâl irür kim irdem iri ölgey dağı irdemsizler anıñ yirin tutḳay 12^a/3-5, *Munuñ faḳîrlık hâletindeki bir faḳîr dostı safardan kildi* 65^b/8-9, *Gülün tikenden tiken ayağından çıktı* 65^b/11, *Qarınları yaḥşı toymayın ta‘âmdan illerin çekkeyler* 83^a/13-83^b/1, *Tonun soyup kintden sürdiler* 110^a/5, *İki kişi dünyeden kitti* 177^b/13...

-3. İTm+ayh

Ḥidmat ḥorluḳından kutulḡay sen 45^b/3, *Qaranı dağı kırnaḳnı ilin ayaḳın bağlap ḳal‘a burcından ḥandaḳḳa biraḳsunlar* 48^a/3-5, *Ba‘zı bilâd ol faḳîr suḷṭân taṣarrufından çıktı* 65^b/6-7, *Balıḳ şayyâd ilinden aḡın alıp kitti* 94^b/2-3, *Fîl-cümle şerbetni ol ḥabîb ilinden alıp içtim...* 122^a/10, *Sen bu kün benim ‘uḳûbatım ilinden bu faḯl ve belâḡat bilen kutulḡay sen* 131^a/7-8...

-4. STm+ayh

*Fitne yüzli râst sözden bol yırak / Maşlahatlı yalğan andan yahşırağ 9^b/4-5, Ol mübârek kün sulţân meni **agır zencîrden** halâş itip amlâkimni özine hâş kıldı 28^a/4-5, Tonun soyuğ dağı **bu kintden** sürüñ 110^a/4-5...*

-5. Zm+ayh

*Hamd okup bülbül seher vaktında hoş /Aldı **menden** şabr u tâkat ‘aql u hûş 64^a/5-6, Yaman ‘âdet tabî‘atta otursa/ Ol **andan** kitmeyiser ölmeyince 79^a/7-8, Hıdmat tama‘ın **andan** kiskil çün ‘âşık ve ma‘şûk bir yirge kildi hocalık dağı kulluğ ortadan kitti 113^a/2-4, Bu cevır ü cefâ niçe bolusar / **Senden** hağ anıñ öçün alusar 148^a/8...*

4.2.1.2.2. Birliktelik Tümleci

Birliktelik tümleçleri "yüklem fiilin bildirdiği işi veya oluşu özneyle birlikte yapan, yani öznenin ortağı olan ya da eyleme nesneyle birlikte konu olan" (Kara, 2001, s. 345) tümleçlerdir.

-1. eksİTm+E

*Bir kün ol melik **hâş kulları bilen** Şîrâz muşallâsına temâşâ kılmaga çıkıp buyurdı. 105^a/11.*

-2. Fr Tm+E

*Çün ki dâyim tiken ü gül **ğam u şâdi biledür** 158^a/9 .*

-3. İ+brh

*[Ol irenler] **oğlanga** uydılar 11^b/6-7, Sa‘âdet **eygülerge** boldı yoldaş 177^a/11.*

-4. STm+brh

*Ol **pehlevân yigit bilen** oynay küle kilür idük 149^a/2-3.*

-5. STm+E

Aşıkkın ır bilen yoldaş bolma 78^a/9, Ol maḥbûb ilinde bir ḳadaḥ sükker şerbeti ḳar bilen ḳarışıp misk râyihâlî mâverd bilen memzûc idi 122^a/6-8, Arı yolda yürigen bir yigit ir / Bir ay yüzli bilen bağlap maḥabbet / Ḳılur irdi hemîşe pâk şuhbet 131^b/7-8.

-6. Zm+E

Ol kün bular bilen yürüdüm 51^b/5.

4.2.1.2.3. Benzerlik Tümleci

Yüklemi benzerlik anlamı verecek şekilde tamlayan/tümleyen tümleçlerdir.

-1. C+ø

Ḥatm boldı meger ḳabâḥat aḡa / Eyle kim yûsufa cemâl ü kemâl+ø 47^b/11-12, İrdem iyesin ḥasûd sivmes / Vaṭvât niçûk ki sivmese nûr+ø 107^a/5.

-2. eksSTm+bzh

Aşlı yamân münâfık [kişi] kibi degüldür 50^b/9-10.

-3. İ+ø

Düşmenler sufrada dost+ø görünür 26^b/11-12, [Bu Sarâyî Seyf] düşmen közüne tiken+ø görünür 107^a/4

-4. İ+bzh

Artıḡda böri kibi teriḡni yırtar 50^b/12, Seḡer vaḡtında ol ‘âbidge bülbül / Bu nükteni oḡudı âdemî tig 64^b/12-13, Geh bolur ‘uryân aḡaçlar geh keyerler gül-şîfât 66^a/1

-5. İTm+bzh

Sen ayṭḡanıḡ kibi boldı. Bir niçe fettân ḥasûdlar meni ḡıyânatḡa mensûb ḳılıp aḡlattılar 27^b/7-9.

-6. STm+bzh

Bir kuş bigin kim tuzakka düşmüş bolğay 113^b/9-10, Munuñ meşeli oşol işekke oşar / Bilmes ki yüki otun mı dur yâ defter 161^a/1-2, Taqvâsız ‘âlim közsüz meş‘aledârğa oşar 161^a/6-7.

Benzerlik Tümleci Açıklayıcıları ile kullanılan Benzerlik Tümleçleri şunlardır:

-1. BzT (İTm+bzh)+...+BzTAç (BÖ)

Sultânlar ‘ameli tingiz safarına oşar; haşarlı dağı fâyideli. Yâ genc iltmek yâ tılsım içinde ölmek turur 28^a/6-9.

-2. BzT (Stm+bzh)+...+BzTAç (C+bzh)

Munuñ meşeli oşol işekke oşar / Bilmes ki yüki otun mı dur yâ defter 161^a/1-2.

4.2.1.2.4. Durum Tümleci

Yüklemi nasıllık anlamıyla destekleyen tümleçlerdir:

-1. BÖ

Yürütür bu birini aç ve ‘uryân 47^a/12, Yâ bir kiçe diremsiz bengî ve aç bolğay 169^a/4.

-2. BÖ+nth

Hocâsı [aḡa] tarîk-i müveddet ve ‘ayn-ı maḥabbet bilen nazar kıılır idi 112^b/11-12.

-3. DT₁(ZYC)+DT₂(İ+nth)

[Ya hoca] baḡr içinde ġarḡ bolup ḡın bilen ölür 28^a/10.

-4. DT₁(ZYC)+DT₂(ZYC)

İtlerni şışip taşlarını bağlap otururlar 110^a/9, İssi temmûz künlerinde bir kün, eyle issi idi kim boğaznı kurutup ağıznı kaynatur idi, beşeriyet za‘findan küneş ıssisine tâkat kitürmeyin bir dîvâr kölgesine ilticâ kıılıp bu issi zahmeti minden bir içim su bilen kim def itkey dip bakıp oturur idim 121^b/11-12, 122^a/1-2, Velîkin irdemsizler luḡma luḡma tilenip minnet yükin köterip yürürler 139^a/13-140^a/1.

-5. İ+nth

*Naşihatni **ğaraž bilen** işitür 27^a/4, Bâtınları **felâh bilen** müretteb idi 28^b/6, [Sen] maşrıķ ve mağrıb dîvârını **ni bilen** tuttuñ 48^b/8-9, Köñli **tiri** bolğay 80^a/6, **Aç** öler ol zamân eger yimese 83^b/4, **Haşret bilen** iltür seni yirge bu dînâr u direm 160^a/9, [Yâ ilâhî] kim bu miskînni **du‘â birle** aña 178^b/2,*

-6. İkl

*İşi dâyim **luğma luğma** tilen[mek idi] 65^a/12, Ol pehlevân yigit bilen **oynay küle** kilür idük 149^a/2-3, Hâkîmler yimekni **kiç kiç** yirler 168^b/10.*

-7. İTm+nth

*Dağı men **gaflet uyqusında** yatğay men 64^a/4, Bir sułtân fuķarâ tâyifesine **haķâret kôzi bilen** nażar kıldı 79^b/10-11, Ni yirde kim qadîmî dîvâr körse **bilek kuvveti bilen** yıķıp kiçer 149^a/3-4, Qanda kim bir ullu tirek körse anı **pençe kuvveti bilen** qoparıp kiter 149^a/4-5, **Öz ayaqı bile** gûr ağızına kildi düşmen 149^b/1...*

-8. STm+nth

*Niçe kim anıñ mülki özgeler ilinde bolğay munuñ közleri **ol mülk artınça** qalğay 10^a/3-5, [Ol] bir niçe söz **açı til bilen** sözledi 29^a/2-3, **Miñ mihr cân bilen** mührini kötürdi 48^a/1, **Eyle körklü ün bilen** şî‘r oқudı kim 64^b/6-7 Dağı sen **bayaqı meskenetde** qalıp turur sen 82^a/2, Her qatıra kim kökden iner bolsa idi **hâliş dürer** 158^b/1, Ay ol kim baylarını **yaman şıfatlar bilen** yâd kılur sen 158^b/7-8, Muttakîler qarañgu tün közge / Körünürler **qamer bigin aydın** 176^b/11...*

-9. Zf

*Hem [âqıl] cevâbını **münâsib** közlegey 9^b/7, **Sahâ** dâdın birdi 30^a/7, Ol **ni** hâlet idi 63^b/12-13, Minnet kötürüp tirilgen ir **hor** öliser 106^a/5, Ol yâr-ı ‘azîz firâkından **niçük** kiçer sen 121^b/2-3, **Hoş** ayttı munı ol edîb-i zarîf / Melikke bolur mı qalender harîf 168^a/13...*

-10. ZYC

[Ol irenler] **illerin bağlap** sultân hıdmatına kitürdiler 12^b/10-11, Bir niçe fettân hasûdlar **meni hıyânatka mensûb kılip** anlattılar 27^b/8-9, [Ol big] bir^c izzetli yirge işâret kıldı **olturuş dip** 29^a/10-11, [Ol] körüp kuldân hatâ / **Kesmeyin** bir kündeği rızkın karârında tutar 29^b/7-8, **Ka'beniñ işikine yüzün koyup** aytur idi 49^b/3, Bu kün dört kün durur kim bir oğrı **şâlihler şûretin kiyip** bu fakîrlar şuhbetine kirip turur 51^a/6-8, Şahrâğa **yüz tutup** kitti 64^b/9-10, Ba'zı ümerâ **anıñ buyruğına boyun sunmayın** yüz kıyardılar 65^b/3-4, [İy Sa'âdî] ol safardan kilsem 'ömrümniñ bağıyyesin **bir yirde oturup** kıçürgey men 92^b/2-3, **Yeninden tutup** bu şi'rni okudum Yigil sen iy sa'âdetli muzzafer /Yığıp kitti yimeyin mâlın ol har 94^a/5-8 Tâcir ki hemîşe mekseb itkey bir kün / **Mâln alıban anıñ** harâmî yortar 105^a/4-5, Bir muqrî **bir mescid işikinde oturup kerîh ün bilen kıttı çağırıp** Qur'ân okur idi 112^a/8-9, [İkki Hindî] cânımızğa kaçd itti **illerinde birer ağaç alıp** 149^a/10-11, Ol maña men aña tutup çekişip / Yügürür artımızça halk **küle** 157^b/5-6, **Yimeyin** kıydı kitti 159^b/13, Bir tünle köp yimekten karnı **kerile** tolğay 169^a/3...

4.2.1.2.5. Görelilik Tümlenci

"Yargının “neye göre”, “neye uygun olarak”, “ne uyarınca” olduğunu; “ne bakımından”, “hangi açıdan” değerlendirmeye tabi tutulduğunu; dayanağını gösteren tümlençtir" (Daşdemir, 2014, s. 131).

-1. [ø]

Kilip kimniñ simâtına otursañ / **[Saña]** kıılır vâcib anı körgende tursañ 106^b/3-4, ... anasını körmek **[maña]** küç kıılır 121^b/3-7.

-2. eksİTm+E

Künden küne mahabbet nazarı **anıñ öze** ziyâdet boldı 11^b/10-11.

-3. eksİTm+gh

Kilür bolsañ yana ehlâ ve sehlâ / **Katımda** merteben barçadan a'âlâ 121^a/10.

-4. İ+gh

Ol tâğî bâğî **hilâfinça** kim Mısr mülkine mağrûr bolup Tenrilik da'vîsin kıldı 46^b/9-11, **Kur'ânka** muvâfık turur 78^b/2, [Ol karındaş kim nefis eşiri turur] ol **kışige** ni karındaş

*bolur 78^a/7, Ay sulṭân sen dünyede bizden leşker bilen artuḡ sen 79^b/12-13 **Sagğa** sağlığı yiter 177^a/8-9.*

-6. İTm+gh

*Bizim cinsimizge lâyıḡ degül sulṭân hıdmatında yalḡan sözlemek 9^a/9-10, **Sulṭân katında** hâş müşârin ileyhi ve mu‘temed ‘aleyhi boldı 27^a/10-11, [Ol hareket] **ol şâlih faḡırlarınḡ hâline** münâsib degül idi 28^b/10-11, **Ḳullar sulṭân in‘âmına iḡsânına** öğrenip tururlar 48^a/6-7, **İygüler nazarında** hacil bolmaḡay men 50^a/9-10, **Sulṭânlar közine** anıḡ heybeti mütemekkin bolup turur idi 105^b/13-106^a/1.*

-7. STm+E

*[Anlar] anlarınḡ esbâb-ı ma‘âşını **evvelgi kâ‘ide** öze müheyyâ kıldılar 29^b/10-11.*

-8. STm+gh

*‘**Ârifirge** bil cehennemniḡ ‘azâbı birle tiḡ / Kirmegi ḡoḡşı ayaḡı birle cennet bâḡına 82^b/12-13, Bir kez tirilip öli ivine kilse / Öz ḡavmi içinde bu feraḡnı salsa / Öli açığından artuḡ **ol vârişke** / Mâlinı tutup yana iyesi alsa 94^a/1-4.*

-9. Zm+gh

*Ḳün degüldür **saḡa** muvâfiḡ yâr 52^a/4, Anı körmemek **maḡa** ol ḡadar küç kilmes 121^b/3-4, Açından bir faḡîr ölse tüşüp zâr / **Bize** andan ni ḡayḡu ḡün bizim bar 158^b/13-159^a/1, Kim işitmes bolsa **bizge** ni ziyân 178^a/7.*

Görelık Tümlacı Açıklayıcısı ile kullanılan Görelık Tümlacı bir tanedir:

GTAç (C)+GT [ø]

***Her kimde saḡ âvet bar [aḡa]** şecâ‘at ḡâcet degül 81^a/10-13.*

2.4.1.2.6. Hedef Tümlacı

Eylemin yapılış amacını yani hedefini belirten tümlaçtır.

-1. [ø]

[Sultân dağı] [ol oğlına] du‘â kıldı 11^b/9-10.

-2. BÖ

İltifât itmes körüp aç oturup şâbir fakîr / Ni‘meti köp hocaların balına ve yağına
82^b/10-11.

-3. C+heh

Şeyh Sa‘dî Gülistânın Türkî terceme kılsañ bir şâh ib-devlet ir atına mısra‘ yâdgârın
cehânda kalsun dip 5^b/13-6^a/1, Ni için hıdmat kılmassen kim bu iş zahmetinden kutulğay
sen 45^a/13-45^b/1, Sen ni için işlemez sen kim hıdmat horluğundan kutulğay sen 45^b/2-3,
[Men dağı ol ağaçdan] hâcet tilegeyim kim atam terkrek ölgey 135^a/10-11, Bir ‘âlim
katında koydılar muña terbiyet kılğıl ol terbiyet bereketi bilen ‘âkil bolğay dip 139^a/5-7,
Hâtırı ağığay dip bu ikki beyt bile ihtisâr kıldım 28^a/11-12...

-4. E+C+heh

Anı iltip oğrının yolunda bıraktı hattâ mahrûm kitmesün dip 50^b/3-4.

-5. HeT+A.S+HeT

Elbette melik oğlanlarının انبتهم الله نباتاً حسناً ehzîb-i ahlâkına ictihâd artuğrak kirek
140^b/8-9.

-6. İ+heh

Tigme bir nefes kim iner hayâtka meded birür 2^b/5-6, [Burunğı sultânlar eţâba’illâhu
şerâhum bu ni‘metni] mâşlahat üçün koyup tururlar 30^b/1-2, Nûşîn Revân ‘Âdilka avda
kiyik şışlediler 30^b/13-31^a/1, Halâyık saña du‘â kılğay 45^a/6-7, [Men miskîn] hâcetke
kildim 49^b/12, Tahâratka kiter men 51^b/7, Teğri üçün okur men 112^a/11, Çün Hağ saña
kıldı kerem 160^a/11...

-7. İTm+heh

Biri sultân hıdmatında mülâzim 45^a/11, Kısra işikinde ekâbir cem‘ bolup memleket
maşlahatı üçün meşveret kıılır idiler 46^a/8-9, Fulân kişi benim fesâdına tanuğluk birür

63^a/13-63^b/1, *Hatunlar haddine yetip mâl ve cihâz ve ni‘met bilen hiç kim irse ‘akd-i nikâhına* râğbet kılmaz idi 79^a/10-12, *Meni munda aşhâb mu‘âcelesi için* ıya-birdiler 83^a/6-7, *Özgeniñ oğlanlarından cevriñ benim oğlum öze artuğrak turur* 140^a/11-12, *Ata oğluna* kılmadı kerem 159^a/8, *Mâl ‘ömr râheti için* durur 159^b/9...

-8. İYC+heh

Kirmege bignin meliknin ivine / Vâşıta lâ-büd kirek bir ihtiyâr 29^a/5, *‘Âkıl yimek yir tirilmek için* 83^b/13-84^a/1, *Câhil tirilir yimek için* 84^a/1, *Yimek tirilmek üçündür* 84^a/2, *Ol kişiler kim anı öltürmege işâret kılar idiler* 131^b/2-3, *‘Ömr mâl cem‘ itmek için* degül 159^b/9-10, *‘İlm dîn beslemek için* durur 161^a/3, *Dünye yimek için* degül 161^a/3...

-9. STm+heh

Teğri tebâreke ve ta‘âlâ meni bu memleketke mâlîk kıldı 30^b/6-7, *Köñül birme köñül birmes kişiğe* 78^a/8, *Ol yıl kim sultân Mağmûd Horezm-şâh Hıttây meliki bilen bir maşlahat için* şulh ihtiyâr ittiler 122^b/2-4, *Bu barça halk oğlanlarına kirek* 140^b/2, *[Ol nâ-halef] ‘ömrini kim fâyidesiz işlere kıldı telef* 161^a/7...

Hedef Tümleci Açıklayıcılarıyla kullanılan Hedef Tümleci bir yerde tespit edilmiştir:

HeTAç (ŞYC)+...+HeT (İ+heh)

Her kim ok atıp ol yüzükden kiçürür bolsa yüzük aña bolsun 105^a/13-105^b/1.

4.2.1.2.7. İlgi Tümleci

Eylemin konusunu yani neyle ilgili olduğu belirten tümleçlerdir.

-1. [ø]

Miskînler şöhetinden yüz kaytarmak [uluğların mekârim-i ahlâkıdan bedî‘ durur] 51^a/4-5, *Fâyideni dirig körmek [uluğların mekârim-i ahlâkıdan bedî‘ durur]* 51^a/5, *Men [muna] râzî bolman* 112^a/3.

-2. BÖ

İşitkenler bu söznüñ luṭfına degül öz sîreti ḥüsnine tanuḳluḳ bir[diler]120^b/13-121^a/1.

-3. BÖ+ilh

Safarğa ittifâḳ kıılıp renc ve râḥetke şerîk bolup idiler 51^a/1-2.

-4. C

Ḳoyuñ ḳullar şafında olturayım 29^a/13.

-5. İ+ilh

‘İbâdetden ḳılur ‘ârif kişiler dâyim istiḡfâr 49^b/9, Bu cemâ‘at yoldaşlıḳқа ḳabûl kıılıp tururlar 51^a/9, Elḥamdülillâhi niçe kim şuhbetden yıraḳ men 52^a/8, Tirlikde biz senden yaḡşıraḳ biz 79^b/13-80^a/1, Ağzı ta‘âmdan közi uyḳudan kesilip ni kündüz şabrı bar idi ni kiçe ḳarârı 113^b/8-9, Küreşde eyle pehlevân idi kim hîç kimirse arḳasın yirge kitüre bilmes 148^b/8-9, Kişige ḳılma şikâyet cehândan iy dervîş 159^b/4...

-6. İTm+ilh

Bu tüş ta‘bîrine cümle ḥukemâ ‘âciz ḳaldılar 10^a/1-2, Taḥammül ḳıl bizim emşâlimizge / Yimişi köp ağaçқа taş atarlar 30^a/4-5, Fulan ‘âbid ḥaḳḳına ni aytur sen 49^a/8, Žâhirinde ‘ayb körmén Bâtınında ḡayb bilmen 49^a/9-10, Ol yolda bir ‘âbid bu fakîrlar ḥâline münkir bolup anların derdinden ḡaberi yoḳ idi 64^b/3-4, Laṭîfe nüktesine fîkr ḳılıḡıl 79^a/5, Tevbe ḳıldı ol oḡrı ‘aczinden / Ḳalege çün kemend ata bilmes 130^b/5-6, Ol yâr-ı ‘azîz firâḳından niçük kiçer sen 121^b/2-3, Meḡer öz ‘aybına dâyim közi kör 131^b/5, Melikler bilig iyeleriniñ naşîhatine muḡtâcrek turur andan kim bilig iyeleri melikler şuhbetine muḡtâc bolḡay 161^a/10-12...

-7. İTm+kth

Kim irse işlerine hem kirişmes 47^b/1.

-8. İYC+_E_+İYC

Çün ḡalâyıḳ minnetin bârî kötürmekden feraḡat men 82^b/3.

-9. İYC+ilh

*Ol kün ‘azîz dostlar kadîmî yârânlar **hâk sözni sözlemekden** sükût ittiler* 27^b/11-12, *Maşlahat körmedim **dağı artukrak sözlemege*** 28^a/11, ***Kirmege** koymadı* 29^a/2, ***Tuz itmek yimege** muvâfaqatlık kılğaylar* 106^a/8...

-10. STm+ilh

Fıtne yüzli râst sözden bol yırağ 9^b/4, *Şûret-i hâlin takrîr kıldım ise [anı] **bir muhtaşar işke** koydı* 27^a/6-7, ***Bu işke** ‘âkil ir hayrân kalıptur* 47^a/13, *Qılurlar tevbe ‘âsîler nedâmet yip **hâfâ işden*** 49^b/8, ***Bu yolda** felek saña yarı kıldı* 104^b/10, *Zinhâr **bu tama‘ge** tüşmegil dağı [zinhâr] **bu işke** harîş bolmağıl* 105^a/2-3, *Bu künden soñ **bu işden** tevbe itkil* 139^a/1...

-11. Zm+ilh

*Qaranıñ **munda** yazuğı yok turur* 48^a/6, *Köp ta‘neli sözler **anıñ üçün** dirler* 49^a/8-9, *Açından bir faqîr ölse tüşüp zâr / Bize **andan** ni kayğı çün bizim bar* 158^b/13-159^a/1.

İlgi Tümlenci Açıklayıcısı ile kullanılan İlgi Tümlenci bir tanedir:

İİT (ø)+...+İİTAç (BÖ)

*Bir kün ikinciler kilip [**mundan**] şikâyet kıldılar kim Nîl yaqasında **mamuk iktik** vaqtsız yağmur kilip telef kıldı* 47^a/2-4.

4.2.1.2.8. Karşılaştırma Tümlenci

Bir ögenin başka bir öge ile karşılaştırıldığı anlamıyla yüklemi tamamlayan tümleçtir.

-1. İ+krşlh

*Yaqında bolmasa ger zühd ü taqvâ / Rağim kaṭ‘ı **meveddetden** köp evlâ* 78^a/10-11.

-2. İTm+krşlh

*Munuñ yalğan sözi **seniñ toğrı sözün**den yaḥsırak turur* 9^a/13-9^b/1, *Faḳîr ir şabrı artuḳdur **ġanîlerniñ** ‘aṭâsından* 66^a/12, *Eyle kim faşâhatnıñ tili **anıñ körkli şıfatlarından*** ‘âciz idi 122^a/4-5.

-3. İYC+krşlh

*Anda sükût yaḥsırak **sözlemekten*** /46^a/13-46^b/1.

-4. Zm+krşlh

*Maşlahatlı yalğan **andan** yaḥsırak* 9^b/5, *Hâtırım meyli **muña** artuḳraḳ idi ol sebebeden kim ..44^b/13- 45^a/1, Burunğı meliklerniñ ḥazînesi ve leşkeri ve ‘ömri **senden** artuḳ idi* 48^b/11, *Hâtırım meyli **muña** artuḳraḳ idi* 44^b/13-45^a/1, *Ay sulṭân sen dünyede **bizden** leşker bilen artuḳ sen ammâ tirlikde biz **senden** yaḥsırak biz* 79^b/12-13, 80^a/1, *Yoksulluḳ otına küyüp küymek **andan** yaḥsırak kim bir kişi ḳatına barıp ḥâcet tileginçe* 82^b/8-9, *Kilür bolsañ yana ehlâ ve sehlâ / Ḳatımda merteben **barçadan** a‘lâ* 121^a/10, *Tañ bile ḳıyâmat maḥşerinde ol **senden** yaḥşı bolğay* 148^a/4-5.

-5. STm+krşlh

*Niçe bolsa za‘if tâzı aṭ / **Bir ṭavîle eşekden** ol yaḥşı* 10^b/7, ***Ol tekellümden** saña ḥoşdur sükût / Kim ḥaṭâ sözde yiginçe infî‘âl* 46^b/4-5, *Bir oğrı altun köp yaḥşı durur **yüz illi batman küçden*** 104^a/11-13.

Karşılaştırma Tümlenci Açıklayıcıları ile birlikte kullanılan Karşılaştırma Tümlaçleri şunlardır:

-1. KrşlT (İ+krşlh)+...+KrşlTAç (C+krşlh)

*Öz ivinde oturup ḳurı itmek yise yaḥşı **andan** kim biline altun ḳılıç bağlap ḥıdmat için turgay* 45^b/4-6.

-2. KrşlT (İ+krşlh)+...+KrşlTAç (ZYC)

*Yoksulluḳ otına küyüp küymek **andan** yaḥsırak kim bir kişi ḳatına barıp ḥâcet tileginçe* 82^b/8-9.

4.2.1.2.9. Karşılık Tümleci

Yüklemi bedel, değer anlamıyla tamamlayan tümleçtir. Eylemin neye karşılık olduğu hakkında bilgi verir.

-1. C

*Cevr çektim **râhat taptum** 104^b/2.*

-2. İ+krşh

*Şekâvetni **sa'âdetke** bedel kı1 51^a/13.*

-3. STm+krşh

***Tigme bir ni'metke** bir şükr vâcib kıldı 2^b/8-9, *Sen ölücek ol **min altunğa** tiger* 110^a/2, ***İlli altunğa** râzî bolurlar* 112^a/4-5, *[Ay hoca] sen anı **yüz akçağa** alıp sen* 148^a/7.*

4.2.1.2.10. Karşılıklılık Tümleci

Eylemin özne veya nesneyle karşılıklı olan konusunu oluşturan ögedir. (Daşdemir, 2014, s. 132)

-1. İ+kşlh

*Bu kün munça mulâtafat kim **sultân bilen** kıldıñ hilâf-ı 'âdet idi* 106^a/13-106^b/1, *Damışk Câmi'î içinde **fakîhlar bilen** baḥş kı1ur idim* 132^a/6-7.

-2. İTm+kşlh

***Alarınñ biri birle** ma'rifetim bar idi* 94^a/5.

-3. STm+kşlh

*Ebçisi **bir yigit bilen** oynar* 110^b/6-7, *Baş uruşmağıl uruşçı **pehlevân koçkar bile** / Çün bilürsen kim uruşsañ ol senin başın yarar* 168^a/9-10.

4.2.1.2.11. Karşıtlık Tümleci

Eylemin bildirdiği anlama tezat bir anlam ifade eden tümleçlerdir.

-1. E+KştT

Barça süyükleri tökülmiş idi illâ közleri oynar dağı nazar kılar 9^b/12-13, 10^a/1
Menâfi ‘ bahır içinde köp velîkin / Selâmatlık yaçasında tapar sen 26^b/6-7, *Velf ebleh*
batıptur genc içinde biligli ħor ve müflis renc içinde 47^a/9-10, *Barça tesbîh ve tehlîl içinde*
dağı men ħaflet uykusında yatħay men 64^a/3-4, *Tilesen tenindeki cânın birgey dağı ilindegi*
itmekin birmegey 93^a/9-10, *[Ay oğlanlarım] câh bir kün işikden çıkıp kiter dağı altunni*
kümüşni safarda ħarâmî alur yâ şehrde oğrı yâ şâhibi yip tüketür ammâ irdem bir çeşme
durur kim dâyim suvı taşıp kile durur dağı irdem iyese devletinden tüşse ħayħusı yok turur
139^a/6-10, Tiri irni iħen âsân urup oħ birle öltürmek / Velîkin bir ölünü miñ kim irse tirgize
bilmes 169^b/5-6...

-2. C+ksth

Burunħı meliklerniñ ħazînesi ve leşkeri ve ‘ömri senden artuħ idi anlarħa bu feth
bolmadı 48^b/9-11, *Ol ħuşlar turup tesbîh oħur / Bu benî âdem yatıp ħâfil uyur* 64^a/9-10,
Taşı ‘imâret içi ħarâb bolħay 80^b/6, *Anıñ bigin şayd iline tüşti tuta bilmediñ* 94^b/6-7, *Ĥoca*
zencir içinde ħul âzâd 148^b/2, *Biri ol kim yıħdı yimedi* 178^a/1...

-3. KştT+E

Tiledim bir zamân körsem cehânı / Dirîħâ boldı közüim bebegi ces 132^b/1-2.

-4. ZYC

Bir maħbûb maħabbeti bilen giriftâr bolup melâmet körüp ħarâmet çekip terkin
urmadı 13^a/10-11, *Melik dağı ħâlimniñ ħaħıħatın bilmeyin meni zindânħa buyurdu* 27^b/9-
10, İltifât itmes körüp aç olturup şâbir faħîr / Ni‘meti köp ħocalarnıñ balına ve yaħına
82^b/10-11.

4.2.1.2.12. Kaynak Tümleci

Eylemin kaynaħını, başlangıç noktasını gösteren tümleçlerdir.

-1. eksİTm+kyh

Niden bolur hoş râyîh andan sükr hâşıl 8^a/4-5.

-2. İ+kyh

Sâbıku'l-in'âm kuldın ni haâtâ kördi 'aceb kim... 29^b/5, Bir sulţân oğlına atasından köp mâl ve ni' met qaldı 30^a/6-7, Anıñ sudan kısmeti bar idi 94^b/9, Taşuq nükteler körkli 'ibâret bilen andan işitür biz 114^a/10-12, Ay [bu cehân] niçelerden dağı artıp qalır 176^b/4...

-3. Zm+kyh

Öz tonumnı tilermen kim senden ol ullu in'âm dağı ağır bahşış durur dağı seniñ qatından selâmat kitmek 'ayn-ı ganîmet durur 110^a/12-13, 110^b/1, Ay edîb tilegil menden ni tilersen 110^a/11-12, Senden munuñ bigin 'azîm haâtâ şâdır bolğay dağı halâs tarîki saña niçük şûret bağlağay 130^b/9-10...

-4. İTm+kyh

Muḥakkıqlarınñ ağızından niçe nevbet işittim men / Faḳîr ir şabrı artuğdur ganîlerniñ 'aṭâsından 66^a/11-12, Nâ-geh ol ivniñ karangı dehlîzinden bir aydınlıq kördüm eyle kim faşâhatnıñ tili anıñ körkli sıfatlarından 'âciz idi 122^a/2-5, Żulmât içinden âb-ı hayât çıktı 122^a/6...

-5. STm+kyh

Öğüt algıl biligli irden iy şâh / Biligli ir kelâmı tâze güldür 161^a/13-161^b/1, Bir 'âḳil irden sordılar munça fażîlet kim sağ ilde bar niçün ḥalq yüzikni sol ilge tutar 176^a/3-5...

4.2.1.2.13. Nesne

"Geçişli bir fiilin içinde yer aldığı yüklem fiillerinde fiilin etki alanını ya da konusunu gösterir. " (Daşdemir, 2014, s. 133)

-1. BÖ

*Ay niçe **bigni melikni** eyletiptür bu cehân 10^a/6, [Ol Һarâmîler] **mâl ve ni‘met** kitürdiler 12^b/7, Leşkerge ve ra‘iyyetke **fırâvân mâl ve ni‘met** bağışladı 30^a/8 **Qaranı dağı kırnaqnı** ilin ayakın bağlap Һal‘a burcından Һandaqqa biraqsunlar 48^a/3-5 **Maşrıq ve mağrıb dıyârını** ni bilen tuttuq 48^b/8-9 **Erkân-ı devlet ve a‘yan Һazretni** aña teslîm kıldılar 65^a/13-65^b/1, Bu yigit vaqı‘alarından ayttı ise ol sultân oğlu raħım itip buyurdı **Һul‘at ve ni‘met** birdiler 103^b/12-13, 104^a/1, Ol oğrılar bigi buyurdı **tonun dağı yüz aqça bilen bir ferve** birdiler 110^b/4-5 **Altunni kümüşni** safarda Һarâmî alur 139^a/7, Dağı **Һasret nedâmet** iltti 177^b/13-178^a/1...*

-2. BÖ((İ+ilh)+B+(İ+ilh))

*Sen dağı sözlegil **körgeñiden yâ işitkeniñden** 92^b/12-13.*

-3. C+yh

*Bu ‘özrümni **qabûl itkil** dimes men 50^a/3, Çün andan özge **fânîdür** bilür sen 80^a/3, **Lâ-Һavle ve lâ digey** 107^a/13...*

-4. Far Tm+yh

*Һaқ ta‘âlâ kelâmı içinde **kaı‘-ı raħimni** nehy itip dağı **meveddet-i zi-l-qurbâ** buyurup turur 78^a/12-13, 78^b/1, Nehengden Һavf itip Һavvâş ivinde / Otursa **dürr-i Һâlîş** kim kitürgey 104^b/4-5, ...bir Һakîm-i mu‘teber / **Rây u tedbîri** içinde sehv iter 105^b/9, Turup yürüp kıladur **şükr-i ni‘met-i** mevlâ 159^b/5...*

-5. İ+yh

*Velîkin **selâmatlık** yaqasında tapar sen 26^b/6-7, **Sahîni** sever Һaқ ta‘âlâ ağı 30^a/12, Fulan ‘âbid Һaқqına **ni** aytur sen 49^a/8, [Ol târîh den biri] ‘uzlet iğtiyâr ittim 52^a/2, Rakşqa kilip oynap ‘âbidni yirge urdı 64^b/8-9, İttifâk tüşti kim bir müddet **anı** körmedi 66^b/1, İstihâları Һalip bolmayınça **ta‘âm** yimegeyler 83^a/12-13, [İleyinde bir Һaңtar yimek bolsa] Aşhâb-ı kehf itine **sünük** salmağay 93^a/11-12...*

-6. İkl+yh

*[Mâl iyesi] **bar mevcûdların** aldı 51^b/13-52^a/1.*

-7. İTm+yh

[Anlar] ol sâ'at içinde **düşmen çerisin** sindurdılar 11^b/7-8, [Sulţân ol mübârek kün] **amlâkimni** özine hâş kıldı 28^a/4-5, Sen **menim naşîhatimni** kabûl kılmadıñ 28^a/6, Bir tarîka bilen **bu yârânların kifâyetin** halâş kılsam 28^b/13-29^a/1, Artıñda bõri kibi **teriñni** yırtar 50^b/12 Ol vaqt kim sen kördüñ **bir itmek kaygusın** yir idim 66^a/5-6, 'Îlâc kılıp **kõzsüzler kõzün** açar idi 79^b/4-5, [İy Sa'dî] ol safardan kilsem '**õmrümniñ baқыyesin** bir yirde oturup kiçürgey men 92^b/2-3 Dağı **ilindegi itmekin** birmegey 93^a/9-10, Şaba yili **anıñ oқun** ol yüzükden kiçürdi 105^b/ 4-5...

-8. İYC+yh

Bir sulţan **bir esirni õltürmege** buyurdı 8^b/8, Melik dağı hâlimniñ hâkîkatın **bilmeyin meni zindânga** buyurdı 27^b/9-10, Sulţân serhoşluk hâletinde **anıñ birlen cem' bolmaқ** tiledi 47^b/4-5, Men dağı **anlarğa yoldaş bolmaқ** tiledim 51^a/2-3, 'Ârif irge bil cehennemniñ 'azâbı birle tiñ / **Kirmegi koñşı ayağı birle cennet bâğına** 82^b/12-13, Saña **bu şîveler birlen kõñül almaқ** kim öğretti 122^b/7, Yamanga eygülık kılsañ sunup қol / **İlinde devletiñ almaқ** tiler ol 161^b/9-10...

-9. N+AS.+yh

'Abdu'l-kâdir Geylânî rahmetu'l-lâhi 'aleyhini kördüm 50^a/5-6.

-10. N+E

Teñri ta'âlâ 'inâyeti bilen **қaysı mülkni kim** tuttum 48^b/11-13, Bu kün **munça mulâtafat kim** sulţân bilen kıldıñ hilâf-ı 'âdet idi 106^a/13-106^b/1.

-11. STm+yh

[Ol yazuқlı sulţânğa] **yaramas sözler** sözledi 9^a/11-12, [Ol] düşmen çerisine kirip **bir niçe bahâdur irenlerni** tüşürdi 11^a/8-9, **Bu hareketni** az қılığıl kim ileyiñde köp vâkı'alar bar dağı artıñda köp düşmenler bar 30^b/2-4, Bir sulţânğa Çîn iqliminden **bir õzden kırnaқ** kitürdiler 47^b/3-4, **Bu yazuқsuz yatқан faқırlarnı** tuttı 51^b/13, Bir vaqt Hicâz yolında bir niçe zarîf yigitler benim bilen bolup vaқtlar zemzeme kılıp **muhaққıkâne beytler** oқur idiler 64^a/13-64^b/1-3, 'Acem meliklerinden bir melik Muştafâ şalâvâtu'l-lâhi 'aleyhi ve

selâmuhu hıdmatına bir hâzık tabîb ıya-birdi 83^a/1-2, Anıñ bigin şayd iline tüşti 94^b/6-7, İli ayağı kesilgen kim irse kırk ayaklı cânvernî öltürdi. 95^a/1, [Ol] ‘acâyib ve ğarâyib sözler sözler 114^a/10, Teñri ta‘âlâ maña bu oğulnı birdi 135^a/8-9, Teñri tebâreke ve ta‘âlâ munça türli ağaç yaratıp turur 177^a/12-13, Ni‘meti köp bahıl zâhidni / Dâyim il ta‘na otına örter 178^a/3...

-12. ŞYC+yh

Men anı tilemen kim körsem 66^b/3.

Bütüncede açıklayıcılarıyla birlikte kullanılan nesneler ise şu şekildedir:

-1.N (ø)+...+NAç (Yabancı yapı)

Şâhibü'l -keşşâf muqaddimesin nañv ‘ilminden iline alıp [bunı] aytur Zaraba zaydun ‘amrun 122^b/11-12

-2. N (ø)+...+NAç (BÖ)

[Bunı] ayttı Bu ni ‘âql ve kifâyet bolur dağı bu ni fehmi ve dirâyet hukemâ kavli dürüst kildi niçük kim aytp tururlar dostlar zindân içinde kirek bolur dağı düşmenler sufrada dost körünür 26^b/8-12

Sa‘âdet öze selâmet körüp [munı] ayttım لا تحرين البليه فللر حسن الطاف خفيه Ya‘ni âğâh bolğıl kayurmağıl elbette belâ üstüne anıñ uçun kim bahşışlı Teñriniñ luğfları bar durur örtügli 27^a/11-13-27^b/1-3

Şeyh Sa‘dî [bu hikayeti] aytur. Bir cemâ‘at ‘ârif fakîrlarğa yoluktum. Safarğa ittifâk kılıp renc ve râhetke şerîk bolup idiler. Men dağı anlarğa yoldaş bolmağ tiledim. Qabûl itmediler. Ayttım bu uluğların mekârim-i ahlâkından bedî‘ durur kim miskînler şoñbetinden yüz kaytarmağ dağı fâyideni diriğ körmek. Anların biri ayttı ... 50^b/13-52^a/1-6...

[Ol munı] ayttı Ay yâr ta‘ziyetim kılğıl kim tehniyet yiri degül durur ol vaqt kim sen kördün bir itmek kayğusun yir idim imdi cehân kayğusun yimek kerek 66^a/4-6...

-3. N (ø)+...+NAç (C+yh)

[Munı] ayttı İy oğlum işitkeniñ yok mı kim meşelde ayturlar / Kilip kimniñ simâtına otursañ / Kılur vâcib anı körgende tursañ / İşitmese kulağ yıllar def ü nây / Kılur şabr ol mübârek sem‘ hoş rây / Kilür közden dağı terk-i temennâ / Çemenge kılmasa yıllar temâşâ / Velîkin bu qarın dâyim kirek toğ / Açıkça bir nefes şabr itmegi yok 106^b/1-10

Maña [munı] ayttı Sen dağı sözlegil körgeñiden yâ işitkeniñden 92^b/12-13 Dostlarnıñ birine [munı] ayttım Sükût fâyidesi ol sebebeden zâhîr boldı kim köp vaqt sözde eygü yamân tüşer dağı düşmen közi közlemes illâ yamannı 106^b/12-13, 107^a/1-2

Bir kim irse aña [munı] sordı Munda seniñ vazîfeñ ni turur kim munça zağmet içinde sen 112^a/9-11

Hayretke qalıp bir zaman tefekkürge barıp yağşı te‘ emmül kılıp [bularnı] ayttı Ay baylarga senâ kılğan dağı fağırlarga cefânı revâ körgeñ! Bilgil kim ni yirde gül bar anda tiken bar dağı ni yirde kim hamr bar anda humâr bar dağı ni yirde kim genc bar anda yılan bar dağı ni yirde kim dürr-i semîn bar anda neheñ bar dağı bu ‘ayş lezzeti artında ecel tâkası açuğ turur dağı... 157^b/13, 159^a/1-13

-4. N (ø)+...+NAç (Şiir)

Meşelde [munı] ayturlar Kilip kimniñ bisâtına (simâtına) otursañ / Kılur vâcib anı körgende tursañ / İşitmese kulağ yıllar def ü nây /6 Kılur şabr ol mübârek sem‘ hoş rây / Kilür közden dağı terk-i temennâ / Çemenge kılmasa yıllar temâşâ / Velîkin bu qarın dâyim kirek toğ / Açıkça bir nefes şabr itmegi yok 106^b/2-10

Bir zamân tefekkürge barıp [bu beytni] ayttı ‘Aceb mi işğ leclâcı sürüp at / Selâtinni piyâde birlen utsa / Körüp ol şâhid-i ra‘nâ cemâlin / Degül tañ zâhid ir zühdin unutsa 113^b/2-5

Ol ‘âşık-ı bîçâre nâle ve zârî kılıp [bu beytni] ayttı Köp ögüt birmegil maña ay yâr / Çün irâdet anıñ ilinde durur / Düşmenin öltürür bahâdır ir / Dostın ol habîb katl kılur 114^a/2-5...

-5. N (İ+yh)+...+NAç (Beyit)

Ferîdûn haymesiniñ tigrisinde / Naşihat yazmış altun birle naqqâş / Yamanga eygülik kıl ay sağı ir / Sa‘âdet eygülerge boldı yoldaş 177^a/9-11.

-6. N (İ+yh)+...+NAç (BÖ)

*Tağ bile **tağ** teferrüc itkey sen / **Hoca zencir içinde kul âzâd** 148^b/1-2.*

-7. N (İ+yh)+...+NAç (C+yh)

*[Sen] hiç **anı** işittin mi kim **meni koyğay** 46^a/2-3, **Kilip behrâm gûrında yazıp** kitmiş **munı** kâtib / **Kerem ili yakîn bil kim kavî bâzûdan artuğdur** 81^a/12-13, **Hoş ayttı munı** ol edîb-i zarîf / **Melikke bolur mı kalender harîf** 168^a/13...*

-8. N (İ+yh)+...+NAç (Şiir)

***Laîffe** sözledi közlep yirini / **Eyâ ahmağ küyev yitmiş yaşar sen / İlîñ titrer niçük inçi** tişer sen / **Bu künden soñ bu işden tevbe itkil / Kılıp eygü ‘amel cennetke kitkil** 138^b/11-13-139^a/1-2...*

-9. N (İTm+yh)+...+NAç (E+BÖ)

***Enbiyâ mîrâşın** taptum ya‘nî ‘ilm ikki **cehân körki** 82^a/4-5, **Ol Cum‘a içinde anların** birin kördüm özdeñ **tâzî at minmiş ikki kul artınça** 93^b/11-12...*

-10. N (İTm+yh)+...+NAç (C+yh)

***Bir cemâ‘at munuñ ‘aksin** revâ kördiler kim **yazuqlularnı öltürmekde te‘emmül kılmağ yahşırak** 169^a/12-13*

-11. N (STm+E)+...+NAç (C+yh)

***Bu kün munça mulâtafat kim sulţân bilen kıldıñ hilâf-ı ‘âdet idi** 106^a/13-106^b/1, **Kâşgar câmi‘i-niñ içine kirip bir oğlannı** kördüm **ğâyet şâhib-cemâl idi** 122^b/4-5.*

-12. N (STm+yh)+...+NAç (BÖ)

***Men bu tâyifeni bir tarîka öğretip men kim iştiñâları galip bolmayınca ta‘âm yimegeyler dağı qarınları yahşı toymayın ta‘âm illerin çekkeyler** 83^a/11-13-83^b/1, **[Men] bir fakîrni** kördüm. **Mağara içinde tama‘ işikin bağlap oturur idi dağı sulţânlar közine anıñ heybeti mütemekkin bolup turur idi** 105^b/ 11-13-106^a/1.*

-13. N (STm+yh)+...+NAç (Beyit)

Bu beytni okudı Ay meni körgeñ haqâret köz bilen şâh-ı diyâr / Bolmas ir şûret bilen leşker içinde ihtiyâr / İr deminde irdemin körgüzmes illâ ir kişi / Eyle kim irdem tevede yok dağı arslanda bar 11^a/9-13-11^b/1

Bu ebyâtını okur idi Tiledim bir zamân körsem cehânnı / Dirîgâ boldı közüñ bebegi ces / Bir ikki hoş nefes urmağ tiledim / Nefes yolu tutuldu boldım âhras / Cehân honının elvân ni' metinden / Biş altı luğma yidim aytılar bes 132^a/13-132^b/1-6

Quvvetine quvanıp bu beytni okur idi Qandadur fıl kilip şûret ü heybet körsün / Qandadur şîr kilip pençede quvvet körsün 149^a/6-8

Taṣuḡ laṭife tıñla ay ma' rifet debîri / İkki kiçe uyumas ol kim boğaz eşîri / Bir tünle köp yimekten qarnı kerile tolgay / Yâ bir kiçe diremsiz beñf ve aç bolğay 169^a/1-4...

-14. N (STm+yh)+...+NAç (C+yh)

Bu fâyideni maṇa aytqıl kim bu vâqı'anı kizlemekde maşlaḡat ni turur 107^a/9-10, *Bir zâhidni kördüm bir maḡbûb maḡabbeti bilen giriftâr bolup melâmet körüp garâmet çekip terkin urmadı* 113^a/9-11...

-15. N (STm+yh)+...+NAç (Yabancı Yapı)

Seḡer vaḡtında ol 'âbidge bülbül / Bu nükteni okudı âdemî tig و عند هبوب العاشرات 64^b/12-13-65^a/1-2.

-16. NAç₁((İ)+N(İ+yh))+...+NAç₂ (C+yh)

Maşlaḡat anı körer men kanâ'at mülkin ḡırâset kılp riyâset terkin urğay sen 26^b/3-5, *Maşlaḡat anı körer men kim seni bu ḡal'e burcından aṣaḡa ḡandaḡḡa bıraḡḡay men ḡattâ özgeler bu 'uḡûbatını körüp 'ibret alğaylar* 131^a/8-11.

-17. NAç (ŞYC)+N

Ataṇa eygülık ni kıldıñ ise / Anı tutqıl ṡama' oḡlıñdan iy pîr 135^b/3-4, *Qanda kim bir ullah tirek körse anı pençe quvveti bilen qoparıp kiter* 149^a/4-5, *Ḥasûd ir qanda kim ehl-i hüner bolsa anı közler* 168^b/6...

-18. NAç (ŞYC)+...+N

Ni kadar munda artursañ sen anı köterür sen 83^b/11-12, Bu cevır ü cefâ niçe bolusar / Senden Hâk anıñ öçün alusar 148^a/8...

-19. NAç (ŞYC)+N (ø)

...dağı alında ni bolsa [anı] yigey ağzında ni kilse [anı] digey taş ı imâret içi harâb bolğay 80^b/2-6, Alında ni bolsa [anı] yigey 80^b/4-5.

4.2.1.2.14. Nezaket Tümleci

Yargıyı nezâket ifadeleriyle destekleyen tümleçlerdir. Bütüncede üç cümlede tespit edilmiştir:

-1. [ø]

[Kerem kılıp kilseñiz] sizge hayr bolğay 132^a/12.

-2. ŞYC

Eyâ ı aklı teñiz sözi güher-bâr / Otursañ közüüm üstünde yiriñ bâr 29^b/2, Kerem kılıp kilseñiz ol vaşıyyet kılğay dağı sizge hayr bolğay 132^a/11-12.

4.2.1.2.15. Ölçü Tümleci

Eylemin miktarını (yer, zaman, nicelik gibi) bildiren tümleçtir.

-1. İ+krşlh_+İ+_Zf

Çünkü sevdi hoca cândan kulnı yig 113^a/7.

-2. STm

Ol eyyâmda bir niçe muvâfık yârânlar bilen hicâz safarın itip mekkeni ziyâret kılıp kilgenimde ol harîf iki menzil karşı kildi 27^b/3-5, Muhaqqıqlarınñ ağzından niçe nevbet işittim men / Faķır ir şabrı artuğdur ganîlerniñ ı aţâsından 66^a/11-12.

-3. ŞYC

İgilür yaş ağaç niçük tılesen 141^a/1.

-4. Zf

[Ay şeyh] saña hiç eşer kılmadı 64^b/11.

4.2.1.2.16. Sebep Tümleci

Eylemin gerçekleşme sebebini ortaya koyan tümleçlerdir.

-1. [ø]

[Buyurdu kim] edâ kıldılar 29^b/12, *[Çün degüldür saña muvâfık yâr] yalguzun temâşâ kıl* 52^a/5, *[Çünkü sevdi hoca cândan kulnı yig] kulı boldı big* 113^a/8.

-2. C+sh

Bütüncedeki sebep tümleçleri sıklıkla bu yapıda kullanılmıştır:

Velî gül birle boldum bir niçe yıl/ Eşer kıldı maña gülñiñ cemâli 8^a/7-8, *Qayurmağıl elbette belâ üstüne anıñ üçün kim bahşışli Tenriniñ luğfları bar durur örtügli* 27^b/1-3, *Taḥammül kıl bizim emşâlimizge / Yimişi köp ağaçқа taş atarlar* 30^a/4-5, *[Sen anı] qarağa birgil kim anıñ lâyıķı turur* 48^b/2-3, *İv iyesi bildi dağı tura kildi* 50^b/2, *Bir ebleh ortada kıldı yamanlık / Niçe ‘âkıllara tigdi ziyânı* 52^a/11, *Ortada münâza‘at kıptı leşker ve ra‘iyyet muqabele bolup uruşıtlar* 65^b/5-6, *Geh kilip qayğu kiter bolsa feraḥ bolma melûl / Kim qarânguluk içinde tapılır âb-ı hayât* 66^a/2-3, *Şaba yili anıñ oqun ol yüzükden kıçürdi ol yüzükni aldı* 105^b/ 4-5, *İtler artına tüşti tiledi kim yirden bir kesek taş kötürgey* 110^a/6-7, *Ol oğrılar bigi buyurdı tonun dağı yüz aqça bilen bir ferve birdiler* 110^b/4-5, *Ol ki kısqâ durur yite bilmes* 130^b/7-8, *Ol vaķt kim oğlanlar atası boldum dağı oğlanlık kılmadım* 135^b/12-13, *Qâbil-i terbiyet degül idi terbiyet eşer kılmadı* 139^a/7, *Bir itni yidi tiñizde yusa / Çün boldı üvüş pelidrek turur* 139^a/13-139^b/1, *Çün yok ‘ameliñ yana hemân câhil sen* 160^b/13, *Qatında dem ura bilmes soñında gıybetin sözler* 168^b/7...

-3. C+E

Biri ol kadar ‘ilm okudu kim ‘allâme-i ‘aşr boldı 81^b/11, Ol kadar mühmelâtıdan sözledi kim dağı sözlemege mecâli kalmadı 92^b/11-12, İttifâk tüşti kim katımızdan safar itti 135^b/8-9...

-4. İ+sh

Dögöldür ton bilen bu pârsâlık 51^b/1, Kaçan bir muhtaşar dîvân bolup ‘ammâl ulğaysa / Tekebbürden bilişlerge körüben iltifât itmes 66^b/8-9, Eyle kim Hâtem-i Tâî kerem bilen mezkûr idi 93^a/7, Savuğdan yir buzlanıp idi 110^a/7-8, Dîn muttakîlerden kemâl tutar 161^a/10, Küç bilen tapmadı kim irse câh / Birmeyin hâlîk-ı zamân ü zemîn 176^b/12...

-5. İTm+sh

Bağrı mihnet otına kebâb bolmış 27^b/6 -7, Anıy açığından içi yanıp oturur idi 65^b/7, Fîl-cümle zarûret hukmi bilen bir közsüz irge ‘ağd-i nikâh kıldılar 79^b/2-3, Yürür emri bilen bu devr ayağı 80^a/2, ..cemâ‘at müdâm / Şafâsız üñünden bolurlar melûl 112^a/6, Korkusından imkânları yok idi kim külgeyler yâ sözleşgeyler 141^a/9-10, Mülk bilig iyelerinden cemâl tapar 161^a/9, Her kim ulularğa söker / Tili bilen öz kanın töker 168^a/5-6...

-6. İYC+sh

Anı körmek bilen melûl bolur sen 66^b/5, Bir tünle köp yimekten karnı kerile tolgay / Yâ bir kiçe diremsiz bengî ve aç bolğay 169^a/3-4.

-7. STm+sh

Sultân oğlu bu sözden melûl bol[dı] 30^b/4-5, [Elhamdülillâhi] bu hikâyet bilen râhetke yakın men 52^a/8-9, Ol hacâletden revân na‘ra ur[dım] 64^a/11-12, Ni sebebeden / alıp sen böyle gül yanında mesken 80^b/12-13, Seniñ kibiler bu derd bilen mübtelâ bolup tururlar 114^a/1-2, Bu sözden melikni külmek tuttu 131^b/1, Kim ol bir hayâl bilen mübeddel bolur 161^b/12-13...

-8. ST+E

Ol sebebden kim ortamızda ma'rifet bar idi 27^a/5-6.

-9. ŞYC

Eceli iriştı ise ilsiz ayaksızdan kaçıp kutula bilmedi 95^a/4-5, Niçük kim şanem yonguğçı Âzer İbrâhîm bilen huccetleşip çıkışa bilmedi ise kerişmege turdı 157^b/1-3.

-10. Zf

Ni üçün hıdmat kılmassen kim bu iş zahmetinden kutulğay sen 45^a/13-45^b/1, Sen ni üçün bu ittifâkda sözlemediñ 46^a/0-11, Ay bed-ef'âl niçe bir böyle mühmel oynagay sen 79^a/2-3, Sen niçün küyegüñni ol hakîmge iltmez sen 79^b/5-6, Ni oturur sen kim... 82^b/5, Niçün böyle kıldıñ 105^b/7,

-11. ZYC

Qarındaşları hâsed iltip ol oğlanga aş içinde ağu birdiler 11^b/11-13, Yahşı hışâlin körüp husn-i tedbîrin bigenip [anı] bir mu' teber iş öze koydı 27^a/8-9, Ol bîçâre tirlikden ümîdin kesip sultânğa sökti 8^b/9-10, Sultân yigrip bir qara zengî ferrâşka birdi kim üstün dudağı burnı ucına yetip dağı astın dudağı yaqasına inip turur idi 47^b/5-8, Köñli tar bolup [ivden] çıktı 50^b/1-2, Özünü hoş âvâz bilip kattı ün bilen hutbe oğur idi 110^b/12

Sebeup Tümlenci Açıklayıcılarının Sebeup Tümlaçleriyle oluşturdukları yapılar şu şekilde gösterilebilir:

-1. ST(STm+E)+...+STAç (Beyit)

Ma'zûr tuttum ol hukm bilen kim meselde ayturlar Kirmege bignîñ melikniñ ivine / Vâşıta lâ-büd kirek bir ihtiyâr / Nâgehân bevâb ve it körse garîb / Bu yaqasın ol itekin bik tutar 29^a/3-6.

-2. ST(STm+E)+STAç (BÖ)

Hâtırım meyli muña artuğrak idi ol sebebden kim bir vaqt arıp idim bu meni tevege mindürdi dağı ol oğlan igeç yağrınma ağır kamçılar indürdi 44^b/13-45^a/1-4.

-3. ST (ST+E)+STAç (C)

Şeyh rızâ birdi ol hukm bilen kim da‘vetniñ icâbeti sünnet durur 106^a/8-10.

-4. ST(STm+sh)+...+STAç (BÖ)

Sükût fâyidesi ol sebebden zâhîr boldı kim köp vaqt sözde eygü yamân tüşer dağı düşmen közi közlemes illâ yamannı 106^b/13, 107^a/1-2.

-5. STAç (C)+...+ST (STm+sh)

Boluptur Ka‘be hâcet kıblegâhı / Aña halk ol cihetden köp kiterler 30^a/2-3.

4.2.1.2.17. Sınırlandırma Tümleci

"Yeri, zamanı, eylemin yapılış sayısını (tekrarını) başlangıç ya da bitiş noktası itibarıyla sınırlandıran tümleçtir " (Daşdemir, 2014, s. 133).

-1. [ø]

[Ol târîh den biri] ‘uzlet ihtiyâr ittim 52^a/2.

-2. Ar Tm

Qarılar hatte‘l-‘araq 168^b/11.

-3. E+İ+sıh

Tabîb devâ buyurmas illâ saķîmgâ 46^a/12.

-4. E+İ

Kiçipdür Hâtim-i Tâyi ve-lîkin tâ ebed atı / Halâyıqnıñ tilindedür kerem birlen bolup meşhûr 81^b/1-2.

-5. Fr Tm

Zâhidler sedd-i ramâq 168^b/11.

-6. İ+sıh

Atıñ qalgay cehânda câvidân 30^b/10.

-7. İTm+sıh

Üstün dudağı **burnı ucına** yetip dağı astın **dudağı yaçasına** inip turur idi 47^b/6-8, ‘Ömrüm içinde munda özge oğlum bolmışı yok turur 135^a/3-4.

-8. STm+sıh

Ay boğaz [sen] kâni‘ it **bir itmekke** 45^b/11, Ol târîhden biri terk-i şuhbet kılip ‘uzlet ihtiyâr ittim 52^a/1-2, **Ol vâkıdan biri** kim kilip turur men 83^a/7-8, **Bu künden son** bu işden tevbe itkil 139^a/1, Kişiniñ fażl u mıkđârı bolur ma‘lûm **bir künde** 168^a/3.

-9. ZYC

İl yiterde eygülık kıl ay fulân / Kim atıñ qalgay cehânda câvidân 30^b/9-10, **Yitkeninçe küçün** köñül yapkıl / Kim halâyık saña du‘â kılğay 45^a/6-7, Yaman ‘âdet tabi‘atta otursa / Ol andan kitmeyiser **ölmeyinçe** 79^a/7-8, **İstihâları galip bolmayınca** ta‘âm yimegeyler 83^a/12-13, **Qarınları yahşı toymayın** ta‘âmdan illerin çekkeyler 83^a/13-83^b/1, Yigitler **kötrülgünçe tabak** 168^b/12.

4.2.1.7.18. Sıralama Tümleci

Eylemin yapılış sırasını gösteren tümleçlerdir.

-1. STm

Kitti bu nevbet alıp balık ol ir ağıñ yutup 94^b/5.

-2. Zf

İlk idim bir hor toprak / Velî gül birle boldum bir niçe yıl / Eşer kıldı maña gülñiñ cemâli 8^a/6-8, **Evvel** meydânga sulţânñıñ ol kısqâ boylı oğlı kirdi dağı na‘ra urup bu beytni oqudı... 11^a/2-3.

4.2.1.2.19. Şart Tümleci

Yargının gerçekleşip gerçekleşmemesinin bağılı olduğu durumu ortaya koyan tümleçlerdir.

-1. [ø]

[Nâgehân bevvâb ve it körse garîb] ol itekin bik tutar 29^a/6, [Boğaz belâsı bolmasa idi] şayyâd dağı tuzâkın kurmağay idi 168^b/9-10.

-2. C+şh

Kimde bu şabr yok hikmet yok 81^b/9, Boğaz belâsı bolmasa idi kuş tuzakğa tüşmegey idi 168^b/8-9.

-3. E+BÖ

Kiçer böyle cehân ay yâr-ı hemdem / Eger bolsa meşekkat bolmasa gam 66^a/8.

-4. E+ŞYC

Ammâ fettân hasûdlar fitne kılıp bir kün melik hıdmatında ol kim seniñ yahşı sîretin durur anıñ hilâfin takrîr kılsalar ol hâlde kimniñ sözlemege mecâli bar 26^b/2-3, Ger sa‘âdet yana ilin tutsa / Bolur ol mu‘teber emîr-i kebîr 28^a/1, Ger körer bolsa yüzün birür talâk 79^b/9, Aç öler ol zamân eger yimese 83^b/4.

-5. İ+ykh

Kurı igri ağaç otsuz tüzelmes 141^a/2.

-6. STm+şh

Tevbe saña bu hâlette fâyide kılmaz 130^b/2-3.

-7. SYC

Niçe kim anıñ mülki özgeler ilinde bolğay munıñ közleri ol mülk artınça qalğay 10^a/3-5, Ol yaqın kim Tenriden bolğay yırağ / Ol yaqınnıñ terkin ursañ yahşıraq 78^b/5-6, Bu cevır ü cefâ niçe bolusar / Senden haq anıñ öçün alusar 148^a/8.

-8. ŞYC

Tilesen bolmağa ma‘ruf-u kerhî / Cüneyd ü Şeyh Şiblî şuhbetin kıl 8^a/10-11, Hüner ü ‘ayib irde bilgürmes / Ni kadar ol kişi tik oltursa 10^b/10, Eyâ ‘aqlı teñiz sözi güher-bâr

/ *Otursan* közüüm üstünde yiriñ bâr 29^b/2, *İleyinde bir kaçtar yimek bolsa* Ebû Hurêyre çetükine bir luğma yidürmegey 93^a/10-11, *Her kim ok atıp ol yüzükden kiçürür bolsa yüzük aña bolsun* 105^a/13-105^b/1, *Bir kişiniñ tişin çekip cerrâh / Çıkarur bolsa bil nidür hâlî* 132^b/10-11, *Bar ise körgüz ilinde* bu kün irlıkden fen / Öz ayağı bile gûr ağzına kildi düşmen 149^a/13-149^b/1...

-9. ZYC

[Ay ata belî] *kişi cânını hatargâ koymayın* düşmenge zafer tapmas 104^b/1-2, [Ay ata belî] *renc çekmeyin* genc hâşıl bolmas 104^a/13.

4.2.1.2.20. Tekrarlama Tümleci

Eylemin kaç kez yapıldığını gösteren tümleçlerdir.

-1. STm+tkrh

Qavîsi künde üç nevbet yimek yir 84^a/7.

-2. YiT+E

Ay muhârifler bigi bir kez yana / İygülerge bu yamanın tigmesün 110^b/2.

4.2.1.2.21. Üsteleme Tümleci

Yüklemi "ayrıca, üstelik" gibi anlamlarla tamamlayan tümleçlerdir.

-1. iTm+üh

*Bir kişi aşhâbdan*¹³⁹ kilip aña tecrîbe kitürmedi dağı bir hasta kilip andan mu'âlece istemedi 83^a/3-5.

-2. STm+üh

*Bir kişi aşhâbdan kilip aña tecrîbe kitürmedi dağı bir hasta*¹⁴⁰ kilip andan mu'âlece istemedi 83^a/3-5.

¹³⁹ Ashabtan bir kişi bile gelmedi.

¹⁴⁰ Bir hasta bile gelmedi.

-3. ŞYC

Yitse tatlı suğa susamış ir / Korkmas allında bolsa ejderhâ 48^a/13, Özdeñ kişi yapunsa iski ‘abâ yaraşur 79^a/13, ‘İsâ işekin hicâza iltip / Ketürse yana hemân işek turur 139^b/2, Kiçilikde edeb öğrenmegen ir ulu bolsa... andan hayr kilmes 140^b/13.

4.2.1.2.22. Varma Tümleci

"Varma tümleci eylemin vardığı kişiyi, muhatabı, varma noktasını ifade eder. Bu bakımdan çıkma tümlecinin karşıtıdır denilebilir. Tamamladığı filin çatısına göre özne ya da nesne değerinde olabilir" (Börekçi, 1995, s. 243).

-1. [ø]

[İve] kirdiler 29^a/9, [Aña] çibin tüşti 48^b/5.

-2. BÖ

Leşkerge ve ra‘ıyyetke ferâvân mâl ve ni‘met bağışladı 30^a/8.

-3. İ+vrh

Men salţanatka yittim 82^a/1-2, Çîn'den çînî çanağlar alıp Rûm'ge kitürgey men 92^b/6, Bir şâlih kılını cennetke iltkeyler 148^a/10-11, Haşret bilen iltür seni yirge bu dînâr u direm 160^a/9, Ammâ yamanlarga rahm kılmağ eygülerge cevır itmek bolur 161^b/6-7, Niçün barça ziynetni solğa birdün 177^a/7-8...

-4. İTm+vrh

Şâhibü'd-dîvân katına bardım 27^a/5, Dağı ol oğlan igeç yağrınımı ağır kamaçılar indürdi 45^a/3-4, Kâfile Benî Hilâl hayluna yitti 64^b/4-5, [Bu yigit vaqı'alarından ayttı ise ol sulţân oğlu rahm itip buyurdı] bir niçe mu'temed kişilerge koşup öz şehrine kitürdiler 104^a/1-3...

-5. STm+vrh

Karındaşları hâsed iltip ol oğlanga aş içinde ağu birdiler 11^b/11-13, [Ol] devleti gâyet kemâlga yitti 27^a/10, Ol bignîñ hıdmatına kildim 29^a/1, Ol bigge bu söz gâyet hoş kildi 29^b/9, Bir ebleh ortada kıldı yamanlık /Niçe ‘âkıllara tigdi ziyânı 52^a/11, Meger Bağdâd içinde bir zarîf ir / Kızın başmak tikiçi irge birdi 78^b/9-10, Bu menzilge ‘ademden her ki yitti 80^a/4, Alar tüşti tereñ su igremine 131^b/11, El-mağşûd ol da‘vî bu gayetka yitti 159^a/12...

-6. Zm+vrh

Mısr mülkin aña teslîm kıldı 47^a/1, Keliser çûn bize ol devr ayağı 46^a/6-7, Memleketni aña teslîm kılıñız 65^a/10...

Varma Tümleci Açıklayıcısı ile kullanılan Varma Tümleci bir tanedir:

VrT(STm+vrh)+...+VrTAç (C)

Sultân yigrip [anı] bir kara zengî ferrâşka birdi kim üstün dudağı burnı ucına yetip dağı astın dudağı yaçasına inip turur idi 47^b/5-8.

4.2.1.2.23. Vasıta Tümleci

Eylemin neyin sayesinde gerçekleştiğini gösteren tümleçtir.

-1. [ø]

[Halâyık andan] hâcet tilerler 135^a/6, [Men dağı ol ağaçdan] hâcet tilegeyim kim atam terkrek ölgey 135^a/10-11.

-2. İ+vsh

[Men Teñri ta‘âlâ ‘inâyeti bilen kıysı mülkni kim tuttum] melikler atın hayr bilen yâd kıldım 48^b/13-49^a/1, [Ay oğlanlarım] câh bir kün işikden çıkıp kiter 139^a/6, Kudret bile hod yaratmayıp sen 148^a/7...

-3. İTm+vsh

*Žarûret hâletinde kim kaçargâ tapmasa bir yol / Yürüp karşı **ili birlen** tutar iti kılıcını* ol 8^b/13-9^a/1, *Bu kün ol miñ bir atıñ ħurmeti-çün / Ĥabîbiñ muştafânıñ ‘izzeti-çün / Anı* *luṭfiñ bilen dilşâd kılgıl* 81^a/7-8, *Bu tâcirniñ qalğan mâlı bilen mün‘im boldılar* 93^b/9-10, *[Ol] ‘Acem tili bilen sözler* 132^a/10-11, *Ol terbiyet bereketi bilen*¹⁴¹ ‘âqıl bolğay 139^a/6-7, *Öz ili bilen öz kolın sındurur / Kāvî birle pençe tutuşқан za‘îf* 168^b/1-2, *Devletliler burun kıçkenler ħikâyetinden ögüt alurlar* 176^a/13-176^b/1...

-4. STm+vsh

Bir tarîqa bilen bu yârânlarnıñ kifâyetin ħalâş kılsam 28^b/13-29^a/1, *Ni kadar kim ‘ömrüm bar bu naşîhat bilen ‘amel kılgay men* 52^a/9-10, *Özüni hoş âvâz bilip kattı ün* *bilen ħuṭbe oğur idi* 110^b/12, *Bu issi zaĥmeti minden bir içim su bilen kim deṛ itkey dip* 122^a/1-2, *Sen bu kün benim ‘uḳûbatım ilinden bu faẓl ve belâğat bilen ħutulğay sen* 131^a/7-8...

-5. VsT+E

Bu iḥsân birle mi cennet tiler sen 93^b/7.

-6. Zm+vsh

Bir ħasta kilip andan mu‘âlece istemedi 83^a/4-5, *Sen alardan almasağ ‘ibret bu kün / Tañ bile senden bular ‘ibret alur* 176^b/5-6.

-7. ZYC

Birip mülk ol birini kıldı sultân yürütür bu birini aç ve ‘uryân 47^a/11-12, *‘Îlâc kılp közsüzler közün açar idi* 79^b/4-5, *Devâ kılp közin açğay* 79^b/6-7, *On altun birip [meni] ol yirden kiterdiñ* 112^a/1.

Vasıta Tümlenci Açıklayıcısı olarak Vasıta Tümlaçleri ile kullanılan yapılar yalnızca beyitlerden oluşmuştur:

VsT(STm+vsh)+...+VsTAç (Beyit)

¹⁴¹ O kişi, terbiyenin bereketi sayesinde...

Hâtırı ağıray dip bu ikki beyt bile ihtîşâr kıldım Naşîhât tutmağan gâfil kim irse / Tüşer dâym meşakqatnıñ kınına / Bilürsen zaḥmına çün tâkatnı yok / Koluñnı soqmağıl ‘akreb inine 28^a/11-13-28^b/1-3

Bir faḳîr ir yoqsulluḳ otına küyüp ḥırkasın tikip ḥâtırın bu beyt bilen tesellî kıılır idi: Kırı itmek aşap ḥırka kiyerge çün kanâ’at men / Ḥalâyıḳ minnetin bârf kötürmekden ferağat men 82^a/13-82^b/1-4

Sözümüz bu ikki beyt bilen ḥatm boldı Kişige kıılma şikâyet cehândan iy dervîş / Turup yürüp kıladur şükr-i ni‘met-i mevlâ / İlinde çün kim eyâ ḥoca mâl ü ni‘met köp / Yidür bağışla tileseñ sa‘âdet-i ‘uḳbâ 159^b/3-7.

4.2.1.2.24. Yer Tümleci

Eylemin gerçekleştiği yeri, mekânı gösteren tümleçlerdir.

-1. İ+ybh

Evvel meydânğa sultânın ol kısqâ boyılı oğlu kirdi 11^a/2-3, *Dağı [irdem] arslanda* bar 11^b/1, ‘Avrat ḳumâşın kiyip *ivde* oturur 11^b/4-5, *Bir ebleh ortada* kıldı yamanlık 52^a/11, *Suda* bağalar [nâle ve zârî kıılurlar] 64^a/2, *Ay sultân sen dünyede* bizden leşker bilen artuḳ sen 79^b/12-13, *Tâli‘ siz şayyâd tenizde* balıḳ tutabilmes 94^b/10-11, *Ol ḥatunnıñ ḳarı anası ivde* mütemekkin oltura ḳaldı 121^a/12-13, *Ḳalege* çün kemend ata bilmes 130^b/6, *İrdem iyesi ḳanda* barsa altun birürler 139^a/11-12...

-2. İTm+ybh

Fulân tağ başında ḥarâmîler bar 12^b/1-2, *Bir niçe ḥarâmîler tağ başında* yir itip oturur irdiler 12^a/13-12^b/1, *[Ol irenler] illerin bağlap sultân ḥıdmatına* kitürdiler 12^b/10-11, *Bilürsen zaḥmına çün tâkatnı yok / Koluñnı soqmağıl ‘akreb inine* 28^b/2-3, *Ḳullar şafında* olturayım 29^a/13, *Nîl yaḳasında* mamuḳ iktik 47^a/3, *Bir şâlih irniñ ivine* oğrı kirdi 50^a/13-50^b/1, *Artıñda* böri kibi teriñni yırtar 50^b/12, *Kiçe kilip bir ḥişâr yanında* yattılar 51^b/5-6, *Bir kün bularnı bir şehrinñ işikinde* câsûs dip tōhmet bilen tuttılar 84^a/8-9, *[Ol faḳîr] mağara içinde* tama‘ işikin bağlap oturur idi 105^b/12, *Damışḳ Câmî‘î içinde* faḳîhlar bilen baḥş kıılır idim 132^a/6-7, *Ol ḳarşığı vâdî içinde* bir mübârek ḥurmâ ağaḳı bar 135^a/4-

5, *İşitip tutmasa her kim naşihat / Bolur ol halk ara dâyim fâzîhat* 176^a/12, [*Cemşîd*] *tonına tırâz tikti* 177^a/6...

-3. STm+ybh

[*Ol irenler*] *bir yirde* kizlendiler 12^b/5, *Ol çiçek kim necis yire* tüşti 48^b/6-7 *Ecelsiz balık kırı yirde* ölmes 94^b/11, *Her yirde* ‘azîz irür kanâ‘at ehli 106^a/4...

-4. YT+E

Bu yirge kim kilip turur men 112^a/2.

-5. Zm+ybh

Her kimde saḥâvet bar 81^a/10-11, [*İy mâl ve ni‘met iyeleri*] eger *sizde* inşâf [*bolsa idi*] 81^b/5-6, *Kimde* bu şabr yok 81^b/9.

Yer Tümleci Açıklayıcıları ile kullanılan Yer Tümleçleri şu şekildedir:

-1. YTAç (C+ybh)+YT(İTm+ybh)

Bir kilîmi bar anıḡ üstüne yatur idi 50^b/2-3

-2. YTAç (C+ybh)+YT(İ+ybh)

Ni yirde gül bar anda tiken bar 158^a/3

-3. YTAç (YT+E)+YT(İ+ybh)

Ni yirde kim hamr bar *anda* humâr bar 158^a/3-4, *Ni yirde kim* genc bar *anda* yılan bar 158^a/4-5, *Ni yirde kim* dürr-i şemîn bar *anda* neheḡ bar 158^a/5

4.2.1.2.25. Yönelme Tümleci

Eylemin yöneldiği yeri, yönü veya kişiyi gösteren tümleçlerdir.

-1. [ø]

[Alar] mâcerânı [**sultânğa**] ayttılar 48^a/2-3, Hocâsı [**ana**] tarîk-i müveddet ve ‘ayn-ı maḥabbet bilen nazar kıılır idi 112^b/11-12...

-2. eks SYC+yöh

Enbiânın ‘izz-i evrâdı üçün/ Evliânın her seḥer yâdı üçün / Kıl nazar **Seyf-i Sarâyî yarlığa** 178^b/4-5.

-3. İ+yöh

Ol yazuklı **sultânğa** sökti 9^a/10-11, **İskenderge** sordılar maşrıḳ ve maḡrıḳ dîvârını ni bilen tuttuḡ buruḡı meliklerniḡ ḥazînesi ve leşkeri ve ‘ömri senden artuḳ idi anlarğa bu fetḥ bolmadı 48^b/8-11, [Mâl iyesi alarnı] **ḥabske** saldı 52^a/1, **Şahrâğa** yüz tuttı 63^b/10, Bir kişi **maḡa** iltifât kılmadı 83^a/8-9, **Ḥasan Meymendîge** sordılar Sultân Maḥmûdnıḡ munça maṭlûb-ı cânı maḥbûb-ı cehân kulları bar niçün bular bilen meyli ve maḥabbeti ol ḳadar degül illâ kim Ayyâz bilen durur 112^b/3-6, Cemâli güliniḡ ‘araḳından bir niçe ḳaṭra **ḳadahḳa** tamup turur 122^a/9, **Ana** yârânları naşîḥat birip ayttılar ay dost bu ḥayâl-i muhaldan özünni çekkil niçe seniḡ kibiler bu derd bilen mübtelâ bolup tururlar 113^b/13, 114^a/1-2, **Ḳâzî alarğa** nükte bilen ayttı Alar kim ‘aybına ḥammâl irürler / Niçün **özgeleḡe** ta‘ne ururlar 131^b/3-4, Anıḡ üçün kim fâyidesi **saḡa** ḳaytur 160^a/13-160^b/1, Her kim **ulularğa** söker 168^a/5...

-4. İTm+yöh

Bir kün sultân **bu kıṣḳa boylı oḡlına** ḥaḳâret közi bile baḳtı 10^a/12-13, [Ol] **bir dostına** ayttı kim fulân kim irse zamân durur kim körünmedi 66^b/2-3, Bir sultân **fuḳarâ tâyifesine** ḥaḳâret közi bilen nazar kıldı 79^b/10-11, **Dostların birine** ayttım Sükût fâyidesi ol sebebdan zâhîr boldı kim köp vaḳt sözde eygü yamân tüşer daḡı düşmen közi közlemes illâ yamannı 106^b/12-13, 107^a/1-2, Tâcir **oḡlına** ayttı kirek kim bu vâḳı‘anı hîç kişige aytnaḡay sen 107^a/7-8, **Alarnıḡ birine** ayttı iliḡ sun / Yana kıılmaḳ tileseḡ ‘ayş her kün 131^b/12, Ay ḥoca **ḳuluḡa** köp yigirme 148^a/6, ‘Amelni ‘**aḳl iyesine** buyurgıl / Niçe kim ol anıḡ şuḡlı degüldür 161^b/2-3...

-5. STm+yöh

Men ol kilge suvâl ittim ki niden / Bolur hoş râyîhañdan sükr hâşıl 8^a/4-5, [Ol big] bir izzetli yirge işâret kıldı oturup dip 29^a/10-11, Yimişi köp ağaçka taş atarlar 30^a/5, Bir ulu ‘azîz irge sordum îh vâñ-ı şafâ hâlinden 78^a/3-4, Men ayttım ol kök otka ni sebebden / Alıp sen böyle gül yanında mesken 80^b/11-13, Bu vâkı‘anı hîç kişige ayتماğay sen 107^a/7-8, Kördiler kim naşîhat fâyide kılmaz munuñ hâlin barıp ol memdûh-ı nazar mañbûb-ı cehânga ayttılar 114^a/7-9, [Bu beyitlerni] aña iltür kişige teslîm kıl[dım] 121^a/5, Küttâbnı bir şâlih kişige birdiler 141^a/13-141^b/1, Ol pehlevânga ayttım kim ni turur sen vañti durur 149^a/11-12, Bir ‘âkıdan sordılar devletli kim durur dağı devletsiz ni durur 159^b/10-11...

4.2.1.2.26. Zaman Tümleci

Eylemin gerçekleşme zamanını gösteren tümleçtir.

-1. [ø]

[Sultân ol mübârek kün] amlâkimni özine hâş kıldı 28^a/4-5.

-2. Ar Tm+zbh

‘Ale’s-şabâh şehr işikine kilgen bir faķîr gedây idi kim işi dâyim luğma luğma tilenip hırka tikmek 13 idi 65^a/11-13.

-3. Ar Tm+ZT

‘Işık mesti [uyğanur] yevm-i mahşer şubh-dem 122^b/1.

-4. C+zbh

Ķârûn öldi kaldı kırk iv tolı genç 30^b/11, Melik munı ayttı dağı ‘uķubat müvekkelleri kâzîñı tuttılar 130^b/10-11...

-5. C+E

Fulân kim irse zamân durur kim körünmedi 66^b/2-3, [Serv] ma‘lûm vañtı bilen bir vañt bolur kim yaşarur 177^b/3-4, Evvel-i şevvâl idi kim ay ‘azîz / Ķatm oldu bu Gülistân nâmemiz 178^a/12.

-6. İ+sıh

Ol ħarâmîler mağrıbdan sonra kil[diler] 12^b/5-6.

-7. İ+zbh

Düşmenler sufrada dost körünür 26^b/11-12, Nûşîn Revân ‘Âdilka avda kiyik şışlediler 30^b/13-31^a/1, Anda sükût yahşırağ sözlemekten /46^a/13-46^b/1, Tañ bile sultân kırmağnı izdedi 48^a/2, Şabâh mâl iyesi kil[di] 51^b/12, Ža‘îf kûndüz oruç tutar 84^a/6, Az yisün her yemekni vaqtında / Dâyimâ şıhhat izdegen kimese 83^b/5, Köp vaqt sözde eygü yamân tüşer 107^a/1, Ni kiçe qarârı [bar idi] 113^b/9, Altunni kümüşni safarda ħarâmî alur 139^a/7...

-8. İkl

Künden küne maĥabbet nažarı anıñ öze ziyâdet boldı 11^b/10-11.

-9. İTm+zbh

‘Âkil ol sözni yirinde sözleğey 9^b/6 Dostlar zindân içinde kirek bolur 26^b/10-11, Kayurmağıl elbette belâ üstüne anıñ üçün kim baĥşışli Teñriniñ luğları bar durur örtügli 27^b/1-3 İleyinde köp vâkı‘alar bar 30^b/3, Sultân serĥoşluğ ĥâletinde anıñ birlen cem‘ bolmağ tiledi 47^b/4-5, Karanguluğ içinde tapılır âb-ı ĥayât 66^a/3, Du‘â vaqtın tazırru‘nıñ ilini / Köterip Teñriden raĥmet tiler sen / Kerem vaqtın tutar sen ĥoltuğında 93^b/6-7, Yigitlik eyyâmında bir kim irseniñ ‘ışkına köñül bağlap idim 121^b/8-9, Ķatında dem ura bilmes sonunda ĥıybetin sözler 168^b/7...

-10. İYC+ZT+sıh

Ĥorâsân meliklerinden bir melik Sultân Maĥmûd Sebüktinginni tüşinde kördi ölgeninden yüz yıl sonra 9^b/10-12

-11. STm+sıh

Bir zamândan tañ attı 63^b/11-12, Bir Cum‘a’dan sonra ma‘lûm kıldılar kim yazuğları yok imiş 84^a/10-11.

-12. STm+zbh

*Velî gül birle boldum **bir niçe yıl** 8^a/7, [Anlar] **ol sâ'at içinde** düşmen çerisin sındurdılar 11^b/7-8, [Men] **bir vakt** arıp idim 45^a/2, **Ol hâlde** büzürcmihr sözlemedi 46^a/9-10, **Ol kün** bular bilen yürüdüm 51^b/5, İttifâk tüşti kim **bir müddet** anı körmedi 66^b/1, Ebû Hureyye razîya'llâhu 'anhu muştafâ'aleysi's-şalâtu ve's-selâm hıdmatına **her kün** kilür idi 66^b/12-13, 67^a/1, Sözlər **ol dem** hakîm-i hâzık kim/ 'Aqlına çün ziyân iter dimese 83^b/3, **Karangu kiçede** tolun ay toğdı 122^a/5-6, **Üçünçi kün** alar muhkem uruştı 138^b/8, **Bir tünle** köp yimekten karnı kerile tolgay / Yâ **bir kiçe** diremsiz bengî ve aç bolgay 169^a/3-4, Muttaqîler **karangu tün** közge / Körünürler kamer bigin aydın 176^b/11...*

-13. SYC+zbh

***Kiter vaktın** aytım 30^a/1, **Melik kitkenden sonra** yârânlarından biri şeyhka sordı kim bu kün munça mulâtafat kim sultân bilen kıldıñ hilâf-ı 'âdet idi munda hikmet ni turur 106^a/11-13, 106^b/1, **Bir faķîr münâcât kıılır vaktın** ayttı ilâhî yavuzlarğa rahmet kılgıl eygülerge rahmetiñ dâyim tiger 177^a/4-6*

-14. ŞYC

***İlk yaz künlerinde bir kün bustân içinde güller arasında bir niçe zarîf** 'âlimler bilen oturup inşâ 'ilminden bahş kıılıp ebyât-ı garîb ve eş'âr-ı 'acîb okudum ise ol 'âlimlerniñ ulusu 'arûz 'ilminden bir müşkil beytniñ taķtî'ın suvâl itti 5^b/4-9, **Şûret-i hâlin taķrîr kııldım ise** [anı] bir muhtaşar işke koydı 27^a/6-7, Taķrîb bilen söz yârânların zelletine yitti ise aytım 29^b/3-4, **Kaçan körseñ** arı tonlı kişini / Anı bilseñ kirek zâhid yolında 49^a/11-12, **Niçe kilse** şabâ yili sehergâh / Yüzüm yirge sürüp aytur men Allâh 50^a/11, **Ölse toprak** [cehân sevgen kişiniñ közlerini toldurur] 93^a/5, **Tandası melik şeyhni körmege kildi ise** şeyh turup melikni kuçup köp talaţtuflar kıldı 106^a/10-11, **Müneccim ağaç alıp ebçisin ura başladı ise** ol yigit kaçtı 110^b/7-8, **Ni yirde kim kadîmî dîvâr körse** bilek kuvveti bilen yıķıp kiçer 149^a/3-4, **Kanda kim bir ulla tirek körse** anı pençe kuvveti bilen kıparıp kiter 149^a/4, **Kaçan cahil ir til uzatıp sözge kilse** 'aceb degül hakîm özre gâlib bolsa anıñ üçün kim aşlı yaman taş turur cevherni sındurur 169^b/10-12, **İllâ kâzîların [tişi] tatlı yise kamaşır** 177^b/9-10...*

-15. ZT+E

Ol bir niçe kün kim vazîfeleri kesilip idi 29^b/11-12 Ol yıl kim sultân Maḥmûd Horezm-şâh Hıṭây meliki bilen bir maşlaḥat üçün şulḥ ihtiyâr ittiler 122^b/2-4, Ol vâkt kim oğlanlar atası boldum 135^b/13

-16. ZT+sıh

Bir niçe yıldan sonra [anı] kördüm 135^b/9

-17. ZYC

Ḳarındaşları işitip melûl boldı 10^b/9-11, [Ol ḥarâmîler] silâhların şışip yattılar 12^b/7-8, Ol bu sözni işitip melûl boldı 26^b/8, [Anlar] ḥâlimden vâkıf bolup [ive] kirdiler 29^a/7-8, Dağı ol oğlan igeç yağrınımı ağır ḳamçılar indürdi 45^a/3-4, Niçün bu kün na‘ra urduḡ işitip ḳuşlar ünün 64^a/7-8, Öperde nâgeh oynap tiş batırdı 78^b/12, Her kim özine suvâl işikin açtı / Ölgünçe ol ir niyâz içinde bolısar 106^a/2-3, Kişi birni baḳıp ikki körer 168^a/8...

Bütüncede “kör-” kökü ile yapılan zarf-yan cümleleri sıklıkla zaman tümleci işlevinde kullanılmıştır:

[Ol] körüp ḳuldan ḥatâ / Kesmeyin bir kündeḡi rızḳın ḳarârında tutar 29^b/7-8, Ol fakîrni körüp ayttım Ol ni ḥâlet idi kim ḳıldın 63^b/12-13, Ḳaçan bir muḡtaşar dîvân bolup ‘ammâl ulğaysa / Tekebbürden bilişlerge körüben iltifât itmes 66^b/8-9, Avçı çıkıban kiyikler avlar vâqtın / Arslan körüben tutup terisin yırtar 105^a/6-7, Anı bir zarîf kişi körüp ayttı 110^b/8, Körüp Teḡri ta‘âlâ bu ḳulnıḡ ‘aybını örter 176^a/8...

Zaman tümleçleriyle birlikte kullanılan Zaman Tümleci Açıklayıcıları şu şekilde gösterilebilir:

-1. ZT+...+ZT(BÖ)

İkki kiçe uyumas ol kim boğaz eşîri / Bir tünle köp yimekten ḳarnı kerile tolğay / Yâ bir kiçe diremsiz bengî ve aç bolğay 169^a/2-4

-2. ZT+...+ZT(C)

Tevbeni bu hâletde ni kılur sen kim giriftâr bolup helâket yirine tüşüp turur sen
130^b/1-3

-3. ZT+ZTAç (C+sıh)

Bu kün dört kün durur kim bir oğrı şâlihler şûretin kiyip bu fakîrlar şuhbetine kirip
turur 51^a/6-8

-4. ZT+ZTAç (İYC+zbh)

Ol eyyâmda bir niçe muvâfık yârânlar bilen hicâz safarın itip mekkeni ziyâret kılup
kilgenimde ol harîf iki menzil karşı kildi 27^b/3-5

-5. ZTAç (ZTAç+_A.S._+ZTAç)+...+ZT(STm+zbh)

Ammâ fettân hasûdlar fitne kılup bir kün melik hıdmatında ol kim senin yahşı sîretin
durur anın hilâfın takrîr kılsalar ol hâlde kimniñ sözlemege mecâli bar 26^b/2-3

4.2.2. Kip ve Zaman

Kip konuşurun anlatım tarzını gösterir. “Fiilin gösterdiği sürecin hangi psikolojik koşullar altında meydana geldiğini ya da gelmek istendiğini bildiren ve ruh durumunu, kişisel duyguları, niyeti, isteği belirten bir gramatikal ulam” olarak tanımlanabilir (Dilâçar 1971, s. 106).

Kip ekleri (-kp), ek fiilin dolayısıyla yüklem fiilinin ya da tümleçleriyle birlikte yüklem fiilinin üzerine gelir. Bu ekler bildirme, hikâye, rivayet ve şart anlamı verir:

-1. Geniş Zaman (Muzari) Kipi: (/ø /)

Derâhim bolmasa ilde belâ+ø-ø+ø¹⁴²+dur 66^a/7, *Dudağı kön degül kim*
çiynegey+ø-ø+sen 79^a/4, *Ya‘nî bu kadar yimek seni ayagın üstüne ketürür+ø-ø+ø* dağı
ni kadar munda artursañ sen anı köterür+ø-ø+sen 83^b/6-12, *Tilesen tenindeki cânın*
birgey dağı ilindegi itmekin birmegey+ø-ø+ø 93^a/9-10, *Men fulân ‘âlim+ø-ø+men*

¹⁴² "+ ø- ø+ ø": +ek-fiil-kip+şahıs yapısının temsildir.

160^b/12, *Hakîmler yimekni kiç kiç yir+ø-ø+ler* 168^b/10, *Niçün barça ziynetni solğa birdü+ø-ø+η* 177^a/7-8...

-2. Görülen, bilinen zaman zaman (hikâye) kipi: (/ -d+i /)

Barça süñükleri tökülmiş i-d+i illâ közleri oynar dağı nazar kıılır 9^b/12-13-10^a/1, *Bâtnları felâh bilen müretteb i-d+i* 28^b/6, *Bir kün bularnıñ birinden bir hareket şâdır boldu kim [ol hareket] ol şâlih fakîrlarnıñ hâline münâsib degül i-d+i* 28^b/9-11, *Hâtırım meyli muña artuğrak i-d+i* 44^b/13-45^a/1, *Bir vaqt arıp i-d+i+m* 45^a/2, *Yağmur ziyân kıılmağay i-d+i* 47^a/5-6, *Üstün dudadı burnı ucına yetip dağı astın dudadı yaqasına inip turur i-d+i* 47^b/6-8, *Renc ve râhetke şerik bolup i-d+i+ler* 51^a/1-2, *Safarda i-d+i+m* 63^b/7, *Anıñ ta'alluğından bir kim irse anda hazır i-d+i* 66^b/4, *İy mâl ve ni' met iyeleri eger sizde inşâf dağı bizde kanâ'at bolsa i-d+i suvâl resmi cehândan kitkey i-d+i* 81^b/5-7, *Savuçdan yir buzlanıp i-d+i* 110^a/7-8, *İy hayf bu hüsni ve cemâline köre tili uzun dağı edebsiz bolmasa i-d+i ni hoş bolğay i-d+i* 112^b/12-13/113^a/1, *Bir muqrî bir mescid işikinde oturup kerîh ün bilen kattı çağırıp Qur'ân oğur i-d+i* 112^a/8-9, *Bar i-d+i hocanın özden kılı* 113^a/5, *Menim kavm u kabîlemniñ kamusı 'âlim ir-d+i+ler* 122^b/9, *Tiri bolsa idi ferhâd u şîrîn/oğugaylar i-d+i bu 'ışk bâbın* 132^a/4, *Müferrih 'ayşı telef bolup i-d+i* 135^b/11, *Bogaz belâsı bolmasa i-d+i* 168^b/8...

Bir yerde ekin /-d+ü/ biçimi kullanılmıştır:

Biz bu hâlde i-d+ü+k kim ..149^a/9.

-3. Öğrenilen, duyulan zaman (rivâyet) kipi: (/ -Ip turur/, /-miş/, /-up/, /-up turur/, /-üp tür/, /-(y)ıp/)

/-Ip turur/, /-up turur/

*'Ömriniñ bustânı yaşarıp hüsni güli yanla açıl-**ip turur** idi* 12^b/12-13^a/1, *Bu cemâ'at yoldaşlıqqa kabûl kııl-**ip turur**+lar* 51^a/9, *Hak ta'âlâkelâmı içinde kat'-ı rahimni nehy itip dağı meveddet-i zi-l-kurbâ buyur-**up turur*** 78^b/11, *Niçe seniñ kibiler bu derd bilen mübtelâ bol-**up turur**+lar* 114^a/1-2.

/-miş/

Yazukları yok i-miş 84^a/11, *‘Azîm kıymeti bar i-miş* 92^b/5, *Anıñ tarafından ragbet bar i-miş* 121^a/4

/-üptür/

Bu ‘aşıklarnı ma‘şûk öltür-üptür 5^a/1, *Ay niçelerni kör-üptür bu cehân / Ay niçelerden dağı artıp qalur* 176^b/3-4...

/-(y)İp/, /-up/

Anıñ zikrin kıl-ip men qutlu pîşe / Ümîdim luğf irür haqdan hemîşe 81^a/3, *Men bu tâyifeni bir tārîka öğret-ip men* 83^a/11-12, *Yolunda baş oynap cân terkin / Ur-up men körgeli dildâr körkin* 113^a/12-13, *Sen anı yüz aqçağa al-ip sen / Kudret bile hod yaratma-(y)ip sen* 148^a/7.

-4. Şart kipi: (/sA/)

Şûret-i hâlin taqrîr kıldım i-se [anı] bir muhtaşar işke koydı 27^a/6-7, *Eger ‘uqûbatқа lâıyık i-se+m kıyâmat kün meni közsüz qopargıl kim iygüler nazarında hacil bolmağay men.* 50^a..., *İr i-se+ñ koy ağızğa bal u kaymak* 78^a/2, *Eceli iriştı i-se ilsiz ayaksızdan kaçıp qutula bilmedi* 95^a/4-5, *Bu yigit vaqı‘alarından ayttı i-se ol sulţân oğlu rahm itip buyurdı hıl‘at ve ni‘met birdiler* 103^b/12-13, 104^a/1, *İrdemin körgen kişige fâyiden / Tigme-se bârî ziyânıñ tıgmesün* 110^b/3, *Müneccim ağaç alıp ebçisin ura başladı i-se ol yigit kaçtı* 110^b/7-8, *Anıñ üçün kim irdem iyesiniñ devleti turur dağı irdem iyesi qanda bar+-sa altun birürler dağı yokaı kiçürürler* 139^a/10-12, *Meşelâ yağmur yağmas+-sa dağı cehânıñ tûfân tutsa anlar mâllarına ğarra bolup bir faķırnı miñnette körüp hâlin sormağaylar* 158^b/10-12, *‘İlm oqup her kim ‘amel kıldı i-se / Cennet içinde teferrücdür işi* 176^a/1

4.2.3. Şahıs Ekleri

Bütüncede tespit edilen şahıs ekleri şunlardır:¹⁴³

4.2.3.1. Birinci Tip Şahıs Ekleri

¹⁴³ Bu sınıflandırma sistemi Kara (2001) "Namık Kemal'in Mektuplarında Söz Dizimi" adlı tezden alınmıştır.

Bunlar öğrenilen geçmiş zaman, gelecek ve geniş zaman ekleriyle gereklilik ve istek isim-fiil eklerinden herhangi biriyle ya da öğrenilen geçmiş zaman kipiyle çekime giren şahıs ekleridir (Kara, 2001, s. 406).

Birinci Teklik Şahıs: men, (/+n/)

“Men” zamiri o dönemde henüz ekleşmediği için bütüncede /+m/ şekli tespit edilmemiştir:

*Yok ise men oşol toprak **men** bil 8^a/9, Yir **men** içer **men** bağışlar **men** 30^b/7, Niçe kilse şabâ yili sehergâh / Yüzüm yirge sürüp aytur **men** Allâh 50^a/11, Ol oğrı refîkının ibriğin alıp tahâratka kiter **men** dip gâratka kitti 51^b/6-7, Ol vaqtdan biri kim kilip turur **men** 83^a/7-8, Ölgey **men** 160^a/2*

Üç yerde birinci teklik şahıs, olumsuz fiil tabanlarında /+n/ biçimbirimi eklenerek karşılanmıştır:

Zâhirinde ‘ayb körme-+n 49^a/9, Bâtında gayb bilme-+n 49^a/10, Ol ayttı men anı tileme-+n kim körsem 66^b/3.

Birinci Çokluk Şahıs: biz

Bu işlevde birinci çokluk şahıs zamiri olan “biz” kullanılmıştır.

*Taşuğ nükteler körklü ‘ibâret bilen andan işitür **biz** 114^a/10-12, Biz bilmes +**biz** 132^a/11.*

İkinci Teklik Şahıs: sen

*Ni üçün hıdmat kılmas+**sen** kim bu iş zahmetinden kutulğay +**sen** 45^a/13-45^b/1, Fulan ‘âbid haqqına ni aytur +**sen** 49^a/8, Anı körmek bilen melûl bolur +**sen** 66^b/5, Ay sulţân sen dünyâda bizden leşker bilen artuğ +**sen** 79^b/12-13, Ni kadar mundan artursañ sen anı köterür +**sen** 83^b/11-12, Sen uyalğay +**sen** 148^a/5, Munça zahmet içinde +**sen** 112^a/10-11*

İkinci Çokluk Şahıs: Tespit edilemedi.

Üçüncü Teklik Şahıs: (/+ø/)

Ol yahşı kim düşmen eygünü körmegey+ø 107^a/2, Kavîsi ölmîş+ø 84^a/12, Anıñ tarafından rağbet bar imiş+ø 121^a/4, Bilür sen oğ kaçan yadan çıkar bolsa yana kilmes+ø 169^b/8

Üçüncü Çokluk Şahıs: (/+ø/), (/+ø+(lAr)/)

Alarnı tutup ketürgey+ø+lar 12^b/4, Sultânğa ayttılar fulân tağ başında harâmîler bar+ø, kiçken kârvânı urup yol kesip oturur+ø+lar 12^b/1-3, Köp ta‘neli sözler anıñ için dir+ø+lar 49^a/8-9, ‘Azîzlerniñ mekârim-i ahlâkıdan tevaqqu‘umuz ol durur kim tuz itmek yimege muvâfakatlıq kılğay+ø+lar 106^a/7-8, Hattâ özgeler bu ‘uqûbatnı körüp ‘ibret alğay+ø+lar 131^a/10-11

4.2.3.2. İkinci Tip Şahıs Ekleri

Görülen geçmiş zaman veya şart isim-fiil ekiyle ya da görülen zaman veya dilek-şart kipiyle çekime giren şahıs ekleridir (Kara, 1999, s. 408).

Birinci Teklik Şahıs: (/+m/)

Ayıttı+m bu ni hâlet turur 27^b/7, Men miskîn ümîd kitürdü+m tâ‘at degül 49^b/11-12, Sağındı+m men seni yâr-ı vefâdâr / Ve-lîkin bilmedi+m böyle cefâkâr 121^a/8-9 Tiledi+m bir zamân körse+m cehânı / Dirîğâ boldı közüñ bebegi ces 132^b/1

Birinci Çokluk Şahıs: (/+k/)

Nîl yaqasında mamuk ikti+k 47^a/3, Ol pehlevân yigit bilen oynay küle kilür idü+k 149^a/2-3, Biz bu hâlde idü+k kim nâgâh bir taş yanından ikki hindî çıkıp yitti dağı cânımızğa kaşd itti illerinde birer ağaç alıp 149^a/9-11, Biz naşîhat şartın oş kıldu+k beyân 178^a/6-7

İkinci Teklik Şahıs: (/+η /), (/+η+iz/)

Sen ni üçün bu ittifâkıda sözlemedi+η 46^a/10-11, Ni kadar mundan artursa+η sen anı köterür sen 83^b/11-12, Aytsa+η muşîbet ikki bolur biri hasâret-i mâl ikinci fazîhat-i hâl 107^a/10-11

Bir yerde saygı anlamı vermek için ikinci çokluk şahıs eki kullanılmıştır: *Kerem kılıp kilse+η+iz ol vaşyyet kılğay dağı sizge hayr bolğay* 132^a/11-12

İkinci Çokluk Şahıs: (/+η+iz/)

Yüñ ikmek kirek idi+η+iz kim yağmur ziyân kıлмаğay idi 47^a/4-6

Üçüncü Teklik Şahıs: (/+ø/)

İner bolsa+ø kayadın bir ağır taş / Kirek kim kitmegey ‘arîf yolundan 80^a/9-10, *Bir kün ol melik hâş kulları bilen Şîrâz muşallâsına temâşâ kıлмаğa çıkıp buyurdi+ø* 105^a/10-11, *Alarnıñ birine ayttı+ø ilîñ sun / Yana kıлмақ tileseñ ‘ayş her kün* 131^b/12, *İşittim ol oğlan yârânlarına aytur idi+ø... 135^a/9, Qanda kim şâhib-kerem tiktı+ø sağavet nağlını* 160^b/2-3

Üçüncü Çokluk Şahıs: (/+ø+(lAr)/)

Qarındaşları hased iltip ol oğlanga aş içinde ağu birdi+ø+ler 11^b/11-13, *İkkisini bir övge saldı+ø+lar dağı işikin muhkem bikitti+ø+ler* 84^a/9-10, *Ol yüzükni ‘azudu'd-devle kubbesinde tiktı+ø+ler* 105^a/12-13, *Menim qavm u kabîlemnîñ qamusı ‘âlim irdi+ø+ler / Seniñ bu ‘ışqıñ üstâdı maña şâ‘irlik öğretti* 122^b/5-10

4.2.3.3. Üçüncü Tip Şahıs Ekleri

Bu eklerin yüklem isimleri emir isim-fiil ekinden oluşmaktadır.

Birinci Teklik Şahıs: (/+yİm/)

[Men] kullar şafında oltura-+yım 29^a/13, *Rûmnıñ harîr qumaşların alıp Hindge ilte-+yım* 92^b/7, *Hindden pûlâd alıp Haleb'ke kile-+yım* 92^b/8, *Ayttı Ni ayta-+yım* 132^b/9

İkinci Teklik Şahıs: (/+ø/)

Ni seniñ bağıñ ol kebâb itsün / Ni anıñ şuhbetin temennâ kıt+ø 52^a/6-7, *Tiler bolsañ naşîb almak sa‘âdet kîmiyâsından / Qanâ‘at kûşesin tutqıl+ø kiçip dünye şafâsından* 66^a/9-10, *Bir üzgüçi yetip ol gam demine / Alarnıñ birine ayttı ilîñ sun+ø / Yana kıлмақ tileseñ ‘ayş her kün* 131^b/11-12

İkinci Çokluk Şahıs: (/+1 η +1z/)

*Ya'ni ay Dâvûd'nın ehli, kıl-+1 η 1z şükri dağı azdur benim kullarumdan köp şükr
kılğıcı 2^b/13-5^a/1, Memleketni aña teslim kıl-+1 η +1z 65^a/10*

Üçüncü Teklik Şahıs: (/+sUn/)

*Mısrâ' yâdgârın cehânda kal-+sun dip 5^b/13-6^a/1, Anı iltip oğrının yolunda bıraktı
hattâ mahrûm kitme-+sün dip 50^b/3-4, Az yi-+sün her yemekni vaktında / Dâyimâ şîhhat
izdegen kimese 83^b/5, Her kim ok atıp ol yüzükden kiçürür bolsa yüzük aña bol-+sun
1004b, Bu hareketimni revnâkı bâkî kal-+sun dip 105^b/7-8, Ay muhârifler bigi bir kez
yana / İygülerge bu yamanın tigme-+sün 110^b/2, Bolma-+sun kim tañ bile kıyâmat
maşşerinde ol senden yahşı bolğay dağı sen uyalğay sen 148^a/4-5, Kilip şûret ü heybet
kör-+sün 149^a/7, Kilip pençede kuvvet kör-+sün 149^a/8, İy benî âdem saña irkli ilâh / Yâ
fâzilet bir-+sün ol yâ' izz ü câh 176^a/7*

Üçüncü Çokluk Şahıs: (/+sun+(lar)/)

*Sultân buyurdı karanı dağı kırnağını ilin ayağın bağlap kal'a burcından handağğa
bırak-+sun+lar 48^a/3-4*

BEŞİNCİ BÖLÜM

CÜMLE ÜSTÜ ÖGELER

Cümle üstü ögeler¹⁴⁴ bir cümleye tümleyen olarak katılmadan, cümlelerin anlamını konuşurun tercihlerine göre yansıtan ögelerdir. Bunlar cümle başı edatları, cümle sonu edatları ve bağlama edatları ile iletişim kurulacak kişiyi belirleyen hitaplar ve ara sözlerden oluşur. Anlatımı zenginleştiren bu ögeler ara sözler hariç cümlelerin çeşitli yerlerine bulunabilirler.

5.1. CÜMLE BAŞI EDATLARI

Edatlar tek başlarına anlamı olmayan (bu nedenle anlam ögesi sayılmayan) ancak sözcükler veya sözcük gruplarıyla ilişki kuran görev ögeleridir. Cümle başı edatları da bağımsız cümleyi kendinden önceki ya da sonraki cümleyle anlam ilişkisi bakımından bağlayan bir araçtır (Demircan, 1984, s. 38). Bütüncedeki cümle başı edatları cümledeki işlevlerine göre şu şekilde gösterilebilir:

5.1.1. Açıklama, Örneklendirme, Özetleme Edatları

1. Eyle kim

Eyle kim ‘âkıllar aytur 26^b/5, *Ḥatm boldı meger kabâhat aña* / *Eyle kim* Yûsufa cemâl ü kemâl 47^b/11-12, *Eyle kim* ḥukemâ aytur ol qarındaş kim nefis eşîri turur ol kişige ni qarındaş bolur ni yakın 78^a/6-8, *Eyle kim* faşâhatnıñ tili anıñ körkli şıfatlarından ‘âciz idi 122^a/3-5, *Şâm ilinde fitne kıptı bir zamân* / *Eyle kim* boldı cehânda dâsitân 140^a/2, *Sen seni dâyim körer sen özgelerden artuğ ir* / *Eyle kim* aḥvâl kişî birni bakıp ikki körer 168^a/7-8

2. El-kıssa

El-kıssa işittim kim aña bir belâ kilip yaman işke mensûb bolup muḥkem urup sürdiler dağı küttâbnı bir şâlih kişige birdiler 141^a/12-13, 141^b/1, *El-kıssa* bu da‘vîmiz kâzî kıatına yitti 157^b/9

¹⁴⁴Bunlar yapılar cümle dışı unsur ifadesi de kullanılmaktadır. Fakat zaten cümlede bulunan bir unsur oldukları için cümle dışı ifadesi kullanılmamıştır.

3. El-mağşûd

El-mağşûd ol da'vî bu ğayetka yitti 159^a/12

4. Fî'l-cümle

Fî'l-cümle envâ'ı 'uqûbet içinde idim kim hâcîlerniñ selâmet haberin sultânğa kitürdiler 28^a/2-4, Fî'l-cümle zarûret hukmi bilen bir közsüz irge 'ağd-i nikâh kıldılar 79^b/2-3, Fî'l-cümle kim irse ışikin dağı sufrasın açuğ körmedi 93^a/12-13, Fî'l-cümle şerbetni ol habîb ilinden alıp içtim dağı 'ömrni evvelden hisâb ittim dağı bu ikki beytni bedîha ayttım 122^a/10-11

5. Meger

Meger Bağdâd içinde bir zarîf ir / Kızın başmağ tikiçi irge birdi 78^b/9-10

6. Niçük kim

Niçük kim meşelde kilür ...10^a/3, Niçük kim ayıp tururlar... 26^b/10, Niçük kim şâ'ir aytur... 122^b/5-6, Niçük kim şanem yonguğçı Âzer İbrâhîm bilen huccetleşip çıkışa bilmedi ise kerişmege turdı 157^b/1-3

7. Niçe kim

Niçe kim şuhbetden yırak men bu hikâyet bilen râhetke yakın men 52^a/8-9

8. Ya'nî

Ya'nî âgâh bolğıl kayurmağıl elbette belâ üstüne 27^b/1, Anıñ bigin şükr maña vâcib durur kim enbiyâ mîrâşın taptum ya'nî 'ilm ikki cehân körki dağı sanga fir'avn ve hâmân yiri ya'nî mışr mülki 82^a/3-6, Ya'nî bu kadar yimek seni ayağın üstüne ketürür dağı ni kadar mundan artursañ sen anı köterür sen 83^b/10-12, Ya'nî bağışlağıl dağı minnet itmegil 160^a/12-13

5.1.2. Çıkarım Görelilik Edatları

1. Meger

*Hatm boldı **meger** kabâhat aña / Eyle kim yûsufâ cemâl ü kemâl* 47^b/11-12

2. Yana hemân

*‘Îsâ işekin hicâza iltip / Ketürse **yana hemân** işek turur* 139^b/2, *Sözün bu durur ki men fulân ‘âlim men / Çün yok ‘ameliñ **yana hemân** câhil sen*

3. Yok ise

*Eşer kıldı maña gülñiñ cemâli / **Yok ise** men oşol toprakmen bil* 8^a/8-9

5.1.3. Denkleştirme Edatları

1. Ni... ni...

*Böyle şarf itti ‘ömrün ol serbâz / **Ni** yigey kış dağı **ni** kiygey yaz* 45^b/9-10, *Ol qarındaş kim nefis eşîri turur ol kişige **ni** qarındaş bolur **ni** yakın* 78^a/6-8, *Alnında **ni** bolsa yigey ağzında **ni** kilse digey* 80^b/4-5, ***Ni** kündüz şabrı bar idi **ni** kiçe qarârı* 113^b/9

2. Ni... ne...

*Baylar bilen faķîrlar arasında **ni** fark itkey dağı **ne** maşlahat revâ körgey* 157^b/11-12

3. Geh... geh...

***Geh** yumulur **geh** açılur bâğ u bustân gülleri / **Geh** bolur ‘uryân ağaçlar **geh** keyerler gül-şîfât* 65^b/13-66^a/1

4. Yâ... yâ...

***Yâ** genc iltmek **yâ** tılsım içinde ölmek turur* 28^a/8-9 ***Yâ** hoca yük bilen kızıl altun alıp kilür / **Yâ** baħr içinde ġarķ bolup kın bilen ölür* 28^a/9-10, ***Yâ** naħl bigin saħî kirek ir / **Yâ** serv-şîfat hemîşe âzâd* 177^b/8

5.1.4. İhtimal, Şüphe Edatları

1. Geh

Geh bolur kim bir hakîm-i mu‘teber / Rây u tedbîri içinde sehv iter 105^b/ 9

2. Meger

Meger bir oğlan tām üstünde oynap oğ atar idi 105^b/ 3-4

5.1.5. Karşıtlık Anlamı Veren Edatlar

1. Ammâ

Ay sulţân sen dünyede bizden leşker bilen artuğ sen ammâ tirlikde biz senden yahşırak biz 79^b/12-13, 80^a/1, *Ammâ fakîr-i şâdık ol durur kim köñli tiri bolğay dağı nefsi öli* 80^a/5-6, ...*yâ şehirde oğrı yâ şâhibi yip tüketür ammâ irdem bir çeşme durur kim dâyim suvı taşıp kile durur ...* 139^b/8, ... *melik oğlanları ni sözleşeler dağı ni işleseler il tiline tüşer ammâ ‘avâmnıñ kavline dağı fi’line ol kadar i‘tibâr yok turur* 140^b/4, ... *küreşde eyle pehlevân idi kim hîç kimirse arkasın yirge kitüre bilmes ammâ mütene‘‘im idi* 148^b/10, *Ammâ yamanlarga rahm kılmak eygülerge cevritmek bolur* 161^b/6-7

2. Dağı

Barça tesbîh ve tehlîl içinde dağı men gaflet uykusında yatğay men 64^a/3-4, *Men salţanatka yittim dağı sen bayağı meskenetde kalıp turur sen.* 82^a/2, *Ža‘îf kündüz oruç tutar kiçe iftâr iter dağı kavîsi künde üç nevbet yimek yir* 84^a/6-7, *Bir kim irseniñ yigit şâhib-cemâl hatunı kalmadı dağı ol hatunniñ karı anası ivde mütemekkin oltura kaldı* 121^a/11-13, *Biri ol kim mâl yıgıdı dağı yimedi ikinçi ol kim ‘ilm oğıdı dağı ‘amel kılmadı* 160^b/10, *Biri ol kim yıgıdı dağı yimedi* 178^a/1

3. İllâ

Barça sünükleri tókülmüş idi illâ közleri oynar dağı nazar kıılır 9^b/13, *Barça kişiniñ ekşi yise tişi kamaşır illâ kâzılarnıñ tatlı yise kamaşır* 177^b/9

4. Lîkin

*Güldür bu sarâyî seyf **lîkin** / Düşmen közüne tiken körünür* 107^a/4

5. Kim

*Ata oğluna kılmadı kerem **kim** kıldın ilge sen* 159^a/8

6. Velî

*Ol ayttı ilk idim bir hor toprak / **Velî** gül birle boldum bir niçe yıl* 8^a/6-9, *Velî ebleh batıptur genc içinde / Biligli hor ve müflis renc içinde* 47^a/9-10, *Melûl bolman **velî** dîvân dostını ol vaqt körmek kim ma'zûl bolgay dağı benim râhatım anıñ renci içinde turur* 66^b/6-7

7. Velîkin / Ve-lîkin

Kiçipdür Hâtım-i Tâî ve-lîkin tâ ebed atı / Halâyıknıñ tilindedür kerem birlen bolup meşhûr 81^b/1-2 ***Velîkin** bu qarın dâyim kirek tok / Açıkça bir nefes şabr itmegi yok* 106^b/9-10, *Sağındım men seni yâr-ı vefâdâr / **Ve-lîkin** bilmedim böyle cefâkâr* 121^a/8-9, *Bu laîfîni taşuk yitürdün dağı bu nükteni garîb kitürdün **velîkin** muhâl-i 'aql dağı hılâf-ı şer' durur kim sen bu kün benim 'uqubatım ilinden bu fażl ve belâgat bilen kutulgay sen* 131^a/6, *Bu 'âkil bolmas **velîkin** meni divâne kıldı* 139^a/9, *Ma'lûm vaqtı bilen bir vaqt bolur kim yaşarur dağı bir vaqt kilür kim kuvarur **velîkin** servniñ hiç nimesi yok ammâ barça vaqta tâze durur* 177^b/5

5.1.6. Kuvvetlendirme Edatları

1. Elbette

***Elbette** kirek kim öğretkey sen* 95^a/12-13

2. Lâ-cerem

*Ol biligli kim işitip iş iter / **Lâ-cerem** maşşûdına âsân yiter* 178^a/8

3. Hâşşaten

Hâşşaten melik oğlanları ni sözleşmeler dağı ni işleseler il tiline tüşer ammâ ‘avâmnın kavline dağı fi'line ol kadar i‘tibâr yok turur 140^b/3-5

4. Yana

Yana tüşse ‘amelden ol kilip yoksul bilişlerge / Köñül derdin yatıp sözler sürer bolsa turup kitmes 66^b/10-11

5.1.7. Sebep Edatları

1. Anıñ üçün kim

Anıñ üçün kim anıñ söziniñ binâsı maşlaḥat öze turur dağı seniñ sözün binâsı gaybet öze turur 9^b/1-3, *Anıñ üçün kim* baḥşişli Teñriniñ luḥfları bar durur örtügli 27^b/2-3, *Anıñ üçün kim* irdem iyesiniñ devleti turur dağı irdem iyesi kanda barsa altun birürler dağı yoḡarı kiçürürler 139^b/10-12, *Anıñ üçün kim* fâyidesi saña qaytur 160^a/13-160^b/1

2. Andan kim

Andan kim ‘avâm oğlanlarına bolḡay bu 140^b/9-10, *Andan kim* bilig iyeleri melikler şuḡbetine muḥtâc bolḡay 161^a/11-12

3. Çün

Bilürsen zaḥmına çün taḡatıñ yoḡ, Qoluñnı soḡmaḡıl ‘aḡreb inine 28^b/2-3, *Sevünmek yoḡ körüp düşmen ölüsün / Keliser çün bize ol devr ayaḡı* 46^a/6-7, *Taşından çün bakıp sen anlamadıñ / İşi yoḡ muḥtesibniñ iv içinde* 49^a/13-49^b/1, *Niçük birgey saña il bu sa‘âdet / Bolur çün dost dâyim senden âzar* 50^b/7-8, *Qurı itmek aşap hırqa kıyerge çün kanâ‘at men / Halâyıḡ minnetin bârî kötürmekden ferâḡat men* 82^b/3-4, *Bir itni yidi tiñizde yusa / Çün boldı üvüş pelidrek turur* 139^a/13-139^b/1, *Açından bir faḡîr ölse tüşüp zâr / Bize andan ni qayḡu çün bizim bar* 158^b/13-159^a/1

4. Çünkü /Çün ki

Çünkü sevdi hoca cândan kulnı yig / Hocası kul boldı kulı boldı big 113^a/7-8, Cevr-i düşmen ni ‘aceb çekse körüp tâlib-i dost / **Çün ki** dâyim tiken ü gül gam u şâdi biledür 158^a/8-9

5. Çünkü/ Çün kim

Cevr köp kılma kulğa ay hoca / **Çünkü** ol hukmünge durur münkâd 148^a/13, İlinde **çün kim** eyâ hoca mâl ü ni‘met köp / Yidür bağışla tileseñ sa‘âdet-i ‘uqbâ 159^b/6-7

6. Dağı

Ay dâvûdnıñ ehli kılıñız şükri **dağı** azdur benim kullarumdan köp şükr kılğıçı 2^b/13-5^a/1

7. Hattâ

Anı iltip oğrınıñ yolunda bıraktı **hattâ** mahrûm kitmesün dip 50^b/3-4, **Hattâ** özgeler bu ‘uqûbatnı körüp ‘ibret alğaylar 131^a/10-11

8. Niçe kim

‘Amelni ‘aql iyesine buyurgıl / **Niçe kim** ol anıñ şuğlı degüldür 161^b/2-3

5.1.8. Soru Edatları

GT’de soru edatı olarak yalnızca ‘Acep tespit edilmiştir: Unutman bir nefes hergiz seni men / Anar mı sen bu kulnı ay ‘acep sen 50^a/12

5.1.9. Onaylama Edatları

Metinde açıklama edatı olarak iki yerde *belî* kullanılmıştır: Bir *kuyu* ağzında közsüz ir körüp / Tiptik olturmağ belî anda vebâl 46^b/6-7, Ay ata belî renc çekmeyin genc hâşıl bolmas dağı kişi cânını hatarğa qoymayın düşmenge zafer tapmas 104^a/13, 104^b/1-

5.1.10. Şart Edatları

1. Eger

Eger ‘uķûbatķa lâyıķ isem kıyâmat kün meni közsüz kopargıl kim iygüler nazarında ħacil bolmağay men 50^a/8-10, İy mâl ve ni‘met iyeleri **eger** sizde inşâf dağı bizde kanâ‘at bolsa idi suvâl resmi cehândan kitkey idi 81^b/5-7, Yimege şabr iter aña tigrî / aç öler ol zamân **eger** yimese 83^b/4, **Eger** te‘emmül kılmayın öltürse bolğay kim bir maşlahat fevt bolmuş bolğay kim anıng tedârüki tapılmağay 169^b/2-4

2. Geh

Geh kilip kayğû kiter bolsa ferağ bolma melûl / Kim qarañguluğ içinde tapılır âb-ı ħayât 66^a/3

3. Ger

Körksüz inciniñ iri közsüz kirek / Ger körer bolsa yüzün birür talâķ 79^b/8-9, **Ger** yise ħâzî alıp barñıl senden bîş ħıyâr / On qavunluğ ol saña ħâşıl iterge kııl yarar 177^b/11-12

4. Yok ise / Yoksa

İlinde bar ise körgüz velâyet / Yok ise ni kirek bu lâf-ı da‘vâ 80^b/8, Barğıl bu sevdânı başıñdan kitergil **yoksa** ziyân kıılır sen 95^a/11-12

5.1.11. Ünlem Edatları

5.1.11.1. Merak, Şüphe Edatları

Metinde “ay” edatı merak, şüphe anlamında kullanılmıştır:

Unutman bir nefes hergiz seni men / Anar mı sen bu ħulnı ay ‘acep sen 50^a/12

5.1.11.2. Şaşıрма Edatları

-1. Allah Allah

Allâh Allâh bu ni söz bolur 29^b/1

-2. Subhâne'l-lâhi

Subhâne'l-lâhi anıñ kim kırk ayağı bar idi eceli iriştı ise ilsiz ayaqsızdan kaçıp kutula bilmedi 95^a/4-5

5.1.12. Şükür Edatları

Bütüncede şükür edatı işlevinde yalnız “elḥamdülillâhi” ifadesi tespit edilmiştir.

Elḥamdülillâhi niçe kim şuhbetden yırak men 52^a/8

5.1.13. Üsteleme, Katma Edatları

1. Dağı

Bular dağı çerig yasap karşı yüridiler 10^b/13-11^a/1, *Melik dağı ḥâlimniñ ḥaḳîkatın bilmeyin meni zindânğa buyurdı* 27^b/9-10, *Men dağı tevâzu‘ kıılıp aytım* 29^a/11-12, *Biri ol kadar ‘ilm oḳudı kim ‘allâme-i ‘aşr boldı biri dağı ol kadar mâl yıḡdı kim ‘Azîz-i Mışr boldı* 81^b/11-12, *İy sa‘dî bir safarım dağı bar* 92^b/1-2, *Sen dağı sözlegil körgeñiden yâ işitkeniñden* 92^b/12-13, *Eyle ḥasîs-i nefis idi kim tileseñ tenindeki cânın birgey dağı ilindegi itmekin birmegey* 93^a/8-10, *Men dağı barıp uzun kiçelerni kıska kıılıp ol ağaç ayağında baş açıp du‘â kıılıp ḥâcet tiledim* 135^a/6-8, *Ol maña sökti men dağı aña* 157^b/3-4, *Baylarnıñ dağı anıñ bigin şâkirleri bar kefûrları dağı bar* 158^a/11-12

2. Hem

‘Âḳıl ol sözni yirinde sözlegey / Hem cevâbını münâsib közlegey 9^b/6-7

5.1.14. Yazıklanma Edatları

1. Ay

Ay niçe bigni melikni eyletiptür bu cehân / Kim alardan yir yüzinde kalmadı zerre nişân 10^a/6-7, Taptı irdemli kişi anda şeref / Ay niçe irdemsiz ir boldı telef 140^a/, Ay niçelerni körüptür bu cehân / Ay niçelerden dağı artıp kalur 176^b/3-4

2. Dirîgâ

*Tiledim bir zamân körsem cehânı / **Dirîgâ** boldı közüme bebegi ces 132^b/1-2*

3. Elâ-yâ

***Elâ-yâ** körgüzüp cevri ü cefânı / Niçün kittiñ buzup ‘ahd ü vefânı 121^a/6-7*

4. İy hayf

***İy hayf** bu hüsni ve cemâline köre tili uzun dağı edepsiz bolmasa idi ni hoş bolğay idi 112^b/12-13, 113^a/1*

5.1.15. Yetinme Edatları

Bârî

*İrdemin körgeñ kişige fâyiden / Tigmese **bârî** ziyânınñ tigmesün 110^b/3*

5.1.16. Zaman Edatları

1. Dağı

*Ay mahbûb Hıfây bile Horezm şulh ittiler, ‘Amr u Zayd huşûmeti **dağı** bâkî turur 122^b/12-13, Ol vaqt kim oğlanlar atası boldum **dağı** oğlanlık kılmadım 135^b/12-13*

2. Niçe kim

***Niçe kim** anıñ mülki özgeler ilinde bolğay munıñ közleri ol mülk artınça kalğay 10^a/3-5*

3. Kaçan kim

***Kaçan kim** ‘âlim ir ‘ilmin hâlayıkka yürüp sattı / Ol ir nakdın ili birlen yanar otka bilip attı 161^a/4-5*

5.2. BAĞLAMA EDATLARI

Sözcükleri, sözcük gruplarını ve cümleleri birbirine bağlayan edatlardır.

1. dağı

*Bir sultânın üç oğlu bar idi ikkisi uzun boylı şâhib-cemâl **dağı** biri kıyska boylı idi 10^a/10-12, Bu muhâl irür kim irdem iri ölgey **dağı** irdemsizler anın yirin tutkay 12^a/4-5, Kördüm şûret-i hâli harâb **dağı** bagrı miñnet otına kebâb bolmış 27^b6 -7, Buyurdı kim anlarnın esbâb-ı ma‘âşını evvelgi kâ‘ide öze müheyyâ kıldılar **dağı** ol bir niçe kün kim vazîfeleri kesilip idi edâ kıldılar 29^b/9-12, Kördüm kim ağaçlar üstünde bülbüller nâle ve zârî kıılurlar **dağı** tağlarda durrâclar suda bağalar **dağı** ormanda cânverler 63^b/13-64^a/1, Gûgird-i Pârsî alıp Çîn iklimine iltmek tiler men. İşittim kim ‘azîm kıymeti bar imiş **dağı** Çinden Çînî çanaqlar alıp Rûmge kitürgey men **dağı** Rûmnın harîr kumaşların alıp Hindge ilteyim **dağı** Hindden pûlâd alıp Halebke kileyim Halebden piyâle alıp Yemenge, ...92^b/4-10, Kılıç kalkan oynar **dağı** çarh okın yahşı atar **dağı** kattı ya çeker idi 148^b/6-7*

2. ki

*Men ol kilge suvâl ittim **ki** niden / Bolur hoş râyîhañdan sükr hâşıl 8^a/4-5*

3. kim

*Her kim cândan il yugay ni **kim** köñülde bolsa tiline ketürgey 8^b/10-12, Hayr kıl ay ni‘meti köp hoca sen andan burun / **Kim** yürüp digey münâdî kalmadı hoca fulân 10^a/8-9, Ol kız tâkadan kördi **kim** qarındaşına aş içinde ağı birdiler 12^a/1-2, Bir kün bularnın birinden bir hareket şâdır boldu **kim** ol şâlih fakîrlarnın hâline münâsib degül idi 28^b/10-11, Men munın hârisi döğülmen **kim** yimeyin saklamağa 30^b/7-8, Bu sözni işitip melûl bolmağıl **kim** bu kün dört kün durur **kim** bir oğrı şâlihler şûretin kiyip bu fakîrlar şuhbetine kirip turur 51^a/6-8, Ol kadar kitti **kim** bularnın nazarından gâyib boldu 51^b/10, ‘Arab nevâhîsinden bir kara oğlan çıkıp kildi **dağı** eyle körklü ün bilen şî‘r okudı **kim***

hevâda uçkan kuşlarını tıydı 64^b/5-7, Bir Cum'adan sonra ma'lûm kıldılar kim yazukları
yok imiş 84^a/10-11, Tevbeni bu hâletde ni kılar sen **kim** giriftâr bolup helâket yerine tüşüp
turur sen 130^b/1-2

4. ve

İlk yaz künlerinde bir kün bustân içinde güller arasında bir niçe zarîf âlimler bilen
oturup inşâ 'ilminden bahş kılıp ebyât-ı gârib **ve** eş'âr-ı 'acîb okudum ise... 5^b/4-7, Ol
harâmîler mağrıbdan sonra kilip kâfile urup mâl **ve** ni'met kitürdiler 12^b/5-7, İkrâm **ve**
i'zâz bilen meni alıp kirdiler 29^a/9, Leşkerge **ve** ra'yyetke ferâvân mâl **ve** ni'met
bağışladı 30^a/8, Birip mülk ol birini kıldı sultân / Yürütür bu birini aç **ve** 'uryân 47^a/11-
12, Döğöldür ton bilen bu pârsâlık / Tilesen zühed **ve** takvâ nefis ivin yık 51^b/1, Hatunlar
haddine yetip mâl **ve** cihâz **ve** ni'met bilen hîc kim irse 'âkd-i nikâhına ragbet kılmas idi
79^a/10-12, ...dağı fakîrlar tarîki zıkr **ve** şükr durur dağı hıdmat **ve** tâ'at **ve** îsâr **ve** kanâ'ât
ve tevîd **ve** tevekkül **ve** teslîm **ve** taḥammül her kimde bu vaşflar bar ol fakîr durur eger
kabâ içinde bolsa 80^a/11-13, 80^b/1

5. yâ

Sen dağı sözlegil körgeñiden **yâ** işitkeniñden 92^b/12-13, Cehân sevgen kişiniñ
közlerini / Kanâ'at toldurur **yâ** ölse toprak 93^a/4-5, Sağınğay sen kim qarañgu kiçede
tolun ay toğdı **yâ** zûlmât içinden âb-ı hayât çıktı 122^a/5-6, Ay yüzli oğlanlar dağı zühre
közli kızlar anıñ cefâsı ilinde giriftâr bolup qorqusından imkânları yok idi kim külgeyler
yâ sözleşgeyler 141^a/8-11

5.3. CÜMLE SONU EDATLARI

5.3.1. Kesinlik Edatları

1. /+dir/,+/ dUr/

Ağaç körki yimiş irniñ kerem+ø-ø+ø+**dür** / Keremsiz ir vücûdı ke'l-'adem+ø-
ø+ø+**dür** 94^a/11-12, Kerem ehli durur dâyim mükerrem / Kerem+ø-ø+ø+**dür** bar ise
dünyâde irdem 94^a/13, Gült+ø-ø+ø+**dür** bu sarâyî seyf likin / Düşmen közüne tiken
körüñür 107^a/4, Her kimni köñül tilese körkli ot+ø-ø+ø+**dür** / 'İşğine hemişe cân içinde

yo+ø-ø+ø+**dur** 112^b/8-9, *İşitkil bu hikâyet ni haber*+ø-ø+ø+**dir** 131^b/7, *Biligli ir kelâmı tâze gül*+ø-ø+ø+**dür** 161^b/1

5.3.2. Kuvvetlendirme Edatları

1./+KII/

Metinde bu ekin tonlu kullanımı (/+gII/) daha yaygındır:

Ya'ni âgâh bol+ø-ø+ø+**gil** *kayurma*+ø-ø+ø+**gil** *elbette belâ üstüne* 27^b/1, *Bilürsen zahmına çün tâkatın yok / Koluñni sokma*+ø-ø+ø+**gil** *'akreb inine* 28^b/2-3, *Bu hareketni az kıl*+ø-ø+ø+**gil** *kim ileyiñde köp vâkı'alar bar dağı artıñda köp düşmenler bar* 30^b/2-4, *Yitkeninçe küçün köngül yap*+ø-ø+ø+**kıl** / *Kim halâyık saña du'â kılğay* 45^a/6-7, *Qarağa bir*+ø-ø+ø+**gil** *kim anıñ lâyıķı turur* 48^b/2-3, *Bu sözni işitip melûl bolma*+ø-ø+ø+**gil** *kim bu kün dört kün durur kim bir oğrı şâlihler şûretin kiyip bu fakîrlar şuhbetine kirip turur* 51^a/6-8, *Laîfe nüktesine fikr kıl*+ø-ø+ø+**gil** / *Qoyup lafzın anıñ ma'nîsin al*+ø-ø+ø+**gil** 79^a/5-6, *Anı luţfın bilen dilşâd kıl*+ø-ø+ø+**gil** / *Bağışlap yazuķın âzâd kıl*+ø-ø+ø+**gil** 81^a/8, *Ayt*+ø-ø+ø+**kıl** 93^a/1, *Zinhâr bu tama'ge tüş-me*+ø-ø+ø+**gil** *dağı bu işke harîş bolma*+ø-ø+ø+**gil** 105^a/2-3, *Hak ta'âlâ ni'metiniñ şükriñ yirine kitür*+ø-ø+ø+**gil** *dağı munça cefânı anga revâ kör-me*+ø-ø+ø+**gil** 148^a/2-4, *Öğüt al*+ø-ø+ø+**gil** *biligli irden iy şâh* 161^a/13

Bir cümlede de "gül" kullanımı mevcuttur:

Tik tur+ø-ø+ø+**gul** *kim yoķsulluķ otına küyüp küymek andan yaķşıraķ kim bir kişı katına barıp hâcet tilegiñçe* 82^b/7-9

2. kim

Yâ ğafûr yâ rahîm sen bilür sen kim bu zalûm cehûlden ni kilgey 49^b/4-5, *İssi Temmûz künlerinde bir kün eyle issi idi kim boğaznı kurutup ağıznı kaynatır idi* 121^b/11-12

3. ml

*Bu ‘âşıklarını ma‘şûk öltürüptür / Ölülerden kilür **mi** hergiz âvâz 5^b/2-3, Ay oğlum men saña kiter vaktın aytmadım **mi** kimniñ ilinde aqça bolmasa küç birle qarnın toyurmaq müşkil iş durur 104^a/6-8, Hoş ayttı munı ol edîb-i zarîf / Melikke bolur **mi** qalender harîf 168^a/13*

5.3.3. Soru Anlamı Veren Edatlar

Bütüncede mI¹⁴⁵ edatı bağlama göre bulunduğu cümleye soru veya kuvvetlendirme anlamı yüklemiştir. Soru işleviyle kullanıldığı cümlelerden bazıları şunlardır:

*Nûşîn Revân ayttı Hiç anı işittin **mi** kim meni koyğay 46^a/2-3, Unutman bir nefes hergiz seni men / Añar **mi** sen bu qulnı ay ‘acep sen 50^a/12, Bu ihsân birle **mi** cennet tiler sen 93^b/7, ‘Aceb **mi** ışk leclâcı sürüp at / Selâtinni piyâde birlen utsa 113^b/3-4, Arañızda ‘Acem tilin bilür kişi bar **mi** 132^a/8...*

Bir yerde kim edatı ile birlikte kullanılmıştır:

*İy oğlum işitkeniñ yok **mi kim** meşelde ayturlar... 106^b/2*

5.4. HİTAPLAR

-1. E+Ar Tm

Yâ rûhu'l-lâhi tiler men ol du‘ânı maña öğretkey sen kim okusa öli tiri bolur 95^a/9-10

-2. E+BÖ

Yigil sen iy sa‘âdetli muzzaffer / Yığıp kitti yimeyin mâlın ol har 94^a/7-8, Ay baylarga senâ qılğan dağı faqırlarga cefânı revâ körgeñ bilgil kim ni yirde gül bar anda tiken bar 158^a/1-3

-3. E+eks İTm

¹⁴⁵ Bk. Fiillerde Soru 3.2.4., İsimlerde Soru 3.1.3.

Ay oğlum men saña kiter vaktın aytmadım mı kimniñ ilinde aqça bolmasa küç birle
karnın toyurmak müşkil iş durur 104^a/6-8, *Ay oğlum* bu yolda felek saña yarı kıldı
104^b/10, *Ay oğlanlarım* irdem öğreniñ kim dünyeniñ mâlına ve mülkine ve câhına i‘tibâr
yoktur 139^b/4-6,

-4. E+eks STm

İl yiterde eygülik kıl ay fulân / Kim atıñ qalgay cehânda câvidân 30^b/9-10, *Yâ kerîm*
yâ rahîm bu kuluñnı bağışlağıl 50^a/7-8 Kızın irte atası kördi ol hâl / Küveyni ündep ayttı
ay bed-ef‘âl / Niçe bir böyle mühmel oynagay sen 79^a/1-3...

-5. E+Fr Tm

Ay edîb-i garîb saña bir muvâfiq naşîhatım bar 5^b/10-11, Kiçer böyle cehân *ay yâr-*
ı hemdem / Eger bolsa meşekkat bolmasa gam 66^a/8, *Ay bûlbûl-i gülşen-i ma‘ânî* / Sözüñ
işitip köñül bolur şâd 177^b/7

-6. E+İTm

Ay Dâvûduñ ehli kılıñız şükrni dağı azdur benim kullarumdan köp şükr kılğıcı
2^b/13-3^a/1, *İy mâl ve ni‘met iyeleri* eger sizde inşâf dağı bizde kanâ‘at bolsa idi suvâl
resmi cehândan kitkey idi 81^b/5-7, *Ay muhârifler bigi* bir kez yana / İygülerge bu yamanıñ
tigmesün 110^b/2, *Ay cehân sultânı* men bu iv ni‘meti bilen beslenip turur men 131^a/11-
12...

-7. E+İ

Ay ata uzun boylı ahmaqdan kısqı boyly ‘âkil yaşırağ durur 10^b/1-3, Tigme bîşe
içinde *ay maḥdûm* / Ni ‘aceb kizlenib esed tursa 10^b/11, *Yâ gafûr yâ rahîm* sen bilür sen
kim bu zalûm cehûlden ni kilgey 49^b/4-5, *İy Sa‘dî* bir safarım dağı bar 92^b/1-2, *Ay edîb*
tilegil menden ni tilersen 110^a/11-12, *Ay dost* bu hayâl-i muhaldan özünñi çekkil 113^b/13-
114^a/1, *Ay ḥoca* kuluña köp yigirme / Çok cevır kılip vebâle kirme 148^a/6, *İliñde çün kim*
eyâ ḥoca mâl ü ni‘met köp / Yidür bağışla tilesen sa‘âdet-i ‘uqbâ 159^b/6-7, Ni turur sen
bakıp *eyâ yoldaş* / Taş öze durur yılan iliñde taş 169^a/11...

-8. E+(İ+çe)

Ay bahâdurlar biliñ kildim bu kün meydâne men / Baş oynap cân terkin urmağa merdâne men 11^a/4-5, *Ay irenler* yat çerige ot uruñ / Yâ barıp ‘avrat kumâşın kiyip ivde oturuñ 11^b/4-5, *Ay karındaşlar* nitse bolur çün benim andan naşîbim yok dağı anıñ sudan kısmeti bar idi 94^b/8-9

-9. E+STm

Ay meni körgeñ haķâret köz bilen şâh-ı diyâr / Bolmas ir şûret bilen leşker içinde ihtiyâr 11^a/11-12, Sözlemek hikmet degül *ay hoş meķâl* / Bolmasa ol yirde kim sözge mecâl 46^b/2-3, Faķîr-i şâdık ol durur *iy ‘âziz ir* / Yaman iş kilmegey hergiz қолundan 80^a/7-8, Yamangâ eygülik kıl *ay saķî ir* / Sa‘âdet eygülerge boldı yoldaş 177^a/11

-10. E+eksSYC

Eyâ ‘aķlı teniz sözi güher-bâr / Otursañ közüm üstünde yiriñ bâr 29^b/2,

-11. E+C

Eyâ taşı riyâ birlen bizenmiş / İçinde zerreçe yok meyl-i taķvâ / Yok ise ni kirek bu lâf-ı da‘vâ 80^b/7-8

-12. E+SYC

Ay garra bolğan mâlına bolur vücûduñ ke’l-‘adem / 160^a/8

5.5. ARA SÖZLER

-1. Arapça İfadelerden Oluşan Ara Sözlər

Ebû Hureyye raziya’llâhu ‘anhu Muştafâ ‘aleysiş-şalâtu ve’s-selâm hıdmatına her kün kilür idi 66^b/12-13, 67^a/1

[Burunğı sultânlar *eţâba’llâhu şerâhum* bu ni‘metni] mâşlaḫat üçün қойup tururlar 30^b/1-2

Seyyid şalâvâtul-lâhi ‘aleyhi ve selâmuhu ayttı Men bu tâyifeni bir tarîķa öğretip men kim iştiḫâları ğalip bolmayınça ta‘âm yimegeyler dağı қарınları yaḫşı toymayın ta‘âm illerin çekkeyler 83^a/10-13, 83^b/1

‘Îsâ peygamberge ‘**aleyhi's-selâm** bir kim irse kil[di] 95^a/8-9, ‘Îsâ ‘**aleyhi's-selâm** ayttı bargıl bu sevdânı başıñdan kitergil yoksa ziyân kıılır sen 95^a/11-12

Bütüncede okunuşu verilmeden Arap harfleri ile kullanılan bir ara söz de mevcuttur:

Elbette melik oğlanlarının **الله نبأتا حسناً** *tehzîb-i ahlâkına ictihâd artukrak kirek* 140^b/8-9

-2. Cümlelerden Oluşan Ara Sözlər

Ammâ fettân hasûdlar fitne kıılıp bir kün melik hıdmatında **ol kim senin yahşı sîretin** *durur anın hılâfin takrîr kılsalar ol hâlde kimnin sözlemege mecâli bar* 26^b/2-3

[Men] [anı] ma‘zûr tuttum ol hukm bilen kim **meselde ayturlar şî‘r** *Kirmege bignin meliknin ivine / Vâşıta lâ-büd kirek bir ihtiyâr / Nâgehân bevvâb ve it körse ğarîb / Bu yaqasın ol itekin bik tutar* 29^a/3-6

Ol vakt **kim sen kördün** *bir itmek qaygusun yir idim* 66^a/5-6

İssi temmûz künlerinde bir kün **eyle issi idi kim boğaznı kurutup ağıznı qaynatur idi** *beşeriyet za‘fından küneş issisine tâkat kitürmeyin bir dîvâr kölgesine ilticâ kıılıp bu issi zağmeti minden bir içim su bilen kim def‘ itkey dip baqıp oturur idim.* 121^b/11-12, 122^a/1-2

Bunların yanında E+eksİTm ile kurulmuş ve beyitlerden oluşan ara sözler de tespit edilmiştir:

Ay oğlum bu yolda felek saña yarı kıldı dağı devlet delîl boldı kim gülünni tiken-
den tikenni ayağından çıkardı, bir şâhib-devlet yolukup saña rahm kıılıp sınık köñlünni
cebr kıldı. Munuñ bigin ittifâk nâdir tüşer dağı nâdir bilen hukm itip bolmas zinhâr bu
ta‘ma‘ge tüşmegil dağı bu işke ħarîş bolmağıl **Şî‘r tâcir ki hemîşe mekseb itkey bir kün /**
Mâlin alıban anın ħarâmî yortar / Avçı çıkıban kiyikler avlar vaktın / Arslan körüben tutup
terisin yırtar. - *Bu fırsat barça vaktta tapulmas nâ-geh tüşer....* 104^b/10-105^a/8

Haq ta‘âlâ anın **kim irâdeti** *qulağın ağır yaratıp turur.* 176^b/7-8

ALTINCI BÖLÜM

CÜMLE YAPILARI

Türkçe yalın cümle yapısı için dil bilgisi kitaplarında genelde Özne+Tümleç+Yüklem kuruluşu kabul görür ve buna kurallı cümle adı verilir. (Atabay. N. vd., 2003, s. 93). Fakat duygu ve düşüncelerin yansıtılması konuşucunun tercihlerine bağlıdır ve verici her zaman bu kalıbı kullanarak alıcıyla iletişime geçmek zorunda değildir. Bunun sebebi Türkçenin yapısı gereği ögeleri arasında yer değişikliği yapılmasına izin veren bir dil olmasıdır. Mesela bir ifade de yüklem her zaman sonda olmayabilir. Hatta cümle özneyle değil başka bir ögeyle de başlayabilir, dolayısıyla tümleçler cümlelerin farklı kısımlarında bulunabilir. Bazen de kırık ifadelerle yani bir ögenin arasına başka bir ögenin/öğelerin girmesi vasıtasıyla da verici iletiyi oluşturulabilir. Bu durumda klasik çalışmalarda “devrik cümle” olarak adlandırılan böyle ifadeler tartışmaya açık hale gelecektir. Bahsi geçen yapılar kural dışı değil de konuşucunun tercihiyle kullanılmış yapılardır. Bu sebeple çalışmamızda cümleler sınıflandırılırken özne, tümleç ve yüklemden oluşan cümleler kurallı ve kuralsız cümle değil “Düz Cümleler” ve “Odaklaştırma Yapılmış Cümleler” olarak başlıklandırılmıştır.

Taşıdıkları yargı sayısı dikkate alındığında ise cümleler basit cümle (tek yargı içeren) ve birleşik cümle¹⁴⁶ (birden çok yargı bulunduran) olarak sınıflandırılmıştır.

6.1. BASİT CÜMLELER

Basit cümleler, içinde bağımsız tek yargı bulunduran cümlelerdir.

¹⁴⁶ Birden çok yargı bildiren cümleler arasında bulunan niteleme ya da belirtme işlevli yan cümleler ile kendi içerisinde bağımsız bir yargı taşımakla beraber bir cümlelerin ögesi konumunda bulunan cümleler de birleşik cümleyi oluşturan bir yargı olarak değil, cümlelerin tümleyeni olarak değerlendirilmiştir. Bu yapılırken de cümle içindeki bağlama dikkat edilmiştir.

6.1.1. Basit Düz Cümleler

6.1.1.1. Ö+YB Yapılı Cümleler

1. [E+H]+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+E

[Ay oğlanlarım] dünyeniñ mâlına ve mülkine ve câhına i' tibâr yoktur 139^a/5-6

2. [E+Ö]+Y(TYF-(ŞT+N+DT+YF-)[-kp]+ş)

[İy Sa' dî men] ol safardan kilsem 'ömrümniñ baқыyesin bir yirde oturup kiçürgey men 92^b/2-3

3. [Ö]+ÖAç+Y(YF-[-kp+ş])

[Ol] ni hareket kim kılsa mevzûn bolğay 140^b/1-2

4. [Ö]+TYF-(VsT+[N]+AyT+YF-)[-kp]+ş)

On altun birip [meni] ol yirden kiterdiñ 112^a/1

5. [Ö]+TYF-(YT+DT+YF-)[-kp+ş])

[Cemşîd] iline yüzük kiçürüp taqtı 177^a/6-7

6. [Ö]+Y(_TYF-(DT+E+DT+_YF-)[-kp]+ş)

[Onlar] dâyim hıdmatka billerin bağlap dağı keremge illerin açıp tururlar

7. [Ö]+Y(TYF-(ST+YF-)[-kp+ş])

'Ömrini kim fâyidesiz işlere kıldı telef Hâcet almadı 161^a/7-8

8. [Ö]+Y(TYF-([BrT]+YF-)[-kp+ş])

[Ol zamân biglerinden bir big] [bu tâyife haqqı bilen] muhib bol[mış] 28^b/6-7

9. [Ö]+Y(TYF-([HeT]+YF-)[-kp+ş])

[Sultân dağı] [ol oğlına] du' â kıldı 11^b/9-10

10. [Ö]+Y(TYF-([HeT₁]+[HeT₂]+N+YF-)[-kp+ş]))+E

Enbiyânın ‘izz-i evrâdı üçün / Evliyânın her şehir yâdı üçün / Yazuklarını yarlığa
178^b/5

11. [Ö]+Y(TYF-([HeT₁]+[HeT₂]+YF-)[-kp+ş]))

[Enbiyânın ‘izz-i evrâdı üçün / Evliyânın her şehir yâdı üçün] ‘afv it 178^b/5

12. [Ö]+Y(TYF-([N]+AyT+YF-)[-kp]+ş)

[Anı] bu kintden sürüş 110^a/5, [Anı] kintden sürdiler 110^a/5-6

13. [Ö]+Y(TYF-([N]+YF- -kp+ş))

[Men ol hıdmatı] yirine ketürgey idim 83^a/10

14. [Ö]+Y(TYF-([N]+YF-)[-kp]+ş)

[Sen anı] öğretkey sen 95^a/13, [Munı] kabûl itmediler 51^a/3, Tuta bilmediñ 94^b/7, Biz [anı] bilmes biz 132^a/11, [Anı] yokarı kiçürürler 139^a/12, [Anın] biginler mâlı] yimesler 158^b/9, [Anın] biginler mâlı] yidürmesler 158^b/9-10

15. [Ö]+Y(TYF-([N]+YF-)[-kp]+ş)

[Sultân anı] âzâd kıldı 9^a/8, [Sen anı] işle 50^a/2 Tuta bilmedi 94^b/2, [Ol] [nasihatnı] işitmedi 160^a/7, [Kimeni] suğa batırdı 131^b/10, [Halâyık anı] ziyâret kıl[urlar] 135^a/5-6

16. [Ö]+Y(TYF-([N]+YF-)-kp[+ş])

Yağmur [anı] ziyân kılmağay idi 47^a/5-6

17. [Ö]+Y(TYF-([N]+YöT+YF-)[-kp]+ş)

[Mâl iyesi alarnı] habske saldı 52^a/1, [Bu beyitlerni] aña iltür kişige teslîm kıl[dım] 121^a/5

18. [Ö]+Y(TYF-([NAç]+N+VsT+YF-)[-kp]+ş)

[Men Teğri ta‘âlâ ‘inâyeti bilen qaysı mülknî kim tuttum] melikler atın hayr bilen yâd kıldım 48^b/13-49^a/1

19. [Ö]+Y(TYF-([SıT]+N+YF-)[-kp]+ş)

[Ol târîh den biri] ‘uzlet ihtiyâr ittim 52^a/2

20. [Ö]+Y(TYF-([ST]+DT+VrT+YF-)[-kp]+ş)

[Bu yigit vaqı‘ alarından ayttı ise ol sulţân oğlu raḥm itip buyurdı] bir niçe mu‘temed kişilerge qoşup öz şehrîne kitürdiler 104^a/1-3

21. [Ö]+Y(TYF-([ST]+ZT+YF-)[-kp+ş])

[Serv ma‘lûm vaqtı bilen] bir vaqt kilür kim qıvarur 177^b/3-4

22. [Ö]+Y(TYF-([ŞT]+HeT+N+YF-)[-kp+ş])

[İleyinde bir qanţar yimek bolsa] Aşşâb-ı kehf itine sünük salmağay 93^a/11-12

23. [Ö]+Y(TYF-([VrT]+YF-)[-kp+ş])

[Ol zamân biglerinden bir big] [bu tâyife haqqına] muḥib bol[mış] 28^b/6-9

24. [Ö]+Y(TYF-([VrT]+ZT+YF-)[-kp+ş])

[Ol ‘âlim] [ol oğlanga] bir müddet ta‘lîm birdi 139^a/7

25. [Ö]+Y(TYF-([VsT]+YF-)[-kp])

[Ḥalâyıq andan] ḥâcet tilerler 135^a/6

26. [Ö]+Y(TYF-([YöT]+N+YF-)[-kp+ş])

[Ol yazuklı sulţânğa] yaramas sözler sözledi 9^a/11-12

27. [Ö]+Y(TYF-([YöT]+YF-)[-kp+ş])

[Sulţân anlarga] yig(i)r[di] 12^a/9

28. [Ö]+Y(TYF-([ZT]+N+YF-)[-kp+ş])

[Sultân ol mübârek kün] amlâkimni özine hâş kıldı 28^a/4-5

29. [Ö]+Y(TYF-(AyT+N+YF-)[-kp+ş])

Balık sayyâd ilinden ağın alıp kitti 94^b/2-3

30. [Ö]+Y(TYF-(AyT+YF-)[-kp]+ş)

[Sen] hıdmat horluğundan kutulğay sen 45^b/3, Bu iş zahmetinden kutulğay sen 45^a/13-45^b/1

32. [Ö]+Y(TYF-(AyT+YF-)[-kp+ş])

Bularnıñ nazarından gâyib boldı 51^b/10, Tiken ayagından çıktı 65^b/11, Mâ-mezâ dan kiç[dik] 159^a/13-159^b/1

33. [Ö]+Y(TYF-(BğT+N+YF-)[-kp+ş])+E

Bağışlap yazuğın âzâd kılğıl 81^a/8

34. [Ö]+Y(TYF-(BrT+DT+YF-)-kp+ş)

Ol pehlevân yigit bilen oynay küle kilür idük 149^a/2-3

35. [Ö]+Y(TYF-(BrT+YF-)[-kp]+ş)

[Ol irenler] oğlanga uydılar 11^b/6-7

36. [Ö]+Y(TYF-(BrT+YF-)[-kp+ş])

Aşıkkân ir bilen yoldaş bolma 78^a/9

37. [Ö]+Y(TYF-(BzT+E+YF-)[-kp+ş])

Bir kuş bigin kim tuzağğa tüşmiş bolğay 113^b/9-10

38. [Ö]+Y(TYF-(BzT+YF-)[-kp+ş])

Çekip ya toldurup oğ fârisâne urur 138^b/4-5

39. [Ö]+Y(TYF-(DT+N+YF-)[-kp+ş])

[Ol] düşmen çerisine kirip bir niçe bahâdur irenlerni tüşürdi 11^a/8-9, İkrâm ve i'zâz bilen meni alıp [ive] kirdiler 29^a/9, Saḡâ dâdın birdi 30^a/7, Miñ mihr cân bilen mührini kötürdi 48^a/1, Bir nefes bilen köp yol kitti 63^b/11, Rakşқа kilip oynap 'âbidni yirge urdı 64^b/8-9

40. [Ö]+Y(TYF-(DT+N+YF-)[-kp]+ş)

Yeñinden tutup bu şi'ri oğudum Yigil sen iy sa'âdetli muẓaffer /Yığıp kitti yimeyin mâlın ol ḡar 94^a/5-8

41. [Ö]+Y(TYF-(DT+N+YF-)[-kp+ş])+DTAç

Eyle körklü ün bilen şi'r oğudı kim hevâda uçkan kuşlarnı tıydı 64^b/6-7

42. [Ö]+Y(TYF-(DT+VrT+YF-)[-kp]+ş)

[Ol irenler] illerin bağlap sulṡân ḡıdmatına kitürdiler 12^b/10-11

43. [Ö]+Y(TYF-(DT+YF-)[-kp]+ş)

Her bir bâbdan söz açıp sözledim 29^b/3

44. [Ö]+Y(TYF(DT+YF-)[-kp]+ş)

[Men dağı ol ağaç ayakında baş açıp du'â kılıp] ḡâcet tiledim 135^a/8

45. [Ö]+Y(TYF-(DT+YF-)[-kp+ş])

Şaḡrâḡa yüz tutup kitti 64^b/9-10, Yimeyin koydı kitti 159^b/13

46. [Ö]+Y(TYF-(DT+YF-)-kp[+ş])

Cehân kayḡusından fâriḡ bolup âzâd yürür idi 135^b/7-8

47. [Ö]+Y(TYF-(DT₁+DT₂+N+YF-)-kp+ş)

Bir vaḡt Ḥicâz yolında bir niçe zarîf yigitler benim bilen bolup vaḡtlar zemzeme kılıp muḡaḡḡıkâne beytler oğur idiler 64^a/13-64^b/1-3

48. [Ö]+Y(TYF-(DT₁+DT₂+YF-)[-kp]+ş)

[Ol ḥarâmîler] kiçken kârvânı urup yol kesip oturlar 12^b/2-3, İtlerni şişip taşlarını bağlap oturlar 110^a/9

49. [Ö]+Y(TYF-(GT+BzT+YF-)[-kp+ş])

[Bu Sarâyî Seyf] düşmen közüne tiken körünür 107^a/4

50. [Ö]+Y(TYF-(GT+YF-)[-kp+ş])

[Ol] sultân katında ḥâş müşârin ileyhi ve mu'temed 'aleyhi boldı 27^a/10-11, Kur'ânka muvâfık turur 78^b/2

51. [Ö]+Y(TYF-(GT+YF-)[-kp]+ş)

İygüler naẓarında ḥacil bolmağay men 50^a/9-10

52. [Ö]+Y(TYF-(GT+YF-)-kp[+ş])

[Ol ḥareket] ol şâlih fakîrlarnıñ ḥâline münâsib degül idi 28^b/10-11

53. [Ö]+Y(TYF-(HeT+N+YF-)[-kp+ş])

[Ol] atasına ḥıdmat kıl[dı] 11^a/9, Şikâyet ili bilen nâmûs yaqasın yırttı 140^a/9-10

54. [Ö]+Y(TYF-(HeT+YF-)[-kp]+ş)

Ṭahâratka kiter men 51^b/7, Teṇri üçün oğur men 112^a/11

55. [Ö]+Y(TYF-(HeT+YF-)[-kp+ş])

Ġâratka kitti 51^b/7

56. [Ö]+Y(TYF-(HeT+ZT+N+YF-)[-kp]+ş)

Nûşîn revân 'âdilka avda kiyik şişlediler 30^b/13-31^a/1

57. [Ö]+Y(TYF-(İIT+DT+YF-)[-kp]+ş)

Ol yâr-ı 'azîz firâqından niçük kiçer sen 121^b/2-3

58. [Ö]+Y(TYF-(İİT+N+YF-)[-kp]+ş)

Fulan ‘âbid haqqına ni aytur sen 49^a/8, Zâhirinde ‘ayb körmən 49^a/9, Bâtınında ğayb bilmen 49^a/10

59. [Ö]+Y(TYF-(İİT+YF-)[-kp]+ş)

Tuz itmek yimege muvâfaqathık kılğaylar 106^a/8

60. [Ö]+Y(TYF-(İİT+YF-)[-kp+ş])

[Sen] fitne yüzli râst sözden bol yırağ 9^b/4, Kırmege qoymadı 29^a/2, Safarğa ittifâk kılıp [idiler] 51^a/1, Ol kadar mühmelâtdan sözledi kim 92^b/11

61. [Ö]+Y(TYF-(İİT+YF-)-kp[+ş])

Laîfe nüktesine fîkr kılğıl 79^a/5

62. [Ö]+Y(TYF-(İİT+YF-)-kp+ş)

Renc ve râhetke şerîk bolup idiler 51^a/1-2

63. [Ö]+Y(TYF-(KrşT+N+YF-)[-kp+ş])

[Ol] tigme bir ni‘metke bir şükr vâcib kıldı 2^b/8-9

64. [Ö]+Y(TYF-(KrşT+YF-)[-kp]+ş)

İlli altunğa râzî bolurlar 112^a/5

65. [Ö]+Y(TYF-(KştT+YF-)[-kp+ş])

Bir maḥbûb maḥabbeti bilen giriftâr bolup melâmet körüp ğarâmet çekip terkin urmadı 13^a/10-11

66. [Ö]+Y(TYF-(KyT+KT+N+YF-)[-kp]+ş)

Bir sultânğa Çîn iqlîminden bir özden qırnağ kitürdiler 47^b/3-4

67. [Ö]+Y(TYF-(KyT+N+YF-)[-kp]+ş)

Cehân honınıñ elvân ni‘ metinden / Biş altı luğma yidim 132^b/5-6

68. [Ö]+Y(TYF-(N+[Yöt]+YF-)[-kp]+ş)

[Anlar] mâcerânı [sulţânğa] ayttılar 48^a/2-3, *[Ol oğlan] hâlini [atasına] ‘arz itti* 140^a/10

69. [Ö]+Y(TYF-(N+AyT+YF-)[-kp]+ş))

[Ol oğlan] ilin aştan çek[di] 12^a/3

70. [Ö]+Y(TYF-(N+DT+AyT+Yöt+YF-)[-kp]+ş)

Qaranı dağı kırnaqnı ilin ayaqnı bağlap kal‘a burcından ħandaqqa bıraqsunlar 48^a/3-5

71. [Ö]+Y(TYF-(N+DT+YF-)[-kp]+ş)

[Sen] Maşrıq ve Mağrıb dıyârını ni bilen tuttuñ 48^b/8-9, *Saĥîni yâd itip dâyim ögerler* 94^a/9

72. [Ö]+Y(TYF-(N+DT+YF-)[-kp]+ş))

[Ol] bir niçe söz açı til bilen sözledi 29^a/2-3, *Naşîhatni ġaraž bilen işitür* 27^a/4

73. [Ö]+Y(TYF-(N+GT+YF-)[-kp]+ş)

[Anlar] anlarınñ esbâb-ı ma‘âşını evvelgi kâ‘ide öze müheyyâ kıldılar 29^b/10-11

74. [Ö]+Y(TYF-(N+GT+YF-)[-kp]+ş))+E

Munça cefânı aña revâ körmegil 148^a/3-4

75. [Ö]+Y(TYF-(N+GT+YF-)[-kp]+ş))

Seniñ fażiletiniñni anıñ öze koyup turur 148^a/1-2

76. [Ö]+Y(TYF-(N+HeT+YF-)[-kp]+ş))

[Ol nâ-ħalef] ‘ömrini kim fâyidesiz işlere kıldı telef 161^a/7

77. [Ö]+Y(TYF-(N+İİT+YF-)[-kp]+ş)

Köp ıa' neli sözler anıñ üçün dirler 49^a/8-9

78. [Ö]+Y(TYF-(N+KrşT+YF-)[-kp+ş])

Şeqâvetni sa'âdetke bedel kıl 51^a/13

79. [Ö]+Y(TYF-(N+NAç+YF-)[-kp]+ş)

'Abdu'l-kâdir Geylânî rahmetu'l-lâhi 'aleyhini kördüm 50^a/5-6

80. [Ö]+Y(TYF-(N+VrT+[YF- -kp+ş]))

Fâsık hocalarını cehennemge [iltkeyler] 148^a/10-12

81. [Ö]+Y(TYF-(N+VrT+YF-)[-kp+ş])

[Ol] Mısr mülkin aña teslîm kıldı 47^a/1

82. [Ö]+Y(TYF-(N+VrT+YF-)[-kp]+ş)

Qaranı saña bağısladım 48^b/1-2, Erkân-ı devlet ve a'yan hazretni aña teslîm kıldılar 65^a/13-65^b/1

83. [Ö]+Y(TYF-(N+VrT+YF-)[-kp]+ş)

Memleketni aña teslîm kılıñız 65^a/10, Bir şâlih kulnı cennetke iltkeyler 148^a/10-11

84. [Ö]+Y(TYF-(N+VrT+YF-)[-kp+ş])

Munı atasına ilt[iñ] 139^a/8-9

85. [Ö]+Y(TYF-(N+VrT+YF-)[-kp+ş])

[Ol] devleti gâyet kemâlğa yitti 27^a/10

86. [Ö]+Y(TYF-(N+VsT+KyT+YF-)[-kp]+ş)

Taqsuq nükteler körklü 'ibâret bilen andan işitür biz 114^a/10-12

87. [Ö]+Y(TYF-(N+VsT+YF-[-kp+ş]))

Mücârâ ‘özüni müdârâ tarîki bilen ortağa kitür[dük] 159^b/1-2

88. [Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp]+ş)

Tüşken ir hâcetin revâ kılsañ 45^a/8, [Men] kırnañnı nideyim 48^b/2, Bir faķîrni kördüm 49^b/2, Bu ‘özümnı kabûl itkil dimes men 50^a/3, Melik vaşıyyetin yirine kitürdiler 65^b/1-2, İşikin muhkem bikittiler 84^a/10, Bir meşel Hoca İşhâk Horezmî’den yâd tutar men 92^b/13-93^a/1, [Men] bir faķîrni kördüm 105^b/ 11, Tonun soyuñ 110^a/4, Tonun dağı yüz aķça bilen bir ferve birdiler 110^b/4-5, Dînniñ ‘izzetin kiterür sen 112^a/11-12, Sever men didiñ 113^a/2, Bir zâhidni kördüm 113^a/9-10

89. [Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş]))

[Ecel] su‘bân koydı 121^b/6, [Hevâ] boğaznı kurut[ur idi] 121^b/12, İliñ titrer 138^b/1

90. [Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş]))

[Ol] kerem ilin aç[dı] 30^a/7, Meni koyğay 46^a/3, Ni bolsa kiy 51^a/12, Tahâratķa kiter men dip 51^b/7, Bu yazuķsız yatķan faķîrlarnı tuttı 51^b/13, [Mâl iyesi] bar mevcûdların aldı 51^b/13-52^a/1, Hevâda uçķan kuşlarnı tıydı 64^b/7, Meveddet-i zi-l-ķurbâ buyurup turur 78^a/12-13, 78^b/1, Tonun soy[dılar] 110^a/5, Ol şâ‘irni inde[di] 110^a/11, [Ol] ‘acâyib ve ğarâyib sözler sözler 114^a/10, Haķâsını ‘afv itti 131^b/2, Anı ilt(diler) 139^a/5, Hatun almış 135^b/9-10

91. [Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş))+E

Bu ‘özümnı kabûl itkil 50^a/3, Haķ ta‘âlâ ni‘metiniñ şükrin yirine kitürgil 148^a/2-3

92. [Ö]+Y(TYF-(N+YF-)-kp[+ş]))

Anıñ ma‘nîsin algıl 79^a/6, [Hevâ] ağıznı kaynatur idi 121^b/12, Kattı ya çeker idi 148^b/7

93. [Ö]+Y(TYF-(N+YöT+YF-)[-kp]+ş))

Bu vâkı‘anı hîç kişige aytmağay sen 107^a/7-8, Küttâbnı bir şâlih kişige birdiler 141^a/13-141^b/1

94. [Ö]+Y(TYF-(N+YT+HeT+YF-)[-kp+ş])

Meni munda aşhâb mu‘âcelesi üçün ıya birdiler 83^a/6-7

95. [Ö]+Y(TYF-(N+YT+YF-)[-kp]+ş)

İkkisini bir övge saldılar 84^a/10

96. [Ö]+Y(TYF-(N+YT+YF-)[-kp+ş])

[İkki kişi] tuğmnı şûre yirge ikti 160^b/9

97. [Ö]+Y(TYF-(N+ZT+YF-)[-kp+ş])

İski tonların anıñ ölüsine yırt[dılar] 93^b/10-11

98. [Ö]+Y(TYF-(NAç+[N]+DT+YF-)[-kp+ş])

Ni yirde kim kadîmî dîvâr körse [anı] bilek kuvveti bilen yıķıp kiçer 149^a/3-4

99. [Ö]+Y(TYF-(NAç+[N]+DT₁+DT₂+YF-)[-kp+ş])

[Kişi] ni sözlese [anı] sağış kılip aşlın bilip sözlegey 140^a/13-140^b/1

100. [Ö]+Y(TYF-(NAç+[N]+YF-)[-kp+ş])

Ağzında ni kilse [anı] digey 80^b/4-5, Alnında ni bolsa [anı] yigey 80^b/4-5, Her nime kim köñülge hoş kilse [ol] közge körkli körünür 112^b/6-7

101. [Ö]+Y(TYF-(NAç+N+DT+YF-)[-kp+ş])

Qanda kim bir ullu tirek körse anı pençe kuvveti bilen qoparıp kiter 149^a/4-5

102. [Ö]+Y(TYF-(NAç+N+YF-)[-kp]+ş)

Tegri ta‘âlâ ‘inâyeti bilen qaysı mülkni kim tuttum ra‘iyyetni hoş kördüm 48^b/11-13, Ni kılsañ hukmine râzî men 50^a/2

103. [Ö]+Y(TYF-(NAç+N+YF-)[-kp+ş])

Tağ bile evvel şehir işikinden kim kilse anı taht öze kiçir[iñiz] 65^a/9-10

104. [Ö]+Y(TYF-(SıT)+İİT+YF-)[-kp+ş])+E

Bu künden soñ bu işden tevbe itkil 139^a/1

105. [Ö]+Y(TYF-(SıT+AyT+N+YF-)[-kp]+ş)

Qarınları yağış toymayın ta‘âmdan illerin çekkeyler 83^a/13-83^b/1

106. [Ö]+Y(TYF-(SıT+E+YF-)[-kp]+ş)

Ol vaktan biri kim kilip turur men 83^a/7-8

107. [Ö]+Y(TYF-(SıT+N+YF-)[-kp]+ş)

İstihâları gâlip bolmayınca ta‘âm yimegeyler 83^a/12-13

108. [Ö]+Y(TYF-(SıT+VsT+YF-)[-kp]+ş)

Ni kadar kim ‘ömrüm bar bu naşîhat bilen ‘amel kılğay men 52^a/9-10, Ni kadar kim ‘ömrüm bar bu naşîhat bilen ‘amel kılğay men 52^a/9-10

109. [Ö]+Y(TYF-(SıT+YF-)[-kp+ş])

İlk idim bir hōr toprak 8^a/6, Ol târîh den biri terk-i şuhbet kıl[dım] 52^a/1-2

110. [Ö]+Y(TYF-(ST+[AyT]+YF-)[-kp+ş])

Köñli tar bolup [ivden] çıktı 50^b/1-2

111. [Ö]+Y(TYF-(ST+[N+VrT]+YF-)[-kp+ş])

‘İsâ ‘aleyhi’s-selâm bahıllık kıla bilmedi [anı aña] öğretti 95^a/13-95^b/1

112. [Ö]+Y(TYF-(ST+[ŞT]+YF-)[-kp+ş])

İlinde çün kim eyâ hoca mâl ü ni‘met köp / [Tılesen sa‘âdet-i ‘uqbâ] yidür 159^b/7

113. [Ö]+Y(TYF-(ST+AyT+YF-)[-kp]+ş))

Eceli iriştı ise ilsiz ayağısızdan kaçıp kutula bilmedi 95^a/4-5

114. [Ö]+Y(TYF-(ST+DT+YF-)-kp[+ş])

Anı açığından içi yanıp oturur idi 65^b/7

115. [Ö]+Y(TYF-(ST+E+YF-)[-kp]+ş)

Ol vakt kim oğlanlar atası boldum dağı oğlanlık kılmadım 135^b/12-13

116. [Ö]+Y(TYF-(ST+İT+YF-)-kp[+ş])

Ol yolda bir ‘âbid bu fakîrlar hâline münkir bolup anların derdinden haberi yok idi 64^b/3-4

117. [Ö]+Y(TYF-(ST+N+VrT+YF-)[-kp]+ş)

Niçün barça ziynetni solğa birdün 177^a/7-8

118. [Ö]+Y(TYF-(ST+N+YF-)[-kp]+ş)

Bu yigit vaqı‘alarından ayttı ise ol sulţân oğlu rahm itip buyurdı hıl‘at ve ni‘met birdiler 103^b/12-13, 104^a/1, *Ol oğrılar bigi buyurdı tonun dağı yüz aqça bilen bir ferve birdiler* 110^b/4-5

119. [Ö]+Y(TYF-(ST+VsT+N+YF-)-kp[+ş])

Özüni hoş âvâz bilip kattı ün bilen huṭbe oṭur idi 110^b/12

120. [Ö]+Y(TYF-(ST+YF-)[-kp]+ş)

Sulţân oğlu bu sözden melûl boldum 30^b/4-5, *Ol hâlden gümân iltmeyin* 51^a/8-9, *Anı körmek bilen melûl bolur sen* 66^b/5, *Niçün böyle kıldın* 105^b/7, *Menim bilen hayf ittiñ* 112^a/1, *Ni turur sen* 149^a/12

121. [Ö]+Y(TYF-(ST+YF-)[-kp]+ş)+E

Ni oturur sen kim 82^b/5

122. [Ö]+Y(TYF-(ST+YF-)[-kp+ş])

Ol hacâletden revân na'ra ur[dım] 64^a/11-12, Hevâ ve heveske uyup kiçeni kündüz kılğay 80^b/2, Şehvet artınça yürüp kündüzünü kiçe kılp gâflet uykusunda yatıp kılğay 80^b/3-4, Qadîmî şuhbetniñ fevtine te'essüf yip öz hatâsına mu'terif bolup turur 121^a/2-3, Qazâ muhteżâsı bilen rızâ bir[dık] 159^a/13

123. [Ö]+Y(TYF-(ST+YöT+YF-)[-kp]+ş)

Niçün özgelerge ta'ne ururlar 131^b/4

124. [Ö]+Y(TYF-(ST+ZT+N+YF-)[-kp]+ş)

Qatında dem ura bilmes soğında gıybetin sözler 168^b/7

125. [Ö]+Y(TYF-(ST+ZT+N+YF-)[-kp]+ş)

İttifâk tüşti kim bir müddet anı körmedi 66^b/1, [Serv] ma'lûm vaqtı bilen bir vaqt bolur kim yaşarur 177^b/3-4

126. [Ö]+Y(TYF-(ŞT+HeT+N+YF-)[-kp]+ş)

İleyinde bir qanţar yimek bolsa Ebû Hureyre çetükine bir luğma yidürmegey 93^a/10-11

127. [Ö]+Y(TYF-(ŞT+N+YF-)[-kp]+ş)

Tileseñ tenindeki cânın birgey 93^a/9

128. [Ö]+Y(TYF-(ŞT+N+YF-)[-kp]+ş)

Tileseñ zühed ve taqvâ nefis ivin yık 51^b/2, Ol yaqın kim Tenriden bolğay yırağ / Ol yaqınnıñ terkin

129. [Ö]+Y(TYF-(ŞT+ST+YöT+ZT+YF-)[-kp]+ş)

Kaçan bir muhtaşar dîvân bolup ‘ammâl ulğaysa / Tekebbürden bilişlerge körüben iltifât itmes 66^b/8-9

130. [Ö]+Y(TYF-(ŞT+YF-)[-kp+ş])

Tileseñ bolmağa Ma‘ruf-u Kerhî / Cüneyd ü Şeyh Şiblî şuhbetin kıl 8^a/10-11, Ger körer bolsa yüzün birür talâk 79^b/9, Derd ü hasret birle ölse üstüne kılma namâz 160^a/3, Tileseñ bolmağa ‘âşık alay bol 132^a/1

131. [Ö]+Y(TYF-(ÜT+ST+YF-)[-kp+ş])

Bir itni yidi tiñizde yusa / Çün boldı üvüş pelidrek turur 139^a/13, 139^b/1

132. [Ö]+Y(TYF-(ÜT+YF-)[-kp+ş])

‘Îsâ işekin Hicâza iltip / Ketürse yana hemân işek turur 139^b/2

133. [Ö]+Y(TYF-(VrT+N+YF-)[-kp]+ş)

[Anlar] qarındaşına aş içinde ağu birdiler 12^a/1-2

134. [Ö]+Y(TYF-(VrT+N+YF-)[-kp+ş])

Leşgerge ve ra‘iyyetke ferâvân mâl ve ni‘met bağısladı 30^a/8

135. [Ö]+Y(TYF-(VrT+YF-)[-kp]+ş)

Şâhibü’-d-dîvân katına bardım 27^a/5, Ol bignîñ hıdmatına kildim 29^a/1, Bir cemâ‘at ‘ârif faķîrlarğa yoluktum 50^b/13-51^a/1, Munuñ kibi ‘âlî menziletke yittîñ 65^b/12, Bigge turuştı 138^b/9

136. [Ö]+Y(TYF-(VrT+YF-)[-kp+ş])+E

Cennetke kitkil 139^a/2

137. [Ö]+Y(TYF-(VrT+YF-)[-kp+ş])

Ƙal‘a burcına çık[dı] 51^b/11 Özdeñ tâzî at minmiş 93^b/12

138. [Ö]+Y(TYF-(VsT+N+YF-)-kp[+ş])

‘Îlâc kılup közsüzler közün açar idi 79^b/4-5

139. [Ö]+Y(TYF-(VsT+N+YF-)-kp+ş)

Bir tarîka bilen bu yârânların kifâyetin halâş kılsam 28^b/13-29^a/1

140. [Ö]+Y(TYF-(VsT+ST+N+YF-)[-kp+ş])

Bir şâhib-devlet yolukup saña rahm kılup sınık köñlüñni cebr kıldı 104^b/13-105^a/1

141. [Ö]+Y(TYF-(VsT+YF-)[-kp]+ş)

Bu tâcirniñ qalğan mâlı bilen mün‘im boldılar 93^b/9-10, Kudret bile hod yaratmayıp sen 148^a/7

142. [Ö]+Y(TYF-(VsT+YF-)[-kp+ş])

Devâ kılup közin açkay 79^b/6-7, Buhl bilen meşhûr 93^a/6-7, [Ol] ‘Acem tili bilen sözler 132^a/10-11

143. [Ö]+Y(TYF-(VsT+YF-)-kp+ş)

Bu ihsân birle mi cennet tiler sen 93^b/7

144. [Ö]+Y(TYF-(YöT+YF-)[-kp]+ş)

Karşı yüridiler 10^b/13-11^a/1 Yimişi köp ağaçka taş atarlar 30^a/5 Maña işâret kıldılar 132^a/9

145. [Ö]+Y(TYF-(YöT+YF-)[-kp+ş])

[Mâl iyesi alarga] ağaç ur[dı] 52^a/1, Şahrâğa yüz tuttı 63^b/10

146. [Ö]+Y(TYF-(YT+_A.S._+YF-)[-kp+ş])

Muştafâ ‘aleyhi’s-selâm hıdmatında yir öpti 83^b/2

147. [Ö]+Y(TYF-(YT+DT+YF-)-kp[+ş])

[Ol faķîr] mağara içinde tama^c ışikin bağlap oturur idi 105^b/12

148. [Ö]+Y(TYF-(YT+E+YF-)[-kp]+ş)

Bu yirge kim kilip turur men 112^a/2

149. [Ö]+Y(TYF-(YT+E+YF-)[-kp]+ş))

Ėalege çün kemend ata bilmes 130^b/6

150. [Ö]+Y(TYF-(YT+KşİT+YF-)-kp+ş)

Damışķ Cāmi^cî içinde faķîhlar bilen baķş kıllur idim 132^a/6-7

151. [Ö]+Y(TYF-(YT+N+YF-)[-kp]+ş)

[Biz] Nîl yaķasında mamuķ iktik 47^a/3, *İrdem iyesi ķanda barsa altun birürler* 139^a/11-12

152. [Ö]+Y(TYF-(YT+N+YF-)[-kp]+ş))

Dudaķına tişi muķkem ötürdi 78^b/13, *[Cemşîd] tonına tırâz tikti* 177^a/6

153. [Ö]+Y(TYF-(YT+YF-)[-kp]+ş)

[Ol irenler] bir yirde kızlendliler 12^b/5, *[Men] ķullar şafında olturayım* 29^a/13, *Bir orman yanında ķondılar* 63^b/9, *[Ol] biriniń nâzûk ayaklarına şikence ķoyar idi* 141^a/11

154. [Ö]+Y(TYF-(YT+YF-)[-kp]+ş))

Başına tâc koyu[ńız] 65^a/10, *Behrām gûrında yaz[mış]* 81^a/12, *[Ol] biriniń gül yaņaķlarına sîlîler urur* 141^a/11, *Ėatında dem ura bilmes* 168^b/7

155. [Ö]+Y(TYF-(ZT+[AyT]+YF-)[-kp]+ş)

[Anlar] destur alıp [ivden] çıktılar 29^a/8-9

156. [Ö]+Y(TYF-(ZT+[N]+İİT+YF-)[-kp]+ş))

Şûret-i hâlin taķrîr kıldım ise [anı] bir muğtaşar işke ķoydı 27^a/6-7

157. [Ö]+Y(TYF-(ZT+[N]+YF-)[-kp]+ş)

Bir niçe yıldan sonra [anı] kördüm 135^b/9

158. [Ö]+Y(TYF-(ZT+[YT]+YF-)[-kp]+ş)

[Anlar] hâlimden vâkıf bolup [ive] kirdiler 29^a/7-8

159. [Ö]+Y(TYF-(ZT+A.S.+DT₁+DT₂+YF-)-kp+ş)

*İssi Temmûz künlerinde bir kün eyle issi idi kim boğaznı kurutup ağızın kaynatur
idi beşeriyet za^c findan küneş issisine tâkat kitürmeyin bir dîvâr kölgesine ilticâ kılıp bu
issi zahmeti minden bir içim su bilen kim def^c itkey dip bakıp oturur idim. 121^b/11-12,
122^a/1-2*

160. [Ö]+Y(TYF-(ZT+AyT+DT+YF-)[-kp]+ş)

Bir yıl Belğ şehrinden şâmîler bilen yoldaş bolup çıktım 148^b/3-4

161. [Ö]+Y(TYF-(ZT+BrT+YF-)[-kp]+ş)

Ol kün bular bilen yürüdüm 51^b/5

162. [Ö]+Y(TYF-(ZT+DT+N+YF-)[-kp+ş])

[Ol] körüp kuldan hatâ / Kesmeyin her kündeği rızkın qarârında tutar 29^b/7-8

163. [Ö]+Y(TYF-(ZT+DT+YF-)[-kp+ş])

Bir kiçe kârvân tün qata yürü[di] 63^b/7-8

164. [Ö]+Y(TYF-(ZT+HeT+YF-)[-kp+ş])

Bir müddet memleketke hükm itti 65^b/3

165. [Ö]+Y(TYF-(ZT+HeT+YF-)-kp+ş)

Yigitlik eyyâmında bir kim irseniñ ‘ışkına köñül bağlap idim 121^b/8-9

166. [Ö]+Y(TYF-(ZT+HeT₁+HeT₂+N+VsT+YF-)[-kp+ş])+E

Bu kün ol miñ bir atıñ Һurmeti-çün / Һabîbiñ muştafânıñ ‘izzeti-çün / Anı luṭfıñ bilen dilşâd kılğıl 81^a/7-8

167. [Ö]+Y(TYF-(ZT+N+YF-)[-kp]+ş)

[Anlar] ol sâ‘at içinde düşmen çerisin sindurdılar 11^b/7-8

168. [Ö]+Y(TYF-(ZT+N+YF-)[-kp+ş])

Fî‘l-ḥâl cevâbın işit[di] 5^b/9-10

169. [Ö]+Y(TYF-(ZT+N+YT+ST+YF-)[-kp]+ş)

Bir kün bularnı bir şehriñ işikinde câsûs dip töhmet bilen tuttılar 84^a/8-9

170. [Ö]+Y(TYF-(ZT+VrT+YF-)[-kp]+ş)

Çinden çînî çanaqlar alıp Rûmge kitürgey men 92^b/6, Rûmnıñ ḥarîr kumaşların alıp Hindge ilteyim 92^b/7, Hindden pûlâd alıp Halebke kileyim 92^b/8

171. [Ö]+Y(TYF-(ZT+VsT+N+YF-)[-kp+ş])

İçrip ilge kaşuk birle şorba / Çömüç sapı bilen közin çıķarma 160^b/6-7

172. [Ö]+Y(TYF-(ZT+YF-)[-kp]+ş)

Baḥîl atın işitkende sökerler 94^a/10, [Ol ḥarâmîler] silâḥların şışip yattılar 12^b/7-8

173. [Ö]+Y(TYF-(ZT+YF-)[-kp]+ş)

[Ol irenler] fursatnı ğanîmet körüp çıķtılar 12^b/8-9, [Ol irenler] bularnıñ ser vaķtına kilip bastılar 12^b/9-10

174. [Ö]+Y(TYF-(ZT+YF-)[-kp+ş])

Seḥer vaķtın kil[diler] 63^b/8, Bir zamândan tañ attı 63^b/11-12, Kiçe ifṭâr iter 84^a/6-7, Atası oğlın selâmet körüp sevin[di] 104^a/3, Bir zaman tefekkürge bar[di] 157^b/13-158^a/1

175. [Ö]+Y(TYF-(ZT+YF-)-kp+ş)

[Men] bir vakt arıp idim 45^a/2

176. [Ö]+Y(TYF-(ZT+YT+YF-)[-kp]+ş)

Kiçe kilip bir hışâr yanında yattılar 51^b/5-6

177. [Ö]+Y(TYF-(ZT+YT+YF-)[-kp+ş])

Dâyim köñüller işikinde oturur 82^b/6-7

178. [Ö]+Y(TYF-(ZT₁+ZT₂+DT+YF-)[-kp+ş])

Öperde nâgeh oynap tiş batırdı 78^b/12

179. [Ö]+Y(TYF-[N]+YF-)[-kp+ş])

[Ol anı] tapmadı 48^a/2

180. [Ö]+Y(YF- -kp[+ş])

[İşi] hırka tikmek idi 65^a/12-13, Hilâf-ı ‘âdet idi 106^b/1, Kılur irdi hemîşe pâk şuhbet 131^b/8, [Ol] nez‘ hâletinde turur 132^a/10, Kâbil-i terbiyet degül idi 139^a/7-8, Turuş yüzli aç sözli çirkîn hulklı yaman tirlikli köñüller âzâr kılğıcı aç közli kimirse idi 141^a/4-6, [Ol yigit] kölgede beslenmiş cehân körmegen safar cevrin çekmegen issi savuk tatmağan harb kûsiniñ üni kulağına tigmegen dağı mubârizler kılıçınıñ berķını körmegen idi 148^b/10-13, Evvel-i şevvâl idi 178^a/12

181. [Ö]+Y(YF- -kp[+ş])+YAç

[Hevâ] eyle issi idi kim bogaznı kurutup ağıznı kaynatur idi 121^b/11-12

182. [Ö]+Y(YF- -kp+ş)

Safârda idim 63^b/7, İrür men meskenet mülkinde mezkûr 82^a/10

183. [Ö]+Y(YF-[-kp+ş])

[Sultânlar ‘ameli] hatarlı 28^a/7, [Sultânlar ‘ameli] fâideli 28^a/8, Sözleriñiz şavâb öze turur 46^a/13, [Ol] hasîb atlı 46^b/13, [Bu menzilge ‘ademden her ki yitti, ol] kitti 80^a/4, Otka yaqtı 105^b/7, [Ol] laîf-şûret 114^a/9, [Ol] zarîf-sîret 114^a/10, [Men dağı] uzun kiçelerni kışka kıl[dım] 135^a/6-7, Kıl eygü ‘amel 139^a/2, Kılıç kalkan oynar 148^b/6

184. [Ö]+Y(YF-[-kp]+ş)

[Men] zencîrin üzgen fâris-i dîvâne men 11^a/7, [Men] bağışlarmen 30^b/7, Ağır yazuklı men 50^a/4, Ehl-i kerem sen 50^a/4, İv iyesi bildi 50^b/2, Melûl bolman 66^b/6, Galat kıldıñ 78^b/2, Degül men zağm uruçı ilge zenbûr 82^a/9, Hıl’at ve ni‘met iyesi boldı 105^b/5-6, Munça zağmet içinde sen 112^a/10-11, [Ay yüzli oğlanlar dağı zühre közli kızlar] külgeyler 141^a/10

185. [Ö]+Y(YF-[-kp]+ş)+E+H

Ni turur sen bakıp eyâ yoldaş 169^a/11

186. [Ö]+Y(YF-[-kp]+ş)+[E₁+E₂]

[Yüki] defter 161^a/2

187. [Ö]+Y(YF-[-kp]+ş)+E

[Sen] âgâh bolğıl 27^b/1, Aşlı yamân münâfık kibi degüldür 50^b/9-10, Aytkııl 93^a/1, Bargıl 95^a/11, [Ol] hayr mı 132^a/9

188. [Ö]+Y(YF-[-kp]+ş)+E+YAç

Ol kadar kitti kim bularnıñ nazarından gâyib boldu 51^b/10

189. [Ö]+Y(YF-[-kp]+ş)+YAç

[Bir kişi] beşâret kitürdi kim fulân düşmeniñni Teñri kötürdi 46^a/1-2

190. [Ö+ÖAç]+Y(TYF-([N]+YF-)[-kp]+ş)

[Biri ol kim mâlı] yimedi 178^a/1

191. [Ö+ÖAç]+Y(TYF-(HeT+YF-)[-kp]+ş)

[Men miskîn] hâcetke kildim 49^b/12

192. [Ö+ÖAç]+Y(YF-[-kp+ş])

[Men miskîn] tât at degül 49^b/12

193. [Ö+ÖAç+A.S.]+Y(TYF-([N]+HeT+YF-)[-kp]+ş)

[Burungı sultânlar eţâba 'llâhu şerâhum bu ni' metni] mâşlaḫat üçün koyup tururlar 30^b/1-2

194. [ÖAç]+Ö+Y(TYF-(GT+E+YF-)[-kp+ş])

[Ol ḫarındaş kim nefş eşîri turur] ol kişige ni ḫarındaş bolur 78^a/7, [Ol ḫarındaş kim nefş eşîri turur ol kişige] ni yakın [bolur] 78^a/8

195. [ÖAç+Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])

[Bu menzilge 'ademden her ki yitti, ol] kefenden özgesin koydı 80^a/4

196. [ÖAç+Ö]+Y(YF-[-kp+ş])

[Yoldaşlarımızdan bir faḫîr] turdı 63^b/10

197. Ö+([Y(YF- -kp+ş)+E])

Hikâyet [şudur] 12^a/12

198. Ö+A.S.+Y(TYF-(N+YF-[-kp+ş])

Burungı sultânlar eţâba 'llâhu şerâhum bu ni' metni sa'y it[diler] 30^b/1-2

199. Ö+A.S.+Y(TYF-(YT+ZT+YF-)-kp[+ş])

Ebû Hureyye rażiya'llâhu 'anhu Muştafâ' aleysi'ş-şalâtu ve's-selâm ḫıdmatına her kün kilür idi 66^b/12-13, 67^a/1

200. Ö+E+Y(TYF-(HeT+YF-)-kp+ş)

Ol kişiler kim anı öltürmege işâret kıılır idiler 131^b/2-3

201. Ö+E+Y(YF-[-kp+ş])

Ol karındaş kim nefis eşîri turur 78^a/6-7

202. Ö+İİT+Y[YF- -kp+ş]

Ağzı ta'âmdan [kesilip idi]l 13^b/8

203. Ö+ÖAç+Y(TYF-(N+[YF- -kp+ş])

Kalenderler her biri dört çanak 168^b/12-13

204. Ö+ÖAç+Y(TYF-(N+GT+T+YF-)[-kp+ş])

Hak ta'âlâ anı seniñ hükmüne esîr kılıp durur 147^b/13-148^a/1

205. Ö+ÖAç+Y(TYF-(N+HeT+YF-)[-kp+ş])

Tegri tebâreke ve ta'âlâ meni bu memleketke mâlik kıldı 30^b/6-7

206. Ö+ÖAç+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])

Tegri tebâreke ve ta'âlâ munça türli ağaç yaratıp turur 177^a/12-13

207. Ö+ÖAç+Y(TYF-(VrT+N+YF-)[-kp+ş])

Tegri ta'âlâ maña bu oğulnı birdi 135^a/8-9

208. Ö+ÖAç+Y(YF- -kp[+ş])

Evvel kişi kim tonına tırâz tiktı dağı iline yüzük kiçürüp taqtı cemşîd idi 177^a/6-7

209. Ö+ÖAç+Y(YF-[-kp+ş])

İsâ 'aleyhi's-selâm bağıllık kıla bilmedi 95^a/13-95^b/1

210. Ö+Y([YF- -kp+ş])

Evvelgi bâb 8^a/12, 8^b/7, Hikâyet 8^b/7, İkinci bâb 8^a/13, Üçünçî bâb 8^b/1, Dörtünçî bâb 8^b/2, Bişinçî bâb 8^b/3, Altınçî bâb 8^b/4, Yitinçî bâb 8^b/5, Sekizinçî bâb 8^b/6

211. Ö+Y(TYF-([İİT]+[YF- -kp+ş]))

Miskînler şöhetinden yüz kaytarmağ [uluğların mekârim-i ahlâkıdan bedî^c durur] 51^a/4-5, Fâyideni dirig körmek [uluğların mekârim-i ahlâkıdan bedî^c durur] 51^a/5

212. Ö+Y(TYF-([İİT]+YF-)[-kp]+ş)

Men [muna] râzî bolman 112^a/3

213. Ö+Y(TYF-([N]+YF-)[-kp+ş])

Bevvâb [menim kirmegimni] men^c itti 29^a/2, Kırnağ [anı] men^c itti 47^b/5

214. Ö+Y(TYF-([N]+YF-)[-kp+ş])+E

İşitkil bu hikâyet ni haberdır 131^b/7

215. Ö+Y(TYF-([ST]+YF-)[-kp+ş])

[Çünkü sevdi hoca cândan kulnı yig] kulı boldı big 113^a/8

216. Ö+Y(TYF-([ŞT]+N+YF-)-kp[+ş])

[Boğaz belâsı bolmasa idi] şayyâd dağı tuzâkın kurmağay idi 168^b/9-10

217. Ö+Y(TYF-([VrT]+YF-)-[kp]+ş)

[İve] kirdiler 29^a/9

218. Ö+Y(TYF-([YöT]+DT+YF-)-kp[+ş])

Hocâsı [ağa] tarîk-i müveddet ve ‘ayn-ı maḥabbet bilen nazar kıılır idi 112^b/11-12

219. Ö+Y(TYF-([YöT]+YF-)[-kp+ş])

Gülün tikenden [çıktı] 65^b/11, Halâyık [ana] bar[arlar] 135^a/5, Men dağı [ol ağaçka] bar[dım] 135^a/6

220. Ö+Y(TYF-(AyT+YF-)[-kp+ş])

Ba'zı bilâd ol faķîr suľtân taşarrufından çıktı 65^b/6-7, Munuñ faķîrlık hâletindeki bir faķîr dostı safardan kildi 65^b/8-9, İki kişı dünyeden kitti 177^b/13

221. Ö+Y(TYF-(BrT+YF-)[-kp+ş])

Sa'âdet eygülerge boldı yoldaş 177^a/11

222. Ö+Y(TYF-(BzT+YF-)[-kp+ş])

Taķvâsız 'âlim közsüz meş'ale-dârğa oğşar 161^a/6-7

223. Ö+Y(TYF-(DT+[YF- -kp+ş]))

Nefsi öli [bolğay] 80^a/6, İkki ķul artınça [kitip turur] 93^b/12

224. Ö+Y(TYF-(DT+BrT+YF-)-kp[+ş])

Ol maħbûb ilinde bir ķadaħ sūkker şerbeti ķar bilen ķarışıp misk râyihâlî mâverd bilen memzûc idi 122^a/6-8

225. Ö+Y(TYF-(DT+HeT+YF-)[-kp+ş])

Fulân hoca kerem ilin açıp fuķarâ hıdmatına bilin bağlap turur 82^b/5-6

226. Ö+Y(TYF-(DT+YF-)[-kp]+ş)

Bir niçe fettân ĥasûdlar meni ĥıyânatķa mensûb kılp aņlattılar 27^b/8-9, Ba'zı ümerâ anıñ buyruğına boyun sunmayın yüz kıytardılar 65^b/3-4

227. Ö+Y(TYF-(DT+YF-)[-kp+ş])

Zâhirleri şalâħ bilen müzeyyen 28^b/5, Bu benî âdem yatıp ġâfil uyur 64^a/10, Köñli tiri bolğay 80^a/6, Tâcir ilin kötürüp du'â ve zârîlık kıla başladı 93^b/3-4, Minnet kötürüp tirilgen ir ĥor öliser 106^a/5

228. Ö+Y(TYF-(DT+YF-)-kp[+ş])+E+YAç

Ol ni hâlet idi kim kıldıñ 63^b/12-13

229. Ö+Y(TYF-(DT+YF-)-kp[+ş])

Bâtlınları felâh bilen müretteb idi 28^b/6, Ol ni hâlet idi 63^b/12-13

230. Ö+Y(TYF-(DT+YF-)-kp+ş)

İki Horâsânî fakîr biri biri şuhbetine mülâzim bolup seyâhat kıdur idiler 84^a/4-5

231. Ö+Y(TYF-(DT₁+DT₂+N+YF-)-kp[+ş])

Bir mukrî bir mescid işikinde oturup kerîh ün bilen kıttı çağırıp Kur'ân okur idi 112^a/8-9

232. Ö+Y(TYF-(E+ZT+[YF- -kp+ş]))

Bir kuyu ağzında közsüz ir körüp / Tiptik oturmak belî anda vebâl 46^b/6-7

233. Ö+Y(TYF-(GT+ST+YF-)[-kp+ş])

Ol tâgî bâgî hilâfınça kim Mısr mülkine mağrûr bolup Teñrilik da^c vîsin kıldı 46^b/9-11

234. Ö+Y(TYF-(GT+YF-)[-kp]+ş)

Kullar sultân in^c âmına ihsânına öğrenip tururlar 48^a/6-7

235. Ö+Y(TYF-(GT+YF-)[-kp+ş])

Ol hıdmat kim bu kılğa mu^c ayyen durur 83^a/9, Anı körmemek maña ol kıadar küç kilmes 121^b/3-4

236. Ö+Y(TYF-(HeT+N+YF-)[-kp+ş])

Halâyık saña du^c â kılgay 45^a/6-7, Biri sultân hıdmatında mülâzim 45^a/11, Fulân kışı benim fesâdına tanuqluq birür 63^a/13-63^b/1, Her kim özine suvâl işikin açtı 106^a/2, Alar kim 'aybına hımmâl irürler 131^b/4, Bu barça halk oğlanlarına kirek 140^b/2, Ata oğlına kılmadı kerem 159^a/8

237. Ö+Y(TYF-(HeT+YF-)[-kp]+ş)

Tört yüz ok uz atkıçılar melik hıdmatında bar idi 105^b/ 1-2

238. Ö+Y(TYF-(İİT+YF-)[-kp]+ş)

Bu cemâ'at yoldaşlıkka kabûl kılıp tururlar 51^a/9

239. Ö+Y(TYF-(İİT+YF-)[-kp+ş])

Ol zamân biglerinden bir big bu tâyife haqqına gâyet i'tikâd bağla[mış idi] 28^b/6-8 Kim irse işlerine hem kirişmes 47^b/1 Bu laîfe sulţânğa hoş kildi 48^b/1

240. Ö+Y(TYF-(İİT+YF-)-kp[+ş])

Közi uyğudan kesil[miş idi] 113^b/8

241. Ö+Y(TYF-(KrşİT+YF-)[-kp+ş])

Munuñ yalğan sözi seniñ toğrı sözünğden yaḥşırak turur 9^a/13-9^b/1, Maşlaḥatlı yalğan andan yaḥşırak 9^b/5

242. Ö+Y(TYF-(KrşİT+YF-)-kp[+ş])

Ḥâtırım meyli muña artuḳraq idi 44^b/13-45^a/1, Burunğı meliklerniñ ḥazînesi ve leşkeri ve 'ömri senden artuḳ idi. 48^b/11, Bir sulţânñiñ 'ömri âḥır bolup ḳâyim-maḳâmı yok idi 65^a/7-8, İlli altunğa râzî bolurlar 112^a/4-5

243. Ö+Y(TYF-(KşİT+YF-)[-kp+ş])

Melik dağı ḥâlimniñ ḥaḳîḳatın bilmeyin meni zindânğa buyurdı 27^b/9-10, Ebçisi bir yigit bilen oynar 110^b/6-7, Arı yolda yürigen bir yigit ir / Bir ay yüzli bilen bağlap maḥabbet 131^b/7-8

244. Ö+Y(TYF-(N+[YF- kp+ş]))

'Âbidler tâ'at cezâsın [izderler] 49^b/10

245. Ö+Y(TYF-(N+DT+YF-)[-kp]+ş)

Ḥakîmler yimekni kiç kiç yirler 168^b/10

246. Ö+Y(TYF-(N+DT+YF-)[-kp+ş])

Sen anı şalâh bilen hacil kııl 63^b/1-2

247. Ö+Y(TYF-(N+E+YF-)[-kp+ş])

Biz naşîhat şartın oş kılduğ beyân 178^a/6-7

248. Ö+Y(TYF-(N+VrT+YF-) [-kp+ş])

Bu meni tevege mindürdi 45^a/2

249. Ö+Y(TYF-(N+YF-)[-kp]+ş)

Sen benim naşîhatimni kabûl kılmadıñ 28^a/6, Tâcirler bızâ‘at bahâsın izderler 49^b/10-11, Men mîskîn ümîd kitürdüm 49^b/12, Men dağı anlarğa yoldaş bolmağ tiledim 51^a/2-3, Ol benim yaşam yırttı 157^b/4

250. Ö+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])

Bir sultân bir esirni öltürmege buyurdi 8^b/8, Ol ölümlî kişi ni aytur 9^a/3, Cehân bünyâdını böyle salıptur 47^a/13, Ol oğrı refîkının ibrîkın al[dı] 51^b/6, Bu hikâyet ni haber dir 78^b/8, Bu kadar yimek seni ayağın üstüne ketürür 83^b/10-11, İli ayağı kesilgen kim irse kırk ayaklı cânverni öltürdi. 95^a/1, Ol benim yaşam yırttı 157^b/4, men anıñ sağalın tuttum 157^b/4, Ol kişi kim âhiretniñ kayğusun hergiz yimes 160^a/4

251. Ö+Y(TYF-(N+YF-)-kp[+ş])

Biri kesb itmekin yir idi 45^a/11-12 , Men anıñ sağalın tuttum 157^b/4

252. Ö+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş]))

Her bir kişi şıfatın ayur 177^a/2 Kâmil ir ‘ayb istemes 178^a/13

253. Ö+Y(TYF-(N+YT+YF-)[-kp+ş])

Şaba yili anıñ oğun ol yüzükden kiçürdi 105^b/ 4-5, ...bir hakîm-i mu‘teber / Rây u tedbîri içinde sehv iter 105^b/ 9

254. Ö+Y(TYF-(N+ZT+YF-)[-kp+ş])

‘Âkıl ol sözni yirinde sözlegey 9^b/6

255. Ö+Y(TYF-(NAç+N+YF-)[-kp+ş])

Hasûd ir kıanda kim ehl-i hüner bolsa anı közler 168^b/6

256. Ö+Y(TYF-(ÖİT+YF-)[-kp+ş])

Ol ni kıadar kuvvet kılgay 83^b/9, Bu cevır ü cefâ niçe bolusar 148^a/8

257. Ö+Y(TYF-(SıT+[YF- -kp+ş]))

‘Âbidler yarım kıarın 168^b/10-11, Zâhidler sedd-i ramak 168^b/11, Kıarılar hatte'l-
‘arak 168^b/11, Yigitler kötrülgünçe tabak 168^b/12

258. Ö+Y(TYF-(SıT+YF-)[-kp+ş])

Üstün dudağı burnı ucına yetip [turur idi] 47^b/6-7

259. Ö+Y(TYF-(SıT+YF-)-kp[+ş])

Astın dudağı yaķasına inip turur idi 47^b/7-8

260. Ö+Y(TYF-(SıT+YT+YF-)[-kp+ş])

Ol tabîb bir yıl nebî kıatında boldı 83^a/3, Kıavîsi künde üç nevbet yimek yir 84^a/7

261. Ö+Y(TYF-(ST+[N]+YF-)[-kp+ş])

Vakıtsız yağmur kilip [anı] telef kıldı 47^a/4

262. Ö+Y(TYF-(ST+E+YF-)[-kp+ş])

İv iyesi bildi dağı tura kıldı 50^b/2

263. Ö+Y(TYF-(ST+HeT+YF-)[-kp+ş])

Tigme bir nefes kim iner hayâtķa meded birür 2^b/5-6

264. Ö+Y(TYF-(ST+İIT+YF-)[-kp]+ş)

Sen ni üçün bu ittifâkda sözleşmediñ 46^a/0-11

265. Ö+Y(TYF-(ST+N+VrT+YF-)[-kp]+ş)

Sen niçün küyegünni ol hakîmge iltmez sen 79^b/5-6

266. Ö+Y(TYF-(ST+N+YF-)[-kp+ş])

Mülk bilig iyelerinden cemâl tapar 161^a/9, Dîn muttakîlerden kemâl tutar 161^a/10

267. Ö+Y(TYF-(ST+VrT+N+YF-)[-kp]+ş)

Qarındaşları hâsed iltip ol oğlânga aş içinde ağı birdiler 11^b/11-13

268. Ö+Y(TYF-(ST+YF-)[-kp+ş])

Bağrı miñnet otına kebâb bolmış 27^b6 -7, Anlarnıñ biri ferâset bilen bildi 79^b/11-12, Biri ol qadar ‘ilm oqıdı kim ‘allâme-i ‘aşr boldı 81^b/11, Biri dağı ol qadar mâl yıgıdı kim ‘Azîz-i Mısr boldı 81^b/12, Ol dağı alarnıñ taşsîni öze mubâlağa kıl[dı] 121^a/1-2, Ol ki kısqâ durur yite bilmes 130^b/7-8, Ay yüzli oğlanlar dağı zühre közli kızlar anıñ cefâsı ilinde giriftâr bol[dılar] 141^a/7-8

269. Ö+Y(TYF-(ST+YF-)[-kp]+ş)

Seniñ kibiler bu derd bilen mübtelâ bolup tururlar 114^a/1-2

270. Ö+Y(TYF-(ST+YöT+YF-)[-kp+ş])

Ol biçâre tirlikden ümîdin kesip sulţânğa sökti 8^b/9-10

271. Ö+Y(TYF-(ŞT+N+YF-)[-kp+ş])

İrdem iyesi devletinden tüşse kayğusı yok turur 139^a/9-10

272. Ö+Y(TYF-(ŞT+TkrT+YF-)[-kp+ş])

Oq kaçan yadan çıkar bolsa yana kilmes 169^b/8

273. Ö+Y(TYF-(ŞT+YF-)[-kp+ş])

Her kim cândan il yuğay ni kim köğülde bolsa tiline ketürgey 8^b/10-12, Ol ir kızımını körüp boşagay 79^b/7, Kırı igri ağaç otsuz tüzelmes 141^a/2

274. Ö+Y(TYF-(ÜT+YF-)[-kp+ş])

Özden kişi yapunsa iski ‘abâ yaraşur 79^a/13

275. Ö+Y(TYF-(ÜT+VrT+YF-)[-kp+ş])

Bir kişi aşhâbdan kilip aña tecribe kitürmedi 83^a/3-4

276. Ö+Y(TYF-(ÜT+VsT+N+YF-)[-kp+ş])

Bir hasta kilip andan mu‘âlece istemedi 83^a/4-5

277. Ö+Y(TYF-(VrT+N+YF-)[-kp+ş])

‘Acem meliklerinden bir melik Muşafâ şalâvâtu'l-lâhi ‘aleyhi ve selâmuhu hıdmatına bir hâzık tabîb ıya birdi 83^a/1-2 Seniñ bu ‘ışkıñ üstâdı maña şâ‘irlik öğretti 122^b/10

278. Ö+Y(TYF-(VrT+ST+YF-)[-kp+ş])

Halâs tarîki saña niçük şûret bağlağay 130^b/10

279. Ö+Y(TYF-(VrT+ŞT+YF-)[-kp+ş])

Tevbe saña bu hâlette fâyide kılmas 130^b/2-3

280. Ö+Y(TYF-(VrT+YF-)[-kp]+ş)

Men salţanatķa yittim 82^a/1-2

281. Ö+Y(TYF-(VrT+YF-)[-kp+ş])

Bu laţife sultânģa hoş keldi 10^b/8, Ol çiçek kim necis yire tüşti 48^b/6-7, Kâfile Benî Hilâl haylına yitti 64^b/4-5

282. Ö+Y(TYF-(VsT+N+YF-)[-kp+ş])

Teñri ta‘âlâ ‘inâyeti bilen qaysı mülkni kim tuttum 48^b/11-13

283. Ö+Y(TYF-(VsT+YF-)[-kp]+ş)

Devletliler burun kiçkenler hikâyetinden ögüt alurlar 176^a/13-176^b/1

284. Ö+Y(TYF-(VsT+YF-)[-kp+ş])+E

Ol terbiyet bereketi bilen ‘âqıl bolğay 139^a/6-7

285. Ö+Y(TYF-(VsT+YF-)[-kp+ş])

Oğlan ferâset bilen bildi 10^a/13, 10^b/1

286. Ö+Y(TYF-(YöT+[YF- -kp+ş])

Men dağı aña [söktim] 157^b/3-4

287. Ö+Y(TYF-(YöT+DT+YF-)[-kp+ş])

Bir sulţân fuqarâ tâyifesine haqâret közi bilen nazâr kıldı 79^b/10-11

288. Ö+Y(TYF-(YöT+YF-)[-kp+ş])

Ol yazuqlı sulţânğa sökti 9^a/10-11, Bir kişi maña iltifât kılmadı 83^a/8-9, Ol maña sökti 157^b/3 Her kim ulularğa söker 168^a/5

289. Ö+Y(TYF-(YöT+YF-)-kp[+ş])

Bir ‘âlim-i fâzil bir melik oğlına ta‘lîm birür idi 140^a/7-8

290. Ö+Y(TYF-(YT+KşIT+YF-) -kp+ş)

Damışq Câmî‘î içinde faqîhlar bilen baħş kıtur idim 132^a/6-7

291. Ö+Y(TYF-(YT+N+YF-)[-kp+ş])

Haq ta‘âlâ kelâmı içinde qaţ‘-ı raħimni nehy it[ip turur] 78^a/12-13

292. Ö+Y(TYF-(YT+YF-)[-kp]+ş)

Ecelsiz balık kırı yerde ölmes 94^b/11, Tâli^çsiz şayyâd tenizde balık tutabilmes 94^b/10-11

293. Ö+Y(TYF-(YT+YF-)[-kp+ş])

Bir ebleh ortada kıldı yamanlık 52^a/11, Ol velâyetniñ meliklerinden bir melik bu faķîrniñ hıdmatına kil[di] 106^a/6, Ol ğatunniñ karı anası ivde mütemekkin oltura ğaldı 121^a/12-13

294. Ö+Y(TYF-(YT+YF-)-kp+ş)

Bir niçe ħarâmîler tağ başında yir itip oturur irdiler 12^a/13-12^b/1

295. Ö+Y(TYF-(ZT+YF-)[-kp+ş])

Ķarındaşları işitip melûl boldı 10^b/9-11

296. Ö+Y(TYF-(ZT+AyT+VsT+YF-)[-kp]+ş)

Sen bu kün benim ^çuķûbatım ilinden bu fażl ve belâğat bilen ğutulğay sen 131^a/7-8

297. Ö+Y(TYF-(ZT+BzT+YF-)[-kp+ş])

Düşmenler sufrada dost körünür 26^b/11-12

298. Ö+Y(TYF-(ZT+N+YF-)[-kp+ş])

Sulţân serĥoşluk ħâletinde anığ birlen cem^ç bolmağ tiledi 47^b/4-5, Melik ol ^çâlimniñ ħüsn-i taķrîrin işitip terbiyetin bigendi 140^b/10-11

299. Ö+Y(TYF-(ZT+VrT+YF-)[-kp+ş])

Ol taĥbîb bir kün resûl ^çaleyhi's-selâm hıdmatına kil[di] 83^a/5-6

300. Ö+Y(TYF-(ZT+YF-)[-kp]+ş)

Men ol ^çuķûbatnı körüp^ç ibret algay men 131^a/13, 131^b/1

301. Ö+Y(TYF-(ZT+YF-)[-kp+ş])

Ol haramîler mağrıbdan sonra kil[diler] 12^b/5-6, Ol bu sözni işitip melûl boldı 26^b/8, Dostlar zindân içinde kirek bolur 26^b/10-11, Bir zarîf ir bu sözni işitip kül[di] 47^a/6, Fulân kim irse zamân durur kim körünmedi 66^b/2-3, Öğrılar bigi ol hâletni körüp bu laţîfeni işitip küldi 110^a/10-11, Bir müneccim ivine kilip kördi 110^b/6, Ol biligli kim işitip iş iter 178^a/8

302. Ö+Y(TYF-(ZT+YT+ST+DT+N+YF-)[-kp+ş])

Bir biligsiz câhil oğlan nâgehân / Ülküğe oynap atıp oknı tiker 105^b/ 10

303. Ö+Y(YF- [-kp+ş])

İki çeri muķâbil boldı 11^a/1, Bir niçe kün kiçti 27^a/7-8, Yüz dirhem vezni kifâyet durur 83^b/8-9, Şecâ'at bilen saķâvetten ķaysı yakşıraq durur 81^a/9-10

304. Ö+Y(YF- -kp)[+ş])

Keremsiz vücûdı irür ke'l-‘adem 30^a/10, ‘Ale’s şabâh şehr işikine kilgen bir faķîr gedây idi 65^a/11-12 Bir kim irseniñ dîvân dostı bar idi 66^a/13-66^b/1 ‘Azîm kıymeti bar imiş 92^b/5 Bir ķerîh ünli haţîb bar idi 110^b/11 Bir ĥocanıñ nâdirü'l-ĥüsn ĥulı bar idi 112^b/10-11 Anıñ tarafından rağbet bar imiş 121^a/4

305. Ö+Y(YF- -kp[+ş])+YAç

Anıñ ‘aķlı ve kifâyeti ol ġâyetde idi kim bir kün ikinciler kilip şikâyet ķıldılar kim nîl yaķasında mamuķ iktik vaķtsız yağmur kilip telef ķıldı ol ayttı yün ikmek kirek idiñiz kim yağmur ziyân ķılmağay idi 47^a/1-6

306. Ö+Y(YF- -kp+ş)+E

Biz bu hâlde idük kim 149^a/9

307. Ö+Y(YF-[-kp]+ş)

Men oşol topraķmen 8^a/9, Cemâ'at kaçmağa yüz tuttılar 11^b/3, Anıñ ĥikmetlerine ‘aķl irişmes 47^b/1 Barçası haţâ ķıldılar 105^b/ 2-3, İtler artına tüşti 110^a/6, Anasını körmek

küç kilür 121^b/4-5 Sen uyalğay sen 148^a/5, Atam terkrek ölgey 135^a/11, Baylarnıñ dağı anıñ bigin şâkirleri bar 158^a/11-12, Kefûrları dağı bar 158^a/12, Faķîrlarnıñ dağı şâbirleri bar 158^a/13, Mehcûrları dağı bar 158^a/13, Men fulân ‘âlim men 160^b/12, Arsalan bilen pençe tutmaķ dağı kılıçķa yumruķ urmaķ ‘âķiller işi degül 168^a/11-12

308. Ö+Y(YF-[-kp+ş])+E

Ehl-i şafâ yüzde ni ise kafâda oldur 50^b/9, Andan özge fânîdür 80^a/3, Yimek tirilmek üçün dür 84^a/2, İrniñ keremdür 94^a/11, Bu hikâyet ni haberdır 131^b/7, Biligli ir kelâmı tâze güldür 161^b/1

309. Ö+Y(YF-[-kp+ş])+E

Dudağı kön degül kim 79^a/4, Biri ol kadar ‘ilm oķudı kim 81^b/11, Biri dağı ol kadar mâl yıǵdı kim 81^b/12, Bu tirliķiñ yimek üçün degül durur yalguz 84^a/3

310. Ö+Y(YF-[-kp+ş])+E+YAç

Haķîķat dostuñ yârıñdur ol kim / Koluñ tutsa ayaķdan tüşkeninde 27^a/2-3, Ednâ işleri ol durur kim öz maş laħatından dağı bir ‘azîz murâdın muķaddem tutķaylar 78^a/4-6, ‘Âķil meşeli budur bir oğrı altun / Köp yaħşısı durur yüz illi batman küçden 104^a/11-12

311. Ö+Y(YF-[-kp+ş])+E₁+E₂

Yüki otun mı dur 161^a/2

312. Ö+Y(YF-[-kp+ş])+YAç

Uluğluķ ol degül kim ullularnı / Yaramas lafz birlen yâd kılğay 49^a/4-5, ‘Azîzlerniñ meķârım-i ahlâķından tevaķķu‘umuz ol durur kim tuz itmek yimege muvâfaķatlıķ kılğaylar 106^a/7-8, Sözüñ bu durur ki men fulân ‘âlim men 160^b/12

313. Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Aña tâ‘at kılmaķ sebeb-i ķurbet turur 2^b/3, Tigme bir nefes kim iner 2^b/5, Biligli ĥor ve müflis renc içinde 47^a/10, Bir kilîmi bar 50^b/2-3, Bu mürüvvet bolmağay 64^a/3, Bir yiğit kil[di] 132^a/6-7, Dünye yimek üçün degül 161^a/3, Biri ticâretsiz mâl 161^b/4-5,

İkincişi bahışsiz ‘ilm 161^b/5, Üçünçi şiyâsetsiz mülk 161^b/5, Tigme biriniñ bir atı bar 177^b/1

314. Ö+Y(YF- -kp[+ş])

Bir faķîh irniñ ingeñ körksüz kıızı bar idi 79^a/9, Anıñ sudan kısmeti bar idi 94^b/9

315. Ö+Y[YF- -kp+ş]

Bu ni fehmi ve dirâyet [bolur] 26^b/9, Faķîrlar tarîki zıķır [durur] 80^a/11

316. Ö+Y[YF- -kp+ş]+E

Keremsiz ir vücûdı ke’l-‘ademdür 94^a/12

317. ÖAç+[Ö]+Y(TYF-(VsT+N+YF-)[-kp+ş])

Her kim ulularğa söker / Tili bilen öz qanın töker 168^a/5-6

318. ÖAç+[Ö]+Y(YF-)[-kp+ş])

Her kim ögüt işitip tutmasa melâmetķa tuş bolur 176^a/10-11

319. ÖAç+[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+E

Derâhim bolmasa ilde belâdur 66^a/7

320. ÖAç+Ö+Y(TYF-ZT+YF-)-kp[+ş])

Anıñ ta‘alluķından bir kim irse anda hazır idi 66^b/4

321. ÖAç+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Yoldaşlarımızdan bir faķîr na‘ra urdı 63^b/9-10, ‘Işķ sevdâsı başında maķabbet defteri ilinde ‘âşıkâne hareketleri bar 114^a/12-13 Her kim düşmenine fırsat tapıp öldürme ol kim irse öziniñ düşmeni turur 169^a/9-10

322. ÖAç+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+E

Her kimni köñül tilese körkli oldur 112^b/8

323. VrT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Nûşîn Revân ‘Âdilge bir kişi kil[di] 45^b/13 Bir za‘îf şayyâdın ağına kavî balık tüşti
94^b/1-2

324. YT+Ö+[Y(YF- -kp+ş)]

İlinde taş [bar] 169^a/11

325. YT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Fulân tağ başında harâmîler bar 12^b/1-2, Ol karşığı vâdf içinde bir mübârek hurmâ
ağacı bar 135^a/4-5

326. ZT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Karañgu kiçede tolun ay toğdı 122^a/5-6

6.1.1.2. Cümle Başı Ögeleriyle Başlayan Düz Cümleler

1. [B+Ö]+Y(TYF-(DT₁+DT₂+YF-)[-kp+ş])

[Ya hoca] bañr içinde ğarķ bolup ķın bilen ölür 28^a/10

2. [E]+[Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])

Anıñ şuhbetin temennâ ķıl 52^a/7

3. [E]+[Ö]+Y(TYF-(ST+İT+YF-)[-kp])+ş)

[Elhamdülillâhi] bu hikâyet bilen râhetke yakın men 52^a/8-9

4. [E]+Ö+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])

[Niçük kim bâzâr itleri] av itlerin tilemes 168^b/4

5. [E]+Ö+Y(TYF-(VrT+YF-)[-kp+ş])

[Ammâ] zâlimlerden ‘afv itmek faķîrlarğa zulm ķılmaķ bolur 161^b/7-8

6. [E]+Ö+Y(TYF-(ZT+YF-)[-kp+ş])

[Kim] bu yiğitlik bilen müteğayyir bolur 161^b/13-162^a/1

7. [E]+ST+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

[El-kışşa] anıñ hukmine râzî bolup teşvîşimiz kitti 157^b/9-10

8. [E+H]+[Ö]+Y(TYF-(VrT+ÖIT+YF-)[-kp+ş])

[Ay şeyh] saña hiç eşer kılmadı 64^b/11

9. [E+H]+B+[Ö]+Y(TYF-(DT+YT+YF-)[-kp]+ş)

[Ay irenler] yâ ‘Avrat kumâşın kiyip ivde oturuñ 11^b/4-5

10. [E+H]+B+[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])

[Ay irenler] yâ [siz] bar[ın] 11^b/5

11. [E+H]+Ö+Y(TYF-(N+DT+YF-)[-kp+ş])

[Yâ ilâhî] kim bu miskînni du‘â birle aña 178^b/2

12. [E+H]+Ö+Y(TYF-(N+KrşT+YF-)[-kp]+ş)

[Ay hoca] sen anı yüz aqçağa alıp sen 148^a/7

13. [E+H+E]+Ö+Y(TYF-(ŞT+HeT+YF-)[-kp+ş])

[Ay ata belî] kişi cânını haţargâ qoymayın düşmenge zafer tapmas 104^b/1-2

14. [E+H+Ö]+Y(TYF-(DT+YF-[-kp+ş])

[Ay hoca] çok cevır kılp vebâle kirme 148^a/6

15. [E+H+Ö]+Y(TYF-(HeT+YF-)[-kp]+ş)

Ay irenler [siz] yat çerige ot uruñ 11^b/5

16. [E+H+Ö]+Y(TYF-(ST+E+YF-)[-kp]+ş)

[Ay bed-ef‘âl] dudağı kön degül kim çiynegey sen 79^a/4

17. [E+HB]+N+Ö+Y(YF-[-kp]+ş)

[Ay cehân sulţânı] bu yazıķnı yalguz men kılmadım 131^a/12

18. [E+HB+Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])

[Ay kelâmı cânıma ķût sen] ol yârim ilin tut 131^b/13

19. [E+HB+Ö]+Y(YF-[-kp+ş])

[Ay kelâmı cânıma ķût sen] bar 131^b/13

20. [E+Ö]+Y(TYF-([N]+YF-[-kp]+ş))

[Fîl-cümle men şerbetni] içtim 122^a/10

21. [E+Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])+E

[Zinhâr] bu işke ħarîş bolmağıl 105^a/3

22. [E+Ö]+Y(TYF-(N+YiT+YF-)[-kp]+ş)

[Fîl-cümle men] ‘ömrni evvelden ħisâb ittim 122^a/10-11

23. [E+Ö]+Y(TYF-(YT+YF-)[-kp+ş])

*[Niçük kim bâzâr itleri] yıraķdan ġavgâ kıılır 168^b/5, [Niçük kim bâzâr itleri] yaķın
kilmes 168^b/5*

24. [H]+Ö+Y(TYF-(ZT+VsT+YF-)[-kp+ş])

[Ay oğlanlarım] câh bir kūn işikden çıkıp kiter 139^a/6

25. B+[Ö]+Y(TYF-([N]+YF-[-kp+ş]))

Kirek [sen meni] öltür 50^a/1

26. B+[Ö]+Y(TYF-(N+[YF- -kp+ş]))

Yâ serv-şifat hemîşe âzâd [kirek] 177^b/8

27. B+[Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])

Kîrek [sen] cürmüm bağışla 50^a/1

28. B+[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])

Ya tılsım içinde ölmek turur 28^a/8-9

29. B+Ö+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])

Hoca yük bilen kıızıl altun alıp kilür 28^a/9-10

30. B₁+YT₁+Ö₁+Y₁(YF- -kp+ş)]+B₂+Ö₂+Y₂(YF-)[-kp+ş])

Yâ şehirde oğrı yâ şâhibi yip tüketür 139^a/7-8

31. E+[Ö]+E+Y(TYF-(N+DT+YF-)[-kp]+ş)

Ay ol kim baylarnı yaman şıfatlar bilen yâd kılur sen 158^b/7-8

32. E+[Ö]+Y(YF- -kp+ş])

Ya genc iltmek 28^a/8

33. E+[Ö]+Y(TYF-(KyT+YF-)[-kp+ş])

Ay [bu cehân] niçelerden dağı artıp kalur 176^b/4

34. E+[Ö]+Y(TYF-(N+AyT+YF-)[-kp+ş])

Fîl-cümle şerbetni ol habîb ilinden al[dım] 122^a/10

35. E+[Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp]+ş)

Çün andan özge fânîdür bilür sen 80^a/3

36. E+[Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])

Hem [âkil]cevâbını münâsib közlegey 9^b/7, *Dağı ilindegi itmekin birmegey* 93^a/9-10, *Velîkin meni divâne kıldı* 139^a/9-10, *Dağı hasret nedâmet iltti* 177^b/13-178^a/1

37. E+[Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])+E

Zinhâr bu ʕamaʕge tüşmegil 105^a/2-3

38. E+[Ö]+Y(TYF-(N+YT+YF-)[-kp]+ş)

Velîkin selâmatlık yaķasında tapar sen 26^b/6-7

39. E+[Ö]+Y(TYF-(ST+N+YF-)[-kp+ş])

Anıķ üçün kim aşlı yaman taş turur cevherni sindurur 169^b/12-13

40. E+[Ö]+Y(TYF-(VrT+DT+YF-)[-kp+ş])

Lâ-cerem maķşûdına âsân yiter 178^a/8

41. E+[Ö]+Y(TYF-(YT+YF-)[-kp+ş])

Dağı [irdem] arslanda bar 11^b/1

42. E+[Ö]+Y(TYF-(ZT+DT+YF-)[-kp+ş])

Yâ bir kiķe diremsiz bengî ve aç bolğay 169^a/4

43. E+[Ö]+Y(TYF-(ZT+İlT+YF-)[-kp])+ş)

Elḥamdülillâhi niķe kim şuhbetden yıraķ men 52^a/8

44. E+[Ö]+Y(TYF-(ZT+YF-[-kp+ş]))

Ammâ [serv] barça vaķtta tâze durur 177^b/5-6

45. E+[Ö]+Y(YF- -kp[+ş])

Kim [ol] tükenmes mâl irür maṭlablayın 140^a/6

46. E+[Ö]+Y(YF- -kp[+ş])

Yâ [ay yüzli oğlanlar dağı zühre közli kızlar] sözleşeyler 141^a/10

47. E+[Ö]+Y(YF- -kp[+ş])+YAç

*Ammâ mütena‘im idi kölgede beslenmiş cehân körmegen safar cevrin çekmegen
issî savuk tatmağan harb kûsiniñ üni kulağına tigmegen dağı mubârizler kılıcınıñ berķını
körmegen idi 148^b/10-13*

47. E+[Ö]+Y(YF- -kp+ş)

Fi'l-cümle envâ‘ı ‘uķûbet içinde idim 28^a/2-4

48. E+[Ö]+Y(YF-[-kp]+ş)

Kim kıldıñ 63^b/13, Yoķsa ziyân kıılır sen 95^a/12

49. E+[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])

Kim [ol] anıñ lâyıķı turur 48^b/2-3, Geh yumulur 65^b/13, Çün boldı üvüş 139^b/1

50. E+[Ö+ÖAç]+Y(YF-[-kp+ş])

[Biri dağı ol kim] dağı kıılmadı 178^a/2

51. E+H+[Ö]+Y(TYF-(ST+YF-)[-kp]+ş)

Ay bed-ef‘âl niçe bir böyle mühmel oynağay sen 79^a/2-3

52. E+H+[Ö]+Y(TYF-(VrT+YF-)[-kp+ş])

Ay şeyh hayvânķa eşer kııldı 64^b/10

53. E+H+[Ö]+Y(TYF-(Yöt+YF-)[-kp+ş])

Ay hoca kuluña köp yigirme 148^a/6

54. E+H+Ö+Y(TYF-(YT+KrşIT+GT+YF-) [-kp])+ş))

Ay sułtân sen dünyâda bizden leşker bilen artuķ sen 79^b/12-13

55. E+H+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

İy Sa‘dî bir safarım dağı bar 92^b/1-2

56. E+HB+[Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])

Ay kelâmı cânıma kûr/ Meni koy... 131^b/13

57. E+HB+[Ö]+Y(YF-[-kp]+ş)

Eyâ aḥmaḳ küyev yitmiş yaşar sen 138^b/12

58. E+HB+E+[Ö]+Y(YF-[-kp]+ş)

İy yâr-ı ‘azîz çün sever men 113^a/1-2

59. E+HB+NzT+Ö+Y(YF-[-kp]+ş)

Eyâ ‘aḳlı teḡiz sözi güher-bâr / Otursaḡ közüm üstünde yiriḡ bâr 29^b/2

60. E+HB+ZT+Ö+Y(YF- [-kp]+ş))

Ay bülbül-i gülşen-i ma‘ânî / Sözüḡ işitip köḡül bolur şâd 177^b/7

61. E+İİT+Ö+Y(YF-[-kp]+ş))

Meḡer öz ‘aybına dâyim közi kör 131^b/5

62. E+N+Ö+Y(YF-[-kp]+ş))

Velîkin bir ölüni miḡ kim irse tirgize bilmes 169^b/6

63. E+Ö+Y(TYF-(DT+YF-)[-kp]+ş)

Yâ şâḥibi yip tüketür 139^a/8

64. E+Ö+Y(TYF-(DT+N+YF-)[-kp]+ş)

*Velîkin irdemsizler luḡma luḡma tilenip minnet yükin köterip yürürler 139^a/13,
140^a/1*

65. E+Ö+Y(TYF-([N]+YF-)[-kp]+ş))+NAç

*Niçük kim şâ‘ir aytur Saḡa bu şîveler birlen köḡül almaḡ kim öğretti / Cemâliḡni
körüp zâhid tutup ‘ışḡıḡ yolın kitti/ Menim ḡavm u ḡabîlemniḡ ḡamusı ‘âlim irdiler /
Seniḡ bu ‘ışḡıḡ üstâdı maḡa şâ‘irlik öğretti 122^b/5-10*

66. E+Ö+Y(TYF-(DT+YF-)[-kp]+ş)

Dağı men ğaflet uykusında yatkay men 64^a/4, Dağı sen bayağı meskenetde kalıp turur sen 82^a/2

67. E+Ö+Y(TYF-(GT+YF-)[-kp+ş])

Çünkü ol hükmüne durur münkâd 148^a/13

68. E+Ö+Y(TYF-(HeT+YF-)[-kp+ş])

Çün Hâk saña kıldı kerem 160^a/11, Andan kim bilig iyeleri melikler şuhbetine muhtâc bolğay 161^a/11-12

69. E+Ö+Y(TYF-(KrşIT+YF-)-kp[+ş])

Eyle kim faşâhatnıñ tili anıñ körkli sıfatlarından ‘âciz idi 122^a/4-5

70. E+Ö+Y(TYF-(N+DT+YF-)[-kp+ş])

Eyle kim on kişi yasın küç bilen qurar 148^b/7-8

71. E+Ö+Y(TYF-(N+VrT+YF-)[-kp+ş])

Meger Bağdâd içinde bir zarîf ir / Kızın başmağ tikiçi irge birdi 78^b/9-10

72. E+Ö+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])

Fîl-cümle kim irse işikin dağı sufrasın açuğ körmedi 93^a/12-13, Velikin nefsi hubşını bakıp yılla bilip bolmas 168^a/4

73. E+Ö+Y(TYF-(ST+YF-)[-kp+ş])

Niçük kim şanem yonguğçı Âzer İbrâhîm bilen huccetleşip çıkışa bilmedi ise kerişmege turdı 157^b/1-3 çıkışa bilmedi, Kim ol bir hayâl bilen mübeddel bolur 161^b/12-13

74. E+Ö+Y(TYF-(ST+YF-)-kp[+ş])

Eyle kim Hâtem-i Tâî kerem bilen mezkûr idi 93^a/7

75. E+Ö+Y(TYF-(VrT+YF-)[-kp+ş])

El-mağşûd ol da^çvî bu ğayetka yitti 159^a/12, *Ammâ yamanlarga rahm kılmağ eygülerge cevır itmek bolur* 161^b/6-7

76. E+Ö+Y(TYF-(VrT+YF-)[-kp+ş])

El-kışsa bu da^çvîmiz kâzî katına yitti 157^b/9

77. E+Ö+Y(TYF-(YöT+YF-)[-kp+ş])

Anıñ üçün kim fâyidesi saña kaytur 160^a/13-160^b/1

78. E+Ö+Y(TYF-(YT+HeT+N+YF-)-kp[+ş])

Meger bir oğlan tām üstünde oynap oğ atar idi 105^b/ 3-4

79. E+Ö+Y(TYF-(YT+YF-)[-kp+ş])

Eyle kim irdem tevede yok 11^b/1

80. E+Ö+Y(TYF-(ZT+N+YF-)[-kp+ş])

Eyle kim aḥval kişi birni bakıp ikki körer 168^a/8

81. E+Ö+Y(TYF-(ZT+VrT+N+YF-)[-kp+ş])

Dağı ol oğlan iğec yağrınım ağır kamçılar indürdi 45^a/3-4

82. E+Ö+Y(TYF-(ZT+YF-)[-kp+ş])

Ḥattâ özgeler bu ^çuḳûbatnı körüp ^çibret algaylar 131^a/10-11

83. E+Ö+Y(TYF-(ZT+YF-)[-kp+ş])

İllâ kâzîlarnıñ [tişi] tatlı yise kamaşır 177^b/9-10

84. E+Ö+Y(YF- [-kp+ş])+YAç

Ammâ irdem bir çeşme durur kim dâyim suvı taşıp kile durur dağı irdem iyesi devletinden tüşse kayğusu yok turur 139^b/8-10

85. E+Ö+Y(YF-[-kp]+ş)

Kim sen kördüğ 66^a/5

86. E+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Anıñ üçün kim anıñ söziniñ binâsı maşlaḥat öze turur 9^b/1-2, *Allâh Allâh bu ni söz bolur* 29^b/1, *Çün benim andan naşîbim yok* 94^b/8-9, *Çün irâdet anıñ ilinde durur* 114^a/4, *Ay niçe irdemsiz ir boldı telef* 140^a/4, *Çün bizim bar* 159^a/1, *Niçe kim ol anıñ şughı degüldür* 161^b/3, *Anıñ üçün kim aşlı yaman taş turur* 169^b/12, *Çün bu menzilden köçüp kitmek kirek* 178^a/9

87. E+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+YAç

Dağı faḫîr ol degül kim hevâ ve heveske uyup kiçeni kündüz kılğay kim dağı şehvet artınça yürüp kündüzünü kiçe kılp gâflet uykusunda yatıp kılğay dağı alnında ni bolsa yigey ağzında ni kilse digey taş ‘imâret içi ḥarâb bolğay 80^b/1-6

88. E+ŞT+[Ö]+Y(YF- -kp+ş)

İy hayf bu ḥüsn ve cemâline köre tili uzun dağı edebsiz bolmasa idi ni hoş bolğay idi 112^b/12-13-113^a/1

89. E+YT+Ö+[Y(YF- -kp+ş)]

Yâ şehrde oğrı [yip tüketür] 139^a/7-8

90. E₁+H₁+E₂+H₂+ [Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])+E

Yâ kerîm yâ raḥîm! Bu kuluḡnı bağışlağıl 50^a/7-8

Fîl-cümle zarûret ḥukmi bilen bir közsüz irge ‘aḳd-i nikâḥ kıldılar 79^b/2-3

91. H+[Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])

İlâhî bu qarı miskîn kuluḡnı /bağışla 81^a/4

92. H+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Ay ata uzun boylı ahmağdan kıskı boyly ‘âkı̇l yaḥşıraḳ durur 10^b/1-3

6.1.1.3. Mantıksal Özneli Düz Cümleler

1. E+Y(YF-[-kp+ş])

Çün bu menzilden köçüp kitmek kirek 178^a/9, *Yâ serv-şifat hemîşe âzâd [kirek]* 177^b/8

2. Y(TYF-(N+HeT+YF-)[-kp+ş])

Bu barça ḥalk oğlanlarına kirek 140^b/2

6.1.2. Odaklaştırma Yapılmış Cümleler

Türkçede ögeler kendi arasında kolaylıkla yer değiştirebilir. Bu işlemin sonunda da kabul edilebilir yapılar oluşur ve böylelikle her değişimde anlam bakımından belli ögeler öne çıkar (Aksan, 2012, s. 88). Bütüncede odaklaştırma yapılmış olan cümleler ise şu şekilde gösterilebilir:

6.1.2.1. Tümleçlerin Başa Alındığı Cümleler

1. [E+H+E]+ŞT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

[Ay ata belî] renc çekmeyin genc ḥâşıl bolmas 104^a/13

2. [E+HB]+E+YT+Ö+Y([YF- -kp+ş])

[İy mâl ve ni‘met iyeleri] eger sizde inşâf [bolsa idi] 81^b/5-6

3. [E₁+H]+E₂+GT+Ö+ÖAç+[Y(YF- -kp+ş)]

[İy karındaş] dağı saḡa Fir‘avn ve Hâmân yiri ya‘ni Mısr mülki [kaldı] 82^a/4-6

4. [E₁+HB+E₂]+YT+Ö+Y(YF- -kp[+ş])

[İy mâl ve ni‘met iyeleri eger] bizde ḳanâ‘at bolsa idi 81^b/6

5. [NzT+Ö]+Y(TYF-(VrT+YF-)[-kp+ş])

[Kerem kılıp kilseñiz] sizge hayr bolğay 132^a/12

6. [Ö]+Y(TYF-(NAç+N+YF-)[-kp+ş]))

Ol yaqın kim Teñriden bolğay yıraç / Ol yaqınnıñ terkin ursañ yahşıraq 78^b/5-6

7. [ST]+[Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])

[Çün degüldür saña muvâfiq yâr] yalguzun temâşâ kıl 52^a/5

8. [ST]+[Ö]+Y(YF-)[-kp+ş])

[Buyurdu kim] edâ kıldılar 29^b/12

9. [ST+E]+Ö+Y(YF- -kp[+ş])

[Ol sebebden kim] özi kân-ı melâhat idi 121^b/11

10. [ŞT]+Ö+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])

[Nâgehân bevvâb ve it körse ğarîb] ol itekin bik tutar 29^a/6

11. [VrT]+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

[Aña] çibin tüşti 48^b/5

12. AyT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

İvden bigniñ hâşekilerinden çık[dılar] 29^a/7

13. E+H+ST+E+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Ay yâr-ı ‘azîz ‘aql-ı nefsine ni boldı kim nefs-i hasîsin ğâlib kildi 113^b/1-2

14. E+H+ŞT+E+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

[Ay muhârifler bigi] irdemin körgeñ kişige fâyiden / Tigmeşe bârî ziyânıñ tigmeseün 110^b/3

15. E+H+VrT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Ay yâr-ı ‘azîz ‘aql-ı nefsine ni boldı 113^b/1

16. E+HB+HeT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Ay edîb-i ġarîb saña bir muvâfîk naşîhatım bar 5^b/10-11

17. E+HB+ŞT+Ö+Y(TYF-(AyT+YF-)-kp[+ş])

İy mâl ve ni‘met iyeleri eger sizde inşâf dağı bizde kanâ‘at bolsa idi suvâl resmi cehândan kitkey idi 81^b/5-7

18. E+HB+YiT+VrT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Ay muhârifler bigi bir kez yana / İygülerge bu yamanıñ tigmesün 110^b/2

19. E+İİT+Ö+Y(TYF-(KrşİT+YF-)[-kp])+ş))

Tirlikde biz senden yahşırağ biz 79^b/13-80^a/1

20. E+İİT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Meğer öz ‘aybına dâyim közi kör 131^b/5, Ammâ ‘avâmnıñ kavline dağı fi’line ol kadar i‘tibâr yok turur 140^b/4-5

21. E+ŞT+Ö+Y(TYF-(N+[YF- -kp+ş])

Nâgehân bevvâb ve it körse ġarîb / Bu yaqasın [bik tutar] 29^a/6

22. E+ZT+Ö+[Y(YF- -kp+ş)]

Ni kiçe qarârı [bar idi] 113^b/9

23. E+ZT+Ö+Y(YF- -kp[+ş])

Ni kündüz şabrı bar idi 113^b/9

24. GT+E+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Ma‘şûka katında çün toprak bile altun bir 113^b/12

25. GT+Ö+Y(YF- -kp[+ş])

Sultânlar közine anıñ heybeti mütemekkin bolup turur idi 105^b/13-106^a/1

26. GT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Sağğa sağlığı yiter 177^a/8-9

27. GTAç+[GT]+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Her kimde saḥâvet bar [aṇa] şecâ'at ḥâcet degül 81^a/10-13

28. HeT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Taşına i'tibâr yok 168^a/1-2

29. HeTAç+Ö+Y(TYF-(HeT+YF-)[-kp+ş])

Her kim ok atıp ol yüzükden kiçürür bolsa yüzük aṇa bolsun 105^a/13-105^b/ 1

30. İiT+Ö+Y(TYF-(HeT+YF-)[-kp+ş])

Bu yolda felek saṇa yarı kıldı 104^b/10

31. İiT+Ö+Y(YF-[-kp]+ş)

Bu tüş ta'birine cümle ḥukemâ 'âciz kaldılar 10^a/1-2

32. İiT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Bu işke 'âkil ir ḥayrân kalıptur 47^a/13

33. KrşİT+Ö+Y(TYF-(HeT+YF-)[-kp+ş])+E

Özgeniṇ oḡlanlarından cevriṇ benim oḡlum öze artuḡrak turur 140^a/11-12

34. KşİT+Ö+Y(YF--kp[+ş])

Alarnıṇ biri birle ma'rifetim bar idi 94^a/5

35. KştT+Ö+Y(TYF-(HeT+YF-)-kp[+ş])

Ḥatunlar ḥaddine yetip mâl ve cihâz ve ni'met bilen hîç kim irse 'aḡd-i nikâhına raḡbet kılmaz idi 79^a/10-12

36. KştT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Velî ebleh batıptur genc içinde biligli ḡor ve müflis renc içinde 47^a/9-10, Ḥarc itip 'ömrin yıḡıp altun kümüş ol kim yimes 160^a/1

37. KştT+VrT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Burunğı meliklerniñ hazînesi ve leşkeri ve ‘ömri senden artuğ idi anlarga bu feth bolmadı 48^b/9-11

38. KyT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Bu zalûm cehûlden ni kilgey 49^b/4-5, Żulmât içinden âb-ı hayât çıktı 122^a/6, Senden munuñ bigin ‘azîm haţâ şâdır bolğay 130^b/9

39. KyT+YT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Kökden yirge nuşâr iner 176^b/13, Yirden kökke ğubar çıkar 176^b/13-177^a/1

40. N+AyT+VsT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Bu issi zaħmeti minden bir içim su bilen kim def^c itkey 122^a/1-2

41. N+Ö+Y(TYF-(DT+VrT+YF-)[-kp+ş])

Kimeni mevc urup suğa batırdı 131^b/10

42. N+Ö+Y(YF-[-kp]+)+E

Bu ‘âşıklarnı ma‘ şûķ öltürüptür 5^b/1-2

43. N+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Cehân sevgen kişiniñ közlerini / Qanâ‘at toldur(ur)... 93^a/4-5, Bu köñüller şafâsın ol nâhoş / Nefesiñ bî-gümân yakın kiterür 112^a/13, Dostın ol habîb katl kılur 114^a/5, Kimeni mevc ur[dı] 131^b/10

44. N+ZT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Altunni kümüşni safarda ħarâmî alur 139^a/7

45. NAç+AyT+Ö+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])

Bu cevır ü cefâ niçe bolusar / Senden Haķ anıñ öçün alusar 148^a/8

46. NAç+Ö+Y(TYF-(N+YF-)[-kp]+ş)

Ni qadar mundan artursañ sen anı köterür sen 83^b/11-12

47. NzT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Kerem kılıp kilseñiz ol vaşiiyet kılğay 132^a/11-12

48. ÖAç+AyT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Cerre içinde ni ise taşından ol sızar 177^a/2

49. ÖAç+KrşIT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Niçe bolsa za‘if tâzı at / Bir tavîle eşekden ol yahşı 10^b/7

50. ÖAç+ZT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Her kim özine suvâl işikin açtı / Ölgünçe ol ir niyâz içinde bolısar 106^a/2-3

51. SıT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

‘Ömrüm içinde mundan özge oğlum bolmışı yok turur 135^a/3-4

52. SrT+YT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Evvel meydânğa sulţânñın ol kısqâ boylı oğlı kirdi 11^a/2-3

53. ST+[Ö]+Y(TYF-(N+YT+YF-)[-kp]+ş)

*Bir kün ol melik hâş kulları bilen şîrâz muşallâsına temâşâ kılmağa çıkıp buyurdı
ol yüzükni ‘azudu'd-devle qubbesinde tiktiler 105^a/10-13*

54. ST+[Ö]+Y(YF-[-kp]+ş)

Çün yok ‘ameliñ yana hemân câhil sen 160^b/13

55. ST+E+[Ö]+Y(TYF-(AyT+YF-)[-kp+ş])

İttifâk tüşti kim qatımızdan safar itti 135^b/8-9

56. ST+E+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

*Ol kadar mühmelâtdan sözledi kim dağı sözlemege mecâli kalmadı 92^b/11-12, Ol
sebebdan kim yüzi bedr-i leţâfet 121^b/9-10*

57. ST+Ö+Y(TYF-(DT+YF-)[-kp]+ş)

Ortada münâza‘at koptı leşker ve ra‘iyyet muqabele bolup uruştılar 65^b/5-6

58. ST+Ö+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])

Şaba yili anıñ oqun ol yüzükden kiçürdi ol yüzükni aldı 105^b/ 4-5, Kitip gül bülbülin nâlân koydı 121^b/5, Niçün halk yüzikni sol ilge tutar 176^a/4-5

59. ST+Ö+Y(TYF-(VrT+N+YF-)[-kp+ş])

Men dağı barıp uzun kiçelerni kışka kılıp ol ağaç ayakında baş açıp du‘â kılıp hâcet tiledim Teñri ta‘âlâ maña bu oğulnı birdi 135^a/6-9

60. ST+Ö+Y(YF- -kp[+ş])

Savukdan yir buzlanıp idi 110^a/7-8

61. ST+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

‘Âşık ve ma‘şûk bir yirge kildi hocalık dağı kulluk ortadan kitti 113^a/2-4, Çünki sevdi hoca cândan kulnı yig / Hocası kul boldı.. 113^a/7, Bu sözden melikni külmek tuttı 131^b/1, Kâbil-i terbiyet degül idi terbiyet eşer kılmadı 139^a/7

62. ST+YT+Ö+Y(YF- -kp[+ş])

Ol sebebden kim ortamızda ma‘rifet bar idi 27^a/5-6

63. ST₁+ST₂+ [Ö]+Y(TYF-([N]+YT+YF-)[-kp+ş])

Yahşı hışâlin körüp husn-i tedbîrin bigenip [anı] bir mu‘teber iş öze koydı 27^a/8-9

64. STAç+ST+E+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Şeyh rızâ birdi ol hukm bilen kim da‘vetniñ icâbeti sünnet durur 106^a/8-10

65. STAç+YöT+Ö+Y(TYF-(ST+YF-)[-kp]+ş)

Boluptur Ka‘be hâcet kıblegâhı / Aña halk ol cihetden köp kiterler 30^a/2-3

66. ŞT+A.S.+GT+Ö+Y(TYF-(KrşlT+YF-) [-kp+ş])

Kilür bolsañ yana ehlâ ve sehlâ / Kâtımda merteben barçadan a‘lâ 121^a/10

67. ŞT+N+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Nehengden havf itip gavvâş ivinde / Otursa dürr-i hâliş kim kitürgey 104^b/4-5

68. ŞT+Ö+Y(TYF-(DT+YF-)[-kp+ş])

Niçe kim anıñ mülki özgeler ilinde bolğay munuñ közleri ol mülk artınça ǵalğay
10^a/3-5

69. ŞT+Ö+Y(TYF-(KrşIT+YF-)[-kp+ş]))

Yaǵında bolmasa ger zühd ü taǵvâ / Raǵım ǵaṭ ı meveddetden köp evlâ 78^a/10-11

70. ŞT+Ö+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])

Tüşken ir hâcetin revâ kılsañ / Haǵ seniñ hâcetiñ revâ ǵılğay 45^a/8-9

71. ŞT+Ö+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])

Uruşsañ ol seniñ başıñ yarar 168^a/10, Miñ ise ʿaybı bir saǵı irniñ / Keremi cümle ʿaybını örter 178^a/4, Miñ ise ʿaybı bir saǵı irniñ / Keremi cümle ʿaybını örter 178^a/4

72. ŞT+Ö+Y(YF- -kp)[+ş])

Bir kiçe şabr itse ni bolğay idi 48^a/8, Boǵaz belâsı bolmasa idi ǵuş ǵuzaǵǵa tüşmegey idi 168^b/8-9

73. ŞT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Kitse cehân velâyetini terk itip hümây / Bayǵuş köletkesine kişi kilmegi muǵâl 12^a/6-7, Kimde bu şabr yoǵ hikmet yoǵ 81^b/9, Kimniñ ilinde aǵça bolmasa küç birle ǵarnın toyurmaǵ müşkil iş durur 104^a/7-8

74. ŞT+ZT+VsT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Sen alardan almasañ ʿibret bu kün / Tañ bile senden bular ʿibret alur 176^b/5-6

75. VrT+A.S.+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

ʿİsâ peygamberge ʿaleyhi's-selâm bir kim irse kil[dı] 95^a/8-9

76. VrT+KyT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Bir sultân oǵlına atasından köp mâl ve niʿmet ǵaldı 30^a/6-7

77. VrT+N+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Sağa bu şîveler birlen köñül almağ kim öğretti 122^b/7

78. VrT+Ö+Y(YF-(YF-[-kp+ş])

Sultânğa bir ağır düşmen çerisi kildi 10^b/12-13, Ol bigge bu söz gâyet hoş kildi 29^b/9, Ağa it tig[di]48^b/5, Bir tâcirge miñ altun hasâret boldı 107^a/6, Mağa toymas közüm haclet kitürdi 138^b/7, Ağa terbiyet eşer kılğay 139^a/11, Ağa bir belâ kil[di] 141^a/1, Eygülerge rahmetiñ dâyim tiger 177^a/5-6

79. YiT+ZT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Köp vaqt sözde eygü yamân tüşer 107^a/1

80. YT+E₁+E₂+H+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

İlinde çün kim eyâ hoca mâl ü ni‘met köp 159^b/6

81. YT+Ö+[Y(YF- -kp+ş)]

Taglarda durrâclar [nâle ve zârî kılurlar] 64^a/2, Suda bağalar [nâle ve zârî kılurlar] 64^a/2, Ormanda cânverler [nâle ve zârî kılurlar] 64^a/2-3

82. YT+Ö+Y(TYF-(DT+HeT+YF-)-kp+ş)

Kisrâ işikinde ekâbir cem‘ bolup memleket maşlahatı üçün meşveret kılur idiler 46^a/8-9

83. YT+Ö+Y(TYF-(YF-[-kp+ş])

Bu ‘ays lezzeti artında ecel tâkası açuğ turur 158^a/6

84. YT+Ö+Y(YF- [-kp+ş])

Her kimde saḥâvet bar 81^a/10-11

85. YT+Ö+Y(YF- -kp[+ş])

Suḥbetimde bir cemâ‘at faḳîrlar bar idi 28^b/4, ‘İraq meliklerinden bir melikniñ ilinde ağır bahâlî yüzük bar idi 105^a/9-10, Suḥbetimizde bir yigit bar idi 135^b/5-6

86. YT+Ö+Y(YF-[-kp]+ş)

Ağaçlar üstünde bülbüller nâle ve zârî kılurlar 63^b/13-64^a/1

87. YT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Fulân tağ başında harâmîler bar 12^b/1-2, Artıñda köp düşmenler bar 30^b/4, Bir şâlih irniñ ivine oğrı kirdi 50^a/13-50^b/1, Kimde bu şabr yoq 81^b/9, Öz ivüñde kim bar 110^b/10, Cennet ni‘metiniñ alnında dîv-i mekkâre oturur 158^a/7

88. YT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+E

Arañızda ‘Acem tilin bilür kişi bar mı 132^a/8

89. YTAç+YT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Ni yirde gül bar anda tiken bar 158^a/3, Ni yirde kim hamr bar anda humâr bar 158^a/3-4, Ni yirde kim genc bar anda yılan bar 158^a/4-5, Ni yirde kim dürr-i semîn bar anda neheñ bar 158^a/5

90. ZT+[Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])

Bu haber sultânga yitti ise qarındaşların ünde[di] 12^a/8, Kaçan haşmdan aşğa kalsa huşûmet silsilesin tepretür 157^a/13-157^b/1

91. ZT+[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])

Ol vaqt kim oğlanlar atası boldum 135^b/13

92. ZT+AyT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Ol eyyâmnda Hind iqlîminden bir hâzık hakîm kil[di] 79^b/3-4

93. ZT+B+Ö+Y(TYF-(N+YF-)[-kp]+ş)

Melik munı ayttı dağı ‘uqûbat müvekkelleri kâzîni tuttılar 130^b/10-11

94. ZT+Ö+ÖAç+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])

Körüp Tenri ta‘âlâ bu kulnıñ ‘aybını örter 176^a/8

95. ZT+Ö+Y(TYF-([N]+[YF- -kp+ş]))

Ölse toprak [cehân sevgen kişiniñ közlerini] toldurur 93^a/5

96. ZT+Ö+Y(TYF-(DT+YF-)[-kp]+ş)

Taḥdası melik şeyḥnı körmege kildi ise şeyḥ turup melikni kuçup köp talatṭuflar kıldı 106^a/10-11

97. ZT+Ö+Y(TYF-(DT+YöT+N+YF-)[-kp+ş])

Ol kiçe oğlu oturup atasına başından kiçken ḥâllerni ḥikâyet kılur idi 104^a/4-6

98. ZT+Ö+Y(TYF-(GT+YF-)[-kp+ş])

Künden küne maḥabbet nazarı anıḡ öze ziyâdet boldı 11^b/10-11

99. ZT+Ö+Y(TYF-(HeT+YF-)[-kp]+ş)

Ol yıl kim sulṭân Maḥmûd Ḥorezm-şâḥ Ḥıṭây meliki bilen bir maşlaḥat üçün şulḥ ihtiyâr ittiler 122^b/2-4

100. ZT+Ö+Y(TYF-(KrşT+YF-)[-kp+ş])

Sen ölüçek ol miḡ altunḡa tiger 110^a/2

101. ZT+Ö+Y(TYF-(KyT+N+YF-)[-kp+ş])

Bir kün bularnıḡ birinden bir ḥareket şâdır boldı 28^b/9-10

102. ZT+Ö+Y(TYF-(N+AyT+YF-)[-kp+ş])

Ol mübârek kün sulṭân meni ağır zencîrden ḥalâş it[di] 28^a/4-5

103. ZT+Ö+Y(TYF-(N+HeT+YF-)[-kp+ş])

Kaçan kim ‘âlim ir ‘ilmin ḥâlayıkka sattı 161^a/4

104. ZT+Ö+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])

İlk yaz künlerinde bir kün bustân içinde güller arasında bir niçe zarîf ‘âlimler bilen oturup inşâ ‘ilminden baḡş kılip ebyât-ı ġarîb ve eş‘âr-ı ‘acîb okudum ise ol ‘âlimlerniḡ ulusı ‘Arûż ‘ilminden bir müşkil beytniḡ taḡtî‘ın suvâl itti 5^b/4-9

105. ZT+Ö+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])

Taḡ bile sulṭân kırmaḡnı izdedi 48^a/2

106. ZT+Ö+Y(TYF-(ST+YF-)[-kp]+ş)

Bu yigit vaḡı‘ alarından ayttı ise ol sulṭân oğlu raḡm itip buyurdı 96^a/12-13, 104^a/1

107. ZT+Ö+Y(TYF-(VrT+YF-)[-kp+ş])

Bir kün bu oğlan atası hıdmatına kil[di] 140^a/8-9

108. ZT+Ö+Y(TYF-(VsT+YF-)[-kp+ş])

Ol kız tâkanı yaptı ise oğlan ferâset bilen bildi 12^a/2-3

109. ZT+Ö+Y(TYF-(YöT+DT+YF-)[-kp+ş])

Bir kün sulţân bu kıskâ boyly oğluna hâkâret közi bile bahtı 10^a/12-13

110. ZT+Ö+Y(TYF-(ZT+N+VsT+YöT+YF-)[-kp+ş])

Kaçan kim ‘âlim ir ‘ilmin hâlayıkkâ yürüp sattı/ Ol ir nağdın ili birlen yanar otka bilip attı 161^a/4-5

111. ZT+Ö+Y(TYF-(ZT+YF-)[-kp+ş])

Bir kün ol melik hâş kulları bilen Şîrâz muşallâsına temâşâ kılmâğa çıkıp buyurdı 105^a/10-12

112. ZT+Ö+Y(YF- -kp[+ş])

Künden künge sa ‘âdeti arttı 27^a/9-10, Ol bir niçe kün kim vazîfeleri kesilip idi 29^b/11-12, Ol hâlde büzürcmihr sözlemedi 46^a/9-10, Bir zamânda iki qarındaş bar idi 45^a/10, Qur’ân okusa işitkenlerniñ köñli qararur idi 141^a/7-8

113. ZT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Her bir nefesde iki ni‘met hâşıl boldı 2^b/7-8, İleyinde köp vâkı‘alar bar 30^b/3, Bir kün ikinciler kil[diler] 47^a/2, Ol kün ol oruç tutkay 48^a/11, Ol kiçe oğrı dört menzilni bir itti 51^b/11-12 İmdi cehân kayğusun yimek kerek 66^a/6, Müneccim ağaç alıp ebçisin ura başladı ise ol yigit kaçtı 110^b/7-8, Üçünçi kün alar muhkem uruştı 138^b/8

114. ZT+ST+Ö+Y(TYF-(DT+YF-)[-kp+ş])

Bir tünle köp yimekten qarnı kerile tolğay / Yâ bir kiçe diremsiz bengî ve aç bolğay 169^a/3-4

115. ZT+YT+Ö+Y(TYF-(KrşlT+YF-)[-kp+ş])

Tağ bile kıyâmat mahşerinde ol senden yahşî bolğay 148^a/4-5

116. ZT+YT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Nâgâh bir taş yanından ikki Hindî çıkıp yitti 149^a/9-10

117. ZT+ZTAç+Ö+Y(TYF-(DT+YT+YF-)[-kp+ş])

Bu kün dört kün durur kim bir oğrı şâlihler şûretin kiyip bu fağîrlar şuhbetine kirip turur 51^a/6-8

118. ZT₁+Ö+Y(TYF-(ZT₂+DT+N+YF-)[-kp+ş])

Avçı çıkıban kiyikler avlar vaqtın / Arslan körüben tutup terisin yırtar 105^a/6-7

119. ZT₁+ZTAç₂+Ö+Y(TYF-(ÖİT+YT+YF-)[-kp+ş])

Ol eyyâmda bir niçe muvâfiq yârânlar bilen hicâz safarın itip mekkeni ziyâret kıılıp kilgenimde ol harîf iki menzil qarşı kildi 27^b/3-5

6.1.2.2. Kırık İfadeli Cümleler

Bu cümlelerde bir öge grubunun arasına başka bir öge/öğeler/ara söz gibi yapılar girmiş ve öge grubu kırılmıştır.

1. [H]+[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+_HeT+N+_Y

[Ay boğaz sen] kıl özüne bu köp cefânı az 45^b/12

2. [Ö]+_Y(YF-[-kp+ş])+_Ö

Bu ni^cmet şükrini kılsam kirek çok 82^a/11

3. [Ö]+İİT+ST+_Y([YF-[-kp+ş]])+_ST

Qurı itmek aşap hırka kiyerge çün kanâ^cat men / Halâyık minnetin bârî kötürmekden ferağat men 82^b/3-4

4. [Ö]+N+_Y(YF-[-kp+ş])+_N

Kiçilikde edeb öğrenmegen ir / Ulu bolsa bil andan hayr kilmes 140^b/13

5. [Ö]+N+_Y(YF-[-kp+ş])+_N

‘Ârif irge bil cehennemniñ ‘azâbı birle tiñ / Kirmegi qoñsı ayağı birle cennet bâğına
82^b/12-13

6. [Ö]+N_+Y(YF-[-kp+ş])+_N

Kerem ili yaqîn bil kim qavî bâzûdan artuqdur 81^a/13

7. [Ö]+ST+N+Y(YF-_Yöt+_YF-[-kp]+ş)

Kördiler kim naşîhat fâyide kılmaz munuñ hâlin barıp ol memdûh-ı nazar maḥbûb-ı cehânğa ayttılar 114^a/7-9

8. [Ö]+ST+Y(YF-[-kp]+ş)+_YT+_Y

Ni sebebeden / alıp sen böyle gül yanında mesken 80^b/12-13

9. [Ö]+Y(TYF-(ŞT+YF-)[-kp+ş])+_Yöt+_Y+ST

Dünye metâ‘ından tiler bolsañ temettü‘ almağa /Körgüz ḥalâyıkğa saḥâ çün ḥaḳ saña kıldı kerem 160^a/10-11

10. [Ö]+Y(YF-[-kp]+ş)+_N+_Y+ZT+ŞT

Yaḳarlar ol kişini otqa yarın / qoyup miḥnet içinde kitse yârin 132^a/2

11. [Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+_N+_Y+ST

Tut yimişden uzun ilin kısqa / Ol ki kısqa durur yite bilmes 130^b/7-8

12. [Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+_YT+_Y+DT

İter bustân içinde ‘ayş u ḥalvet / Kılıp kök ot kızıl gül birle şuḥbet 80^b/10-11

13. [Ö]+Y+_N+_Y(YF-[-kp]+ş)+E+NAç

[Sen] hiç anı işittiñ mi kim meni qoyğay 46^a/2-3

14. [Ö]+Y+_N+_Y(YF-[-kp]+ş)

Kilip ḥastanı kördüm 132^a/12-13, *Fil] kilip şûret ü heybet körsün* 149^a/7, *[Şîr] kilip pençede kuvvet körsün* 149^a/8

15. [Ö]+Y+_N+_Y(YF-[-kp]+ş)

Hîç ölgey men dimes 160^a/2

16. [Ö]+Y_+ZT+N+_Y(YF-[-kp+ş])+NAç

Turup erte muni huccet kitürdi /Maña toymas közüm haclet kitürdi 138^b/6-7

17. [Ö]+YöT_+Y(TYF-(N+YF-)[-kp]+ş)+_YöT

Hîç birine âzâd dimesler illâ servge 177^b/1 -2

18. [Ö]+YT+Y(YF-[-kp+ş])+E_+N+_Y+ST

Düşmen nazarında kılmağıl kayguñ yâd / Lâ-havle ve lâ digey dağı bolğay şâd
107^a/12-13

19. [Ö]+ZT+N_+Y(YF- -kp+ş)+_N

Çağan körseñ arı tonlı kişini /Anı bilseñ kirek zâhid yolında 49^a/11-12

20. DT+Ö+Y(YF-kp)+ş)_+N+_Y

Anıñ hamdin oqup bu cümle eşyâ / Kılurlar rahmetin dâyim temennâ 65^a/3-4

21. E+[Ö]+Y(TYF-(İİT_+E+_İİT+YF-) [-kp]+ş)

Çün halâyık minnetin bârî kötürmekden ferâgat men 82^b/3

22. E+[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])_+ST+_+Y+_ST

Çün pençe tutar yürüp hemîşe öçden 104^a/10

23. E+[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])_+YT+_Y

Eyle kim boldı cehânda dâsitân 140^a/2

24. E+[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+E_+GT+_Y

Çün degüldür saña muvâfık yâr 52^a/4

25. E+HB+Y(YF-[-kp+ş])_+Ö+_Y

Ay ğarra bolğan mâlına bolur vücûduñ ke'l-‘adem 160^a/8

26. E+HB+Y(YF-[-kp+ş])+_Ö+ST+YT+_Y

*Ay meni körgeñ haqâret köz bilen şâh-ı diyâr / Bolmas ir şûret bilen leşker içinde
ihtiyâr 11^a/11-12*

27. E+HeT+_A.S.+_HeT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

*Elbette melik oğlanlarının انبتهم الله نباتاً حسناً tehẓîb-i ahlâkına ictihâd artuğrağ kirek
140^b/8-9*

28. E+Ö+_E+_Ö+Y(YF- -kp[+ş])

Subhâne'l-lâhi anıñ kim kırk ayağı bar idi 95^a/3

29. E+Ö+_Y(YF- -kp[+ş])+_Ö+ÖAç

Anıñ üçün kim bahşışli Teñriniñ luğfları bar durur örtügli 27^b/2-3

30. E+Ö+_Y(YF-[-kp+ş])+_Ö

*Evvel kişi kirek kim ni sözlese ağış kılıp aşlın bilip sözlegey dağı ni hareket kim
kılsa mevzûn bolğay 140^a/13, 140^b/1-2*

31. E+Y(YF-[-kp+ş])+_Ö+_Y

Dirîğâ boldı közüm bebegi ces 132^b/2

32. E+Y(YF-[-kp+ş])+_Ö+ÖİT+_N+_ÖİT

Çünki sevdi hoca cândan kulnı yig 113^a/7

33. E+Y+_Ö+_Y(YF-[-kp+ş])+E

Çün ki dâyim tiken ü gül ğam u şâdi biledür 158^a/9

34. HeT+_Ö+_HeT+Y(YF- [-kp+ş])+E

Özgeñiñ oğlanlarından cevruñ benim oğlum öze artuğrağ turur 140^a/11-12

35. HeT+Ö+_E+Y(YF-[-kp+ş])+_Ö

Kirmege bigniñ melikniñ ivine / Vâşıta lâ-büd kirek bir ihtiyâr 29^a/5

36. HeT+Y(YF-[-kp+ş])+E_+Ö+_Y

Melikke bolur mı kalender harîf 168^a/13

37. İlT+Y(YF-[-kp+ş])_+Ö+_Y

‘İbâdetden kıılır ‘ârîf kişiler dâyim istiğfâr 49^b/9

38. KştT+Ö_+Y(YF-[-kp+ş])+_Ö

Kıçer yıllar atañ türbesine bir / Kiliben okımışıñ yok tekbîr 135^b/1-2

39. KştT+Y(YF-[-kp+ş])_+Ö+ST+_Y+N

Tolı bolsa bir ulu birke mâ-verd / Kıılır bir it tüşüp murdâr anı 52^a/12

40. N+Y_+Ö+_Y(YF-[-kp+ş])

Ni‘meti köp bahîl zâhidni / Dâyim il ta‘na otına örter 178^a/3

41. N_+ZT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+_N

Kızın irte atası kördi ol hâl 79^a/1

42. Ö_+E+_Ö+Y(YF-[-kp+ş])+KştT

Her kişiniñ kim şûreti körkli durur sîreti körkli degül 167^b/13-168^a/1

43. Ö_+E+_Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Zahmına çün tâkatıñ yok 28^b/4

44. Ö_+İlT+_Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Karanıñ munda yazukı yok turur 48^a/6

45. Ö_+Y(YF-[-kp+ş])+_Ö

Ol küneş yüzge mübârek fâl irür / Kim nazar kılsa turup her şubhdem 122^a/12-13

46. Ö_+Y(YF-[-kp+ş])+_B+Ö+ST

Melikler dostluğına i' timâd itse bolmas dağı oğlanların hoş âvâzına kim ol bir hayâl bilen mübeddel bolur dağı bu yiğitlik bilen mütegayyır bolur 161^b/11-12

47. Ö₋+Y(YF-[-kp+ş])+_Ö+KşT

Tiri irni iğen âsân urup oğ birle öltürmek / Velîkin bir ölünü miñ kim irse tırgize bilmes 169^b/5-6

48. Ö₋+Y(YF-[-kp+ş])+_Ö

Hatunlar bile meşveret kılmağ muşîbet ketürür dağı fâsıklargâ sağâvet kılmağ 169^a/5-6

49. Ö₋+Y(YF-[-kp+ş])+_Ö

Ol kara dîv çehreli kılınıñ / Kitürür şûreti köñülge melâl 47^b/9-10, *Senden özge hiç 'aybı yok anıñ* 110^a/1

50. Ö₋+Y[YF- -kp+ş])+_Ö+YT

İşi yok muhtesibniñ iv içinde 49^b/1

51. Ö₋+YT+_Ö+Y(YF- -kp[+ş])+_ÖAç

Ol tâcirniñ Mısr'da 'ammûsı oğlanları bar idi vaqtları faķîr 93^b/8-9

52. Ö₋+YT+_Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Senden ullu cehânda ni' met yok 81^b/8

53. Ö₋+YT+Y(YF-[-kp+ş])+E+_Ö

Munda dâyim eygülık itken kişi / Cennet içinde temâşâdur işi 178^a/10

54. Ö₋+ZT+_Ö+Y(YF-[-kp+ş])+KşT

Barça kişiniñ ekşi yise tişi kamaşır illâ kâzîlar nıñ tatlı yise kamaşır 177^b/9-10

55. Ö₋+ZT+_Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Karaniñ ol vaķt nefsi gâlib [idi] 47^b/13-48^a/1

56. $\ddot{O}+N+_Y(YF-[-kp]+s)+_N$

Men anı tilemen kim körsem 66^b/3

57. $\ddot{O}+\ddot{O}A\check{c}+N+_A.S.+_N+Y(YF-[-kp]+s)$

Hağ ta‘âlâ anı kim irâdeti kulağın ağır yaratıp turur 176^b/7-8

58. $\ddot{O}+Y(YF-[-kp]+s)+_KyT+Y$

Ümîdim lutf irür Hağdan hemîşe 81^a/3

59. $\ddot{O}+Y(YF-[-kp]+s)+ST+_N+_ST$

Ol koyup kittî cehânda yâdgâr / Bu Gülistânı tarî çün nev-bahâr 178^b/7

60. $\ddot{O}+Y_(TYF-(DT+_YF-)[-kp]+s)$

İşi dâyim luğma luğma tilen[mek idi] 65^a/12

61. $\ddot{O}+Y+_ST+_Y(YF-[-kp]+s)$

...cemâ‘at müdâm / Şafâsız ünüñden bolurlar melûl 112^a/6

62. $\ddot{O}A\check{c}+\ddot{O}+_YT+Y(YF-[-kp]+s)+_Ö$

Kim alardan yir yüzinde kalmadı zerre nişân 10^a/7

63. $\ddot{O}A\check{c}+Y(YF-[-kp]+s)+_Ö+YT+_Y$

İşitip tutmasa her kim naşihat / Bolur ol halk ara dâyim fazîhat 176^a/12

64. $ST+_E+_ST+\ddot{O}+Y(YF-[-kp]+s)$

Taşından çün bakıp sen anlamadıñ 49^a/13

65. $ST+_Ö+_ST+TYF-(DT+YF-)[-kp]+s)$

Kâbîn ‘illeti bilen ol ir anıñ çirkîn müşâhedesinden kutula bilmeyin mücâhedesin çekip oturur idi 121^a/13, 121^b/1-2

66. $ST+_Ö+_ST+Y(YF-[-kp]+s)+AyT+N$

Hamd okup bülbül seher vaktında hoş / Aldı menden şabr u tâkat ‘aql u hûş 64^a/5-

6

67. ŞT+[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+ZT+_ŞT+ST

Bar ise körgüz ilinde bu kün ırlıkden fen / Öz ayağı bile gûr ağzına kildi düşmen

149^a/13-149^b/1

68. ŞT+DT+_Ö+Y(YF- -kp[+ş])+_DT

Her kaṭra kim kökden iner bolsa idi hâliş dürer / Munçaḳ bigin bâzâr içi tolgay idi arı güher 158^b/1-2

69. ŞT+Ö+_Y([YF- -kp+ş])+_ŞT+ST

Cevr-i düşmen ni ‘aceb çekse körüp tâlib-i dost / Çün ki dâyim tiken ü gül ğam u şâdi biledür 158^a/8-9

70. ŞT+Y(YF-[-kp+ş])_+YT+_Y+Ö

Niçe kim yok ise hûsn ü cemâlim / Kiçer hoş gül katında böyle hâlim 81^a/2

71. ŞT+Y(YF-[-kp+ş])+_Ö+_Y

Ger sa‘âdet yana ilin tutsa / Bolur ol mu‘teber emîr-i kebîr 28^a/1

72. Y(YF-[-kp+ş])_+ZT+_Y+N+Ö

Unutman bir nefes hergiz seni men 50^a/12

73. Y(YF-[-kp+ş])_+Ö+_Y

Boldı irdemli faḳîr oğlu vezîr 140^a/5, Kaldı irdemsiz vezîr oğlu faḳîr 140^a/5

74. Y(YF-[-kp+ş])_+SıT+_Y+Ö+DT

Kitti bu nevbet alıp balıḳ ol ir aḡın yutup 94^b/5

75. Y(YF-[-kp+ş])_+ZT+İT+_Y

Bolmasa ol yirde kim sözge mecâl 46^b/3

76. Y+_Ö+_Y(TYF-(DT+YF-)[-kp+ş])

Dâyim suvı taşıp kile durur 139^a/9

77. Y_+Ö+_Y(YF-[-kp+ş])

Hemîşe müstaḥik maḥrûmdur 176^a/6

78. Y_ZT₁+Ö+DT₁+_Y(YF-[-kp]+ş)+DT₂

Tutup bir kün ol ikki yâr-ı derûn / Kimede oturup kittiler arḳun 131^b/9

79. YT_+Ö+_YT+Y(YF-[-kp+ş])+E

Anıḡ kim yâr ilinde mübtelâdur 66^a/7

80. YT+Y(YF-[-kp+ş])+YöT_+N+DT+_YöT+Ö

Cehânnıḡ meclisinde / Tutar ilge ḳadaḡnı râst sâḳî 46^a/4-5

81. ZT_+Ö+Y(TYF-(_ZT+[N]+YF-)[-kp+ş])+NAç

*Anı bir ḡarîf kiṡi körüp ayttı İy ‘ilm-i nücûm içinde dînâr / Didin ki ḡamel ṭabî‘atı
bar / Çün evç-i felekdeḡin bilürsen / Tik bilmediḡ öz ivüḡde kim bar* 110^b/8-10

82. ZT+Ö_+Y(YF-[-kp+ş])+_Ö

Câhiller ara eḡer ḡakîm ir tüşse ḡikmet kemerin kirek bilinden şeşse 169^b/9-10

83. ZT+Ö_+Y(YF-[-kp+ş])+E+_Ö

Cürm itse ḡaçan faḡîr andan / Kimdür sorup istegen ḡaṭânı 140^b/6

84. ZT+Ö+Y_+N+_Y(YF-[-kp+ş])

Cemâliḡni körüp zâhid tutup ‘ışḡıḡ yolın kitti 122^b/8

85. ZT+Y(YF-[-kp+ş])_+Ö+_Y

Deminde körgüzür fâris şeçâ‘at 51^b/3

86. ZT+Y_+AyT+Ö+_Y(YF-[-kp+ş])

Biz bu ḡâlde idük kim nâḡâḡ bir taş yanından ikki Hindî çıkıp yitti 149^a/9-10

87. ZT+Y_+Ö+_Y(YF-)[-kp+ş])+YAç

Kıyâmet kününde ullu hasret ol bolğay kim bir şâlih kulnı cennetke iltkeyler dağı fâsık hocalarını cehennemge 148^a/10-12

88. ZTAç_+A.S._ZTAç+ZT+Ö_+Y(YF- [-kp+ş])+_Ö

Ammâ fettân hasûdlar fitne kıılıp bir kün melik hıdmatında ol kim senin yahşı sîretin durur anın hilâfin takrîr kılsalar ol hâlde kimniñ sözlemege mecâli bar 26^b/2-3

6.1.2.3. Yükleme Sonda Olmayan Cümleler

1. [E+Ö]+Y(TYF-(HeT+N+YF-)[-kp+ş])+ST₁+B₂+ST₂

[Yana ol nefesniñ çıkmığı] rûhge râhet kitürür çün her bir nefesde iki ni‘met hâşıl boldı dağı tigme bir ni‘metke bir şükr vâcib kıldı 2^b/6-9

2. [Ö]+[ÖAç]+N+Y(YF-[-kp+ş])

[Men miskîn] tâ‘at degül 49^b/12

3. [Ö]+Y(TYF-([N]+VrT+YF-)[-kp+ş])+E+ST

[Sen anı] karağa birgil kim anın lâıyķı turur 48^b/2-3

4. [Ö]+Y(TYF-([N]+YF-)[-kp]+ş)+E+NAç

Körmes sen mi bustân içinde yaş tal ağacını ıyısı müşk bigin dağı bir ağaç bar kim kırı kâmiş bigin 158^a/10-11

5. [Ö]+Y(TYF-([N]+YF-)[-kp]+ş)+NAç

Kördüm şûret-i hâli harâb dağı bağı miñnet otına kebâb bolmış 27^b/6 -7 Aytılar sen ni üçün bu ittifâķda sözlemediñ 46^a/10-11, Ayttım bu uluğların mekârim-i ahlâķından bedi‘ durur kim miskînler şöhetinden yüz kaytarmaķ dağı fâyideni dirig körmek 51^a/3-5, Ayttım bir kez tirilip öli ivine kilse / Öz kavmi içinde bu feraħnı salsa / Öli açığından artuķ ol vârişke / Mâlnı tutup yana iyesi alsa 93^b/13, 94^a/1-4, Aytılar niçün böyle kıldıñ 105^b/ 7, Ayttım Ay maħbûb Hıţây bile Horezm şulh ittiler ‘amr u zayd

huşûmeti dağı bâkî turur 122^b/12-13, Aytım Hayr mı 132^a/9, İştittim ol oğlan yârânlarına aytur idi Tañ bilen men dağı barıp ol ağaçқа ҳâcet tilegeyim kim atam terkrek ölgey 135^a/9-11

6. [Ö]+Y(TYF-([N]+YF-)[-kp]+ş)+ST+A.S.+STAç

[Men] [anı] ma‘zûr tuttum ol hukm bilen kim meselde ayturlar şî‘r Kirmege bignîñ melikniñ ivine / Vâşıta lâ-büd kirek bir ihtiyâr / Nâgehân bevvâb ve it körse ğarîb / Bu yaqasın ol itekin bik tutar 29^a/3-6

7. [Ö]+Y(TYF-([N]+YF-)[-kp+ş])+E+NAç

Vaşıyyet kıldı kim tañ bile evvel şehr işikinden kim kilse anı taht öze kiçirip başına tâc qoyup memleketni aña teslîm kılıñız 65^a/9-10

8. [Ö]+Y(TYF-([N]+YF-)[-kp+ş])+N₁+N₂

Ayttı Allâh Allâh bu ni söz bolur Şî‘r Eyâ ‘aqlı tengiz sözi güher-bâr / Otursañ közüñ üstünde yiriñ bâr 29^b/1-2

9. [Ö]+Y(TYF-([N]+YF-)[-kp+ş])+NAç

Ayttı Ay qarındaşlar nitse bolur çün benim andan naşîbim yok dağı anıñ sudan kısmeti bar idi 94^b/7-9, Oğlı ayttı Ay ata belî renc çekmeyin genc hâşıl bolmas dağı kişi cânını haţargâ koymayın düşmenge zafer tapmas cevır çektim râhat taptum niçük kim ayturlar şî‘r Nehengden havf itip ğavvâş ivinde / Otursa dürr-i hâliş kim kitürgey / Kağan arslan kirip bir ğar içinde / Kiçe kündüz niçe bir aç oturgay / Kişi maqsûm-ı rızqın dâyim ilge / Kirek kâhellik itmeyin kitürgey 104^a/13, 104^b/1-9, Ayttı Bu hareketimniñ revnâkı bâkî kalsun dip 105^b/7-8, Ayttı İy oğlum işitkeniñ yok mı kim meselde ayturlar şî‘r Kilip kimniñ simâtına otursañ / Kılur vâcib anı körgende tursañ / İştimese kulağ yıllar def ü nây / Kılur şabr ol mübârek sem‘ hoş rây / Kilür közden dağı terk-i temennâ / Çemenge kılmasa yıllar temâşâ / Velikin bu qarın dâyim kirek toğ / Açıkça bir nefes şabr itmegi yok 106^b/1-10

10. [Ö]+Y(TYF-([N]+YF-)[-kp+ş])+NAç+A.S.+NAç

Atası ayttı Ay oğlum bu yolda felek saña yarı kıldı dağı devlet delîl boldı kim gülüñni tikenden tikenni ayağından çıkardı bir şâhib-devlet yolukup saña rahm kılıp sınık köñlüñni cebr kıldı. Munuñ bigin ittifâk nâdir tüşer dağı nâdir bilen hukm itip bolmas Zinhâr bu tama'ge tüşmegil dağı bu işke harîş bolmağıl şî'r Tâcir ki hemîşe meksebi itkey bir kün mâlın alıban anıñ harâmî yortar Avçı çıkıiban kiyikler avlar vaqtın arslan körüben tutup terisin yırtar.- Bu fırsat barça vaqıtta tapulmas nâ-geh tüşer. Niçük kim 'İraq meliklerinden bir melikniñ ilinde ağır bahâlı yüzük bar idi ...104^b/10-105^b/8

11. [Ö]+Y(TYF-([N]+YF-[-kp]+ş)+NAç

Ayttılar ol ni kadar kuvvet kılğay 83^b/9, Men ayttım Bir meşel Hoca İshâk Horezmîden yâd tutar men 92^b/13-93^a/1, Ayttım şî'r Tüşüp bir kün aından bu meşelni / Bedîhâ nazm ayıttı Hoca ishâk / Cehân sevgen kişiniñ közlerini / Kanâ'at toldurur yâ ölse toprak 93^a/1-5

12. [Ö]+Y(TYF-([ST]+YF-[-kp]+ş))+ŞT

[İlinde çün kim eyâ hoca mâl ü ni'et köp] bağışla tilesen sa'âdet-i 'uqbâ 159^b/6-7

13. [Ö]+Y(TYF-([VrT]+N+YF-[-kp]+ş))+E+DT

[Maña] yigirmi altun birürler kim dağı bir özge yirge bargıl dip 112^a/2-3

14. [Ö]+Y(TYF-([VsT]+YF-[-kp]+ş))+E+HeT

[Men dağı ol ağaçdan] hâcet tilegeyim kim atam terkreğ ölgey 135^a/10-11

15. [Ö]+Y(TYF-([YöT]+[N]+YF-[-kp]+ş))+NAç

[Şâ'irge] ayttı Ay edîb tilegil menden ni tilersen 110^a/11-12

16. [Ö]+Y(TYF-(DT+[N]+YF-[-kp]+ş))+NAç

Melâmet kılıp ayttım Ay yâr-ı 'azîz 'aql-ı nefsinde ni boldı kim nefis-i hasîsin gâlib kildi 113^b/1-2

17. [Ö]+Y(TYF-(DT+[N]+YF-[-kp]+ş))+NAç

*Haram hisârına yüzün koyup aytur idi Yâ kerîm yâ rahîm Bu kuluñnı bağışlağıl
Eger ‘uķûbatķa lâyıķ isem kıyâmat kün meni közsüz kopargıl kim iygüler nazârında ĥacil
bolmağay men. 50^a/6-10, Şikâyet kılip ayttı Meni munda aşhâb mu‘âcelesi üçün ıya-
birdiler ol vaķtdan biri kim kilip turur men bir kişı maña iltifât kılmadı ol ĥıdmat kim bu
ķulğa mu‘ayyen durur yirine ketürgey idim 83^a/6-10, [Ol big] külüp ayttı zinhâr almağıl
kim illi altunğa râzî bolurlar 112^a/4-5, Şâhibü'l -keşşâf muķaddimesin naĥv ‘ilminden
iline alıp aytur Zâraba zaydun ‘amrun 122^b/11-12*

18. [Ö]+Y(TYF-(DT+[N]+YF-)-kp+ş)+NAç

*Ka‘beniñ işikine yüzün koyup aytur idi Yâ ġafûr yâ rahîm sen bilür sen kim bu
zalûm cehûlden ni kilgey Şi‘r Kitürdüm köp ĥaţâ‘özrin kılip taķşîr kulluķda /Saña ĥıdmat
kılır dâyim kime bolsa sa‘âdet yâr / Kılurlar tevbe ‘âsîler nedâmet yip ĥaţâ işden /
‘İbâdetden kılır ‘ârif kişiler dâyim istiġfâr... 49^b/3-13, 50^a/4,*

19. [Ö]+Y(TYF-(DT+YF-)[-kp+ş])+ZT+E+ŞT

Aç öler ol zamân eger yimese 83^b/4

20. [Ö]+Y(TYF-(DT+YT+YF-)-kp[+ş])+ST

Maġrîb tiñizin kiçip Mışırğa kilür idi ĥayâl-i Fir‘avnî başında 93^b/1

21. [Ö]+Y(TYF-(HeT+VsT+YF-)[-kp]+ş)+VsTAç

*Ĥâtırı aġrığay dip bu ikki beyt bile iĥtişâr kıldım Şi‘r Naşîĥât tutmağan ġâfil kim
irse / Tüşer dâyim meşakķatnıñ kınına / Bilürsen zaĥmına çün tâķatıñ yoķ / Koluñnı
soķmağıl ‘âķreb inine 28^a/11-13, 28^b/1-3*

22. [Ö]+Y(TYF-(HeT+YF-)[-kp+ş])+E+ST

Teñri üçün oķumağıl kim dînniñ ‘izzetin kiterür sen 112^a/11-12

[23. Ö]+Y(TYF-(HeT₁+HeT₂+YF-)[-kp+ş])+YöT

*Enbiyânıñ ‘izz-i evrâdı üçün/ Evliyânıñ her seĥer yâdı üçün / Kıl nazar seyf-i sarâyî
yarlıġa 178^b/4-5*

24. [Ö]+Y(TYF-(KyT+[N]+YF-)[-kp]+ş)+NAç

Bir ‘âkıl irden sordılar munça fazîlet kim sağ ilde bar niçün halk yüzikni sol ilge tutar 176^a/3-5,

Bir hâkimden sordılar Teğri tebâreke ve ta‘âlâ munça türli ağaç yaratıp turur Tigme biriniñ bir atı bar hîç birine âzâd dimesler illâ servge Munda hikmet ni turur 177^a/11-13, 177^b/1 -2

25. [Ö]+Y(TYF-(N+AyT+YF-)[-kp+ş])+E+ST

Hıdmat tama‘ın andan kiskil çün ‘âşık ve ma‘şûk bir yirge kildi hocalık dağı kulluk ortadan kitti 113^a/2-4

26. [Ö]+Y(TYF-(N+AyT+YöT+YF-)[-kp])+E+ST

Seni bu kal‘e burcından aşağı handağğa bırakqay men hattâ özgeler bu ‘uqubatnı körüp ‘ibret algaylar 131^a/9-10

27. [Ö]+Y(TYF-(N+DT+YT+YF-)[-kp+ş])+HeT

Anı iltip oğrınıñ yolunda bıraktı hattâ mahrûm kitmesün dip 50^b/3-4

28. [Ö]+Y(TYF-(N+HeT₁+YF-)[-kp]+ş)+HeT₂+HeT₃

Şeyh Sa‘dî Gülistânın türki terceme kılsañ bir şâh-ib-devlet ir atına mısra‘ yâdgârıñ cehânda kalsun dip 5^b/13-6^a/1

29. [Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp]+ş)

[Siz] barçasın öldürüñ 12^b/11-12

30. [Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp]+ş)+KştT

Çün evç-i felekdegin bilürsen / Tik bilmediñ öz ivünge kim bar 110^b/10, *Bir ikki hoş nefes urmağ tiledim / Nefes yolu tutuldı boldım âhras* 132^b/3-4

31. [Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp]+ş)+KyT+ST

Öz tonumnı tilermen kim senden ol ullu in‘âm dağı ağır bahşış durur dağı seniñ katıñdan selâmat kitmek ‘ayn-ı ganîmet durur 110^a/12-13, 110^b/1

32. [Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp]+ş)+NAç

*[Men] bir fakîrnı kördüm mağara içinde tama^ç işikin bağlap oturur idi dağı sulţânlar
közine anıñ heybeti mütemekkin bolup turur idi 105^b/ 11-13, 106^a/1*

33. [Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp]+ş)+NAç

*Enbiyâ mîrâşın taptum ya^ç nî^ç ilm ikki cehân körki 82^a/4-5, Bir zâhidni kördüm bir
maḥbûb maḥabbeti bilen giriftâr bolup melâmet körüp garâmet çekip terkin urmadı
113^a/9-11*

34. [Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp]+ş)+ST

Küneş tig bilgili bolduñ koyup ḥayr işlere esbâb 159^a/9

35. [Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])+B+KştT

Lâ-ḥavle ve lâ diğey dağı bolğay şâd 107^a/13

36. [Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])+E+HB+NAç

*Taṣuq laṭife tıñla ay ma^ç rifet debîri / İkki kiçe uyumas ol kim boğaz eşîri/ Bir tünle
köp yimekten ḵarnı kerile tolğay / Yâ bir kiçe diremsiz beñî ve aç bolğay 169^a/1-4*

37. [Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])+E+NAç

İrdem irniñ devletidür bil yakîn / Kim tükenmes mâl irür maṭlablayın 140^a/6

38. [Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])+E+ST

*Bu ḥareketni az kılğıl kim ileyiñde köp vâkı^ç alar bar dağı artıñda köp düşmenler
bar 30^b/2-4*

39. [Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])+KştT

Müferriḵ mâl cem^ç itti yimeyin koydı kitti 159^b/13

40. [Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])+NAç

*Bu beytni oḵudı şî^ç r Ay bahâdurlar biliñ kildim bu kün meydâne men / Baş oynap
cân terkin urmağa merdâne men / Süñü oynap aṭ çapup köp türlü irdem körgüzüp / Ayttı*

zencîrin üzgen fâris-i dîvâne men 11^a/3-7, Bu beytni okudı Ay meni körgen haķâret köz bilen şâh-ı diyâr / Bolmas ir şûret bilen leşker içinde ihtiyâr / İr deminde irdemin körgüzmes illâ ir kişi / Eyle kim irdem tevede yok dağı arslanda bar 11^a/9-13, 11^b/1

41. [Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])+ZT+NAç

Laîfe sözledi közlep yirini /E yâ ahmaķ küyev yitmiş yaşar sen / İliñ titrer niçük inçi tişer sen / Bu künden soñ bu işden tevbe itkil / Kılıp eygü ‘amel cennetke kitkil 138^b/11-13, 139^a/1-2

42. [Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])e+ST

Bu sevdânı başıñdan kitergil yoksa ziyân kıılır sen 95^a/11-12

43. [Ö]+Y(TYF-(N+YF-)-kp[+ş])+NAç

Bu ebyâtnı okur idi Tiledim bir zamân körsem cehânnı / Dirîgâ boldı közüm bebegi ces / Bir ikki hoş nefes urmaķ tiledim / Nefes yolu tutuldı boldım âhras / Cehân honının elvân ni‘ metinden / Biş altı luķma yidim ayttılar bes 132^a/13, 132^b/1-6

44. [Ö]+Y(TYF-(N+Yöt+YF-)[-kp+ş])+E+NAç

Bu fâyideni maña aytkıl kim bu vâķı‘anı kızlemekde maşlahat ni turur 107^a/9-10

45. [Ö]+Y(TYF-(N+Yöt+YF-)[-kp+ş])+E+ST

‘Amelni ‘aķl iyesine buyurgıl / Niçe kim ol anıñ suğlı degüldür 161^b/2-3

46. [Ö]+Y(TYF-(N+YT+YF-)[-kp+ş])+ST

[Sultân] her birini bir yirde hâķim koydı hattâ fitne oturup nizâ‘ ortadan kitkey 12^a/8-12

47. [Ö]+Y(TYF-(N+ZT+ST+YF-)[-kp]+ş)+ZTAç

Tevbeni bu hâletde ni kıılır sen kim giriftâr bolup helâket yirine tüşüp turur sen 130^b/1-3

48. [Ö]+Y(TYF-(NAç+N+YF-)[-kp+ş])+E+Yöt+E+H

Ataña eygülık ni kıldıñ ise / Anı tutķıl tama‘ oğlıñdan iy pîr 135^b/3-4

49. [Ö]+Y(TYF-(NAç₁+N+YF-)[-kp]+ş)+NAç₂

Maşlahat anı körer men kanâ'at mülkin hırâset kılıp riyâset terkin urğay sen 26^b/3-

5

50. [Ö]+Y(TYF-(NAç₁+YF-)-kp[+ş])+E+NAç₂

Maşlahat anı körer men kim seni bu kal'e burcından aşağı handakka bırakay men hattâ özgeler bu 'ukûbatnı körüp 'ibret algaylar 131^a/8-11

51. [Ö]+Y(TYF-(ÖIT+YF-)[-kp+ş])+ST

[Bâzâr itleri] yırağdan gavğâ kılur yakın kilmes 168^b/5

52. [Ö]+Y(TYF-(SıT+YF-)[-kp+ş])+E₁+H+E₂+ST

İl yiterde eygülek kıl ay fulân / Kim atın kalğay cehânda câvidân 30^b/9-10

53. [Ö]+Y(TYF-(SıT+YF-)[-kp+ş])+HeT

Yitkeninçe küçün köñül yapkı / Kim halâyık sanâ du'â kılğay 45^a/6-7

54. [Ö]+Y(TYF-(ST+[N]+YF-)[-kp+ş])+N

İtler artına tüşti tiledi kim yirden bir kesek taş kötürgey 110^a/6-7

55. [Ö]+Y(TYF-(ST+[N]+YF-)[-kp+ş])+NAç

'Âciz bolıp ayttı bu ni mekkâr harâm-zâde tâyife durur kim itlerni şişip taşlarını bağlap oturlar 110^a/8-9

56. [Ö]+Y(TYF-(ST+[N]+YF-)[-kp]+ş)+NAç

Tenriden korkmayın aytkaylar Açından bir fakîr ölse tüşüp zâr/1 bize andan ni kayğu çün bizim bar 158^b/13-159^a/1

57. [Ö]+Y(TYF-(ST+N+YF-)[-kp+ş])+NAç

Quvvetine quvanıp bu beytni oğur idi Qandadur fîl kilip şûret ü heybet körsün / Qandadur şîr kilip pençede kuvvet körsün 149^a/6-8

58. [Ö]+Y(TYF-(ST+YF-)[-kp]+ş)+E+HeT

Ni üçün hıdmat kılmassen kim bu iş zahmetinden kutulğay sen 45^a/13-45^b/1

59. [Ö]+Y(TYF-(ST+YF-)[-kp]+ş)+N

Cehân honının elvân ni' metinden / Biş altı luğma yidim aytılar bes 132^b/5-6

60. [Ö]+Y(TYF-(ST+ZT₁+YF-)[-kp]+ş)+ZT₂

Niçün bu kün na'ra urduş işitip kuşlar ünün 64^a/7-8

61. [Ö]+Y(TYF-(ST₁+YF-)-kp[+ş])+E+E+ST₂

Bu sözni işitip melûl bolmağıl kim bu kün dört kün durur kim bir oğrı şâlihler şûretin kiyip bu faqîrlar şuhbetine kirip turur 51^a/6-8

62. [Ö]+Y(TYF-(ŞT+N+YF-)[-kp+ş])+E+KştT

Tileseş tenindeki cânın birgey dağı ilindegi itmekin birmegey 93^a/9-10

63. [Ö]+Y(TYF-(ŞT+YF-)[-kp]+ş)+N

Sultân miñ işinde bir yañılsa / İldin ile tigürürler anı 140^b/7

64. [Ö]+Y(TYF-(ŞT+YF-)[-kp+ş])+DT

Anı kim Haq halâş itse belâdan / Kiter ile alıp şayyâd ağın 94^b/12-13

65. [Ö]+Y(TYF-(ŞT+YF-)[-kp+ş])+E+N

Niçe kim yeñ bile guşsa benim özre töker bolsañ / Tama' tutma kim ilimni etekiñden kitergey men 131^a/1-2

66. [Ö]+Y(TYF-(ŞT+YF-)[-kp+ş])+N

Bir kişinin tişin çekip cerrâh / Çıkarur bolsa bil nidür hâlî 132^b/10-11

67. [Ö]+Y(TYF-(ŞT+YF-)[-kp+ş])+YT+N

İr iseñ koy ağızğa bal u kaymak 78^a/2

68. [Ö]+Y(TYF-(VrT+E+YF-)[-kp+ş])+ŞT

‘Aklına çün ziyân iter dimese 83^b/3

69. [Ö]+Y(TYF-(VrT+YF-)[-kp]+ş)+E+HeT

Bir ‘âlim katında koydılar muña terbiyet kılğıl ol terbiyet bereketi bilen ‘âkil bolğay dip 139^a/5-7

70. [Ö]+Y(TYF-(VrT+YF-)[-kp+ş])+E+HeT

Muña terbiyet kılğıl ol terbiyet bereketi bilen ‘âkil bolğay dip 139^a/6-7

71. [Ö]+Y(TYF-(VrT+YF-)[-kp+ş])+ÖAç

Sağa hıdmat kılur dâyim kime bolsa sa‘âdet yâr 49^b/7

72. [Ö]+Y(TYF-(YöT+[N]+YF-)[-kp]+ş)+NAç

Ol faķîhķa aytılar Sen niçün küyegünni ol ĥakîmge iltmez sen 79^b/5-6, Bir ĥakîmge sordılar şecâ‘at bilen saĥâvetten ĥaysı yaķşıraq durur 81^a/9-10, Dostlarnıñ birine aytım Sükût fâyidesi ol sebebeden zâhîr boldı kim köp vaķt sözde eygü yamân tüşer dağı düşmen közi közlemes illâ yamannı 106^b/12-13, 107^a/1-2, Ĥasan Meymendîge sordılar Sultân Maĥmûdnıñ munça maĥlûb-ı cânı maĥbûb-ı cehân ĥulları bar niçün bular bilen meyli ve maĥabbeti ol ĥadar degül illâ kim Ayyâz bilen durur 112^b/3-6, Ol pehlevânģa aytım kim ni turur sen vaķti durur 149^a/11-12, Bir ‘âķildan sordılar devletli kim durur dağı devletsiz ni durur 159^b/10-11

73. [Ö]+Y(TYF-(YöT+[N]+YF-)[-kp+ş])+NAç

[Ol] bir dostına ayttı kim fulân kim irse zamân durur kim körünmedi 66^b/2-3, Maņa ayttı sen dağı sözlegil körgeñiñden yâ işitkeñiñden 92^b/12-13, Muña ayttı ol yâr-ı ‘azîz firâķından niçük kiçer sen 121^b/2-3, Alarnıñ birine ayttı iliñ sun / Yana ĥılmaķ tileseñ ‘ayş her kün 131^b/12

74. [Ö]+Y(TYF-(YöT+YF-)[-kp]+ş)+N

Bir ulu ‘azîz irge sordum ih vâ-nı şafâ hâlikinden 78^a/3-4, İskenderge sordılar maşrık ve mağrib dîvârını ni bilen tuttuñ burunğı meliklerniñ hazînesi ve leşkeri ve ‘ömri senden artuñ idi anlarğa bu feth bolmadı 48^b/8-11

75. [Ö]+Y(TYF-(YöT+YF-)[-kp+ş])+DT

[Ol big] bir‘ izzetli yirge işâret kıldı olturuñ dip 29^a/10-11

76. [Ö]+Y(TYF-(YöT+YF-)[-kp+ş])+E+HB+ST

Yamanga eygülik kıl ay sañî ir / Sa‘âdet eygülerge boldı yoldaş 177^a/11

77. [Ö]+Y(TYF-(YöT+YF-)[-kp+ş])+İLT+E+H+ST

Kişige kılma şikâyet cehândan iy dervîş / Turup yürüp kıladur şükr-i ni‘ met-i mevlâ 159^b/4-5

78. [Ö]+Y(TYF-(YT+[N]+YF-)[-kp]+ş)+NAç

Meşelde ayturlar şi‘r Kilip kimniñ simâtına otursañ / Kılur vâcib anı körgende tursañ / İşitmese kulağ yıllar def ü nây / Kılur şabr ol mübârek sem‘ hoş rây / Kilür közden dağı terk-i temennâ / Çemenge kılmasa yıllar temâşâ / Velîkin bu qarın dâyim kirek toñ / Açıkça bir nefes şabr itmegi yok 106^b/2-10

79. [Ö]+Y(TYF-(YT+[N]+YF-)[-kp]+ş)+NAç

Meselde ayturlar şi‘r Kirmege bigniñ melikniñ ivine/ Vâşıta lâ-büd kirek bir ihtiyâr / Nâgehân bevvâb ve it körse ğarîb / Bu yaqasın ol itekin bik tutar 29^a/4-6, Meselde ayturlar tâli‘ siz şayyâd teñizde balıq tutabilmes dağı ecelsiz balıq qurı yirde ölmes 94^b/9-11

80. [Ö]+Y(TYF-(YT+N+YF-)[-kp]+ş)+NAç

Mağrib mülkünde bir küttâb fañîhin kördüm Turuş yüzli açi sözli çirkîn hulkı yaman tirlikli köñüller âzâr kılğıçı aç közli kim irse idi dağı şüretin körgeñ kişilerniñ ‘ayşı telef bolur idi Qur‘ân oqusa işitkenlerniñ köñli qararur idi dağı ay yüzli oğlanlar dağı zühre közli kızlar anıñ cefâsı ilinde giriftâr bolup qorqusından imkânları yok idi kim

külgeyler yâ sözleşgeyler Biriniñ gül yañaqlarına sîlîler urur dağı biriniñ nâzûk ayaqlarına şikence koyar idi 141^a/3-11

81. [Ö]+Y(TYF-(YT+YF-)[-kp+ş])+E

Dağı bir özge yirge bargıl 112^a/3

82. [Ö]+Y(TYF-(YT+YF-)[-kp+ş])+ÖAç

Ardeşîr Bâbegân sîretinde kilip turur Bir ‘Arab hâkîmine sordılar kim bir künde ni kadar ta‘âm yimek kirek ayttı yüz dirhem vezni kifâyet durur Ayttılar ol ni kadar kuvvet kılğay Ayttı *هنا المقدار يملك وما زاد على ذلك فانت حامله* Aytur ya‘nî bu kadar yimek seni ayağın üstüne ketürür dağı ni kadar munda artursañ sen anı köterür sen 83^b/6-12

83. [Ö]+Y(TYF-(ZT+[N]+YF-)[-kp]+ş)+NAç

Sa‘âdet öze selâmet körüp ayttım *لا تحرين البليه فللر حسن الطاف خفيه* Ya‘ni âgâh bolğıl kayurmağıl elbette belâ üstüne anıñ üçün kim baħşışlı Teğriniñ luğfları bar durur örtügli 27^a/11-13, 27^b/1-3, *Tağrîb bilen söz yârânların zelletine yitti ise ayttım Şi‘r Sâbıku’l-in‘âm kuldın ni hağâ kördi ‘aceb kim /Anı közden salıp kayğu hişârında tutar / Hağ ta‘âlîge müsellemdür körüp kuldan hağâ / Kesmeyin her kündeği rızkın qarârında tutar 29^b/3-8*

84. [Ö]+Y(TYF-(ZT+[N]+YF-)[-kp]+ş)+NAç

Kiter vaqtın ayttım Boluptur Ka‘be hâcet kıblegâhı / Aña halk ol cihetden köp kiterler / taħammül kıl bizim emşâlimizge / Yimişi köp ağaçka taş atarlar 29^b/13, 30^a/1-5, Ol fakîrni körüp ayttım Ol ni hâlet idi kim kıldın 63^b/12-13

85. [Ö]+Y(TYF-(ZT+[N]+YF-)[-kp]+ş)+NAç

Hârûnu’r-reşîdge kaçan kim Mısr mülki müsellemler boldı ise ayttı ol tağî bâğî hilâfınça kim Mısr mülkine mağrûr bolup Teğrilik da‘vîsin kıldı kirek kim bu memleketni kullarımdan in iksük kuluma birgey men 46^b/8-12, Bir zamân tefekkürge barıp ayttı ‘Aceb mi ışık leclâcı sürüp at / Selâtinni piyâde birlen utsa / Körüp ol şâhid-i ra‘nâ cemâlin / Degül tañ zâhid ir zühdin unutsa 113^b/2-5

86. [Ö]+Y(TYF-(ZT+DT+KyT+N+YF-)[-kp]+ş)+KştT

Du‘â vaktın tazırru‘nı ilini / Köterip Tenriden rahmet tiler sen / Kerem vaktın tutar sen koltuğunda 93^b/6-7

87. [Ö]+Y(TYF-(ZT+KyT+N+YF-)[-kp]+ş)+NAç

Nâ-geh ol ivniñ karanğı dehlizinden bir aydınlık kördüm eyle kim faşâhatnıñ tili anıñ körkli sıfatlarından ‘âciz idi 122^a/2-5

88. [Ö]+Y(TYF-(ZT+N+E+KşIT+YF-)[-kp]+ş)+NAç

Bu kün munça mulâtafat kim sulţân bilen kıldıñ hilâf-ı ‘âdet idi 106^a/13-106^b/1

89. [Ö]+Y(TYF-(ZT+N+YF-)[-kp]+ş)+NAç

Ol Cum‘a içinde anların birin kördüm özdeñ tâzî aţ minmiş ikki kıl artınça 93^b/11-12, Kâşgar câmi‘i-niñ içine kirip bir oğlanı kördüm gâyet şâhib-cemâl idi 122^b/4-5, Tañ bile tañ teferrüc itkey sen / Hoca zencir içinde kıl âzâd 148^b/1-2

90. [Ö]+Y(TYF-(ZT+N+YF-)[-kp+ş])+ST

Gûgird-i pârsî alıp Çîn iqlîmine iltmek tiler men işittim kim ‘azîm kıymeti bar imiş 92^b/4-5

91. [Ö]+Y(TYF-(ZT+YF-)[-kp]+ş)+E+N

Bir Cum‘a’dan sonra ma‘lûm kıldılar kim yazukları yok imiş 84^a/10-11

92. [Ö]+Y(TYF-(ZT+YF-)[-kp]+ş)+N

Kilip kördiler kim kavîsi ölmüş za‘îfî selâmet kalmış 84^a/11-12

93. [Ö]+Y(TYF-(ZT+YF-)[-kp]+ş)+YT

Kerem vaktın tutar sen koltuğunda 93^b/7

94. [Ö]+Y(TYF-(ZT+YF-)[-kp+ş])+N

Karanğuluk içinde tapılır âb-ı hayât 66^a/3

95. [Ö]+Y(YF-[-kp]+ş)+N

[Men] ayttım buyruñ 5^b/11

96. [Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+E+[ST+STAç]

Bağışlağıl [anıñ üçün kim fâyidesi saña kaytur] 160^a/12-13, Ögüt algıl biligli irden iy şâh / Biligli ir kelâmı tâze güldür 161^a/13-161^b/1

97. [Ö]+Y(YF- -kp[+ş])+E+E+ST

Tik turgul kim yoqsulluk otına küyüp küymek andan yahşırağ kim bir kişi katına barıp hâcet tileginçe 82^b/7-9

98. [Ö]+Y(YF-[-kp]+ş)+DT

Yittiler özge velâyetke kitip 140^a/3

99. [Ö]+Y(YF-[-kp]+ş)+E+N

Kördüm kim ağaçlar üstünde bülbüller nâle ve zârî kılurlar dağı tağlarda durrâclar suda bağalar dağı ormanda cânverler men aytım bu ni mürüvvet bolmağay barça tesbîh ve tehlîl içinde dağı men gaflet uykusında yatqay men 63^b/13, 64^a/1-3, Eyle sağıngay sen kim gurâb nağmesi anıñ elhân-ı perdesinde durur 110^b/13-111^a/1, Sağıngay sen kim karanğı kiçede tolun ay toğdı yâ zulmât içinden âb-ı hayât çıktı 122^a/5-6, Eyle kıyas ittim kim cemâli güliniñ ‘arağından bir niçe qatra kadahqa tamup turur 122^a/8-9

100. [Ö]+Y(YF-[-kp]+ş)+İT

[Men] maşlahat körmedim dağı artuğrak sözlemege 28^a/11, [Siz] koyuñ qullar şafında olturayım 29^a/13

101. [Ö]+Y(YF-[-kp]+ş)+N

Kördüm kim müteğayyir bolup naşîhatni garaž bilen işitür 27^a/4 [Sen] bilürsen zağmına çün tâkatıñ yoq 28^b/2, [Kâmil ir] közler hüner 178^a/13

102. [Ö]+Y(YF-[-kp]+ş)+ÖAç

Hılâf-ı şer^c durur kim sen bu kün benim ‘uğubatım ilinden bu fażl ve belâgat bilen kutulğay sen 131^a/6-8, Bolmasun kim tañ bile kıyâmat maşşerinde ol senden yahşı bolğay dağı sen uyalğay sen 148^a/4-5

103. [Ö]+Y(YF-[-kp]+ş)+SıT

Yolunda baş oynap cân terkin / Urup men körgeli dildâr körkin 113^a/12-13

104. [Ö]+Y(YF-[-kp]+ş)+ST

Çorçar men devâ kılp közin açkay dağı ol ir kızımın körüp boşagay 79^b/6-7

105. [Ö]+Y(YF-[-kp]+ş)+ST

Ta' accüb kıldılar kim niçük boldı dip 84^a/13

106. [Ö]+Y(YF-[-kp]+ş)+ZT+N+KştT

Tiledim bir zamân körsem cehânnı / Dirîgâ boldı közüme bebegi ces 132^b/1-2

107. [Ö]+Y(YF-[-kp]+ş)+DT

[İkki hindî] cânımızğa kaçd itti illerinde birer ağaç alıp 149^a/10-11

108. [Ö]+Y(YF-[-kp]+ş)+E+E+ZT+ST

*[Sen] Kayurmağıl elbette belâ üstüne anıñ üçün kim bahşışlı Teñriniñ luğfları bar
durur örtügli* 27^b/1-3

109. [Ö]+Y(YF-[-kp]+ş)+E+KşIT+ST

*Baş uruşmağıl uruşçı pehlevân çoçkar bile / Çün bilürsen kim uruşsañ ol seniñ başıñ
yarar* 168^a/9-10

110. [Ö]+Y(YF-[-kp]+ş)+E+N

İşitkil bu hikâyet ni haber dir 78^b/8

111. [Ö]+Y(YF-[-kp]+ş)+E+ÖAç

Dögüldür dostuñ ni' metde her kim / Mağabbet lâfını ursa yanıñda 26^b/13-27^a/1,
Kerem dür bar ise dünyâde irdem 94^a/13, *' Aceb mi ışk leclâcı sürüp at / Selâtinni piyâde
birlen utsa* 113^b/3-4

112. [Ö]+Y(YF-[-kp]+ş)+E+ST+STAç

Minnet itmegil anıñ üçün kim fâyidesi saña kaytur 160^a/12-13

113. [Ö]+Y(YF-[-kp]+ş)+E+YAç

Ol kadar kitti kim bularnıñ nazarından ğâyib boldu 51^b/10

114. [Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+E+YöT+E+H+ST

Köp ögüt birmegil maña ay yâr / Çün irâdet anıñ ilinde durur 114^a/3-4

115. [Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+HeT

Köñül birme köñül birmes kişige 78^a/8

116. [Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+HeT+E+H+ST

Cevr köp kılma kılğa ay hoca / Çünkim ol hukmüğe durur münkâd 148^a/13

117. [Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+İİT+ST

[Sen] taħammül kıl bizim emsâlimizge / Yimişi köp ağaçқа taş atarlar 30^a/4-5

118. [Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+KrşIT

Cevr çektim râhat taptum 104^b/2

119. [Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+N

*Ayttı Şeyh Sa‘dî Gülistânın Türki terceme kılsañ bir şâhib-devlet ir atına mısra‘
yâdgârıñ cehânda qalsun dip* 5^b/12-13, 6^a/1, ...kıyâs it ni bolğay ol sâ‘at / Tatlı cân çıksa
qalsa ten hâlî 132^b/12-13, [Kâmil ir] közler hüner 178^a/13

120. [Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+N+DT

Yürütür bu birini aç ve ‘uryân 47^a/12

121. [Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+ÖAç

*‘Âķillar meseşeli turur kim öz ivinde oturup qurı itmek yise yaķşı andan kim biline
altun kılıç bağlap hıdmat üçün turgay* 45^b/4-6

122. [Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+ŞT

....İliñ sun / Yana kılmaq tilesen ‘ayş her kün 131^b/12

123. [Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+YAç

[Bir kişi] beşâret kitürdi kim fulân düşmeniğini Teğri kötürdi 46^a/1-2

124. [Ö]+Y(YF--kp+ş)+ST

Yüğ ikmek kirek idiğiz kim yağmur ziyân kılmağay idi 47^a/4-6

125. [Ö]+YAç₁+Y(YF-[-kp+ş])+YAç₂

[Vağı'a] sen aytkanın kibi boldı. Bir niçe fettân hasûdlar meni hıyânatka mensûb kılıp ağılattılar 27^b/7-9

126. [Ö]+YT+Y(YF-([-kp+ş]))+ÖAç

Meşelde kelip turur her kim cândan il yuğay ni kim köñülde bolsa tiline ketürgey 8^b/10-12

127. [Ö+ÖAç]+HeT+Y(YF-[-kp+ş])

[Men miskîn] ticâretke degül 49^b/12-13

128. [ST]+[Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])

[Çün degüldür saña muvâfık yâr] yalguzun temâşâ kıl 52^a/5

129. E+ [Ö]+Y(TYF-([N]+YF-)[-kp]+ş)+N

Çün bilürsen kim uruşsağ ol seniğ başın yarar 168^a/10

130. E+[Ö]+Y(TYF-([N]+YF-)[-kp]+ş)+N

Niçük kim aytıp tururlar dostlar zindân içinde kirek bolur dağı düşmenler sufrada dost körünür 26^b/10-12

131. E+[Ö]+Y(TYF-([N]+YF-)[-kp]+ş)+NAç

Niçük kim ayturlar Es-selâmetü fî'l-vağdeti 52^a/2-3, Niçük kim ayturlar şî'r Nehengden ħavf itip ħavvâş ivinde / Otursa dürr-i ħâliş kim kitürgey / Қаған арслан кiрир bir ħar içinde / Kiçe күндүз niçe bir aç oturğay / Kişi мақсұм-ı rızқın dâyim ilge / Kirek kâhellik itmeyin kitürgey 104^b/2-9

132. E+[Ö]+Y(TYF-(BrT+YF-)[-kp]+ş)+ZT

Velî gül birle boldum bir niçe yıl 8^a/7

133. E+H+[Ö]+Y(TYF-(N+YF-)-kp[+ş])+E+E+ST

İy kanâ'at meni bayıtkıl kim /Senden ullu cehânda ni'et met yok 81^b/8

134. E+H+[ÖAç+Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+ST

*Ay karındaşlar nitse bolur çün benim andan naşîbim yok dağı anıñ sudan kısmeti
bar idi 94^b/8-9*

135. E+H+Ö+Y(TYF-(GT+YF-)[-kp+ş])+E+ST+STAç

*İy karındaş anıñ bigin şükr maña vâcib durur kim enbiyâ mîrâsın taptum ya'nî 'ilm
ikki cehân körki 82^a/3-5*

136. E+H+Ö+Y(TYF-(GT+YF-)[-kp+ş])+E+ST+STAç+E+KrT

*İy karındaş anıñ bigin şükr maña vâcib durur kim enbiyâ mîrâsın taptum ya'nî 'ilm
ikki cehân körki dağı saña Fir'avn ve Hâmân yiri ya'ni Mısr mülki 82^a/3-6*

137. E+Ö+Y(TYF-([N]+YF-)[-kp+ş])+N

*Eyle kim 'âkıllar aytur Menâfî ' bahr içinde köp velîkin / Selâmatlık yaqasında
tapar sen 26^b/5-7*

138. E+Ö+Y(TYF-(HeT+N+[YF- -kp+ş]))+[ST₁]+[B]+[ST₂]

*Yana ol nefesniñ çıkmagı tenge ferağ [kitürür] [çün her bir nefesde iki ni'et hâşıl
boldı dağı tigme bir ni'etke bir şükr vâcib kıldı] 2^b/6-9*

139. E+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+N

*Eyle kim hukemâ aytur ol karındaş kim nefis eşîri turur ol kişige ni karındaş bolur
ni yaqın 78^a/6-8*

140. E+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+ÖAç

Ammâ fakîr-i şâdıx ol durur kim köñli tiri bolğay dağı nefsi öli 80^a/5-6

141. E+Y(TYF-(DT+YF-)[-kp+ş])+Ö+N

Kim yürüp digey münâdî kalmadı hoca fulân 10^a/9

142. E+Y(TYF-(ST+YF-)[-kp+ş])+VrT+Ö

Velî gül birle boldum bir niçe yıl/ Eşer kıldı maña gülñiñ cemâli 8^a/7-8

143. E+Y(YF-[-kp+ş])+E+Ö

Dağı azdur benim kullarumdan köp şükr kılgıçı 5^a/1

144. E+Y(YF-[-kp+ş])+Ö

Yok ise ni kirek bu lâf-ı da'vâ 80^b/8

145. E₁+E₂+HB+[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+ST

Ya'ni ay Dâvûdnñ ehli [siz] kılıñız şükrni dağı azdur benim kullarumdan köp şükr kılgıçı 2^b/13-5^a/1

146. N+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Fulân düşmeniñni Teğri kötürdi 46^a/1-2

147. N+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+BzT

İrdem iyesin hasûd sivmes / Vaṭvât niçük ki sivmese nûr 107^a/5

148. Ö+(TYF-(YöT+YF-)-kp[+ş])+E+YAç

Bir hakîm oğlanlarına naşîhat birür idi kim ay oğlanlarım irdem öğreniñ kim dünyeniñ mâlına ve mülkine ve câhına i'tibâr yoktur. Câh bir kün işikden çıkıp kiter dağı altunni kümüşni safarda harâmî alır. Yâ şehrde oğrı yâ şâhîbi yip tüketür ammâ irdem bir çeşme durur kim dâyim suvı taşıp kile durur dağı irdem iyesi devletinden tüşse kaygusu yok turur. Anıñ üçün kim irdem iyesiniñ devleti turur dağı irdem iyesi kanda barsa altun birürler dağı yoğarı kiçürürler velîkin irdemsizler luğma luğma tilenip minnet yükin köterip yürürler 139^b/3-13, 140^a/1

149. Ö+[Y(YF- -kp+ş)]+ZT

‘İşk mesti [uyğanur] yevm-i mahşer şubh-dem 122^b/1

150. Ö+A.S.+Y(TYF-([N]+YF-)[-kp+ş])+NAç

‘İsâ ‘aleyhi's-selâm ayttı bargıl bu sevdânı başıñdan kitergil yoksa ziyân kılur sen 95^a/11-12

151. Ö+E+Y(TYF-(AyT+YF-)-kp[+ş])+DT

Her kaþra kim kökden iner bolsa idi hâliş dürer 158^b/1

152. Ö+ÖAç+Y(TYF-([N]+YF-)[-kp+ş])+KştT

Biri ol kim yıgđı yimedi 178^a/1

153. Ö+ÖAç+Y(YF-[-kp+ş])+KştT

Biri dağı ol kim bildi dağı kılmadı 178^a/1-2

154. Ö+ÖAç+Y(YF-[-kp+ş])+KştT

Biri ol kim mâl yıgđı dağı yimedi 160^b/9-10, İkinci ol kim ‘ilm oğıdı dağı ‘amel kılmadı 160^b/10-11

155. Ö+Y(TYF-([N]+YF-)[-kp]+ş)+E+NAç

Sen işittiñ kim anıñ ‘âkıbeti ni boldı 160^a/7

156. Ö+Y(TYF-([N]+YF-)[-kp]+ş)+NAç

Men ayttım bu mürüvvet bolmağay barça tesbîh ve tehlîl içinde dağı men ğaflet uykusında yatğay men 64^a/3-4

157. Ö+Y(TYF([N]+YF-)[-kp]+ş)+Yöt+N

Men ayttım ol kök otğa ni sebebden / Alıp sen böyle gül yanında mesken 80^b/11-

13

158. Ö+Y(TYF-([N]+YF-)[-kp+ş])+DT+NAç

Bir arık âdemî ayttı/ Bir semiz eblehe kilip karşı / Niçe bolsa za‘if tâzî a‘ / Bir tavîle eşekden ol yahşî 10^b/6-7

159. Ö+Y(TYF-([N]+YF-)[-kp+ş])+E+NAç

Ûoca başladı kim ‘ömrüm içinde mundan özge oğlum bolmışî yok turur Ol karşığı vâdî içinde bir mübârek hurmâ ağacı bar Halâyık barıp ziyâret kılıp hâcet tilerler Men dağı barıp uzun kiçelerni kıskâ kılıp ol ağaç ayağında baş açıp du‘â kılıp hâcet tiledim Teñri ta‘âlâ maña bu oğulnı birdi 135^a/3-9

160. Ö+Y(TYF-([N]+YF-)[-kp+ş])+N

Oğlan ayttı ay irenler yat çerige ot uruñ / Yâ barıp ‘avrat kumâşın kiyip ivde oturuñ 11^b/4-5, [Ol oğlan] ayttı bu muhâl irür kim irdem iri ölgey dağı irdemsizler anıñ yirin tutkay 12^a/4-5, Ol kâsib qarındaşı ayttı sen ni üçün işlemez sen kim hıdmat horluğından kutulğay sen ‘âkıllar meşeli turur kim öz ivinde oturup qurı itmek yise yahşî andan kim biline altun kılıç bağlap hıdmat üçün turğay 45^b/1-6, Ol ayttı Elbette kirek kim öğretkey sen 95^a/12-13, Üstâdı ayttı Evvel kişi kirek kim ni sözlese sağış kılıp aşlın bilip sözlekey dağı ni hareket kim kılsa mevzûn bolğay Bu barça halk oğlanlarına kirek Hâşşaten melik oğlanları ni sözleseler dağı ni işleseler il tiline tüşer ammâ ‘avâmnıñ kavline dağı fi’line ol kadar i‘tibâr yok turur 140^a/13-140^b/1-5

161. Ö+Y(TYF-([N]+YF-)[-kp+ş])+Yöt+NAç

Bir ‘azîz ayttı maña niçün bu kün / Na‘ra urduñ işitip kuşlar ünün 64^a/7-8

162. Ö+Y(TYF-([Yöt+N]+YF-)[-kp+ş])+NAç

Bir kim irse [aşa] ayttı İy hayf bu hüsn ve cemâline köre tili uzun dağı edebsiz bolmasa idi ni hoş bolğay idi 112^b/12-13, 113^a/1

163. Ö+Y(TYF-(BzT+YF-)[-kp+ş])+BzTAç

Sultânlar Óameli tingiz safarına oñsar hatırlı dağı fâyideli yâ genc iltmek yâ tılsım içinde ölmek turur 28^a/6-9, Munuñ meşeli oşol işekke oñsar / Bilmes ki yüki otun mı dur yâ defter 161^a/1-2

164. Ö+Y(TYF-(DT+[N]+YF-)[-kp]+ş)+NAç

Men dağı tevâzu^ç kılıp aytım Mübârek hıdmetiñ dur ıutlu râyım/ Kıoyuñ kullar şafında olturayım 29^a/11-13, Özge şayyâdlar aña melâmet kılıp aytılar anıñ bigin şayd ilıñe tüşti tuta bilmediñ 94^b/6-7, Ol ‘âşık-ı bîçâre nâle ve zârî kılıp aytı Köp öğüt birmegil maña ay yâr / Çün irâdet anıñ ilinde durur /Düşmenin öltürür bahâdır ir / Dostın ol habîb katl kılur 114^a/2-5

165. Ö+Y(TYF-(DT+YF-)[-kp+ş])+KştT

Ol kuşlar turup tesbîh okur / Bu benî âdem yatıp gâfil uyur 64^a/9-10

166. Ö+Y(TYF-(DT+YF-)-kp[+ş])+E+YAç

Ol ni hâlet idi kim kıldın 63^b/12-13

167. Ö+Y(TYF-(DT₁+DT₂+N+VsT+YF-)-kp[+ş])+VsTAç

Bir fakîr ir yoksulluğ otına küyüp hırkasın tikip hâtırın bu beyt bilen tesellî kılur idi şî`r/3 kıru itmek aşap hırka kiyerge çün kanâ`at men / Halâyık minnetin bârî kötürmekden ferâgat men 82^a/13, 82^b/1-4

168. Ö+Y(TYF-(GT+YF-)[-kp+ş])+E+ÖAç

Bu uluğların mekârim-i ahlâkıñdan bedî^ç durur kim miskînler şöhetinden yüz kaytarmağ dağı fâyideni diriğ körmek 51^a/3-5

169. Ö+Y(TYF-(HeT+DT+[N]+YF-)[-kp+ş])+NAç

Bir ‘âkil vezîr şefâ^çat yüzün yirge kıoyup aytı kıaranıñ munda yazuğı yok turur kullar sultân in‘âmına ihsânına öğrenip tururlar 48^a/5-7

170. Ö+Y(TYF-(HeT+N+YF-)[-kp+ş])+E+NAç

Men bu tâyifenı bir tarîka öğretip men kim iştiğaları galip bolmayınca ta‘âm yimegeyler dağı kıarınları yahşı toymayın ta‘âm illerin çekkeyler 83^a/11-13, 83^b/1

171. Ö+Y(TYF-(HeT+YF-)[-kp+ş])+ÖAç

Bir yigit bizge bedreka boldı kılıç kalkan oynar dağı çarh oğın yahşı atar dağı kattı ya çeker idi eyle kim on kişi yasın küç bilen kırar dağı küreşde eyle pehlevân idi kim hîç kimirse arkasın yirge kitüre bilmes ammâ mütena^{‘‘}im idi kölgede beslenmiş cehân körmegen safar cevrin çekmegen issi savuq tatmağan ħarb kûsiniñ üni kulağına tigmegen dağı mubârizler kılıcınıñ berķını körmegen idi 148^b/5-13

172. Ö+Y(TYF-(İİT+YF-)[-kp+ş])+ST+STAç

Melikler bilig iyeleriniñ naşîhatine muhtâcrek turur andan kim bilig iyeleri melikler şuhbetine muhtâc bolğay 161^a/10-12

173. Ö+Y(TYF-(KrşİT+YF-)[-kp+ş])+KrşİTAç

Yoksulluq otına küyüp küymek andan yahşıraq kim bir kişi katına barıp ħâcet tileginçe 82^b/8-9

174. Ö+Y(TYF-(KrşİT+YF-)-kp[+ş])+ST +STAç

Ĥatırım meyli muña artuğraq idi ol sebebden kim bir vaqt arıp idim bu meni tevege mindürdi dağı ol oğlan iğçe yağrınıma ağır ħamçılar indürdi 44^b/13, 45^a/1-4

175. Ö+Y(TYF-(KyT+N+YF-)[-kp+ş])+E

Sâbıķu’l-in’âm kıldın ni ħaţâ kördi ‘aceb 29^b/5

176. Ö+Y(TYF-(N+VrT+YF-)[-kp+ş])+KştT

Bu meni tevege mindürdi dağı ol oğlan iğçe yağrınıma ağır ħamçılar indürdi 45^a/2-

4

177. Ö+Y(TYF-(N+YF-)[-kp]+ş)+E+NAç

...Sen anı kör/meğır öz ‘aybına dâyim közi kör 131^b/5, Bir cemâ‘at munuñ ‘aksin revâ kördiler kim yazuqlularnı öltürmekde te‘emmül kılmak yahşıraq 169^a/12-13

178. Ö+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])+KşT

Anıñ bigin şayd ilıñe tüşti tuta bilmediñ 94^b/6-7

179. Ö+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])+NAç

Men dağı bu beytlerni ayt[dım] Elâ-yâ körgüzüp cevı ü cefânı / Niçün kittiñ buzup ‘ahd ü vefânı / Sağındım men seni yâr-ı vefâdâr / Ve-lîkin bilmedim böyle cefâkâr / Kilür bolsañ yana ehlâ ve sehlâ / Katımda mertebeñ barçadan a‘lâ 121^a/4-6

180. Ö+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])+ST

Susamış ol şeker suvın içmes / Kim aña it tigip çibin tüşti 48^b/4-5

181. Ö+Y(TYF-(N+YF-)-kp[+ş])+HeT

Sultân bir niçe bahâdur irenlerni birip idi kim alarnı tutup ketürgeyler 12^b/3-4

182. Ö+Y(TYF-(N+YT+YF-)[-kp+ş])+ÖAç

Diyârbek(i)r ilinde bir aq saçalı hoca meni ivine konaq iltti mâlı köp dağı ni‘meti ferâvân 132^b/13, 135^a/1-2

183. Ö+Y(TYF-(N+YT+YF-)[-kp+ş])+ZT

Horâsân meliklerinden bir melik Sultân Maḥmûd Sebûktiginni tüşinde kördi ölgeninden yüz yıl soñra 9^b/10-12

184. Ö+Y(TYF-(ST+[N]+VrT+YF-)[-kp+ş])+E+VrTAç

Sultân yigrip [anı] bir kara zengî ferrâşka birdi kim üstün dudağı burnı ucına yetip dağı astın dudağı yaqasına inip turur idi 47^b/5-8

185. Ö+Y(TYF-(ST+[N]+YF-)[-kp+ş])+NAç

Bir müdde‘î bu beyt içinde i‘tirâz kılıp ayttı Haq ta‘âlâ kelâmı içinde kaṭ‘-ı raḥimni nehy itip dağı meveddet-i zi-l-ḫurbâ buyurup turur bu seniñ aytқанıñ anıñ mütenâkızı durur 78^a/12-13, 78^b/1-2

186. Ö+Y(TYF-(ST+YF-)[-kp]+ş)+E+HeT

Sen ni üçün işlemez sen kim hıdmat horluğundan kutulğay sen 45^b/2-3

187. Ö+Y(TYF-(ST+YF-)[-kp+ş])+STAç

*Sükût fâyidesi ol sebebden zâhîr boldı kim köp vaqt sözde eygü yamân tüşer dağı
düşmen közi közlemes illâ yamannı 106^b/13, 107^a/1-2*

188. Ö+Y(TYF-(VrT+YF-)[-kp]+ş)+E+KştT

Men salţanatka yittim dağı sen bayağı meskenetde ٱalıp turur sen 82^a/1-2

189. Ö+Y(TYF-(VsT+YF-)[-kp+ş])+N

Ol kız tâkadan kördi kim ٱarındaşına aş içinde ağı birdiler 12^a/1-2

190. Ö+Y(TYF-(VsT+YF-)[-kp+ş])+VsTAç

*Sözümüz bu ikki beyt bilen hatm boldı Kişige ٱılma şikâyet cehândan iy dervîş /
Turup yürüp ٱıladur şükr-i ni‘met-i mevlâ / İlişde çün kim eyâ hoca mâl ü ni‘met köp /
Yidür bağışla tileseş sa‘âdet-i ‘uğbâ 159^b/3-7*

191. Ö+Y(TYF-(YöT+[N]+YF-)[-kp+ş])+NAç

*Bir kişi aña ayttı ni oturur sen kim fulân hoca kerem ilin açıp fuğarâ hıdmatına bilin
bağlap turur dağı dâyim köñüller işikinde oturur 82^b/5-7, Tâcir oğlına ayttı kirek kim bu
vâkı‘anı hîç kişige ayتماğay sen 107^a/7-8, Bir kim irse aña sordı munda seniş vazîfeş ni
turur kim munça zağmet içinde sen 112^a/9-11*

192. Ö+Y(TYF-(YöT+[N]+YF-)-kp[+ş])+E+NAç

Mûsâ ‘aleyhi's-selâm ٱârûnga nasihat ٱılur idi kim احسن كما احسن الله اليك 160^a/5-

6

193. Ö+Y(TYF-(YöT+[N]+YF-)-kp[+ş])+NAç

*Ol oğlan yârânlarına aytur idi taş bilen men dağı barıp ol ağaçka hâcet tilegeyim
kim atam terkrek ölgey 135^a/9-11*

194. Ö+Y(TYF-(YöT+DT+[N]+YF-)[-kp+ş])+NAç

*Ḳâzî alarğa nükte bilen ayttı şî'r Alar kim 'aybına ḥammâl irürler /Niçün özgelege
ta'ne ururlar / Közetür özge 'aybın sen anı kör / Meğer öz 'aybına dâym közi kör 131^b/3-
5*

195. Ö+Y(TYF-(YöT+YF-) [-kp]+ş)+N

Men ol kilge suvâl ittim ki niden / Bolur hoş râyîḥından sükr ḥâşıl 8^a/4-5

196. Ö+Y(TYF-(YöT+YF-)[-kp+ş])+N

*Uluḡlardan bir kim irse bir pârsâ irge sordu Fulan 'âbid ḥaḳḳına ni aytur sen Köp
ta'neli sözler anıḡ üçün dirler 49^a/7-8*

197. Ö+Y(TYF-(YT+[YF- -kp+ş])+KştT

Menâfî ' bahır içinde köp velîkin / Selâmatlık yaḳasında tapar sen 26^b/6-7

198. Ö+Y(TYF-(YT+YF-)[-kp+ş])+E

Mısrâ' yâdgârıḡ cehânda ḳalsun dip 5^b/13-6^a/1

199. Ö+Y(TYF-(YT+YF-)[-kp+ş])+ÖAç

*Her bir kişi şîfâtın ayur dip meşelde bar cerre içinde ni ise taşından ol sızar 177^a/2-
3*

200. Ö+Y(TYF-(YT+YF-)[-kp+ş])+ŞT

Hüner ü 'ayıb irde bilgürmes / Ni ḳadar ol kişi tik oltursa 10^b/10

201. Ö+Y(TYF-(YT+ZT+[N]+YF-)-kp[+ş])+NAç

*Bir ma'ribî faḳîr Ḥaleb şehrinde tâcirler bâzârına kirip aytur idi İy mâl ve ni'met
iyeleri eger sizde inşâf daḡı bizde ḳanâ'at bolsa idi suvâl resmi cehândan kitkey idi 81^b/4-
7*

202. Ö+Y(TYF-(ZT+[N]+YF-)[-kp+ş])+NAç

Bir müneccim ivine kilip kördi ebçisi bir yigit bilen oynar 110^b/6-7, Bir fakîr münâcât kıılır vaqtın ayttı İlâhî yavuzlarğa rahmet kılğıl eygülerge rahmetiñ dâym tiger 177^a/4-6

203. Ö+Y(TYF-(ZT+YF-)[-kp]+ş)+DT

Muttaķîler karanġu tün közge / Körünürler kamer bigin aydın 176^b/11

204. Ö+Y(TYF-)[-kp+ş])+N

Ol ayttı ilk idim bir ġôr topraķ / Velî gül birle boldum bir niçe yıl / Eşer kıldı maņa gülniñ cemâli / Yok ise men oşol topraķmen bil 8^a/6-9

205. Ö+Y(YF- -kp)[+ş])+E+ÖAç

‘Ale’ş şabâġ şehir işikine kilgen bir fakîr gedây idi kim işi dâym luķma luķma tilenip ġırķa tikmek idi 65^a/11-13

206. Ö+Y(YF- -kp[+ş])+KrşIT

Düşmen çerisi ġadsız köp idi daġı bular az 11^b/2

207. Ö+Y(YF- -kp[+ş])+ÖAç

Bir sulţânıñ üç oġlı bar idi ikkisi uzun boylı şâġib-cemâl daġı biri kışķa boylı idi 10^a/10-12, Bu muġâl irür kim irdem iri ölgey daġı irdemsizler anıñ yirin tutķay 12^a/4-5, Bir kara ġulı bar idi iñen biligsiz ġasîb atlı 46^b/13, Bir köp mâllı tâcir bar idi Buġl bilen meşhûr. 93^a/6-7

208. Ö+Y(YF-[-kp+ş])+DT

ġalkı kitti ġân-u-mânın terk itip 140^a/3

209. Ö+Y(YF-[-kp+ş])+E

Bu ġareķetimniñ revnâķı bâķî ġalsun dip 105^b/7-8

210. Ö+Y(YF-[-kp+ş])+E+H+YAç

Faķîr-i şâdık ol durur iy ‘âziz ir / Yaman iş kilmeġey herġiz ġolundan 80^a/7-8

211. Ö+Y(YF-[-kp+ş])+E+HB+ZT

Sözlemek hikmet degül ay hoş mekâl / Bolmasa ol yirde kim sözge mecâl 46^b/2-3

212. Ö+Y(YF-[-kp+ş])+E+İİT

Sen dağı sözlegil körgeñiden yâ işitkeniñden 92^b/12-13

213. Ö+Y(YF-[-kp+ş])+E+KrşİT

Faķîr ir şabrı artuķdur ġanîlerniñ ‘aťâsından 66^a/12

214. Ö+Y(YF-[-kp+ş])+E+KrT

Barça tesbîh ve tehlîl içinde dağı men ġaflet uyķusunda yatķay men 64^a/3-4, Bu ‘âķil bolmas velîkin meni divâne ķıldı 139^a/9-10

215. Ö+Y(YF-[-kp+ş])+E+ÖAç

Bu ķaziyye ‘âleme ma‘lûmdur / Kim hemîşe müstaķîķ maķrûmdur 176^a/6

216. Ö+Y(YF-[-kp+ş])+E+ST

Ol yahşı kim düşmen eyġüni körmeġey 107^a/3, Oġlı dem-bedem ta‘neler urur kim / Atam ķarıp munup turur dîp 135^a/12-13

217. Ö+Y(YF-[-kp+ş])+E+YAç

Ednâ işleri ol durur kim öz maşlahatından dağı bir ‘azîz murâdın muķaddem tutķaylar 78^a/4-6, Bu ni mekkâr ġarâm-zâde tâyife durur kim itlerni şişip taşlarını baġlap oturlar 110^a/8-9

218. Ö+Y(YF-[-kp+ş])+HeT

‘Âķil yimeķ yir tirilmek üçün 83^b/13-84^a/1, Câhil tirilir yimeķ üçün 84^a/1

219. Ö+Y(YF-[-kp+ş])+KrşİT

Bir aġrı altun ķöp yahşı durur yüz illi batman küçden 104^a/11-13

220. Ö+Y(YF-[-kp+ş])+KrşİT+E+KrşİTAç

*Öz ivinde oturup kırı itmek yise yahşı andan kim biline altun kılıç bağlap hıdmat
üçün turgay 45^b/4-6*

221. Ö+Y(YF-[-kp+ş])+KrşlT+E+KrşlTAç

Timür töggen bilek miñ kurla yahşı / Ol ilden kim kögüsde bigge karşı 45^b/7-8

222. Ö+Y(YF-[-kp+ş])+KştT

Taşı ‘imâret içi harâb bolğay 80^b/6, Hoca zencir içinde kul âzâd 148^b/2

223. Ö+Y(YF-[-kp+ş])+N

*Sultân sordı kim ol ölümli kişi ni aytur 9^a/3-4, Sultân buyurdı barçasın öldürüñ tip
12^b/11-12*

224. Ö+Y(YF-[-kp+ş])+ÖAç

*Anıñ biginler dağı bar kim kâşır-ı himmet kâfir-i ni‘met mâl yıgarlar dağı yimesler
yidürmesler 158^b/8-10, Anlar içinde bir tâyife bar kim dâyim hıdmatka billerin bağlap
dağı keremge illerin açıp tururlar 159^a/2-3, Devletli ol kim yidi dağı yidürdi 159^b/12, Üç
nime dâyim kılmas biri ticâretsiz mâl ikinçisi bağıssız ‘ilm üçünçü şiyâset siz mülk
161^b/4-6*

225. Ö+Y(YF-[-kp+ş])+SıT

*Tabîb devâ buyurmas illâ saķîmgâ 46^a/12, Kişiniñ fażl u mıķdârı bolur ma‘lûm bir
künde 168^a/3*

226. Ö+Y(YF-[-kp+ş])+ST

*Körksüz inciniñ iri közsüz kirek / Ger körer bolsa yüzün birür talâķ 79^b/8-9, Yol
üçün azuķ anuķ itmek kirek / Çün bu menzilden köçüp kitmek kirek 178^a/9*

227. Ö+Y(YF-[-kp+ş])+ST+KştT

*Atası sevinür oğlum ‘âķil ve ziyrek dip oğlı dem-bedem ta‘neler urur kim atam
ķarıp munup turur dip 135^a/11-13*

228. Ö+Y(YF-[-kp+ş])+VrT

Alar tüşti tereş su igremine 131^b/11

229. Ö+Y(YF-[-kp+ş])+YAç

Ol meclisde bir câhil big naşîhat başladı kim burunğı sultânlar eţâba 'llâhu şerâhum bu ni' metni sa'y itip mâşlahat üçün qoyup tururlar bu hareketni az kılgıl kim ileyiñde köp vâkı'alar bar dağı artıñda köp düşmenler bar 30^a/12, 30^b/1-4, 'Azîzleriñ mekârim-i ahlâkından tevaqqu'umuz ol durur kim tuz itmek yimege muvâfaqatlık kılgaylar 106^a/7-8, Baylarnıñ yaşsırağı ol durur kim faķîrlar kayğusın yigey 158^b/4-5, Faķîrlar yaşsırağı ol durur kim baylardan köz yumğay 158^b/6-7

230. Ö+Y(YF-[-kp+ş])+YT

Oğlan kil[di] atası hıdmatına 11^b/8, *Naşîhât tutmağan gâfil kim irse / Tüşer dâyim meşakkatnıñ kınına* 28^a/13-28^b/1, *Bir üzgüçi yet[di] ol ğam demine* 131^b/11

231. Ö+Y(YF-[-kp+ş])+YT+SıT

Atıñ qalgay cehânda câvidân 30^b/10

232. Ö+Y(YF-[-kp+ş])+ZT

Hamr mesti uyğanur yarım kiçe 122^b/1

233. Ö+Y(YF-[-kp+ş])+ZT+ST

Sevünmek yok körüp düşmen ölüsin Keliser çün bize ol devr ayağı 46^a/6-7

234. Ö+Y(YF-[-kp+ş])+ZT+ZTAç

...Ni bolğay ol sâ'at / Tatlı cân çıksa kılsa ten hâlî 132^b/13

235. Ö+Y(YF--kp[+ş])+KştT

Barça süñükleri tökülmiş idi illâ közleri oynar dağı nazar kıılır 9^b/12-13, 10^a/1

236. ÖAç+A.S.+[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+N

Seyyid şalâvâtu'l-lâhi ‘aleyhi ve selâmuhu ayttı Men bu tâyifeni bir tarîka öğretip men kim iştihâları gâlip bolmayınca ta‘âm yimegeyler dağı qarınları yahşı toymayın ta‘âm illerin çekkeyler 83^a/10-13, 83^b/1

237. ST+Ö+Y(YF-[-kp+ş])

Çünkü sevdi hoca cândan kulnı yig / Hocası kul boldı 113^a/7

238. ST+Y(YF-[-kp+ş])+Ö

Ol tâgî bâgî hilâfınca kim mısr mülkine mağrûr bolup Teñrilik da‘vîsin kıldı kirek kim bu memleketni kullarımdan in iksük kuluma birgey men 46^b/9-12

239. ŞT+Ö+Y(TYF-(DT+YF-)[-kp+ş])

Niçe kim anıñ mülki özgeler ilinde bolğay munuñ közleri ol mülk artınca qalgay 10^a/3-5

240. ŞT+Y(YF-[-kp+ş])+Ö+ST

Kaçan cahil ir til uzatıp sözge kilse ‘aceb degül hakîm özre gâlib bolsa anıñ üçün kim aşlı yaman taş turur cevherni sindurur 169^b/10-12

241. Y(TYF-([ST]+YF-)[-kp+ş])+N+Ö

[‘Ömrini kim fâyidesiz işlere kıldı telef] tüşürdi aqçasın ol nâ-ğalef 161^a/8

242. Y(TYF-(DT+YF-)[-kp+ş])+N+Ö+NAç

Hoş ayttı munı ol edîb-i zarîf / Melikke bolur mı kalender harîf 168^a/13

243. Y(TYF-(DT+YF-)[-kp+ş])+N+VrT+Ö

Haşret bilen iltür seni yirge bu dînâr u direm 160^a/9

244. Y(TYF-(DT+YT+YF-)[-kp+ş])+Ö

Öz ayağı bile gûr ağzına kildi düşmen 149^b/1

245. Y(TYF-(KyT+[N]+ÖIT+YF-)[-kp+ş])+Ö+NAç

*Muḥakkıqlarınñ ağızından niçe nevbet işittim men / Faḳîr ir şabrı artuḳdur
ḡanîlerniñ ‘aṭâsından 66^a/11-12*

246. Y(TYF-(ST+YF-)[-kp+ş])+Ö+N

Kördüm kim müteḡayyir bolup naşîhatni ḡaraž bilen işitür al[dım] anı 27^a/4-5

247. Y(TYF-(ST+YF-)[-kp+ş])+Ö+N+ŞT

Küç bilen tapmadı kim irse câh / Birmeyin ḡâlîḳ-ı zamân ü zemîn 176^b/12

248. Y(TYF-(ŞT+N+YF-)[-kp+ş])+Ö

Yamanga eygülik kılsaḡ sunup ḡol / İliñden devletiñ almaḡ tiler ol 161^b/9-10

249. Y(TYF-(VsT+N+YF-)[-kp+ş])+Ö

Öz ili bilen öz kolın sindurur / Ḳavî birle pençe tutuşḡan za‘îf 168^b/1-2

250. Y(TYF-(YT+N+YF-)[-kp+ş])+VsT+Ö+NAç

*Ferîdûn ḡaymesiniñ tigresinde / Naşîhat yazmış altun birle naḡḡâş /Yamanga
eygülik ḡıl ay saḡî ir / Sa‘âdet eygülerge boldı yoldaş 177^a/9-11*

251. Y(TYF-(ZT+YF-)[-kp+ş])+Ö

Ḳârûn öldi ḡaldı kırḡ iv tolı ḡeñç 30^b/11

252. Y(TYF-(ZT+YF-)[-kp+ş])+Ö+ZTAç

*İkki kiçe uyumas ol kim boḡaz eşîri / Bir tünle köp yimekten ḡarnı kerile tolgay /
Yâ bir kiçe diremsiz bengî ve aç bolḡay 169^a/2-4*

253. Y(YF- -kp[+ş])+Ö

*Bar idi ḡocanıñ özden ḡulı 113^a/5, Ol idi maḡbûbı yârı şengüli 113^a/6, Tiri bolsa idi
Ferḡad u Şîrîn 132^a/4, Az idi ‘âlemde küç 178^a/11*

254. Y(YF- -kp[+ş])+Ö+N+DT

Kiltürür irdi hemîşe ağ balıknı tutup 94^b/4

255. Y(YF-[-kp]+ş)+HeT+Ö

[Kerem] kıldıñ ilge sen 159^a/8

256. Y(YF-[-kp]+ş)+N+E₁+E₂+Ö

Añar mı sen bu kulnı ay ‘acep sen 50^a/12

257. Y(YF[-kp]+ş)+Ö+N

Bilmedim men kanda kitkenim yürüp 64^a/12

258. Y(YF-[-kp]+ş)+Ö+ST+İİT

Qılurlar tevbe ‘âsîler nedâmet yip haâ işden 49^b/8

259. Y(YF-[-kp+ş])+E+HB+Ö+SrT+E+SrTAç

*Hayr kıl ay ni‘meti köp hoca sen andan burun / Kim yürüp digey münâdî kalmadı
hoca fulân 10^a/8-9*

260. Y(YF-[-kp+ş])+E+N+Ö

Turup yürüp kıladur şükr-i ni‘met-i mevlâ 159^b/5

261. Y(YF-[-kp+ş])+E+Ö

*Mübârek hünerdür cehânda kerem 30^a/9, Mübârekdür halâyıqqa du‘âsı 51^a/11,
Melikler resmidür dilşâd kılmak / Qarısı kulların âzâd kılmak 81^a/5, Kirek kim bu
vâkı‘anı hîç kişige aytnağay sen 107^a/7-8, Nidür hâlî 132^b/11, Qandadur fil 149^a/2-3,
Qandadur şîr 149^a/8*

262. Y(YF-[-kp+ş])+E+Ö+E+H+ST

Yigil sen iy sa‘âdetli muzzafer / Yığıp kitti yimeyin mâlın ol har 94^a/7

263. Y(YF-[-kp+ş])+E+Ö+KştT

Güldür bu Sarâyî Seyf lîkin /Düşmen közüne tiken körünür 107^a/4

264. Y(YF-[-kp+ş])+E+ST+Ö

Dögüldür ton bilen bu pârsâlık 51^b/1

265. Y(YF-[-kp+ş])+E+VrT+Ö

Keliser çûn bize ol devr ayağı 46^a/6-7

266. Y(YF-[-kp+ş])+HeT+KrşlT+Ö

Kilür yahşî sünî uçın körege / Yaman düşmen yüzünden ‘âqil irge 121^b/7

267. Y(YF-[-kp+ş])+N+Ö+NAç

Yazıp kitmiş munî kâtib / Kerem ili yakîn bil kim kavî bâzûdan artuğdur 81^a/12-13

268. Y(YF-[-kp+ş])+N+ZT+Ö

Az yisün her yemekni vaktında / Dâyimâ şîhhat izdegen kimese 83^b/5

269. Y(YF-[-kp+ş])+Ö

Degül irlik ağızğa yumruğ urmağ 78^a/1, Münezzeh cümleden ol hayy bâkî 80^a/2, Kiçipdür Hâtim-i Tâî 81^b/1, Kerem ehli durur dâyim mükerrerem 94^a/13, Arı kirek köğül 168^a/2, Taş öze durur yılan 169^a/11, Körgüzür dâyim mürüvvet ehl-i cûd 178^b/1

270. Y(YF-[-kp+ş])+Ö+E+HB+ŞT

Kiçer böyle cehân ay yâr-ı hemdem / Eger bolsa meşekkat bolmasa gam 66^a/8

271. Y(YF-[-kp+ş])+Ö+İlT+ST

Tevbe kıldı ol oğrı ‘aczinden / Kalege çün kemend ata bilmes 130^b/5-6

272. Y(YF-[-kp+ş])+Ö+N

Közetür özge ‘aybın 131^b/5, Bilür Seyf-i Sarâyî ‘ışık resmin 132^a/3, Tut[dl] Seyf-i Sarâyî kız irini 138^b/10

273. Y(YF-[-kp+ş])+Ö+ÖAç

Ɛalmadı hoca fulân 10^a/9

274. Y(YF-[-kp+ş])+Ö+ṢT

Kilür közden dağı terk-i temennâ / Çemenge kılmasa yıllar temâşâ 106^b/7-8

275. Y(YF-[-kp+ş])+Ö+VrT

Kır[di] ...ol ikkisi bir ivge 138^b/1

276. Y(YF-[-kp+ş])+Ö+YT+N

Taptı irdemli kişi anda şeref 140^a/4

277. Y(YF-[-kp+ş])+ST+Ö

Ölmedi ‘adli bilen Nûşîn Revân 30^b/12

278. Y(YF-[-kp+ş])+ST+Ö

Yürür emri bilen bu devr ayağı 80^a/2

279. Y(YF-[-kp+ş])+ZT+KştT+Ö+HeT

İlîfât itmes körüp aç oturup şâbir fakîr / Ni‘meti köp hocaların balına ve yağına
82^b/10-11

280. Y(YF-[-kp+ş])+ZT+Ö+E+ST+N

Sözler ol dem hakîm-i hâzık kim/ ‘Aklına çün ziyân iter dimese 83^b/3

281. Y(YF-[-kp+ş])+GT+Ö

Kirek sulţânğa ra‘iyyetni körüp hoş ‘inâyet birle dâyim şâd kılgay 49^a/2-3

282. YöT+Ö₁+Y(TYF-(DT+[N]+YF-)[-kp]+ş)+NAç

*Ağa yârânları naşîhat birip ayttılar Ay dost bu hayâl-i muhaldan özünü çekkil niçe
seniñ kibiler bu derd bilen mübtelâ bolup tururlar* 113^b/13, 114^a/1-2

283. YTAç+[Ö]+Y(TYF-(YT+YF-)-kp[+ş])

Bir kılîmi bar anıñ üstüne yatur idi 50^b/2-3

284. ZT+Ö+Y(TYF-(Yöt+[N]+YF-)[-kp+ş])+NAç

Melik kitkenden sonra yârânlarından biri şeyhka sordı kim bu kün munça mulâtafat kim sulţân bilen kıldıñ hilâf-ı ‘âdet idi munda hikmet ni turur 106^a/11-13, 106^b/1

6.1.2.4. Hem Tümleçleri Başa Alınmış Hem Yüklemi Sonda Olmayan Cümleler

1. [E]+ Y(YF- -kp[+ş])+Ö

[Eger] bolmasa ğam 66^a/8

2. [Ö]+Y(TYF-([İİT]+YF-)[-kp]+ş)+İİTAç

[İkinciler] [andan] şikâyet kıldılar kim nîl yaķasında mamuķ iktik vaķtsız yağmur kilip telef kıldı 47^a/3-4

3. [Ö]+Y(TYF-(İİT+YF-)-kp[+ş])+YAç

Küreşde eyle pehlevân idi kim hîç kimirse arķasın yirge kitüre bilmes 148^b/8-9

4. [ST]+[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+N

Çün degüldür saña muvâfık yâr / Koy anı 52^a/5

5. E+[Ö]+Y(TYF-(ŞT+YF-)[-kp+])+E+ST

Geh kilip kayğu kiter bolsa feraķ bolma melûl / Kim karanğuluk içinde tapılır âb-ı hayât 66^a/2-3

6. E+[Ö]+Y(YF-[-kp]+ş)+BzT

Geh keyerler gül-ş ifât 66^a/1

7. E+H+[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+E+E+ST

Ay yâr ta^c ziyetim kılgıl kim tehniyet yiri degül durur 66^a/4-5

8. E+H+[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+E+KyT+N

Ay edîb tilegil menden ni tilersen 110^a/11-12

9. E+H+[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+SıT

Ay boğaz [sen] kâni^c it bir itmekke 45^b/11

10. E+HB+VrT+ÖAç+B+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])+Ö

İy benî âdem saña irkli ilâh/Yâ fâzilet birsün ol 176^a/7

11. E+HB+VrT+ÖAç+B+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])+Ö

İy benî âdem saña irkli ilâh / Yâ fâzilet birsün ol 176^a/7

12. E+N+Y(YF-[-kp+ş])+Ö

Ay niçe bigni melikni eyletiptür bu cehân 10^a/6

13. E+N+YT+Y(YF-[-kp+ş])+Ö

Kim anı yol öze yençip kiçer fil 82^a/8

14. E+Ö+Y(TYF-(YT+YF-)[-kp+ş])+ KştT

Eyle kim irdem tevede yok dağı arslanda bar 11^b/1

15. E+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+DT

Velî ebleh batıptur genc içinde 47^a/9

16. E+Y(TYF-(VrT+N+[YF- -kp+ş]))

Ele kim Yûsufa cemâl ü kemâl [hatm boldı] 47^b/11-12

17. E+Y(YF-[-kp+ş])+Ö

Geh açılır bâğ u bustân gülleri 65^b/13, *Geh bolur uryân ağaçlar* 66^a/1

18. E+YT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+E+ŞT_+A.S+.ŞT

*Belî sende fazîlet ve diyânet ve emânet bar ammâ fettân hasûdlar fîrne kılp bir kün
melik hıdmatında ol kim seniñ yahşsı sîretin durur anıñ hilâfin takrîr kılsalar ol hâlde
kimniñ sözlemege mecâli bar 26^a/12-13, 26^b/1-3*

19. GT+İIT+Y(YF-[-kp+ş])+Ö+ST

Bize andan ni kayğu çün bizim bar 158^b/13

20. GT+Y(YF-[-kp+ş])+E+Ö

*Hak ta'âlîge müsellemdür körüp kıldan hatâ / Kesmeyin her kündeği rızkın
karârında tutar 29^b/7-8*

21. GT+Y(YF-[-kp+ş])+Ö

*Bizim cinsimizge lâyıq degül sultân hıdmatında yalğan sözlemek 9^a/9-10, 'Ârifirge
.... cehennemniñ 'azâbı birle tin / Kirmegi qonşsı ayağı birle cennet bâğına 82^b/12-13*

22. KrşlT+GT+Y(YF-[-kp+ş])+E+Ö+E+ZT

Ol tekellümden saña hoşdur sükût / Kim hatâ sözde yiginçe infî'âl 46^b/4-5

23. KyT+Y(YF-[-kp+ş])+E+Ö

Ölülerden kilür mi hergiz âvâz 5^b/3

24. N+Ö+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])+NAç

Meni sen ol qarınça tig yakîn bil / Kim anı yol öze yençip kiçer fil 82^a/7-8

25. N+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+BzT

İrdem iyesin hasûd sivmes / Vaṭvât niçük ki sivmese nûr 107^a/5

26. N+Y(YF-[-kp+ş])+Ö

Düşmenin öltürür bahâdır ir 114^a/5

27. N+Y(YF-[-kp+ş])+Ö+ÖAç+H

Sahîni sever Hak ta'âlâ ahî 30^a/12

28. ÖAÇ+DT+VsT+Y(YF-[-kp+ş])+N+Ö

*Žarûret hâletinde kim kaçargâ tapmasa bir yol / Yürüp karşı ili birlen tutar iti kılıçnı
ol 8^b/9-13-9^a/1*

29. ÖAÇ+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+ÜT

*Hıdmat ve tâ‘at ve îşâr ve kanâ‘ât ve tevhîd ve tevekkül ve teslîm ve taḥammül her
kimde bu vaş flar bar ol faḳîr durur eger kabâ içinde bolsa 80^a/11-13, 80^b/1*

30. ÖAÇ+Y(TYF-(DT+VsT+YF-)[-kp+ş])+N+Ö

*Žarûret hâletinde kim kaçargâ tapmasa bir yol / Yürüp karşı ili birlen tutar iti kılıçnı
ol 8^b/13-9^a/1*

31. SıT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+E+ST

Tâ ebed atı ḥalâyıḳnıñ tilindedür kerem birlen bolup meşhûr 81^b/1-2

32. ST+[Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])+E+YT

Bilürsen zaḥmına çün tâḳatıñ yoḳ / Koluñnı soḳmaḡıl ‘aḳreb inine 28^b/2-3

33. ST+Ö+Y(YF- -kp[+ş])+İİT

Ḳorḳusından imkânları yoḳ idi kim külgeyler yâ sözleşgeyler 141^a/9-10

34. ST+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+B+KstT

*Niçün bular bilen meyli ve maḥabbeti ol ḳadar degül illâ kim Ayyâz bilen durur
112^b/4-6*

35. ST+Y(TYF-(VrT+YF-)[-kp+ş])+Ö

Bir ebleh ortada ḳıldı yamanlıḳ / Niçe ‘âḳillara tigdi ziyânı 52^a/11

36. ŞT+[Ö]+Y(YF- -kp[+ş])+N

Tiri bolsa idi ferhâd u şîrîn/oḳuḡaylar idi bu ‘ışḳ bâbın 132^a/4

37. ŞT+[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+ST+H

Uluḡluḳ tilesen saḥî bol saḥî / Saḥîni sever Ḥaḳ ta‘âlâ aḥî 30^a/11-12

38. ŞT+[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+ÜT

Yitse tatlı suğa susamış ir / Korkmas allında bolsa ejderhâ 48^a/13

39. ŞT+GT+Y(YF-[-kp+ş])+Ö

Kim işitmes bolsa bizge ni ziyân 178^a/7

40. ŞT+Ö+Y(TYF-(AyT+YF-)[-kp+ş])+SıT

Yaman ‘âdet tabî‘atta otursa / Ol andan kitmeyiser ölmeyinçe 79^a/7-8

41. ŞT+Ö+Y(TYF-(DT+YF-)[-kp+ş])+N

Barbať üni niçe kim hoş müstaķîm bolsa / Muķrib ilin uzatıp burmas anıñ kulağın 63^b/5-6

42. ŞT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+N

Kilür bolsa bilig birle sa‘âdet / Biligsiz heykeli bolğay şaķâvet 47^a/7-8

43. ŞT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+N+ZT

Ramazân ayı mülhid i müfsid / İleyinde řabaķ tolı şalvâ / Kim digey ol kün ol oruç tutķay / Böyle bayram bolup aña peydâ 48^a/9-12

44. ŞT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+YAç

Aytsañ muşîbet ikki bolur biri şasâret-i mâl ikinçi şazîşat-i řâl 107^a/10-11

45. ŞT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+ÖAç

Aytsañ muşîbet ikki bolur biri şasâret-i mâl ikinçi şazîşat-i řâl 107^a/10-11

46. ŞT+ŞT+KrşlT+Y+GT+Ö

Bir kez tirilip öli ivine kilse / Öz şavmi içinde bu ferâşnı salsa / Öli açığından artuķ ol vârişke/ Mâlnı tutup yana iyesi alsa 94^a/1-4

47. ŞT+Y(YF-[-kp+ş])+E+Ö

İner bolsa kayadın bir ağır taş / Kirek kim kitmegey ‘ârif yolundan 80^a/9-10

48. ŞT+Y(YF-[-kp+ş])+E+Ö

‘İlm oğup her kim ‘amel kıldı ise / Cennet içinde teferrücdür işi 176^a/1

49. ŞT+Y(YF-[-kp+ş])+Ö

İşitmese kulak yıllar def ü nây / Kılur şabr ol mübârek sem‘-i hoş rây 106^b/5-6, Eger te‘emmül kılmayın öltürse bolğay kim bir maşlahat fevt bolmış bolğay 169^b/2-3

50. ŞT+Y(YF-[-kp+ş])+Ö+N+VrT

Kim muhâlif bolsa sultân sözine / Kiltirür ol köp belâlar özine 9^b/8-9

51. ŞT+ZT+[GT]+Y(YF-[-kp+ş])+Ö

Kilip kimniñ simâtına otursañ / [Saña] kılur vâcib anı körgende tursañ 106^b/3-4

52. ÜT+Y(YF-[-kp+ş])+Ö+E+ST

Şaykal urşa açılmağay / Ol timür kim kökki yaman bolğay 139^a/12

53. VrT+YT+Ö+Y(TYF-(ZT+YF-)[-kp+ş])+N

Maña hâmmâm içinde bir yüzi ay / Bu kün sundı müferrih gül kibi kil 8^a/2-3

54. VsT+Ö+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])+KştT

Birip mülk ol birini kıldı sultân yürütür bu birini aç ve ‘uryân 47^a/11-12

55. Y(TYF-(ZT+N+DT+YF-)[-kp+ş])+Ö+NAç

Tüşüp bir kün atından bu meşelni / Bedîhâ nazm ayıttı Hoca İshâk / Cehân sevgen kişiniñ közlerini / Kanâ‘at toldurur yâ ölse toprak 93^a/2-5

56. Y(YF-[-kp+ş])+Ö+N

Sağındım men seni yâr-ı vefâdâr 121^a/8

57. Y(YF-[-kp+ş])+E+Ö+KrT

Dem-bedem bu renc içindedür hasûd / Körgüzür dâyim mürüvvet ehl-i cûd 178^b/1

58. Y(YF-[-kp+ş])+E+Ö+VrT+BzT

Hatm boldı meger kabâhat aña / Eyle kim Yûsufa cemâl ü kemâl 47^b/11-12

59. Y(YF-[-kp+ş])+Ö+ÖIT

İgilür yaş ağaç niçük tileseñ 141^a/1

60. Y(YF-[-kp+ş])+YT+Ö+KştT

Sıgar bir hucrağa on ikki mihmân / Bir iklimde sığışmas ikki sulţân 12^a/11-12

61. YöT+Ö₁+Y(TYF-(DT+[N]+YF-)[-kp]+ş)+NAç

*Aña yârânları naşîhat birip ayttılar ay dost bu hayâl-i muhaldan özünni çekkil niçe
seniñ kibiler bu derd bilen mübtelâ bolup tururlar 113^b/13, 114^a/1-2*

62. YT+Ö+Y(YF- -kp[+ş])+ÖAç

*Bularniñ içinde bir oğlan bar idi kim ‘ömriniñ bustânı yaşarıp hüsni gülî yanla
açılıp turur idi 12^b/12-13, 13^a/1, Şuḥbetimizde bir yigit bar idi küleç yüzli şîrîn sözli laţîf
şûretli zarîf sîretli cehân kaygusından fâriğ bolup âzâd yürür idi 135^b/5-8*

63. YT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+N

Ḳanda kim şâhib-kerem tikti saḡavet naḡlını 160^b/2-3

64. YT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+ÖAç

Ḳatımızda yüz yaşar kişi bar Nez‘ hâletinde turur ‘Acem tili bilen sözler 132^a/9-11

65. YT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+ZT+ÖAç

Şâm ilinde fitne ḳoptı bir zamân / Eyle kim boldı cehânda dâsitân 140^a/2

66. YT+Y(YF- -kp[+ş])+Ö

Her yirde ‘azîz irür ḳanâ‘at ehli 106^a/4

67. YT+Y(YF-[-kp+ş])+Ö

Bir iklime sıgışmas ikki sulţân 12^a/12

68. ZT+[Ö]+Y(TYF-([N]+YF-)[-kp+ş])+E+N

Bir şâ'ir oğrılar bigine kilip medh okudı ise buyurdı kim tonun soyuñ dağı bu kintden sürüñ 110^a/3-5

69. ZT+[Ö]+Y(TYF-(DT+YF-)[-kp]+ş)+N

Niçe kilse şabâ yili sehergâh / Yüzüm yirge sürüp aytur men Allâh 50^a/11

70. ZT+[Ö]+Y(YF-[-kp]+ş)+ST

Bu sözniñ ma'nîsin 'Arabça Şâmilerge ayttım ise ta'accüb kıldılar anıñ uzun 'ömründen dağı te'essüf yimegi dünya hayâtından 132^b/7-9

71. ZT+A.S.+[Ö]+Y(TYF-(N+YF-)-kp+ş)

Ol vaqt kim sen kördüñ bir itmek kaygusın yir idim 66^a/5-6

72. ZT+E+H+Y(YF-[-kp+ş])+Ö

Evvel-i şevvâl idi kim ay 'azîz / Hatm oldı bu Gülistân nâmemiz 178^a/12

73. ZT+N+Y(YF-[-kp+ş])+Ö

İr deminde irdemin körgüzmes illâ ir kişi 11^a/13

74. ZT+Ö+Y(TYF-(İT+YF-)[-kp]+ş)

Ol kün 'azîz dostlar kadîmî yârânlar haq sözni sözlemekden sükût ittiler. -27^b/11-12

75. ZT+Ö+Y(TYF-(Yöt+[N]+YF-)[-kp+ş])+NAç

Bir kün ol cündî karındaşı bu kâsibge ayttı ni üçün hıdmat kılmassen kim bu iş zahmetinden kutulğay sen 45^a 12-13, 45^b/1

76. ZT+Ö+Y(TYF-(Yöt+[N]+YF-)[-kp+ş])+NAç

Melik kitkenden sonra yârânlarından biri şeyhğa sordı kim bu kün munça mulâtafat kim sulţân bilen kıldıñ hilâf-ı 'âdet idi munda hikmet ni turur 106^a/11-13, 106^b/1

77. ZT+Ö+Y(TYF-(YöT+DT+YF-)[-kp+ş])+N

*Bir kün ol bay karındaşı bu ‘âlim karındaşına hakâret közi bilen nazar kılp ayttı
Men salţanat-ka yittim dağı sen bayağı meskenetde kalıp turur sen 81^b/13, 82^a/1-2*

78. ZT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+KrşIT

Anda sükût yahşırağ sözlemekten / 46^a/13-46^b/1

79. ZT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+N

*Körüp anı bir ‘ârif ir ayttı Subhâne'l-lâhi anıñ kim kırk ayağı bar idi eceli iriştı ise
ilsiz ayaqsızdan kaçıp kutula bilmedi 95^a/2-5, Kaçan cân algıçı düşmen irişse / Ecel bağlar
yügürgenniñ ayağın 95^a/6-7*

80. ZT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+VrT

Tağ bilen men dağı bar[ayım] ol ağaçka 135^a/10

81. ZT+VrT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+ÖAç

Her kün bu meydânga bir yigit kilür laţif-şûret zarîf-sîret 114^a/9-10

82. ZT+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])+Ö+ST

Bir kün bilekin uşatur ol câhil ir / Çün pençe tutar yürüp hemîşe öçden 104^a/9-10

83. ZT+Y(TYF-(YT+YF-)[-kp+ş])+Ö+DT

*Qanda kim şâhib-kerem tıktı saĥavet naĥlını / Köklere çıktı butaĥları anıñ rif^ç at
bilen 160^b/2-3*

84. ZT+Y(YF-[-kp+ş])+E+Ö

Niçe mañlasağ ol kerîh ün bilen / Bolur ĥasta lâ-şek işitken köñül 112^a/7

85. ZT+Y(YF-[-kp+ş])+Ö

Körüp ol şâhid-i ra‘nâ cemâlin / Degül tağ zâhid ir zühdin unutsa 113^b/5

86. ZT+Y(YF-[-kp+ş])+Ö+DT

Ol maña men aña tutup çekişip / Yügürür artımızça halk küle 157^b/5-6

87. ZT+YöT+Ö+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])+BzT+NAç

Seher vaktında ol ‘âbidge bülbül / Bu nükteni okudı âdemî tig وعند هبوب العاشرات
64^b/12-13, 65^a/1-2
تميل غصون البان لالحجر الصلد

6.1.2.5. Odaklaştırma Yapılmış Mantıkça Özneli Cümleler

1. ŞT+Y(YF-[-kp+ş])+E

İner bolsa kayadın bir ağır taş / Kirek kim kitmegey ‘ârif yolundan 80^a/9-10

2. ZT+Y(YF-[-kp+ş])

İmdi cehân kayğusun yimek kerek 66^a/6

6.2. BİRLEŞİK CÜMLELER

6.2.1. Birleşik Düz Cümleler

1. [Ö]+Y(YF-(YF- +bf))+[Ö]+Y(TYF-(DT+YF-)[-kp]+ş)

Oturup her bir bâbdan söz açıp sözledim 29^b/3

2. [Ö₁]+Y₁(TYF-(İlT₁+YF-(YF-+bf)))+[Ö₂]+Y₂(TYF-(İlT₂+YF-)-kp+ş)

Safarga ittifâk kılp renc ve râhetke şerîk bolup idiler 51^a/1-2

3. [Ö₁]+Y₁(TYF-(N+YF-(YF- +bf)))+[Ö₂]+Y₂(TYF-(VrT+YF-)[-kp]+ş)+E+He

*Anı iltip bir ‘âlim katında koydılar kim muña terbiyet kılğıl ol terbiyet bereketi
bilen ‘âkil bolğay dip* 139^a/5-7

4. [Ö₁]+Y₁(TYF-(N₁+DT₁+YF-)[-kp]+ş)+B+[Ö₂]+Y₂(TYF-(N₂+DT₂+YF-)[-kp]+ş)+E+Ö₃+Y(YF-[-kp]+ş)

*Bu laîfeni taşsuk yitürdün dağı bu nükteni garîb kitürdün velîkin muhâl-i ‘aql dağı
hılâf-ı şer‘ durur kim sen bu kün benim ‘uğubatım ilinden bu fazl ve belâgat bilen
kutulğay sen* 131^a/5-8

5. [Ö₁]+Y₁(TYF-(N₁+VrT₁+YF-)[-kp]+ş)+B+[Ö₂]+Y₂(TYF-(N₂+VrT₂+YF- -
kp+ş)))

Bir şâlih kulnı cennetke iltkeyler dağı fâsık hocalarını cehennemge 148^a/10-12

6. [Ö₁]+Y₁(TYF-(N₁+YF-(YF- +bf)))+[Ö₂]+Y₂(TYF-([N₂]+AyT+YF-)[-kp]+ş)

Tonun soyup [anı] kintden sürdiler 110^a/5

7. [Ö₁]+Y₁(TYF-(N₁+YF-(YF- +bf)))+[Ö₂]+Y₂(TYF-(N₂+YF-)[-kp]+ş)

Ḳanâ‘at mülkin hırâset kılp riyâset terkin urğay sen 26^b/4-5

8. [Ö₁]+Y₁(TYF-(N₁+YF-(YF- +bf)))+[Ö₂]+Y₂(TYF-(N₂+YF-)-kp[+ş])

Bogaznı kurutup ağıznı kaynatur idi 121^b/12

9. [Ö₁]+Y₁(TYF-(N₁+YF-(YF- +bf)))+[Ö₂]+Y₂(TYF-([N₂]+YF-)[-kp+ş])

Oķını dağı yasını sindurup otķa yaķtı 105^b/ 5-7

10. [Ö₁]+Y₁(TYF-(N₁+YF-)[-kp]+ş)+B+[Ö₂]+Y₂(TYF-([N₂]+AyT+YF-)[-kp]+ş)

Tonun soyuñ dağı [anı] bu kintden sürüñ 110^a/4-5

11. [Ö₁]+Y₁(TYF-(N₁+YF-)[-kp]+ş)+E+[Ö₂]+Y₁(TYF-(DT₁+N+YF-)[-
kp+ş])+B+[Ö₃]+Y₃(TYF-(DT₂+YF-)[-kp+ş])

*Ol ‘âbid tevesin kördüm kim rakşķa kilip oynap ‘âbidni yirge urdı dağı şahrâğa yüz
tutup kitti 64^b/8-10*

12. [Ö₁]+Y₁(TYF-(N₁+YF-)[-kp+ş])+[Ö₂]+Y₂(TYF-(N₂+YF-)[-kp]+ş)

İliñ titrer niçük inçi tişer sen 138^b/13

13. [Ö₁]+Y₁(TYF-(N₁+YT+YF-)[-kp]+ş)+B+[Ö₂]+Y₂(TYF-(N₂+YF-)[-kp]+ş)

İkkisini bir övge saldılar dağı işikin muḥkem bikittiler 84^a/9-10

14. [Ö₁]+Y₁(TYF-(N₁+ZT+YF-(YF- +bf)))+[Ö₂]+Y₁(TYF-(N₂+YF-)[-kp]+ş)

İski tonların anıñ ölüsine yırtıp yañı kumaşlar bıçtiler 93^b/10-11

15. [Ö₁]+Y₁(TYF-(NAç+[N]+YF-)[-kp+ş])+B+[Ö₂]+Y₂(YF-[-kp+ş])

Ni bolsa [anı] kiy dağı iygü ‘amel kıl 51^a/12

16. [Ö₁]+Y₁(TYF-(NAç₁+N₁+YF-)[-kp]+ş)+B+[Ö₂]+Y₂(TYF-([NAç₂]+N₂+DT+YF-)[-kp]+ş)

Teñri ta‘âlâ ‘inâyeti bilen qaysı mülkni kim tuttum ra‘iyyetni hoş kördüm dağı
[*Teñri ta‘âlâ ‘inâyeti bilen qaysı mülkni kim tuttum*] *melikler atın hayr bilen yâd kıldım*
48^b/11-13, 49^a/1

17. [Ö₁]+Y₁(TYF-(SıT₁+N₁+YF-)[-kp]+ş))+B+[Ö₂]+Y₂(TYF-(SıT₂+AyT+YF-)[-kp]+ş)

İstihâları ğalıp bolmayınça ta‘âm yimegeyler dağı qarınları yahşı toymayın
ta‘âmdan illerin çekkeyler 83^a/12-13, 83^b/1

18. [Ö₁]+Y₁(TYF-(SıT₁+YF-(YF-+bf)))+[Ö₂]+Y₂(TYF-([SıT₂]+N+YF-)[-kp]+ş)

Ol târîhden biri terk-i şuhbet kılıp ‘uzlet ihtiyâr ittim 52^a/1-2

19. [Ö₁]+Y₁(TYF-(ST+YF-)[-kp]+ş)+E+Ö₂+Y₂(TYF-(DT+HeT+YF-)[-kp+ş])+B+[Ö₃]+Y₃(TYF-(YT+YF-)[-kp+ş])

Ni oturur sen kim fulân hoca kerem ilin açıp fuqarâ hıdmatına bilin bağlap turur
dağı dâyim köñüller işikinde oturur 82^b/5-7

20. [Ö₁]+Y₁(TYF-(ST₁+N+YF-)[-kp]+ş)+E+[Ö₂]+Y₂(TYF-([ST₂]+DT+VrT+YF-)[-kp]+ş)

Bu yigit vaqı‘alarından ayttı ise ol sulţân oğlu raḥm itip buyurdı ḥıl‘at ve ni‘met
birdiler dağı bir niçe mu‘temed kişilerge qoşup öz şehrine kitürdiler 103^b/12-13, 104^a/1-3

21. [Ö₁]+Y₁(TYF-(ŞT+N+YF-)-kp+ş)+[Ö₂]+Y₂(YF-(YF- +bf))

Tiler bolsañ naşîb almak sa'âdet kîmiyâsından / Kanâ'at kûşesin tutkıl kiçip dünye şafâsından 66^a/9-10

22. [Ö₁]+Y₁(TYF-(ŞT₁+HeT₁+N₁+YF-)[-kp+ş])+B+[Ö₂]+Y₂(TYF-([ŞT₂]+HeT₂+N+YF-)[-kp+ş])

İleyinde bir kañtar yimek bolsa Ebû Hureyre çetükinde bir luğma yidürmegey dağı Aşhâb-ı kehf itine süñük salmağay 93^a/10-12

23. [Ö₁]+Y₁(TYF-(VsT+YF-)[-kp+ş])+B+Ö₂+Y₂(TYF-(ZT+YF-)[-kp+ş])

Devâ kıılıp közin açkay dağı ol ir kızımını körüp boşagay 79^b/6-7

24. [Ö₁]+Y₁(TYF-(YT₁+A.S.+YF-)[-kp+ş])+B+[Ö₂]+Y₂(YF-[-kp+ş])

Muştafâ 'aleyhi's-selâm hıdmatında yir öpti dağı kitti 83^b/2

25. [Ö₁]+Y₁(TYF-(YT₁+N₁+YF-)[-kp+ş])+B+[Ö₂]+TYF-(YT₂+DT+YF-)[-kp+ş])

Tonına ırâz tiktı dağı iline yüzük kiçürüp taqtı 177^a/6-7

26. [Ö₁]+Y₁(TYF-(YT₁+YF-)[-kp+ş])+B+[Ö₂]+Y₂(TYF-(YT₂+YF-)[-kp+ş])

Biriniñ gül yañaqlarına sîliler urur dağı biriniñ nâzûk ayaklarına şikence koyar idi 141^a/11

27. [Ö₁]+Y₁(TYF-(ZT+YF-(YF-+bf)))+[Ö₂]+Y₂(YF-[-kp+ş])

Atası oğlın selâmet körüp sevinüp köp şükrler kıldı 104^a/3-4

28. [Ö₁]+Y₁(TYF-(ZT₁+N₁+DT₁+YF-)[-kp+ş])+B+[Ö₂]+Y₂(TYF-(ZT₂+N₂+DT₂+YF-)[-kp+ş])

Ni yirde kim kadîmî dîvâr körse bilek kuvveti bilen yıkıp kiçer dağı kanda kim bir ulla tirek körse anı pençe kuvveti bilen koparıp kiter 149^a/3-5

29. [Ö₁]+Y₁(TYF-(ZT₁+YT+[YF--kp+ş]))+[Ö₂]+Y₂(TYF-(ZT₂+N+YF-)[-kp+ş])

*Halebden piyâle alıp Yemenge Yemen'den burd-i yemenî alıp öz velâyetime kilip
terk-i ticâret kılıp bir dekenge kiçip oturmağ tiler men 92^b/8-10*

30. [Ö₁]+Y₁(YF- +bf))+[Ö₂]+Y₂(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])

İzdep nime tapmadı 50^b/1

31. [Ö₁]+Y₁(YF- -kp[+ş])+B+Ö₂+Y₂(YF- -kp[+ş])

*Turuş yüzli açi sözli çirkîn hulkılı yaman tirlikli köñüller âzâr kılgıçı aç közli kim
irse idi dağı şûretin körgen kişilerinîñ ‘ayşısı telef bolur idi 141^a/4-7*

32. [Ö₁]+Y₁(YF-(YF- +bf))+[Ö₂]+Y₂(TYF-(N+DT+YF-)[-kp+ş])

Müteğayyir bolup naşîhatni garaž bilen işitür 27^a/4

33. [Ö₁]+Y₁(YF-(YF- +bf))+[Ö₂]+Y₂(TYF-(VrT+YF-)[-kp+ş])

Turup ol bignîñ hıdmatına kildim 29^a/1

34. [Ö₁]+Y₁(YF-(YF- +bf))+[Ö₂]+Y₂(TYF-(VrT+YF-)[-kp+ş])+E

Qılıp eygü ‘amel cennetke kitkil 139^a/2

35. [Ö₁]+Y₁(YF-[-kp+ş])+B+[Ö₂]+Y₂(YF- -kp[+ş])

Külgeyler yâ sözleşgeyler 141^a/10

36. [Ö₁]+Y₁(YF-[-kp+ş])+[Ö₂]+Y₂(YF-[-kp+ş])

[Sultânlar ‘ameli] hañarlı dağı fâyideli 28^a/7-8

37. [Ö₁]+Y₁(YF-[-kp+ş])+B+[Ö₂]+Y₂(YF-[-kp+ş])

Yidi dağı yidürdi 159^b/12

38. [Ö₁]+Y₁(YF-[-kp+ş])+B₁+Ö₂+Y₂(TYF-(N₁+YF-)[-kp+ş])+Ö₃+Y₃(TYF-(N₂+YF-)-kp[+ş])

Qılıç kalkan oynar dağı çarğ okın yahşı atar dağı kattı ya çeker idi 148^b/6-7

39. $[\ddot{O}_1] + Y_1(YF - [-kp + \S]) + E + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF - (ST + YF -)[-kp] + \S)$

Ni hâṭâ kıldı kim anı körmek bilen melûl bolur sen 66^b/5

40. $[\ddot{O}_1] + Y_2(TYF - ([HeT_1] + [HeT_2] + YF - (YF - +bf))) + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF - ([HeT_3] + [HeT_4] + N + YF -)[-kp + \S]) + E$

Enbiyânın ‘izz-i evrâdı üçün / Evliyânın her seher yâdı üçün / ‘Afv itip yazuqlarını yarlığa 178^b/4-5

41. $[\ddot{O}_1 + \ddot{O}Aç_1] + Y_1(TYF - (HeT_1 + YF -)[-kp] + \S) + [\ddot{O}_2 + \ddot{O}Aç_2] + HeT_2 + Y_2(YF - [-kp + \S])$

[Men miskîn] hâcetke kildim ticâretke degül 49^b/12-13

42. $B_1 + \ddot{O}_1 + Y_1(TYF - (N + YF -)[-kp + \S]) + B_2 + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF - (DT_1 + DT_2 + YF -)[-kp + \S])$

Yâ hoca yük bilen kızıl altun alıp kilür / Yâ baḥr içinde ğarḳ bolup kıın bilen ölür 28^a/9-10

43. $B_1 + Y_1(TYF - (N_1 + YF -)[-kp + \S]) + \ddot{O}_1 + B_2 + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF - (N_2 + [YF - -kp + \S]))$

Yâ naḥl bigin saḥî kirek ir/ Yâ serv-şifat hemîşe âzâd [kirek] 177^b/8

44. $E + \ddot{O}_1 + Y_1(TYF - (VrT_1 + YF -)[-kp + \S]) + B + \ddot{O}_2 + Y_2(TYF - (VrT_2 + YF -)[-kp + \S])$

Ammâ yamanlarga raḥm kılmak eygülerge cevır itmek bolur dağı zâlimlerden ‘afv itmek faḳîrlarga zulm kılmak bolur 161^b/6-8

45. $E + \ddot{O}_1 + Y_1(YF - [-kp + \S]) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF - (YT + YF -)[-kp] + \S) + B + [\ddot{O}_3] + Y_3(YF - [-kp] + \S)$

Anın üçün kim irdem iyesinin devleti turur dağı irdem iyesi kıanda barsa altun birürler dağı yoḳarı kıçürürler 139^a/10-12

46. $E + \ddot{O}_1 + Y_1(YF - [-kp + \S]) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF - [-kp + \S])$

İllâ közleri oynar dağı naḳar kıılır 9^b/13-10^a/1

47. E+Ö₁+Y₁(YF-[-kp+ş])+B+Ö₂+Y₂(YF-[-kp+ş])

Anıñ üçün kim anıñ söziniñ binâsı maşlaḥat öze turur dağı seniñ sözün binâsı ğaybet öze turur^{9b/1-3}

48. E₁+Ö₁+Y₁(TYF-(N₁+YF-)[-kp+ş])+E+B+[E₂+Ö₂]+Y₂(TYF-(N₂+YF-)[-kp+ş])+E

Zinhâr bu ṭama‘ge tüşmegil dağı [zinhâr] bu işke ḥariş bolmağıl^{105a/2-3}

49. E₁+Ö₁+Y₁(YF-[-kp+ş])+E₂+Ö₂+Y₂(TYF-(N+VrT+YF-)[-kp+ş])

Fi’l-cümle envâ‘ı ‘uḳûbet içinde idim kim ḥacîlerniñ selâmet haberin sultânğa kitürdiler^{28a/2-4}

50. E₁+Ö₁+Y₁(TYF-(N₁+YF-)[-kp+ş])+[E₂+Ö₂]+Y₂(TYF-(YT₁+YF-)[-kp+ş])+[E₂+Ö₃]+Y₃(TYF-(YT₂+YF-)[-kp+ş])

Niçük kim bâzâr itleri av itlerin tilemes / Yıraḳdan ğavġâ kıılır yaqın kilmes^{168b/4-5}

51. E₁+Ö₁+Y₁(YF-[-kp+ş])+E₂+Ö₂+Y₂(YF--kp[+ş])

Çün benim andan naşîbim yok dağı anıñ sudan kısmeti bar idi^{94b/8-9}

52. Ö₁+İlT₁+Y₁(YF-[-kp+ş])+Ö₂+Y₂(TYF-(İlT₂+YF-[-kp+ş]))

Ağzı ṭa‘âmdan közi uyḳudan kesil[iḭp idi]^{113b/8}

53. Ö₁+ÖAç₁+Y₁(TYF-(N₁+GT+YF-)[-kp+ş])+B+[Ö₂]+Y₂(TYF-(N₂+DT+YF-)[-kp+ş])

Ḥaḳ ta‘âlâ anı seniñ ḥükmünge esîr kıılıp durur dağı seniñ fażîletiñni anıñ öze koyup turur^{147b/13, 148a/1-2}

54. Ö₁+ÖAç₁+Y₁(YF-(YF-+bf))+[Ö₂+ÖAç₂]+Y₂(TYF-(VrT+N₁+YF-)[-kp+ş])+B+Ö₃+Y₃(YF-(YF-+bf))+[Ö₄]+Y₄(TYF-(Yöt+N₂+YF-)[-kp+ş])

Bir kişi aşhâbdan kilip aña tecribe kitürmedi dağı bir ĥasta kilip andan mu'âlece istemedi 83^a/3-5

55. $\ddot{O}_1 + Y_1([YF-[-kp+\$]]) + \ddot{O}_2 + Y_2(YF-[-kp+\$]) + E$

Ağaç körki yimiş irniğ keremdür 94^a/11

56. $\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-([\dot{I}T_1] + [YF-[-kp+\$]])) + B + \ddot{O}_2 + Y_2(TYF-([\dot{I}T_2] + [YF-[-kp+\$]]))$

Miskînler řoĥbetinden yüz kıyartmak [uluğlarınğ mekârim-i aĥlâķından bedî' durur] dağı fâyideni diriğ körmek [uluğlarınğ mekârim-i aĥlâķından bedî' durur] 51^a/4-5

57. $\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-([Y\ddot{o}T] + YF-(YF-+bf))) + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF-(YF-+bf)) + [\ddot{O}_3] + Y_3(TYF-(DT+YF-)[-kp+\$])$

Men dağı [ol ağaçķa] barıp uzun kıçelerni kısqā kılıp ol ağaç ayaķında baş açıp du'â kılıp

58. $\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(AyT+YF-)[-kp+\$]) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-(N+YF-)[-kp+\$]))$

İki kişi dünyeden kitti dağı ĥasret nedâmet iltti 177^b/13-178^a/1

59. $\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(BrT+YF-(YF-+bf))) + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF-[-kp+\$])$

Arı yolda yürigen bir yigit ir / Bir ay yüzli bilen bağlap maĥabbet / Kılır irdi hemîşe pâk řuĥbet 131^b/7-8

60. $\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(DT+YF-)[-kp+\$]) + B + \ddot{O}_2 + Y_2(TYF-(DT+[YF-[-kp+\$]]))$

Köğli tiri bolğay dağı nefsi öli 80^a/5-6

61. $\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(DT_1+YF-)[-kp+\$]) + \ddot{O}_2 + Y_2(TYF-(DT_2+YF-)-kp[+\$])$

Żâhirleri řalâĥ bilen müzeyyen bâţınları felâĥ bilen müretteb idi 28^b/5-6

62. $\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(GT_1+YF-)[-kp+\$]) + E + \ddot{O}_2 + Y_2(TYF-([GT_2]+YF-)[-kp+\$])$

Anı körmemek maña ol kıadar küç kılmes kim anasını körmek [maña] küç kılür 121^b/3-7

63. $\ddot{O}_1 + Y_1(\text{TYF}(\text{HeT} + \text{YF-})[-\text{kp} + \text{\text{ş}}]) + \text{B} + \ddot{O}_2 + Y_2(\text{TYF}-(\text{N} + \text{YF-})-\text{kp}[\text{\text{ş}}])$

Biri sultân hıdmatında mülâzim dağı biri kesb itmekin yir idi 45^a/11-12

64. $\ddot{O}_1 + Y_1(\text{TYF}-(\dot{\text{İ}}\text{T} + \text{YF-}(\text{YF-} + \text{bf}))) + [\ddot{O}_2] + Y_2(\text{YF-}[-\text{kp}] + \text{\text{ş}})$

İşitkenler bu söznüñ lutfına degül öz sîreti hüsnine tanuqluñ birip taḥsîn oқudılar
120^b/13-121^a/1

65. $\ddot{O}_1 + Y_1(\text{TYF}-(\dot{\text{İ}}\text{T} + \text{YF-})[-\text{kp}] + \text{\text{ş}}) + [\ddot{O}_2] + Y_2(\text{TYF}-(\text{ST} + \text{YöT} + \text{YF-})[-\text{kp}] + \text{\text{ş}})$

Alar kim ‘aybına ḥammâl irürler / Niçün özgelerge ta‘ne ururlar 131^b/4

66. $\ddot{O}_1 + Y_1(\text{TYF}-(\dot{\text{İ}}\text{T}_1 + \text{YF-}(\text{YF-} + \text{bf}))) + \text{B} + [\ddot{O}_2] + Y_2(\text{YF-}(\text{YF-} + \text{bf})) + [\ddot{O}_3] + Y_3(\text{TYF}-(\text{N} + \text{YF-})[-\text{kp} + \text{\text{ş}}])$

Ol zamân biglerinden bir big bu tâyife ḥaqqına ḡâyet i‘tikâd bağlap dağı muḥib bolup idrâr-i mu‘ayyen kıldı 28^b/6-9

67. $\ddot{O}_1 + Y_1(\text{TYF}-(\text{N} + \text{YF-}(\text{YF-} + \text{bf}))) + [\ddot{O}_2] + Y_2(\text{TYF}-(\text{N} + \text{YF-})[-\text{kp} + \text{\text{ş}}]) + \text{B} + [\ddot{O}_3] + Y_3(\text{TYF-}([\text{HeT}] + \text{YF-})[-\text{kp} + \text{\text{ş}}])$

Sultân dağı ol oğlını kuçup közünden öpti dağı [sultân ol oğlına] du‘â kıldı 11^b/9-10

68. $\ddot{O}_1 + Y_1(\text{TYF}-(\text{N}_1 + \text{YF-}(\text{YF-} + \text{bf}))) + [\ddot{O}_2] + Y_2(\text{TYF}-(\text{N}_2 + \text{YF-}(\text{YF-} + \text{bf}))) + [\ddot{O}_3] + Y_3(\text{TYF-}(\text{HeT} + \text{YF-})[-\text{kp} + \text{\text{ş}}])$

Ol oğrı refîkınıñ ibriķın alıp ṭahâratķa kiter men dîp ḡâratķa kitti 51^b/6-7

69. $\ddot{O}_1 + Y_1(\text{TYF}-(\text{N}_1 + \text{YF-}(\text{YF-} + \text{bf}))) + [\ddot{O}_2] + Y_2(\text{TYF-}(\text{N}_2 + \text{YF-})[-\text{kp} + \text{\text{ş}}])$

Ecel maṭlab alıp su‘bân koydı 121^b/6

70. $\ddot{O}_1 + Y_1(\text{TYF-}(\text{N}_1 + \text{YF-})[-\text{kp} + \text{\text{ş}}]) + \text{B} + [\ddot{O}_2] + Y_2(\text{TYF-}(\text{YöT} + \text{YF-})[-\text{kp} + \text{\text{ş}}]) + \text{DT}$

Ol big meni turup taptı dağı bir‘izzetli yirge işâret kıldı olturuñ dîp 29^a/9-11

71. $\ddot{O}_1 + Y_1(\text{TYF}-(N_1+ZT+YF-)[-kp+\$]) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(\text{TYF}-(N_2+DT+YF-)[-kp+\$])$

‘Âkıl ol sözni yirinde sözleğey / Hem [‘âkıl] cevâbını münâsib közleğey 9^b/6-7

72. $\ddot{O}_1 + Y_1(\text{TYF}-(S_1T_1+[YF--kp+\$])) + \ddot{O}_2 + Y_2(\text{TYF}-(S_1T_2+[YF--kp+\$])) + \ddot{O}_3 + Y_3(\text{TYF}-(S_1T_3+[YF--kp+\$])) + \ddot{O}_4 + Y_4(\text{TYF}-(S_1T_4+[YF--kp+\$])) + \ddot{O}_5 + \ddot{O}_5A\check{c} + Y_5(\text{TYF}-(N+[YF- -kp+\$]))$

‘Âbidler yarım kararın zâhidler sedd-i ramağ karılar hatte'l-‘arağ yigitler kötrülgünçe tabağ kalenderler her biri tört çanağ 168^b/10-13

73. $\ddot{O}_1 + Y_1(\text{TYF}-(S_1T_1+YF-(YF- +bf))) + B + \ddot{O}_2 + Y_2(\text{TYF}-(S_1T_2+YF-)-kp[+\$])$

Üstün dudağı burnı ucına yetip dağı astın dudağı yağasına inip turur idi 47^b/6-8

74. $\ddot{O}_1 + Y_1(\text{TYF}-(ST+YF-)[-kp+\$]) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(\text{TYF}-(N+YT+YF-)[-kp+\$])$

İkki kişi fâyidesiz renc çıktı dağı tuğmnı şûre yirge ikti 160^b/8-9

75. $\ddot{O}_1 + Y_1(\text{TYF}-(ST+YF-)[-kp+\$]) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF-[-kp+\$]) + N$

Anlarınñ biri ferâset bilen bildi dağı ayttı ay sulţân sen dünyede bizden leşker bilen artuğ sen ammâ tirlikde biz senden yahşırağ biz 79^b/11-13, 80^a/1

76. $\ddot{O}_1 + Y_1(\text{TYF}-(ST+YF-)[-kp+\$]) + B + \ddot{O}_2 + Y_2(\text{TYF}-(ZT+YF-)[-kp+\$])$

Ol bir hayâl bilen mübeddel bolur dağı bu yiğitlik bilen müteğayyir bolur 161^b/12-13, 162^a/1

77. $\ddot{O}_1 + Y_1(\text{TYF}-(ST_1+N_1+YF-)[-kp+\$]) + B + \ddot{O}_2 + Y_2(\text{TYF}-(ST_2+N_2+YF-)[-kp+\$])$

Mülk bilig iyelerinden cemâl tapar dağı dîn muttakîlerden kemâl tutar 161^a/9-10

78. $\ddot{O}_1 + Y_1(\text{TYF}-(ST_1+YF-(YF- +bf))) + [\ddot{O}_2] + Y_2(\text{TYF}-(ST_2+YF-)[-kp+\$])$

Ol dağı alarnıñ taşsını öze mubâlağa kılıp kadîmî şuhbetniñ fevtine te‘essüf yip öz hağâsına mu‘terif bolup turur 121^a/1-3

79. $\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(ST_1+YF-)[-kp+\$]) + \ddot{O}_2 + Y_2(TYF-(ST_2+YF-)[-kp+\$])$

*Biri ol kadar ‘ilm okudı kim ‘allâme-i ‘aşr boldı biri dağı ol kadar mâl yığdı kim
‘Azîz-i Mısr boldı 81^b/11-12*

80. $\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(VrT+YF-)[-kp+\$]) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF-[-kp+\$])$

Bu laîfe sultânğa hoş keldi dağı küldi 10^b/8

81. $\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(Y\ddot{o}T_1+YF-)[-kp+\$]) + \ddot{O}_2 + Y_2(TYF-(Y\ddot{o}T_2+[YF- -kp+\$]))$

Ol maña sökti men dağı aña [söktim] 157^b/3-4

82. $\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(YT_1+YF-)[-kp]+\$) + B + \ddot{O}_2 + Y_2(TYF-(YT_2+YF-)[-kp]+\$)$

‘Tâli‘ siz şayyâd tenizde balık tutabilmes dağı ecelsiz balık kırı yirde ölmes 94^b/10-11

83. $\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(ZT+N_1+YF-)[-kp+\$]) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-(N_2+YF-(YF-+bf)))+[\ddot{O}_3] + Y(TYF-(N_3+YF-)[-kp+\$])$

*Melik ol ‘âlimniñ hüsni takrîrin işitip terbiyetin bigendi dağı hıl‘at ve ni‘met birip
câh ve mertebesin ziyâdet kıldı 140^b/10-12*

84. $\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(ZT+YF-(YF- +bf)))+[\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-([N]+YF-)[-kp+\$])$

Sultân muni işitti ise yazukundan kiçip [anı] âzâd kıldı 9^a/7-8

85. $\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(ZT+YF-(YF- +bf)))+[\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-(BrT+YF-)[-kp]+\$)$

Ol irenler bu sözni işitip gayretlenip oğlanga uydılar 11^b/6-7

86. $\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(ZT+YF-(YF- +bf)))+[\ddot{O}_2] + Y_2(YF-(YF- +bf))+[\ddot{O}_3] + Y_3(TYF-(N+YF-)[-kp]+\$)$

Ol harâmîler mağrıbdan sonra kilip kâfile urup mâl ve ni‘met kitürdiler 12^b/5-7

87. $\ddot{O}_1 + Y_1(YF-[-kp+\$]) + E_1 + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF-[-kp+\$]) + E_2$

Yimek tirilmek için dür dağı ‘ibâdet için 84^a/2

88. $\ddot{O}_1+Y_1(YF-(YF-+bf))+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-(YT+YF-[-kp]+s))$

Ol irenler kilip bir yirde kizlendiler 12^b/4-5

89. $\ddot{O}_1+Y_1(YF-(YF-+bf))+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-(ZT+YF-[-kp]+s))$

Ol irenler vaqt saklap fırsatnı ganîmet körüp çıktılar 12^b/8-9, 12^b/8-9

90. $\ddot{O}_1+Y_1(YF-[-kp]+s))+[\ddot{O}_2]+Y_2(YF-[-kp]+s))$

İkkisi uzun boylı şâhib-cemâl 10^a/11, ‘İlm dîn beslemek için durur dünya yimek için degül 161^a/3

91. $\ddot{O}_1+Y_1(YF-[-kp]+s))+[\ddot{O}_2]+Y_2(YF-[-kp]+s))+B+\ddot{O}_3+Y_3(YF-[-kp]+s))$

İkkisi uzun boylı şâhib-cemâl dağı biri kıskâ boylı idi 10^a/11-12

92. $\ddot{O}_1+Y_1(YF-[-kp]+s))+B+\ddot{O}_2+Y_2(TYF-(N+YF-[-kp]+s))$

Aña tâ‘at kılmak sebab-i kurbet turur dağı anıñ şükriñiñ zikriñiñ fikri ni‘met arturur 2^b/3-5

93. $\ddot{O}_1+Y_1(YF-[-kp]+s))+B+\ddot{O}_2+Y_2(TYF-(YT+YF-[-kp]+s))$

Bir kim irseniñ yigit şâhib-cemâl hatunı kalmadı dağı ol hatunıñ karı anası ivde mütemekkin oltura kaldı 121^a/11-13

94. $\ddot{O}_1+Y_1(YF-[-kp]+s))+B+\ddot{O}_2+Y_2(YF-[-kp]+s))$

Küyev ‘âşık dağı kız özden irdi 78^b/11, Biri za‘îf ve biri kavî idi 84^a/5-6

95. $\ddot{O}_1+Y_1(YF-[-kp]+s))+B+\ddot{O}_2+Y_2(YF-[-kp]+s))$

İrdem iri ölgey dağı irdemsizler anıñ yirin tutkay 12^a/4-5, Bu ni‘âql ve kifâyet bolur dağı bu ni‘fehm ve dirâyet 26^b/8-9, Ol bignıñ hüsn-i zannı fâsid dağı bularnıñ bâzârı kâsid boldı 28^b/11-12, Mâl köp dağı ni‘meti ferâvân 135^a/2, Mâl ‘ömr râhetti için durur dağı

‘ömr mâl cem’ itmek üçün degül 159^b/9-10, Devletli kim durur dağı devletsiz ni durur 159^b/11

96. $\ddot{O}_1 + Y_1(YF-[-kp+\$]) + B_1 + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF-[-kp+\$]) + B_2 + \ddot{O}_3 + Y_3(YF-[-kp+\$])$

Ol ullu in‘âm dağı ağır bahşış durur dağı seniñ katıñdan selâmet kitmek ‘ayn-ı ğanîmet durur 110^a/13-110^b/1

97. $\ddot{O}_1 + Y_1(YF-[-kp+\$]) + E + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF-[-kp+\$])$

Munda seniñ vazîfeñ ni turur kim munça zaħmet içinde sen 112^a/10-11

98. $\ddot{O}_1 + Y_1(YF-[-kp+\$]) + E_1 + E_1 + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF-[-kp+\$]) + [E_2 + E_2]$

Yüki otun mı dur yâ defter 161^a/2

99. $\ddot{O}_1 + Y_1(YF-[-kp+\$]) + \ddot{O}_2 + Y_2(YF-[-kp+\$])$

Baylarnıñ dağı anıñ bigin şâkirleri bar kefûrları dağı bar 158^a/11-12, *Faķîrlarnıñ dağı şâbirleri bar mehcûrları dağı bar* 158^a/13

100. $\ddot{O}_1 + Y_1(YF-[-kp+\$]) + \ddot{O}_2 + Y_2(YF-[-kp+\$])$

Qavîsi ölmüş za‘îfî selâmet qalmış 84^a/12

101. $\ddot{O}_1 + Y_1[YF--kp+\$] + B + \ddot{O}_2 + Y_2(TYF-(ST+YF-)[-kp+\$])$

Şûret-i hâli ħarâb dağı bağı mihnet otına kebâb bolmış 27^b6 -7

102. $\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(DT+YF-(YF- +bf)) + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF--kp[+\$])$

İşi dâyim luğma luğma tilenip ħırqa tikmek idi 65^a/12-13

103. $\ddot{O}A\check{c} + \ddot{O}_1 + Y_1(YF-[-kp+\$]) + B + [\ddot{O}A\check{c}_2 + \ddot{O}_2] + Y_2(YF-[-kp+\$])$

Yoldaşlarımızdan bir faķîr na‘ra urdı dağı turdı 63^b/9-10

104. $\ddot{U}_1 + E_1 + HB_1 + [\ddot{O}_1] + Y_1(TYF-(N_1+YF-)[-kp+\$]) + [\ddot{U}_2 + E_2 + HB_2 + \ddot{O}_2] + Y_2(YF-(YF- +bf) + [E_3 + HB_3 + \ddot{O}_3] + Y_3(TYF-(N_2+YF-)[-kp+\$])$

Ay kelâmı cânıma kûr / Meni koy barıp ol yârim ilin tut 131^b/13

105. $ZT_1 + ST + \ddot{O}_1 + Y_1(TYF - (DT_1 + YF -)[-kp + \S]) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF - (ZT_2 + DT_2 + YF -)[-kp + \S])$

Bir tünle köp yimekten karnı kerile tolğay / Yâ bir kiçe diremsiz bengî ve aç bolğay
169^a/3-4

6.2.2. Odaklaştırma Yapılmış Birleşik Cümleler

1. $[E] + [\ddot{O}_1] + Y_1(TYF - (ST + \dot{I}T + YF -)[-kp] + \S) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF - (ZT + VsT + YF -)[-kp] + \S)$

[Elhamdülillâhi] bu hikâyet bilen râhetke yakın men dağı ni kadar kim ‘ömrüm bar bu naşîhat bilen ‘amel kılğay men 52^a/8-10

2. $[E + H] + \ddot{O}_1 + Y_1(TYF - (ZT_1 + VsT + YF -)[-kp + \S]) + B + N + ZT_2 + \ddot{O}_2 + Y_2(YF - [-kp + \S]) + B + YT + \ddot{O}_3 + [Y_3(YF - [-kp + \S]) + B + \ddot{O}_4 + Y_4(YF - [-kp + \S]) + E + K\dot{s}tT$

[Ay oğlanlarım] câh bir kün işikden çıkıp kiter dağı altunni kümüşni safarda harâmî alur yâ şehirde oğrı yâ şâhibi yip tüketür ammâ irdem bir çeşme durur kim dâyim suvı taşıp kile durur dağı irdem iyesi devletinden tüşse kayğusı yok turur 139^b/6-10

3. $[E_1 + H_1] + B + [\ddot{O}_1] + Y_1(YF - (YF - +bf)) + [E_2] + [H_2] + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF - (DT + YT + YF -)[-kp] + \S)$

[Ay irenler] yâ barıp ‘avrat kumâşın kiyip ivde oturuñ 11^b/4-5

4. $[\ddot{O}_1] + B_1 Y_1([N] + YF - [-kp + \S]) + [\ddot{O}_2] + B_2 + Y_2(TYF - (N + YF -)[-kp + \S])$

Kirek [meni] öltür kirek cürmüm bağışla 50^a/1

5. $[\ddot{O}_1] + Y_1(TYF - (DT + N + YF - (YF - +bf))) + \ddot{O}_2 + Y_2(TYF - ([VrT] + YF -)[-kp] + \S)$

İkrâm ve i‘zâz bilen meni alıp [ive] kirdiler 29^a/9

6. $[\ddot{O}_1] + Y_1(TYF - (N + YF - (YF - +bf))) + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF - +\S -kp) + DT$

Sözümüz nüktesin ta‘accüb itip / Söküşürler idi la‘îfe bile 157^b/7-8

7. [Ö₁]+Y₁(TYF-(N₁+AyT+YF-(YF-+bf)))+[Ö₂]+Y₂(TYF-([N]+YF-)[-kp+ş])+NAç

[Ol oğlan] ilin aştan çekip ayttı bu muhâl irür kim irdem iri ölgey dağı irdemsizler anıñ yirin tutkay 12^a/3-7

8. [Ö₁]+Y₁(TYF-(N₁+VrT+YF-(YF- +bf)))+[Ö₂]+Y₂(TYF-([Yöt]+[N]+₂YF-[-kp]+ş))+NAç

Munı atasına iltip ayttıñ kim bu ‘âkil bolmas velikin meni divâne kıldı 139^a/8-9

9. [Ö₁]+Y₁(TYF-(N₁+YF-(YF- +bf)))+[Ö₂]+Y₂(TYF-(DT+N₂+YF-)[-kp+ş])

[Ol] kerem ilin açıp saḡâ dâdın birdi 30^a/7

10. [Ö₁]+Y₁(TYF-(N₁+YF-(YF-+bf)))+[Ö₂]+Y₂(TYF-(N₂+YF-(YF-+bf)))+[Ö₃]+Y₃(TYF-(N₃+YF-(YF-+bf)))+[Ö₄]+Y₄(TYF-([N₄]+ZT+YF-)[-kp+ş])+NAç

Ni‘met şükrin kılp hıdmat yirin öpüp ḡasâret ‘özrin tilep kiter vaḡtın ayttım. Şi‘r; Boluptur Ka‘be ḡâcet kıbleḡâhı/ Aḡa ḡalk ol cihetden köp kiterler/ Taḡammül kıl bizim emṡâlimizge / Yimişi köp aḡaçḡa taş atarlar 29^b/12-13, 30^a/1-5

11. [Ö₁]+Y₁(TYF-(N₁+YF-(YF- +bf)))+[Ö₂]+Y₂(YF-[-kp+ş])+N₂

Küveyni ündep ayttı ay bed-ef‘âl / Niçe bir böyle müḡmel oynaḡay sen / Dudaḡı kön degül kim çiynegey sen 79^a/2-4

12. [Ö₁]+Y₁(TYF-(N₁+YF-)[-kp+ş])+B+[Ö₂]+Y₂(TYF-(DT+N₂+YF-)[-kp+ş])+B+[Ö₃]+Y₃(TYF-(HeT+YF-(YF-+bf)))+[Ö₄]+Y₄(TYF-(N₃+YF-)[-kp+ş])+N₃Aç

Munı ayttı daḡı düşmen çerisine kirip bir niçe bahâdur irenlerni tüşürdi daḡı atasına hıdmat kılp bu beytni okudı şı‘r Ay meni körgeñ ḡaḡâret köz bilen ṡâḡ-ı diyâr / Bolmas

ir şûret bilen leşker içinde ihtiyâr / İr deminde irdemin körgüzmes illâ ir kişi / Eyle kim irdem tevede yok dağı arslanda bar 11^a/8-13, 11^b/1

13. [Ö₁]+Y₁(TYF-(N₁+YF-)[-kp+ş])+B+[Ö₂]+Y₂(YF-(YF- +bf))+[Ö₃]+Y₃(TYF-(YT+YF-)[-kp+ş])

Bar mevcûdların aldı dağı ağaç urup habske saldı 51^b/13-52^a/1

14. [Ö₁]+Y₁(TYF-(N₁+YF-)[-kp+ş])+Ö₂+Y₂(YF-[-kp+ş])+Ö₃+Y₃(TYF-(N₂+YF-(YF- +bf)))+Ö₃+Y₃(YF- -kp[+ş])

Hatun almış, oğlanları ulğaymış, neşâti güli solup müferrih ‘ayşı telef bolup idi 135^b/9-11

15. [Ö₁]+Y₁(TYF-(NAç₁+N₁+YF-(YF-+bf)))+[Ö₂]+Y₂(TYF-([NAç₂]+N₁+YT+YF-(YF- +bf)))+[Ö₃]+Y₃(TYF-([NAç₃]+N₂+VrT+YF-)[-kp]+ş)

Tağ bile evvel şehir işikinden kim kilse anı taht öze kiçirip başına tâc koyup memleketni aña teslim kılınız 65^a/9-10

16. [Ö₁]+Y₁(TYF-(SrT+YF-)-kp+ş)+E+Y₂(TYF-(ST+YF-)[-kp+ş])+VrT+Ö₂

İlk idim bir hor toprak / Velî gül birle boldum bir niçe yıl / Eşer kıldı maña gülñiñ cemâli 8^a/6-8

17. [Ö₁]+Y₁(TYF-(ST+E+ZT+N₁+YF-)[-kp+ş])B+[Ö₂]+Y₂(TYF-(YöT+[N]+YF-)[-kp+ş])+E+NAç

İttifâk tüşti kim bir müddet anı körmedi dağı bir dostına ayttı kim fulân kim irse zamân durur kim körünmedi 66^b/1-3

18. [Ö₁]+Y₁(TYF-(ST+YF-(YF- +bf)))+Y₂(YF[-kp]+ş)+Ö+N

Ol hacâletden revân na‘ra urup / Bilmedim men kıanda kitkenim yürüp 64^a/11-12

19. [Ö₁]+Y₁(TYF-(ST+YF-(YF-+bf)))+[Ö₂]+Y₂(TYF-(AyT+YF-(YF- +bf)))+[Ö₃]+Y₃(TYF-(N+VsT+YF-(YF-+bf)))+[Ö₄]+Y₄(YF-(YF- +bf)))+Ö₅+Y₅(TYF-(VsT+YF-)[-kp+ş])+VsTAç

Ḳazâ muktezâsı bilen rızâ birip mâ-mezâdan kiçip mücârâ ‘özüni müdârâ tarîķi bilen ortağa kitürüp biri birimiz qademe baş koyup sözümüz bu ikki beyt bilen hatm boldı Kişige kıılma şikâyet cehândan iy dervîş / Turup yürüp kıladur şükr-i ni‘met-i mevlâ / İliñde çün kim eyâ hoca mâl ü ni‘met köp / Yidür bağışla tileseñ sa‘âdet-i ‘uķbâ 159^a/13, 159^b/1-7

20. [Ö₁]+Y₁(TYF-(ST₁+ŞT₁+YF-)[-kp+ş])+[Ö₂]+Y₂(TYF-([ST₂]+YF-)[-kp+ş])+ŞT₂

İliñde çün kim eyâ hoca mâl ü ni‘met köp Yidür bağışla tileseñ sa‘âdet-i ‘uķbâ 159^b/6-7

21. [Ö₁]+Y₁(TYF-(ST₁+YF-)[-kp+ş])+B₁+ [Ö₂]+Y₂(TYF-(ST₂+YF-)[-kp+ş])+B₂+ [Ö₃]+Y₃(TYF-(NAç₁+ [N₁]+YF-)[-kp+ş])+ [Ö₄]+Y₄(TYF-(NAç₂+ [N₂]+YF-)[-kp+ş])+Ö₅+Y₅(YF-[-kp+ş])+KşT

Hevâ ve heveske uyup kiçeni kündüz kılgay dağı şehvet artınça yürüp kündüzünü kiçe kıılıp gâflet uykusunda yatıp qalgay dağı alnında ni bolsa yigey ağzında ni kilse digey taş ı imâret içi ħarâb bolğay 80^b/2-6

22. [Ö₁]+Y₁(TYF-(ST₁+YF-)[-kp+ş])+Y₂(TYF-([ST₂]+YF-)[-kp+ş])+N+Ö₂

‘Ömrini kim fâyidesiz işlere kııldı telef / Ĥâcet almadı tüşürdi aķçasın ol nâ-ĥalef 161^a/7-8

23. [Ö₁]+Y₁(TYF-(ST₁+ZT₁+YF-)[-kp+ş])+B+ [Ö₂]+Y₂(TYF-([ST₂]+ZT₂+YF-)[-kp+ş])+KşT

Ma‘lûm vaktı bilen bir vakt bolur kim yaşarur dağı bir vakt kilür kim quvarur velîkin servniñ ĥiç nimesi yok ammâ barça vaktta tâze durur 177^b/3-6

24. [Ö₁]+Y₁(TYF-(VrT+YF-(YF-+bf)))+[Ö₂]+Y₂(TYF-(N+YF-(YF-+bf)))+[Ö₃]+Y₃(YF-[-kp+ş])

Ḳal‘a burcına çıkıp mâl oğurlap kitti 51^b/11

25. [Ö₁]+Y₁(TYF-(YöT+YF-)[-kp+ş])+B+ [Ö₂]+Y₂(TYF-(DT+N+YF-)[-kp+ş])

Şahrâğa yüz tuttı dağı bir nefes bilen köp yol kitti 63^b/10-11

26. [Ö₁]+Y₁(TYF-(YT+DT+YF-)-kp[+ş])+B+GT+Ö₂+Y₂(YF- -kp[+ş])

Mağara içinde tama^ç işikin bağlap oturur idi dağı sultânlar közine anıñ heybeti mütemekkin bolup turur idi 105^b/ 12-13, 106^a/1

27.[Ö₁]+Y₁(TYF-(ZT+N₁+YF-(YF-+bf)))+[Ö₂]+Y₂(TYF-([N]+YF-)[-kp+ş])+NAç₂

Fî'l-hâl cevâbın işitip ayttı ay edîb-i garîb saña bir muvâfık naşîhatım bar kabûl kılsañ hayr bolğay 5^b/9-11

28.[Ö₁]+Y₁(TYF-(ZT₁+N+YF-)[-kp+ş])+ST+B₁+ [Ö₂]+Y₂(TYF-(ZT₂+VrT₁+YF-)[-kp]+ş)+B₂+ [Ö₃]+Y₃(TYF-(ZT₃+VrT₂+YF-)[-kp]+ş)+B₃+ [Ö₄]+Y₄(TYF-(ZT₄+VrT₃+YF-)-kp+ş)

Gûgird-i pârsî alıp Çîn iqlîmine iltmek tiler men işittim kim ‘azîm kıymeti bar imiş dağı Çinden çînî çanaqlar alıp Rûmge kitürgey men dağı Rûmnıñ harîr kumaşların alıp Hindge ilteyim dağı Hindden pûlâd alıp Halebke kileyim 92^b/4-8

29. [Ö₁]+Y₁(YF-(YF- +bf))+N₁+ [Ö₂]+Y₂(TYF-(N₂+YF-)[-kp+ş])+E

Koyup lafzın anıñ ma^ç nîsin algıl 79^a/6

30. [Ö₁]+Y₁(YF-(YF- +bf))+YT+Y₂(YF-[-kp+ş])+N+Ö₂+NAç

Kılıp behrâm gûrında yazıp kitmiş munı kâtib / Kerem ili yaqîn bil kim kavî bâzûdan artuğdur 81^a/12-13

31.[Ö₁]+Y₁(YF-(YF-+bf))+[Ö₂]+Y₂(TYF-(ZT₁+YF-(YF-+bf)))+[Ö₃]+Y₃(Y(TYF-(ZT₂+ [N]+YF-)[-kp+ş]))+NAç

Hayretke qalıp bir zaman tefekkürge barıp yaqşı te^ç emmül kılıp ayttı Ay baylargâ senâ kılğan dağı faqîrlargâ cefânı revâ körgen bilgil kim ni yirde gül bar anda tiken bar dağı ni yirde kim hamr bar anda humâr bar dağı ni yirde kim genc bar anda yılan bar dağı

ni yirde kim dürr-i şemîn bar anda neheñ bar 6 dağı bu ‘ayş lezzeti artında ecel tâkası açuk turur dağı ...157^b/13, 159^a/1-3

32. [Ö₁]+Y₁(YF-[-kp]+ş)+E+İlT+[Ö₂]+Y₂(TYF-(HeT+VsT+YF-)[-kp]+ş)+VsTAç

Maşlahat körmedim dağı artukrak sözlemege hâtırı ağığay dip bu ikki beyt bile ihtişâr kıldım şî‘r Naşîhât tutmağan gâfil kim irse / Tüşer dâym meşakkatnıñ kınına / Bilürsen zahmına çün tâkatnı yok/ Koluñnı soğmağıl ‘akreb inine 28^a/11-13, 28^b/1-3

33. [Ö₁]+Y₁(YF-[-kp+ş])+[Ö₂]+Y₂(YF-[-kp+ş])

[Ol] iñen biligsiz [idi] hasîb atlı [idi] 46^b/13

34. [Ö₁]+Y₁(YF-[-kp+ş])+[Ö₂]+Y₂(YF-[-kp+ş])+N

Kil kıyâs it ni bolğay ol sâ‘at / Tatlı cân çıksa kalsa ten hâlî 132^b/12-13

35. [Ö₁]+Y₁(YF-[-kp+ş])+E+[Ö₂]+Y₂(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])+E+E+ST

Barğıl bu sevdânı başıñdan kitergil yoksa ziyân kıtur sen 95^a/11-12

36. [Ö₁]+Y₂(TYF-(BzT+YF-)[-kp+ş])+B+Ö₂+Y₂(YF-[-kp+ş])+YT

Çekip ya toldurup oğ fârisâne / Urur lîkin oğı ötmes nîşane 138^b/4-5

**37. [Ü₁+E₁+HB₁]+E₁+YT₁+Ö₁+ [Y₁(YF-
kp+ş)]+B+[Ü₂+E₂+HB₂]+YT₂+Ö₂+Y₂(YF- -kp+[ş])**

[İy mâl ve ni‘met iyeleri] Eger sizde inşâf dağı bizde kanâ‘at bolsa idi 81^b/6

38. AyT+Ö₁+Y₁(YF-(YF- +bf))+[Ö₂]+Y₂(TYF-(ZT+[YT]+YF-)[-kp]+ş)

İvden bignîñ hâşekilerinden çıkıp hâlimden vâkıf bolup [ive] kirdiler 29^a/7-8

39. AyT₁+YT₁+Ö₁+Y₁(YF-[-kp+ş])+B+AyT₂+YT₂+Ö₂+Y₂(YF-[-kp+ş])

Kökden yirge nuşâr iner dağı yirden kökke gubar çıkar 176^b/13-177^a/1

40. B₁+N₁+Ö₁+Y₁(YF-[-kp+ş])+E+B₂+ [Ö₂]+Y₂(TYF-(N₂+YF-)[-kp+ş])

Ni seniñ bağırıñ ol kebâb itsün / Ni anıñ şuhbetin temennâ kı1 52^a/6-7

41. B₁+Ö₁+Y₁(YF-[-kp+ş])+B₂+Ö₂+Y₂(YF-[-kp+ş])

Yâ genc iltmek yâ tılsım içinde ölmek turur 28^a/8-9

42. E+Ö₁+Y₁(YF-(YF- +bf))+N+Ö₂+Y₂(TYF-(ST+YF-[-kp]+ş))+DT

Elâ-yâ körgüzüp cevır ü cefânı / Niçün kittiñ buzup ‘ahd ü vefânı 121^a/6-7

43. E+H+Ö₁+Y₁(TYF-(Yöt+YF-)[-kp+ş]) +Ö₂+Y₂(TYF-(DT+YF-[-kp+ş]))

Ay hoca kuluña köp yigirme / Çok cevır kı1ıp vebâle kirme 148^a/6

44. E+H+E+ŞT₁+Ö₁+Y₁(YF-[-kp+ş])+B+Ö₂+Y₂(TYF-(ŞT₂+Yöt+YF-)[-kp+ş])

*Ay ata belî renc çekmeyin genc hâşıl bolmas dağı kişi cânını haşargâ koymayın
düşmenge zafer tapmas 104^a/13, 104^b/1-2*

45. E+H+Ö₁+Y₁(YF-[-kp+ş])+B+Ö₂+Y₂(TYF-(N+Yöt+YF-)[-kp+ş])+E+NAç

*Ay ata buyruk buyrukuñ velikin bu fâideni maña aytkı1 kim bu vâkı‘anı
kizlemekde maşlaḥat ni turur 107^a/8-10*

46. E+N+Y₁(YF-[-kp+ş])+Ö₁+E+ÖAç+YT+Y₂(YF-[-kp+ş])+Ö₂

*Ay niçe bigni melikni eyletiptür bu cehân / Kim alardan yir yüzinde qalmadı zerre
nişân 10^a/6-7*

47. E+Ö₁+Y₁(TYF-(N₁+YF-)[-kp+ş])+B+NAç+Ö₂+Y₂(TYF-(N+YF-)[-kp]+ş)

*Ya‘nî bu kadar yimek seni ayagın üstüne ketürür dağı ni kadar mundan artursañ sen
anı köterür sen 83^b/10-12*

48. E+Ö₁+Y₁(YF-[-kp+ş])+HeT₁+B+Ö₂+Y₂(YF-[-kp+ş])+HeT₂

Ya‘nî ‘âkı1 yimek yir tirilmek üçün dağı câhil tirilir yimek üçün 83^b/13-84^a/1

49. $E + \text{ŞT} + \ddot{O}_1 + Y_1(\text{TYF} - (\text{ST}_1 + \text{ZT} + \text{N}_1 + \text{YF} -)[-kp + \text{ş}]) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(\text{TYF} - (\text{ST}_2 + [\text{N}_2] + \text{YF} -)[-kp + \text{ş}]) + \text{N}_2\text{Aç}$

Meşelâ yağmur yağmassa dağı cehânnı tûfân tutsa anlar mâllarına garra bolup bir faķîrnı miħnette körüp hâlin sormağaylar dağı Tenriden korkmayın aytkaylar şî'r / Açından bir faķîr ölse tüşüp zâr / Bize andan ni kayğu çün bizim bar 158^b/10-13, 159^a/1

50. $E + \text{VrT}_1 + \ddot{O}_1 + Y_1(\text{YF} - (\text{YF} - + \text{bf}) + [\text{VrT}_2] + \ddot{O}_2 + Y_2(\text{YF} - [-kp + \text{ş}]))$

Kim aña it tigip çibin tüşti 48^b/5

51. $E + \text{ZT} + \ddot{O}_1 + Y_1(\text{YF} - [-kp + \text{ş}]) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(\text{TYF} - \text{KT} + \text{N} + \text{YF} -)[-kp + \text{ş}])$

Çün her bir nefesde iki ni' met hâşıl boldı dağı [ol] tigme bir ni' metke bir şükr vâcib kıldı 2^b/7-9

52. $E_1 + [\ddot{O}_1] + Y_1(\text{TYF} - (\text{N}_1 + \text{AyT} + \text{YF} - (\text{YF} - + \text{bf}))) + [E_2 + \ddot{O}_2] + Y_1(\text{TYF} - ([\text{N}_2] + \text{YF} - [-kp] + \text{ş}) + B_1 + [E_3 + \ddot{O}_3] + Y(\text{TYF} - (\text{N}_3 + \text{YiT} + \text{YF} -)[-kp] + \text{ş}) + B_2 + [E_4 + \ddot{O}_4] + Y(\text{TYF} - (\text{N}_4 + \text{YF} -)[-kp] + \text{ş}) + \text{NAç}$

Fî'l-cümle şerbetni ol habîb ilinden alıp içtim dağı 'ömrni evvelden hisâb ittim dağı bu ikki beytni bedîha ayttım Ol küneş yüzge mübârek fâl irür / Kim nazar kılsa turup her şubħdem / Hamr mesti uyğanur yarım kiçe / 'Işķ mesti yevm-i mahşer şubħdem 122^a/10-13, 122^b/1-2

53. $E_1 + [\ddot{O}_1] + Y_1(\text{YF} - [-kp + \text{ş}]) + E + [\text{ST}_1 + \text{SAT}_{ç1}] + B + [E_2 + \ddot{O}_2] + Y_2(\text{YF} - [-kp + \text{ş}]) + E + \text{ST}_2 + \text{SAT}_{ç2}$

Ya' nî bağışlağıl dağı minnet itmegil anıñ üçün kim fâyidesi saña qaytur 160^a/12-13, 160^b/1

54. $E_1 + H_1 + [\ddot{O}_1] + Y_1(\text{TYF} - (\text{VrT}_1 + \text{YF} -)[-kp + \text{ş}]) + E + [E_2 + H_2] + [\ddot{O}_2] + Y_2(\text{TYF} - (\text{VrT}_2 + \text{YF} -)[-kp + \text{ş}]))$

Ay şeyħ hayvânķa eşer kıldı dağı saña hiç eşer kılmadı 64^b/10-11

55.E₁+H₁+Ö₁+Y₁(TYF-(VsT+YF-)[-kp]+ş)+B₁+N₁+ [E₂+H₂]+Ö₂+Y₂(YF-[-kp]+ş)+B₂+ [E₂+H₃+Ö₃]+Y₃(TYF-(N₂+YF-)[-kp+ş])+E+HeT

Ay cehân sultânı men bu iv ni‘meti bilen beslenip turur men dağı bu yazıknı yalguz men kılmadım dağı bir özgeni bırakkı kim men ol ‘uķûbatnı körüp ‘ibret algay men 131^a/11-13, 131^b/1

56.E₁+H₁+Ö₁+Y₁(TYF-(YT+KrşlT₁+GT+YF-)[-kp])+ş)+B+ [E₂+H₂]+İlT+Ö₂+Y₂(TYF-(KrşlT₂+YF-)[-kp])+ş)

Ay sultân sen dünyede bizden leşker bilen artuķ sen ammâ tirlikde biz senden yahşıraq biz 79^b/12-13, 80^a/1

57.E₁+HB₁+VrT₁+ÖAç₁+B+Y₁(TYF-(N₁+YF-)[-kp+ş])Ö₁+ [E₂+HB₂+VrT₂+ÖAç₂]+B+ [Ö₂]+Y₂(TYF-(N₂+ [Y(YF- -kp+ş)])

İy benî âdem saña irkli ilâh / Yâ fâzilet birsün ol yâ ‘izz ü câh 176^a/7

58.E₁+Ö₁+Y₁(TYF-(HeT₁+N+[YF--kp+ş]))+B₁+ [E₂]+ [Ö₂]+Y₂(TYF-(HeT₂+N+YF)[-kp+ş])+ST₁+B₂+ST₂

Yana ol nefesniñ çıķmağı tenge feraķ dağı rûķge râķet kitürür çün her bir nefesde iki ni‘met hâşıl boldı dağı tigme bir ni‘metke bir şükr vâcib kıldı 2^b/6-9

59. E₁+Ö₁+Y₁(TYF-(YT+YF-)[-kp+ş])+B+ [E₂]+ST+Ö₂+Y₂(YF-[-kp+ş])

El-kıssa bu da‘vîmiz kâzî katına yitti dağı anıñ hukmine râzî bolup teşvîsimiz kitti 157^b/9-10

60. E₁+Ö₁+Y₁(YF-[-kp+ş])+B+ÖAç+Ö₂+Y₂(YF-[-kp+ş])+ÜT

Dağı faķîrlar tarîki zıķr ve şükr durur dağı hıdmat ve tâ‘at ve îsâr ve ķanâ‘ât ve tevķîd ve tevekkül ve teslîm ve taķammül her kimde bu vaşflar bar ol faķîr durur eger ķabâ içinde bolsa 80^a/11-13, 80^b/1

61.E₁+ŞT₁+Ö₁+N₁+Y₁([YF-[-kp+ş])]+ [E₂]+ [ŞT₂]+Ö₂+Y₂(TYF-(N₂+YF-)[-kp+ş])

Nâgehân bevvâb ve it körse ğarîb / Bu yaķasın ol itekin bik tutar 29^a/6

$$62. E_1 + Y_1(YF - [-kp + \S]) + [\ddot{O}_1] + E_2 + Y_2(YF - [-kp + \S]) + \ddot{O}_2$$

Geh yumulur geh açılur bâĝ u bustân gülleri 65^b/13

$$63. E_1 + Y_1(YF - [-kp + \S]) + \ddot{O}_1 + E_2 + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF - [-kp + \S]) + BzT$$

Geh bolur ‘uryân ağaçlar geh keyerler gül-şîfât 66^a/1

$$64. E_1 + ZT_1 + \ddot{O}_1 + Y_1(YF - [-kp + \S]) + E_2 + ZT_2 + \ddot{O}_2 + [Y_2(YF - [-kp + \S])]$$

Nî kündüz şabrı bar idi nî kiçe qarârı 113^b/9

$$65. H_1 + [\ddot{O}_1] + Y_1(TYF - (N_1 + YF -)[-kp + \S]) + [H_2 + \ddot{O}_2] + Y_2(YF - (YF - +bf)) + N_1$$

Îlâhî bu qarî miskîn kuluñnı / Baĝışla körgüzüp toĝrı yoluñnı 81^a/4

$$66. KyT + \ddot{O}_1 + Y_1(YF - [-kp + \S]) + E + \ddot{O}_2 + Y_2(TYF - (VrT + ST + YF -)[-kp + \S])$$

Senden munuñ bigin ‘azîm haţâ şâdır bolĝay daĝı ħalâs tarîķi saña niçük şûret bağlaĝay 130^b/9-10

$$67. N + Y_1(YF - [-kp + \S]) + \ddot{O}_1 + N_2 + \ddot{O}_2 + Y_2(YF - [-kp + \S])$$

Düşmenin öltürür bahâdır ir / Dostın ol ħabîb qatl kıılır 114^a/5

$$68. N_1 + \ddot{O}_1 + Y_1(YF - [-kp + \S]) + B + ZT + \ddot{O}_2 + Y_2(TYF - ([N_2] + [YF - [-kp + \S]]))$$

Cehân sevgen kişiniñ közlerini / Kânâ‘at toldurur yâ ölse toprak 93^a/4-5

$$69. NzT_1 + \ddot{O}_1 + Y_1(YF - [-kp + \S]) + B + [NzT_2 + \ddot{O}_2] + Y_2(TYF - (VrT + YF -)[-kp + \S])$$

Kerem kıılıp kilseniz ol vaşiiyet kılgay daĝı sizge ħayr bolĝay 132^a/11-12

$$70. \ddot{O} + Y(YF - (YF - +bf)) + [\ddot{O}] + Y(TYF - (YöT + [N] + YF -)[-kp + \S]) + NAç$$

Dostlarından bir fâyife kilip muña ayttı ol yâr-ı ‘azîz firâķından niçük kiçer sen 121^b/2-3

71. $\ddot{O}+Y_1(YF-[-kp+\S]) + B + \ddot{O}_2 + Y_2(YF-[-kp+\S])$

Munuñ bigin ittifâķ nâdir tüşer dağı nâdir bilen ħukm itip bolmas 105^a/1-2

72. $\ddot{O}_1 + \_ZT + \_ \ddot{O}_1 + Y_1(YF-[-kp+\S]) + B + \ddot{O}_2 + Y_2(YF-[-kp+\S])$

Ķaranıñ ol vaķt nefsi ġâlib dağı ŧehveti ŧâlib idi 47^b/13-48^a/1

73. $\ddot{O}_1 + A.S. + Y_1(TYF-(N_1 + YF-(YF- +bf))) + [\ddot{O}_2 + A.S.] + Y_2(TYF-([N_2] + HeT + YF-[-kp] + \S))$

Burunğı sultânlar eġâba'llâĥu ŧerâĥum bu ni' metni sa'y itip mâŧlaĥat üçün koyup tururlar 30^b/1-2

74. $\ddot{O}_1 + \ddot{O}A\check{c}_1 + Y_1(TYF-(N_1 + YF-)[-kp] + \S) + [\ddot{O}_2] + [\ddot{O}A\check{c}_2] + N_2 + Y_2(YF-[-kp+\S])$

Men miskîn ümîd kitürdüm ŧâ'at degül 49^b/11-12

75. $\ddot{O}_1 + \ddot{O}A\check{c}_1 + Y_1(YF-[-kp+\S]) + K\check{s}tT_1 + \ddot{O}_2 + \ddot{O}A\check{c}_2 + Y_2(YF-[-kp+\S]) + K\check{s}tT_2$

Biri ol kim mâl yıġdı dağı yimedi ikinçi ol kim 'ilm oķıdı dağı 'amel ķılmadı 160^b/9-11

76. $\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-([Y\ddot{o}T] + YF-(YF- +bf))) + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-([N] + YF-(YF- +bf))) + [\ddot{O}_3] + Y_3(TYF-([VsT] + YF-)[-kp] + \S)$

Ĥalâyık [ana] barıp [anı] ziyâret ķılıp [andan] ĥâcet tilerler 135^a/5-6

77. $\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(AyT_1 + [YF-[-kp+\S]]) + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-(AyT_2 + YF-)[-kp+\S])$

Gülün tikenden tiken ayağından çıķtı 65^b/11

78. $\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(HeT + YF-)[-kp+\S]) + E + Y_2(YF-[-kp+\S]) + HeT + \ddot{O}_2$

Ata oġlına ķılmadı kerem kim ķıldın ilge sen 159^a/8

79. $\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(İT_1 + [YF-[-kp+\S]]) + \ddot{O}_2 + Y_2(TYF-(İT_2 + YF-(YF- +bf))) + B_1 + ZT_1 + \ddot{O}_3 + Y_3(YF-[-kp+\S]) + B_2 + ZT_2 + \ddot{O}_4 + [Y_4(YF-[-kp+\S])]$

Ağzı ta'âmdan közi uyğudan kesilip ni kündüz şabrı bar idi ni kiçe karârı 113^b/8-9

80. $\ddot{O}_1 + Y_1(\text{TYF}-(N+YF-(YF-+bf)))+[\ddot{O}_2]+Y_2(\text{TYF}-(Y\ddot{o}T+YF-(YF-+bf)))+[\ddot{O}_3]+Y(YF-[-kp]+s)+NA\check{c}_1$

Men dağı bu beytlerni aytıp aña iltür kişige teslîm kıılıp şulh ittim şî'r Elâ-yâ körgüzüp cevır ü cefânı / Niçün kittiñ buzup 'ahd ü vefânı / Sağındım men seni yâr-ı vefâdâr / Ve-lîkin bilmedim böyle cefâkâr / Kilür bolsañ yana ehlâ ve sehlâ / Qatımda merteben barçadan a'îlâ 121^a/4-10

81. $\ddot{O}_1 + Y_1(\text{TYF}-(N+YF-(YF-+bf)))+[\ddot{O}_2]+Y_2(\text{TYF}-(Y\ddot{o}T+YF-)[-kp]+s)$

Bular dağı çerig yasap karşı yüridiler 10^b/13-11^a/1

82. $\ddot{O}_1 + Y_1(\text{TYF}-(N+YF-)[-kp+s])+B+[\ddot{O}_2]+Y_2(\text{TYF}-(DT+[N]+YF-)[-kp+s])+NA\check{c}$

Ol big bu sözni işitti dağı küllüp ayttı zinhâr almağıl kim illi altunga râzî bolurlar 112^a/3-5

83. $\ddot{O}_1 + Y_1(\text{TYF}-(N_1+[YF- -kp+s]))+\ddot{O}_2+Y_2(\text{TYF}-(N_2+YF-)[-kp]+s)$

'Âbidler tâ'at cezâsın tâcirler bızâ'at bahâsın izderler 49^b/10-11

84. $\ddot{O}_1 + Y_1(\text{TYF}-(N_1+YF-(YF-+bf)))+[\ddot{O}_2]+Y_2(\text{TYF}-(DT+[N_2]+YF-)[-kp+s])+N_2A\check{c}$

Sulţân üstâdın ündep yigrip ayttı özgeniñ oğlanlarından cevırüñ benim oğlum öze artuğkrağ turur sebeb ni 140^a/10-12

85. $\ddot{O}_1 + Y_1(\text{TYF}-(N_1+YF-[-kp+s]))+[\ddot{O}_2]+Y_2(YF-[-kp]+s)+N_2$

Kâmil ir 'ayb istemes közler hüner 178^a/13

86. $\ddot{O}_1 + Y_1(\text{TYF}-(ST+YF-(YF-+bf)))+[\ddot{O}_2]+Y_2(\text{TYF}-([N]+YF-)[-kp+s])+NA\check{c}$

Sultân ol vezîrden melûl bolup ayttı munuñ yalğan sözi seniñ toğrı sözünğden yağşırak turur anıñ üçün kim anıñ söziniñ binâsı maşlahat öze turur dağı seniñ sözünğ binâsı gaybet öze turur 9^a/12-13, 9^b/1-3

87. $\ddot{O}_1+Y_1(TYF-(ST+YF-(YF- +bf)))+[\ddot{O}_2]+Y_2(YF-[-kp+\$]) +N$

Sultân oğlu bu sözden melûl bolup ayttı Sürünğ bu kavvâdnı Teñri tebâreke ve ta‘âlâ meni bu memleketke mâlik kıldı yirmen içermen bağışlarmen men munıñ ħârisi döğülmen kim yimeyin saqlamağa 30^b/4-12

88. $\ddot{O}_1+Y_1(TYF-(ST+YF-+[-kp+\$]) +B+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-([N]+YF-)[-kp+\$]) +NA\check{c}$

Oğlan ferâset bilen bildi dağı ayttı ay ata uzun boylı ahmağdan kısqâ boylı ‘âķil yağşırak durur niçük kim meşelde kilür أقل جبال الرض şî‘r şî‘r الشاة نظفة والفيل جسيمة
Bir arıķ âdemî ayttı / Bir semiz eblehe kilip karşı / Niçe bolsa za‘if tâzı at / Bir tavîle eşekden ol yağşı 10^a/13, 10^b/1-7

89. $\ddot{O}_1+Y_1(TYF-(YT+N_1+YF-(YF- bf)))+B+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-(N_2+YF-)[-kp+\$])$

Ĥaķ ta‘âlâ kelâmı içinde kať‘-ı raĥimni nehy itip dağı meveddet-i zi-l-ķurbâ buyurup turur 78^a/12-13, 78^b/1

90. $\ddot{O}_1+Y_1(TYF-(YT+YF-(YF- +bf)))+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-([N]+YF-[-kp+\$]) +NA\check{c}$

Ol velâyetniñ meliklerinden bir melik bu faķîrnıñ ĥıdmatına kilip ayttı ‘azîzlerniñ meķârim-i aĥlâķından tevaķķu‘umuz ol durur kim tuz itmek yimege muvâfaķatlık kılgaylar 106^a/6-8

91. $\ddot{O}_1+Y_1(TYF-(ZT+VrT+YF-(YF- +yf)))+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-(DT+[N]+YF-)[-kp+\$]) +NA\check{c}$

Ol şabîb bir kūn resûl ‘aleyhi ‘s-selâm ĥıdmatına kilip şikâyet kılip ayttı Meni munda aşĥâb mu‘âcelesi üçün ıya birdiler ol vaķtdan biri kim kilip turur men bir ķiři maņa iltifât kılmadı ol ĥıdmat kim bu ķulğa mu‘ayyen durur yirine ketürgey idim 83^a/5-10

92. $\ddot{O}_1+Y_1(TYF-(ZT+YF-(YF- +bf)))+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-([N]+YF-)[-kp+\$]) +NA\check{c}$

Bir zârîf ir bu sözni işitip külüp ayttı şî‘r Kilür bolsa bilig birle sa‘âdet / Biligsiz heykeli bolğay şaķâvet / Velî ebleh batıptur genc içinde / biligli ħor ve müflis renc içinde / Birip mülk ol birini kıldı sultân / Yürütür bu birini aç ve ‘uryân / Cehân bünyâdını böyle salıptur / Bu işke ‘âķil ir ħayrân ħalıptur / Anıñ ħikmetlerine ‘âķl irişmes / Kim irse işlerine hem kirişmes 47^a/6-13, 47^b/1-2

93. $\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(ZT+YF-)[-kp+\$]) + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-([N]+YF-[-kp+\$]) + NA\check{c}$

Ol bu sözni işitip melûl boldı ayttı Bu ni ‘âķlve kifâyet bolur dağı bu ni fehm ve dirâyet ħukemâ ħavli dürüst kildi niçük kim aytp tururlar dostlar zindân içinde kirek bolur dağı düşmenler sufrada dost körünür 26^b/8-12

94. $\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(ZT+YF-)[-kp+\$]) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-(N_1+YF-(YF-+bf))) + [\ddot{O}_3] + Y_3(TYF-([Y\ddot{o}T] + [N_2] + YF-)[-kp+\$]) + NA\check{c}$

Oğrılar bigi ol ħâletni körüp bu laţîfeni işitip küldi dağı ol şâ‘irni indep ayttı ay edîb tileğ menden ni tilersen 110^a/10-12

95. $\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(ZT+YF-)[-kp+\$]) + B + \ddot{O}_2 + Y_2(TYF-(ZT+BzT+YF-)[-kp+\$])$

Dostlar zindân içinde kirek bolur dağı düşmenler sufrada dost körünür. Şî‘r Döğüldür dostuñ ni‘metde her kim/ Maħabbet lâfını ursa yanında / Ĥaķîħat dostuñ yârıñdur ol kim / Ĥoluñ tutsa ayağdan tüşkeninde 26^b/10-12

96. $\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(ZT_1+YF-)[-kp+\$]) + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-(ZT_2+YF-)[-kp+\$]) + B + KşT$

Ża‘îf kündüz oruç tutar kiçe ifţâr iter dağı ħavîsi künde üç nevbet yimek yir 84^a/6-7

97. $\ddot{O}_1 + Y_1(YF- -kp[+\$]) + E + Y_2(YF- -kp[+\$]) + \ddot{O}_2$

Müddet-i hicret yidi yüz toħsan üç / Yıl idi kim az idi ‘âlemde küç 178^a/11

98. $\ddot{O}_1 + Y_1(YF-(YF- +bf)) + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-([N]+YF-)[-kp+\$]) + NA\check{c}$

Bir yiğit kilip ayttı arañızda ‘Acem tilin bilür kişi bar mı 132^a/6-8

99. $\ddot{O}_1 + Y_1(YF-(YF- +bf)) + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-(N_1 + YF-(YF- +bf))) + [\ddot{O}_3] + Y_3(YF-[-kp+\$]) + N_2$

Bir faķîr kilip bularnıñ müşkilin ħall itip ayttı niķe kim anıñ mülki özgeler ilinde bolğay munuñ közleri ol mülk artınça ķalğay

100. $\ddot{O}_1 + Y_1(YF-(YF- +bf)) + \ddot{O}_2 + Y_2(YF-[-kp+\$])$

Sa‘âdet yoldaşın bolıp iķbâl yarı kıldı 65^b/9-10

101. $\ddot{O}_1 + Y_1(YF-(YF- +bf)) + YT + [\ddot{O}]_2 + Y_2(TYF-(Y\ddot{o}T + [N] + YF-)[-kp+\$]) + NA\check{c}$

Bir üzgüçi yetip ol ğam demine / Alarnıñ birine ayttı ilin sun / Yana ķılmaķ tileseñ ‘ayş her kūn 131^b/11-12

102. $\ddot{O}_1 + Y_1(YF-(YF- +bf)) + YT + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF-[-kp+\$])$

Oğlan kilip atası ħıdmatına yir öpti 11^b/8

103. $\ddot{O}_1 + Y_1(YF-[-kp+\$]) + B + \ddot{O}_2 + Y_2(YF-[-kp+\$]) + \ddot{O}_2A\check{c}$

Iyısı müşk bigin dağı bir ağaç bar kim ķurı ķamış bigin 158^a/10-11

104. $\ddot{O}_1 + Y_1(YF-[-kp+\$]) + B_1 + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF-[-kp+\$]) + B_2 + \ddot{O}_3 + Y_3(YF-[-kp+\$]) + Y_3A\check{c} + B_3 + \ddot{O}_4 + Y_4(YF-[-kp+\$]) + Y_4A\check{c}$

Ĥazret-i ‘izzetniñ muķarrebleri faķîr sîretli baylar dağı bay himmetli faķîrlar durur dağı baylarnıñ yaķşıraqı ol durur kim faķîrlar ķayğusın yigey dağı faķîrlar yaķşıraqı ol durur kim baylardan köz yumğay 158^b/3-7

105. $\ddot{O}_1 + Y_1(YF-[-kp+\$]) + E + HeT + B + ZT + \ddot{O}_2 + Y_2(TYF-(DT + YF)[-kp+\$])$

Ol nitkey kim işitkey dağı anı kim sa‘âdet kemendi bilen ķikkekey ol niķük ilgeri kilmegey 176^b/7-8

106. $\ddot{O}_1 + Y_1(YF-[-kp+\$]) + \ddot{O}A\check{c}_1 + B + \ddot{O}_2 + Y_2(YF-[-kp+\$]) + \ddot{O}A\check{c}_2$

Devletli ol kim yidi dağı yidürdi ammâ devletsiz ol kim müferriķ mâl cem‘ itti yimeyin koydı kitti 159^b/12-13

107. $\ddot{O}_1 + Y_1(YF-[-kp+\$]) + S_1T + E + \ddot{O}_2 + \ddot{U}T + \ddot{O}_2 + Y_2(TYF-(N+YF-)[-kp+\$])$

Kişinin fa'zı u mıkhdârı bolur ma'lûm bir künde / Velâkin nefsi hıbsını bakıp yılla bilip bolmas 168^a/3-4

108. $\ddot{O}A\check{c}_1 + [\ddot{O}_1] + Y_1(TYF-(N+YF-)[-kp+\$]) + [\ddot{O}A\check{c}_2 + \ddot{O}_2] + Y_2(YF-[-kp+\$])$

Bu menzilge 'ademden her ki yitti / Kefenden özgesin koydı ve kitti 80^a/4

109. $\ddot{O}A\check{c}_1 + \ddot{O}_1 + GT_1 + E_1 + Y_1(YF-[-kp+\$]) + [\ddot{O}A\check{c}_2] + [\ddot{O}_2] + [GT_2] + E_2 + Y_2(YF-[-kp+\$])$

Ol qarındaş kim nefis eşîri turur ol kişige ni qarındaş bolur ni yakın 78^a/6-8

110. $\ddot{O}A\check{c}_1 + \ddot{O}_1 + Y_1(YF-[-kp+\$]) + E + [\ddot{O}A\check{c}_2 + \ddot{O}_2] + Y_2(TYF-(DT+N_1+YF-)[-kp+\$]) + [\ddot{O}_3] + Y_3(TYF-(N_2+YF-[-kp+\$]))$

'Arab nevâhîsinden bir kara oğlan çıkıp kıldı dağı eyle körklü ün bilen şî'r okudı kim[anın körklü üni] hevâda uçkan kuşlarını tıydı 64^b/5-7

111. $SrT + YT + \ddot{O}_1 + Y_1(YF-[-kp+\$]) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF-(YF- +bf)) + [\ddot{O}_3] + Y_3(TYF-(N+YF-)[-kp+\$]) + NA\check{c}$

Evvel meydânga sultânın ol kışka boylı oğlı kirdi dağı na'ra urup bu beytni okudı şî'r Ay bahâdurlar biliñ kildim bu kün meydâne men / Baş oynap cân terkin urmağa merdâne men / Süñü oynap at çapup köp türlü irdem körgüzüp /Ayttı zencîrin üzgen fâris-i dîvâne men 11^a/2-7

112. $ST + [\ddot{O}_1] + Y_1(TYF-(N_1+YT+YF-)[-kp+\$]) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF-[-kp+\$]) + N_2$

Bir kün ol melik hâş kulları bilen Şîrâz muşallâsına temâşâ kılmağa çıkıp buyurdı ol yüzükni 'azudu'd-devle kubbesinde tiktiler dağı ayttı her kim oğ atıp ol yüzükden kiçürür bolsa yüzük aña bolsun 105^a/10-13, 105^b/1

113. $ST + [\ddot{O}_1] + Y_1(YF-(YF- +bf)) + N + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-(VrT+YF-)[-kp+\$])$

Kördüm kim müteğayyir bolup naşîhatni garaž bilen işitür alıp anı şâhîbü'd-dîvân katına bardım 27^a/4-5

114. ST+Ö₁+Y₁(YF-[-kp+ş])+B+[Ö₂]+Y₂(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])

Bu sözden melikni külmek tuttu dağı haâtasını ‘afv itti 131^b/1-2

115. ST+ZT+Ö₁+Y₁(TYF-(VrT+YF-)(YF- +bf)))+[Ö₂]+Y₂(TYF-(ST+YF-)[-kp+ş])+B+[Ö₃]+Y₃(TYF-(N+[YöT]+YF-)[-kp+ş]) 140^a/8-10

Hadsiz cevri ve hisâbsız cefâ kılıp bir kün bu oğlan atası hıdmatına kilip şikâyet ili bilen nâmûs yakasın yırttı dağı [ol oğlan] hâlini [atasına] ‘arz itti 140^a/8-10

116. ST₁+Ö₁+Y₁(TYF-(N₁+GT+YF-)[-kp]+ş)+B+ZT+Ö₂+Y₂(YF- -kp[+ş])+[ST₂]+[Ö₃]+Y₃(TYF-([N₂]+YF-)[-kp]+ş)

Buyurdu kim anların esbâb-ı ma‘âşını evvelgi kâ‘ide öze müheyyâ kıldılar dağı ol bir niçe kün kim vazîfeleri kesilip idi [anı] edâ kıldılar. 29^b/9-12

117. ST₁+Ö₁+Y₁(YF-[-kp+ş])+N₁+ [ST₂]+[Ö₂]+Y₂(TYF-(N₂+YF-)[-kp+ş])

Çün degüldür saña muvâfık yâr / Koy anı yalguzun temâşâ kıl 52^a/4-5

118. ST₁+E+Ö₁+Y₁(YF-[-kp+ş])+B+[ST₂+E]+ Ö₂+Y₂(YF- -kp[+ş])

Ol sebebdan kim yüzi bedr-i leâtâfet dağı özi kân-ı melâhat idi 121^b/9-11

119. ST₁+Ö₁+Y₁(YF-[-kp+ş])+Ö₂+Y₂(TYF-([ST₂]+YF-)[-kp+ş])

Çünkü sevdi hoca cândan kulnı yig / Hocası kul boldı kulı boldı big 113^a/7-8

120. ŞT+Y₁(YF-[-kp+ş])+Ö₁+E+N+Y₂(YF-[-kp+ş])

Eger te‘emmül kılmayın öltürse bolğay kim bir maşlahat fevt bolmuş bolğay kim anı tedârüki tapılmağay 169^b/2-4

121. ŞT₁+Ö₁+Y₁(YF--kp[+ş])+Ö₂+Y₂(TYF-([ŞT₂]+N+YF-)-kp[+ş])

Bogaz belâsı bolmasa idi kuş tuzakğa tüşmegey idi sayyâd dağı tuzâkın kurmağay idi 168^b/8-10

122. VrT+Ö₁+Y₁(YF-(YF- +bf))+[Ö₂]+Y₂(YF-[-kp+ş])+YAç

*Nûşîn Revân ‘Âdilge bir kişi kilip beşâret kitürdi kim fulân düşmeniñni teñri
kötürdi* 45^b/13, 46^a/1-2

123. $Y\_+Ö_1+_Y_1(TYF-(DT+YF-)[-kp+ş])+E+Ö_2+Y_2(TYF-(ÜT+N+YF-)[-kp+ş])$

Dâyim suvı taşıp kile durur dağı irdem iyesi devletinden tüşse kaygusu yok turur
139^a/9-10

124. $Y_1(YF-(YF-+bf))+[Ö_2]+Y_2(YF-[-kp+ş])+Ö_1+VrT$

Kirip yattı ol ikkisi bir ivge 138^b/1

125. $Y_1(YF-(YF-+bf))+Ö_1+N_1+[Ö_2]+Y_2(TYF-(N_2+YF-)[-kp+ş])+ZT+NAç$

*Tutup Seyf-i Sarâyî kız irini / Laîfe sözledi közlep yirini / Eyâ ahmağ küyev yitmiş
yaşar sen / İliñ titrer niçük inçi tişer sen / Bu künden soñ bu işden tevbe itkil / Kılıp eygü
‘amel cennetke kitkil* 138^b/10-13, 139^a/1-2

126. $Y_1(YF-[-kp]+ş)+Ö_1+N_1+B+[Ö_2]+Y_2(YF-[-kp]+ş)+N_2$

Sağındım men seni yâr-ı vefâdâr / Ve-lîkin bilmedim böyle cefâkâr 121^a/8-9

127. $Y_1(YF-[-kp+ş])+Ö_1+[Ö_2]+Y_2(TYF-(ŞT+YF-)[-kp+ş])+YT+N$

Degül irlik ağızğa yumruğ urmağ / İr iseñ koy ağızğa bal u kaymağ 78^a/1-2

128. $Y_1(YF-[-kp+ş])+Ö_1+B+SıT+Ö_2+Y_2(YF-[-kp+ş])+E+ST$

*Kiçipdür Hâtım-i Tâýî ve-lîkin tâ ebed atı / Halâyıñnıñ tilindedür kerem birlen
bolup meşhûr* 81^b/1-2

129. $Y_1(YF-[-kp+ş])+Ö_1+N_1+E+Y_2(YF-[-kp+ş])+Ö_2+N_2$

Bilür Seyf-i Sarâyî ‘ışk resmin / Niçük kim bilse her üstâd kısmın 132^a/3

130. $Y_1(YF-[-kp+ş])+Ö_1+N_1+Ö_2+Y_2(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])+E+NAç$

Közetür özge ‘aybın sen anı kör / Meğer öz ‘aybına dâyim közi kör 131^b/5

131. $Y_1(YF-[-kp+\$])+\ddot{O}_1+\ddot{O}IT+\ddot{O}_2+Y_2(TYF-(\$T+YF-)[-kp+\$])$

İgilür yaş ağaç niçük tileseñ / Kırı igri ağaç otsuz tüzelmes 141^a/1-2

132. $Y\ddot{O}T+\ddot{O}_1+Y_1(YF-(YF-+bf))+\ddot{O}_1+Y_1(TYF-([N]+YF-)[-kp+\$])+NA\check{c}$

‘İsâ peygamberge ‘aleyhi’s-selâm bir kim irse kilip ayttı Yâ rûhu’l-lâhi tiler men ol du‘ânı maña öğretkey sen kim okusa öli tiri bolur 95^a/8-10

133. $YT_1+\ddot{O}_1+Y_1(YF-[-kp]+\$)+B_1+YT_2+\ddot{O}_2+[Y_2(YF- -kp+\$)]+YT_3+\ddot{O}_3+[Y_3(YF- -kp+\$)]+B_2+YT_4+\ddot{O}_4+[Y_4(YF- -kp+\$)]$

Ağaçlar üstünde bülbüller nâle ve zârî kıllurlar dağı tağlarda durrâclar [nâle ve zârî kıllurlar] suda bağalar [nâle ve zârî kıllurlar] dağı ormanda cânverler [nâle ve zârî kıllurlar] 63^b/13-64^a/1-3

134. $YTA\check{c}_1+YT_1+\ddot{O}_1+Y_1(YF-[-kp+\$])+B_1+YTA\check{c}_2+YT_2+\ddot{O}_2+Y_2(YF-[-kp+\$])+B_2+YTA\check{c}_3+YT_3+\ddot{O}_3+Y_3(YF-[-kp+\$])+B_4+YTA\check{c}_4+YT_4+\ddot{O}_4+Y_4(YF-[-kp+\$])+B_5+YT_5+\ddot{O}_5+Y_5(TYF-(DT+YF-)[-kp+\$])+B_6+YT_6+\ddot{O}_6+Y_6(YF-[-kp+\$])$

Ni yirde gül bar anda tiken bar dağı ni yirde kim hamr bar anda humâr bar dağı ni yirde kim genc bar anda yılan bar dağı ni yirde kim dürr-i şemîn bar anda neheñ bar dağı bu ‘ayş lezzeti artında ecel tâkası açuğ turur dağı cennet ni‘ metiniñ alnında dîv-i mekkâre oturur 158^a/3-7

135. $ZT+[Ö_1]+Y_1(TYF-(N+YF-(YF-+bf)))+[Ö_2]+Y_2(TYF-([Y\ddot{O}T]+YF-(YF-+bf)))+[Ö_3]+Y_3(TYF-(N_3+YT+YF-[-kp+\$]))+ST$

Bu haber sulţânğa yitti ise qarındaşların ündep yigrip her birini bir yirde hâkim koydı hattâ fitne oturup nizâ‘ ortadan kitkey 12^a/8-10

136. $ZT+KyT+\ddot{O}+Y_1(YF-[-kp+\$])+E+[Ö_2]+Y_2(TYF-(GT+YF-)-kp[+\$])$

Bir kün bularnıñ birinden bir hareket şâdır boldu kim [ol hareket] ol şâlih fağîrlarnıñ hâline münâsib degül idi 28^b/9-11

137. $ZT+\ddot{O}_1+Y_1(TYF-(N+YF-)[-kp+\$])+E+\ddot{O}_1+Y_2(YF-[-kp+\$])$

Körüp Teñri ta‘âlâ bu kılınıñ ‘aybını örter / Velikin körmeyin qonşı boğazın suhrâğa yırtar 176^a/8-9

138. ZT+Ö₁+Y₁(YF- -kp[+ş])+B+Ö₂+Y₂(TYF-(ST₁+YF-(YF- -bf)))+ST₂+Ö₃+Y₃(YF- -kp[+ş])+E+İİT

Qur‘ân okusa işitkenlerniñ köñli qararur idi dağı ay yüzli oğlanlar dağı zühre közli kızlar anıñ cefâsı ilinde giriftâr bolup qorqusından imkânları yok idi kim külgeyler yâ sözleşgeyler 141^a/7-10

139. ZT+Ö₁+Y₁(YF-(AyT+YF- +bf))+[Ö₂]+Y₂(TYF-(VsT+N+YF-)-kp[+ş])

Ol eyyâmda Hind iqlîminden bir hâzık hâkîm kilip ‘ilâc kılıp közsüzler közün açar idi 79^b/3-5

140. ZT+Ö₁+Y₁(YF-(YF- +bf))+[Ö₂]+Y₂(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])

Şabâh mâl iyesi kilip bu yazuksuz yatқан faqîrlarnı tuttı 51^b/12-13

141. ZT+Ö₁+Y₁(YF-(YF- +bf))+VrT+[Ö₂]+Y₂(TYF-([VsT]+YF-)[-kp]+ş)+HeT

Tañ bilen men dağı barıp ol ağaçқа [ol ağaçdan] hâcet tilegeyim kim atam terkreğ ölgey 135^a/10-11

142. ZT+Ö₁+Y₁(YF-[-kp+ş])+[Ö₂]+Y₂(YF-(YF- +bf))+N+[Ö₃]+Y₃(TYF-(VrT+YF-)[-kp]+ş)

Üçünçi kün alar muhkem uruştı / Koyup kâzî ivin bigge turuştı 138^b/8-9

143. ZT+Ö₁+Y₁(YF-[-kp+ş])+B+KyT+Ö₂+Y₂(YF-[-kp+ş])

Karañgu kiçede tolun ay toğdı yâ zulmât içinden âb-ı hayât çıktı 122^a/5-6

144. ZT+Ö₁+Y₁(YF-[-kp+ş])+B+YT+Ö₂+Y₂(YF-[-kp+ş])

İleyiñde köp vâkı‘alar bar dağı artıñda köp düşmenler bar 30^b/2-3

145. ZT+Ö₁+Y₁(YF-[-kp+ş])+E+Ö₂+Y₂(YF-[-kp+ş])+N

Köp vaqt sözde eygü yamân tüşer dağı düşmen közi közlemes illâ yamannı 107^a/1-

2

146. ZT+Y_₋+AyT+Ö₁+Y₁(YF-[-kp+ş])+B+[Ö₂]+Y₂(YF-[-kp+ş])+DT

*Biz bu hâlde idük kim nâgâh bir taş yanından ikki Hindî çıkıp yitti dağı cânımızğa
kaşd itti illerinde birer ağaç alıp 149^a/9-11*

147. ZT+YT+Ö₁+Y₁(TYF-(KrşlT+YF-)[-kp+ş])+Ö₂+Y₂(YF-[-kp]+ş)

Taň bile kıyâmat mahşerinde ol senden yahşı bolğay dağı sen uyalğay sen 148^a/4-5

148. ZT₁+Ö₁+Y₁(TYF-(DT+YF-(YF-+bf)))+[Ö₂]+Y₂(TYF-(ZT₂+YF-(YF+bf)))+[Ö₃]+Y₃(TYF-(YT+YF-)[-kp]+ş)

Bir kiçe kârvân tün qata yürüp seher vaqtın kilip bir orman yanında qondılar 63^b/7-9

149. ZT₁+Ö₁+Y₁(TYF-(N₁+AyT+YF-(YF-+bf)))+[Ö₂]+Y₂(TYF-([ZT₂]+N₂+YF-)[-kp+ş])

*Ol mübârek kün sulţân meni ağır zencîrden halâş itip amlâkimni özine hâş kıldı
28^a/4-5*

YEDİNCİ BÖLÜM

CÜMLE VE CÜMLE KALIPLARININ KULLANIM ORANLARI

Bütüncede toplamda 2293 kullanılmıştır. Bunların 2032'si (%88.58) basit düz cümleyken, 261 tanesi (%11.37) birleşik cümleden oluşmuştur. Yani bütüncenin cümle yapısı basit düz cümle üzerine kuruludur.

Kalıplara gelince toplamda 1254 kalıp tespit edilen bütüncede basit düz cümlelerde toplamda 1000 (%79.74) farklı kalıp kullanılırken birleşik cümlelerde 254 farklı kalıp (%20.25) karşımıza çıkmaktadır.

Bütüncedeki kalıpların dağılımları şu şekildedir:

7.1. BASİT CÜMLELERİN/CÜMLE KALIPLARININ KULLANIM ORANLARI

7.1.1. Basit Düz Cümlelerin / Cümle Kalıplarının Kullanım Oranları

Basit Düz Cümleler	Cümle Sayısı	Türüne Oranı	Tüm Cümlelere ¹⁴⁷ Oranı
Ö+YB Yapılı Cümleler	1070	%90.06	%46.66
CBÖ Başlayan Cümleler	115	%9.68	%5.01
Mantıksal Özneli Düz Cümleler	3	%0.25	%0.13
Toplam	1188	%100.00	%51.8

Basit Düz Cümleler	Kalıp Sayısı	Türüne Oranı	Tüm Kalıplara ¹⁴⁸ Oranı
Ö+YB Yapılı Cümleler	325	%77.38	%25.91
CBÖ Başlayan Cümleler	93	%22.14	%7.41
Mantıksal Özneli Düz Cümleler	2	%0.47	%0.15
Toplam	420	%100.00	%33.47

¹⁴⁷ Tüm cümleler bütüncedeki toplam cümle sayısı olan 2293'ü göstermektedir. Bundan sonraki bölümlerde toplam cümle sayısı TCS kısaltmasıyla gösterilecektir.

¹⁴⁸ Bütüncedeki 1254 cümle kalıbı tespit edilmiştir. Sonraki bölümlerde toplam cümle kalıbı TCK kısaltmasıyla gösterilecektir.

7.1.1.1. Ö+YB Yapılı Cümlelerin Kalıplara Göre Dağılımı

Sayı	Kalıp	Cümle Sayısı
1.	[E+H]+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+E	1
2.	[E+Ö]+Y(TYF-(ŞT+N+DT+YF-)[-kp]+ş)	1
3.	[Ö]+ÖAç+Y(YF-[-kp+ş])	1
4.	[Ö]+TYF-(VsT+[N]+AyT+YF-)[-kp]+ş)	1
5.	[Ö]+TYF-(YT+DT+YF-)[-kp+ş])	1
6.	[Ö]+Y(TYF-(DT+E+DT+_YF-)[-kp]+ş)	1
7.	[Ö]+Y(TYF-(ST+YF-)[-kp+ş])	1
8.	[Ö]+Y(TYF-([BrT]+YF-)[-kp+ş])	1
9.	[Ö]+Y(TYF-([HeT]+YF-)[-kp+ş])	1
10.	[Ö]+Y(TYF-([HeT ₁]+[HeT ₂]+N+YF-)[-kp+ş]))+E	1
11.	[Ö]+Y(TYF-([HeT ₁]+[HeT ₂]+YF-[-kp+ş]))	1
12.	[Ö]+Y(TYF-([N]+AyT+YF-)[-kp]+ş)	2
13.	[Ö]+Y(TYF-([N]+YF-[-kp+ş])	1
14.	[Ö]+Y(TYF-([N]+YF-)[-kp]+ş)	7
15.	[Ö]+Y(TYF-([N]+YF-)[-kp+ş])	6
16.	[Ö]+Y(TYF-([N]+YF-[-kp]+ş])	1
17.	[Ö]+Y(TYF-([N]+YöT+YF-)[-kp+ş])	2
18.	[Ö]+Y(TYF-([NAç]+N+VsT+YF-)[-kp]+ş)	1
19.	[Ö]+Y(TYF-([S ₁ T]+N+YF-)[-kp]+ş)	1
20.	[Ö]+Y(TYF-([ST]+DT+VrT+YF-)[-kp]+ş)	1
21.	[Ö]+Y(TYF-([ST]+ZT+YF-)[-kp+ş])	1
22.	[Ö]+Y(TYF-([ŞT]+HeT+N+YF-)[-kp+ş])	1
23.	[Ö]+Y(TYF-([VrT]+YF-)[-kp+ş])	1
24.	[Ö]+Y(TYF-([VrT]+ZT+YF-)[-kp+ş])	1
25.	[Ö]+Y(TYF-([VsT]+YF-)[-kp])	1
26.	[Ö]+Y(TYF-([YöT]+N+YF-)[-kp+ş])	1
27.	[Ö]+Y(TYF-([YöT]+YF-)[-kp+ş])	1
28.	[Ö]+Y(TYF-([ZT]+N+YF-)[-kp+ş])	1
29.	[Ö]+Y(TYF-(AyT+N+YF-)[-kp+ş])	1
30.	[Ö]+Y(TYF-(AyT+YF-)[-kp]+ş)	1
31.	[Ö]+Y(TYF-(AyT+YF-)[-kp]+ş)	1
32.	[Ö]+Y(TYF-(AyT+YF-)[-kp+ş])	3
33.	[Ö]+Y(TYF-(BgT+N+YF-)[-kp+ş])+E	1
34.	[Ö]+Y(TYF-(BrT+DT+YF-)[-kp+ş])	1
35.	[Ö]+Y(TYF-(BrT+YF-)[-kp]+ş)	1
36.	[Ö]+Y(TYF-(BrT+YF-)[-kp+ş])	1
37.	[Ö]+Y(TYF-(BzT+E+YF-)[-kp+ş])	1
38.	[Ö]+Y(TYF-(BzT+YF-)[-kp+ş])	1
39.	[Ö]+Y(TYF-(DT+N+YF-)[-kp+ş])	6
40.	[Ö]+Y(TYF-(DT+N+YF-)[-kp]+ş)	1
41.	[Ö]+Y(TYF-(DT+N+YF-)[-kp+ş])+DTAç	1
42.	[Ö]+Y(TYF-(DT+VrT+YF-)[-kp]+ş)	1

43.	[Ö]+Y(TYF-(DT+YF-)[-kp]+ş)	1
44.	[Ö]+Y(TYF(DT+YF-)[-kp]+ş)	1
45.	[Ö]+Y(TYF-(DT+YF-)[-kp+ş])	2
46.	[Ö]+Y(TYF-(DT+YF-)-kp[+ş])	1
47.	[Ö]+Y(TYF-(DT ₁ +DT ₂ +N+YF-)-kp+ş)	1
48.	[Ö]+Y(TYF-(DT ₁ +DT ₂ +YF-)[-kp]+ş)	2
49.	[Ö]+Y(TYF-(GT+BzT+YF-)[-kp+ş])	1
50.	[Ö]+Y(TYF-(GT+YF-)[-kp+ş])	2
51.	[Ö]+Y(TYF-(GT+YF-)[-kp]+ş)	1
52.	[Ö]+Y(TYF-(GT+YF-)-kp[+ş])	1
53.	[Ö]+Y(TYF-(HeT+N+YF-)[-kp+ş])	2
54.	[Ö]+Y(TYF-(HeT+YF-)[-kp]+ş)	2
55.	[Ö]+Y(TYF-(HeT+YF-)[-kp+ş])	1
56.	[Ö]+Y(TYF-(HeT+ZT+N+YF-)[-kp]+ş)	1
57.	[Ö]+Y(TYF-(İlT+DT+YF-)[-kp]+ş)	1
58.	[Ö]+Y(TYF-(İlT+N+YF-)[-kp]+ş)	3
59.	[Ö]+Y(TYF-(İlT+YF-)[-kp]+ş)	1
60.	[Ö]+Y(TYF-(İlT+YF-)[-kp+ş])	4
61.	[Ö]+Y(TYF-(İlT+YF-)-kp[+ş])	1
62.	[Ö]+Y(TYF-(İlT+YF-)-kp+ş)	1
63.	[Ö]+Y(TYF-(KrşT+N+YF-)[-kp+ş])	1
64.	[Ö]+Y(TYF-(KrşT+YF-)[-kp]+ş)	1
65.	[Ö]+Y(TYF-(KştT+YF-)[-kp+ş])	1
66.	[Ö]+Y(TYF-(KyT+KT+N+YF-)[-kp]+ş)	1
67.	[Ö]+Y(TYF-(KyT+N+YF-)[-kp]+ş)	1
68.	[Ö]+Y(TYF-(N+[Yöt]+YF-)[-kp]+ş)	2
69.	[Ö]+Y(TYF-(N+AyT+YF-)[-kp+ş])	1
70.	[Ö]+Y(TYF-(N+DT+AyT+Yöt+YF-)[-kp]+ş)	1
71.	[Ö]+Y(TYF-(N+DT+YF-)[-kp]+ş)	2
72.	[Ö]+Y(TYF-(N+DT+YF-)[-kp+ş])	2
73.	[Ö]+Y(TYF-(N+GT+YF-)[-kp]+ş)	1
74.	[Ö]+Y(TYF-(N+GT+YF-)[-kp+ş])+E	1
75.	[Ö]+Y(TYF-(N+GT+YF-)[-kp+ş])	1
76.	[Ö]+Y(TYF-(N+HeT+YF-)[-kp+ş])	1
77.	[Ö]+Y(TYF-(N+İlT+YF-)[-kp]+ş)	1
78.	[Ö]+Y(TYF-(N+KrşT+YF-)[-kp+ş])	1
79.	[Ö]+Y(TYF-(N+NAç+YF-)[-kp]+ş)	1
80.	[Ö]+Y(TYF-(N+VrT+[YF- -kp+ş]))	1
81.	[Ö]+Y(TYF-(N+VrT+YF-)[-kp+ş])	1
82.	[Ö]+Y(TYF-(N+VrT+YF-)[-kp]+ş)	2
83.	[Ö]+Y(TYF-(N+VrT+YF-)[-kp]+ş)	2
84.	[Ö]+Y(TYF-(N+VrT+YF-)[-kp+ş])	1
85.	[Ö]+Y(TYF-(N+VrT+YF-)[-kp+ş])	1
86.	[Ö]+Y(TYF-(N+VsT+KyT+YF-)[-kp]+ş)	1
87.	[Ö]+Y(TYF-(N+VsT+YF-)[-kp+ş])	1
88.	[Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp]+ş)	31

89.	[Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+§])	3
90.	[Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+§])	31
91.	[Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+§])+E	2
92.	[Ö]+Y(TYF-(N+YF-)-kp[+§])	3
93.	[Ö]+Y(TYF-(N+Yöt+YF-)[-kp]+§)	2
94.	[Ö]+Y(TYF-(N+YT+HeT+YF-)[-kp+§])	1
95.	[Ö]+Y(TYF-(N+YT+YF-)[-kp]+§)	1
96.	[Ö]+Y(TYF-(N+YT+YF-)[-kp+§])	1
97.	[Ö]+Y(TYF-(N+ZT+YF-)[-kp+§])	1
98.	[Ö]+Y(TYF-(NAç+[N]+DT+YF-)[-kp+§])	1
99.	[Ö]+Y(TYF-(NAç+[N]+DT ₁ +DT ₂ +YF-)[-kp+§])	1
100.	[Ö]+Y(TYF-(NAç+[N]+YF-)[-kp+§])	3
101.	[Ö]+Y(TYF-(NAç+N+DT+YF-)[-kp+§])	1
102.	[Ö]+Y(TYF-(NAç+N+YF-)[-kp]+§)	2
103.	[Ö]+Y(TYF-(NAç+N+YF-)[-kp+§])	1
104.	[Ö]+Y(TYF-(S ₁ T)+İT+YF-)[-kp+§])+E	1
105.	[Ö]+Y(TYF-(S ₁ T+AyT+N+YF-)[-kp]+§)	1
106.	[Ö]+Y(TYF-(S ₁ T+E+YF-)[-kp]+§)	1
107.	[Ö]+Y(TYF-(S ₁ T+N+YF-)[-kp]+§)	1
108.	[Ö]+Y(TYF-(S ₁ T+VsT+YF-)[-kp]+§)	2
109.	[Ö]+Y(TYF-(S ₁ T+YF-)[-kp+§])	2
110.	[Ö]+Y(TYF-(ST+[AyT]+YF-)[-kp+§])	1
111.	[Ö]+Y(TYF-(ST+[N+VrT]+YF-)[-kp+§])	2
112.	[Ö]+Y(TYF-(ST+[§T]+YF-)[-kp+§])	1
113.	[Ö]+Y(TYF-(ST+AyT+YF-)[-kp+§])	1
114.	[Ö]+Y(TYF-(ST+DT+YF-)-kp[+§])	1
115.	[Ö]+Y(TYF-(ST+E+YF-)[-kp]+§)	1
116.	[Ö]+Y(TYF-(ST+İT+YF-)-kp[+§])	1
117.	[Ö]+Y(TYF-(ST+N+VrT+YF-)[-kp]+§)	1
118.	[Ö]+Y(TYF-(ST+N+YF-)[-kp]+§)	2
119.	[Ö]+Y(TYF-(ST+VsT+N+YF-)-kp[+§])	1
120.	[Ö]+Y(TYF-(ST+YF-)[-kp]+§)	6
121.	[Ö]+Y(TYF-(ST+YF-)[-kp]+§)+E	1
122.	[Ö]+Y(TYF-(ST+YF-)[-kp+§])	5
123.	[Ö]+Y(TYF-(ST+Yöt+YF-)[-kp]+§)	1
124.	[Ö]+Y(TYF-(ST+ZT+N+YF-)[-kp]+§)	1
125.	[Ö]+Y(TYF-(ST+ZT+N+YF-)[-kp+§])	2
126.	[Ö]+Y(TYF-(§T+HeT+N+YF-)[-kp+§])	1
127.	[Ö]+Y(TYF-(§T+N+YF-)[-kp+§])	1
128.	[Ö]+Y(TYF-(§T+N+YF-)[-kp+§])	2
129.	[Ö]+Y(TYF-(§T+ST+Yöt+ZT+YF-)[-kp+§])	1
130.	[Ö]+Y(TYF-(§T+YF-)[-kp+§])	4
131.	[Ö]+Y(TYF-(ÜT+ST+YF-)[-kp+§])	1
132.	[Ö]+Y(TYF-(ÜT+YF-)[-kp+§])	1
133.	[Ö]+Y(TYF-(VrT+N+YF-)[-kp]+§)	1
134.	[Ö]+Y(TYF-(VrT+N+YF-)[-kp+§])	1

135.	[Ö]+Y(TYF-(VrT+YF-)[-kp]+ş)	5
136.	[Ö]+Y(TYF-(VrT+YF-)[-kp+ş])+E	1
137.	[Ö]+Y(TYF-(VrT+YF-)[-kp+ş])	2
138.	[Ö]+Y(TYF-(VsT+N+YF-)-kp[+ş])	1
139.	[Ö]+Y(TYF-(VsT+N+YF-)-kp+ş)	1
140.	[Ö]+Y(TYF-(VsT+ST+N+YF-)[-kp+ş])	1
141.	[Ö]+Y(TYF-(VsT+YF-)[-kp]+ş)	2
142.	[Ö]+Y(TYF-(VsT+YF-)[-kp+ş])	3
143.	[Ö]+Y(TYF-(VsT+YF-)-kp+ş)	1
144.	[Ö]+Y(TYF-(YöT+YF-)[-kp]+ş)	3
145.	[Ö]+Y(TYF-(YöT+YF-)[-kp+ş])	2
146.	[Ö]+Y(TYF-(YT+_A.S._+YF-)[-kp+ş])	1
147.	[Ö]+Y(TYF-(YT+DT+YF-)-kp[+ş])	1
148.	[Ö]+Y(TYF-(YT+E+YF-)[-kp]+ş)	1
149.	[Ö]+Y(TYF-(YT+E+YF-)[-kp+ş])	1
150.	[Ö]+Y(TYF-(YT+KşlT+YF-)-kp+ş)	1
151.	[Ö]+Y(TYF-(YT+N+YF-)[-kp]+ş)	2
152.	[Ö]+Y(TYF-(YT+N+YF-)[-kp+ş])	2
153.	[Ö]+Y(TYF-(YT+YF-)[-kp]+ş)	4
154.	[Ö]+Y(TYF-(YT+YF-)[-kp+ş])	4
155.	[Ö]+Y(TYF-(ZT+[AyT]+YF-)[-kp]+ş)	1
156.	[Ö]+Y(TYF-(ZT+[N]+İlT+YF-)[-kp+ş])	1
157.	[Ö]+Y(TYF-(ZT+[N]+YF-)[-kp]+ş)	1
158.	[Ö]+Y(TYF-(ZT+[YT]+YF-)[-kp]+ş)	1
159.	[Ö]+Y(TYF-(ZT+A.S.+DT ₁ +DT ₂ +YF-)-kp+ş)	1
160.	[Ö]+Y(TYF-(ZT+AyT+DT+YF-)[-kp]+ş)	1
161.	[Ö]+Y(TYF-(ZT+BrT+YF-)[-kp]+ş)	1
162.	[Ö]+Y(TYF-(ZT+DT+N+YF-)[-kp+ş])	1
163.	[Ö]+Y(TYF-(ZT+DT+YF-)[-kp+ş])	1
164.	[Ö]+Y(TYF-(ZT+HeT+YF-)[-kp+ş])	1
165.	[Ö]+Y(TYF-(ZT+HeT+YF-)-kp+ş)	1
166.	[Ö]+Y(TYF-(ZT+HeT ₁ +HeT ₂ +N+VsT+YF-)[-kp+ş])+E	1
167.	[Ö]+Y(TYF-(ZT+N+YF-)[-kp]+ş)	1
168.	[Ö]+Y(TYF-(ZT+N+YF-)[-kp+ş])	1
169.	[Ö]+Y(TYF-(ZT+N+YT+ST+YF-)[-kp]+ş)	1
170.	[Ö]+Y(TYF-(ZT+VrT+YF-)[-kp]+ş)	3
171.	[Ö]+Y(TYF-(ZT+VsT+N+YF-)[-kp+ş])	1
172.	[Ö]+Y(TYF-(ZT+YF-)[-kp]+ş)	2
173.	[Ö]+Y(TYF-(ZT+YF-)[-kp]+ş)	2
174.	[Ö]+Y(TYF-(ZT+YF-)[-kp+ş])	5
175.	[Ö]+Y(TYF-(ZT+YF-)-kp+ş)	1
176.	[Ö]+Y(TYF-(ZT+YT+YF-)[-kp]+ş)	1
177.	[Ö]+Y(TYF-(ZT+YT+YF-)[-kp+ş])	1
178.	[Ö]+Y(TYF-(ZT ₁ +ZT ₂ +DT+YF-)[-kp+ş])	1
179.	[Ö]+Y(TYF-[N]+YF-)[-kp+ş])	1
180.	[Ö]+Y(YF- -kp[+ş])	8

181.	$[\ddot{O}] + Y(YF - \text{-kp} [+s]) + YA\check{c}$	1
182.	$[\ddot{O}] + Y(YF - \text{-kp} + s)$	2
183.	$[\ddot{O}] + Y(YF - [\text{-kp} + s])$	52
184.	$[\ddot{O}] + Y(YF - [\text{-kp}] + s)$	21
185.	$[\ddot{O}] + Y(YF - [\text{-kp}] + s) + E + H$	1
186.	$[\ddot{O}] + Y(YF - [\text{-kp} + s]) + [E]$	1
187.	$[\ddot{O}] + Y(YF - [\text{-kp} + s]) + E$	5
188.	$[\ddot{O}] + Y(YF - [\text{-kp} + s]) + E + YA\check{c}$	1
189.	$[\ddot{O}] + Y(YF - [\text{-kp} + s]) + YA\check{c}$	1
190.	$[\ddot{O} + \ddot{O}A\check{c}] + Y(TYF - ([N] + YF -) [\text{-kp} + s])$	1
191.	$[\ddot{O} + \ddot{O}A\check{c}] + Y(TYF - (HeT + YF -) [\text{-kp}] + s)$	1
192.	$[\ddot{O} + \ddot{O}A\check{c}] + Y(YF - [\text{-kp} + s])$	1
193.	$[\ddot{O} + \ddot{O}A\check{c} + A.S.] + Y(TYF - ([N] + HeT + YF -) [\text{-kp}] + s)$	1
194.	$[\ddot{O}A\check{c}] + \ddot{O} + Y(TYF - (GT + E + YF -) [\text{-kp} + s])$	2
195.	$[\ddot{O}A\check{c} + \ddot{O}] + Y(TYF - (N + YF -) [\text{-kp} + s])$	1
196.	$[\ddot{O}A\check{c} + \ddot{O}] + Y(YF - [\text{-kp} + s])$	1
197.	$\ddot{O} + ([Y(YF - \text{-kp} + s) + E])$	1
198.	$\ddot{O} + A.S. + Y(TYF - (N + YF -) [\text{-kp} + s])$	1
199.	$\ddot{O} + A.S. + Y(TYF - (YT + ZT + YF -) \text{-kp} [+s])$	1
200.	$\ddot{O} + E + Y(TYF - (HeT + YF -) \text{-kp} + s)$	1
201.	$\ddot{O} + E + Y(YF - [\text{-kp} + s])$	1
202.	$\ddot{O} + \text{IlT} + Y[YF - \text{-kp} + s]$	1
203.	$\ddot{O} + \ddot{O}A\check{c} + Y(TYF - (N + [YF - \text{-kp} + s]))$	1
204.	$\ddot{O} + \ddot{O}A\check{c} + Y(TYF - (N + GT + T + YF -) [\text{-kp} + s])$	1
205.	$\ddot{O} + \ddot{O}A\check{c} + Y(TYF - (N + HeT + YF -) [\text{-kp} + s])$	1
206.	$\ddot{O} + \ddot{O}A\check{c} + Y(TYF - (N + YF -) [\text{-kp} + s])$	1
207.	$\ddot{O} + \ddot{O}A\check{c} + Y(TYF - (VrT + N + YF -) [\text{-kp} + s])$	1
208.	$\ddot{O} + \ddot{O}A\check{c} + Y(YF - \text{-kp} [+s])$	1
209.	$\ddot{O} + \ddot{O}A\check{c} + Y(YF - [\text{-kp} + s])$	1
210.	$\ddot{O} + Y([YF - \text{-kp} + s])$	245
211.	$\ddot{O} + Y(TYF - ([\text{IlT}] + [YF - \text{-kp} + s]))$	2
212.	$\ddot{O} + Y(TYF - ([\text{IlT}] + YF -) [\text{-kp}] + s)$	1
213.	$\ddot{O} + Y(TYF - ([N] + YF -) [\text{-kp} + s])$	2
214.	$\ddot{O} + Y(TYF - ([N] + YF -) [\text{-kp} + s]) + E$	1
215.	$\ddot{O} + Y(TYF - ([ST] + YF -) [\text{-kp} + s])$	1
216.	$\ddot{O} + Y(TYF - ([\text{ST}] + N + YF -) \text{-kp} [+s])$	1
217.	$\ddot{O} + Y(TYF - ([VrT] + YF -) \text{-kp} + s)$	1
218.	$\ddot{O} + Y(TYF - ([Y\ddot{o}T] + DT + YF -) \text{-kp} [+s])$	1
219.	$\ddot{O} + Y(TYF - ([Y\ddot{o}T] + YF -) [\text{-kp} + s])$	3
220.	$\ddot{O} + Y(TYF - (AyT + YF -) [\text{-kp} + s])$	3
221.	$\ddot{O} + Y(TYF - (BrT + YF -) [\text{-kp} + s])$	1
222.	$\ddot{O} + Y(TYF - (BzT + YF -) [\text{-kp} + s])$	1
223.	$\ddot{O} + Y(TYF - (DT + [YF - \text{-kp} + s]))$	2
224.	$\ddot{O} + Y(TYF - (DT + BrT + YF -) \text{-kp} [+s])$	1
225.	$\ddot{O} + Y(TYF - (DT + HeT + YF -) [\text{-kp} + s])$	1
226.	$\ddot{O} + Y(TYF - (DT + YF -) [\text{-kp}] + s)$	2

227.	$\ddot{O}+Y(TYF-(DT+YF-)[-kp+\S])$	5
228.	$\ddot{O}+Y(TYF-(DT+YF-)-kp[+\S])+E+YA\check{c}$	1
229.	$\ddot{O}+Y(TYF-(DT+YF-)-kp[+\S])$	2
230.	$\ddot{O}+Y(TYF-(DT+YF-)-kp+\S)$	1
231.	$\ddot{O}+Y(TYF-(DT_1+DT_2+N+YF-)-kp[+\S])$	1
232.	$\ddot{O}+Y(TYF-(E+ZT+[YF- -kp+\S]))$	1
233.	$\ddot{O}+Y(TYF-(GT+ST+YF-)[-kp+\S])$	1
234.	$\ddot{O}+Y(TYF-(GT+YF-)[-kp]+\S)$	1
235.	$\ddot{O}+Y(TYF-(GT+YF-)[-kp+\S])$	2
236.	$\ddot{O}+Y(TYF-(HeT+N+YF-)[-kp+\S])$	6
237.	$\ddot{O}+Y(TYF-(HeT+YF-)[-kp]+\S)$	1
238.	$\ddot{O}+Y(TYF-(\dot{I}lT+YF-)[-kp]+\S)$	1
239.	$\ddot{O}+Y(TYF-(\dot{I}lT+YF-)[-kp+\S])$	3
240.	$\ddot{O}+Y(TYF-(\dot{I}lT+YF-)-kp[+\S])$	1
241.	$\ddot{O}+Y(TYF-(Kr\dot{s}lT+YF-)[-kp+\S])$	3
242.	$\ddot{O}+Y(TYF-(Kr\dot{s}lT+YF-)-kp[+\S])$	4
243.	$\ddot{O}+Y(TYF-(K\dot{s}lT+YF-)[-kp+\S])$	3
244.	$\ddot{O}+Y(TYF-(N+[YF- kp+\S]))$	1
245.	$\ddot{O}+Y(TYF-(N+DT+YF-)[-kp]+\S)$	1
246.	$\ddot{O}+Y(TYF-(N+DT+YF-)[-kp+\S])$	1
247.	$\ddot{O}+Y(TYF-(N+E+YF-)[-kp+\S])$	1
248.	$\ddot{O}+Y(TYF-(N+VrT+YF-)[-kp+\S])$	1
249.	$\ddot{O}+Y(TYF-(N+YF-)[-kp]+\S)$	5
250.	$\ddot{O}+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+\S])$	24
251.	$\ddot{O}+Y(TYF-(N+YF-)-kp[+\S])$	2
252.	$\ddot{O}+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+\S])$	2
253.	$\ddot{O}+Y(TYF-(N+YT+YF-)[-kp+\S])$	2
254.	$\ddot{O}+Y(TYF-(N+ZT+YF-)[-kp+\S])$	1
255.	$\ddot{O}+Y(TYF-(NA\check{c}+N+YF-)[-kp+\S])$	1
256.	$\ddot{O}+Y(TYF-(\ddot{O}lT+YF-)[-kp+\S])$	2
257.	$\ddot{O}+Y(TYF-(S_1T+[YF- -kp+\S]))$	4
258.	$\ddot{O}+Y(TYF-(S_1T+YF-)[-kp+\S])$	1
259.	$\ddot{O}+Y(TYF-(S_1T+YF-)-kp[+\S])$	1
260.	$\ddot{O}+Y(TYF-(S_1T+YT+YF-)[-kp+\S])$	2
261.	$\ddot{O}+Y(TYF-(ST+[N]+YF-)[-kp+\S])$	1
262.	$\ddot{O}+Y(TYF-(ST+E+YF-)[-kp+\S])$	1
263.	$\ddot{O}+Y(TYF-(ST+HeT+YF-)[-kp+\S])$	1
264.	$\ddot{O}+Y(TYF-(ST+N+VrT+YF-)[-kp]+\S)$	1
265.	$\ddot{O}+Y(TYF-(ST+N+YF-)[-kp+\S])$	2
266.	$\ddot{O}+Y(TYF-(ST+VrT+N+YF-)[-kp]+\S)$	1
267.	$\ddot{O}+Y(TYF-(ST+YF-)[-kp+\S])$	7
268.	$\ddot{O}+Y(TYF-(ST+YF-)[-kp]+\S)$	1
269.	$\ddot{O}+Y(TYF-(ST+Y\ddot{o}T+YF-)[-kp+\S])$	1
270.	$\ddot{O}+Y(TYF-(\S T+N+YF-)[-kp+\S])$	1
271.	$\ddot{O}+Y(TYF-(\S T+TkrT+YF-)[-kp+\S])$	1
272.	$\ddot{O}+Y(TYF-(\S T+YF-)[-kp+\S])$	3

273.	$\ddot{O}+Y(TYF-(\ddot{U}T+YF-)[-kp+\S])$	1
274.	$\ddot{O}+Y(TYF-(\ddot{U}T+VrT+YF-)[-kp+\S])$	1
275.	$\ddot{O}+Y(TYF-(\ddot{U}T+VsT+N+YF-)[-kp+\S])$	1
276.	$\ddot{O}+Y(TYF-(VrT+N+YF-)[-kp+\S])$	2
277.	$\ddot{O}+Y(TYF-(VrT+ST+YF-)[-kp+\S])$	1
278.	$\ddot{O}+Y(TYF-(VrT+\S T+YF-)[-kp+\S])$	1
279.	$\ddot{O}+Y(TYF-(VrT+YF-)[-kp]+\S)$	1
280.	$\ddot{O}+Y(TYF-(VrT+YF-)[-kp+\S])$	3
281.	$\ddot{O}+Y(TYF-(VsT+N+YF-)[-kp+\S])$	1
282.	$\ddot{O}+Y(TYF-(VsT+YF-)[-kp]+\S)$	1
283.	$\ddot{O}+Y(TYF-(VsT+YF-)[-kp+\S])+E$	1
284.	$\ddot{O}+Y(TYF-(VsT+YF-)[-kp+\S])$	1
285.	$\ddot{O}+Y(TYF-(Y\ddot{o}T+[YF- -kp+\S])$	1
286.	$\ddot{O}+Y(TYF-(Y\ddot{o}T+DT+YF-)[-kp+\S])$	1
287.	$\ddot{O}+Y(TYF-(Y\ddot{o}T+YF-)[-kp+\S])$	4
288.	$\ddot{O}+Y(TYF-(Y\ddot{o}T+YF-)-kp[+\S])$	1
289.	$\ddot{O}+Y(TYF-(YT+K\S lT+YF-)-kp+\S)$	1
290.	$\ddot{O}+Y(TYF-(YT+N+YF-)[-kp+\S])$	1
291.	$\ddot{O}+Y(TYF-(YT+YF-)[-kp]+\S)$	2
292.	$\ddot{O}+Y(TYF-(YT+YF-)[-kp+\S])$	3
293.	$\ddot{O}+Y(TYF-(YT+YF-)-kp+\S)$	1
294.	$\ddot{O}+Y(TYF-(ZT+YF-)[-kp+\S])$	1
295.	$\ddot{O}+Y(TYF-(ZT+AyT+VsT+YF-)[-kp]+\S)$	1
296.	$\ddot{O}+Y(TYF-(ZT+BzT+YF-)[-kp+\S])$	1
297.	$\ddot{O}+Y(TYF-(ZT+N+YF-)[-kp+\S])$	3
298.	$\ddot{O}+Y(TYF-(ZT+VrT+YF-)[-kp+\S])$	1
299.	$\ddot{O}+Y(TYF-(ZT+YF-)[-kp]+\S)$	1
300.	$\ddot{O}+Y(TYF-(ZT+YF-)[-kp+\S])$	12
301.	$\ddot{O}+Y(TYF-(ZT+YT+ST+DT+N+YF-)[-kp+\S])$	1
302.	$\ddot{O}+Y(YF- [-kp+\S])$	4
303.	$\ddot{O}+Y(YF- -kp)[+\S])$	20
304.	$\ddot{O}+Y(YF- -kp[+\S])+YA\check{c}$	1
305.	$\ddot{O}+Y(YF- -kp+\S)+E$	1
306.	$\ddot{O}+Y(YF-[-kp]+\S)$	83
307.	$\ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S])+E$	6
308.	$\ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S])+E$	4
309.	$\ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S])+E+YA\check{c}$	3
310.	$\ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S])+E_1+E_2$	1
311.	$\ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S])+YA\check{c}$	3
312.	$\ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S])$	55
313.	$\ddot{O}+Y(YF- -kp[+\S])$	2
314.	$\ddot{O}+Y[YF- -kp+\S]$	2
315.	$\ddot{O}+Y[YF- -kp+\S]+E$	1
316.	$\ddot{O}A\check{c}+[\ddot{O}]+Y(TYF-(VsT+N+YF-)[-kp+\S])$	1
317.	$\ddot{O}A\check{c}+[\ddot{O}]+Y(YF-)[-kp+\S])$	1
318.	$\ddot{O}A\check{c}+[\ddot{O}]+Y(YF-[-kp+\S])+E$	1

319.	ÖAç+Ö+Y(TYF-ZT+YF-)-kp[+ş])	1
320.	ÖAç+Ö+Y(YF-[-kp+ş])	3
321.	ÖAç+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+E	1
322.	VrT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])	2
323.	YT+Ö+[Y(YF- -kp+ş)]	1
324.	YT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])	1
325.	ZT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])	1
	Toplam	1070

7.1.1.2. Cümle Başı Ögeleriyle Başlayan Düz Cümlelerin Kalıplara Göre Dağılımı

Sayı	Kalıp	Cümle Sayısı
1.	[B+Ö]+Y(TYF-(DT ₁ +DT ₂ +YF-)-[-kp+ş])	1
2.	[E]+[Ö]+Y(TYF-(N+YF-)-[-kp+ş])	1
3.	[E]+[Ö]+Y(TYF-(ST+İlt+YF-)-[-kp])+ş)	1
4.	[E]+Ö+Y(TYF-(N+YF-)-[-kp+ş])	1
5.	[E]+Ö+Y(TYF-(VrT+YF-)-[-kp+ş])	1
6.	[E]+Ö+Y(TYF-(ZT+YF-)-[-kp+ş])	1
7.	[E]+ST+Ö+Y(YF-[-kp+ş])	1
8.	[E+H]+[Ö]+Y(TYF-(VrT+ÖİT+YF-)-[-kp+ş])	1
9.	[E+H]+B+[Ö]+Y(TYF-(DT+YT+YF-)-[-kp])+ş)	1
10.	[E+H]+B+[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])	1
11.	[E+H]+Ö+Y(TYF-(N+DT+YF-)-[-kp+ş])	1
12.	[E+H]+Ö+Y(TYF-(N+KrşT+YF-)-[-kp])+ş)	1
13.	[E+H+E]+Ö+Y(TYF-(ŞT+HeT+YF-)-[-kp+ş])	1
14.	[E+H+Ö]+Y(TYF-(DT+YF-)-[-kp+ş])	1
15.	[E+H+Ö]+Y(TYF-(HeT+YF-)-[-kp])+ş)	1
16.	[E+H+Ö]+Y(TYF-(ST+E+YF-)-[-kp])+ş)	1
17.	[E+HB]+N+Ö+Y(YF-[-kp])+ş)	1
18.	[E+HB+Ö]+Y(TYF-(N+YF-)-[-kp+ş])	1
19.	[E+HB+Ö]+Y(YF-[-kp+ş])	1
20.	[E+Ö]+Y(TYF-([N]+YF-[-kp])+ş)	1
21.	[E+Ö]+Y(TYF-(N+YF-)-[-kp+ş])+E	1
22.	[E+Ö]+Y(TYF-(N+YiT+YF-)-[-kp])+ş)	1
23.	[E+Ö]+Y(TYF-(YT+YF-)-[-kp+ş])	2
24.	[H]+Ö+Y(TYF-(ZT+VsT+YF-)-[-kp+ş])	1
25.	B+[Ö]+Y(TYF-([N]+YF-[-kp+ş]))	1
26.	B+[Ö]+Y(TYF-(N+[YF- -kp+ş]))	1
27.	B+[Ö]+Y(TYF-(N+YF-)-[-kp+ş])	1
28.	B+[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])	1
29.	B+Ö+Y(TYF-(N+YF-)-[-kp+ş])	1
30.	B ₁ +YT ₁ +Ö ₁ +Y ₁ (YF- -kp+ş))+B ₂ +Ö ₂ +Y ₂ (YF-)-[-kp+ş])	1
31.	E+[Ö]+E+Y(TYF-(N+DT+YF-)-[-kp])+ş)	1

32.	$E+[\ddot{O}]+Y([YF- -kp+\S])$	1
33.	$E+[\ddot{O}]+Y(TYF-(KyT+YF-)[-kp+\S])$	1
34.	$E+[\ddot{O}]+Y(TYF-(N+AyT+YF-)[-kp+\S])$	1
35.	$E+[\ddot{O}]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp]+\S)$	1
36.	$E+[\ddot{O}]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+\S])$	7
37.	$E+[\ddot{O}]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+\S])+E$	1
38.	$E+[\ddot{O}]+Y(TYF-(N+YT+YF-)[-kp]+\S)$	1
39.	$E+[\ddot{O}]+Y(TYF-(ST+N+YF-)[-kp+\S])$	1
40.	$E+[\ddot{O}]+Y(TYF-(VrT+DT+YF-)[-kp+\S])$	1
41.	$E+[\ddot{O}]+Y(TYF-(YT+YF-)[-kp+\S])$	1
42.	$E+[\ddot{O}]+Y(TYF-(ZT+DT+YF-)[-kp+\S])$	1
43.	$E+[\ddot{O}]+Y(TYF-(ZT+İlT+YF-)[-kp]+\S)$	1
44.	$E+[\ddot{O}]+Y(TYF-(ZT+YF-[-kp+\S]))$	1
45.	$E+[\ddot{O}]+Y(YF- -kp[+\S])$	1
46.	$E+[\ddot{O}]+Y(YF- -kp[+\S])$	1
47.	$E+[\ddot{O}]+Y(YF- -kp[+\S])+YAç$	1
48.	$E+[\ddot{O}]+Y(YF- -kp+\S)$	1
49.	$E+[\ddot{O}]+Y(YF-[-kp]+\S)$	2
50.	$E+[\ddot{O}]+Y(YF-[-kp+\S])$	3
51.	$E+[\ddot{O}+\ddot{O}Aç]+Y(YF-[-kp+\S])$	1
52.	$E+H+[\ddot{O}]+Y(TYF-(ST+YF-)[-kp]+\S)$	1
53.	$E+H+[\ddot{O}]+Y(TYF-(VrT+YF-)[-kp+\S])$	1
54.	$E+H+[\ddot{O}]+Y(TYF-(Yöt+YF-)[-kp+\S])$	1
55.	$E+H+\ddot{O}+Y(TYF-(YT+KrşlT+GT+YF-)[-kp]+\S))$	1
56.	$E+H+\ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S])$	1
57.	$E+HB+[\ddot{O}]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+\S])$	1
58.	$E+HB+[\ddot{O}]+Y(YF-[-kp]+\S)$	1
59.	$E+HB+E+[\ddot{O}]+Y(YF-[-kp]+\S)$	1
60.	$E+HB+NzT+\ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S])$	1
61.	$E+HB+ZT+\ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S])$	1
62.	$E+İlT+\ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S])$	1
63.	$E+N+\ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S])$	1
64.	$E+\ddot{O}+Y(TYF-(DT+YF-)[-kp]+\S)$	1
65.	$E+\ddot{O}+Y(TYF-(DT+N+YF-)[-kp]+\S)$	1
66.	$E+\ddot{O}+Y(TYF-([N]+YF-)[-kp+\S])+NAç$	1
67.	$E+\ddot{O}+Y(TYF-(DT+YF-)[-kp]+\S)$	1
68.	$E+\ddot{O}+Y(TYF-(GT+YF-)[-kp+\S])$	1
69.	$E+\ddot{O}+Y(TYF-(HeT+YF-)[-kp+\S])$	1
70.	$E+\ddot{O}+Y(TYF-(KrşlT+YF-)-kp[+\S])$	1
71.	$E+\ddot{O}+Y(TYF-(N+DT+YF-)[-kp+\S])$	1
72.	$E+\ddot{O}+Y(TYF-(N+VrT+YF-)[-kp+\S])$	1
73.	$E+\ddot{O}+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+\S])$	1
74.	$E+\ddot{O}+Y(TYF-(ST+YF-)[-kp+\S])$	2
75.	$E+\ddot{O}+Y(TYF-(ST+YF-)-kp[+\S])$	1
76.	$E+\ddot{O}+Y(TYF-(VrT+YF-)[-kp+\S])$	2
77.	$E+\ddot{O}+Y(TYF-(VrT+YF-)[-kp+\S])$	1

78.	E+Ö+Y(TYF-(YöT+YF-)[-kp+ş])	1
79.	E+Ö+Y(TYF-(YT+HeT+N+YF-)-kp[+ş])	1
80.	E+Ö+Y(TYF-(YT+YF-)[-kp+ş])	1
81.	E+Ö+Y(TYF-(ZT+N+YF-)[-kp+ş])	1
82.	E+Ö+Y(TYF-(ZT+VrT+N+YF-)[-kp+ş])	1
83.	E+Ö+Y(TYF-(ZT+YF-)[-kp]+ş)	1
84.	E+Ö+Y(TYF-(ZT+YF-)[-kp+ş])	1
85.	E+Ö+Y(YF- [-kp+ş])+YAç	1
86.	E+Ö+Y(YF-[-kp]+ş)	1
87.	E+Ö+Y(YF-[-kp+ş])	10
88.	E+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+YAç	1
89.	E+ŞT+[Ö]+Y(YF- -kp+ş)	1
90.	E+YT+Ö+[Y(YF- -kp+ş)]	1
91.	E ₁ +H ₁ +E ₂ +H ₂ + [Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])+E	2
92.	H+[Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])	1
93.	H+Ö+Y(YF-[-kp+ş])	1
	Toplam	115

7.1.1.3. Belirsiz Özneli (Mantıkça Özneli) Düz Cümlelerin Kalıplara Göre Dağılımı

Sayı	Kalıp	Cümle Sayısı
1.	E+Y(YF-[-kp+ş])	1
2.	Y(TYF-(N+HeT+YF-)[-kp+ş])	2
	Toplam	3

7.1.2. Odaklaştırma Yapılmış Düz Cümlelerin / Cümle Kalıplarının Kullanım Oranları

Odaklaştırma Yapılmış Düz Cümleler	Cümle Sayısı	Türüne Oranı	Tüm Cümlelere ¹⁴⁹ Oranı
Tümleçlerin Başa Alındığı Cümleler	174	%20.61	%7.58
Kırık İfadeli Cümleler	93	%11.01	%4.05
Yüklemi Sonda Olmayan Cümleler	482	%57.10	%21.02
Hem tümleçleri başa alınmış, hem yüklemi sonda olmayan cümleler	93	%11.01	%4.05
Odaklaştırma yapılmış mantıkça özneli cümleler	2	%0.23	%0.08
Toplam	844	%100.00	%36.78

¹⁴⁹ TCS: 2293.

Odaklaştırma Yapılmış Düz Cümleler	Kalıp Sayısı	Türüne Oranı	Tüm Kalıplara ¹⁵⁰ Oranı
Tümleçlerin Başa Alındığı Cümleler	120	%20.68	%9.56
Kırık İfadeli Cümleler	88	%15.17	%7.01
Yüklemi Sonda Olmayan Cümleler	284	%48.96	%22.64
Hem Tümleçleri Başa Alınmış, Hem Yüklemi Sonda Olmayan Cümleler	86	%14.82	%6.85
Odaklaştırma Yapılmış Mantıkça Özneli Cümleler	2	%0.34	%0.15
Toplam	580	%100.00	%46.21

7.1.2.1. Tümleçlerin Başa Alındığı Cümlelerin Kalıplara Göre Dağılımı

Sayı	Kalıp	Cümle Sayısı
1.	[E+H+E]+ŞT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])	1
2.	[E+HB]+E+YT+Ö+Y([YF- -kp+ş])	1
3.	[E ₁ +H]+E ₂ +GT+Ö+ÖAç+[Y(YF- -kp+ş)]	1
4.	[E ₁ +HB+E ₂]+YT+Ö+Y(YF- -kp[+ş])	1
5.	[NzT+Ö]+Y(TYF-(VrT+YF-)[-kp+ş])	1
6.	[Ö]+Y(TYF-(NAç+N+YF-)[-kp+ş]))	1
7.	[ST]+[Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])	1
8.	[ST]+[Ö]+Y(YF-)[-kp]+ş)	1
9.	[ST+E]+Ö+Y(YF- -kp[+ş])	1
10.	[ŞT]+Ö+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])	1
11.	[VrT]+Ö+Y(YF-[-kp+ş])	1
12.	AyT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])	1
13.	E+H+ST+E+Ö+Y(YF-[-kp+ş])	1
14.	E+H+ŞT+E+Ö+Y(YF-[-kp+ş])	1
15.	E+H+VrT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])	1
16.	E+HB+HeT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])	1
17.	E+HB+ŞT+Ö+Y(TYF-(AyT+YF-)-kp[+ş])	1
18.	E+HB+YiT+VrT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])	1

¹⁵⁰ TKS: 1254.

19.	$E + \dot{I}lT + \ddot{O} + Y(TYF - (Kr\dot{s}lT + YF -)[-kp]) + \S)$	1
20.	$E + \dot{I}lT + \ddot{O} + Y(YF - [-kp + \S])$	2
21.	$E + \dot{S}tT + \ddot{O} + Y(TYF - (N + [YF - -kp + \S]))$	1
22.	$E + ZT + \ddot{O} + [Y(YF - -kp + \S)]$	1
23.	$E + ZT + \ddot{O} + Y(YF - -kp[+ \S])$	1
24.	$GT + E + \ddot{O} + Y(YF - [-kp + \S])$	1
25.	$GT + \ddot{O} + Y(YF - -kp[+ \S])$	1
26.	$GT + \ddot{O} + Y(YF - [-kp + \S])$	1
27.	$GTA\grave{c} + [GT] + \ddot{O} + Y(YF - [-kp + \S])$	1
28.	$HeT + \ddot{O} + Y(YF - [-kp + \S])$	1
29.	$HeTA\grave{c} + \ddot{O} + Y(TYF - (HeT + YF -)[-kp + \S])$	1
30.	$\dot{I}lT + \ddot{O} + Y(TYF - (HeT + YF -)[-kp + \S])$	1
31.	$\dot{I}lT + \ddot{O} + Y(YF - [-kp] + \S)$	1
32.	$\dot{I}lT + \ddot{O} + Y(YF - [-kp + \S])$	1
33.	$Kr\dot{s}lT + \ddot{O} + Y(TYF - (HeT + YF -)[-kp + \S]) + E$	1
34.	$K\dot{s}lT + \ddot{O} + Y(YF - -kp[+ \S])$	1
35.	$K\dot{s}tT + \ddot{O} + Y(TYF - (HeT + YF -) - kp[+ \S])$	1
36.	$K\dot{s}tT + \ddot{O} + Y(YF - [-kp + \S])$	2
37.	$K\dot{s}tT + VrT + \ddot{O} + Y(YF - [-kp + \S])$	1
38.	$KyT + \ddot{O} + Y(YF - [-kp + \S])$	3
39.	$KyT + YT + \ddot{O} + Y(YF - [-kp + \S])$	2
40.	$N + AyT + VsT + \ddot{O} + Y(YF - [-kp + \S])$	1
41.	$N + \ddot{O} + Y(TYF - (DT + VrT + YF -)[-kp + \S])$	1
42.	$N + \ddot{O} + Y(YF - [-kp] +) + E$	1
43.	$N + \ddot{O} + Y(YF - [-kp + \S])$	4
44.	$N + ZT + \ddot{O} + Y(YF - [-kp + \S])$	1
45.	$NA\grave{c} + AyT + \ddot{O} + Y(TYF - (N + YF -)[-kp + \S])$	1
46.	$NA\grave{c} + \ddot{O} + Y(TYF - (N + YF -)[-kp] + \S)$	1
47.	$NzT + \ddot{O} + Y(YF - [-kp + \S])$	1
48.	$\ddot{O}A\grave{c} + [\ddot{O}] + Y(TYF - (YT + YF -)[-kp + \S])$	1
49.	$\ddot{O}A\grave{c} + AyT + \ddot{O} + Y(YF - [-kp + \S])$	1
50.	$\ddot{O}A\grave{c} + Kr\dot{s}lT + \ddot{O} + Y(YF - [-kp + \S])$	1
51.	$\ddot{O}A\grave{c} + ZT + \ddot{O} + Y(YF - [-kp + \S])$	1
52.	$SlT + \ddot{O} + Y(YF - [-kp + \S])$	1
53.	$SrT + YT + \ddot{O} + Y(YF - [-kp + \S])$	1
54.	$ST + [\ddot{O}] + Y(TYF - (N + YT + YF -)[-kp] + \S)$	1
55.	$ST + [\ddot{O}] + Y(YF - [-kp] + \S)$	1
56.	$ST + E + [\ddot{O}] + Y(TYF - (AyT + YF -)[-kp + \S])$	1
57.	$ST + E + \ddot{O} + Y(YF - [-kp + \S])$	2
58.	$ST + \ddot{O} + Y(TYF - (DT + YF -)[-kp] + \S)$	1
59.	$ST + \ddot{O} + Y(TYF - (N + YF -)[-kp + \S])$	3
60.	$ST + \ddot{O} + Y(TYF - (VrT + N + YF -)[-kp + \S])$	1
61.	$ST + \ddot{O} + Y(YF - -kp[+ \S])$	1
62.	$ST + \ddot{O} + Y(YF - [-kp + \S])$	4
63.	$ST + YT + \ddot{O} + Y(YF - -kp[+ \S])$	1
64.	$ST_1 + ST_2 + [\ddot{O}] + Y(TYF - ([N] + YT + YF -)[-kp + \S])$	1

65.	STAç+ST+E+Ö+Y(YF-[-kp+ş])	1
66.	STAç+Yöt+Ö+Y(TYF-(ST+YF-)[-kp]+ş)	1
67.	ŞT+A.S.+GT+Ö+Y(TYF-(KrşlT+YF-) [-kp+ş])	1
68.	ŞT+N+Ö+Y(YF-[-kp+ş])	1
69.	ŞT+Ö+Y(TYF-(DT+YF-)[-kp+ş])	1
70.	ŞT+Ö+Y(TYF-(KrşlT+YF-)[-kp+ş]))	1
71.	ŞT+Ö+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])	1
72.	ŞT+Ö+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])	3
73.	ŞT+Ö+Y(YF- -kp)[+ş])	2
74.	ŞT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])	3
75.	ŞT+ZT+VsT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])	1
76.	VrT+A.S.+Ö+Y(YF-[-kp+ş])	1
77.	VrT+KyT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])	1
78.	VrT+N+Ö+Y(YF-[-kp+ş])	1
79.	VrT+Ö+Y(YF-(YF-[-kp+ş])	9
80.	YiT+ZT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])	1
81.	YT+E ₁ +E ₂ +H+Ö+Y(YF-[-kp+ş])	1
82.	YT+Ö+[Y(YF- -kp+ş)]	3
83.	YT+Ö+Y(TYF-(DT+HeT+YF-)-kp+ş)	1
84.	YT+Ö+Y(TYF-(YF-[-kp+ş])	1
85.	YT+Ö+Y(YF- [-kp+ş])	1
86.	YT+Ö+Y(YF- -kp[+ş])	3
87.	YT+Ö+Y(YF-[-kp]+ş)	1
88.	YT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])	6
89.	YT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+E	1
90.	YTAç+YT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])	4
91.	ZT+[Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])	2
92.	ZT+[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])	1
93.	ZT+AyT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])	1
94.	ZT+B+Ö+Y(TYF-(N+YF-)[-kp]+ş)	1
95.	ZT+Ö+ÖAç+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])	1
96.	ZT+Ö+Y(TYF-([N]+[YF- -kp+ş]))	1
97.	ZT+Ö+Y(TYF-(DT+YF-)[-kp]+ş)	1
98.	ZT+Ö+Y(TYF-(DT+Yöt+N+YF-)[-kp+ş])	1
99.	ZT+Ö+Y(TYF-(GT+YF-[-kp+ş])	1
100.	ZT+Ö+Y(TYF-(HeT+YF-)[-kp]+ş)	1
101.	ZT+Ö+Y(TYF-(KrşT+YF-)[-kp+ş])	1
102.	ZT+Ö+Y(TYF-(KyT+N+YF-)[-kp+ş])	1
103.	ZT+Ö+Y(TYF-(N+AyT+YF-[-kp+ş])	1
104.	ZT+Ö+Y(TYF-(N+HeT+YF-)[-kp+ş])	1
105.	ZT+Ö+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])	1
106.	ZT+Ö+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])	1
107.	ZT+Ö+Y(TYF-(ST+YF-)[-kp]+ş)	1
108.	ZT+Ö+Y(TYF-(VrT+YF-)[-kp+ş])	1
109.	ZT+Ö+Y(TYF-(VsT+YF-)[-kp+ş])	1
110.	ZT+Ö+Y(TYF-(Yöt+DT+YF-)[-kp+ş])	1

111.	ZT+Ö+Y(TYF-(ZT+N+VsT+YöT+YF-)[-kp+ş])	1
112.	ZT+Ö+Y(TYF-(ZT+YF-)[-kp+ş])	1
113.	ZT+Ö+Y(YF- -kp[+ş])	5
114.	ZT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])	11
115.	ZT+ST+Ö+Y(TYF-(DT+YF-)[-kp+ş])	1
116.	ZT+YT+Ö+Y(TYF-(KrşlT+YF-)[-kp+ş])	1
117.	ZT+YT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])	1
118.	ZT+ZTAç+Ö+Y(TYF-(DT+YT+YF-)[-kp+ş])	1
119.	ZT ₁ +Ö+Y(TYF-(ZT ₂ +DT+N+YF-)[-kp+ş])	1
120.	ZT ₁ +ZTAç ₂ +Ö+Y(TYF-(ÖlT+YT+YF-)[-kp+ş])	1
	TOPLAM	174

7.1.2.2. Kırık İfadeli Cümlelerin Kalıplara Göre Dağılımı

Sayı	Kalıp	Cümle Sayısı
1.	[H]+[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+ HeT+N+ Y	1
2.	[Ö] +Y(YF- -kp+ş)+ Ö	1
3.	[Ö]+İlT+ST +Y([YF- -kp]+ş)+ ST	1
4.	[Ö]+N +Y(YF-[-kp+ş])+ N	1
5.	[Ö]+N +Y(YF-[-kp+ş])+ N	1
6.	[Ö]+N +Y(YF-[-kp+ş])+E+ N	1
7.	[Ö]+ST+N+Y(YF- YöT+ YF-[-kp]+ş)	1
8.	[Ö]+ST+Y(YF-[-kp]+ş) +YT+ Y	1
9.	[Ö]+Y(TYF-(ŞT+YF-)[-kp+ş]) +YöT+ Y+ST	1
10.	[Ö]+Y(YF-[-kp]+ş) +N+ Y+ZT+ŞT	1
11.	[Ö]+Y(YF-[-kp+ş]) +N+ Y+ST	1
12.	[Ö]+Y(YF-[-kp+ş]) +YT+ Y+DT	1
13.	[Ö]+Y +N+ Y(YF-[-kp]+ş)+E+NAç	1
14.	[Ö]+Y +N+ Y(YF-[-kp]+ş)	4
15.	[Ö]+Y +N+ Y(YF-[-kp+ş])	3
16.	[Ö]+Y +ZT+N+ Y(YF-[-kp+ş])+NAç	1
17.	[Ö]+YöT +Y(TYF-(N+YF-)[-kp]+ş)+ YöT	1
18.	[Ö]+YT+Y(YF-[-kp+ş])+E+ N+ Y+ST	1
19.	[Ö]+ZT+N +Y(YF- -kp+ş)+ N	1
20.	DT+Ö+Y(YF-kp)+ş) +N+ Y	1
21.	E+[Ö]+Y(TYF-(İlT +E+ İlT+YF-) [-kp]+ş)	1
22.	E+[Ö]+Y(YF-[-kp+ş]) +ST+ +Y+ ST	1
23.	E+[Ö]+Y(YF-[-kp+ş]) +YT+ Y	1
24.	E+[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+E+ GT+ Y	1
25.	E+HB+Y(YF-[-kp+ş]) +Ö+ Y	1
26.	E+HB+Y(YF-[-kp+ş])+ Ö+ST+YT+ Y	1
27.	E+HeT +A.S.+ HeT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])	1
28.	E+Ö +E+ Ö+Y(YF- -kp[+ş])	1
29.	E+Ö +Y(YF- -kp[+ş])+ Ö+ÖAç	1
30.	E+Ö +Y(YF-[-kp+ş])+ Ö	1

31.	$E+Y(YF-[-kp+\S])_+ \ddot{O}+ Y$	1
32.	$E+Y(YF-[-kp+\S])_+ \ddot{O}+ \ddot{O}IT_+ N+ \ddot{O}IT$	1
33.	$E+Y_+ \ddot{O}_+ Y(YF-[-kp+\S])_+ E$	1
34.	$HeT_+ \ddot{O}+ HeT+Y(YF-[-kp+\S])_+ E$	1
35.	$HeT+\ddot{O}_+ E+Y(YF-[-kp+\S])_+ \ddot{O}$	1
36.	$HeT+Y(YF-[-kp+\S])_+ E_+ \ddot{O}+ Y$	1
37.	$\ddot{I}IT+Y(YF-[-kp+\S])_+ \ddot{O}+ Y$	1
38.	$K\ddot{s}tT+\ddot{O}_+ Y(YF-[-kp+\S])_+ \ddot{O}$	1
39.	$K\ddot{s}tT+Y(YF-[-kp+\S])_+ \ddot{O}+ST_+ Y+N$	1
40.	$N+Y_+ \ddot{O}+ Y(YF-[-kp+\S])$	1
41.	$N_+ ZT+\ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S])_+ N$	1
42.	$\ddot{O}_+ E+ \ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S])_+ K\ddot{s}tT$	1
43.	$\ddot{O}_+ E+ \ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S])$	1
44.	$\ddot{O}_+ \ddot{I}IT+ \ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S])$	1
45.	$\ddot{O}_+ Y(YF-[-kp+\S])_+ \ddot{O}$	1
46.	$\ddot{O}_+ Y(YF-[-kp+\S])_+ B+\ddot{O}+ST$	1
47.	$\ddot{O}_+ Y(YF-[-kp+\S])_+ \ddot{O}+K\ddot{s}tT$	1
48.	$\ddot{O}_+ Y(YF-[-kp+\S])_+ \ddot{O}$	1
49.	$\ddot{O}_+ Y(YF-[-kp+\S])_+ \ddot{O}$	1
50.	$\ddot{O}_+ Y[YF-[-kp+\S]]_+ \ddot{O}+YT$	1
51.	$\ddot{O}_+ YT+ \ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S])_+ \ddot{O}A\check{c}$	1
52.	$\ddot{O}_+ YT+ \ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S])$	1
53.	$\ddot{O}_+ ZT+ \ddot{O}+ Y(YF-[-kp+\S])_+ N$	1
54.	$\ddot{O}_+ ZT+ \ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S])_+ K\ddot{s}tT$	1
55.	$\ddot{O}_+ ZT+ \ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S])$	1
56.	$\ddot{O}+N+ Y(YF-[-kp+\S])_+ N$	1
57.	$\ddot{O}+\ddot{O}A\check{c}+N_+ A.S.+ N+Y(YF-[-kp+\S])$	1
58.	$\ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S])_+ KyT+Y$	1
59.	$\ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S])_+ ST_+ N+ ST$	1
60.	$\ddot{O}+Y_+ (TYF-(DT_+ YF-)[-kp+\S])$	1
61.	$\ddot{O}+Y_+ ST+ Y(YF-[-kp+\S])$	1
62.	$\ddot{O}A\check{c}+\ddot{O}_+ YT+Y(YF-[-kp+\S])_+ \ddot{O}$	1
63.	$\ddot{O}A\check{c}+Y(YF-[-kp+\S])_+ \ddot{O}+YT+ Y$	1
64.	$ST_+ E+ ST+\ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S])_+$	1
65.	$ST_+ \ddot{O}+ ST+TYF-(DT+YF-)[-kp+\S])$	1
66.	$ST_+ \ddot{O}+ ST+Y(YF-[-kp+\S])_+ AyT+N$	1
67.	$\S T_+ [\ddot{O}]_+ Y(YF-[-kp+\S])_+ ZT+ \S T+ST$	1
68.	$\S T+DT_+ \ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S])_+ DT$	1
69.	$\S T+\ddot{O}_+ Y([YF-[-kp+\S]])_+ \S T+ST$	1
70.	$\S T+Y(YF-[-kp+\S])_+ YT+ Y+\ddot{O}$	1
71.	$\S T+Y(YF-[-kp+\S])_+ \ddot{O}+ Y$	1
72.	$Y(YF-[-kp+\S])_+ ZT_+ Y+N+\ddot{O}$	1
73.	$Y(YF-[-kp+\S])_+ \ddot{O}+ Y$	1
74.	$Y(YF-[-kp+\S])_+ SiT+ Y+\ddot{O}+DT$	1
75.	$Y(YF-[-kp+\S])_+ ZT+\ddot{I}IT+ Y$	1
76.	$Y_+ \ddot{O}+ Y(TYF-(DT+YF-)[-kp+\S])$	1

77.	$Y\_+ \ddot{O}+ Y(YF-[-kp+\S])$	1
78.	$Y\_ZT_1+\ddot{O}+DT_1+_Y(YF-[-kp+\S])+DT_2$	1
79.	$YT\_+\ddot{O}+ YT+Y(YF-[-kp+\S])+E$	1
80.	$YT+Y(YF-[-kp+\S])+Y\ddot{o}T\_+N+DT+_Y\ddot{o}T+\ddot{O}$	1
81.	$ZT\_+\ddot{O}+Y(TYF-(_ZT+[N]+YF-)[-kp+\S])+NA\check{c}$	1
82.	$ZT+\ddot{O}\_+Y(YF-[-kp+\S])+ \ddot{O}$	1
83.	$ZT+\ddot{O}\_+Y(YF-[-kp+\S])+E+_ \ddot{O}$	1
84.	$ZT+\ddot{O}+Y\_+N+_ (YF-[-kp+\S])$	1
85.	$ZT+Y(YF-[-kp+\S])\_+\ddot{O}+_ Y$	1
86.	$ZT+Y\_+AyT+\ddot{O}+_ Y(YF-[-kp+\S])$	1
87.	$ZT+Y\_+\ddot{O}+_ Y(YF-)[-kp+\S])+YA\check{c}$	1
88.	$ZTA\check{c}\_+A.S.+ ZTA\check{c}+ZT+\ddot{O}\_+Y(YF-[-kp+\S])+ \ddot{O}$	1
	TOPLAM	93

7.1.2.3. Yüklemleri Sonda Olmayan Cümlelerin Kalıplara Göre Dağılımı

Sayı	Kalıp	Cümle Sayısı
1.	$[E+\ddot{O}]+Y(TYF-(HeT+N+YF-)[-kp+\S])+ST_1+B_2+ST_2$	1
2.	$[\ddot{O}]+[\ddot{O}A\check{c}]+N+Y(YF-[-kp+\S])$	1
3.	$[\ddot{O}]+Y(TYF-([N]+VrT+YF-)[-kp+\S])+E+ST$	1
4.	$[\ddot{O}]+Y(TYF-([N]+YF-)[-kp+\S])+E+NA\check{c}$	1
5.	$[\ddot{O}]+Y(TYF-([N]+YF-)[-kp+\S])+NA\check{c}$	11
6.	$[\ddot{O}]+Y(TYF-([N]+YF-)[-kp+\S])+ST+A.S.+STA\check{c}$	1
7.	$[\ddot{O}]+Y(TYF-([N]+YF-)[-kp+\S])+E+NA\check{c}$	1
8.	$[\ddot{O}]+Y(TYF-([N]+YF-)[-kp+\S])+N_1+N_2$	1
9.	$[\ddot{O}]+Y(TYF-([N]+YF-)[-kp+\S])+NA\check{c}$	47
10.	$[\ddot{O}]+Y(TYF-([N]+YF-)[-kp+\S])+NA\check{c}\_+A.S.+ \_NA\check{c}$	1
11.	$[\ddot{O}]+Y(TYF-([N]+YF-[-kp]+\S))+NA\check{c}$	9
12.	$[\ddot{O}]+Y(TYF-([ST]+YF-)[-kp+\S])+ŞT$	1
13.	$[\ddot{O}]+Y(TYF-([VrT]+N+YF-)[-kp]+\S))+E+DT$	1
14.	$[\ddot{O}]+Y(TYF-([VsT]+YF-)[-kp]+\S))+E+HeT$	1
15.	$[\ddot{O}]+Y(TYF-([Y\ddot{o}T]+[N]+YF-)[-kp+\S])+NA\check{c}$	1
16.	$[\ddot{O}]+Y(TYF-(DT+[N]+YF-)[-kp]+\S))+NA\check{c}$	1
17.	$[\ddot{O}]+Y(TYF-(DT+[N]+YF-)[-kp+\S])+NA\check{c}$	4
18.	$[\ddot{O}]+Y(TYF-(DT+[N]+YF-)-kp+\S))+NA\check{c}$	1
19.	$[\ddot{O}]+Y(TYF-(DT+YF-)[-kp+\S])+ZT+E+ŞT$	1
20.	$[\ddot{O}]+Y(TYF-(DT+YT+YF-)-kp[+\S])+ST$	1
21.	$[\ddot{O}]+Y(TYF-(HeT+VsT+YF-)[-kp]+\S))+VsTA\check{c}$	1
22.	$[\ddot{O}]+Y(TYF-(HeT+YF-)[-kp+\S])+E+ST$	1
23.	$[\ddot{O}]+Y(TYF-(HeT_1+HeT_2+YF-)[-kp+\S])+Y\ddot{o}T$	1
24.	$[\ddot{O}]+Y(TYF-(KyT+[N]+YF-)[-kp]+\S))+NA\check{c}$	2
25.	$[\ddot{O}]+Y(TYF-(N+AyT+YF-)[-kp+\S])+E+ST$	1
26.	$[\ddot{O}]+Y(TYF-(N+AyT+Y\ddot{o}T+YF-)[-kp])+E+ST$	1
27.	$[\ddot{O}]+Y(TYF-(N+DT+YT+YF-)[-kp+\S])+HeT$	1
28.	$[\ddot{O}]+Y(TYF-(N+HeT_1+YF-)[-kp]+\S))+HeT_2+HeT_3$	1

29.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(N+YF-)[-kp] + \S)$	1
30.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(N+YF-)[-kp] + \S) + K_{\S}T$	2
31.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(N+YF-)[-kp] + \S) + K_yT + ST$	1
32.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(N+YF-)[-kp] + \S) + NA\check{c}$	1
33.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(N+YF-)[-kp] + \S) + NA\check{c}$	1
34.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(N+YF-)[-kp] + \S) + ST$	1
35.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(N+YF-)[-kp + \S]) + B + K_{\S}T$	1
36.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(N+YF-)[-kp + \S]) + E + HB + NA\check{c}$	1
37.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(N+YF-)[-kp + \S]) + E + NA\check{c}$	1
38.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(N+YF-)[-kp + \S]) + E + ST$	1
39.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(N+YF-)[-kp + \S]) + K_{\S}T$	1
40.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(N+YF-)[-kp + \S]) + NA\check{c}$	2
41.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(N+YF-)[-kp + \S]) + ZT + NA\check{c}$	1
42.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(N+YF-)[-kp + \S]) + e + ST$	1
43.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(N+YF-)-kp[+\S]) + NA\check{c}$	1
44.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(N+Y\ddot{o}T+YF-)[-kp + \S]) + E + NA\check{c}$	1
45.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(N+Y\ddot{o}T+YF-)[-kp + \S]) + E + ST$	1
46.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(N+YT+YF-)[-kp + \S]) + ST$	1
47.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(N+ZT+ST+YF-)[-kp] + \S) + ZTA\check{c}$	1
48.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(NA\check{c}+N+YF-)[-kp + \S]) + E + Y\ddot{o}T + E + H$	1
49.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(NA\check{c}_1+N+YF-)[-kp] + \S) + NA\check{c}_2$	1
50.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(NA\check{c}_1+YF-)-kp[+\S]) + E + NA\check{c}_2$	1
51.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(\ddot{O}IT+YF-)[-kp + \S]) + ST$	1
52.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(S_1T+YF-)[-kp + \S]) + E_1 + H + E_2 + ST$	1
53.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(S_1T+YF-)[-kp + \S]) + HeT$	1
54.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(ST+[N]+YF-)[-kp + \S]) + N$	1
55.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(ST+[N]+YF-)[-kp + \S]) + NA\check{c}$	1
56.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(ST+[N]+YF-)[-kp] + \S) + NA\check{c}$	1
57.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(ST+N+YF-)[-kp + \S]) + NA\check{c}$	1
58.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(ST+YF-)[-kp] + \S) + E + HeT$	1
59.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(ST+YF-)[-kp] + \S) + N$	1
60.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(ST+ZT_1+YF-)[-kp] + \S) + ZT_2$	1
61.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(ST_1+YF-)-kp[+\S]) + E + E + ST_2$	1
62.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(\S T+N+YF-)[-kp + \S]) + E + K_{\S}T$	1
63.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(\S T+YF-)[-kp] + \S) + N$	1
64.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(\S T+YF-)[-kp + \S]) + DT$	1
65.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(\S T+YF-)[-kp + \S]) + E + N$	1
66.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(\S T+YF-)[-kp + \S]) + N$	1
67.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(\S T+YF-)[-kp + \S]) + YT + N$	1
68.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(VrT+E+YF-)[-kp + \S]) + \S T$	1
69.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(VrT+YF-)[-kp] + \S) + E + HeT$	1
70.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(VrT+YF-)[-kp + \S]) + E + HeT$	1
71.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(VrT+YF-)[-kp + \S]) + \ddot{O}A\check{c}$	1
72.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(Y\ddot{o}T+[N]+YF-)[-kp] + \S) + NA\check{c}$	9
73.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(Y\ddot{o}T+[N]+YF-)[-kp + \S]) + NA\check{c}$	4
74.	$[\ddot{O}] + Y(TYF-(Y\ddot{o}T+YF-)[-kp] + \S) + N$	2

75.	[Ö]+Y(TYF-(YöT+YF-)[-kp+ş])+DT	1
76.	[Ö]+Y(TYF-(YöT+YF-)[-kp+ş])+E+HB+ST	1
77.	[Ö]+Y(TYF-(YöT+YF-)[-kp+ş])+İlT+E+H+ST	1
78.	[Ö]+Y(TYF-(YT+[N]+YF-)[-kp]+ş)+NAç	1
79.	[Ö]+Y(TYF-(YT+[N]+YF-)[-kp]+ş)+NAç	2
80.	[Ö]+Y(TYF-(YT+N+YF-)[-kp]+ş)+NAç	1
81.	[Ö]+Y(TYF-(YT+YF-)[-kp+ş])+E	1
82.	[Ö]+Y(TYF-(YT+YF-)[-kp+ş])+ÖAç	1
83.	[Ö]+Y(TYF-(ZT+[N]+YF-)[-kp]+ş)+NAç	1
84.	[Ö]+Y(TYF-(ZT+[N]+YF-)[-kp]+ş))+NAç	2
85.	[Ö]+Y(TYF-(ZT+[N]+YF-)[-kp+ş])+NAç	2
86.	[Ö]+Y(TYF-(ZT+DT+KyT+N+YF-)[-kp]+ş)+KşT	1
87.	[Ö]+Y(TYF-(ZT+KyT+N+YF-)[-kp]+ş)+NAç	1
88.	[Ö]+Y(TYF-(ZT+N+E+KşlT+YF-)[-kp]+ş)+NAç	1
89.	[Ö]+Y(TYF-(ZT+N+YF-)[-kp]+ş)+NAç	3
90.	[Ö]+Y(TYF-(ZT+N+YF-)[-kp+ş])+ST	1
91.	[Ö]+Y(TYF-(ZT+YF-)[-kp]+ş)+E+N	1
92.	[Ö]+Y(TYF-(ZT+YF-)[-kp]+ş)+N	1
93.	[Ö]+Y(TYF-(ZT+YF-)[-kp]+ş)+YT	1
94.	[Ö]+Y(TYF-(ZT+YF-)[-kp+ş])+N	1
95.	[Ö]+Y(YF-[-kp]+ş)+N	1
96.	[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+E+[ST+STAç]	2
97.	[Ö]+Y(YF-[-kp]+ş))+E+E+ST	1
98.	[Ö]+Y(YF-[-kp]+ş))+DT	1
99.	[Ö]+Y(YF-[-kp]+ş))+E+N	4
100.	[Ö]+Y(YF-[-kp]+ş))+İlT	1
101.	[Ö]+Y(YF-[-kp]+ş))+N	8
102.	[Ö]+Y(YF-[-kp]+ş))+ÖAç	1
103.	[Ö]+Y(YF-[-kp]+ş))+SıT	1
104.	[Ö]+Y(YF-[-kp]+ş))+ST	1
105.	[Ö]+Y(YF-[-kp]+ş))+ST	1
106.	[Ö]+Y(YF-[-kp]+ş))+ZT+N+KşT	1
107.	[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+DT	1
108.	[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+E+E+ZT+ST	1
109.	[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+E+KşlT+ST	1
110.	[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+E+N	1
111.	[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+E+ÖAç	3
112.	[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+E+ST+STAç	1
113.	[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+E+YAç	1
114.	[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+E+YöT+E+H+ST	1
115.	[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+HeT	1
116.	[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+HeT+E+H+ST	1
117.	[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+İlT+ST	1
118.	[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+KrşlT	1
119.	[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+N	12
120.	[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+N+DT	1

121.	$[\ddot{O}] + Y(YF - [-kp + s]) + \ddot{O}A\check{c}$	1
122.	$[\ddot{O}] + Y(YF - [-kp + s]) + \check{S}T$	1
123.	$[\ddot{O}] + Y(YF - [-kp + s]) + YA\check{c}$	1
124.	$[\ddot{O}] + Y(YF - [-kp + s]) + ST$	1
125.	$[\ddot{O}] + YA\check{c}_1 + Y(YF - [-kp + s]) + YA\check{c}_2$	1
126.	$[\ddot{O}] + YT + Y(YF - [-kp + s]) + \ddot{O}A\check{c}$	1
127.	$[\ddot{O} + \ddot{O}A\check{c}] + HeT + Y(YF - [-kp + s])$	1
128.	$[ST] + [\ddot{O}] + Y(TYF - ([N] + YF -)[-kp + s])$	1
129.	$E + [\ddot{O}] + Y(TYF - ([N] + YF -)[-kp + s]) + N$	1
130.	$E + [\ddot{O}] + Y(TYF - ([N] + YF -)[-kp + s]) + N$	1
131.	$E + [\ddot{O}] + Y(TYF - ([N] + YF -)[-kp + s]) + NA\check{c}$	2
132.	$E + [\ddot{O}] + Y(TYF - (BrT + YF -)[-kp + s]) + ZT$	1
133.	$E + H + [\ddot{O}] + Y(TYF - (N + YF -)[-kp + s]) + E + E + ST$	1
134.	$E + H + [\ddot{O}A\check{c} + \ddot{O}] + Y(YF - [-kp + s]) + ST$	1
135.	$E + H + \ddot{O} + Y(TYF - (GT + YF -)[-kp + s]) + E + ST + STA\check{c}$	1
136.	$E + H + \ddot{O} + Y(TYF - (GT + YF -)[-kp + s]) + E + ST + STA\check{c} + E + KrT$	1
137.	$E + \ddot{O} + Y(TYF - ([N] + YF -)[-kp + s]) + N$	1
138.	$E + \ddot{O} + Y(TYF - (HeT + N + [YF - [-kp + s]]) + [ST_1] + [B] + [ST_2])$	1
139.	$E + \ddot{O} + Y(YF - [-kp + s]) + N$	1
140.	$E + \ddot{O} + Y(YF - [-kp + s]) + \ddot{O}A\check{c}$	1
141.	$E + Y(TYF - (DT + YF -)[-kp + s]) + \ddot{O} + N$	1
142.	$E + Y(TYF - (ST + YF -)[-kp + s]) + VrT + \ddot{O}$	1
143.	$E + Y(YF - [-kp + s]) + E + \ddot{O}$	1
144.	$E + Y(YF - [-kp + s]) + \ddot{O}$	1
145.	$E_1 + E_2 + HB + [\ddot{O}] + Y(YF - [-kp + s]) + ST$	1
146.	$N + \ddot{O} + Y(YF - [-kp + s])$	1
147.	$N + \ddot{O} + Y(YF - [-kp + s]) + BzT$	1
148.	$\ddot{O} + (TYF - (Y\ddot{o}T + YF -)[-kp + s]) + E + YA\check{c}$	1
149.	$\ddot{O} + [Y(YF - [-kp + s])] + ZT$	1
150.	$\ddot{O} + A.S. + Y(TYF - ([N] + YF -)[-kp + s]) + NA\check{c}$	1
151.	$\ddot{O} + E + Y(TYF - (AyT + YF -)[-kp + s]) + DT$	1
152.	$\ddot{O} + \ddot{O}A\check{c} + Y(TYF - ([N] + YF -)[-kp + s]) + K\check{s}tT$	1
153.	$\ddot{O} + \ddot{O}A\check{c} + Y(YF - [-kp + s]) + K\check{s}tT$	1
154.	$\ddot{O} + \ddot{O}A\check{c} + Y(YF - [-kp + s]) + K\check{s}tT$	2
155.	$\ddot{O} + Y(TYF - ([N] + YF -)[-kp + s]) + E + NA\check{c}$	1
156.	$\ddot{O} + Y(TYF - ([N] + YF -)[-kp + s]) + NA\check{c}$	1
157.	$\ddot{O} + Y(TYF - ([N] + YF -)[-kp + s]) + Y\ddot{o}T + N$	1
158.	$\ddot{O} + Y(TYF - ([N] + YF -)[-kp + s]) + DT + NA\check{c}$	1
159.	$\ddot{O} + Y(TYF - ([N] + YF -)[-kp + s]) + E + NA\check{c}$	1
160.	$\ddot{O} + Y(TYF - ([N] + YF -)[-kp + s]) + NA\check{c}$	44
161.	$\ddot{O} + Y(TYF - ([N] + YF -)[-kp + s]) + Y\ddot{o}T + NA\check{c}$	1
162.	$\ddot{O} + Y(TYF - ([Y\ddot{o}T + N] + YF -)[-kp + s]) + NA\check{c}$	1
163.	$\ddot{O} + Y(TYF - (BzT + YF -)[-kp + s]) + BzTA\check{c}$	2
164.	$\ddot{O} + Y(TYF - (DT + [N] + YF -)[-kp + s]) + NA\check{c}$	3
165.	$\ddot{O} + Y(TYF - (DT + YF -)[-kp + s]) + K\check{s}tT$	1
166.	$\ddot{O} + Y(TYF - (DT + YF -)[-kp + s]) + E + YA\check{c}$	1

167.	$\ddot{O}+Y(TYF-(DT_1+DT_2+N+VsT+YF-)-kp[+s])+VsTA\check{c}$	1
168.	$\ddot{O}+Y(TYF-(GT+YF-)[-kp+s])+E+\ddot{O}A\check{c}$	1
169.	$\ddot{O}+Y(TYF-(HeT+DT+[N]+YF-)[-kp+s])+NA\check{c}$	1
170.	$\ddot{O}+Y(TYF-(HeT+N+YF-)[-kp+s])+E+NA\check{c}$	1
171.	$\ddot{O}+Y(TYF-(HeT+YF-)[-kp+s])+\ddot{O}A\check{c}$	1
172.	$\ddot{O}+Y(TYF-(\dot{I}lT+YF-)[-kp+s])+ST+STA\check{c}$	1
173.	$\ddot{O}+Y(TYF-(Kr\dot{s}lT+YF-)[-kp+s])+Kr\dot{s}lTA\check{c}$	1
174.	$\ddot{O}+Y(TYF-(Kr\dot{s}lT+YF-)-kp[+s])+ST+STA\check{c}$	1
175.	$\ddot{O}+Y(TYF-(KyT+N+YF-)[-kp+s])+E$	1
176.	$\ddot{O}+Y(TYF-(N+VrT+YF-)[-kp+s])+K\dot{s}tT$	1
177.	$\ddot{O}+Y(TYF-(N+YF-)[-kp]+s)+E+NA\check{c}$	1
178.	$\ddot{O}+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+s])+K\dot{s}tT$	1
179.	$\ddot{O}+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+s])+NA\check{c}$	1
180.	$\ddot{O}+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+s])+ST$	1
181.	$\ddot{O}+Y(TYF-(N+YF-)-kp[+s])+HeT$	1
182.	$\ddot{O}+Y(TYF-(N+YT+YF-)[-kp+s])+\ddot{O}A\check{c}$	1
183.	$\ddot{O}+Y(TYF-(N+YT+YF-)[-kp+s])+ZT$	1
184.	$\ddot{O}+Y(TYF-(ST+[N]+VrT+YF-)[-kp+s])+E+VrTA\check{c}$	1
185.	$\ddot{O}+Y(TYF-(ST+[N]+YF-)[-kp+s])+NA\check{c}$	1
186.	$\ddot{O}+Y(TYF-(ST+YF-)[-kp]+s)+E+HeT$	1
187.	$\ddot{O}+Y(TYF-(ST+YF-)[-kp+s])+STA\check{c}$	1
188.	$\ddot{O}+Y(TYF-(VrT+YF-)[-kp]+s)+E+K\dot{s}tT$	1
189.	$\ddot{O}+Y(TYF-(VsT+YF-)[-kp+s])+N$	1
190.	$\ddot{O}+Y(TYF-(VsT+YF-)[-kp+s])+VsTA\check{c}$	1
191.	$\ddot{O}+Y(TYF-(Y\ddot{o}T+[N]+YF-)[-kp+s])+NA\check{c}$	3
192.	$\ddot{O}+Y(TYF-(Y\ddot{o}T+[N]+YF-)-kp[+s])+E+NA\check{c}$	1
193.	$\ddot{O}+Y(TYF-(Y\ddot{o}T+[N]+YF-)-kp[+s])+NA\check{c}$	1
194.	$\ddot{O}+Y(TYF-(Y\ddot{o}T+DT+[N]+YF-)[-kp+s])+NA\check{c}$	1
195.	$\ddot{O}+Y(TYF-(Y\ddot{o}T+YF-)[-kp]+s)+N$	1
196.	$\ddot{O}+Y(TYF-(Y\ddot{o}T+YF-)[-kp+s])+N$	1
197.	$\ddot{O}+Y(TYF-(YT+[YF- -kp+s])+K\dot{s}tT$	1
198.	$\ddot{O}+Y(TYF-(YT+YF-)[-kp+s])+E$	1
199.	$\ddot{O}+Y(TYF-(YT+YF-)[-kp+s])+\ddot{O}A\check{c}$	1
200.	$\ddot{O}+Y(TYF-(YT+YF-)[-kp+s])+ST$	1
201.	$\ddot{O}+Y(TYF-(YT+ZT+[N]+YF-)-kp[+s])+NA\check{c}$	1
202.	$\ddot{O}+Y(TYF-(ZT+[N]+YF-)[-kp+s])+NA\check{c}$	1
203.	$\ddot{O}+Y(TYF-(ZT+YF-)[-kp]+s)+DT$	1
204.	$\ddot{O}+Y(TYF-)[-kp+s])+N$	1
205.	$\ddot{O}+Y(YF- -kp[+s])+E+\ddot{O}A\check{c}$	1
206.	$\ddot{O}+Y(YF- -kp[+s])+Kr\dot{s}lT$	1
207.	$\ddot{O}+Y(YF- -kp[+s])+\ddot{O}A\check{c}$	4
208.	$\ddot{O}+Y(YF-[-kp+s])+DT$	1
209.	$\ddot{O}+Y(YF-[-kp+s])+E$	1
210.	$\ddot{O}+Y(YF-[-kp+s])+E+H+YA\check{c}$	1
211.	$\ddot{O}+Y(YF-[-kp+s])+E+HB+ZT$	1
212.	$\ddot{O}+Y(YF-[-kp+s])+E+\dot{I}lT$	1

213.	$\ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S]) + E + Kr\dot{s}lT$	1
214.	$\ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S]) + E + KrT$	2
215.	$\ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S]) + E + \ddot{O}A\check{c}$	1
216.	$\ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S]) + E + ST$	2
217.	$\ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S]) + E + YA\check{c}$	2
218.	$\ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S]) + HeT$	2
219.	$\ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S]) + Kr\dot{s}lT$	1
220.	$\ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S]) + Kr\dot{s}lT + E + Kr\dot{s}lTA\check{c}$	1
221.	$\ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S]) + Kr\dot{s}lT + E + Kr\dot{s}lTA\check{c}$	1
222.	$\ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S]) + K\dot{s}tT$	2
223.	$\ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S]) + N$	3
224.	$\ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S]) + \ddot{O}A\check{c}$	5
225.	$\ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S]) + S_1T$	2
226.	$\ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S]) + ST$	2
227.	$\ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S]) + ST + K\dot{s}tT$	1
228.	$\ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S]) + VrT$	1
229.	$\ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S]) + YA\check{c}$	4
230.	$\ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S]) + YT$	3
231.	$\ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S]) + YT + S_1T$	1
232.	$\ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S]) + ZT$	1
233.	$\ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S]) + ZT + ST$	1
234.	$\ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S]) + ZT + ZTA\check{c}$	1
235.	$\ddot{O}+Y(YF-[-kp+\S]) + K\dot{s}tT$	1
236.	$\ddot{O}A\check{c} + A.S. + [\ddot{O}] + Y(YF-[-kp+\S]) + N$	1
237.	$ST + \ddot{O} + Y(YF-[-kp+\S])$	1
238.	$ST + Y(YF-[-kp+\S]) + \ddot{O}$	1
239.	$\S T + \ddot{O} + Y(TYF-(DT+YF-)[-kp+\S])$	1
240.	$\S T + Y(YF-[-kp+\S]) + \ddot{O} + ST$	1
241.	$Y(TYF-([ST]+YF-)[-kp+\S]) + N + \ddot{O}$	1
242.	$Y(TYF-(DT+YF-)[-kp+\S]) + N + \ddot{O} + NA\check{c}$	1
243.	$Y(TYF-(DT+YF-)[-kp+\S]) + N + VrT + \ddot{O}$	1
244.	$Y(TYF-(DT+YT+YF-)[-kp+\S]) + \ddot{O}$	1
245.	$Y(TYF-(KyT+[N]+\ddot{O}lT+YF-)[-kp+\S]) + \ddot{O} + NA\check{c}$	1
246.	$Y(TYF-(ST+YF-)[-kp+\S]) + \ddot{O} + N$	1
247.	$Y(TYF-(ST+YF-)[-kp+\S]) + \ddot{O} + N + \S T$	1
248.	$Y(TYF-(\S T+N+YF-)[-kp+\S]) + \ddot{O}$	1
249.	$Y(TYF-(VsT+N+YF-)[-kp+\S]) + \ddot{O}$	1
250.	$Y(TYF-(YT+N+YF-)[-kp+\S]) + VsT + \ddot{O} + NA\check{c}$	1
251.	$Y(TYF-(ZT+YF-)[-kp+\S]) + \ddot{O}$	1
252.	$Y(TYF-(ZT+YF-)[-kp+\S]) + \ddot{O} + ZTA\check{c}$	1
253.	$Y(YF-[-kp+\S]) + \ddot{O}$	4
254.	$Y(YF-[-kp+\S]) + \ddot{O} + N + DT$	1
255.	$Y(YF-[-kp+\S]) + HeT + \ddot{O}$	1
256.	$Y(YF-[-kp+\S]) + N + E_1 + E_2 + \ddot{O}$	1
257.	$Y(YF-[-kp+\S]) + \ddot{O} + N$	1
258.	$Y(YF-[-kp+\S]) + \ddot{O} + ST + \dot{I}lT$	1

259.	Y(YF-[-kp+ş])+E+HB+Ö+SrT+E+SrTAç	1
260.	Y(YF-[-kp+ş])+E+N+Ö	1
261.	Y(YF-[-kp+ş])+E+Ö	7
262.	Y(YF-[-kp+ş])+E+Ö+E+H+ST	1
263.	Y(YF-[-kp+ş])+E+Ö+KştT	1
264.	Y(YF-[-kp+ş])+E+ST+Ö	1
265.	Y(YF-[-kp+ş])+E+VrT+Ö	1
266.	Y(YF-[-kp+ş])+HeT+KrşlT+Ö	1
267.	Y(YF-[-kp+ş])+N+Ö+NAç	1
268.	Y(YF-[-kp+ş])+N+ZT+Ö	1
269.	Y(YF-[-kp+ş])+Ö	7
270.	Y(YF-[-kp+ş])+Ö+E+HB+ŞT	1
271.	Y(YF-[-kp+ş])+Ö+İlT+ST	1
272.	Y(YF-[-kp+ş])+Ö+N	3
273.	Y(YF-[-kp+ş])+Ö+ÖAç	1
274.	Y(YF-[-kp+ş])+Ö+ŞT	1
275.	Y(YF-[-kp+ş])+Ö+VrT	1
276.	Y(YF-[-kp+ş])+Ö+YT+N	1
277.	Y(YF-[-kp+ş])+ST+Ö	1
278.	Y(YF-[-kp+ş])+ST+Ö	1
279.	Y(YF-[-kp+ş])+ZT+KştT+Ö+HeT	1
280.	Y(YF-[-kp+ş])+ZT+Ö+E+ST+N	1
281.	Y(YF-[-kp+ş])+GT+Ö	1
282.	Yöt+Ö ₁ +Y(TYF-(DT+[N]+YF-)[-kp]+ş)+NAç	1
283.	YTAç+[Ö]+Y(TYF-(YT+YF-)[-kp]+ş))	1
284.	ZT+Ö+Y(TYF-(Yöt+[N]+YF-)[-kp]+ş))+NAç	1
	Toplam	477

7.1.2.4. Hem Tümleçleri Başa Alınmış Hem Yüklemini Sonda Olmayan Cümlelerin Kalıplara Göre Dağılımı

Sayı	Kalıp	Cümle Sayısı
1.	[E]+ Y(YF- -kp[+ş])+Ö	1
2.	[Ö]+Y(TYF-([İlT]+YF-)[-kp]+ş)+İlTAç	1
3.	[Ö]+Y(TYF-(İlT+YF-)-kp[+ş))+YAç	1
4.	[ST]+[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+N	1
5.	E+[Ö]+Y(TYF-(ŞT+YF-)[-kp+ş))+E+ST	1
6.	E+[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+BzT	1
7.	E+H+[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+E+E+ST	1
8.	E+H+[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+E+KyT+N	1
9.	E+H+[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+SıT	1
10.	E+HB+VrT+ÖAç+B+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş))+Ö	1
11.	E+HB+VrT+ÖAç+B+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş))+Ö	1
12.	E+N+Y(YF-[-kp+ş])+Ö	1

13.	E+N+YT+Y(YF-[-kp+ş])+Ö	1
14.	E+Ö+Y(TYF-(YT+YF-)[-kp+ş])+ KştT	1
15.	E+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+DT	1
16.	E+Y(TYF-(VrT+N+[YF- -kp+ş]))	1
17.	E+Y(YF-[-kp+ş])+Ö	2
18.	E+YT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+E+ŞT_+A.S+.ŞT	1
19.	GT+İlT+Y(YF-[-kp+ş])+Ö+ST	1
20.	GT+Y(YF-[-kp+ş])+E+Ö	1
21.	GT+Y(YF-[-kp+ş])+Ö	2
22.	KrşlT+GT+Y(YF-[-kp+ş])+E+Ö+E+ZT	1
23.	KyT+Y(YF-[-kp+ş])+E+Ö	1
24.	N+Ö+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])+NAç	1
25.	N+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+BzT	1
26.	N+Y(YF-[-kp+ş])+Ö	1
27.	N+Y(YF-[-kp+ş])+Ö+ÖAç+H	1
28.	ÖAç+DT+VsT+Y(YF-[-kp+ş])+N+Ö	1
29.	ÖAç+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+ÜT	1
30.	ÖAç+Y(TYF-(DT+VsT+YF-)[-kp+ş])+N+Ö	1
31.	SıT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+E+ST	1
32.	ST+[Ö]+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])+E+YT	1
33.	ST+Ö+Y(YF- -kp[+ş])+İlT	1
34.	ST+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+B+KştT	1
35.	ST+Y(TYF-(VrT+YF-)[-kp+ş])+Ö	1
36.	ŞT+[Ö]+Y(YF- -kp[+ş])+N	1
37.	ŞT+[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+ST+H	1
38.	ŞT+[Ö]+Y(YF-[-kp+ş])+ÜT	1
39.	ŞT+GT+Y(YF-[-kp+ş])+Ö	1
40.	ŞT+Ö+Y(TYF-(AyT+YF-)[-kp+ş])+SıT	1
41.	ŞT+Ö+Y(TYF-(DT+YF-)[-kp+ş])+N	1
42.	ŞT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+N	1
43.	ŞT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+N+ZT	1
44.	ŞT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+YAç	1
45.	ŞT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+ÖAç	1
46.	ŞT+ŞT+KrşlT+Y+GT+Ö	1
47.	ŞT+Y(YF-[-kp+ş])+E+Ö	1
48.	ŞT+Y(YF-[-kp+ş])+Ö	2
49.	ŞT+Y(YF-[-kp+ş])+Ö+N+VrT	1
50.	ŞT+ZT+[GT]+Y(YF-[-kp+ş])+Ö	1
51.	ÜT+Y(YF-[-kp+ş])+Ö+E+ST	1
52.	VrT+YT+Ö+Y(TYF-(ZT+YF-)[-kp+ş])+N	1
53.	VsT+Ö+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])+KştT	1
54.	Y(TYF-(ZT+N+DT+YF-)[-kp+ş])+Ö+NAç	1
55.	Y(YF-[-kp]+ş)+Ö+N	1
56.	Y(YF-[-kp+ş])+E+Ö+KrT	1
57.	Y(YF-[-kp+ş])+E+Ö+VrT+BzT	1
58.	Y(YF-[-kp+ş])+Ö+ÖlT	1

59.	Y(YF-[-kp+ş])+YT+Ö+KştT	1
60.	Yöt+Ö ₁ +Y(TYF-(DT+[N]+YF-)[-kp]+ş)+NAç	1
61.	YT+Ö+Y(YF- -kp[+ş])+ÖAç	4
62.	YT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+N	1
63.	YT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+ÖAç	1
64.	YT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+ZT+ÖAç	1
65.	YT+Y(YF- -kp[+ş])+Ö	1
66.	YT+Y(YF-[-kp+ş])+Ö	1
67.	ZT+[Ö]+Y(TYF-([N]+YF-)[-kp+ş])+E+N	1
68.	ZT+[Ö]+Y(TYF-(DT+YF-)[-kp]+ş)+N	1
69.	ZT+[Ö]+Y(YF-[-kp]+ş)+ST	1
70.	ZT+A.S.+[Ö]+Y(TYF-(N+YF-)-kp+ş)	1
71.	ZT+E+H+Y(YF-[-kp+ş])+Ö	1
72.	ZT+N+Y(YF-[-kp+ş])+Ö	1
73.	ZT+Ö+Y(TYF-(İlT+YF-)[-kp]+ş)	1
74.	ZT+Ö+Y(TYF-(Yöt+[N]+YF-)[-kp+ş])+NAç	1
75.	ZT+Ö+Y(TYF-(Yöt+[N]+YF-)[-kp+ş])+NAç	1
76.	ZT+Ö+Y(TYF-(Yöt+DT+YF-)[-kp+ş])+N	1
77.	ZT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+KrşlT	1
78.	ZT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+N	2
79.	ZT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+VrT	1
80.	ZT+VrT+Ö+Y(YF-[-kp+ş])+ÖAç	1
81.	ZT+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])+Ö+ST	1
82.	ZT+Y(TYF-(YT+YF-)[-kp+ş])+Ö+DT	1
83.	ZT+Y(YF-[-kp+ş])+E+Ö	1
84.	ZT+Y(YF-[-kp+ş])+Ö	1
85.	ZT+Y(YF-[-kp+ş])+Ö+DT	1
86.	ZT+Yöt+Ö+Y(TYF-(N+YF-)[-kp+ş])+BzT+NAç	1
	TOPLAM	93

7.1.2.5. Odaklaştırma Yapılmış Mantıkça Özneli Cümlelerin Kalıplara Göre Dağılımı

Sayı	Kalıp	Cümle Sayısı
1.	ŞT+Y(YF-[-kp+ş])	1
2.	ZT+Y(YF-[-kp+ş])	1
	Toplam	2

7.2. BİRLEŞİK CÜMLELERİN / CÜMLE KALIPLARININ KULLANIM ORANLARI

Birleşik Cümleler	Cümle Sayısı	Türüne Oranı	Tüm Cümlelere ¹⁵¹ Oranı
Birleşik Düz Cümleler	112	%42.91	%4.88
Odaklaştırma Yapılmış Birleşik Düz Cümleler	149	%57.08	%6.49
Toplam	261	%100.00	%11.37

Birleşik Cümleler	Kalıp Sayısı	Türüne Oranı	Tüm Kalıplara ¹⁵² Oranı
Birleşik Düz Cümleler	105	%41.33	%8.37
Odaklaştırma Yapılmış Birleşik Düz Cümleler	149	%58.66	%11.90
Toplam	254	%100.00	%20.27

7.2.1. Birleşik Düz Cümlelerin Kalıplara Göre Dağılımı

Sayı	Kalıp	Cümle Sayısı
1.	$[\ddot{O}] + Y(YF - (YF - +bf)) + [\ddot{O}] + Y(TYF - (DT + YF -)[-kp] + \S)$	1
2.	$[\ddot{O}_1] + Y_1(TYF - (\ddot{I}T_1 + YF - (YF - +bf))) + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF - (\ddot{I}T_2 + YF -)[-kp] + \S)$	1
3.	$[\ddot{O}_1] + Y_1(TYF - (N + YF - (YF - +bf))) + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF - (VrT + YF -)[-kp] + \S) + E + He$	1
4.	$[\ddot{O}_1] + Y_1(TYF - (N_1 + DT_1 + YF -)[-kp] + \S) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF - (N_2 + DT_2 + YF -)[-kp] + \S) + E + \ddot{O}_3 + Y(YF - [-kp] + \S)$	1
5.	$[\ddot{O}_1] + Y_1(TYF - (N_1 + VrT_1 + YF -)[-kp] + \S) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF - (N_2 + VrT_2 + [YF - -kp + \S]))$	1
6.	$[\ddot{O}_1] + Y_1(TYF - (N_1 + YF - (YF - +bf))) + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF - ([N_2] + AyT + YF -)[-kp] + \S)$	1
7.	$[\ddot{O}_1] + Y_1(TYF - (N_1 + YF - (YF - +bf))) + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF - (N_2 + YF -)[-kp] + \S)$	1
8.	$[\ddot{O}_1] + Y_1(TYF - (N_1 + YF - (YF - +bf))) + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF - (N_2 + YF -)[-kp] + \S)$	1
9.	$[\ddot{O}_1] + Y_1(TYF - (N_1 + YF - (YF - +bf))) + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF - ([N_2] + YF -)[-kp] + \S)$	1

¹⁵¹ TCS: 2293.

¹⁵² TKS: 1254.

10.	$[\ddot{O}_1] + Y_1(TYF-(N_1+YF-)[-kp] + \S) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-([N_2] + AyT + YF-)[-kp] + \S)$	1
11.	$[\ddot{O}_1] + Y_1(TYF-(N_1+YF-)[-kp] + \S) + E + [\ddot{O}_2] + Y(TYF-(DT_1+N+YF-)[-kp+\S]) + B + [\ddot{O}_3] + Y_3(TYF-(DT_2+YF-)[-kp+\S])$	1
12.	$[\ddot{O}_1] + Y_1(TYF-(N_1+YF-)[-kp+\S]) + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-(N_2+YF-)[-kp] + \S)$	1
13.	$[\ddot{O}_1] + Y_1(TYF-(N_1+YT+YF-)[-kp] + \S) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-(N_2+YF-)[-kp] + \S)$	1
14.	$[\ddot{O}_1] + Y_1(TYF-(N_1+ZT+YF-(YF-+bf))) + [\ddot{O}_2] + Y(TYF-(N_2+YF-)[-kp] + \S)$	1
15.	$[\ddot{O}_1] + Y_1(TYF-(NA\check{c}+[N]+YF-)[-kp+\S]) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF-[-kp+\S])$	1
16.	$[\ddot{O}_1] + Y_1(TYF-(NA\check{c}_1+N_1+YF-[-kp] + \S) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-([NA\check{c}_2]+N_2+DT+YF-)[-kp] + \S)$	1
17.	$[\ddot{O}_1] + Y_1(TYF-(SiT_1+N_1+YF-)[-kp] + \S) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-(SiT_2+AyT+YF-)[-kp] + \S)$	1
18.	$[\ddot{O}_1] + Y_1(TYF-(SiT_1+YF-(YF-+bf))) + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-([SiT_2]+N+YF-)[-kp] + \S)$	1
19.	$[\ddot{O}_1] + Y_1(TYF-(ST+YF-)[-kp] + \S) + E + \ddot{O}_2 + Y_2(TYF-(DT+HeT+YF-)[-kp+\S]) + B + [\ddot{O}_3] + Y_3(TYF-(YT_+YF-)[-kp+\S])$	1
20.	$[\ddot{O}_1] + Y_1(TYF-(ST_1+N+YF-)[-kp] + \S) + E + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-([ST_2]+DT+VrT+YF-)[-kp] + \S)$	1
21.	$[\ddot{O}_1] + Y_1(TYF-(\S T+N+YF-)[-kp+\S]) + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF-(YF-+bf))$	1
22.	$[\ddot{O}_1] + Y_1(TYF-(\S T_1+HeT_1+N_1+YF-)[-kp+\S]) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-([\S T_2]+HeT_2+N+YF-)[-kp+\S])$	1
23.	$[\ddot{O}_1] + Y_1(TYF-(VsT+YF-)[-kp+\S]) + B + \ddot{O}_2 + Y_2(TYF-(ZT+YF-)[-kp+\S])$	1
24.	$[\ddot{O}_1] + Y_1(TYF-(YT_+A.S._+YF-)[-kp+\S]) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF-[-kp+\S])$	1
25.	$[\ddot{O}_1] + Y_1(TYF-(YT_1+N_1+YF-)[-kp+\S]) + B + [\ddot{O}_2] + TYF-(YT_2+DT+YF-)[-kp+\S])$	1
26.	$[\ddot{O}_1] + Y_1(TYF-(YT_1+YF-)[-kp+\S]) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-(YT_2+YF-)-kp[+\S])$	1
27.	$[\ddot{O}_1] + Y_1(TYF-(ZT+YF-(YF-+bf))) + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF-[-kp+\S])$	1
28.	$[\ddot{O}_1] + Y_1(TYF-(ZT_1+[N_1]+DT_1+YF-)[-kp+\S]) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-(ZT_2+N_2+DT_2+YF-)[-kp+\S])$	1
29.	$[\ddot{O}_1] + Y_1(TYF-(ZT_1+YT+[YF- -kp+\S])) + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-(ZT_2+N+YF-)[-kp] + \S)$	1
30.	$[\ddot{O}_1] + Y_1(YF-+bf) + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-(N+YF-)[-kp+\S])$	1
31.	$[\ddot{O}_1] + Y_1(YF- -kp[+\S]) + B + \ddot{O}_2 + Y_2(YF- -kp[+\S])$	1
32.	$[\ddot{O}_1] + Y_1(YF-(YF-+bf)) + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-(N+DT+YF-)[-kp+\S])$	1
33.	$[\ddot{O}_1] + Y_1(YF-(YF-+bf)) + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-(VrT+YF-)[-kp] + \S)$	1
34.	$[\ddot{O}_1] + Y_1(YF-(YF-+bf)) + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-(VrT+YF-)[-kp+\S]) + E$	1
35.	$[\ddot{O}_1] + Y_1(YF-[-kp] + \S) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF- -kp[+\S])$	1
36.	$[\ddot{O}_1] + Y_1(YF-[-kp+\S]) + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF-[-kp+\S])$	1
37.	$[\ddot{O}_1] + Y_1(YF-[-kp+\S]) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF-[-kp+\S])$	1

38.	$[\ddot{O}_1] + Y_1(YF - [-kp + \S]) + B_1 + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF - (N_1 + YF -)[-kp + \S]) + [\ddot{O}_3] + Y_3(TYF - (N_2 + YF -) - kp[+ \S])$	1
39.	$[\ddot{O}_1] + Y_1(YF - [-kp + \S]) + E + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF - (ST + YF -)[-kp] + \S)$	1
40.	$[\ddot{O}_1] + Y_2(TYF - ([HeT_1] + [HeT_2] + YF - (YF - +bf))) + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF - ([HeT_3] + [HeT_4] + N + YF -)[-kp + \S])) + E$	1
41.	$[\ddot{O}_1 + \ddot{O}A\zeta_1] + Y_1(TYF - (HeT_1 + YF -)[-kp] + \S) + [\ddot{O}_2 + \ddot{O}A\zeta_2] + HeT_2 + Y_2(YF - [-kp + \S])$	1
42.	$B_1 + \ddot{O}_1 + Y_1(TYF - (N + YF -)[-kp + \S]) + B_2 + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF - (DT_1 + DT_2 + YF -)[-kp + \S])$	1
43.	$B_1 + Y_1(TYF - (N_1 + YF -)[-kp + \S]) + \ddot{O}_1 + B_2 + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF - (N_2 + [YF - -kp + \S]))$	1
44.	$E + \ddot{O}_1 + Y_1(TYF - (VrT_1 + YF -)[-kp + \S]) + B + \ddot{O}_2 + Y_2(TYF - (VrT_2 + YF -)[-kp + \S])$	1
45.	$E + \ddot{O}_1 + Y_1(YF - [-kp + \S]) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF - (YT + YF -)[-kp] + \S) + B + [\ddot{O}_3] + Y_3(YF - [-kp] + \S)$	1
46.	$E + \ddot{O}_1 + Y_1(YF - [-kp + \S]) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF - [-kp + \S])$	1
47.	$E + \ddot{O}_1 + Y_1(YF - [-kp + \S]) + B + \ddot{O}_2 + Y_2(YF - [-kp + \S])$	1
48.	$E_1 + [\ddot{O}_1] + Y_1(TYF - (N_1 + YF -)[-kp + \S]) + E + B + [E_2 + \ddot{O}_2] + Y_2(TYF - (N_2 + YF -)[-kp + \S]) + E$	1
49.	$E_1 + [\ddot{O}_1] + Y_1(YF - -kp + \S) + E_2 + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF - (N + VrT + YF -)[-kp] + \S)$	1
50.	$E_1 + \ddot{O}_1 + Y_1(TYF - (N_1 + YF -)[-kp + \S]) + [E_2 + \ddot{O}_2] + Y_2(TYF - (YT_1 + YF -)[-kp + \S]) + [E_2 + \ddot{O}_3] + Y_3(TYF - (YT_2 + YF -)[-kp + \S])$	1
51.	$E_1 + \ddot{O}_1 + Y_1(YF - [-kp + \S]) + E_2 + \ddot{O}_2 + Y_2(YF - -kp[+ \S])$	1
52.	$\ddot{O}_1 + \dot{I}lT_1 + Y_1[YF - -kp + \S] + \ddot{O}_2 + Y_2(TYF - (\dot{I}lT_2 + YF - [-kp + \S]))$	1
53.	$\ddot{O}_1 + \ddot{O}A\zeta_1 + Y_1(TYF - (N_1 + GT + YF -)[-kp + \S]) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF - (N_2 + DT + YF -)[-kp + \S])$	1
54.	$\ddot{O}_1 + \ddot{O}A\zeta_1 + Y_1(YF - (YF - +bf)) + [\ddot{O}_2 + \ddot{O}A\zeta_2] + Y_2(TYF - (VrT + N_1 + YF -)[-kp + \S]) + B + \ddot{O}_3 + Y_3(YF - (YF - +bf)) + [\ddot{O}_4] + Y_4(TYF - (Y\ddot{o}T + N_2 + YF -)[-kp + \S])$	1
55.	$\ddot{O}_1 + Y_1([YF - [-kp + \S]]) + \ddot{O}_2 + Y_2(YF - [-kp + \S]) + E$	1
56.	$\ddot{O}_1 + Y_1(TYF - ([\dot{I}lT_1] + [YF - -kp + \S])) + B + \ddot{O}_2 + Y_2(TYF - ([\dot{I}lT_2] + [YF - -kp + \S]))$	1
57.	$\ddot{O}_1 + Y_1(TYF - ([Y\ddot{o}T] + YF - (YF - +bf))) + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF - (YF - +bf)) + [\ddot{O}_3] + Y_3(TYF - (DT + YF -)[-kp] + \S)$	1
58.	$\ddot{O}_1 + Y_1(TYF - (AyT + YF -)[-kp + \S]) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF - (N + YF -)[-kp + \S]))$	1
59.	$\ddot{O}_1 + Y_1(TYF - (BrT + YF - (YF - +bf))) + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF - -kp[+ \S])$	1
60.	$\ddot{O}_1 + Y_1(TYF - (DT + YF -)[-kp + \S]) + B + \ddot{O}_2 + Y(TYF - (DT + [YF - -kp + \S]))$	1
61.	$\ddot{O}_1 + Y_1(TYF - (DT_1 + YF -)[-kp + \S]) + \ddot{O}_2 + Y_2(TYF - (DT_2 + YF -) - kp[+ \S])$	1
62.	$\ddot{O}_1 + Y_1(TYF - (GT_1 + YF -)[-kp + \S]) + E + \ddot{O}_2 + Y_2(TYF - ([GT_2] + YF -)[-kp + \S])$	1
63.	$\ddot{O}_1 + Y_1(TYF - (HeT + YF -)[-kp + \S]) + B + \ddot{O}_2 + Y_2(TYF - (N + YF -) - kp[+ \S])$	1
64.	$\ddot{O}_1 + Y_1(TYF - (\dot{I}lT + YF - (YF - +bf))) + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF - [-kp] + \S)$	1

65.	$\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(\dot{I}T + YF-)[-kp] + \S) + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-(ST + Y\ddot{o}T + YF-)[-kp] + \S)$	1
66.	$\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(\dot{I}T_1 + YF-(YF- + bf))) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF-(YF- + bf)) + [\ddot{O}_3] + Y_3(TYF-(N + YF-)[-kp + \S])$	1
67.	$\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(N + YF-(YF- + bf))) + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-(N + YF-)[-kp + \S]) + B + [\ddot{O}_3] + Y_3(TYF-([HeT] + YF-)[-kp + \S])$	1
68.	$\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(N_1 + YF-(YF- + bf))) + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-(N_2 + YF-(YF- + bf))) + [\ddot{O}_3] + Y_3(TYF-(HeT + YF-)[-kp + \S])$	1
69.	$\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(N_1 + YF-(YF- + bf))) + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-(N_2 + YF-)[-kp + \S])$	1
70.	$\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(N_1 + YF-)[-kp + \S]) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-(Y\ddot{o}T + YF-)[-kp + \S]) + DT$	1
71.	$\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(N_1 + ZT + YF-)[-kp + \S]) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-(N_2 + DT + YF-)[-kp + \S])$	1
72.	$\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(SiT_1 + [YF- - kp + \S])) + \ddot{O}_2 + Y_2(TYF-(SiT_2 + [YF- - kp + \S])) + \ddot{O}_3 + Y_3(TYF-(SiT_3 + [YF- - kp + \S])) + \ddot{O}_4 + Y_4(TYF-(SiT_4 + [YF- - kp + \S])) + \ddot{O}_5 + \ddot{O}_5A\check{c} + Y_5(TYF-(N + [YF- - kp + \S]))$	1
73.	$\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(SiT_1 + YF-(YF- + bf))) + B + \ddot{O}_2 + Y_2(TYF-(SiT_2 + YF-)[-kp + \S])$	1
74.	$\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(ST + YF-)[-kp + \S]) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-(N + YT + YF-)[-kp + \S])$	1
75.	$\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(ST + YF-)[-kp + \S]) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF-[-kp + \S]) + N$	1
76.	$\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(ST + YF-)[-kp + \S]) + B + \ddot{O}_2 + Y_2(TYF-(ZT + YF-)[-kp + \S])$	1
77.	$\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(ST_1 + N_1 + YF-)[-kp + \S]) + B + \ddot{O}_2 + Y_2(TYF-(ST_2 + N_2 + YF-)[-kp + \S])$	1
78.	$\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(ST_1 + YF-(YF- + bf))) + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-(ST_2 + YF-)[-kp + \S])$	1
79.	$\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(ST_1 + YF-)[-kp + \S]) + \ddot{O}_2 + Y_2(TYF-(ST_2 + YF-)[-kp + \S])$	1
80.	$\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(VrT + YF-)[-kp + \S]) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF-[-kp + \S])$	1
81.	$\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(Y\ddot{o}T_1 + YF-)[-kp + \S]) + \ddot{O}_2 + Y_2(TYF-(Y\ddot{o}T_2 + [YF- - kp + \S]))$	1
82.	$\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(YT_1 + YF-)[-kp] + \S) + B + \ddot{O}_2 + Y_2(TYF-(YT_2 + YF-)[-kp] + \S)$	1
83.	$\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(ZT + N_1 + YF-)[-kp + \S]) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-(N_2 + YF-(YF- + bf))) + [\ddot{O}_3] + Y_3(TYF-(N_3 + YF-)[-kp + \S])$	1
84.	$\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(ZT + YF-(YF- + bf))) + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-([N] + YF-)[-kp + \S])$	1
85.	$\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(ZT + YF-(YF- + bf))) + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-(BrT + YF-)[-kp] + \S)$	1
86.	$\ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(ZT + YF-(YF- + bf))) + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF-(YF- + bf)) + [\ddot{O}_3] + Y_3(TYF-(N + YF-)[-kp] + \S)$	1
87.	$\ddot{O}_1 + Y_1(YF-[-kp + \S]) + E_1 + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF-[-kp + \S])[+E_2]$	1
88.	$\ddot{O}_1 + Y_1(YF-(YF- + bf)) + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-(YT + YF-)[-kp] + \S)$	1
89.	$\ddot{O}_1 + Y_1(YF-(YF- + bf)) + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-(ZT + YF-)[-kp] + \S)$	1
90.	$\ddot{O}_1 + Y_1(YF-[-kp + \S]) + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF-[-kp + \S])$	1

91.	$\ddot{O}_1+Y_1(YF-[-kp+\S])+[\ddot{O}_2]+Y_2(YF-[-kp+\S])+B+\ddot{O}_3+Y_3(YF-[-kp+\S])$	-	1
92.	$\ddot{O}_1+Y_1(YF-[-kp+\S])+B+\ddot{O}_2+Y_2(TYF-(N+YF-)[-kp+\S])$		1
93.	$\ddot{O}_1+Y_1(YF-[-kp+\S])+B+\ddot{O}_2+Y_2(TYF-(YT+YF-)[-kp+\S])$		1
94.	$\ddot{O}_1+Y_1(YF-[-kp+\S])+B+\ddot{O}_2+Y_2(YF-[-kp+\S])$		1
95.	$\ddot{O}_1+Y_1(YF-[-kp+\S])+B+\ddot{O}_2+Y_2(YF-[-kp+\S])$		7
96.	$\ddot{O}_1+Y_1(YF-[-kp+\S])+B_1+[\ddot{O}_2]+Y_2(YF-[-kp+\S])+B_2+\ddot{O}_3+Y_3(YF-[-kp+\S])$		1
97.	$\ddot{O}_1+Y_1(YF-[-kp+\S])+E+[\ddot{O}_2]+Y_2(YF-[-kp+\S])$		1
98.	$\ddot{O}_1+Y_1(YF-[-kp+\S])+E_1+E_1+B+[\ddot{O}_2]+Y_2(YF-[-kp+\S])+[E_2+E_2]$		1
99.	$\ddot{O}_1+Y_1(YF-[-kp+\S])+ \ddot{O}_2+Y_2(YF-[-kp+\S])$		2
100.	$\ddot{O}_1+Y_1(YF-[-kp+\S])+ \ddot{O}_2+Y_2(YF-[-kp+\S])$		1
101.	$\ddot{O}_1+Y_1[YF-[-kp+\S])+B+\ddot{O}_2+Y_2(TYF-(ST+YF-)[-kp+\S])$		1
102.	$\ddot{O}_1+Y_1(TYF-(DT+YF-(YF-+bf)))+[\ddot{O}_2]+Y_2(YF-[-kp+\S])$		1
103.	$\ddot{O}A\check{c}+\ddot{O}_1+Y_1(YF-[-kp+\S])+B+[\ddot{O}A\check{c}_2+\ddot{O}_2]+Y_2(YF-[-kp+\S])$		1
104.	$\ddot{U}_1+E_1+HB_1+[\ddot{O}_1]+Y_1(TYF-(N_1+YF-)[-kp+\S])+[\ddot{U}_2+E_2+HB_2+\ddot{O}_2]+Y_2(YF-(YF-+bf))+[E_3+HB_3+\ddot{O}_3]+Y_3(TYF-(N_2+YF-)[-kp+\S])$		1
105.	$ZT_1+ST+\ddot{O}_1+Y_1(TYF-(DT_1+YF-)[-kp+\S])+B+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-(ZT_2+DT_2+YF-)[-kp+\S])$		1
	Toplam		112

7.2.2. Odaklaştırma Yapılmış Birleşik Cümleler

Sayı	Kalıp	Cümle Sayısı
1.	$[E]+[\ddot{O}_1]+Y_1(TYF-(ST+\dot{I}T+YF-)[-kp+\S])+B+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-(ZT+VsT+YF-)[-kp+\S])$	1
2.	$[E+H]+\ddot{O}_1+Y_1(TYF-(ZT_1+VsT+YF-)[-kp+\S])+B+N+ZT_2+\ddot{O}_2+Y_2(YF-[-kp+\S])+B+YT+\ddot{O}_3+[Y_3(YF-[-kp+\S])+B+\ddot{O}_4+Y_4(YF-[-kp+\S])+E+K\check{s}tT$	1
3.	$[E_1+H_1]+B+[\ddot{O}_1]+Y_1(YF-(YF-+bf))+[E_2]+[H_2]+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-(DT+YT+YF-)[-kp+\S])$	1
4.	$[\ddot{O}_1]+B_1Y_1([N]+YF-[-kp+\S])+[\ddot{O}_2]+B_2+Y_2(TYF-(N+YF-)[-kp+\S])$	1
5.	$[\ddot{O}_1]+Y_1(TYF-(DT+N+YF-(YF-+bf)))+\ddot{O}_2+Y_2(TYF-([VrT]+YF-)[-kp+\S])$	1
6.	$[\ddot{O}_1]+Y_1(TYF-(N+YF-(YF-+bf)))+[\ddot{O}_2]+Y_2(YF-+S-kp)+DT$	1
7.	$[\ddot{O}_1]+Y_1(TYF-(N_1+AyT+YF-(YF-+bf)))+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-([N]+YF-)[-kp+\S])+NA\check{c}$	1
8.	$[\ddot{O}_1]+Y_1(TYF-(N_1+VrT+YF-(YF-+bf)))+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-([Y\ddot{o}T]+[N]+_2YF-[-kp+\S])+NA\check{c}$	1
9.	$[\ddot{O}_1]+Y_1(TYF-(N_1+YF-(YF-+bf)))+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-(DT+N_2+YF-)[-kp+\S])$	1

10.	$[\ddot{O}_1]+Y_1(TYF-(N_1+YF-(YF-+bf)))+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-(N_2+YF-(YF-+bf)))+[\ddot{O}_3]+Y_3(TYF-(N_3+YF-(YF-+bf)))+[\ddot{O}_4]+Y_4(TYF-([N_4]+ZT+YF-)[-kp+\S])+NA\check{c}$	1
11.	$[\ddot{O}_1]+Y_1(TYF-(N_1+YF-(YF-+bf)))+[\ddot{O}_2]+Y_2(YF-[-kp+\S])+N_2$	1
12.	$[\ddot{O}_1]+Y_1(TYF-(N_1+YF-)[-kp+\S])+B+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-(DT+N_2+YF-)[-kp+\S])+B+[\ddot{O}_3]+Y_3(TYF-(HeT+YF-(YF-+bf)))+[\ddot{O}_4]+Y_4(TYF-(N_3+YF-)[-kp+\S])+N_3A\check{c}$	1
13.	$[\ddot{O}_1]+Y_1(TYF-(N_1+YF-)[-kp+\S])+B+[\ddot{O}_2]+Y_2(YF-(YF-+bf))+[\ddot{O}_3]+Y_3(TYF-(YT+YF-)[-kp+\S])$	1
14.	$[\ddot{O}_1]+Y_1(TYF-(N_1+YF-)[-kp+\S])+[\ddot{O}_2]+Y_2(YF-[-kp+\S])+[\ddot{O}_3]+Y_3(TYF-(N_2+YF-(YF-+bf)))+[\ddot{O}_4]+Y_4(YF-[-kp+\S])$	1
15.	$[\ddot{O}_1]+Y_1(TYF-(NA\check{c}_1+N_1+YF-(YF-+bf)))+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-([NA\check{c}_2]+N_1+YT+YF-(YF-+bf)))+[\ddot{O}_3]+Y_3(TYF-([NA\check{c}_3]+N_2+VrT+YF-)[-kp+\S])$	1
16.	$[\ddot{O}_1]+Y_1(TYF-(SrT+YF-)[-kp+\S])+E+Y_2(TYF-(ST+YF-)[-kp+\S])+VrT+[\ddot{O}_2]$	1
17.	$[\ddot{O}_1]+Y_1(TYF-(ST+E+ZT+N_1+YF-)[-kp+\S])+B+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-(Y\ddot{o}T+[N]+YF-)[-kp+\S])+E+NA\check{c}$	1
18.	$[\ddot{O}_1]+Y_1(TYF-(ST+YF-(YF-+bf)))+Y_2(YF-[-kp+\S])+[\ddot{O}_2]+N$	1
19.	$[\ddot{O}_1]+Y_1(TYF-(ST+YF-(YF-+bf)))+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-(AyT+YF-(YF-+bf)))+[\ddot{O}_3]+Y_3(TYF-(N+VsT+YF-(YF-+bf)))+[\ddot{O}_4]+Y_4(YF-(YF-+bf))+[\ddot{O}_5]+Y_5(TYF-(VsT+YF-)[-kp+\S])+VsTA\check{c}$	1
20.	$[\ddot{O}_1]+Y_1(TYF-(ST_1+[\S T_1]+YF-)[-kp+\S])+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-([ST_2]+YF-)[-kp+\S])+[\S T_2]$	1
21.	$[\ddot{O}_1]+Y_1(TYF-(ST_1+YF-)[-kp+\S])+B_1+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-(ST_2+YF-)[-kp+\S])+B_2+[\ddot{O}_3]+Y_3(TYF-(NA\check{c}_1+[N_1]+YF-)[-kp+\S])+[\ddot{O}_4]+Y_4(TYF-(NA\check{c}_2+[N_2]+YF-)[-kp+\S])+[\ddot{O}_5]+Y_5(YF-[-kp+\S])+K\check{s}tT$	1
22.	$[\ddot{O}_1]+Y_1(TYF-(ST_1+YF-)[-kp+\S])+Y_2(TYF-([ST_2]+YF-)[-kp+\S])+N+[\ddot{O}_2]$	1
23.	$[\ddot{O}_1]+Y_1(TYF-(ST_1+ZT_1+YF-)[-kp+\S])+B+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-([ST_2]+ZT_2+YF-)[-kp+\S])+K\check{s}tT$	1
24.	$[\ddot{O}_1]+Y_1(TYF-(VrT+YF-(YF-+bf)))+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-(N+YF-(YF-+bf)))+[\ddot{O}_3]+Y_3(YF-[-kp+\S])$	1
25.	$[\ddot{O}_1]+Y_1(TYF-(Y\ddot{o}T+YF-)[-kp+\S])+B+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-(DT+N+YF-)[-kp+\S])$	1
26.	$[\ddot{O}_1]+Y_1(TYF-(YT+DT+YF-)[-kp+\S])+B+GT+[\ddot{O}_2]+Y_2(YF-[-kp+\S])$	1
27.	$[\ddot{O}_1]+Y_1(TYF-(ZT+N_1+YF-(YF-+bf)))+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-([N]+YF-)[-kp+\S])+NA\check{c}_2$	1
28.	$[\ddot{O}_1]+Y_1(TYF-(ZT_1+N+YF-)[-kp+\S])+ST+B_1+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-(ZT_2+VrT_1+YF-)[-kp+\S])+B_2+[\ddot{O}_3]+Y_3(TYF-(ZT_3+VrT_2+YF-)[-kp+\S])+B_3+[\ddot{O}_4]+Y_4(TYF-(ZT_4+VrT_3+YF-)[-kp+\S])$	1
29.	$[\ddot{O}_1]+Y_1(YF-(YF-+bf))+N_1+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-(N_2+YF-)[-kp+\S])+E$	1
30.	$[\ddot{O}_1]+Y_1(YF-(YF-+bf))+YT+Y_2(YF-[-kp+\S])+N+[\ddot{O}_2]+NA\check{c}$	1

31.	$[\ddot{O}_1]+Y_1(YF-(YF-+bf))+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-(ZT_1+YF-(YF-+bf)))+[\ddot{O}_3]+Y_3(Y(TYF-(ZT_2+[N]+YF-)[-kp+\S])+NA\check{c}}$	1
32.	$[\ddot{O}_1]+Y_1(YF-[-kp+\S])+E+\dot{I}T+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-(HeT+VsT+YF-)[-kp+\S])+VsTA\check{c}}$	1
33.	$[\ddot{O}_1]+Y_1(YF-[-kp+\S])+[\ddot{O}_2]+Y_2(YF-[-kp+\S])$	1
34.	$[\ddot{O}_1]+Y_1(YF-[-kp+\S])+[\ddot{O}_2]+Y_2(YF-[-kp+\S])+N$	1
35.	$[\ddot{O}_1]+Y_1(YF-[-kp+\S])+E+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-(N+YF-)[-kp+\S])+E+E+ST$	1
36.	$[\ddot{O}_1]+Y_2(TYF-(BzT+YF-)[-kp+\S])+B+\ddot{O}_2+Y_2(YF-[-kp+\S])+YT$	1
37.	$[\ddot{U}_1+E_1+HB_1]+E_1+YT_1+\ddot{O}_1+[Y_1(YF-[-kp+\S])+B+[\ddot{U}_2+E_2+HB_2]+YT_2+\ddot{O}_2+Y_2(YF-[-kp+\S])]$	1
38.	$AyT+\ddot{O}_1+Y_1(YF-(YF-+bf))+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-(ZT+[YT]+YF-)[-kp+\S])$	1
39.	$AyT_1+YT_1+\ddot{O}_1+Y_1(YF-[-kp+\S])+B+AyT_2+YT_2+\ddot{O}_2+Y_2(YF-[-kp+\S])$	1
40.	$B_1+N_1+\ddot{O}_1+Y_1(YF-[-kp+\S])+E+B_2+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-(N_2+YF-)[-kp+\S])$	1
41.	$B_1+\ddot{O}_1+Y_1(YF-[-kp+\S])+B_2+[\ddot{O}_2]+Y_2(YF-[-kp+\S])$	1
42.	$E+[\ddot{O}_1]+Y_1(YF-(YF-+bf))+N+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-(ST+YF-)[-kp+\S])+DT$	1
43.	$E+H+[\ddot{O}_1]+Y_1(TYF-(Y\ddot{o}T+YF-)[-kp+\S])+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-(DT+YF-)[-kp+\S])$	1
44.	$E+H+E+\S T_1+\ddot{O}_1+Y_1(YF-[-kp+\S])+B+\ddot{O}_2+Y_2(TYF-(\S T_2+Y\ddot{o}T+YF-)[-kp+\S])$	1
45.	$E+H+\ddot{O}_1+Y_1(YF-[-kp+\S])+B+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-(N+Y\ddot{o}T+YF-)[-kp+\S])+E+NA\check{c}$	1
46.	$E+N+Y_1(YF-[-kp+\S])+[\ddot{O}_1]+E+\ddot{O}A\check{c}+YT+Y_2(YF-[-kp+\S])+[\ddot{O}_2]$	1
47.	$E+\ddot{O}_1+Y_1(TYF-(N_1+YF-)[-kp+\S])+B+NA\check{c}+\ddot{O}_2+Y_2(TYF-(N+YF-)[-kp+\S])$	1
48.	$E+\ddot{O}_1+Y_1(YF-[-kp+\S])+HeT_1+B+\ddot{O}_2+Y_2(YF-[-kp+\S])+HeT_2$	1
49.	$E+\S T+\ddot{O}_1+Y_1(TYF-(ST_1+ZT+N_1+YF-)[-kp+\S])+B+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-(ST_2+[N_2]+YF-)[-kp+\S])+N_2A\check{c}$	1
50.	$E+VrT_1+\ddot{O}_1+Y_1(YF-(YF-+bf))+[VrT_2]+[\ddot{O}_2]+Y_2(YF-[-kp+\S])$	1
51.	$E+ZT+\ddot{O}_1+Y_1(YF-[-kp+\S])+B+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-KT+N+YF-)[-kp+\S])$	1
52.	$E_1+[\ddot{O}_1]+Y_1(TYF-(N_1+AyT+YF-(YF-+bf)))+[E_2+\ddot{O}_2]+Y_1(TYF-([N_2]+YF-[-kp+\S])+B_1+[E_3+\ddot{O}_3]+Y(TYF-(N_3+YiT+YF-)[-kp+\S])+B_2+[E_4+\ddot{O}_4]+Y(TYF-(N_4+YF-)[-kp+\S])+NA\check{c}}$	1
53.	$E_1+[\ddot{O}_1]+Y_1(YF-[-kp+\S])+E+[ST_1+SAT\check{c}_1]+B+[E_2+\ddot{O}_2]+Y_2(YF-[-kp+\S])+E+ST_2+SAT\check{c}_2$	1
54.	$E_1+H_1+[\ddot{O}_1]+Y_1(TYF-(VrT_1+YF-)[-kp+\S])+E+[E_2+H_2]+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-(VrT_2+YF-)[-kp+\S])$	1
55.	$E_1+H_1+\ddot{O}_1+Y_1(TYF-(VsT+YF-)[-kp+\S])+B_1+N_1+[E_2+H_2]+[\ddot{O}_2]+Y_2(YF-[-kp+\S])+B_2+[E_2+H_3+\ddot{O}_3]+Y_3(TYF-(N_2+YF-)[-kp+\S])+E+HeT$	1

56.	$E_1+H_1+\ddot{O}_1+Y_1(TYF-(YT+Kr\ddot{s}lT_1+GT+YF-)[-kp])+s)+B+[E_2+H_2]+\dot{I}lT+\ddot{O}_2+Y_2(TYF-(Kr\ddot{s}lT_2+YF-)[-kp])+s)$	1
57.	$E_1+HB_1+VrT_1+\ddot{O}A\check{c}_1+B+Y_1(TYF-(N_1+YF-)[-kp+s])\ddot{O}_1+[E_2+HB_2+VrT_2+\ddot{O}A\check{c}_2]+B+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-(N_2+[Y(YF- -kp+s)])$	1
58.	$E_1+\ddot{O}_1+Y_1(TYF-(HeT_1+N+[YF- kp+s]))+B_1+[E_2]+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-(HeT_2+N+YF)[-kp+s]))+ST_1+B_2+ST_2$	- 1
59.	$E_1+\ddot{O}_1+Y_1(TYF-(YT+YF-)[-kp+s])+B+[E_2]+ST+\ddot{O}_2+Y_2(YF-[-kp+s])$	1
60.	$E_1+\ddot{O}_1+Y_1(YF-[-kp+s])+B+\ddot{O}A\check{c}+\ddot{O}_2+Y_2(YF-[-kp+s])+\ddot{U}T$	1
61.	$E_1+\$T_1+\ddot{O}_1+N_1+Y_1([YF-[-kp+s])+[E_2]+[\$T_2]+\ddot{O}_2+Y_2(TYF-(N_2+YF-)[-kp+s])$	1
62.	$E_1+Y_1(YF-[-kp+s])+[\ddot{O}_1]+E_2+Y_2(YF-[-kp+s])+\ddot{O}_2$	1
63.	$E_1+Y_1(YF-[-kp+s])+\ddot{O}_1+E_2+[\ddot{O}_2]+Y_2(YF-[-kp]+s)+BzT$	1
64.	$E_1+ZT_1+\ddot{O}_1+Y_1(YF- -kp[+s])+E_2+ZT_2+\ddot{O}_2+[Y_2(YF- -kp+s)]$	1
65.	$H_1+[\ddot{O}_1]+Y_1(TYF-(N_1+YF-)[-kp+s])+[H_2+\ddot{O}_2]+Y_2(YF-(YF-+bf))+N_1$	1
66.	$KyT+\ddot{O}_1+Y_1(YF-[-kp+s])+E+\ddot{O}_2+Y_2(TYF-(VrT+ST+YF-)[-kp+s])$	1
67.	$N+Y_1(YF-[-kp+s])+\ddot{O}_1+N_2+\ddot{O}_2+Y_2(YF-[-kp+s])$	1
68.	$N_1+\ddot{O}_1+Y_1(YF-[-kp+s])+B+ZT+\ddot{O}_2+Y_2(TYF-([N_2]+[YF- kp+s]))$	- 1
69.	$NzT_1+\ddot{O}_1+Y_1(YF-[-kp+s])+B+[NzT_2+\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-(VrT+YF-)[-kp+s])$	1
70.	$\ddot{O}+Y(YF-(YF-+bf))+[\ddot{O}]+Y(TYF-(Y\ddot{o}T+[N]+YF-)[-kp+s])+NA\check{c}$	1
71.	$\ddot{O}+Y_1(YF-[-kp+s])+B+\ddot{O}_2+Y_2(YF-[-kp+s])$	1
72.	$\ddot{O}_1+ ZT+ \ddot{O}_1+Y_1(YF-[-kp+s])+B+\ddot{O}_2+Y_2(YF- -kp[+s])$	1
73.	$\ddot{O}_1+A.S.+Y_1(TYF-(N_1+YF-(YF-+bf)))+[\ddot{O}_2+A.S.]+Y_2(TYF-([N_2]+HeT+YF-)[-kp]+s)$	1
74.	$\ddot{O}_1+\ddot{O}A\check{c}_1+Y_1(TYF-(N_1+YF-)[-kp]+s)+[\ddot{O}_2]+[\ddot{O}A\check{c}_2]+N_2+Y_2(YF-[-kp+s])$	1
75.	$\ddot{O}_1+\ddot{O}A\check{c}_1+Y_1(YF-[-kp+s])+K\check{s}tT_1+\ddot{O}_2+\ddot{O}A\check{c}_2+Y_2(YF-[-kp+s])+K\check{s}tT_2$	1
76.	$\ddot{O}_1+Y_1(TYF-([Y\ddot{o}T]+YF-(YF- +bf)))+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-([N]+YF-(YF- +bf)))+[\ddot{O}_3]+Y_3(TYF-([VsT]+YF-)[-kp]+s)$	1
77.	$\ddot{O}_1+Y_1(TYF-(AyT_1+[YF- -kp+s])+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-(AyT_2+YF-)[-kp+s])$	1
78.	$\ddot{O}_1+Y_1(TYF-(HeT+YF-)[-kp+s])+E+Y_2(YF-[-kp]+s)+HeT+\ddot{O}_2$	1
79.	$\ddot{O}_1+Y_1(TYF-(\dot{I}lT_1+[YF- -kp+s]))+ \ddot{O}_2+Y_2(TYF-(\dot{I}lT_2+YF-(YF-+bf)))+B_1+ZT_1+\ddot{O}_3+Y_3(YF- -kp[+s])+B_2+ZT_2+\ddot{O}_4+[Y_4(YF- -kp+s)]$	1
80.	$\ddot{O}_1+Y_1(TYF-(N+YF-(YF-+bf)))+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-(Y\ddot{o}T+YF-(YF- +bf)))+[\ddot{O}_3]+Y(YF-[-kp]+s)+NA\check{c}_1$	1
81.	$\ddot{O}_1+Y_1(TYF-(N+YF-(YF- +bf)))+[\ddot{O}_2]+Y_2(TYF-(Y\ddot{o}T+YF-)[-kp]+s)$	1

82.	$\ddot{O}_1 + Y_1(\text{TYF}-(N+YF-)[-kp+\S]) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(\text{TYF}-(DT+[N]+YF-)[-kp+\S]) + NA\check{c}$	1
83.	$\ddot{O}_1 + Y_1(\text{TYF}-(N_1+[YF- -kp+\S]) + \ddot{O}_2 + Y_2(\text{TYF}-(N_2+YF-)[-kp+\S])$	1
84.	$\ddot{O}_1 + Y_1(\text{TYF}-(N_1+YF-(YF-+bf))) + [\ddot{O}_2] + Y_2(\text{TYF}-(DT+[N_2]+YF-)[-kp+\S]) + N_2A\check{c}$	1
85.	$\ddot{O}_1 + Y_1(\text{TYF}-(N_1+YF-[-kp+\S])) + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF-[-kp+\S]) + N_2$	1
86.	$\ddot{O}_1 + Y_1(\text{TYF}-(ST+YF-(YF- +bf))) + [\ddot{O}_2] + Y_2(\text{TYF}-([N]+YF-)[-kp+\S]) + NA\check{c}$	1
87.	$\ddot{O}_1 + Y_1(\text{TYF}-(ST+YF-(YF- +bf))) + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF-[-kp+\S]) + N$	1
88.	$\ddot{O}_1 + Y_1(\text{TYF}-(ST+YF-+[-kp+\S]) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(\text{TYF}-([N]+YF-)[-kp+\S]) + NA\check{c}$	1
89.	$\ddot{O}_1 + Y_1(\text{TYF}-(YT+N_1+YF-(YF-+bf))) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(\text{TYF}-(N_2+YF-)[-kp+\S])$	1
90.	$\ddot{O}_1 + Y_1(\text{TYF}-(YT+YF-(YF-+bf))) + [\ddot{O}_2] + Y_2(\text{TYF}-([N]+YF-[-kp+\S]) + NA\check{c}$	1
91.	$\ddot{O}_1 + Y_1(\text{TYF}-(ZT+VrT+YF-(YF-byf))) + [\ddot{O}_2] + Y_2(\text{TYF}-(DT+[N]+YF-)[-kp+\S]) + NA\check{c}$	1
92.	$\ddot{O}_1 + Y_1(\text{TYF}-(ZT+YF-(YF- +bf))) + [\ddot{O}_2] + Y_2(\text{TYF}-([N]+YF-)[-kp+\S]) + NA\check{c}$	1
93.	$\ddot{O}_1 + Y_1(\text{TYF}-(ZT+YF-)[-kp+\S]) + [\ddot{O}_2] + Y_2(\text{TYF}-([N]+YF-[-kp+\S]) + NA\check{c}$	1
94.	$\ddot{O}_1 + Y_1(\text{TYF}-(ZT+YF-)[-kp+\S]) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(\text{TYF}-(N_1+YF-(YF- +bf))) + [\ddot{O}_3] + Y_3(\text{TYF}-([Y\ddot{o}T]+[N_2]+YF-)[-kp+\S]) + NA\check{c}$	1
95.	$\ddot{O}_1 + Y_1(\text{TYF}-(ZT+YF-)[-kp+\S]) + B + \ddot{O}_2 + Y_2(\text{TYF}-(ZT+BzT+YF-)[-kp+\S])$	1
96.	$\ddot{O}_1 + Y_1(\text{TYF}-(ZT_1+YF-)[-kp+\S]) + [\ddot{O}_2] + Y_2(\text{TYF}-(ZT_2+YF-)[-kp+\S]) + B + K\check{s}tT$	1
97.	$\ddot{O}_1 + Y_1(YF- -kp[+\S]) + E + Y_2(YF- -kp[+\S]) + \ddot{O}_2$	1
98.	$\ddot{O}_1 + Y_1(YF-(YF- +bf)) + [\ddot{O}_2] + Y_2(\text{TYF}-([N]+YF-)[-kp+\S]) + NA\check{c}$	1
99.	$\ddot{O}_1 + Y_1(YF-(YF- +bf)) + [\ddot{O}_2] + Y_2(\text{TYF}-(N_1+YF-(YF- +bf))) + [\ddot{O}_3] + Y_3(YF-[-kp+\S]) + N_2$	1
100.	$\ddot{O}_1 + Y_1(YF-(YF- +bf)) + \ddot{O}_2 + Y_2(YF-[-kp+\S])$	1
101.	$\ddot{O}_1 + Y_1(YF-(YF-+bf)) + YT + [\ddot{O}]_2 + Y_2(\text{TYF}-(Y\ddot{o}T+[N]+YF-)[-kp+\S]) + NA\check{c}$	1
102.	$\ddot{O}_1 + Y_1(YF-(YF- +bf)) + YT + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF-[-kp+\S])$	1
103.	$\ddot{O}_1 + Y_1(YF-[-kp+\S]) + B + \ddot{O}_2 + Y_2(YF-[-kp+\S]) + \ddot{O}_2A\check{c}$	1
104.	$\ddot{O}_1 + Y_1(YF-[-kp+\S]) + B_1 + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF-[-kp+\S]) + B_2 + \ddot{O}_3 + Y_3(YF-[-kp+\S]) + Y_3A\check{c} + B_3 + \ddot{O}_4 + Y_4(YF-[-kp+\S]) + Y_4A\check{c}$	1
105.	$\ddot{O}_1 + Y_1(YF-[-kp+\S]) + E + HeT + B + ZT + \ddot{O}_2 + Y_2(\text{TYF}-(DT+YF-)[-kp+\S])$	1
106.	$\ddot{O}_1 + Y_1(YF-[-kp+\S]) + \ddot{O}A\check{c}_1 + B + \ddot{O}_2 + Y_2(YF-[-kp+\S]) + \ddot{O}A\check{c}_2$	1
107.	$\ddot{O}_1 + Y_1(YF-[-kp+\S]) + SiT + E + \ddot{O}_2 + \ddot{U}T + \ddot{O}_2 + Y_2(\text{TYF}-(N+YF-)[-kp+\S])$	1
108.	$\ddot{O}A\check{c}_1 + [\ddot{O}_1] + Y_1(\text{TYF}-(N+YF-)[-kp+\S]) + [\ddot{O}A\check{c}_2 + \ddot{O}_2] + Y_2(YF-[-kp+\S])$	1
109.	$\ddot{O}A\check{c}_1 + \ddot{O}_1 + GT_1 + E_1 + Y_1(YF-[-kp+\S]) + [\ddot{O}A\check{c}_2] + [\ddot{O}_2] + [GT_2] + E_2 + Y_2(YF-[-kp+\S])$	1

110.	$\ddot{O}A\zeta_1 + \ddot{O}_1 + Y_1(YF-[-kp+\S]) + E + [\ddot{O}A\zeta_2 + \ddot{O}_2] + Y_2(TYF-(DT+N_1+YF-)[-kp+\S]) + [\ddot{O}_3] + Y_3(TYF-(N_2+YF-[-kp+\S]))$	1
111.	$SrT + YT + \ddot{O}_1 + Y_1(YF-[-kp+\S]) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF-(YF-+bf)) + [\ddot{O}_3] + Y_3(TYF-(N+YF-)[-kp+\S]) + NA\zeta$	1
112.	$ST + [\ddot{O}_1] + Y_1(TYF-(N_1+YT+YF-)[-kp+\S]) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF-[-kp+\S]) + N_2$	1
113.	$ST + [\ddot{O}_1] + Y_1(YF-(YF-+bf)) + N + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-(VrT+YF-)[-kp+\S])$	1
114.	$ST + \ddot{O}_1 + Y_1(YF-[-kp+\S]) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-(N+YF-)[-kp+\S])$	1
115.	$ST + ZT + \ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(VrT+YF-)(YF-+bf)) + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-(ST+YF-)[-kp+\S]) + B + [\ddot{O}_3] + Y_3(TYF-(N+[Y\ddot{o}T]+YF-)[-kp+\S])$ 140 ^a /8-10	1
116.	$ST_1 + [\ddot{O}_1] + Y_1(TYF-(N_1+GT+YF-)[-kp+\S]) + B + ZT + \ddot{O}_2 + Y_2(YF-[-kp+\S]) + [ST_2] + [\ddot{O}_3] + Y_3(TYF-([N_2]+YF-)[-kp+\S])$	1
117.	$ST_1 + [\ddot{O}_1] + Y_1(YF-[-kp+\S]) + N_1 + [ST_2] + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-(N_2+YF-)[-kp+\S])$	1
118.	$ST_1 + E + \ddot{O}_1 + Y_1(YF-[-kp+\S]) + B + [ST_2 + E] + \ddot{O}_2 + Y_2(YF-[-kp+\S])$	1
119.	$ST_1 + \ddot{O}_1 + Y_1(YF-[-kp+\S]) + \ddot{O}_2 + Y_2(TYF-([ST_2]+YF-)[-kp+\S])$	1
120.	$\S T + Y_1(YF-[-kp+\S]) + \ddot{O}_1 + E + N + Y_2(YF-[-kp+\S])$	1
121.	$\S T_1 + \ddot{O}_1 + Y_1(YF-[-kp+\S]) + \ddot{O}_2 + Y_2(TYF-([\S T_2]+N+YF-)[-kp+\S])$	1
122.	$VrT + \ddot{O}_1 + Y_1(YF-(YF-+bf)) + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF-[-kp+\S]) + YA\zeta$	1
123.	$Y_- + \ddot{O}_1 + Y_1(TYF-(DT+YF-)[-kp+\S]) + E + \ddot{O}_2 + Y_2(TYF-(\ddot{U}T+N+YF-)[-kp+\S])$	1
124.	$Y_1(YF-(YF-+bf)) + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF-[-kp+\S]) + \ddot{O}_1 + VrT$	1
125.	$Y_1(YF-(YF-+bf)) + \ddot{O}_1 + N_1 + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-(N_2+YF-)[-kp+\S]) + ZT + NA\zeta$	1
126.	$Y_1(YF-[-kp+\S]) + \ddot{O}_1 + N_1 + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF-[-kp+\S]) + N_2$	1
127.	$Y_1(YF-[-kp+\S]) + \ddot{O}_1 + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-(\S T+YF-)[-kp+\S]) + YT + N$	1
128.	$Y_1(YF-[-kp+\S]) + \ddot{O}_1 + B + S_1T + \ddot{O}_2 + Y_2(YF-[-kp+\S]) + E + ST$	1
129.	$Y_1(YF-[-kp+\S]) + \ddot{O}_1 + N_1 + E + Y_2(YF-[-kp+\S]) + \ddot{O}_2 + N_2$	1
130.	$Y_1(YF-[-kp+\S]) + \ddot{O}_1 + N_1 + \ddot{O}_2 + Y_2(TYF-(N+YF-)[-kp+\S]) + E + NA\zeta$	1
131.	$Y_1(YF-[-kp+\S]) + \ddot{O}_1 + \ddot{O}IT + \ddot{O}_2 + Y_2(TYF-(\S T+YF-)[-kp+\S])$	1
132.	$Y\ddot{o}T + \ddot{O}_1 + Y_1(YF-(YF-+bf)) + \ddot{O}_1 + Y_1(TYF-([N]+YF-)[-kp+\S]) + NA\zeta$	1
133.	$YT_1 + \ddot{O}_1 + Y_1(YF-[-kp+\S]) + B_1 + YT_2 + \ddot{O}_2 + [Y_2(YF-[-kp+\S])] + YT_3 + \ddot{O}_3 + [Y_3(YF-[-kp+\S])] + B_2 + YT_4 + \ddot{O}_4 + [Y_4(YF-[-kp+\S])]$	- 1
134.	$YTA\zeta_1 + YT_1 + \ddot{O}_1 + Y_1(YF-[-kp+\S]) + B_1 + YTA\zeta_2 + YT_2 + \ddot{O}_2 + Y_2(YF-[-kp+\S]) + B_2 + YTA\zeta_3 + YT_3 + \ddot{O}_3 + Y_3(YF-[-kp+\S]) + B_4 + YTA\zeta_4 + YT_4 + \ddot{O}_4 + Y_4(YF-[-kp+\S]) + B_5 + YT_5 + \ddot{O}_5 + Y_5(TYF-(DT+YF-)[-kp+\S]) + B_6 + YT_6 + \ddot{O}_6 + Y_6(YF-[-kp+\S])$	1
135.	$ZT + [\ddot{O}_1] + Y_1(TYF-(N+YF-(YF-+bf))) + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF-([Y\ddot{o}T]+YF-(YF-+bf))) + [\ddot{O}_3] + Y_3(TYF-(N_3+YT+YF-)[-kp+\S]) + ST$	1

136.	$ZT + KyT + \ddot{O} + Y_1(YF - [-kp + \S]) + E + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF - (GT + YF -) - kp[+ \S])$	1
137.	$ZT + \ddot{O}_1 + Y_1(TYF - (N + YF -) [-kp + \S]) + E + \ddot{O}_1 + Y_2(YF - [-kp + \S])$	1
138.	$ZT + \ddot{O}_1 + Y_1(YF - -kp[+ \S]) + B + \ddot{O}_2 + Y_2(TYF - (ST_1 + YF - (YF - -bf))) + ST_2 + \ddot{O}_3 + Y_3(YF - -kp[+ \S]) + E + \text{İlT}$	1
139.	$ZT + \ddot{O}_1 + Y_1(YF - (AyT + YF - +bf)) + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF - (VsT + N + YF -) - kp[+ \S])$	1
140.	$ZT + \ddot{O}_1 + Y_1(YF - (YF - +bf)) + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF - (N + YF -) [-kp + \S])$	1
141.	$ZT + \ddot{O}_1 + Y_1(YF - (YF - +bf)) + VrT + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF - ([VsT] + YF -) [-kp] + \S) + HeT$	1
142.	$ZT + \ddot{O}_1 + Y_1(YF - [-kp + \S]) + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF - (YF - +bf)) + N + [\ddot{O}_3] + Y_3(TYF - (VrT + YF -) [-kp] + \S)$	1
143.	$ZT + \ddot{O}_1 + Y_1(YF - [-kp + \S]) + B + KyT + \ddot{O}_2 + Y_2(YF - [-kp + \S])$	1
144.	$ZT + \ddot{O}_1 + Y_1(YF - [-kp + \S]) + B + YT + \ddot{O}_2 + Y_2(YF - [-kp + \S])$	1
145.	$ZT + \ddot{O}_1 + Y_1(YF - [-kp + \S]) + E + \ddot{O}_2 + Y_2(YF - [-kp + \S]) + N$	1
146.	$ZT + Y_- + AyT + \ddot{O}_1 + Y_1(YF - [-kp + \S]) + B + [\ddot{O}_2] + Y_2(YF - [-kp + \S]) + DT$	1
147.	$ZT + YT + \ddot{O}_1 + Y_1(TYF - (Kr\text{ş}lT + YF -) [-kp + \S]) + \ddot{O}_2 + Y_2(YF - [-kp] + \S)$	1
148.	$ZT_1 + \ddot{O}_1 + Y_1(TYF - (DT + YF - (YF - +bf))) + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF - (ZT_2 + YF - (YF - +bf))) + [\ddot{O}_3] + Y_3(TYF - (YT + YF -) [-kp] + \S)$	1
149.	$ZT_1 + \ddot{O}_1 + Y_1(TYF - (N_1 + AyT + YF - (YF - +bf))) + [\ddot{O}_2] + Y_2(TYF - ([ZT_2] + N_2 + YF -) [-kp + \S])$	1
	Toplam	149

SONUÇ

Dünya edebiyatının önemli klasiklerinden biri olarak kabul edilen *Gülistân*, Seyf-i Sarâyî tarafından Kıpçak Türkçesine *Kitâbu Gülistân bi't-Türkî* adıyla çevrilmiştir. Jakobson'un (2021) ifadesiyle “*dillerarası çeviri ya da bildiğimiz anlamda çeviri (translation proper), dilsel göstergelerin başka bir dilin göstergeleri kullanılarak yorumlanmasıdır. Dillerarası çeviri düzeyinde, düzgü birimleri arasında genellikle tam bir eşdeğerlik bulunmaz. Fakat iletiler, yabancı düzgü birimlerinin veya iletilerin uygun yorumlamaları işlevini görebilir*”. Bu bağlamda Seyf-i Sarâyî'nin çevirisi de gelenekte uyarlama/adapte olarak adlandırılan bir yorumlama olarak değerlendirilebilir. Seyf-i Sarâyî sıkça kullandığı “*Şeyh Sa‘dî aytur*” ifadesi ile İslam inancı doğrultusunda oluşturulmuş olan evrensel değerleri bir başka dilden ve kültürden aktardığını vurgulamıştır. İçinde sıkça şiirlere yer verilen ve nesir olarak oluşturulan bu ahlakî ve hukukî söylem, hem içeriğin eksiksiz taşınma kaygısı hem de şiirlerdeki vezin, kafiye gibi biçimsel sınırlılıklar sebebiyle dil kullanımını da sınırlandırmıştır. Söz varlığı büyük ölçüde Arapça ve Farsça sözcüklerden seçilmesine rağmen, *Gülistân Tercümesi*'ndeki dilin son derece anlaşılır olması (Karamanlıoğlu, 2019, s. 16) söz diziminin etkili kullanımından kaynaklanmaktadır. Eserdeki dil kullanımının genel özellikleri şöyle özetlenebilir:

1. *Gülistân Tercümesi*'nin söz varlığı, özellikle Türkçenin ses ve biçim bilgisi açısından tarihsel dönemlerine ışık tutacak önemli veriler sunmaktadır. Ancak Arapça ve Farsça sözcüklerin sıklıkla kullanıldığı görülmektedir. Arapça ve Farsça dışındaki dillerden de (Moğolca “bahâdur” Yunanca asıllı “tılsım” gibi) alıntılar yapılmıştır (bk. Karamanlıoğlu, 2019).

2. Metinde yardımcı fiiller sıklıkla kullanılmıştır. Kullanım sıklığı en fazla olan sözcükler yabancı kökenli isimleri fiile dönüştüren “kı-” (202 kez) yardımcı fiilidir. İsimleri belirsizleştiren “bir” (246 kez) ile katma, üsteleme ve bağlama gibi farklı işlevlerle kullanılan “dağı” edatı (210 kez) da kullanım sıklığı yüksek olan biçim birimleridir.

3. Bütüncede Farsça, Arapça tamlamaların yanı sıra Türkçenin yapısına uygun sözcük öbekleri de bulunmaktadır. Çalışmada, belirsiz isim tamlamaları 4, belirsiz sıfat tamlamaları 38; belirli isim tamlamaları 138, belirli sıfat tamlamaları da 44 farklı kalıpta

gösterilmiştir. Eser, ikilemeler yönünden zengin değildir. Bütüncede yalnızca dokuz ikileme tespit edilmiştir. Bunların üçü aynı, dördü yakın anlamlı, ikisi de karşıt anlamlı sözcüklerden meydana gelmiştir.

4. *Gülistân Tercümesi* 'ndeki özel adların hiçbiri Türkçe değildir. Çeviri bir metin olması sebebiyle müellif asıl eserdeki isimlere sadık kalmıştır.

5. Metinde sözceleme öznesi sıklıkla vurgulanmıştır. “Şeyh Sa‘dî aytur” ifadesinin 14 kez geçmesi bu vurgunun bir yansımasıdır. Söz konusu kullanım aktarılan iletilerin etkisini ve değerini artıran bir ifade olarak da değerlendirilebilir. “Ayt-” fiilinin de 208 kez tekrar edilmesi, sözceleme öznesinin sözce öznesi olmadığını göstermektedir.

6. Bütüncede tasvir fiilleri olarak yalnız yetmezlik ve sürerlik fiillerine yer verilmiştir.

7. Kavram ilişkilerinin bağlam içindeki işlevlerine göre 30 hâl tespit edilmiştir. Bu hâllerden nesne (yükleme) hâli için /+nI/ biçim biriminin 67 kez, /+I/’nın da 87 kez kullanıldığı saptanmıştır.

8. Bütüncede tümleç-yüklem ilişkileri bağlamında 26 farklı kavram ilişkisini biçimlendiren tümleç tespit edilmiştir. Tümleçlerin açıklayıcılarına da yer verilen çalışmada 19 farklı yapı ile en çok nesne açıklayıcısı kullanılmıştır.

9. İncelenen bütünce toplam 2293 cümleden oluşmuştur. Bunlardan 2032’si (%88.58) basit düz cümle, 261’i de (%11.37) birleşik cümle yapısındadır. Dağılımlar dikkate alındığında, eserin cümle yapısının ağırlıklı olarak basit-düz cümlelerden oluştuğu görülmektedir. Bu sonuç işlevsel yönlerden incelenen diğer söz dizimi tezleriyle de paralellik göstermektedir. Söz gelimi, *Dedem Korkut Kitabı’nın Söz Dizimi* adlı tezde basit düz cümlelerin kullanım oranı %89.6, *Namık Kemal’in Mektuplarında Söz Dizimi*’nde %84.78, Kırgız Türkçesiyle kaleme alınan *Cengiz Aytmatov’un Kırgızca Hikâyelerinde Söz Dizimi* adlı doktora tezinde de %88.1’dir. Bu oranlar, anlatılarda basit düz cümlelerin daha çok tercih edildiğini ispatlamaktadır.

10. Basit cümlelerde 1188 farklı cümle kalıbı belirlenmiştir. Ö+YB yapısı, basit düz cümleler içerisinde %46.66 ile (1070 tane) en yüksek orana sahiptir. Bu sonuç eserin değer iletme amacına yönelik yazılması ile açıklanabilir. Bir söylemden çok anlatı niteliği

taşıması, bir başka ifade ile sanat kaygısından çok değer iletimine önem verilmesi cümle yapılarında belirleyici olmuştur.

11. Türkçenin en belirgin söz dizimsel özelliği öğelerin yer değiştirebilmesidir. Bu özellik bir odaklaştırma yöntemidir. İncelenen bütüncede de 2032 basit cümlelerin %41.53'ünde (844 adet) odaklaştırma yapıldığı saptanmıştır. Eseri oluşturan anlatının içinde şiirlere yer verilmiş olması Türkçenin bu anlatım gücünün etkili biçimde kullanılmasına olanak sağlamıştır.

12. Bütüncede kullanılan kalıp sayısı 1254'tür. Bunların 1000'i (%79,74) basit cümlelerde, 254'ü (%20,25) birleşik cümlelerde bulunmaktadır. Bu durum da cümle yapısının dağılımının basit düz cümle üzerine kurulu olmasıyla doğru orantılıdır.

13. Basit cümlelerdeki kalıpların 420'si (%42) basit-düz cümlelere, 580'i (%58) odaklaştırma yapılmış düz cümlelere aittir. Eserin manzum-mensur karışık olması bu durumu etkilemiştir. Anlatıma etkileyicilik katmak için manzum kısımlarda odaklaştırma yapılmış cümlelere daha çok yer verilmiştir.

14. En fazla kullanılan cümle kalıbı “Hikâyet [şudur]” gibi ifadelerde geçen Ö+Y([YF- -kp+ş]) (245 kez) kalıbıdır. Yüklemin belirtildiği benzer yapıdaki cümlelerde de Ö+Y(YF-[-kp]+ş) kalıbı yüksek bir geçiş sıklığı (83 kez) ile kullanılmıştır.

Sonuç olarak Seyf-i Sarâyî tarafından yazılan *Gülistân Tercümesi*'nde başka dilin göstergeleri ve söz dizimi yapılarıyla kurgulanan iletiler Türkçe göstergeler ve Türkçe söz dizimi ile yeniden yorumlanmıştır. Çeviri niteliklerinden bağımsız olarak Türkçenin kullanımı açısından değerlendirildiğinde büyük orandaki Arapça-Farsça söz varlığının Türkçe söz dizimine tabi kılınarak metin oluşturulduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç, yapısal dilbilimin dilin sözcük yığını değil ilişkiler bütünü olduğunu göstermesi açısından önemlidir.

Betimsel söz dizimi çalışmalarında tespit edilen farklı yapılar Türkçenin söz dizimsel zenginliklerinin ortaya konmasına katkıda bulunmaktadır. Bu çalışmaların farklı türde, farklı dönemlerdeki eserlerde de farklı dil bilim yaklaşımlarıyla yapılması ve farklı açılardan değerlendirilmesi Türkçe söz dizimi çalışmalarına yeni bir anlayış, çeşitlilik ve zenginlik kazandıracaktır.

KAYNAKÇA

- Adji, M. (2001). *Kaybolan Millet (Deşt-i Kıpçak Medeniyeti)*. (Z. Bağlan Özer, Çev.) Ankara: Atatürk Kültür Merkezi.
- Adji, M. (2002). *Türklerin ve Büyük Bozkırın Kadim Tarihi*. (Z. Bağlan Özer, Çev.) Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı.
- Ağar, M. E. (1989). *Kitâb fi'l-Fıkh bi-Lisâni't-Türkî*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ahincanov, S. (2009). *Türk Halklarının Katalizör Boyu Kıpçaklar*. İstanbul: Selenge Yay.
- Aksan, D. (2012). *Türkiye Türkçesinin Dünü, Bugünü, Yarını*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Akyalçın, N. (2007). *Türkçe İkilemeler*. Ankara: Anı Yay.
- Alp, İ. (2012). *Pomak Türkleri (Kumanlar-Kıpçaklar)*. Edirne: Trakya Üniversitesi Yay.
- Altinkaynak, E. (2005). “Gregoryan Kıpçaklarının Dil Yadiğârları”. *Karadeniz Araştırmaları* (4), 21-38.
- Altinkaynak, E. (2006). *Gregoryan Kıpçaklarının Dil Yadiğârları*. İstanbul: IQ Kültür Sanat Yay.
- Al-Türk, G. (2006). *Et-Tuhfetü'z-Zekiyye fi'l-Lugâti't-Türkiyye Üzerine Bir Dil İncelemesi*. Yayımlanmamış Yüksek lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Alyılmaz, C. (1994). *Orhun Yazıtları'nın Söz Dizimi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi.
- Alyılmaz, S. (2017). *Türkçede Nesne Tekrarlı Fiiller*. İstanbul: Kesit Yay.
- Arat, R. R. (1953). “Türk Şivelerinin Tasnifi”. *Türkiyat Mecmuası*, X, 59-139.
- Argunşah, M. ve Güner, G. (2015). *Codex Cumanicus*. İstanbul: Kesit Yay.
- Argunşah, M. ve Sağol Yüksekaya, G. (2014). *Karahanlıca Harezmece Kıpçakça Dersleri*. İstanbul: Kesit Yay.

- Arıkan, İ. (2006). *Ermeni Harfleriyle Yazılmış Kıpçakça Zebur (Metin-Dizin)*. Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi. Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Atabay, N., Özel, S. Ve Çam, A. (2003). *Türkiye Türkçesinin Söz Dizimi*. İstanbul: Papatya Yay.
- Atasoy, H. (2017). *Seyf-i Sarâyî'nin Gülistan Tercümesi'nde Geçen Atasözleri ve Türkiye Türkçesindeki Karşılıkları*. Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi. Mersin: Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ayyıldız, E. (2003). Makame. *İslam Ansiklopedisi* (Cilt 27, s. 417-419). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Banguoğlu, T. (2004). *Türkçenin Grameri*. Ankara: TDK Yay.
- Bilgin, A. (2017). *Gülistan*. İstanbul: Kapı Yay.
- Bodrogligeti, A. (1962a). "Gloses on sayf-i Sarayi's Gülistan bi't-Türk". *Acta Orient, XIV*, 207-217.
- Bodrogligeti, A. (1962b). "Notes on the Turkish Literature at the Mameluke Court". *Acta Orient, XIV*, 273-282.
- Bodrogligeti, A. (1962c). "A Turkish Folk Song from the Golden Horde". *Acta Orient, XV*, 23-30.
- Bodrogligeti, A. (1963). "A Collection of Turkish Poems from the 14 th Century". *Acta Orient, CXVI*, 245-311.
- Börekçi, M. (1995). *Atatürk'ün Nutuk'unda Söz Dizimi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Börekçi, M. (2000). "Türkçede Hâl Eklerinin İşlevsel Olarak Sınıflandırılması Üzerine Bir Deneme". *Uluslararası Türk Dili Kurultayı Bildirileri* (s. 245-276). Ankara: TDK.
- Börekçi, M. (2001). "Türkçe Öğretimi Bakımından Dil Bilgisi Terimi ve Kavram Olarak Olumluluk-Olumsuzluk". *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*, 45-61.
- Börekçi, M. (2004). "Türkçe Öğretimi Bakımından Çatı Kavramı." *V. Uluslararası Türk Dili Kurultayı Bildirileri*, (1), 487-499.

- Börekçi, M. (2009). *Türkiye Türkçesinde Yapı ve İşlev Bakımından Sözcükler*. Erzurum: Eser Ofset Matbaacılık.
- Bozkurt, F. (1995). *Türkiye Türkçesi*. İstanbul: Cem Yay.
- Caferoğlu, A. (1988). *Türk Kavimleri*. İstanbul: Enderun Kitabevi.
- Chomsky, Noam. (2018). *Dil ve Zihin*. (Kocaman, A. Çev.) Ankara: BilgeSu Yay.
- Çetin, A. (2020). *Türk Tarihinde Memlûk Asırları*. İstanbul: Timaş Yay.
- Çetin, O. (2015). *Türk-İslam Devletleri Tarihi*. Bursa: Emin Yay.
- Clauson, G. (1972). *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish*. Oxford: Clarendon Press.
- Çögenli, S. ve Yanık, N. (2000). *Kitâb-ı Mecmû-ı Tercümân-ı Türkî ve Acemî ve Mugalî*. Ankara: TDK Yay.
- Çürük, S. (2010). “Olumsuzluk ve Kiplik Arasındaki İlişki; Bakış ve Yaklaşımlar” *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*, 7 (12), 57-72.
- Daşdemir, M. (2000). *Dedem Korkut Kitabı'nın Söz Dizimi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Daşdemir, M. (2013). “Türkçede Miktar Kavramı ve Sayı Sistemi”. *Turkish Studies International Periodical For The Languages*, 8 (13), 309-330.
- Daşdemir, M. (2014). *Oklama Yöntemiyle Türkçenin Yapısal-İşlevsel Söz Dizimi*. Erzurum: Eser Basım Yayın Dağıtım.
- Delice, H. İ. (2003). *Hulasa, Okçuluk ve Atçılık (Hüseyin b. Ahmet el-Erzurumî)*. İstanbul: Kitabevi Yay.
- Delice, H. İ. (2007). *Türkçe Söz Dizimi*. İstanbul: Kitabevi Yay.
- Demir, N. ve Yılmaz, E. (2012). *Türk Dili El Kitabı*. Ankara: Grafiker Yay.
- Demircan, Ö. (1984). “Türkçede Bağlam İşlevleri ve Bağlayıcılar”. (A. Aksu Koç ve E. E. Taylan Dzl.). *Türk Dilbilimi Konferansı Bildirileri* (s. 31-48). İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yay.
- Demirci, J. (2010). “Memlûk Kıpçak Sahasına Ait Bir Fıkıh Kitabı: Kitâb fi'l-Fıkh Tercümesi”. *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*, 1 (7), 71-90.

- Deny, J. (2012). *Türk Dil Bilgisi*. (Elöve, A.U., Çev.). İstanbul: Kabalcı Yay.
- Devellioğlu, F. (2006). *Osmanlıca-Türkçe Lügat*. Ankara: Aydın Kitabevi.
- Dilaçar, A. (1971). “Gramer: Tanımı, Adı, Kapsamı, Türleri, Yöntemi, Eğitimdeki Yeri ve Tarihçesi”. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*, 83-145.
- Dilçin, C. (2013). *Yeni Tarama Sözlüğü*. Ankara: TDK Yay.
- Eckmann, J. (2011). “Memluk Kıpçak Edebiyatı”. (O. F. Sertkaya, Dzl.) içinde, *Harezmce Kıpçakça Çağatayca Üzerine Araştırmalar* (s. 52-66). Ankara: TDK Yay.
- Eker, S. (2006). *Çağdaş Türk Dili*. Ankara: Kitabevi Yay.
- Eminoğlu, E. (2012). *Abbas İbni Hamza es-Sabrânî, Kitâbu'l-Ef'âl Kıpçakça Satır Arası Sözlük*. Ankara: Akçağ Yay.
- Eraslan, K. (1980). *Eski Türkçede İsim Fiiller*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fak Yay.
- Ercilasun, A. B. (2007). “Memluk Kıpçak Dönemi Eserleri ile İlgili Düşünceler”. (E. Arıkoğlu, Dzl.) içinde, *Makaleler* (s. 215-221). Ankara: Akçağ Yay.
- Ercilasun, A. B. (2009). *Başlangıcından Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi*. Ankara: Akçağ Yay.
- Ercilasun, A. B. ve Akkoyunlu, Z. (2014). *Kaşgarlı Mahmud Divânu Lugâti't-Türk Giriş-Metin-Çeviri-Notlar-Dizin*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Ergin, M. (2013). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Yay.
- Erkman Akerson, F. ve Özil, Ş. (2015). *Türkçede Niteleme Sıfatı İşlevli Yan Cümleler*. Ankara: TDK Yay.
- Galotto, A. (1996). “Codex Cumanicus'un Yeni Bir Nüshası”. *Uluslararası Türk Dili Kongresi (26 Eylül 1992-1 Ekim 1992)* (s. 267-271). Ankara: TDK Yay.
- Gemalmaz, E. (2010). *Türkçenin Derin Yapısı*. (C. Alyılmaz ve O. Mert, Dzl) Ankara: Belen Yay.
- Gökbel, A. (2000). *Kıpçak Türkleri*. İstanbul: Ötüken Yay.

- Golden, P. (2014). *Türk Halkları Tarihine Giriş*. (O. Karatay, Çev.) İstanbul: Ötüken Yay.
- Gülensoy, T. (2011). *Köken Bilgisi Sözlüğü*. Ankara: TDK Yay.
- Gülsevin, G. (2020). *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler*. Ankara: TDK Yay.
- Gülsevin, S. (2011). “Geçişli Fiillerle Kurulmuş 'Deyimleşmiş Birleşik Fiiler'in Yüklemler Olduğu Cümlelerde Nesne Meselesi”. *Turkish Studies*, 6 (1), 1050-1054.
- Güner, G. (2012). “The King's Dictionary: The Resûlid Hexaglod Üzerine Düşünceler”. *Dil Araştırmaları* (10), 141-150.
- Güner, G. (2013). *Kıpçak Türkçesi Grameri*. İstanbul: Kesit Yay.
- Güner, G. (2020). *Kıpçak Türkçesi Grameri*. Ankara: TDK Yay.
- Hatiboğlu, V. (1972). *Türkçenin Söz Dizimi*. Ankara: TDK Yay.
- Hatipoğlu, V. (1981). *Türkçenin Ekleri*. Ankara: TDK Yay.
- Hirik, S. (2019). “Seri Fiil Yapıları ve Türkçe”. *Karadeniz Araştırmaları*, 16 (61), 120-141.
- Houtsma, M. T. (1894). *Ein turkish-arabisches Glossar Nach der Leidener Handschrift Herausgegeben und erläutert*. Leiden: E. J. Brill.
- Hunutlu, Ü. (2015). *Köktürk ve Uygur Türkçesinde Yan Cümleler*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Harris, R.E. (2021). *The Linguistics Wars*. Oxford: Oxford University Press.
- İlhan, N. (2009). *Türk Dilinde Çokluk*. Elazığ: Manas Yay.
- Jakobson, R. (2021). "Çevirinin Dil Bilimsel Yönleri Üzerine". (Bal E. ve Kırca M. Çev.) *World Language Studies*. (1/1), 64-72.
- Kafesoğlu, İ. (1977). *Türk Milli Kültürü*. Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü.
- Kanar, M. (2018). *Gülistan*. İstanbul: Ayrıntı Yay.
- Kara, F. (1996). *Sait Faik'in Kısa Hikâyelerinde Söz Dizimi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kara, F. (2001). *Namık Kemal'in Mektuplarında Söz Dizimi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Kara, F. (2011). “Bil- Tasvir Fiilinin İşlevleri”. *Turkish Studies*, (1/6), 1421-1438.
- Kara, F. (2014). “Çatı Kavramı İçinde Sıfır (/ø/) Biçim Birimi”. *Türk Dil Bilgisi Toplantıları -2 Türkiye Türkçesi Ses ve Şekil Bildiriler*. (s.105-113) Ankara: TDK Yay.
- Kara, F. (2016). “Oldurganlık ve Ettirgenlik Çatı Eklerinin İşlevleri”. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 5 (3), 1204-1215.
- Kara, F. (2019).” 'Van Kedisi' ile 'Sokak Kedisi' Tamlamaları Aynı Yapıda mı?”. XIV. *Uluslararası Büyük Türk Dili Kurultayı Bildirileri Kitabı*, (s. 242-249). Bakü.
- Karaağaç, G. (2009). *Türkçenin Söz Dizimi*. İstanbul: Kesit Yay.
- Karaağaç, G. (2013). *Dil Bilimi Terimleri Sözlüğü*. Ankara: TDK Yay.
- Karaağaç, G. (2013). *Türkçenin Dil Bilgisi*. Ankara: Akçağ Yay.
- Karahan, A. (2013). *Dîvânü Lugâtî't-Türk'e Göre XI. Yüzyıl Türk Lehçe Bilgisi*. Ankara: TDK Yay.
- Karahan, L. (2014). *Türkçe Söz Dizimi*. Ankara: Akçağ Yay.
- Karaismailoğlu, A. (2018). *Gülistan*. Ankara: Akçağ Yay.
- Karamanlıoğlu, A. (1978). *Türk Dili*. Ankara: Dergah Yay.
- Karamanlıoğlu, A. F. (2019). *Gülistân Tercümesi*. Ankara: TDK.
- Kartal, A. (2001). “Sa'dî-i Şîrâzî'nin Gülistân İsimli Eserinin Türkçe Tercümeleri”. *Bilig* (16), 99-126.
- Kasapoğlu Çengel, H. (2007). “Ermeni Harfli Kıpçak Türkçesiyle Yazılmış Töre Bitigi ve Eserdeki Töre, Yargı, Bitik Terimleri Üzerine”. *Gazi Türkiyat Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi* (1), 77-95.
- Kasapoğlu Çengel, H. (2009). “Ermeni Harfli Kıpçakça Söz Varlığı Üzerine Notlar”. *Internetal Journal of Central Asian Studies* (13), 165-181.
- Kasapoğlu Çengel, H. (2012). “Ermeni Harfli Kıpçak Türkçesi”. *Dil Araştırmaları*. (10), 17-81.
- Kıldıroğlu, M. (2013). *Kızıl ve Kıpçaklar*. Ankara: TTK Yay.

- Kıran, Z. ve Eziler Kıran, A. (2006). *Dil Bilime Giriş*. Ankara: Seçkin Yay.
- Kırlangıç, H. (2018). *Gülistan*. İstanbul: Kopernik Yay.
- Koca, O. (2008). *Bostan ve Gülistân*. İstanbul: Beyan Yay.
- Köprülü, M. F. (1980). *Türk Edebiyatı Tarihi*. İstanbul: Ötüken.
- Korkmaz, Z. (2014). *Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi*. Ankara: TDK.
- Kurat, A. N. (1972). *IV-XVII Yüzyıllarda Karadeniz Kuzeyindeki Türk Kavimleri ve Devletleri*. Ankara: TTK Yay.
- Lakoff, G. ve Jhonson, M. (2022) *Metaforlar: Hayat, Anlam ve Dil*. (Demir G.Y. Çev.) İstanbul: Minotor Kitap Yay.
- Memişoğlu, H. (2007). Pomaklar. *İslam Ansiklopedisi* (Cilt 34, s. 320-322). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Mengi, M. (2009). Sehl-i Mümteni. *İslam Ansiklopedisi* (Cilt 36, s. 320-321). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Müldür, F. (2016). “Noam Chomsky'de Üretici Dil Bilgisi: Derin Yapı ve Yüzey Yapı Ayrımı”. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi (Kaygı)*. (27), 59-74.
- Özkan, A. (1994). *Kitâb-ı Mukaddime-i Ebu'l-Leysi's-Semerkindî*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özkan, M. (1992). *Mahmud b. Kâdî-i Manyâs Gülistan Tercümesi: Giriş-İncelemeMetin-Sözlük*. Ankara: TDK Yay.
- Özkan, M. (2009). Seyf-i Sarâyî. *İslam Ansiklopedisi* (Cilt 37, s. 28-29). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Öztopçu, K. (2002). *Kitâb Fî 'İlm An-Nuşşâb-Memlûk Kıpçakçasıyla 14. yy.'da Yazılmış Bir Okçuluk Kitabı*. İstanbul: Simurg Yay.
- Öztürk, T. (2018). *Gülistan*. İstanbul: Ema Klasik.
- Özyetgin, A. M. (2001). *Ebû Hayyân, Kitâbu'l-İdrâk Li Lisân i'l-Etrâk-Fiil:Tarihî Karşılaştırmalı Gramer ve Sözlük Denemesi*. Ankara: Köksav Yay.

- Paçacıoğlu, B. (2006). *VIII.-XVI. Yüzyıllar Arasında Türkçenin Sözcük Dağarcığı*. Ankara: Bizim Büro Basımevi.
- Pala, İ. (2004). *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*. İstanbul: Kapı Yay.
- Safran, M. (1993). *Yaşadıkları Sahalarda Yazılan Lûgâtlara Göre Kuman/Kıpçaklar'da Siyasi, İktisadi, Sosyal ve Kültürel Yaşayış*. Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü.
- Saussure, F. (2001). *Genel Dilbilim Dersleri*. İstanbul: Multilingual Yay.
- Sazak, E. (2018). *Gülistan*. İstanbul: İnsan Yay.
- Steven, P. (2021). *Dil İçgüdüsü*. (İlgün F. Çev.) İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yay.
- Şeşen, R. (2001). *İslâm Coğrafyacılarına Göre Türkler ve Türk Ülkeleri*. Ankara: TTK Yay.
- Şığva, B. ve Özsoy, E. (2022). “Gülistân Hakkında Türkçe Çalışmalar Üzerine Bir Bibliyografya Denemesi”. *Eski Türk Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 144-179.
- Şimşek, R. (1987). *Örneklerle Türkçe Sözdizimi*. Trabzon: KTÜ Yay.
- Sırtı, E. (2019). *Kıpçak Lehçelerinde Kök Fiiller*. Ankara: TDK Yay.
- Sûdî-i Bosnevî. (2012). *Gülistan Şerhi*. (O. Yılmaz, Dzl.) İstanbul: Çamlıca Yay.
- Tarlan, A. N. (1944). *İran Edebiyatı Tarihi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Taşagıl, A. (2004). *Çin Kaynaklarına Göre Eski Türk Boyları*. Ankara: TTK Yay.
- Taşagıl, A. (2017). *Kök Tengri'nin Çocukları (Avrasya Bozkırlarında İslam Öncesi Türk Tarihi)*. İstanbul: Bilge Kültür ve Sanat Yay.
- Taymas, A. B. (1955). “Seyf-i Sarâyî'nin Gülistân Tercümesi Gözden Geçiriş”. *Türk Dilleri Araştırmaları Yıllığı Belleten*. (3), 73-98.
- Tekindağ, M. C. (1961). *Berkuk Devrinde Memlûk Sultanlığı (XIV. Yüzyıl Mısır Tarihine Dair Araştırmalar)*. İstanbul: Edebiyat Fakültesi Yay.
- Thury, J. (1915). XIV. Yüzyıl Sonlarına kadar Türk Dili Yadıgârları. (R. H. Özdem, Dzl.) *Milli Tetebbular Mecmuası*, II, 131-133.

- Toparlı, R. (1992). *İrşâdü'l-Mulûk ve's-Selâtin*. Ankara: TDK Yay.
- Toparlı, R. (1993). *Ed-Dürretü'l-Mudiyye fi'l-Lugâti't-Türkiyye*. Ankara: TDK Yay.
- Toparlı, R., Çögenli, S. ve Yanık, N. (2000). *Kitâb-ı Mecmû-ı Tercümân-ı Türkî ve Acemî ve Mugalî*. Ankara: TDK Yay.
- Toparlı, R., Vural, H. ve Karaatlı, R. (2003). *Kıpçak Türkçesi Sözlüğü*. Ankara: TDK Yay.
- Toparlı, R., Çögenli, S. ve Yanık, N. (1999). *El-Kavânînü'l-Küllîyye li-Zabti'l-Lugâti't-Türkiyye*. Ankara: TDK Yay.
- Turan, Z. (1999). Öznenin Cümledeki Kimlik Problemi. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi* (13), 73-85.
- Üçok, N. (2004). *Genel Dilbilim (Lengüistik)*. İstanbul: Multilingual Yay.
- Uğurlu, M. (1987). *Münyetü'l-Guzât*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay.
- Uygun, D. (2006). "Evrensel Dil Bilgisi ve Yetisi: Eleştiriler, Yeni Yaklaşımlar". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dilbilim Dergisi*. (15), 275-285.
- Üstünoğlu, K. (2011). *Dil Yazıları*. Ankara: Akçağ Yay.
- Üstünoğlu, K. (2016). *Eylem İşletimi*. Bursa: Sentez Yay.
- Uydu Yücel, M. (2007). *İlk Rus Yıllıklarına Göre Türkler*. Ankara: TTK Yay.
- Uzluk, N. (1954). *Seyf-i Serâyî Gülistan Tercümesi*. Ankara: TDK Yay.
- Uzunçarşılı, İ. H. (1988). *Osmanlı Devleti Teşkilâtına Medhal Büyük Selçukîler, Anadolu Selçukîleri, Anadolu Beylikleri, İlhanîler, Karakoyunlu ve Akkoyunlularla Memlûklerdeki Devlet Teşkilâtına Bir Bakış*. Ankara: TTK Yay.
- Vardar, B. (1998). *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Nova Print Basımevi.
- Yazıcı, T. (1996). *Gülistan. İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı .
- Yıldırım, N. (2017). *İran Edebiyatı Tarihi*. İstanbul: Pinhan Yay.
- Yıldız, H. D. (1980). *İslamiyet ve Türkler*. İstanbul: Çağrı Yay.
- Yılmaz, E. (2004). *Türkiye Türkçesinde Niteleme Sıfatları*. İstanbul: Değişim Yay.
- Yılmaz, M. (2013). *Kültürümüzde Ayet ve Hadisler*. İstanbul: Kesit Yay.

Yuziyev, N. (2001). *Başlangıcından Günümüze Kadar Türkiye Dışındaki Türk Edebiyatları Antolojisi* (Cilt XVIII). Ankara: Kültür Bakanlığı Yay.

ŞEKİL BİLGİSİ DİZİNİ

Şekil bilgisi dizini hazırlanırken biçimbirimlerin sesbirimsel özellikleri dikkate alınmıştır. Alfabetik bir şekilde hazırlanan dizinde eklerin yalnızca bütüncede tespit edilen şekillerine yer verilmiştir. Sıralama yapılırken “+”, “-”, “()” işaretleri dikkatle alınmamış, işaretli öğeler ise “ø” ile gösterilmiştir.

/+ø/	:	1. teklik şahıs iye 3.1.1.	/+ø bilen/	:	Karşılıklılık hâli
/+ø/	:	2. teklik şahıs eki		:	3.1.2.12.
	:	4.2.3.3.	/+ø bilen/	:	Niteleme hâli 3.1.2.15.
/+ø/	:	3. çokluk şahıs eki	/+ø bilen/	:	Sebepl hâli 3.1.2.18.
	:	4.2.3.1.	/+ø bilen/	:	Vasıta hâli 3.1.2.25.
/+ø/	:	3. çokluk şahıs iye 3.1.1.	/+ø birle/	:	Karşılıklılık hâli
/+ø/	:	3. teklik şahıs eki		:	3.1.2.12.
	:	4.2.3.1.	/+ø birle/	:	Vasıta hâli 3.1.2.25.
/+ø/	:	3. teklik şahıs eki	/+ø birle/	:	Vasıta hâli 3.1.2.25.
	:	4.2.3.2.	/+ø dağı/	:	Sebepl hâli 3.1.2.18.
/+ø/	:	3. teklik şahıs iye 3.1.1.	/+ø dip/	:	Hedef hâli 3.1.2.8.
/+ø/	:	Açıklama hâli 3.1.2.1.	/+ø dip/	:	Sebepl hâli 3.1.2.18.
/+ø/	:	Benzerlik hâli 3.1.2.4.	/+ø kibi/	:	Benzerlik hâli 3.1.2.4.
/+ø-/	:	Cevher fiili 4.2.1.1.	/+ø için/	:	Hedef hâli 3.1.2.8.
/-ø-/	:	Eyleyeni tek f. (oluş)	/+ø+gi/	:	Aitlik hâli 3.1.2.2.
	:	2.2.2.2.1.A	/+ø+(lAr)/	:	3. çokluk şahıs eki
/-ø-/	:	Eyleyeni tek f. (kılış)		:	4.2.3.1.
	:	2.2.2.2.1.B	/+ø+(lAr)/	:	3. çokluk şahıs eki
/-ø-/	:	Fiillerde genellik		:	4.2.3.2.
	:	2.2.1.3.	/+A/	:	Görelilik hâli 3.1.2.7.
/-ø/	:	Geniş zaman kipi 4.2.2.	/+A/	:	Hedef hâli 3.1.2.8.
/+ø/	:	Hedef hâli 3.1.2.8.	/+A-/	:	ifve 1.2.1.2.
/+ø/	:	İlgi hâli 3.1.2.9.	/+A/	:	İlgi hâli 3.1.2.9.
/+ø/	:	Karşılık hâli 3.1.2.11.	/+a/	:	Sınırlandırma hâli
/+ø/	:	Karşıtlık hâli 3.1.2.1.3.		:	3.1.2.20.
/-ø-/	:	Kılma-olma eki 2.2.1.1.	/+A/	:	Varma hâli 3.1.2.24.
/+ø/	:	Niteleme hâli 3.1.2.15.	/+A/	:	Yerde bul. hâli 3.1.2.6.2.
/+ø/	:	Ölçü hâli 3.1.2.16.	/+A/	:	Yi oluşturan isim-fiil eki
/+ø/	:	Özne hâli 3.1.2.17.		:	3.2.1.2.
/+ø/	:	Sebepl hâli 3.1.2.18.	/+A/	:	Yönelme hâli 3.1.2.28.
/+ø/	:	Seslenme hâli 3.1.2.19.	/-a al-ma-/	:	Yetmezlik fiili 3.1.2.9.1.
/+ø/	:	Sınırlandırma hâli	/-a kal-/	:	Sürerlik fiili 1.3.2.9.1.
	:	3.1.2.20.	/- A+bil-me-/	:	Yetmezlik fiili 1.3.2.9.1.
/+ø/	:	Şart hâli 3.1.2.22.	/-Ak+/	:	fiye 1.2.3.1.
/+ø/	:	Tamlanan hâli 3.1.2.23.	/+ak/	:	iiye 1.2.3.2.
/+ø/	:	Yi hâli 3.1.2.30.	/+An/	:	iiye 1.2.3.2.
/+ø/	:	Yönelme hâli 3.1.2.28.	/+Ar-/	:	ifve 1.2.1.2.
/+ø/	:	Yükleme (nesne) hâli	/-arga/	:	Hedef zf eki 3.2.3.3.
	:	3.1.2.29.	/+ay-/	:	ifve 1.2.1.2.
/+ø/	:	Zamanda bul. hâli	/-az+/	:	fiye 1.2.3.1.
	:	3.1.2.6.2.	bilen	:	Birliktelik hâli 3.1.2.5.
/+ø bigin/	:	Benzerlik hâli 3.1.2.4.	bilen	:	Görelilik hâli 3.1.2.7.
/+ø bile/	:	Karşılıklılık hâli	birle	:	Birliktelik hâli 3.1.2.5.
	:	3.1.2.12.	biz	:	1. çokluk şahıs zamiri
/+ø bile/	:	Niteleme hâli 3.1.2.15.		:	4.2.3.1.
/+ø bile/	:	Vasıta hâli 3.1.2.25.	/+ça/	:	Görelilik hâli 3.1.2.7.
	:		/+ça/	:	iiye 1.2.3.2.

/+ça/	: Niteleme hâli 3.1.2.15.	/+ey/	: iiye 1.2.3.2.
/+çI/	: iiye 1.2.3.2.	/-g+/	: fiye 1.2.3.1.
/+dA/	: Yerde bul. hâli 3.1.2.6.1.	/+ga/	: Birliklilik hâli 3.1.2.5.
/+dA/	: Zamanda bul. hâli 3.1.2.6.2.	/+ga/	: İlgi hâli 3.1.2.9.
/+da/	: Görelilik hâli 3.1.2.7.	/+ga/	: Karşılaştırma hâli 3.1.2.10.
/+da/	: İlgi hâli 3.1.2.9.	/+ga/	: Sınırlandırma hâli 3.1.2.20.
/+dAn/	: Ayrılma hâli 3.1.2.3.	/+ga/	: Yerde bul. hâli 3.1.2.6.1.
/+dan/	: Görelilik hâli 3.1.2.7.	/-ge+/	: fiye 1.2.3.1.
/+dAn/	: İlgi hâli 3.1.2.9.	/+ge/	: iiye 1.2.3.2.
/+dAn/	: Karşılaştırma hâli 3.1.2.10.	/+ge/	: Yerde bul. hâli 3.1.2.6.1.
/+dAn/	: Kaynak hâli 3.1.2.14.	/-geç/	: Zamanda eşitlik zf eki 3.2.3.8.1.
/+dAn/	: Sebep hâli 3.1.2.18.		
/+dAn/	: Vasıta hâli 3.1.2.25.		
/+dAn/	: Yükleme (nesne) hâli 3.1.2.29.	/-gı+çI/	: SYC oluşturan sıfat-fiil eki 3.2.2.1.
/+dAn/	: Zamanda bul. hâli 3.1.2.6.2.	/+GUL/	: Kuvvetlendirme edatı 5.3.2.
/+dAn biri/	: Sınırlandırma hâli 3.1.2.20.	/+gul/	: Kuvvetlendirme edatı 5.3.2.
/+dAn son/sonra/	: Zamanda bul. hâli 3.1.2.6.2.	/-gin+çe/	: Şart zf eki 3.2.3.6.
/+daş/	: iiye 1.2.3.2.	/-ginçe/	: Zamanda eşitlik zf eki 3.2.3.8.1.
/+de/	: ifye 1.2.1.2.	/-giz-/	: Eyleyeni birden fazla f. (ett.) 2.2.2.2.2.B
/+de/	: Niteleme hâli 3.1.2.15.	/-gug+/	: fiye 1.2.3.1.
/+de/	: Sebep hâli 3.1.2.18.	/-gün+çe/	: Zamanda eşitlik zf eki 3.2.3.8.1.
degül	: Yi hâli 3.1.2.30.	/-günçe/	: Zamanda sınırlandırma zf 3.2.3.8.4.
/+de+Ki/	: Aitlik hâli 3.1.2.2.	/-güz-/	: Eyleyeni birden fazla f. (ett.) 2.2.2.2.2.B
/+den/	: Yerde bul. hâli 3.1.2.6.1.	/+I/	: Yükleme (nesne) hâli 3.1.2.29.
/+den son/	: Sınırlandırma hâli 3.1.2.20.	/-IbAn/	: Durum zf eki 3.2.3.2.
/-D+I/	: Yi oluşturan isim-fiil eki 3.2.1.2.	/-(I)K+/	: fiye 1.2.3.1.
/+dın/	: İlgi hâli 3.1.2.9.	/-(ı)k-/	: ffye 1.2.1.1.
/-d+i/	: Görülen geçmiş z. kipi 4.2.2.	/-(I)l-/	: Eyleyeni birden fazla f. (dön.) 2.2.2.2.2.E
/+dir/	: Kesinlik edatı 5.3.1.	/-(I)l-/	: Öznenin örtüldüğü veya silindiği f. (edl.) 2.2.2.2.3.A
/-dUr-/	: Eyleyeni birden fazla f. (ett.) 2.2.2.2.2.B	/-(I)n-/	: Eyleyeni birden fazla f. (dön.) 2.2.2.2.2.E
/+dUr/	: Kesinlik edatı 5.3.1.	/-(I)p/	: Sebep zf eki 3.2.3.5.
/-d+ü/	: Görülen geçmiş z. kipi 4.2.2.	/+ın üçün/	: İlgi hâli 3.1.2.9.
/-dür-/	: Eyleyeni birden fazla f. (old.) 2.2.2.2.2.A	/+ın+ız/	: 2. çokluk şahıs eki 4.2.3.3.
/-e/	: Durum zf eki 3.2.3.2.	/-(I)p/	: Vasıta zf eki 3.2.3.7.
/-e+/	: fiye 1.2.3.1.	/-Ip/	: Zamanda eşitlik zf eki 3.2.3.8.1.
/+e/	: iiye 1.2.3.2.	/-Up/	: Zamanda eşitlik zf eki 3.2.3.8.1.
/-e dur-/	: Sürelik fiili 1.3.2.9.2.	/-(y)Ip/	: Öğrenilen geçmiş z. kipi 4.2.2.
/+e köre/	: Karşılaştırma hâli 3.1.2.10.	/-Ip tur/	: Sürelik fiili 1.3.2.9.2.
/-eç+/	: fiye 1.2.3.1.		
/-en+/	: fiye 1.2.3.1.		
/-er/	: SYC oluşturan sıfat-fiil eki 3.2.2.1.		
/-er+de/	: Zamanda eşitlik zf eki 3.2.3.8.1.		
/+et-/	: ifye 1.2.1.2.		

/-İp turur/	: Öğrenilen geçmiş z. kipi 4.2.2.	/-mek+/	: fiye 1.2.3.1.
/-İş-/	: Eyleyeni birden fazla f. (krş.) 2.2.2.2.2.C	men	: 1. teklik şahıs zamiri 4.2.3.1.
/+i-/	: Cevher fiili 4.2.1.1.	/-meyin/	: Şart zf eki 3.2.3.6.
/-i+/	: fiye 1.2.3.1.	/+mİ/	: Fiillerde soru 3.2.4.
/-(i)ş+/	: fiye 1.2.3.1.	/+mİ/	: İsimlerde soru 3.1.3.
/-ig+/	: fiye 1.2.3.1.	/-mİş/	: SYC oluşturan sıfat-fiil eki 3.2.2.1.
/+im bilen/	: Sebep hâli 3.1.2.18.	/-mİş/	: Yi oluşturan sıfat-fiil eki 3.2.2.2.
/-ip/	: Ölçü zf eki 3.2.3.4.	/-mİş/	: İYC oluşturan isim-fiil eki 3.2.1.1.
/-ip yürü-/	: Sürerlik fiili 1.3.2.9.2.	/-mİş bol-/	: Sıfat-fiil+fiil biçimindeki fg 1.3.2.6.
/+ir-/	: Cevher fiili. 4.2.1.1.	/+m+İz/	: 1. çokluk şahıs iye 3.1.1.
/-iş-/	: Eyleyeni birden fazla f. (dön.) 2.2.2.2.2.E	/-mİş+/	: fiye 1.2.3.1.
/+k/	: 1. çokluk şahıs 4.2.3.2.	/-mİş/	: Öğrenilen geçmiş z. kipi 4.2.2.
/+KA/	: Görelik hâli 3.1.2.7.	/-mur+/	: fiye 1.2.3.1.
/+KA/	: Hedef hâli 3.1.2.8.	/+n/	: 1. teklik şahıs eki 4.2.3.1.
/+KA/	: Karşılık hâli 3.1.2.11.	/+n/	: 2. teklik şahıs iye 3.1.1.
/+KA/	: Varma hâli 3.1.2.24.	/+n/	: 3. çokluk şahıs iye 3.1.1.
/+KA/	: Yönelme hâli 3.1.2.28.	/+n/	: Zamanda bul. hâli 3.1.2.6.2.
kadar	: Ölçü hâli 3.1.2.16.	/+n/	: 2. teklik şahıs eki 4.2.3.2.
/-KAn/	: İYC oluşturan isim-fiil eki 3.2.1.1.	/+(n)+In	: Benzerlik hâli 3.1.2.4.
/-KAn/	: SYC oluşturan sıfat-fiil eki 3.2.2.1.	begin/	: Benzerlik hâli 3.1.2.4.
/-KAy/	: Yi oluşturan sıfat-fiil eki 3.2.2.2.	/+(n)+In kibi/	: Yükleme (nesne) hâli 3.1.2.29.
/+Ke/	: Yükleme (nesne) hâli 3.1.2.29.	/+nİ/	: İlgi hâli 3.1.2.9.
/-Ken+de/	: Zamanda eşitlik zf eki 3.2.3.8.1.	/+n+İz/	: 2. çokluk şahıs iye 3.1.1.
kez	: Yineleme hâli 3.1.2.27.	/+n+iz/	: 2. çokluk şahıs 4.2.3.2.
/-KI+çİ+/	: fiye 1.2.3.1.	/+n+iz/	: 2. teklik şahıs eki 4.2.3.2.
/-l+/	: fiye 1.2.3.1.	/-°r-/	: Eyleyeni birden fazla f. (ett.) 2.2.2.2.2.B
/+lA/	: iiye 1.2.3.2.	/-°r/	: Yi oluşturan sıfat-fiil eki 3.2.2.2.
/+lA-/	: ifye 1.2.1.2.	/-°r bol-/	: Sıfat-fiil+fiil biçimindeki fg 1.3.2.6.
/+lA/	: Ölçü hâli 3.1.2.16.	/+ra/	: iiye 1.2.3.2.
/+lA-n-/	: ifye 1.2.1.2.	/-s/	: SYC oluşturan sıfat-fiil eki 3.2.2.1.
/+lAr/	: İsimlerde çokluk 2.1.3.	/-s/	: Yi oluşturan sıfat-fiil eki 3.2.2.2.
/+le/	: Zamanda bul. hâli 3.1.2.6.2.	/-s bol-/	: Sıfat-fiil+fiil biçimindeki fg 1.3.2.6.
/+lİ/	: iiye 1.2.3.2.	/+(s)İ/	: Tamlanan hâli 3.1.2.23.
/+lİ/	: Niteleme hâli 3.1.2.15.	/+sa-/	: ifye 1.2.1.2.
/+lİ/	: Varlık hâli 2.2.1.1.3.	/-sA/	: Şart kipi 4.2.2.
/+lİK/	: iiye 1.2.3.2.	/-sA/	: Yi oluşturan isim-fiil eki 3.2.1.2.
/+lik/	: Niteleme hâli 3.1.2.15.	sen	: 2. teklik şahıs zamiri 4.2.3.1.
/+m/	: 1. teklik şahıs eki 4.2.3.2.	/+sİz/	: iiye 1.2.3.2.
/+m/	: 1. teklik şahıs iye 3.1.1.		
/-mA-/	: Fiillerde kılmama-olmama eki 2.2.1.2.1.		
/-mAK/	: İYC oluşturan isim-fiil eki 3.2.1.1.		
/-mayın/	: Sebep zf eki 3.2.3.5.		
/-mAyIn/	: Zamanda sonralık zf 3.2.3.8.3.		
/-me+/	: fiye 1.2.3.1.		
/-me/	: İYC oluşturan isim-fiil eki 3.2.1.1.		

/+sIz/	:	Yokluk hâli 3.1.2.26.	/-üm+/	:	fiye 1.2.3.1.
/+suk/	:	iiye 1.2.3.2.	/-ün-/	:	Öznenin örtüldüğü veya silindiği f. (edl.) 2.2.2.2.3.A
/+sul/	:	iiye 1.2.3.2.	/-üp tür/	:	Öğrenilen geçmiş z. kipi 4.2.2.
/+sUn/	:	3. çokluk şahıs 4.2.3.3.	/-y-/	:	ffye 1.2.1.1.
/+sun+(lar)/	:	3. çokluk şahıs 4.2.3.3.	/+yIm/	:	1. teklik şahıs eki 4.2.3.3.
/+suz/	:	Yokluk hâli 3.1.2.26.	/-(y)Ip/	:	Zarf-fiil+fiil biçimindeki fg 1.3.2.7.
/-t-/	:	Eyleyeni birden fazla f. (old.) 2.2.2.2.2.A	/-(y)Ip/	:	Bağlama zf eki 3.2.3.1.
/-t-/	:	Eyleyeni birden fazla f. (ett.) 2.2.2.2.2.B	/-(y)Ip/	:	Durum zf eki 3.2.3.2.
/-U+/	:	fiye 1.2.3.1.	/-(y)IsAr/	:	Yi oluşturan sıfat-fiil eki 3.2.2.2.
/+U/	:	Tamlanan hâli 3.1.2.23.	/-yınça/	:	Şart zf eki 3.2.3.6.
/+u-k-/	:	ifye 1.2.1.2.	/-yınçe/	:	Zamanda sınırlandırma zf 3.2.3.8.4.
/-up/	:	Öğrenilen geçmiş z. eki 4.2.2.	/-z+/	:	fiye 1.2.3.1.
/-Up/	:	Zamanda öncelik zf eki 3.2.3.8.2.	/-z/	:	Yi oluşturan sıfat-fiil eki 3.2.2.2.
/-up turur/	:	Öğrenilen geçmiş z. eki 4.2.2.			
/-üben/	:	Durum zarf-fiil eki 3.2.3.2.			

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	Hilal ŞEN İDE
Doğum Yeri ve Tarihi	
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	
Yüksek Lisans Öğrenimi	
Bildiği Yabancı Diller	
İş Deneyimi	
Çalıştığı Kurumlar	
İletişim	
E-Posta Adresi	
Tarih	16.11.2023